Laurence Gardner
„În umbra lui Solomon”.
Secretele Masoneriei a
Introducere

Autor controversat, apreciat de mulţi în ceea ce priveşte sursele de documentare şi subiectele dezbătute în lucrările sale, la fel de contestat din punct de vedere al temei tratate, Laurence Gardner nu este un scriitor necunoscut cititorilor interesaţi din România (în limba română a fost tradusă lucrarea acestuia intitulată *The Magdalene Legacy* – *Moştenirea* Magdalenei). Traducerea şi adaptarea lucrării *Umbra lui Solomon – Secretele Masoneriei* nu au fost realizate de către un mason; respectiva persoană nu a fost şi nici nu are intenţia să devină, avându-se în vedere (cât a fost posibil) nealterarea celor transmise de autor.

Rândurile care vor urma pot fi de folos *tolomacilor utili* din Masonerie – că tare mulţi mai sunt şi au nişte scopuri „doar unul şi unul” – dar şi omului de rând, celui care doreşte să cunoască cum au decurs evenimentele de-a lungul istoriei, dar dintr-un alt punct de vedere – al autorului – care a putut studia documente şi arhive inaccesibile (chiar „inexistente”) cititorului neavizat. Întâmplările narate, faptele prezentate (multe dintre ele putând fi verificate) îi vor ajuta pe mulţi să înţeleagă că dincolo de fastul şi strălucirea din sălile de tron, dincolo de „sfinţenia” afişată în timpul evenimentelor oficiale, s-au aflat oameni ca oricare alţii: poate mai norocoşi că în venele lor ar curge „sânge albastru”, cu „origini nobile”. Ceilalţi nu au fost la fel de norocoşi. Şi-au dus existenţa cu concepţii străine propriei conştiinţe (murind chiar pentru ele), conduşi de persoane care

au guvernat (şi mai guvernează) prin „voia lui Dumnezeu”!!!

Din perspectiva timpului trecut, nimic nu este nou sub Soare. Fapte, idei, concepţii şi tendinţe au fost preluate de reprezentanţii „gintei alese” de la caldeeni, fenicieni, babilonieni, egipteni, etc. Le-au trecut prin „filtrul” trăsăturilor şi al intereselor proprii impunându-le, mai apoi, drept *adevăruri revelate* – apărate de sintagma „crede şi nu cerceta”, respectiv *mistere antice* – protejate prin „secretul jurământului”.

Lectură plăcută!

Fragment din articoluldenunţ privitor la Masonerie publicat de Carmine (Mino) Pecorelli (membru al lojei P2) în ultimul număr al publicaţiei *OP*, din 20 martie 1979:

«Masoneria a devenit o noţiune hilară, utilă pentru divertisment. Dar este şi o afacere pentru cei care doresc şi ştiu să o exploateze. Eu doar mă distram. Am făcut o mare carieră în Masonerie. În Masonerie, se pleacă de la gradul 1 şi se ajunge până la 33. Fiecare treaptă e un număr, o certitudine pentru promovare. Am ajuns până la gradul 32 şi-mi lipsea doar un număr pentru a face un „bingo” şi a deveni „prea puternic”. Toţi cei cu gradul 33 din Masonerie sunt „prea puternici” Titulatura de „prea puternic” se obţine cu ajutorul unui număr – al unui număr magic – mai bine decât cu tratamentul prescris de doctorul Voronoff, la 70 de ani, la 80 şi chiar la o 100 de ani. Nu există limită de vârstă: un 33 este „prea puternic” până la moarte, fapt stabilit de statutul ordinului. Păcat că este vorba doar de o „putere” simbolică care, din punct de vedere practic, nu serveşte la nimic. Totuşi, este un lucru plăcut pentru că în viaţă, crearea de iluzii este o forţă şi încrederea în noţiunea de „prea

puternic” (uneori mai slab decât un melc, nereuşind să facă măcar o gaură într-o foaie de varză) gâdilă propria vanitate.

În acest fel se explică faptul că oameni care în viaţa cotidiană sunt nişte „păcălici”, cu papuci de casă şi scufii pe cap, mâncând pâine înmuiată pentru că nu mai au dinţi, după ce trec de coloanele templului masonic, împodobiţi cu accesorii de toate culorile şi cu medalioanele odihnindu-se pe burţi, se transformă în „curcani” care se etalează prin împrejurimi. Închişi între pereţii „lojei” (fără ferestre, care să lase să treacă lumina Soarelui) mirosind a aer închis şi a mucegai, aceştia se cred oamenii destinului, cei care trasează calea popoarelor indicând orizonturile de salvare şi fericire. Mici escroci, şarlatani de calibru mic, profitori de rang comun, înţelepţi de birt şi politicieni de cafenea, fiecare dintre aceştia se crede la interiorul lojei un „reformator” vorbind ca şi cum fiecare cuvânt pronunţat ar trebui să fie o „bornă kilometrică” pe drumul umanităţii.

Totul e caricatură, dar cu o extraordinară seriozitate. Feţele sunt grave, mişcările sunt lente pentru a părea maiestuoşi, discursurile sunt enunţate pe ritm de comemorări funebre. „Fraţii” se elogiază reciproc, se adresează unul altuia cu *venerabile*, *ilustrisim*, *prea puternic* ca şi cum ar fi adevărat. Un farmacist (care în viaţa profană vinde pastile pentru tuse, prepară loţiuni împotriva căderii părului şi pomezi pentru mâncărimi de piele), umil şi serviabil cu toţi (de la femeie de serviciu la măturător de stradă), în lojă se mişcă precum un nobil, vorbeşte ca un profet şi spune minciuni cu tonul unui episcop care explică Evangheliile. Un funcţionar de bancă („condamnat” de profesiune să înţeleagă semnele portarului, ale cameristei, ale şefului) care, după ce s-

a culcat beat a văzut un balaur verde care scuipa foc, în lojă îşi asumă rolul politic al unui şef de guvern exprimându-şi opinia definitivă despre evenimente, fixând scopuri precise. Şi aşa cu toţi ceilalţi: avocaţi fără procese, funcţionari în căutare de protecţie pentru a se apăra de „şeful de secţie”, artişti care nu au nimic de spus, mediocritatea din toate profesiunile, intriganţi de orice fel, ipocriţi, falşi moralişti, escroci mascaţi în filantropi, toată „crema” societăţii care scuipă sentinţe şi lansează anateme. Şi cu cât este mai mare numărul care arată gradul, cu atât mai gravă este atitudinea şi discursul mai decisiv.

Când vorbeşte un 33 este ca şi cum Moise în persoană s-ar afla acolo cu „Tablele legilor”. Este vai şi amar dacă cineva râde: îşi riscă viitorul pentru totdeauna! „Libertate”, „Egalitate”, „Fraternitate” sunt exaltate cu orice ocazie: este *acompanierea de orchestră* obligatorie a celui care lălăie *romanţa*. *Acest* trinom este scris în orice colţ şi unde te întorci îl găseşti tipărit cu roşu, verde, galben, în contrast cu culoarea de fundal a pereţilor. Dar, dacă prin *libertate* cineva intenţionează să acţioneze *de capul lui*, e o frumoasă imprudenţă; dacă prin *fraternitate* se crede că se poate dispune de ajutor în momentele dificile (chiar şi pentru sume care s-ar putea să nu mai fie returnate), este bine ca imprudentul să-şi lege un pietroi de gât şi să se arunce în prima baltă care-i apare în cale; dacă prin *egalitate* cineva se crede la fel cu „fratele” cu burta rotundă pe care se odihneşte un lanţ gros de aur, este un nebun care trebuie închis de urgenţă la azil. *Libertate*, *Egalitate*, *Fraternitate* – cei trei termeni ai celei mai geniale înşelătorii care a fost organizată pentru exploatarea „democraţiei” de către o bandă de „paraziţi ai idealului” şi „pionieri ai înşelăciunii” aflaţi sub înalta protecţie a „Marelui

Arhitect al Universului" care, pentru a nu fi compromis prea tare, este reprezentat doar cu un singur ochi».

Laurence Gardner, prior al „Celtic Church's Sacred Kindred" din St. Columbia (în imaginea alăturată), a fost un cercetător al genealogiilor familiilor regale şi al vechilor ordine cavalereşti, cunoscut la nivel mondial. Gardner a fost „Cavaler Labhran de St. Germain", respectiv „ataşat prezidenţial" al „European Council of Princes", o instituţie constituţională consultativă fondată în 1946. A fost prezent în cadrul gărzii nobile a „Casei Regale Stewart" (fondată în 1692 la St. Germain-en-Laye), respectiv a fost istoric regal jacobit. Laurence Gardner a publicat, printre altele, „Linia de sânge a SF. Graal", „Originile misterioase ale regelui Graalului", „Mitul şi magia Sf. Graal", „Secretele Arcăi pierdute".

Laurence Gardner 1943 - 2010

Ce mister antic se ascunde în spatele originii Masoneriei? Un secret atât de puternic încât aceeaşi confraternitate este în căutarea acestuia de peste 300 de ani! Lucrarea lui Gardner îndepărtează o parte din vălul de umbre privitor la originile misterioase ale acestei societăţi secrete. Autorul, el însuşi mason timp de mai mult de 20 de ani, deschide porţile *sanctei*

sanctorum ale templului masonic. În paginile care vor urma (fruct al ani de cercetări de arhivă) sunt dezvăluite secretele-cheie ale Masoneriei, revenind la suprafaţă acea lume dispărută în care aceste secrete au fost tăinuite timp de secole.

INTRODUCERE

Începând din 1717, când a fost constituită *Marea Lojă* engleză, s-au scris multe cărţi dedicate Masoneriei, fiind publicate destul de frecvent şi găsindu-se în rafturile librăriilor sau bibliotecilor din ţări precum Anglia, SUA, Franţa, Germania şi altele. Această recoltă consistentă de cărţi poate fi împărţită, în mare, în două categorii: cele scrise de masoni, respectiv cele scrise de persoane care nu au fost adepte ale Masoneriei. În acest ultim caz se poate distinge între cărţi „pro" sau „contra", scrise în baza unui „se spune că..." În general, cărţile scrise de masoni se adresează cititorilor masoni. Chiar dacă, câteodată au un ton poate puţin autoritar, este vorba despre texte privitoare la doctrine diverse, fiind dedicate (de cele mai multe ori) unui aspect doctrinar specific, cu un slab interes (uneori chiar fără) pentru cititorul obişnuit. Se poate spune că tema prezentată în această lucrare a fost cercetată din punct de vedere critic datorită lungii perioade petrecute în Masonerie, dar şi a timpului îndelungat în care a fost susţinător al acesteia.

Fiind iniţiat în 1966 în cadrul unei loje londoneze, după ce a obţinut toate gradele prevăzute, activitatea de „maestru mason" a continuat pentru circa 20 de ani. Spre jumătatea anilor '80 ai secolului trecut, autorul a trebuit să ţină cont de obligaţiile din ce în ce mai mari care decurgeau din conducerea lojei care-i limitau (foarte mult) activitatea acestuia de cercetător independent. Ca urmare, s-a văzut

constrâns să-şi înainteze demisia către „Marea Lojă Unită a Angliei”. Din acel moment, fără a avea o atitudine pro sau contra Masoneriei, a continuat să studieze istoria acesteia, structura organizatorică, uzanţele practice din diverse punct de vedere, respectiv din prisma conexiunilor cu alte domenii, elemente şi noţiuni. Aceste cercetări i-au dat posibilitatea să studieze în amănunţime teme precum instituţiile cavalereşti, societăţile filosofice şi alte grupuri care, de-a lungul secolelor, au exercitat o influenţă profundă asupra structurilor monarhice şi guvernative. În această perioadă, autorul a avut parte fie de aprecieri, fie de critici şi negări din partea mediilor masonice. La fel cum se întâmplă în fiecare aspect al vieţii de zi cu zi, nu este posibil să fie mulţumiţi toţi, iar mişcarea masonică nu constituie o excepţie. Marea majoritate a adepţilor a manifestat o atitudine tolerantă, o minte deschisă şi pregătită pentru discuţii, dar au existat (şi există) un număr de înscrişi care nu acceptă niciun fel de „confruntare”, darmite să treacă peste „învăţăturile canonice”.

Chiar dacă Masoneria nu este o religie, din diverse puncte de vedere acţionează ca şi cum ar fi fost, iar mecanismele de apărare intră imediat în funcţiune în momentul în care se sesizează o minimă ameninţare la adresa dogmelor proprii. Foarte multe *Mari Loje*, împrăştiate în diverse părţi ale lumii, au o pagină de internet, acţiunea în sine constituind un fapt intrigant. Dacă este adevărat că scopul final ţine şi de informare (pentru multe loje este aşa), este la fel de adevărat că nu lipsesc, de cele mai multe ori, „noţiunile defensive”. Este posibil să nu existe în lume o altă organizaţie, atacată atât de des şi de virulent şi care – totuşi – continuă să acţioneze *jucând în apărare*! O întrebare apare mai mult decât spontan:

dacă Masoneria este o confraternitate de ajutorare reciprocă, din ce motive trebuie să se îngrijoreze, atât de mult, de opiniile celorlalţi?

În literatura de specialitate se citeşte de cele mai multe ori că Masoneria nu este o societate secretă şi că nu se cere o anumită secretomanie în ceea ce priveşte afilierea (apartenenţa). În realitate este un aspect destul de controversat pentru că una din îndatoririle masonice este tocmai aceea că adepţii „trebuie să ţină secret şi nu trebuie să facă cunoscut" nimic din aspectele evenimentelor care au loc la interiorul lojei. În acest mod, chiar dacă susţine că nu este o societate secretă, prin impunerea unei anumite reticenţe, pentru mai multe persoane, această atitudine înseamnă o anumită „secretomanie". Principiile de bază ale Masoneriei sunt multe, cu o tentă (oarecum) pozitivă, unica anomalie constând în faptul că practica masonică derivă din ştiinţe antice care în prezent nu mai sunt studiate. Se studiază ritualuri, se celebrează ceremonii dar, cu toate „manifestările pompoase", se afirmă că secretele care stau la baza societăţii s-au pierdut de foarte mult timp. Una din cele mai grave pierderi de manuscrise ale filosofiei antice se datorează acţiunii orbeşti a Bisericii de la Roma prin distrugerea (în 391 d.Hr., e.n.) „Bibliotecii din Alexandria" – Egipt.

După acest episod, pe durata Imperiului Roman, au existat şi alte distrugeri, fiecare cu însemnătatea ei. Descoperiri importante au fost făcute pe durata Evului Mediu datorită acţiunii Cavalerilor Templari care (în timpul primei cruciade) au făcut un număr destul de mare de săpături în zonele subterane ale Templului lui Solomon. Şi tot Biserica, cu ajutorul Inchiziţiei, în secolul al XIV-lea, a dat startul persecuţiilor, respectiv altor distrugeri. Resturi din

documentele de valoare au fost salvate dincolo de hotarele Bisericii – Stat (mai ales în Scoţia) şi, filosofii-gânditori ai *Royal Society* (personaje de calibrul lui Isaac Newton, Christopher Wren, Robert Boyle) au utilizat puţinul care mai era încă disponibil din ştiinţele antice pentru descoperiri ştiinţifice extraordinare, mai corect „redescoperiri".

Dar distrugerea documentelor nu s-a terminat. În secolul al XVII-lea, pe durata *Protectoratului* lui Cromwell şi în incendiul din Londra au dispărut (din nou) documente importante. Destrămarea dinastiilor regale şi apariţia parlamentelor a contribuit la fragmentarea sursei de documente disponibile; mulţi reprezentanţi de seamă ai tradiţiei masonice au fost constrânşi să se împrăştie prin Europa, condamnaţi la exil. În forma ei modernă, Masoneria a apărut în secolul al XVIII-lea ca o confraternitate cu principii sănătoase, cu intenţia de a aduna ceea ce mai rămăsese din arhivele antice ale cunoaşterii umane, acest pas de început având o durată scurtă. După puţin timp, mişcarea masonică şi-a schimbat intenţiile transformându-se într-o instituţie socială cu scopuri caritabile, căutând să rămână fidelă faţă de practicile şi ritualurile ideilor filosofice de fond.

În prezent, chiar dacă este percepută ca o asociaţie secretă, se poate afirma că Masoneria pare să nu mai conserve nimic misterios, nici măcar un element care să prezinte vreo urmă de „secret". Totuşi, printre „pliurile" documentelor Renaşterii s-au strecurat destule elemente care au ajuns până în prezent, devenind puncte de interes pentru ştiinţa modernă în căutarea de noi surse de inspiraţie derivate din ştiinţele antice.

De-a lungul rândurilor, cititorul va cunoaşte un parcurs investigativ bazat pe informaţii documentate

rezultate din consultarea materialelor de arhivă, acelaşi material despre care „Constituţia” masonică susţine că s-a pierdut cu circa 300 de ani în urmă. Vor fi confruntate activităţile dintr-o lojă din prezent cu activităţile dintr-o lojă din acele vremuri pentru a verifica în ce mod Masoneria actuală a fost „schimbată” şi „manipulată” până în punctul în care ea însăşi recunoaşte „că s-au uitat preceptele pe care le-a avut la „bază”. În prima parte s-a pus accentul pe aspecte legate de putere, politică, intrigi şi conspiraţiile care au marcat evoluţia Masoneriei. Partea a doua este dedicată ceremoniilor, cunoştinţelor alchimice, a legăturilor cu instituţiile cavalereşti, respectiv cu filosofia. În partea a treia, fragmentele diverse ale acestui „puzzle” se adună într-o formă unică descoperind, nu numai în ce fel s-au pierdut secretele originare ale acestei „Arte”, ci şi din ce motive s-a întâmplat acest lucru; mai mult decât atât, vom încerca să vedem la ce anume se refereau acele secrete.

Simbolurile şi imaginile utilizate de Masonerie sunt multe; o parte dintre ele sunt cunoscute, o altă parte mai puţin sau chiar deloc. Dintre toate acestea, în mod paradoxal, cel mai puternic este şi cel mai puţin cunoscut: un cerc la interiorul căruia se află un punct. După cum se va vedea ulterior, ultimul scop al acestei societăţi este reprezentat \ de acest semn a cărui origine se pierde în negura timpurilor. Se va descoperi că „ulvi/ ţiuia cheie” a Masoneriei se află într-o „ramură” a acesteia (într-un timp apreciată, existând la interiorul acestei organizaţii), *Capitolul Arcului Regal*. Chiar dacă la interiorul „frăţiei” *Capitolul* este opţional, cu toate că *Arcul Regal* a fost ignorat de către „establishmentul” *Marii Loje* (timp de 96 de ani de la înfiinţarea lui), în acest ritual

particular (distinct de primele trei grade primare) se regăseşte moştenirea autentică a mesajului masonic. Foarte mulţi s-au întrebat din ce motive *Arca Alianţei* apare pe stema simbolică a „Marii Loje Unite a Angliei" de vreme ce nu constituie un moment semnificativ de-a lungul gradelor pe care le parcurge adeptul în practica acestei Arte. După cum se va vedea, acest sens este foarte clar pentru că odată, această relicvă preţioasă avea o semnificaţie la fel de profundă ca şi „Piatra Filosofală" sau ca *viţelul de aur* al lui Moise pe care acesta l-a ars (la poalele muntelui Smai) pe

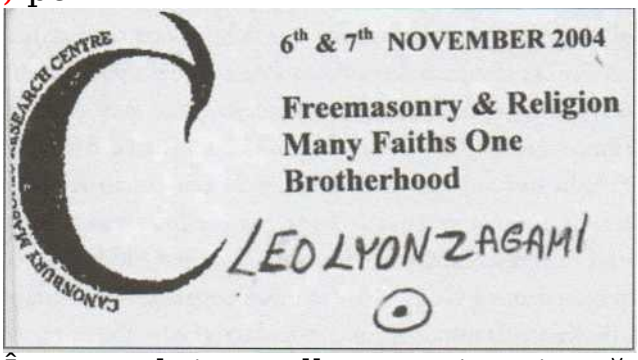

Întru a obţine pulberea misterioasă.

Invitaţie adresată lui L L Zagami la un eveniment din 2004. Trebuie remarcată prezenţa punctului la interiorul unui cerc.

Intenţia autorului este de a ajunge la scopurile autentice formulate de originala (şi vechea) Masonerie, instituţionalizată în 1717. Practic, este vorba de căutarea unor cunoştinţe de natură filosofică, de un „cuvânt-cheie" autentic – considerat pierdut – care să ofere posibilitatea deschiderii scrinului cu tezaurul esoteric. Diferenţa dintre căutarea şi cercetarea autorului, respectiv cele întreprinse de „frăţie", este că pentru autor nu au existat niciun fel de restricţii datorate statutului său de „afiliat". Din acest motiv se poate considera că

tratarea de faţă poate să aibă mai mult succes, reuşind acolo unde eforturile anterioare ale celorlalţi au dat greş. De fapt, multe din misterele seculare se pot reconstrui iar cunoaşterea acestora poate apărea ca fiind mai extraordinară decât ne-am fi aşteptat.

Laurence Gardner, Exeter, martie 2005

Partea I

Capitolul 1 – «Secrete antice»

= O moştenire magică =

La „centrul" Masoneriei moderne se află legendele care-l au ca erou principal pe regele biblic Solomon. Aceste „evenimente" (istorii, întâmplări) se referă în mod particular la construcţia marelui Templu din Jerusalim, dorit de către acesta pentru a adăposti (în *Sancta Sanctorum*) *Arca Alianţei*. *Acest* rege, fiu al lui David, vestit pentru bogăţia şi înţelepciunea lui (se spune că ar fi trăit pe la 950 î.Hr.), este o adevărată enigmă a Vechiului Testament. În general, este tratat în mod pozitiv de către tradiţia ebraică, chiar dacă este criticat pentru numărul mare de concubine, respectiv pentru toleranţa arătată faţă de venerarea altor divinităţi şi idoli la interiorul regatului său. Pentru prezentarea vieţii acestuia sunt fundamentale două situaţii: întâlnirea cu regele oraşului Tyr, respectiv cu misterioasa regină din Saba, două personaje mai degrabă generoase care i-au adus multe daruri şi cantităţi impresionante de aur, pentru a face mai puternic şi mai strălucitor „regatul lui Juda" (vezi capitolul XV, subcapitolul „Casa lui Solomon").

Ieşind" din contextul biblic, alte „întâmplări" îl prezintă pe Solomon sub forma unui magician, având un inel magic, dar şi o piatră capabilă să taie roca cu o precizie chirurgicală şi fără să facă niciun zgomot. Conform altor ipoteze, Solomon ar fi făcut să leviteze

Arca Alianţei, ridicând-o de la pământ prin propria voinţă.

Pentru o informare „echidistantă” a cititorului, acolo unde s-a crezut de cuviinţă, s-au adăugat şi alte „puncte de vedere” Iată un prim caz. Referitor la Solomon, Leo Lyon Zagami (în *Confesiunile unui Illuminat*, ianuarie 2012, vol. I, capitolul VI – *UFO – Contactul*, subcapitolul *„Geniul” (Djinul) extraterestru*, pag. 341) prezintă un punct de vedere destul de intrigant, – teresant: «… *astfel, clasicul „extraterestru gri” ar putea fi un inamic mortal pentru noi* (rasa umană) *dar* şi *un instrument secret util elitei Noii Ordini Mondiale, aceştia acţionând în strânsă legătură din cele mai vechi timpuri. Regele Solomon domina aceste entităţi pe care le numea „demoni” folosindu-le pentru construirea faimosului său templu, care în timp va deveni alegoria de bază pe care se va forma Masoneria, respectiv o modalitate de înţelegere a filosofiei masonice, a laturii ei cele mai oculte. Tradiţia musulmană este foarte clară în ceea ce priveşte existenţa „primului templu” construit de Solomon – considerat (în Coran) ca profet şi model de înţelepciune – acesta având legături aparte cu acele entităţi* (demoni, numite în Coran „djini” – genii; vezi şi povestirile din „O mie şi una de nopţi”!!!). *Versetele 34*: *12, respectiv 34*: *13 explică despre cum a evocat Solomon spiritele pentru construirea templului*: *„Şi* (am supus) *vântul lui Solomon*; *dimineaţa* (din zori până la amiază) *era* (călătoria) *de o lună*; *după-amiaza* (de la amiază la apus) *era* (călătoria) *de o lună* (deci, într-o zi putea face o călătorie care, în mod normal, ar fi două luni). *Şi noi am făcut să curgă pentru el un fluviu de bronz* (topit); *erau „genii” care lucrau în faţa lui, cu consimţământul Domnului său. Şi oricărui dintre „cei care nu s-ar fi supus Poruncii noastre i-am*

fi făcut cunoscut pedeapsa Flăcării” (Coran, 34: 12). *„Ei făcură pentru el tot ce a dorit – cochilii, statui, havuzuri profunde* şi *vase încăpătoare. Oh, familie a lui David, fii dreaptă în arătarea aprecierii tale. Puţini din Servitorii Mei îmi sunt recunoscători „*(Coran, 34: 13)» – nota traducerii în limba română.

Din acest punct de vedere, Solomon a fost considerat drept un magician cu puteri extraordinare în perioadele succesive, fiind văzut ca o persoană excepţională în Europa *Renaşterii*. Geometria care a stat la baza templului a fost considerată ca o sinteză a perfecţiunii sacre; secretul tăierii pietrelor, abilitatea în levitarea obiectelor au constituit punctul de plecare pentru o mulţime de cercetări. Pasiunea constantă şi de nestăvilit a acestuia pentru aur i-a adus o aură de fascinaţie în plus. În termeni simbolici, Solomon este cel care deţine „cheile” pentru descifrarea secretelor Masoneriei moderne dar, pentru că societatea a fost instituţionalizată în 1717, legătura ereditară fundamentală este realizată prin *Cavalerii Săraci ai lui Hristos şi ai Templului lui Solomon*.

Cunoscută în mod obişnuit cu numele de Cavaleri Templari, această confraternitate de elită a cavalerilor vestului european (structurată sub forma unei organizaţii militare cu accente monahale), a fost fondată în primii ani ai secolului al XII-lea, în timpul cruciadelor, ca o „frăţie” cu scopuri altruiste. Dar apare, în mod imediat, o întrebare: mişcarea masonică este o rezultantă a Ordinului Cavalerilor Templari? Dacă este aşa, în ce fel „confraternitatea de asistenţă” (Masoneria) îşi poate concilia intenţiile şi scopurile finale cu cele ale unui ordin medieval de călugări războinici? Sau poate că Masoneria îşi are originea în „gildele masonice” după cum cred mulţi? Sau poate că aceasta îşi are rădăcinile în şcolile de mistere ale

Egiptului Antic cu care, poate nu la întâmplare, are destul de multe în comun? Oricare ar fi răspunsul, există o întrebare de fond: în ce mod instituţia din prezent se poate raporta la trecut?

Textele biblice precum Vechiul şi Noul Testament s-au aflat timp de secole la baza credinţei ebraice, respectiv creştine: scrieri cu autori diverşi, din perioade diferite de timp, ţinute laolaltă de fondul unui scop comun. Aceste scrieri cuprind naraţiuni istorice care (mai ales în Vechiul Testament) acoperă o perioadă mare de timp, având o importanţă care trece dincolo de valoarea istorică prin faptul că evenimentele descrise au fost corelate cu alte întâmplări de natură extraordinară. Faptul că Masoneria (şi trebuie amintit că nu este nicio *credinţă* şi nicio *religie*) şi-a focalizat atenţia pe anumite episoade (din timpuri îndepărtate) este intrigant în sine, dar la o privire mai de aproape, este vorba de un proces evolutiv care, puţin câte puţin, a canalizat o varietate de discipline antice în contextul unui singur ideal. La o cercetare mai amănunţită a simptomelor mişcării masonice, înainte de secolul al XVIII-lea, este evident că „liniile de forţă” erau reprezentate de concepte, fascinante din punct de vedere romantic, dar diverse de felul în care au devenit sub acţiunea *alegoriei* şi a *metaforei*. *Din* acest punct de vedere sunt interesante ştiinţa şi natura alchimiei – arta ocultă de transmutare a materiei (asociată în mod obişnuit cu obţinerea aurului din metalele ordinare), manipularea undelor luminoase, respectiv tehnica levitării.

Prin consultarea textelor vechi (circa 3.000 î.Hr.) provenind din Mesopotamia, Egipt (dar şi alte popoare antice) se obţin probe suficiente care atestă o anumită capacitate tehnologică, diversă de cea pe care o

cunoaştem în mod normal. Studiul acestor documente, nu numai că aduce o confirmare a unei părţi consistente a scrierilor biblice, dar prezintă într-o lumină nouă istoria referitoare la originile antice ale Masoneriei. Eliberându-ne de dogme şi idei preconcepute, a sosit timpul să se revadă întregul material de arhivă care susţine idealul masonic. Pentru a reuşi în această acţiune este necesar să consi

derăm Masoneria aşa cum este ea în prezent, acordând o atenţie aparte la ceea ce afirmă Constituţia acesteia faţă de cele considerate ca fiind „secretele fundamentale ale organizaţiei”.

= Enigma arhivei pierdute =

„Marea Lojă Unită a Angliei” (UGLE) descrie Masoneria drept un *sistem etic aparte*, *învăluit în alegorii* şi *ilustrat de simboluri*; o organizaţie asociată cu înfiinţarea de şcoli, spitale şi centre de asistenţă. Oricum, cu toată intenţia lăudabilă a scopurilor, există impresia că respectivele scopuri sunt folosite pentru a da o semnificaţie adevăratelor intenţii ale unei „frăţii” care, cel puţin în aparenţă, pare să nu deţină mijloacele de acces la tradiţia antică pe care are intenţia să o emuleze. În 1723, pe când redacta

„Constituţia Masoneriei Libere”, reverendul prezbiterian (şi mason) James Anderson, scria: «*Până la noi au ajuns destul de puţine informaţii care să ateste existenţa Masoneriei engleze înainte de secolul XVII. Marea majoritate a mărturiilor referitoare la Charles al II-lea* (sau Carol al II-lea) *sau la alţi suverani de dinaintea lui s-a pierdut, fie din cauza revoluţiei de la 1688, fie au fost arse de teamă să nu fie redescoperite*».

Referirea lui Anderson la „tradiţia masonică engleză” are o anumită importanţă pentru că reflectă punctul de vedere comun conform căruia originea Masoneriei ar fi tocmai în Anglia. Discutând la modul general, ipoteza respectivă conţine o fărâmă de adevăr dacă se ţine cont că prima *Mare Lojă* a fost înfiinţată la Londra, în 1717. La şase ani după aceste evenimente (în 1723), Anderson (în observaţiile lui) deja se lamenta de dispariţia arhivelor referitoare la generaţia precedentă. Dar, era vorba despre arhivele engleze sau despre arhivele scoţiene (ţinând cont că regele Charles al II-lea – suveranul la care făcea referire Anderson aparţinea „liniei de sânge” a familiei regale scoţiene)? După ce în 1307 au fost persecutaţi şi interzişi în Anglia şi Europa prin voinţa Papei, este un fapt sigur că mulţi cavaleri templari şi-au găsit adăpost în Scoţia, chiar dacă este adevărat că la originea Ordinului Templar din secolul al XII-lea se regăsesc, mai degrabă, elemente franceze decât scoţiene.

Blazonul regelui James al II-lea. De remarcat motto-ul acestuia, „asemănător” cu cel al gradului 33 din Masonerie: „*Dieu et mon droit*” – „*Deus meumque jus*”.

DIEV* ET yjMON*DR01T

Apare evident că dacă „mişcarea masonică” a

trecut din Scoţia (unde a venit din Franţa) în Anglia, scenariul care apare la iveală capătă alte conotaţii. Nu explică în ce mod s-au pierdut, în mod iremediabil, arhivele istorice anterioare anului 1723. Apare ca firesc că respectivele arhive au avut o altă soartă, fiind catalogate ca *distruse*, *dispărute* în cadrul noului stil abordat de Masoneria engleză modernă. Dar, având în vedere că Masoneria este o asociaţie care se bazează pe principii de onestitate şi integritate morală, ar fi destul de jenant ca încă de la început să se bazeze pe declaraţii „fără acoperire". Scopul acestei lucrări este de a cerceta „dincolo" de Constituţia lui Anderson şi de înfiinţarea primei *Mari Loje* a Angliei, întorcându-ne cât mai mult în timp pentru a delimita istoria adevărată a Masoneriei, în evoluţia ei de la o societate secretă la o societate filantropică (după cum se caracterizează în prezent). În această acţiune destul de dificilă este oportun de început cu afirmaţiile reverendului Anderson când a susţinut că vechile arhive masonice au fost distruse în anii succesivi domniei lui Charles al II-lea, respectiv după revoluţia din 1688.

= Se pregăteşte scena =

Masoneria este descrisă în mod oficial ca *un sistem etic aparte*, conceput sub forma unei instituţii, a unei confraternităţi bazată pe solidaritate şi bunăvoinţă, o confraternitate fondată pe norme bine definite de *dragoste frăţească*, *credinţă şi întrajutorare*. Idealuri şi enunţuri perfect adevărate, chiar de admirat, dar nu trebuie ca cineva să fie mason pentru a avea un comportament corespunzător cu cele afirmate. Există o multitudine de alte organizaţii care-şi propun aceleaşi obiective, dar niciuna dintre acestea nu a simţit nevoia să se înconjoare de un văl de mister. Cine aderă la

respectivele societăţi trebuie să respecte regulile impuse de organizaţiile respective; prin aderare nu este „constrâns" să recunoască anumite *simboluri* sau *strângeri secrete de mână* (după cum se întâmplă în cazul Masoneriei).

Adrian Năstase, fost prim-ministru al României, şi *Inăcio Lula da Silva* (*fost preşedinte al Braziliei*) *la São Paulo, în 2003, „înfrăţiţi" cu o „strângere de mână"*.

Din acest punct de vedere apare ca fiind mai mult decât logică o întrebare: acţionând în acest fel – simboluri, ritualuri, strângeri secrete de mână – înseamnă că Masoneria atribuie propriilor adepţi privilegii secrete aparte, în afară de idealurile sociale de frăţie pe care le susţine? Conform celor susţinute de James Anderson s-ar părea că nu. În textul Constituţiei redactate de către acesta este spus clar că secretele (oriunde ar fi fost păstrate) s-au pierdut pentru totdeauna, adăugând că multe au fost distruse prin ardere, *de frică să nu fie redescoperite*. În mod evident se poate deduce că trebuiau să existe diferenţe între Masoneria de dinainte, respectiv de după 1688; cea de dinainte de 1688 era deţinătoarea

unor secrete care nu mai apăreau în cadrul Masoneriei moderne, reînnoite. Atunci când erau invitaţi să se afilieze, candidaţilor li se spunea că erau admişi în *misterele şi privilegiile Masoneriei antice*, ceea ce în realitate nu se întâmpla. Erau introduşi în activităţile, în „rutina” (şi poate, „privilegiile”) Masoneriei moderne. Anumite ritualuri şi ceremonii s-au păstrat (sau au fost „inventate” şi introduse altele), dar aspectele autentice care făceau din „frăţie” o asociaţie secretă (cu semne, simboluri şi cuvinte proprii de recunoaştere) au trecut în uitare. Şi atunci, ce evenimente dramatice au avut loc în Anglia anului 1688 care au dus la schimbări atât de drastice? Anderson face referire la „revoluţie” şi tocmai de la această întâmplare vor începe cercetările.

Din 1603 şi până în 1688, monarhia regală engleză a fost reprezentată de Casa Regală Stuart. Mai înainte, cei din familia Stuart au domnit în Scoţia timp de 232 de ani (din 1371), începând cu regele Robert al II-lea, nepot al lui Robert Bruce [pentru cei care doresc să „citească printre rânduri”, se poate avea în vedere filmul „Braveheart” – cu Mel Gibson în rolul principal, respectiv lupta de la Bannockburn (24 iunie 1314) şi Cavalerii Templari – nota traducerii în limba română]. Atunci când (în 1603) regina Elizabeth I Tudor a murit fără a lăsa niciun moştenitor la tron, regele James al IV-lea al Scoţiei (persoana cu gradul de rudenie cel mai apropiat de Elizabeth I) a fost invitat la Londra unde a obţinut şi a doua coroană, devenind rege cu numele de James I. Lui James I i-a urmat la tron fiul acestuia (care în 1625 a adoptat numele de Charles I al Angliei) dar care a avut un destin nefericit. Ca urmare a incitării parlamentarilor rebeli de către Oliver Cromwell, respectiv ca urmare a *Războiului Civil*, Charles I a fost detronat şi judecat în

1649. A urmat o perioadă de *commonwealth* pe durata căreia fiul legitim al lui Charles I a fost ales (la 1 ianuarie 1651), la Scone – în Perthshire, rege al scoţienilor cu numele de Charles al II-lea. După un an, trupele lui Cromwell au învins în mod categoric armata lui Charles al II-lea la Worcester (în Anglia) constrângându-l pe suveran să-şi găsească adăpost în Franţa. Din acest punct, având „spaţiu liber", Cromwell a decis să guverneze cu o *mână de fier* şi cu ajutorul Curţii Marţiale. Pentru aceasta, în 1653 a stabilit un *Protectorat* şi a dizolvat Parlamentul (pentru a nu avea amestec în operaţiunile militare şi politice).

În 1660, Charles al II-lea şi-a recuperat coroanele regale (scoţiană şi engleză) dar şi tronul de la Londra. Monarh cu simţul diplomaţiei şi persoană populară, Charles al II-lea a murit fără a avea un moştenitor legitim pentru tron; în 1685, tronul a fost preluat de fratele acestuia – ducele de York, care va domni cu numele de James al II-lea al Angliei (şi James al VII-lea al Scoţiei). Bazându-se pe consilieri capabili şi apreciaţi (precum Samuel Pepys, funcţionar în cadrul Marinei), James al II-lea a decis să readucă flota engleză la faima ei de odinioară (mai ales că pe durata domniei absolutiste a lui Cromwell respectivei flote nu i-a fost acordată o prea mare importanţă). În 1664, în calitate de *Duce de York*, James al II-lea şi-a impus propriul titlu nobiliar ca nume al unui teritoriu american care peste timp va deveni oraşul New York (1). Cu toată experienţa şi faima dobândite, nici James al II-lea nu a fost o persoană foarte norocoasă. Asaltat în continuu de către pretenţiile la tron ale nepotului ilegitim – ducele de Monmouth, James al II-lea a devenit obsedat de iniţiativele constante ale inamicilor săi atavici: olandezii. Atât regele Charles al II-lea (în

1665) cât şi James al II-lea (al VII-lea al Scoţiei) au declarat război Olandei, conflictul dobândind dimensiuni din ce în ce mai mari, până spre 1688.

La vremea respectivă, în Anglia aveau loc tulburări profunde de natură religioasă. Cauza principală o constituiau evenimentele provocate de către *Quakers* şi *Prezbiterienii* a căror popularitate (mai ales în zonele rurale, ţărăneşti) era în creştere, în dauna Bisericii Anglicane. Anglia a fost considerată o naţiune catolică până cu puţin timp în urmă, fiind catolici circa 7% din întreaga populaţie (2). Pe lângă aceştia se mai aflau (printre alte grupuri religioase) şi evrei; dar, pe durata domniei lui Charles al II-lea, toate grupările religioase au fost tratate cu toleranţă. Domnia lui Charles al II-lea a adus o perioadă de linişte pentru toate grupările religioase şi ideologice, imediat după perioada dură a *Protectoratului* lui Cromwell. Păcat că în timpul domniei lui James al II-lea, miniştrii anglicani ai acestuia nu au arătat aceeaşi toleranţă, ajungând să exercite presiuni puternice (cu repercusiuni pe plan economic şi social) asupra celor care nu intenţionau să se conformeze doctrinei Bisericii Anglicane.

Astfel, James al II-lea, în calitate de *Custode al Regatului*, a luat o hotărâre importantă: înainte de orice decizie luată de Parlament sau Biserică, poporul şi-ar fi impus punctul de vedere. La 4 aprilie 1687 a fost emisă *Declaraţia libertăţii de conştiinţă* prin care se recunoştea tuturor dreptul la libertate şi toleranţă religioasă: «*Conştiinţa nu poate fi constrânsă şi nici poporul nu poate fi forţat în ceea ce priveşte religia. Constrângerea şi forţarea au fost, întotdeauna, contrare concepţiilor noastre, dar credem că sunt contrare şi intereselor guvernului care ar sărăci văzându-şi încetinite afacerile şi comerţul, ar duce la*

depopularea zonelor rurale şi la descurajarea relaţiilor cu celelalte naţiuni. Fără a se ajunge (în cele din urmă) scopurile stabilite. Noi – pentru binele tuturor supuşilor noştri (care au dreptul să trăiască în seninătate şi linişte) dar şi pentru mărirea comerţului, pentru încurajarea relaţiilor cu cei străini – ne-am gândit şi am decis, în virtutea prerogativelor noastre de suverani, să emitem această declaraţie de toleranţă… prin care facem cunoscut iubiţilor noştri supuşi voinţa noastră ca fiecărui să-i fie recunoscută libertatea să-l întâlnească şi să-l slujească pe Dumnezeu după propria decizie şi după propriul crez» (3).

Era unul dintre actele publice cele mai inspirate şi liberale emise vreodată de un suveran, dar era prea mult ca prelaţii anglicani să poată suporta: un rege îşi permitea să garanteze supuşilor libertatea religioasă! James al II-lea punea în cumpănă supremaţia Bisericii Anglicane aşezând-o (la egalitate) cu Biserica Catolică. De partea lui, regele James al II-lea era încă supărat pe modul în care Biserica Anglicană l-a abandonat pe tatăl acestuia (Charles I) în seama criminalilor fără religie, dar şi pe rapiditatea cu care episcopii s-au adaptat fără să se împotrivească la închiderea tuturor bisericilor (închidere dorită de Cromwell). James al II-lea nu era niciun anglican conformist şi nici nu a fost cunoscut ca un prezbiterian convins, după cum s-a întâmplat cu străbunicul lui (James I). Prin promulgarea acestui act liberal era anulat, chiar dacă în parte, un alt document – aşa numitele *Test Acts* (din 1673 şi 1678) – în care era stabilit clar că cel (cei) care deţineau funcţii şi ranguri publice trebuiau să împărtăşească credinţa Bisericii Anglicane. Acţiunea lui se contrapunea privilegiilor Bisericii Anglicane, în afară

de a fi o piedică în calea activităţii Parlamentului din moment ce mulţimea de rând putea să aibă o opţiune asupra căreia Parlamentul nu putea să aibă niciun control.

După destul de mult timp (în 1828 – 1829), în Anglia, *Test Acts* au fost abrogate în favoarea catolicilor (singurele excepţii le constituiau funcţiile de *suveran* şi *lord cancelar*) *În* 1858, respectivul document a fost abrogat în privinţa evreilor, iar în Scoţia acelaşi document a fost anulat complet în 1889. În prezent, în Anglia, toate religiile (creştine sau nu) au aceeaşi posibilitate de afirmare, după cum a intuit şi dorit (cu mai bine de 300 de ani înainte) regele James al II-lea (al VII-lea al Scoţiei). În mod evident, James al II-lea a fost o persoană înaintea vremurilor în care trăia. Aprecierea câştigată de el din partea nivelului de jos al societăţii, curajul pe care l-a demonstrat luptând în Franţa şi Flandra, sarcina asumată de revitalizare a flotei engleze, nu i-au fost de ajutor în 1688. Din cauza liberalismului demonstrat referitor la problemele religioase au apărut mulţi inamici şi desfăşurarea evenimentelor îi pregătea succesorul.

= Succesorul =

Dar ce legături au toate acestea cu Masoneria? Concret foarte multe pentru că atunci când regele James al II-lea şi-a găsit adăpost în Franţa (în cadrul exilului din 1688), tradiţia masonică scoţiană s-a mutat împreună cu el, la fel după cum au procedat susţinătorii şi aliaţii masonici ai acestuia. Din aceste motive, adeziunea la ritualul de 33 de grade masonice este numită afilierea la *Ritul Scoţian* (chiar dacă, după cum se va vedea, este vorba despre un Rit Scoţian revăzut), rit care cuprinde alte ritualuri, diverse de cele practicate de cele trei grade din cadrul *Artei*

Masoneriei Libere Engleze. Pentru cunoaşterea faptelor istoriei secolului al XVII-lea, care ţin de conţinutul materialului de faţă, va trebui reluată naraţiunea privitoare la regele James al II-lea.

Marele Maestru Bartolomeu Constantin Săvoiu (în stânga) şi *IPS Teofan (în prezent mitropolitul Moldovei* şi *Bucovinei). Despre ce ar putea discuta cei doi în cadrul unei loje*?

Din căsătoria cu prima lui soţie – Anne Hyde of Clarendon, regele James al II-lea a avut două fete; din căsătoria cu a doua soţie – nobila italiană Maria d'Este di Modena, a avut un băiat, frate vitreg cu cele două fete (din căsătoria anterioară). Prima dintre fiice – Maria, a devenit soţia lui Wilhelm de Orange (Orania) (*statolder*), viceregе al Ţărilor de Jos. Exista speranţa că în urma acestei căsătorii ar fi putut înceta fricţiunile existente de mult timp între Anglia şi Olanda, mai ales în ceea ce priveşte transportul şi comerţul internaţional dar, după cum au arătat evenimentele succesive, această căsătorie nu a dat rezultatele dorite. Profitând de situaţia politică gravă din Anglia din cauza tensiunilor religioase, Wilhelm a fructificat „din zbor" oportunitatea de monopolizare a comerţului blocând importurile şi exporturile englezilor şi pentru a face acest lucru (susţinut în secret de către Biserica Anglicană) a decis să

acţioneze în forţă. Între timp, Parlamentul, din ce în ce mai ranchiunos faţă de rege, nu i-a dat posibilitatea lui James al II-lea să deţină o armată puternică, chiar şi pe timp de pace, fapt care a favorizat atacul lui Wilhelm de Orange. Ceea ce a urmat pe scară mare (în acest tablou strict localizat de evenimente) este atât de intens şi extraordinar încât poate stârni invidia unui film de Hollywood.

La 5 noiembrie 1688, Wilhelm debarca pe pământ englez la Torbay (în sud-vest) însoţit de o flotă consistentă de nave şi peste 6.000 de oameni. Imediat după au început şi represaliile împotriva familiei regale. La 21 decembrie, a doua soţie a regelui (Maria d'Este di Modena), travestită în spălătoreasă italiană, împreună cu fiul lor (prinţul de Wales) a plecat din Londra pe durata nopţii. Escortată în cea mai mare taină de către un grup de soldaţi înarmaţi şi călătorind fără să iasă prea mult în evidenţă, această parte din familia regală s-a îmbarcat pe o mică navă care a acostat (în cele din urmă) în portul Calais din Franţa. De aici au plecat mesageri către regele Louis (Ludovic) al XIV-lea (vărul Mariei d'Este di Modena) care a trimis imediat o escortă pentru protecţie. După ce a ajuns la Paris şi a fost primită de rege, Maria d'Este di Modena a primit ca reşedinţă castelul Saint Germain-en-Laye [acest castel a fost reşedinţa Mariei Stuart (regină a Scoţiei între 1542 şi 1587) înainte de a deveni regină a Franţei (în 1559)].

Între timp, la Londra, regele James al II-lea a primit un ultimatum de la ginerele său, Wilhelm de Orange. Dacă regele nu ar fi renunţat la coroana Angliei, ar fi trebuit să ţină cont de pericolele la care s-ar fi putut expune familia lui. Regele nu ştia că familia (cu fiul lui) au ajuns deja în Franţa. Forţat de împrejurări şi în condiţii de inferioritate, regele James

al II-lea a fost autorul unui gest disperat aruncând *Marele Sigiliu al Angliei* (simbolul constituţional al monarhiei engleze) în valurile Tamisei (4). După aceste întâmplări a plecat şi el către Franţa, castelul Stuart de la Saint Germain-en-Laye devenind, din acel moment, reşedinţa lui primară.

Luând act de plecarea regelui, *Camera Lorzilor* din Parlament a stabilit că, cu toate că a fugit, regele nu a abdicat şi din punct de vedere legal, continua să fie reprezentant al poporului său. Tronul nu era „vacant" chiar dacă, din punct de vedere „tehnic", nu era ocupat de nimeni. Ca soluţie a fost aleasă *regenţa* în baza unui administrator al statului (ales anume), ca o modalitate optimă de conducere a statului până când regele James al II-lea ar fi murit. Wilhelm a lăsat să se înţeleagă de la început că nu avea nicio intenţie să primească funcţia de „regent" şi nici nu dorea să împartă conducerea regatului cu oricine altcineva. Declaraţiile lui Wilhelm au fost atât de convingătoare încât imediat a apărut spectrul unui război şi mulţi erau convinşi că acesta ar fi putut prelua coroana Angliei fără prea multe remuşcări sau preambuluri. După o întâlnire cu „năbădăi" între *Camera Lorzilor* şi *Camera Comunelor* s-a ajuns la concluzia că poate, în cele din urmă, tronul putea fi considerat vacant (5).

Cu sprijinul părţii anglicane a aristocraţiei (6), Wilhelm a decis să convoace la Westminster un „parlament" ilegal la 26 decembrie 1688. Politicienii prezenţi au fost obligaţi să voteze pentru o schimbare dinastică, fapt care a avut loc chiar dacă s-a încercat împiedicarea acestei situaţii. Succesiv, presa a făcut cunoscut că «*Parlamentul reunit nu a avut cum să se exprime în deplină libertate pentru că soldaţii lui Wilhelm erau prezenţi la interiorul Parlamentului* şi *în jurul palatului de la Westminster*.» (7). Naraţiunea

jurnalistică ilustra destul de bine efectul pe care l-a avut asupra structurii monarhice decizia obligată a unui Parlament, îngrădit şi supravegheat de militari: «*Regele James al II-lea plecase iar Wilhelm, ajutat de garda olandeză, era stăpânul absolut la Westminster pentru a ameninţa* şi *împiedica pe cei care, cu orice mijloace, ar fi putut constitui o piedică pentru planurile sale de cucerire […]. Acţiunea ameninţătoare* şi *coercitivă a lui Wilhelm a fructificat un vot de majoritate determinat de o singură preferinţă „pentru" între două dintre cele mai importante părţi opuse din istoria parlamentară* […]. *În zilele de azi sunt guverne care şi-au dat demisia în cazul unei majorităţi de un singur vot asupra opoziţiei. În acest caz, a fost suficientă majoritatea acordată de un singur vot pentru a justifica o adevărată revoluţie care a implicat principiul fundamental al „primului născut", acela pe care se bazează toată structura noastră socială*!».

Nu toţi cei care se aflau în rândurile Bisericii Anglicane au fost împotriva regelui James al II-lea. Printre susţinători se putea conta pe arhiepiscopul Sancroft de Canterbury, episcopii de Bath şi Wells, Ely, Gloucester, Norwich, Peterborough, Worcester, Chichester şi Chester. Când s-a ajuns la îndepărtarea regelui James al II-lea, reprezentanţii clerului (enumeraţi mai sus) au rămas fără prerogative şi fără putere. În parte, istoria a fost contrafăcută lăsându-se să se înţeleagă că regele James al II-lea a fost detronat pentru că ar fi fost catolic. În realitate, regele a fost detronat pentru a asigura putere decizională unui Parlament controlat de către o supremaţie anglicană şi nu ales în mod democratic, prin voinţa poporului.

Nici pentru Wilhelm treburile nu au fost atât de simple după cum le vedea în planurile lui. A fost

încoronat cu numele de Wilhelm al III-lea, cu condiţia ca soţia lui – Maria (fiica lui James al II-lea) să aibă aceleaşi drepturi regale ca regina Maria (soţia lui James al II-lea), fără să fie recunoscută (după cum era practica acelor vremuri) doar ca *regină* consortă. Respectiva clauză a fost acceptată iar perioada a fost caracterizată de domnia cuplului Wilhelm şi Maria de Orange. Simultan (anul 1689) a fost introdusă o nouă „normă-garanţie" – *Bill of Rights* (Drepturile Cetăţenilor) prin care se stabilea că începând cu acel moment, regele Angliei ar fi trebuit să conducă în acord cu Parlamentul, respectiv că deputaţii ar fi fost aleşi de către popor. În realitate, alegerea membrilor Parlamentului nu se desfăşura în mod democratic. De fapt, dreptul de vot era garantat doar la un număr restrâns de proprietari de pământ cu venituri foarte mari, *Camera Comunelor* fiind un organism ale cărui trăsături erau destul de diferite de cele care ar fi trebuit să caracterizeze un organ popular. Principiul exprimat prin *Bill of Rights* este valabil şi în prezent, regina Elizabeth a II-a domnind cu consensul guvernului englez, în cadrul unei monarhii parlamentare diferită de monarhiile constituţionale (legiferate de o constituţie populară, democrată) care pot fi întâlnite în alte ţări ale Europei. Deoarece regina Maria (soţia lui Wilhelm) era o protestantă devotată, unul dintre motivele aprobării actului din 1689 îl constituia preocuparea miniştrilor anglicani privitoare la raporturile prieteneşti dintre Wilhelm de Orange şi Biserica Catolică (a Romei). Olanda era o provincie septentrională şi cea mai importantă din grupul de state al Ţărilor de Jos care, la o vreme, au făcut parte din Sacrul Imperiu Roman.

Era un fapt cunoscut că majoritatea armatei lui Wilhelm era formată din mercenari în solda Papatului.

Atunci când regele Louis al XIV-lea s-a opus apariţiei unui imperiu catolic (şi regele James al II-lea i s-a aliat), papa a fost explicit anunţând că atunci când Wilhelm de Orange ar fi urcat pe tronul Angliei, Franţa rebelă nu ar fi avut niciun sprijin, devenind mai slabă şi mai vulnerabilă. La 23 septembrie 2001, în ziarul *Daily Mail* a apărut un articol istoric interesant intitulat *Wilhelm de Orange sponsorizat de către Papat* în care, bazându-se pe documente descoperite de curând în arhivele vaticane, se revela faptul că papa Inocenţiu al XI-lea l-ar fi ajutat financiar pe Wilhelm cu suma de 150.000 de scuzi, echivalentul a circa 3, 5 milioane de lire sterline din prezent. Această ştire a stârnit mirare (a făcut „valuri”) mai ales în Irlanda de Nord unde se credea dintotdeauna că Wilhelm de Orange (care a împiedicat reîntronarea lui James al II-lea Stuart în timpul bătăliei de la Boyne – 1690) s-ar fi aflat la conducerea unei armate de religie protestantă (8). În faţa acestor declaraţii, Cecil Kilpatrick, arhivist al *Ordinului de Orange* a trebuit să admită existenţa unor probe compromiţătoare în ceea ce priveşte acordurile secrete dintre Papat şi Wilhelm de Orange. A mai afirmat că în anii ’30 ai secolului XX, la Stortmont (sediul Parlamentului din Irlanda de Nord) a fost găsit un tablou în care erau pictaţi papa Inocenţiu al XI-lea şi Wilhelm; prima reacţia a fost: «*Trebuie să scăpăm imediat de tablou*!».

Faţă de presupusele cuceriri pe care susţinătorii lui Wilhelm le atribuie acţiunii *revoluţiei glorioase* (după cum a fost botezată), reprezentanţii Whigs au decis că ei fiind cei care au facilitat instaurarea pe tronul Angliei a lui Wilhelm de Orange, politica curentă dusă de aceştia le dădea dreptul să impună suveranului (în viitor) anumite restricţii. Cu toate protestele violente ale susţinătorilor lui Stuart (reuniţi

în partidul Tory) de pe băncile Parlamentului, cei din Whigs şi-au impus imediat propriile puncte de *vedere*. *Bill of Rights* şi *Declaration of Rights* (Declaraţia Drepturilor) stabileau că Parlamentul îşi conserva dreptul absolut asupra monarhiei, a justiţiei şi poporului. Pe lângă acestea, un suveran ar fi comis un act ilegal dacă ar fi decis de unul singur să aducă amendamente sau să anuleze orice lege a Parlamentului. Astfel, chiar dacă la început Wilhelm de Orange a făcut demonstraţia unei anumite autorităţi, politicienii au reuşit să păstreze comanda garantându-i suveranitatea dar cu condiţiile impuse de ei. Toate aceste măsuri, corelate cu religia protestantă a Mariei de Orange, au limitat foarte mult scopurile şi interesele poporului, mai ales că la moartea prematură a moştenitorului tronului (petrecută în 1694) a apărut dilema inevitabilă a succesiunii. Pentru a-şi reafirma şi întări poziţia de dominare supremă a Parlamentului anglican asupra monarhiei, tot în cursul domniei lui Wilhelm (în 1701), Parlamentul a aprobat *Act of Settlement*, document care asigura tronul doar suveranului (şi numai lui) de religie protestantă (valabil şi în prezent), document aprobat în *Camera Comunelor* cu o majoritate de 1 – un – vot (118 împotriva 117). Un document precedent (*Act of Abjuration* – prin care se impunea tuturor funcţionarilor publici să-l renege pe James al II-lea) a fost aprobat tot cu o diferenţă de un vot (193 împotriva 192), demonstrând că nu se poate vorbi de majoritate în legiferarea acelor acte care ar fi „ghidat" activitatea monarhiei engleze.

= Religia şi *Marile Lumini* =

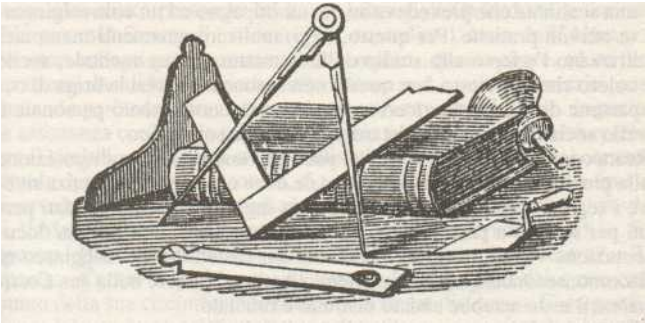

Binecunoscutul *Ordin de Orange* a fost fondat în 1795 în urma acţiunilor încununate de succes ale lui Wilhelm de Orange, dar şi a contrastelor permanente dintre catolicii şi protestanţii din Irlanda de Nord. Ordinul este prezentat adeseori ca *Loja Masonică din Ulster* dar nu este aşa. Natura autentică a acestei formări poate furniza un exemplu despre felul în care o atitudine religioasă „potrivnică" poate fi înlocuită cu un „context masonic". *Ordinul de Orange* are, încă de la apariţie, un aspect pseudomasonic, stabilind că pot fi membri doar creştinii protestanţi. Nimic de acest fel şi nicio altă „cerinţă religi

!

oasă" nu constituie o regulă în Masonerie. În Masonerie sunt primiţi ca adepţi credincioşi ai tuturor religiilor (chiar şi atei) iar *Creatorul* nu este definit în termeni religioşi: este numit cu titlul de *Mare Arhitect al Universului*. *Cele* trei *Mari Lumini* ale Masoneriei (numitul „aranjament" fără de care nu se poate deschide activitatea nici unei loje) cuprind un volum al *Legii Sacre* care poate fi Biblia, Coranul, Torah, Veda sau Zend-Avesta, în funcţie de educaţia religioasă dominantă printre membrii lojei. Sunt acceptate toate respectivele cărţi pentru că reflectă credinţa în ceva superior, într-o formă superioară de autoritate, oricare ar fi numele cu care este definită. Ca un fapt particular, la interiorul unei loje, discuţiile de ordin

religios nu sunt admise.

Celelalte *Mari Lumini* ale Masoneriei sunt *echerul* şi *compasul* care reprezintă *psihicul*, respectiv *spiritul*. *Felul* în care aceste obiecte simbolice sunt aranjate la interiorul unei loje operative (de exemplu, cu compasul căruia i se văd unul, amândouă sau niciun vârf în raport cu echerul) arată gradul de profunzime al întâlnirilor care au loc. Cele trei *Mari Lumini* împreună formează şi denotă dimensiunea dezvoltării spirituale a masonului la interiorul contextului de „conştiinţă divină" dobândită, iar loja este înţeleasă ca un fel de punte de legătură dintre lumea materială şi cea spirituală. După felul cum se prezintă la exterior o lojă masonică se intuieşte imediat că în Masonerie există aluzii la secrete care trec dincolo de aspectul superficial revelat. Ierarhia masonică este gata să afirme că asociaţia nu constituie o religie – şi, de fapt, Masoneria nu este o religie – ci o intenţie a altceva: conştientizarea aspectului divin şi recunoaşterea diferenţei dintre lumea materială şi lumea spirituală.

Dacă aspectul religios nu trebuie luat în considerare, există cu certitudine un aspect spiritual de care trebuie ţinut cont: ideea de „lume, lumi" este de clară derivaţie cabalistică. Nu întâmplător, nivelele diverse pe care adeptul le dobândeşte de-a lungul căii de iluminare interioară sunt asemănate (în mod simbolic) cu *Scara lui Jacob*, cea descrisă în *Geneză* referitor la visul respectivului patriarh (9). O scenă „cântată" şi reprezentată de multe ori în epoca georgiană, de către poetul şi artistul roza-crucian William Blake (născut în 1757) sub forma unei imagini masonice clasice – o scară luminoasă în spirală (vezi şi imaginea alăturată). Tot lui Blake se datorează şi reprezentarea grafică cea mai cunoscută a *Marelui*

Arhitect al Universului din Masonerie – *The Ancient of the Days* – dotat cu compasul creator (imaginea de mai jos). Ca o definiţie finală, noţiunea masonică de „scară” cuprinde 7 trepte corespunzătoare a 7 nivele de cunoaştere („conştiinţă”) fiecare dintre ele putând fi atribuit fiecărui din cei 7 oficiali ai unei loje (10).

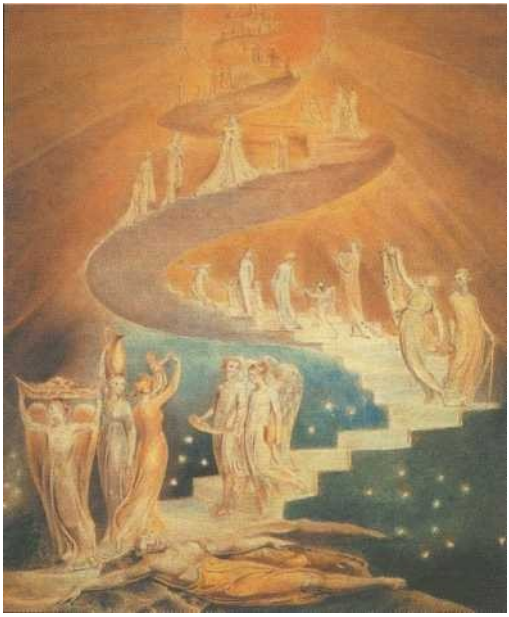

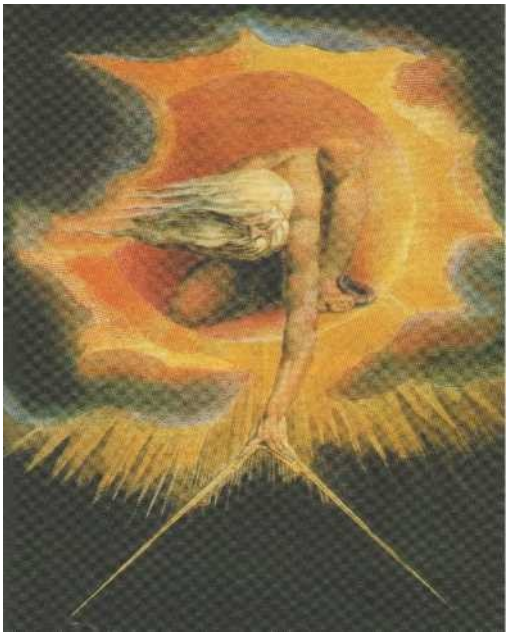

Dacă în prezent, într-o lojă modernă, drumul spiritual de dezvoltare al unui mason este o călătorie alegorică şi simbolică în căutarea propriei evoluţii interioare, în vremea lui Stuart, activitatea era concentrată (în principal) pe cunoştinţe de ordin ştiinţific, de „urcare a unei scări” care prevedea şi implicarea în activităţi practice. De aceea astăzi, multe indicaţii masonice îndrumă către studierea de către adept a literaturii Renaşterii, chiar dacă cei care au decis să devină masoni nu au catadicsit să se ocupe direct de aceste detalii, căutând (mai degrabă) o recunoaştere personală la nivel social decât o completare a educaţiei ştiinţifice. Rămâne faptul că acel „puţin” de care se dispune din preţioasa literatură a Renaşterii trebuie studiat fără a se revela secretele şi, din cele susţinute de Masoneria engleză, ele s-au pierdut pentru totdeauna începând cu 1688. Chiar dacă nu toată documentaţia a fost dusă în Franţa de

susţinătorii regelui James al II-lea, din cele scrise de reverendul Anderson în Constituţia lui, restul s-a pierdut sau s-a (a fost) distrus.

Oamenii de ştiinţă şi intelectuali ai timpului, personaje precum sir Christopher Wren (născut în 1632) şi sir Isaac Newton (născut în 1642), şi-au adus contribuţia lor cu informaţiile pe care le aveau la dispoziţie. Au ştiut perfect că tradiţia masonică era legată de înţelepciunea filosofică a Cabalei (tradiţia evreiască antică a iluminării spirituale bazată pe existenţa lumilor materiale şi spirituale, distincte între ele), la fel după cum au intuit că era corelată cu cultura suveranilor biblici, respectiv ştiind despre existenţa unei şcoli de gândire profundă apărută cu mult timp înainte de întemeierea Imperiului Roman. Aceşti cărturari străluciţi au început cercetarea tehnologiilor babiloniene antice, au studiat filosofia lui Pitagora şi a lui Platon, misterele Egiptului Antic şi s-au „cufundat" complet în studierea istoriei antice dincolo de orice „limite" (poate prea „strâmte") impuse de către textele biblice. Cu toate descoperirile lor ştiinţifice şi-au dat seama că trăiau în „umbra" regelui Solomon, definit de Newton ca «*cel mai mare filosof care a existat vreodată*» (11). Newton înţelegea Templul lui Solomon ca o prefigurare a viitorului umanităţii şi făcând referire la marii maeştri şi înţelepţi ai Antichităţii, i-a scris o scrisoare lui Robert Boyle (coleg cu Newton la *Royal Society*) în care puncta: «*Există lucruri pe care doar ei le puteau înţelege*».

Newton era convins că dimensiunile şi geometria Templului lui Solomon conţineau indicii care trebuiau interpretate de-a lungul „scării timpului" (12). Se pare că Newton s-ar fi bazat pe această matematică ocultă în calculele care l-au dus la dezvoltarea teoriei

universale a atracţiei gravitaţionale (13). Conform părerii lui, „templul" era reprezentarea perfectă a microcosmosului existenţei, concepte exprimate în lucrarea *Description of the Temple of Solomon*, păstrată la Bodleian Library din Oxford. La centrul templului, în *Sancta Sanctorum* s-ar fi păstrat *Arca Alianţei*. Newton asemăna acest centru vital al templului, această „inimă", cu un foc etern a cărui lumină se răspândeşte în jur în cercuri concentrice, dar care continuă să fie atrasă constant spre centru. În perfectă armonie cu această asemănare, un punct situat la interiorul unui cerc constituia simbolul luminii în Egiptul Antic. În context masonic se face referire la o conversaţie între onorabilul *Maestru* şi *Gardian* referitor la misterele *pierdute Maestrul* pune următoarea întrebare: «*Cum crezi că le vei găsi*?». Răspuns: «*Ţintind către centru*!». Întrebare: «*Dar ce este un centru*?». Răspuns: «*Centrul este acel loc de la interiorul unui cerc faţă de care orice punct aflat pe circumferinţă se află la egală distanţă*» iată de ce, după cum s-a precizat în introducere, descoperim că reprezentarea unui punct la interiorul unui cerc este unul din simbolurile cele mai importante din tradiţia masonică.

Chiar dacă conceptul de „Templu al lui Solomon" constituie, şi în prezent, focalizarea principală a Masoneriei moderne (cu documente masonice mult mai vechi decât lasă să se înţeleagă Constituţia lui Anderson) este evident că măreţia înţelepciunii regelui biblic ar fi rezultat dintr-o tradiţie de cunoştinţe şi mai veche. Dar ceea ce se cunoaşte cu

certitudine este faptul că majoritatea documentelor masonice de origine engleză, existente înainte de Revoluţia de la 1688, au părăsit Anglia ca

urmare a îndepărtării de la tron a Casei Regale Stuart, reprezentată (în acest caz) de regele James al II-lea. Ipoteză comunicată în mod clar (în 1723) de către reverendul mason James Anderson a cărui Constituţie formează baza importantă de dezvoltare a Masoneriei, din acel moment spre timpurile moderne. Ca un răspuns la întrebarea *Ce este Masoneria*? s-ar putea spune că, în mod sigur, nu mai este la fel cu cea de odinioară.

Note:

1. – Prin actul de fondare a oraşului (actual) New York, care iniţial se numea New Amsterdam. Numele a fost schimbat în 1664 atunci când regele James al II-lea a „sustras" teritoriul olandezilor.

2. – Sir Charles Petrie, *The Stuarts*, London, Eyre and Spottiswoode, 1937, cap. 8, pag. 336.

3. – *Declaraţia libertăţii de conştiinţă* din 1687 este reprodusă integral în lucrarea principelui Michael of Albany intitulată *The Forgotten Monarchy of Scotland*, Shaftesbury, Element Books 1998 şi London, Crysalis Vega, 2002, *Appendix* II, pag. 348 – 350.

4. – Idem, cap. 10, pag. 147, 148.

5. – O prezentare a acestor evenimente apare în lucrarea marchizului de Ruvigny şi Raineval, *The Jacobite Peerage, Baronetage, Knightage and Grants of Honour*, editată în 1921, retipărită în facsimil la Londra în 1974 de către Charles Skilton, *Appendix* II.

6. – La Westminster acţionau două grupări politice opuse, ambele desemnate cu un nume pe care şi l-au atribuit reciproc una alteia. Era vorba de *Whigs* – ţărani scoţieni şi *Tories* – bandiţi irlandezi. Cei din urmă apărau descendenţa regală a dinastiei regale Stuart în timp ce Whigs apărau interesele marilor

latifundiari şi ale aristocraţilor.

7. – Din *Nineteenth Century Review*, Londra, septembrie 1897.

8. – Detaliile referitoare la descoperirea din Vatican, respectiv la intrigile Papatului care a susţinut invadarea olandeză, au fost făcute cunoscute de către ziariştii italieni Rita Monaldi şi Francesco Sorti.

9. – *Geneza 28*: *12*.

10. – W Kirk MacNulty, *Freemasonry*, London, Thames and Hudson, 2003, pag. 23.

11. – Michael White, *Isaac Newton*, *the Last Sorcerer*, London, Fourth Estate, 1997, cap. 7, pag. 159.

12. – Detaliile şi dimensiunile Templului lui Solomon apar în Vechiul Testament, în *Regi 6 – 7* şi *Cronici 3 – 4*.

13. – Michael White, *Isaac Newton*, *the Last Sorcerer*, cât., cap. 7, pag. 159.

Capitolul 2 – «Origini masonice»

= Semne secrete =

În sens strict operativ, masonii sunt „maiştri ai construcţiilor”, dar este evident că termenul de „Masonerie” nu este uşor de înţeles. În mod sigur nu lipsesc interpretările şi de cele mai multe ori, adepţii acestei societăţi nu sunt de acord între ei. Metoda cea mai bună pentru apropierea de rădăcina termenului o formează dicţionarele etimologice, cele neutre, care nu au niciun interes decât cel filologic şi nici nu tind să ofere descrieri cu o anumită particularitate. Unul din primele şi cele mai celebre dicţionare de acest fel a fost publicat în 1721 – *Dicţionarul Etimologic Universal* al lui Nathan Bailey. A fost editat exact cu doi ani înainte de Constituţia redactată de reverendul Anderson şi, fapt foarte interesant, noţiunea „Masonerie” nu apare (şi nu va apărea nici în ediţia

revizuită din 1736). Scriitori precum John Hamill (din 1986, bibliotecar şi *Curator* al „Marii Loji Unite a Angliei") cred că termenul *francmason – freemason* – a apărut prin „restrângerea" cuvântului *maistru tăietor de piatră – freestone mason*, un expert în tăierea pietrelor care nu lasă schije (ca de exemplu, calcarul sau cele de origine nisipoasă, arenară), uşor de tăiat (1). Ca o ipoteză plauzibilă, această definiţie pare să nu se alinieze cu teoria masonică cea mai difuzată care înţelege prefixul *free – liber* mai mult ca referire la o realitate „speculativă" decât „operativă", care ar exclude imaginea concretă a unui tăietor de pietre (pietrar).

Oricare ar fi aceasta, definiţia de „maistru tăietor de piatră" ne poate întoarce în timp cel puţin până în anul 1375; iar epitaful de pe piatra de mormânt a unui pietrar (de pe lângă biserica St. Giles, în Sidbury) aminteşte de «*John Stone, maistru tăietor de piatră*». Se povesteşte că respectivul ar fi fost tatăl sculptorului Nicholas Stone care, în 1619, a devenit „director" (*maistru de lucrări*) la ordinele arhitectului Íñigo Jones la realizarea *Banqueting House* (Whitehall, Londra). Printre operele considerate ca fiind realizate de către Nicholas Stone (originar din Devonshire, 1586 – 1647) trebuie amintite poarta de la *St. Mary Hall* (Oxford), mormântul poetului John Donne din catedrala St. Paul şi numeroase morminte, printre care cel al vicontelui Dorchester (abaţia din Westminster). În 1625, Nicholas Stone a fost numit „Mai (e) stru Mason" al Palatului de Windsor de către regele Charles I. În redactarea Constituţiei sale, reverendul Anderson a unit cu o cratimă cuvintele *free* şi *mason* respectând procedura în uz în mod obişnuit, în vremurile trecute (două cuvinte despărţite sau unite de o cratimă), fapt care ar explica absenţa

termenului din vechile dicţionare.

O altă folosire antică a termenului este datată în anul 1435, când «*John Wode*, *maistru*, *negocia un contract pentru realizarea turnului abaţiei din St. Edmundsbury*, *în maniera* şi *arta tipică a masoneriei libere*» (2). În aceeaşi ordine de idei, Biblioteca Mondială de la Oxford puncta că în epoca tăietorilor de pietre, asociaţiile acestora – gildele – asigurau libertatea („free”) membrilor locali să poată călători şi să încheie noi contracte, implicit să găsească lucrări noi de executat. Atunci când ajungeau într-o locaţie nouă, aceşti prelucrători semnalau gradul de învăţătură (pricepere) prin folosirea semnelor secrete care puteau fi înţelese doar de cei care efectuau acelaşi tip de muncă şi care cunoşteau aceeaşi artă. Această explicaţie dă sens şi lămureşte din ce motive erau utilizate semne, simboluri şi parole secrete pentru semnalarea propriului grad de experienţă, respectiv pentru a fi angajaţi în activităţi adaptate propriului nivel profesional.

În mod sigur, masonii din zilele de azi nu mai sunt „mai (e) ştiri tăietori de piatră” şi nu ar mai trebui să existe necesitatea apelării la semne şi parole secrete. Pe de altă parte, este destul de clar că începând cu a doua jumătate a secolului al XVII-lea, gildele masonice au trecut şi la primirea de adepţi „non-operativi” (3), ca de exemplu funcţionari ai administraţiei care trebuiau să cunoască semnele, simbolurile şi parolele din moment ce-şi desfăşurau activitatea împreună cu „maeştrii” lucrători. Din cele spuse până acum dar şi din cele declarate de structurile masonice, s-ar părea că organizarea acestei asociaţii ar deriva din metodele utilizate de către muncitorii specializaţi ai gildelor medievale.

= Documente antice =

Cele mai vechi documente masonice conservate în Anglia sunt datate în anul 1390, respectiv 1450. Primul, intitulat *Regius Manuscript*, este un pergament conservat în prezent la British Museum şi conţine un poem destul de lung, în versuri (4). În 1757 a apărut o copie facsimilă în contul Royal Library, cu însemnele heraldice ale regelui George al II-lea; textul original este prezentat de un anume Halliwell-Phillips în cadrul Societăţii Anticarilor, în 1838. Succesiv, au fost executate diverse copii având titlul *The early History of Freemasonry în England*. În document nu se face nicio menţiune la regele Solomon, dar se citează matematicianul Euclid (circa 300 î.Hr.), documentul terminându-se cu o prezentare a regelui

Acthelstan (894 – 939 d.Hr.) din Mercia şi a preceptelor acestuia referitoare la *Maeştri* masoni şi la *Ucenici*.

f 5

În mod sigur, mai interesant şi mai bogat în informaţii decât *Regius Manuscript* este aşa numitul *Matthew Cooke Manuscript*, din secolul al XV-lea, prezent în catalogul British Museum (5). Realizat de un anume Matthew Cooke, a fost publicat la Londra (în 1891) şi se consideră că a fost elaborat (ca origine) în Anglia centrală. Cele două părţi care compun acest manuscris – cunoscute drept *Istoria* şi *Documentele antice* – au stat la baza *Regulilor generale* ale Masoneriei (reguli enunţate în 1720), fiind utilizate şi ca bibliografie de referinţă de către reverendul Anderson (după numai trei ani) la redactarea Constituţiei masonice.

După o introducere similară cu o rugăciune, documentul începe să prezinte cele *Şapte Arte Libere* (imaginea de pe pagina anterioară prezintă patru din aceste „arte”): gramatica, retorica, dialectica, aritmetica, geometria, muzica şi astronomia. După aceea continuă făcând cunoscut că ştiinţele care constituie „osatura” Masoneriei îşi au originea în stirpea lui Lamech: fii Jabal, Jubal, Tubalcain şi sora lor, Naamân (*Geneza 4*: *19 – 22*). Biblicul Tubalcain este „studiat” la gradul al treilea al „artei masonice” (gradul de *Maestru*) în activitatea lui de instructor în prelucrarea metalelor şi acest fapt (din punct de vedere istoric – cronologic), ne trimite înapoi în timp cu cel puţin 2000 de ani faţă de epoca lui Solomon (adică în jur de 3500 î.Hr.), când Tôbalkin (*vulcanul*), fiu al lui Akalem (Lamech), era un principe din sudul Mesopotamiei. Lamech era al patrulea grad de descendenţă după Enoch (Henôkh), fiu al lui Cain şi

Kish, şi în text se narează că aceste personaje ar fi transcris ştiinţele antice pe pietrele nemuritoare. Aceste pietre erau speciale şi aveau câteva particularităţi: una (numită *marbyll*) era rezistentă la foc în timp ce cealaltă rocă [numită *latres* – latent (a)], era rezistentă la acţiunea apei.

Într-un fragment al acestui text, aceste roci au denumirea de *pile*, fapt care i-a determinat pe (traducători) comentatori să aducă în discuţie ideea de „pilaştri”. O traducere analoagă este făcută de ediţia engleză din secolul al XIX-lea a scrierilor istoricului evreu Josephus Flavius (secolul I d.Hr.) care prezintă o versiune similară a aceloraşi întâmplări în *Antichităţi judaice* (6). Această traducere a fost criticată mult de către cei din domeniu din cauza imperfecţiunilor numeroase, una dintre acestea fiind utilizarea termenilor de „piatră” şi „cărămidă” pentru explicarea termenilor „marbyll”, respectiv „latres”. În mod identic, nu este explicat destul de bine cuvântul „pilastru” care, în mod normal, duce cititorul cu gândul la două coloane aflate într-o zonă fără vreo referinţă geografică. Dat fiind faptul că Lamech şi „neamurile” lui au trăit înainte de potopul biblic, aceste pietre misterioase sunt cunoscute drept *Pilaştri antepotop*.

În realitate, în ebraica antică există două cuvinte distincte care, în versiunea engleză a Vechiului Testament sunt traduse (fără nicio diferenţiere) prin „pilastru”. Este vorba de *ammud* şi *mazzebah* (7). Primul indică o formă asemănătoare cu o „coloană arhitectonică”, fie cu o „coloană de fum”; al doilea are o semnificaţie diferită referindu-se fie la o „placă comemorativă” (sau „funerară”), fie la un „altar de piatră”. Deseori se face referinţă la piatra (roca) pe care Jacob a utilizat-o ca pernă pe care să-şi sprijine

capul, în acest caz vorbindu-se de *mazzebah din Bethel* (*Geneza* 28: 18)". Pietrele antepotop" citate în *Matthew Cooke Manuscript* erau indicate corect (înainte de eroarea grosolană de traducere) drept *mazzebah* din *marbyll* şi *latres*. Referitor la *marbyll*, gândul ne poate duce la un tip de marmură (sau rocă cristalină); a doua denumire – *latres* – poate fi o variantă a formei *later*, indicând o formă de latent (a)?! un amestec roşu argilos din oxizi de fier şi aluminiu folosit la construirea cărămizilor pentru pavarea străzilor. Problema reiese din faptul că natura acestei *latres* este destul de obscură, chiar dacă primele tradiţii masonice se referă la acest material ca la un metal (8).

Cele *Şapte Arte Libere* (*artes liberales*) erau ramuri ale cunoaşterii studiate în şcolile medievale, denumirea având în componenţă cuvântul latin *liber* – care înseamnă liber. (Acest cuvânt ar putea sta la originea prefixului *free* – liber, în cazul *Freemasonry* – Masonerie liberă, dar aceasta nu este sursa adevărată a denumirii, după cum se va vedea în capitolul 7). Cele *Şapte Arte Libere* erau studiate nu numai pentru a-i da elevului o pregătire practică care să-i servească pentru a trăi, ci mai degrabă pentru mărirea conştiinţei de sine (respectiv a implicării) în studiul ştiinţelor filosofice. Acestea au fost „definite" (una câte una) de cărturarul benedictin Rabano Mauro, arhiepiscop de Mainz şi abate de Fulda (cel mai celebru loc de studii din Imperiul Franc din vremea lui Carol cel Mare). Rabano era considerat omul cel mai înţelept al timpului său şi se pare că nu prea avea rivali în cunoaşterea scripturilor, a canoanelor legislative şi a liturghiei (9). Printre multele şi importantele scrieri ale lui Rabano trebuie amintită *Viaţa sfintei Maria Magdalena* (10).

Cele *Şapte Arte Libere* erau înţelese, de fapt, ca drumuri Ceărări”) de-a lungul cărora se putea continua calea adeptului către iluminare şi în mod particular, găsirea acelor noţiuni subtile care erau *cheile justiţiei*, respectiv ale *armoniei*. *La* gradul al doilea al evoluţiei masonice (acela de *Tovarăş*) se ia la cunoştinţă de existenţa a 7 trepte (sau niveluri) de-a lungul traiectoriei ascendente care conduce la camera centrală a Templului lui Solomon. Există multe aspecte importante în călătoria către înţelepciune şi unul dintre acestea face aluzie la cunoaşterea celor *Şapte Arte* Libere. Respectivele constituie quintesenţa adevărului şi după cum afirma Platon, aceste arte formează treptele către cunoaşterea totului universai. Tabloul intitulat *Alegoria Artelor Libere* al pictorului italian Biagio

d’Antonio, în imaginea alăturată (circa 1445 – 1510, Florenţa), prezintă tocmai cele şapte niveluri (amintind de conceptul exprimat de lucrarea lui

William Blake – *Scara lui Jacob*), cu studioşi şi filosofi care-şi schimbă impresii în cadrul fiecărei arte, în timp ce la bază (la început), se află *Poarta cunoaşterii*.

Matthew Cooke Manuscript îşi continuă povestirea cu istoria biblică a lui Noe şi face cunoscut că după potop, pietrele *marbyll* şi *latres* au fost găsite de Hermes şi de filosoful grec Pitagora. Din punct de vedere istoric este o afirmaţie care nu are sens dacă ţinem cont de perioada de timp care-l separă pe Noe de Pitagora (circa 3.000 de ani). [Poate că toată această învălmăşeală de date şi situaţii, denumiri şi evenimente nu are rolul decât să atribuie o anumită autenticitate şi credibilitate organizării masonice, mai ales dacă se ţine cont de originea *creştinismului* şi a *masoneriei*, respectiv de locul de unde „au plecat" aceste două tendinţe: Orientul Mijlociu şi, imediat după, din graniţele Imperiului Roman – nota traducerii în limba română]. Din cele ce se cunosc, respectivul manuscris a fost elaborat în jurul anului 1450, cu două secole înainte ca arhiepiscopul Ussher din Armagh să realizeze prima cronologie biblică, asemenea anomalii fiind frecvente şi obişnuite în documentele vremii. Dar asta nu justifică modul naiv şi ingenuu în care astăzi este prezentată (verbal) această istorie.

O altă versiune a faptelor îl separă pe Hermes de mişcarea filosofică pitagoreică. La început a fost venerat Hermes Trismegistus (Hermes de *trei ori măreţ*) în calitate de fondator al alchimiei şi al geometriei sacre, din al cărui nume derivă termenul (familia de cuvinte) *hermetic*, *hermetism*; dar a fost şi persoana care ar fi transcris conţinutul respectivelor pietre pe plăcuţe de smarald. După aceea în timp, respectivele plăcuţe ar fi trecut în mâinile lui Pitagora. Nu se ştie până la ce limită evenimentele legate de rudele şi strămoşii lui Lamech au un miez de adevăr,

dar se ştie cu siguranţă că în secolul I d.Hr., respectivele plăcuţe („table”, „tăbliţe”) de smarald au fost găsite de Apollonius din Tyana, sacerdote al templului dedicat lui Asclepios. Începând cu acest moment, mulţi gânditori şi filosofi au putut să vadă respectivele tăbliţe. Presupusele traduceri parţiale existente încep de pe la anul 700 d.Hr., datorită şi contribuţiei filosofului arab Jabir Ibn Hayyān, căruia i se atribuie şi meritul de a fi scris despre şcoala lui Pitagora (*Ta ifat Fthaghurus*). *Înspre* vremurile moderne, unul dintre cercetătorii de seamă al respectivelor tăbliţe de smarald a fost sir Isaac Newton, atât de implicat şi de atras de studierea textelor ermetice antice încât, pe durata unei lecturi a lordului Keynes (la *Royal Society*, în 1942), Newton a fost numit (de către respectivul lord) drept «*ultimul dintre magi, ultimul dintre babilonieni şi dintre sumerieni*» (11). [Încep să se prefigureze *originile* multor concepţii din prezent – nota traducerii în limba română]. Din păcate, Newton nu a putut utiliza pentru studiile lui multitudinea de tăbliţe cu scriere cuneiformă descoperite în timpurile succesive, astfel că eforturile lui de a produce o cronologie corectă a întâmplărilor antice au fost, în mare parte, în zadar.

Lui Newton i se datorează şi traducerea textului *Corpus Hermeticum* (atribuit lui Hermes Trismegistus) din colecţia preţioasă a prinţului florentin Cosimo de Medici. După cum se ştie, Newton era interesat în mod aparte de o teorie unitară a legilor universului (aşa numita *Prisca Sapientia*) la care se referea ca la un punct de referinţă (o „ramă”) a cosmosului. Ţinând cont de aforismul hermetic «*Precum sus* (în cer) *aşa* şi *jos* (şi pe pământ)», Newton a înţeles ideea că armonia proporţiilor terestre nu constituie decât o reflectare a proporţiilor

universului. De la cele mai mici celule şi până la cele mai mari şi îndepărtate galaxii, primează o lege geometrică care se regăseşte peste tot, acest concept fiind intuit din cele mai vechi timpuri de către minţile gânditorilor.

Continuând în cadrul temei definită de „înţelepciunea lui Lamech", *Matthew Cooke Manuscript* face referire la geometria lui Euclid, chiar dacă se confundă viaţa acestuia cu cea a lui Avraam Cânaintaş" cu circa 1700 de ani). Se aduce în discuţie faptul că (în Egiptul Antic) *Geometria* şi *Masoneria* erau sinonime cu arta ocultă superioară, precizându-se că acea înţelepciune a fost preluată şi de către evrei de-a lungul celor 400 de ani de captivitate petrecuţi în Egipt, înainte ca Moise să-i „treacă" Marea Roşie conducându-i către „ţara promisă" şi „pământul făgăduinţei" (circa 1360 î.Hr.). Succesiv, aceste *arte* ar fi cunoscut o dezvoltare în Fenicia şi Judeea, ajungând până la regele Solomon, contribuind la înţelepciunea acestuia şi a „braţului său operativ" – Hiram – trimis la Jerusalim de către regele cetăţii feniciene Tyr.

Din acest punct, textul manuscrisului face un salt temporal destul de mare deoarece, în acelaşi paragraf în care se vorbeşte despre Solomon se citeşte: «*Şi de aici, această minunată ştiinţă a trecut în* Franţa». Povestirea continuă amintind că regele Franţei (Carol al II-lea, circa 885 d.Hr.), înainte de a urca pe tron, a fost un mason. După această scurtă menţionare, textul „zboară" în Anglia, la un sfânt al secolului al III-lea (St. Albano) căruia îi urmează (la fel după cum este prezentat în *Regius Manuscript*), un alt salt, de data aceasta în secolul al X-lea, la regele Acthelstan şi la consiliul lui de francmasoni! Printre toate aceste informaţii nu trebuie uitat că *Matthew Cooke*

Manuscript este susţinut de ideea centrală că Masoneria a fost instituită pentru prima dată atunci când 40.000 de adepţi şi iniţiaţi (mai existau şi 40.000 de ucişi!!! – nota traducerii în limba română) s-au reunit în negura timpului pentru a ridica *Turnul Babel* la Shinar (istoric vorbind, cel mai mare zigurat al Babiloniei). Însărcinările masonice (se spune în text) au fost stabilite de către regele Nimrod din Babel (*vânătorul* de care se vorbeşte în *Geneza 10*: *8 – 10*) când a stabilit să trimită 3.000 de adepţi masoni pentru construirea cetăţii Ninive, în Assiria (la nord de Mesopotamia). aflăm, din nou, în faţa unei anomalii de datare deoarece ar exista circa 2000 de ani între figura biblică a lui Nimrod şi apariţia cetăţii Ninive.

Autentică sau nu, această povestire în care se amestecă evenimente şi date inexacte reprezintă (totuşi) un colaj de naraţiuni în care filosofia şi matematica se întreţes cu practicile hermetice, totul amestecat cu referinţe masonice, dar fără o aprofundare a acestui din urmă detaliu. Pe cât este considerat un document în favoarea Masoneriei *speculative* (în antiteză cu cea *operativă* a vechilor tăietori de pietre), acest manuscris nu face decât să susţină o anume asemănare dintre structura în care erau organizaţi lucrătorii în gilde şi modul de activitate al adepţilor la interiorul unei loje a „frăţiei”.

= *Antici* şi *Moderni* =

Istoria documentată a Masoneriei în forma recunoscută astăzi îşi are originea în 1717, exact la trei ani după ce George, *Mare Elector* de Hanovra (din Germania) a fost invitat de către politicienii englezi de la Westminster să primească coroana Angliei, alegându-şi numele de George I şi dând startul Dinastiei de Hanovra (imediat după Casa Stuart şi „inter-regatul” lui Wilhelm de Orange). La 24 iunie al

aceluiaşi an a fost fondată *Marca*

Lojă a Angliei în care convergeau patru loji londoneze (fiecare având propriul loc de întrunire): la *The Goose and Gridiron*, loja *St. Paul Churchyard*; la *The Crown*, loja *Lincoln's Inn Fields*; la *The Rummer and Grapes*, loja *Channel Row* şi la *The Apple Tree*, respectiv loja *Covent Garden* (12).

O imagine a tavernei „The Goose and Gridiron", înainte de a fi demolată în 1870, este prezentă în imaginea alăturată.

La moartea lui Wilhelm de Orange (care a avut loc în 1702), conducerea regatului a trecut „în mâinile" cumnatei sale – Anna. Dar, dat fiind faptul că din căsătoria Annei cu principele George al Danemarcei nu a rezultat niciun moştenitor, alegerea pentru succesiune s-a îndreptat către Sofia de Hanovra, fiica lui Frederick al V-lea, *Elector* al *Palatinatului* de pe Rin. Soţia lui Frederick al V-lea era Elizabeth Stuart [una din fiicele regelui James I (al VI-lea al Scoţiei)]. Este interesant de reţinut că în

Biblioteca Vaticană există o miniatură la *Cronica* lui G. Villani care-l reprezintă pe imperatorul Frederick al II-lea intrând în Jerusalim. Otto de Habsburg (şi cei din familia lui) avea (deţin) şi titlul de *Rege al Jerusalimului* – nota traducerii în limba română. Neţinând cont de gradul de rudenie cu Casa Stuart, scoţienii s-au opus propunerii de a avea un suveran de origine germană şi au făcut-o într-un mod atât de violent încât Parlamentul englez a fost constrâns să adopte limitări severe în comerţul şi schimburile pe care le avea cu Scoţia.

În 1705, Parlamentul englez a aprobat un amendament numit *Allien Act* (13) prin care s-a impus scoţienilor să o accepte pe Sofia ca regină; altfel, toate schimburile comerciale (şi de orice natură) dintre nordul şi sudul ţării ar fi încetat. Exportul de cărbune, m şi animale din Scoţia către Anglia ar fi fost prohibit şi nici din Anglia nu ar mai fi plecat nicio marfă către Scoţia. Dar nu era de ajuns. Cu scopul de a da o mai mare putere Parlamentului de la Westminster dincolo de linia de graniţă, prin *Act of Union* a fost dizolvat Parlamentul scoţian (care-şi avea sediul la Edinburgh). În 1714, la moartea reginei Anna, marea majoritate a scoţienilor ar fi preferat ca pe tron să se afle fiul fostului rege detronat, James. Scoţienii, neputând să-şi impună punctul de vedere şi la invitaţia adresată (dar refuzată) prinţesei Sofia să primească coroana, în locul acesteia a venit fiul ei – George von Brunswick. Ca urmare a dizolvării Parlamentului scoţian, toate vechile ordine cavalereşti ale Scoţiei au fost abolite (respectiv absorbite de către „establishmentul” britanic). Printre ordinele scoţiene se afla şi *The Most Ancient and the Most Noble Order of the Thistle* (corespondent al britanicului *Order of the Garter*) şi, desigur, Masoneria scoţiană. Ca

urmare.

Masoneria britanică s-a înviorat, favorizată şi de patronajul Casei de Hanovra, care continuă şi în prezent, cu Edward, duce de Kent, în calitate de *Mare Maestru*.

Imaginea alăturată reprezintă însemnele heraldice ale lui Edward, duce de Kent.

Între timp, prin unirea celor patru loji în una singură (încă din 1717), John (al II-lea duce de Montagu) a fost ales, în 1721, *Mare Maestru*. Pe frontispiciul Constituţiei lui Anderson este reprezentat tocmai Montagu transmiţând *Sulul Constituţiei* şi compasul succesorului său, Philip (duce de Wharton), în „Anul Domnului" – 1723.

O mică dar necesară paranteză trebuie făcută pentru explicarea utilizării anumitor „cronologii". În ceea ce priveşte numărătoarea anilor, *Calendarul Thelemic* asociat gândirii lui Aleister Crowley îşi începe numărătoarea anilor din *1904 EV* (Era Vulgară) – anul în care Crowley a „primit" *Liber* Al. *Vei Legis*. Fiecare „an thelemic" începe la 20 martie (din calendarul *civil*). *Ritul Antic şi Primitiv de Memphis*

Misraïm a adoptat calendarul egiptean, începând numărătoarea anilor cu 1292 î.Hr., anul urcării pe tron al lui Ramses al II-lea *cel* Mare. Anul este calculat adunându-se 1292 la anul curent astfel că, 2013 devine anul 3305 al *Luminii Egiptene*. *Calendarul* masonic tradiţional este folosit în prezent de întreaga Masonerie. În timp ce se folosesc noţiunile de î.Hr., *î.e.n.* – *înainte de Hristos*, *înaintea erei noastre*, d.Hr., *e.n.* – *după Hristos*, *era noastră* (fiind folosită şi noţiunea de *Eră Vulgară*), anul masonic este definit făcându-se uz de noţiunile *A. L.*

— *Anul Luminii* (şi, destul de rar, *EraMasonică*). *Pentru* a cunoaşte un A.L., la anul obişnuit se adaugă exact 4004 ani. Un anume Winter scria în 1937, în *Bulletin des Ateliers Supérieurs*, că un prelat anglican (apreciat de Cromwell pentru ştiinţa lui) – James Ussher (născut la Dublin în 1580 şi îngropat la Westminster la dorinţa aceluiaşi Cromwell), a scris diverse lucrări printre care şi *Annales Veteris et novi Testamenti* (1650 – 1654) care conţine o cronologie biblică faimoasă, aceasta ajungând până în anul 4004 î.Hr. – anul creării lumii, a începuturilor *Genezei*. *În* cele din urmă, *Calendarul Templar* se calculează începând cu anul înfiinţării Ordinului Templar, anul 2013 fiind anul *Ordinis 895*.

Considerând că vechile arhive masonice de dinainte de 1688 au fost pierdute, Anderson a creionat regulile, organizarea şi activitatea lojelor, aşa cum au fost aprobate de către ducele Montagu. Constituţia lui Anderson din 1723 cuprinde lista cu funcţiile pe care le defineşte drept «*moşteniri vechi ale lojelor de peste mări şi cele ale Angliei*, *Scoţiei şi Irlandei*» dar nu se ştie de unde a făcut rost de aceste information 1738, acelaşi Anderson

şi-a revăzut Constituţia incluzând o „istorie” (bogată în imagini), de la el sau de la altul, dar detaliată a Masoneriei engleze, al cărei început este recunoscut într-o reuniune a adepţilor francmasoni care a avut loc la York (în 926 d.Hr.) din dorinţa prinţului Edwin (14).

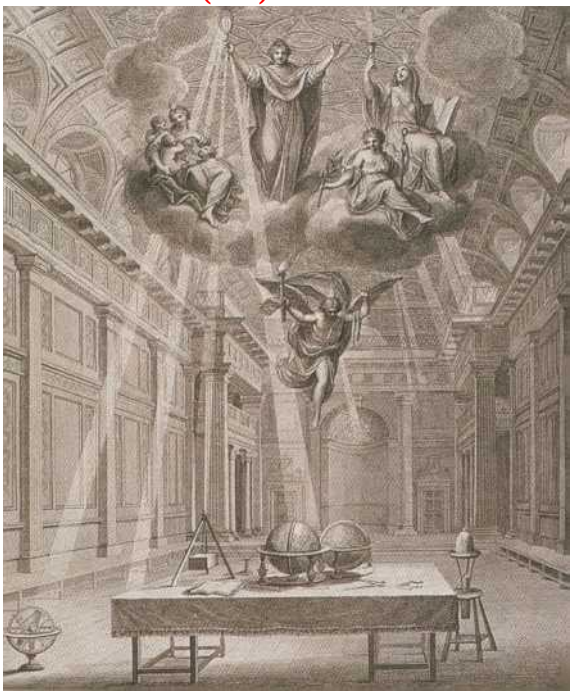

Frontispiciul Constituţiei lui Anderson din 1723.

Pentru a da o mai mare greutate istoriei inventate despre apariţia Masoneriei engleze, Anderson îl acuza de neglijenţă pe precedentul Mare Maestru – sir Christopher Wren – decedat (ce coincidenţă!) tocmai în 1723, anul publicării Constituţiei. Wren contesta ipoteza lui Anderson conform căreia nu ar fi existat nicio *Mare Lojă* (şi deci, niciun *Mare Maestru*) mai înainte de 1717; Wren însuşi susţinea că este doar ultimul dintre *supremi*, înaintea lui fiind mulţi alţii. Şi atunci apare întrebarea: din ce motive Anderson se afla „la cuţite”.

cu Wren? Motivul fundamental îl constituie faptul că Wren a fost un reprezentant de seamă la interiorul „frăţiei” (de matrice Stuart) dorită de regele Charles al II-lea şi ale cărei arhive Anderson susţinea că au fost pierdute pentru totdeauna. În momentul în care tronul Angliei a fost preluat de către *Electorul* de Hanovra din Germania, Anderson (poate!?) a simţit

necesitatea să reinventeze o nouă istorie a Masoneriei engleze. Nimeni mai bine ca el nu ar fi putut duce la bun sfârşit un astfel de proiect dacă ţinem seama de imaginaţia care-i ghida pana de scris.

În 1768 s-a decis construirea „cartierului general" al *Marii Loje* din Londra. Locul ideal a fost identificat în Great Queen Street şi la 23 mai 1776 a fost pusă prima piatră la ceea ce ar fi devenit „Casa masonică" – edificiu care încorpora mitica *Freemason's Tavern* cu scopul de a menţine încă vie cea mai pură dintre tradiţii. La reeditarea Constitué ei – JuA\n-son-ca avu Hocn-l 784), noul sediu apare pe frontispiciul lucrării. În cadrul reprezentării, *Adevărul* ţine o oglindă cu care iluminează sala cea mare, în jurul acestuia aflându-se alte virtuţi apreciate de către Masonerie. Sala actuală a „frăţiei" (mai mare decât cea anterioară, situată tot în Great Queen Street) a fost realizată între 1927 şi 1933. În vreme ce se succedau revizuirile continue ale Constituţiei lui Anderson, în 1751 a fost înfiinţată o altă *Mare* Lo/A. Numele ales era de \ *Antici*, în antiteză cu numele precedentei *Mari Loje* (care între timp număra deja peste 200 de adepţi) care-şi alesese numele de *Moderni*. *Numele* complet al celei *de-a doua Mari Loje* era *Antica şi Onorabila Frăţie a Masoneriei Libere şi Acceptate*. *În* timp ce *Modernii* aveau reprezentat în emblema lor sigiliul heraldic al vechii *Companii* a gildei masonice.

I *Anticii* aveau emblema împărţită în patru părţi, în fiecare parte fiind reprezentat un leu, un bou, un om şi o acvilă, adică „cele patru creaturi vii" din „Cartea lui Ezechiel" din Vechiul Testament (15). *Imaginea de mai sus reprezintă frontispiciul Constituţiei lui Anderson din 1784*.

Aceste creaturi vizionare sunt cunoscute în

cercurile astrologice cu numele de *Tetramorfă*, reprezentând constelaţiile Leului, Taurului, Vărsătorului, respectiv a Scorpionului". Constituţia" *Marii Loje* a *Anticilor* (numită *Ahiman Rezon* – cu sensul fundamental de *Frate Principe*) a fost pregătită de artistul irlandez (şi mason) Laurence Dermott care a devenit *Mare Secretar* al lojei şi unul dintre protagoniştii *Ritualului Arcului Regal* despre care se va discuta mai încolo (*16*). Imaginea *alăturată se află pe faţada unei biserici din*

Roma, Italia. Exact aceleaşi patru „creaturi", folosite de această dată de Biserică. Revendicând cea mai autentică tradiţie scoţiano-irlandeză (menţinută de reprezentanţii celor două naţiuni prin *Ritualul Arcului Regal*), *Anticii* noii *Mari Loje* au intrat în competiţie cu *Modernii* din cealaltă *Mare Lojă*, reuşind să imprime o vastă difuzare (şi prin faptul că printre aliaţi s-au aflat şi ofiţeri ai armatei engleze, capabili să transfere dincolo de hota

!

rele Angliei principiile crezului masonic). În 1727, la iniţiativa *Marii Loje* a *Modernilor*, a fost înfiinţat un fond de asistenţă şi caritate. După un acest prim act, de-a lungul anilor a urmat un program de intervenţii benefice, ca de exemplu realizarea unei şcoli pentru băieţi (construită pe baza fondurilor donate în mod voluntar) la Londra, în 1788. Datorită faptului că aceste iniţiative au fost foarte apreciate, la un an de zile după, *Marea Lojă* a *Anticilor* înfiinţa un fond pentru ajutorarea copiilor nevoiaşi. Cele două *Mari Loje* se aflau în competiţie nu numai în ceea ce priveşte vechimea şi autenticitatea ritualului propriu, ci şi pe planul „relaţiilor publice", respectiv al „transparenţei sociale". Ulterior, pentru a se complica lucrurile şi mai mult, în 1761 (la York), a fost înfiinţată *Marea*

Lojă a întregii Anglii. În 1778, o schismă la interiorul *Marii Loje* a *Modernilor* a dus la formarea *Marii Loji Meridionale* a fluviului Trent. De-a lungul unei perioade de timp mai mică de un secol, situaţia a devenit atât de încurcată încât a fost necesară o scurtă „încetare a focului". La 25 noiembrie 1813, la Kensington Palace, *Marii Maeştri* ai diverselor

!

loje subscriau la acordul de unire. În acest fel apărea o comunitate formată din lojele *Anticilor* şi cele ale *Modernilor*, unite într-un singur grup – *Marea Lojă Unită a Angliei* – activă şi în prezent.

= Maeştrii antici =

Legenda lui Hiram Abiff şi a construcţiei Templului lui Solomon („obiectul" celui de-al treilea grad în Masoneria modernă) au apărut pentru prima

dată (nu mai înainte de 1730) în cadrul unui tratat scris de masonul londonez Samuel Pritchard, intitulat *Masonry Dissected* (17). Apariţia acestora la interiorul respectivei lucrări arată că „legenda" şi „construcţia" ar fi făcut parte din ritualul *Marii Loje*, chiar dacă Anderson nu a menţionat acest lucru în 1723. Cercetătorul englez Thomas Paine (1723 – 1809) afirmă că Pritchard ar fi jurat solemn în faţa primarului Londrei că lucrarea lui, *Masonry Dissected*, era o *copie*, *fidelă în orice detaliu*, dar păcat că nu a specificat ce anume a copiat! Paine a fost celebru pentru lucrările *Common Sense*, *Age of Reason* şi *The Rights of Man*, pe lângă faptul că a fost un participant activ la Revoluţia Americană. Legenda lui Hiram va fi tratată pe larg în capitolul 8, acum fiind luată în considerare o altă sursă a originilor Masoneriei, aşa cum a fost difuzat imediat după fondarea „Marii Loje Unite a Angliei".

În 1802, ziaristul portughez Joseph Hippolyte da Costa a fost întemniţat de către Inchiziţia catolică în baza unui decret papal, cu acuzaţia că ar fi fost mason. După ce a reuşit să evadeze, în 1820 a scris şi publicat un studiu intitulat *Istoria artizanilor dionisiaci* prin care trasa o paralelă între iniţierea masonică şi iniţierea (în uz) în cadrul *Misterelor Orfeice* (pentru alte informaţii despre Masoneria portugheză se poate vedea capitolul 5).

În povestirea acestuia, Hiram Abiff ar fi fost adeptul unei societăţi secrete antice, apărută în jurul anului 1.000 î.Hr.

— *Artizanii dionisiaci* – la puţin timp înainte de construirea Templului lui Solomon (18). Adepţii acestei secte îşi aveau denumirea după numele zeului grec Dionysos (Bachus pentru latini) fiind asociaţi cu un alt grup, numit *Ionicii* – constructori ai Templului

zeiţei Diana din Efes. Ajunşi la Jerusalim, *Artizanii lui Dionysos* ar fi adoptat numele de *Fii lui Solomon*, folosind ca semn distinctiv celebra stea cu şase vârfuri (două triunghiuri intersectate, unul cu vârful în jos şi celălalt cu vârful în sus). Era vorba de maeştri în arta geometriei sacre şi ai filosofiei ermetice.

În aparenţă, nu există motive care să contexte existenţa acestor maeştri. Mişcarea acestora a fost citată şi de geograful grec Strabon (secolul I d.Hr.) care nota că respectivii au adoptat denumirea după zeul Dionysos – considerat inventatorul teatrului. Oricum ar fi, dacă artizanul lui Solomon – Hiram – s-a alăturat acestei mişcări, este o altă treabă. Faptul nu ar fi fost imposibil dacă respectiva sectă ar fi avut o „ramură" şi în Fenicia, dar nu apare nicio legătură cu Hiram, în niciun alt document descoperit înainte de tratatul din 1820.

O altă teorie, diversă dar la fel de interesantă, care se adaugă la ceea ce s-ar putea defini drept *pedigree-ul* Masoneriei, vine din partea unui colegiu de arhitecţi – *Maeştrii Comancini* – care în epoca medievală îşi aveau „baza" în zona lacului Como. Conexiunea dintre această gildă de arhitecţi şi Masonerie a fost scoasă în evidenţă de către Lucy Baxter (pseudonimul lui Leader Scott) în lucrarea intitulată *The Cathedral Builders* publicată în 1899. Tema unei posibile legături dintre *Maeştrii Comancini* şi Masonerie a fost reluată într-o altă carte, apărută în foileton în revista masonică oficială *The Builder*, în 1910. Din documentele şi mărturiile istorice ale arhitecţilor din Lombardia aflăm că *Maeştrii Comancini* se bucurau de un mare prestigiu, aducându-şi o contribuţie importantă la concepţia, respectiv stilul arhitecturii italiene în perioada dintre anii ’800 şi 1.000 d.Hr. Totuşi, se pare că nu există

nicio legătură care să-i poată apropia de mişcarea masonică engleză (sau de istoria acesteia). Leader Scott (citat deseori cu privire la acest argument) se pare că nu a afirmat nimic de existenţa unei astfel de „conexiuni" După ce a luat în considerare această eventuală ipoteză, scria: «*Nu există nicio probă sigură că „Maeştrii Comancini „ar fi fost originea autentică a ceea ce ar fi dat naştere Masoneriei moderne*» (19).

= Cheia =

Rezultatul care se obţine din revederea posibilelor origini, respectiv a istoriei Masoneriei engleze de după 1688, pare un întreg fără substanţă. Preluând datele (din punct de vedere cronologic), „afacerea" începe cu figura făurarului biblic Tubalcain din Mesopotamia (circa 3500 î.Hr.) şi cu înţelepciunea lui Lamech, trece pe la Hermes Trismegistus (zeul Thot al vechilor egipteni), pe la filosoful grec Pitagora şi pe la şcoala lui. Naraţiunea îşi continuă dezvoltarea cu regele Nimrod al Babilonului (cel care ar fi definit rangurile masonice, circa 3.000 î.Hr.), „alunecând" peste 1.000 de ani până în timpul lui Avraam, după aceea în vremea grecului Euclid (circa 330 î.Hr.), până în Egipt. Istoria îşi reia startul din Egiptul lui Moise (circa 1360 î.Hr.) către Israel, în mod particular în perioada când în „ţara făgăduinţei" au ajuns *Artizanii dionisiaci* şi personajul Hiram din Tyr (circa 950 î.Hr.). De aici se face un salt în Anglia (cu St. Albano, circa 260 d.Hr.), în Franţa (cu regele Carol al II-lea – circa 850 d.Hr.), din nou în Anglia, prin figura principelui Edwin de York (926 d.Hr.), terminându-se cu regele Acthelstan (930 d.Hr.).

La urmă apare în cadru şi „ghinionistul" Isaac Newton care încearcă cu disperare şi în zadar să pună toate acestea într-o ordine, să obţină ceva plauzibil din această încrengătură de informaţii. Şi, ca o

„cireaşă în vârful tortului”, apare reverendul James Anderson (marele responsabil al acestei mari confuzii) care, cu candoare, afirmă cu un există niciun document istoric demn de încredere, acuzându-l de gravele pierderi pe abia decedatul sir Christopher Wren! Dacă istoria lui Tubalcain, Nimrod, Acthelstan şi a tuturor celorlalte personaje este adevărată sau nu, nu are importanţă şi nici nu pare să aibă consecinţe grave. După toate, din povestire reiese o „substanţă istorică” evidentă, formată din lucruri şi oameni concreţi, din artizani care-şi exercită activitatea, din constructori şi arhitecţi. Cronologic, ultimul din această „substanţă istorică” este regele Acthelstan împreună cu maeştrii lui. Pe urmă, parcă dintr-odată, după 800 de ani, apare o societate caritabilă fondată de un grup de nobili şi de oameni de afaceri care intenţionează să-i ajute pe „băieţii şi fetele” nevoiaşilor, un grup de spirite nobile care, de cele mai multe ori aveau ca loc de întâlnire o tavernă. Între timp, se pare că nu s-a întâmplat nimic în afară de faptul că din când în când, etapele succesive ale „frăţiei” susţineau că au primit semnele secrete şi cuvintele de recunoaştere de la organizaţia precedentă.

Pare ceva putred în toate acestea, chiar foarte putred. Este prea puţin probabil ca reprezentanţii celei mai înalte nobilimi a vremii să se adune într-o societate care avea ca loc de întâlnire (sediu) o tavernă. Şi, este şi mai puţin probabil că prinţul Edward (duce de Kent) şi principele August (duce de Sussex) – fii ai regelui George al III-lea, şi-au asumat rolurile de *Mare Maestru* (al lojei *Anticilor*, respectiv al *Modernilor*) dacă Masoneria s-ar fi limitat la a fi numai un fel de confraternitate de oameni bineintenţionaţi care doreau să activeze pe planul

filantropiei. James Anderson susţine că mărturiile cele mai importante din trecutul masonic s-au pierdut după căderea Casei de Stuart. Poate fi o afirmaţie care dă posibilitatea să se întrevadă cursul real al evenimentelor. Să facem o recapitulare. Regele George I era fiul principesei Sofia de Hanovra. Sofia era fiica lui Frederick al V-lea, *Elector* al *Palatinatului* de pe Rin; soţia lui Frederick al V-lea a fost Elizabeth Stuart, una din fiicele regelui James I (VI). John Wilkins, capelan al *Palatinatului*, a fost cel care pe la jumătatea secolului al XVII-lea, a pus bazele unui grup de oameni de ştiinţă care, pe parcurs, va avea denumirea de *Royal Society*, asociaţie care l-a avut ca preşedinte pe sir Isaac Newton. Din grupul de fondatori a făcut parte şi distinsul profesor de astronomie, sir Christopher Wren.

În calitatea lui de nepot al lui Frederick al V-lea şi al Elizabeth, regele George I al Angliei era conştient de vechile tradiţii masonice păstrate pe linia maternă a familiei, dar acest aspect nu a fost luat în considerare în educaţia lui (făcută în stil „hanovrian”). Acelaşi lucru s-ar putea spune şi despre succesorii lui, conştienţi de această moştenire, dar fără să ştie prea multe detalii. Unica lor sursă de informaţii nu putea să fie decât Christopher Wren care din pură întâmplare, a murit tocmai în 1723, anul redactării primei Constituţii sub semnătura lui Anderson. Ceea ce în realitate Anderson îi reproşa lui Wren, învinuindu-l de haosul care domnea în Masoneria engleză, nu era faptul că Wren ar fi fost responsabil de pierderea a ceva, ci mai degrabă că Wren nu a fost fidel (loial) Casei de Hanovra. Wren a fost loial Casei de Stuart. Anderson era conştient că Wren, în calitate de cofondator al *Royal Society*, ar fi ştiut toate secretele pe care cei din comunitatea hanovriană ar fi trebuit

ulterior să le afle. Moartea lui Wren a intervenit înainte ca acesta să poată divulga ceea ce cunoaşte.

Note:

1) – John Hamill, *The Craft*, London, Crucible, 1986, cap. 2, pag. 27, 28.

2) – *Oxford Compact English Dictionary*, Oxford, Oxford University Press, 1971, paragraful *Freemasonry*.

3) – David Stevenson, *The Origins of Freemasonry*, Cambridge, Cambridge University Press, 1988, *Introducere*, pag. 1.

4) – Acest document este catalogat MS N.17 în registrul British Museum. Este cunoscut şi cu denumirea de *Halliwell Manuscript* şi în catalogul Royal Library este citat cu titlul *Constitutiones Artis Geometrie Secundum Euclidem*.

5) – Acest document este catalogat *Additional* MS 23/198.

6) – Flavius Josephus, *Antiquities of the Jews*, traducere prin grija lui William Whinston, London, Milner & Sowerby, 1870, cartea I, cap. 2, 3.

7) – James Hastings (prin grija lui), *Dictionary of the Bible*, Edinburgh, T & T Clark, 1909, paragraful *Pillars*.

8) – Manly P. Hall, *The Secret Teachings of All Ages*, Los Angeles, CA, Philosophical Research Society, 1989, cap. CLXXIII.

9) – *The Catholic Encyclopedia*, New York, Robert Appleton, 1910, volumul XII, paragraful *Rabanus Maurus*.

10) – Laurence Gardner, *The Magdalene Legacy*, London, Thorsons-Element/HarperCollins, 2005.

11) – Geoffrey Keynes, *Newton the Man*, în *The Royal Society Newton Trecentennary Celebrations*, Cambridge, Cambridge University Press, 1947, pag.

27.

12) – John Hamill, *The Craft*, cât., cap. 2, pag. 40.

13) – Gordon Donaldson & R.S. Morpeth, *A Dictionary of Scottish History*, Edinburgh, John Donald, 1977, paragraful *Anne*.

14) – John Hamill, *The Craft*, cât., cap. 1, pag. 16.

15) – *Ezechiel 1*: *10*.

16) – O bună prezentare a mişcării *Anticilor*, respectiv *Modernilor*, apare în lucrarea lui Bernard E. Jones, *Freemason's Book of the Royal Arch*, London, Harrap, 1957, capitolele 4 şi 5, pag. 52 – 68.

17) – David Stevenson, *The Origins of Freemasonry*, cât., cap. 6, pag. 144.

18) – Michael Howard, *The Occult Conspiracy*, London, Rider, 1989, cap. 1, pag. 16.

19) – H.L. Haywood, *Freemasonry and the Comancine Masters – Part VI*, în *The Builder*, National Masonic Research Society, octombrie 1923, vol. IX, n. 10.

Capitolul 3 – «Royal Society» = Tranziţia =

Documente scrise lasă de înţeles că primul mason care a acţionat la sud de graniţa scoţiană a fost omul de stat sir Robert Moray. Ridicat la rangul de *Cavaler* de către regele Charles I, prieten bun cu regele Charles al II-lea, Moray a fost iniţiat în Masonerie în 1641, la New Castle (1). În acea perioadă, Masoneria era o parte integrantă a stilului adoptat de Casa de Stuart, la fel de adevărat fiind că deja în 1601, regele James al VI-lea al Scoţiei a devenit adept al lojei din Scone, exact cu doi ani înainte de a se prezenta la Londra pentru a primi coroana (unită) cu numele de James I al Angliei. Fiul şi nepotul acestuia – Charles I, respectiv Charles al II-lea, au devenit, şi ei, patronatori ai asociaţiei.

Dintr-un anume punct de vedere, iniţierea lui

Moray nu poate fi identificată drept o afiliere engleză datorită faptului că loja care l-a primit era (dacă se poate spune) o „ramură mobilă” a lojei din Edinburgh, iar Moray era scoţian. După aceea, în octombrie 1646, a fost rândul lui Elias Ashmole (fondatorul *Ashmolean Museum* din Oxford) să fie primit în cadrul lojei din Warrington (Lancashire), istoria identificând în acesta prima persoană afiliată la un ritual de natură engleză. În jurnalul lui, Ashmole i-a notat pe cei care au fost prezenţi la iniţierea lui în rit şi, din cele subliniate de *Curatorul* „Marii Loji Unite a Angliei”, cei şapte membri care l-au iniţiat au fost admişi în societate înaintea lui (2). Iată unul din motivele pentru care este greşit de susţinut că Masoneria engleză a luat fiinţă în momentul în care patru gentilomi s-au reunit în jurul unei mese dintr-o tavernă, într-o seară a anului 1717.

Interesul pe care Ashmole îl avea faţă de magia hermetică nu este amintit, de regulă, în lucrările care prezintă viaţa acestuia, din moment ce figura unui alchimist (destul de activ) pare să nu fi fost cea mai bună „carte de vizită” care să ateste primul mason englez autentic... *Ashmolean Museum* nu s-a prea „cramponat” de această „subtilitate” făcând cunoscut că fondatorul acestui muzeu, folosindu-se de pseudonimul James Hasolle, a tipărit o primă carte despre alchimie: *Fasciculus chemicus* (3). Faptul că Ashmole a fost, fie *Heraldul* de Windsor (*herald* – în Evul Mediu era persoana oficială de la curtea regală sau feudală care trebuia să facă publice deciziile sau legile adoptate de conducător sau de către autorităţile locale), fie trezorier al *Colegiului Heraldic*, garantau o apreciere în plus din partea unei societăţi masonice idealizate, chiar dacă în timpul *Restauraţiei* cele două funcţii nu aveau o prea mare importanţă. O altă

lucrare a acestuia, *Theatrum chemicum Britannicum* (publicată în 1652) a avut o importanţă primară pentru mişcarea roza-crucianã, fiind un fel de culegere de texte alchimice engleze, devenind (în scurt timp) o sursă de referinţe biografice în materie de „manuscrise greu de găsit”.

Nu există nicio îndoială că tendinţele masonice *speculative* au trecut în Anglia din Scoţia când coroanele celor două ţări au fost unificate, în 1603; la fel, nu există nicio îndoială că din punct de vedere *operativ*, *Asociaţia Masonică* din Londra avea deja, din 1472, propriile însemne heraldice. La fel de interesant este faptul că în 1655, numele acestei asociaţii a fost schimbat în *Compania Masonilor* din Londra. Din acest punct de vedere se pare că noţiunea de *francmasonerie* a asumat o conotaţie nouă, corelată cu o atitudine majoritar *speculativă* decât strict *operativă*. Dar, încă o dată, nu se explică de ce acest cuvânt nu a apărut la interiorul nici unui dicţionar etimologic (cel puţin până la începutul secolului al XVIII-lea), sugerând existenţe unei gilde operative care intenţiona să stabilească nişte diferenţe, fie între proprii membri, fie în raport cu lojile *speculative*.

După cum s-a prezentat anterior, este evident că până în 1723, lumea masonică engleză s-a aflat într-o profundă stare confuzională, creată de o ţesătură de legende, fără nicio coeziune între ele. Motivul pentru care personalităţi (ilustre în alte domenii) nu au reuşit să găsească un punct comun la interiorul mişcării masonice l-a constituit faptul că aceştia nu au încercat să recunoască realitatea faptelor. Pentru a găsi ceea ce lipsea, ar fi fost suficient să înceapă să caute, dar Anderson şi ai lui nu au făcut niciodată acest lucru, mai ales că aceasta părea să fie şi dorinţa clasei politice dominante în acea perioadă de timp. Această

atitudine de negare a început în 1715 când James Francis Eduard Stuart, fiul regelui exilat – James al II-lea (VII), a încercat să recupereze cele două coroane (ale Angliei şi Scoţiei) care s-ar fi cuvenit, de drept, familiei. Imediat după încoronarea lui George I, James Francis a fost proclamat (şi aclamat) ca rege cu numele de James al VII-lea al Scoţiei de către grupurile care susţineau Casa de Stuart din oraşele Aberdeen, Brechin, Dundee, Montrose, Perth, St. Andrews şi Edinburgh.

După aceea, tânăra „mlădiţă regală”, îmbarcat (a) la Dunquerque, a debarcat în Scoţia, în septembrie 1715, desfăşurându-şi propriile însemne la Braemar. Oamenii loiali acestuia au asediat cetăţile Perth şi Inverness (ocupate de către trupele de Hanovra), nereuşind să cucerească castelele de la Sterling, respectiv Edinburgh, înaintarea lor fiind oprită la Sherriffmuir. Pătrunderea dincolo de graniţă nu a avut un caracter „agresiv”, fiind destul de „blândă”, astfel că la 14 noiembrie 1715, James Francis a fost înfrânt la Preston (în Lancashire), fiind nevoit să se întoarcă în exilul francez. Faţă de începutul impetuos şi plin de entuziasm, această campanie s-a caracterizat prin una din cele mai proaste organizări din istorie; cu toate acestea, nu avea să fie nici ultima „tresărire” a Casei de Stuart în tentativa ei de redobândire a conducerii, poporul discutând dacă trebuie să-şi arate loialitatea Casei de Stuart sau Casei de Hanovra.

Variantă latină a numelui James este *Jacobus* şi încă din timpul exilului regelui James al II-lea, susţinătorii acestuia au început să fie numiţi cu apelativul *Jacobiţi*. Înainte de 1688, atât Masoneria engleză cât şi cea scoţiană au avut o influenţă jacobită. Organizarea de după 1717, realizată prin contribuţia lui Anderson (respectiv a adepţilor

acestuia), a imprimat Masoneriei un caracter hanovrian, asociaţia devenind un fel de Masonerie hibridă, fără rădăcini. Dat fiind faptul că orice informaţie sau tradiţie îşi avea rădăcinile în ceea ce a fost asociaţia la început, acestea nu puteau fi acceptate de linia „nouă" şi „dură" a Masoneriei hanovriene, decisă şi constrânsă să-şi renege orice rădăcină scoţiană. Ca urmare, la noul stil masonic englez al vremii nu au aderat decât masoni dezorientaţi, debusolaţi de şubrezenia structurii, respectiv (mai ales) de lipsa cronică a tradiţiilor istorice. Introducerea noilor obiective, de caritate şi filantropie, cu o clară influenţă moralizatoare, a reuşit să dea un nou impuls organizaţiei. Revenind la anul 1738, dat fiind că sir Christopher Wren era un mason de „stil vechi", deja decedat, a apărut oportună denigrarea lui cu scopul de a elibera terenul, în mod definitiv, de orice detaliu preexistent.

= Erezia =

În ce anume consta „vechea şcoală" masonică a lui Christopher Wren? O anumită opinie se poate forma numai dacă ţinem cont de persoanele cu care acesta s-a întâlnit:

regele Charles al II-lea, sir Robert Moray şi Elias Ashmole, toţi masoni; dar ce anume îi unea pe aceştia? „Pasiunea" comună era *Royal Society* de pe lângă *Gresham Collège* din Londra. Royal *Society* a fost şi este o academie ştiinţifică al cărui scop îl constituie studiul filosofiei naturale. Masonii aveau acelaşi obiectiv şi ritualurile practicate în prezent îl invită pe adept să se «*dedice studiului Artelor Libere, ştiinţelor, punând în valoare toate posibilităţile şi aptitudinile* disponibile». Chiar dacă Masoneria este o societate discretă (nu secretă), asta nu înseamnă că toate secretele trebuie să fie considerate ca fiind ceva

preţios pentru cineva din afara lojilor. Ceremonialurile şi ritualurile tuturor lojelor sunt scrise, fiind repetitive. Sunt considerate secrete doar semnele, atingerile, cuvintele de ordine şi de recunoaştere, diverse pentru fiecare grad, în baza cărora adepţii se pot recunoaşte între ei. În publicarea ritualurilor, gesturile şi cuvintele nu sunt divulgate constituind unica (oare!? – întrebare retorică din partea traducerii în limba română) formă de secret din Masonerie.

Artele Libere la care s-a făcut referire nu sunt studiate sau discutate la interiorul unei loje, dar întotdeauna se face aluzie la ele. La fel se întâmplă cu ştiinţele (cele la care se face referire la discuţiile din lojă) şi cu disciplinele filosofiei naturale. Este vorba de alegorii, de întâlniri simbolice prin care se încearcă atragerea conştiinţei adeptului printr-o iluminare interioară (spirituală şi filosofică), fără a avea noţiuni – să le numim „practice”. Lecturile din cadrul întâlnirilor urmează un canon rigid şi repetitiv, nefiind moderate de către „experţi” sau „profesionişti” într-un anumit domeniu şi nici nu urmează o structurare în funcţie de progresul fiecăruia în cadrul asociaţiei. Întâlnirile sunt caracterizate de rigiditate, mai întotdeauna sunt identice între ele, cu aceleaşi cuvinte repetate de fiecare dată. În prezent, ceea ce „se cere” este un joc al părţilor implicate, recitarea unui rol, o copiere a procedurilor operative active în lojele trecutului ori de câte ori erau aduse argumente noi în discuţia comunităţii. Masoneria actuală are rolul de „catalizator”, de „tot” care conţine corpul iniţiativelor cumulative şi progresive de dezvoltare. O unică „datorie” într-o lojă modernă constă în memorarea (mecanică) a câtorva texte scrise.

În cadrul întâlnirilor de la interiorul unei loje (cunoscute drept „întâlniri private”) din jurul unei

mese („masa sărbătorii"), regula dă posibilitatea oricărui adept să-şi exprime „propria părere despre argumentele introduse cu ocazia lecturii". Scuza o constituie faptul că acest „privilegiu" dă posibilitatea adeptului să „aprofundeze propria căutare de-a lungul căilor ascunse ale naturii şi ştiinţei" În decursul celor 20 de ani petrecuţi de autor ca adept al unei loje, nu a avut loc o astfel de „consfătuire" şi nici nu a avut ocazia să discute despre natură sau ştiinţă. Dimpotrivă, dacă vreunul dintre adepţi ar fi descoperit o lege universală în stare să modifice ceea ce deja se cunoştea, să zguduie totul din temelii (modificând chiar cursul istoriei), aceasta nu ar modifica cu nimic, nici măcar cu o virgulă, felul în care se derulează activitatea în loje.

Conceptele de bază au fost stabilite în 1816 prin actul de revizuire al „Marii Loji Unite a Angliei". Cel mai recent principiu în ritualul modern al *Artei* stabileşte că Pământul se roteşte în jurul axei proprii, respectiv în jurul Soarelui, care se află în centru. Chiar dacă o afirmaţie de acest fel (care îl are în vedere pe candidatul la gradul al doilea, care trebuie s-o prezinte lojei şi să răspundă la întrebările relative), în zilele de zi apare ca fiind o naivitate, raportându-ne la 1641, anul când sir Robert Moray a fost primit în Masonerie, este evident că era vorba de un concept decisiv, de avangardă, în antiteză cu ideile şi concepţiile vremii. Adoptarea unei condiţii masonice corespunzătoare acestui nivel de cunoştinţe însemna, de cele mai multe ori, o ignorare a propriei integrităţi, oricine putând fi acuzat de erezie. Pentru ca cineva să aibă posibilitatea să avanseze la interiorul unei astfel de societăţi, trebuia să aibă o minte deschisă, chiar eretică din punct de vedere ştiinţific.

Iată de ce Masoneria era o „frăţie" foarte

selectivă care cerea solidaritate, discreţie şi identitate de intenţii. Cu alte cuvinte, Masoneria autentică, în forma ei necoruptă, era un mod liber de studiere a *Artelor Libere*, a ştiinţei şi filosofiei naturii.

? 5 5 5

= *Colegiul Invizibil* =

În secolul al XVII-lea, activitatea principală a ştiinţei era concentrată, predominant, pe filosofia naturală. Chiar dacă chimia, aflată la început, putea fi inclusă în acest context, era o ştiinţă prea puţin apreciată, fiind practicată (de cele mai multe ori) de către asistenţi ai alchimiştilor – practicanţi abili ai vechilor discipline şi aflaţi mereu în „atenţia" şi „vizorul" Bisericii. Scoţia era deţinătoarea unei îndelungate tradiţii hermetice care, cel puţin până în vremea regelui James al IV-lea (al Scoţiei, 1488 – 1513), era recunoscută şi susţinută de către curtea regală. Din momentul în care lojele masonice au început să fie implicate în experimentele ştiinţifice, alchimia a început să exercite o influenţă notabilă asupra activităţilor din loje (4). Unul dintre cei mai împătimiţi colecţionari de manuscrise alchimice era lordul Balcarres, a cărui fiică s-a căsătorit cu sir Robert Moray. La rândul lui, Moray îl proteja (ca un veritabil *Mecena*) pe cel mai celebru alchimist al secolului al XVII-lea, Ireneu Filaletul – Eirenaeus Philaletes (pseudonimul lui George Starkey, născut Stirk, Bermuda 1628-Anglia 1665 – nota traducerii în limba română) – mentorul lui Robert Boyle şi al altor membri ai *Royal Society* (nu este greşit dacă se susţine că respectiva societate ar fi avut şi un... „caracter masonic").

Chiar dacă elementele inovative ale Renaşterii au contribuit la apariţia unei multitudini de academii, respectiv de interese creatoare înlăturând (chiar dacă

în parte) rigiditatea şi superstiţiile religioase, făcând loc unei renaşteri a filosofiei şi a literaturii clasice, situaţia din Anglia nu era dintre cele mai bune, putându-se spune că s-a intrat într-o „comă profundă" pe durata perioadei lui Cromwell. Ca urmare a loviturii militare de stat şi a executării (în 1649) regelui Charles I, Cromwell – soldat ţărănos şi necizelat – a devenit atât de puternic încât, începând cu 1653, a reuşit să impună legea marţială ca metodă normală de guvernare. După ce a dizolvat Parlamentul şi s-a proclamat *Lord Protector*, Cromwell a asumat puteri mai mari decât predecesorii săi. Şi-a continuat activitatea trecând la distrugerea Bisericii Anglicane. Din ordinul lui, *Book of Common Prayer* a fost interzisă, suspendându-se inclusiv sărbătorile de Crăciun, respectiv Paşte. Dictatura lui s-a dovedit cea mai severă şi rigidă dintre toate domniile precedente, directivele lui puritane fiind în vigoare destul de mult timp. Jocurile, întrecerile sportive şi orice fel de divertisment au fost interzise. Cine nu se supunea risca să fie întemniţat şi chiar torturat. Au fost sechestrate case, s-au introdus taxe ca măsuri represive (vezi şi *Peter's Pence*, *Window Tax* care se plăteau, nu neapărat în acea perioadă – nota traducerii în limba română), universităţile au devenit inaccesibile pentru mulţi, au fost închise teatre şi taverne, a fost limitată libertatea de expresie, adulterul a fost considerat un păcat capital iar mamele copiilor ilegitimi au fost încarcerate. Nimeni nu se putea considera în siguranţă nici la interiorul propriei case şi orice membru al familiei (împotriva propriei voinţe) putea fi obligat să spioneze şi să denunţe contribuind, în acest fel, la crearea şi perpetuarea unui regim puternic şi de temut, care se baza doar pe forţă şi control militar absolut.

Acesta era mediul social şi cultural care i-a determinat pe doi studenţi universitari, Christopher Wren şi Robert Boyle, în calitate de „pionieri” ai unei activităţi academice subversive, să pună bazele, treptat, unei organizaţii ştiinţifice care va deveni una din

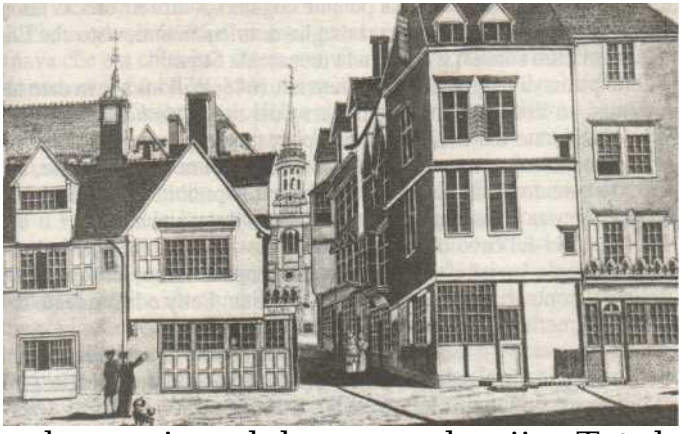

cele mai celebre academii. Totul începe la jumătatea secolului al XVII-lea, la Universitatea din Oxford, în perioada în care prestigioasă şcoală se afla în recesiune.

O imagine a vechiului oraş Oxford.

Pentru că oraşul a fost capitala Angliei monarhice pe durata *Războiului Civil*, pentru a mai atenua din starea de agitaţie a spiritelor, Cromwell s-a autonumit rector al acestei universităţi. Străzile oraşului, odinioară animate de vocile studenţilor, acum erau goale simţindu-se peste tot o atmosferă apăsătoare. Materii precum astronomia şi matematica erau considerate „demonice” fiind interzise de către *comisarii* (*poporului*!!! *europeni*!!! ce va urma? – întrebare din partea traducerii în limba română) de *credinţă puritană*. Educaţia şcolară, şi în particular cea universitară, erau încetinite deoarece oamenii educaţi (studenţii) erau consideraţi cea mai mare ameninţare la adresa regimului. Şi totuşi, în acea

atmosferă totalitară, exista o persoană care se detaşa de ceilalţi colegi de la Universitate, un preot cu idei inovatoare – John Wilkins. Acesta era conducătorul independent al *Wadham Collège*, un viitor episcop căruia îi plăcea să-şi dedice timpul studierii înţelepciunii antice. La Oxford, Wilkins ţinea un curs secret de filosofie, reunind studenţii în miez de noapte în casa unui farmacist local, pentru a putea discuta despre argumente prohibite. În realitate, Wilkins era un tip straniu deoarece, chiar dacă era soţul surorii lui Cromwell – Robina, nu pierdea ocazia de a-şi face cunoscut, în mod public, opiniile contradictorii la adresa dictaturii cumnatului său. Familia lui Cromwell era o încrengătură de „orientări" ciudate, Elizabeth (una din surori) fiind o susţinătoare a monariei Stuart (5).

În 1648, imediat după ce a preluat *Wadham Collège*, Wilkins a tipărit o carte controversată cu titlul *Mathematicall Magick*, considerată de către puritani o lucrare – „în întregime" satanică. Pentru un preot era de neconceput pronunţarea cuvântului *magie*, mai ales când la aceasta se adăuga *numerologia*, considerată cea mai rea dintre aberaţiile demonice. Printre cei care frecventau cercul secret al lui Wilkins (care va deveni cunoscut cu numele de *Colegiul Invizibil*) se aflau Christopher Wren, Robert Boyle (fiul contelui de Cork), anatomistul William Petty şi studentul (cu reale capacităţi inginereşti) Robert Hooke. La aceştia se adăugau teologul Seth Ward (o persoană cu mult înaintea vremurilor sale, care a încurajat interesul lui Wren pentru astrologie), matematicianul şi criptograful John Wallis, medicul Thomas Willis. Termenul de „invizibil" aplicat grupului a fost utilizat pentru prima dată într-o scrisoare redactată de Boyle (6), fiind un adjectiv de uz comun

pentru „camuflarea” reuniunilor (cercurilor) roza-cruciene. În Scoţia, mişcarea roza-crucianã era aliatã în mod deschis cu cea a Masoneriei, numele celor douã societãţi devenind sinonime într-o compunere metricã din Perth, publicatã în 1638 la Edinburgh: «*Pentru cã noi suntem fraţi ai Roza-Crucii / Cuvânt masonic şi clarviziune avem…*» (7).

Pentru a-şi îndeplini obiectivele ştiinţifice stabilite, grupul ştia ce trebuie să facă pentru a deschide „porţile cunoaşterii”. Membrii grupului ştiau cã pentru a duce ştiinţa şi medicina dincolo de zidurile strâmte ale universitãţii, trebuiau să redescopere vechile secrete alchimice ale marilor maeştri medievali ai artei hermetice. Printre iluştrii alchimişti ai

vremii se afla şi Thomas Vaughan (fratele poetului Henry Vaughan) care se inspira în mod deschis din scrierile lui Eirenaeus Philaletes. Scrierile lui Eirenaeus pe tema hermetismului chimic erau la fel de întortocheate ca cele ale alchimiştilor trecutului, dar ceea ce aducea o notã de importanţã scrierilor sale era disponibilitatea lui pentru opiniile prietenilor şi colaboratorilor. Contrar opiniei generale conform cãreia alchimia era disciplina care putea ajuta la transformarea oricãrui metal în aur cu ajutorul „Pietrei Filosofale”, Eirenaeus susţinea deschis cã însãşi respectiva „piatrã” era din aur, dar nu «*era aur* comun». Era numitã „piatrã” din cauza naturii ei solide şi pentru rezistenţa la foc, iar în aparenţã era «*ca o pulbere fină*» (8). La fel de celebrul alchimist francez Nicholas Flamel s-a exprimat în 1416 în acelaşi fel, referindu-se la „Piatra Filosofalã” ca la o «*pulbere fină de aur, care e o piatrã*».

Un alt detaliu (la fel de însemnat) intriga

comunitatea de la Oxford. Prin tradiţie, „Piatra Filosofală” era asociată cu anularea forţei de gravitaţie, fapt care constituia una din temele principale în cadrul investigaţiilor ştiinţifice. Într-un document vechi intitulat *Iter Alexandri ad Paradisium* se făcea referire la faptul că respectiva „piatră” ar fi redat tinereţea persoanelor îmbătrânite şi, chiar dacă masa (cantitatea) de „piatră” aşezată pe talerul unei balanţe era destul de consistentă, o pană aşezată pe talerul opus ar fi fost mult mai grea (9). Studioşii nu reuşeau să înţeleagă din ce motive profesorii lor nu îi încurajau în studierea acestor discipline. Textele din manualele vremii erau depăşite şi în marea majoritate a şcolilor şi aulelor se studiau noţiuni depăşite. În studiul fenomenelor cereşti încă se mai foloseau scrierile lui Ptolemeu din Alexandria (secolul II) prin care se susţinea ideea Pământului fix, ca centru al universului. În domeniul filosofiei nu aveau rival scrierile lui Aristotel. Referitor la structura atomilor nu se studia nimic; unica concesie o constituia ideea că materia era compusă din combinaţia variabilă a patru elemente: pământ, apă, aer şi foc. Nu era nevoie de prea multă ştiinţă pentru a vedea că alchimia veritabilă nu era o „apucătură” medievală a unor minţi bolnave. În acelaşi fel, era uşor de sesizat că numerologia şi geometria se adaptau cu principiile oculte ale hermetismului alchimic. Matematica era lăsată deoparte deoarece profesorii nu doreau ca elevii să capete noţiuni care ar fi putut avea finalizări de ordin practic, respectiv aplicativ.

John Wilkins şi-a dat seama foarte repede că în grupul creat de el se regăseau cele mai strălucite minţi ale tinerimii britanice, minţi care nu şi-ar fi găsit strălucirea închise în săli de studii întunecate. S-a decis că era mai oportun să „se lasă la lumină” cu

scopul de a transforma vechea filosofie naturală într-o ştiinţă nouă, acreditată. La început era nevoie să se impună prin promovarea de legi naturale care să zdruncine din temelii ideile acceptate până în acel moment. Christopher Wren şi Robert Hooke erau fascinaţi de stele şi dedicaţi studiului astronomiei astfel că cei doi vor deveni cei mai renumiţi astronomi ai vremii, după Galileo Galilei. Scopul lor primar îl constituia o modalitate nouă de studiu, în stare să demoleze şi să înlocuiască, o dată pentru totdeauna, metodele obtuze şi învechite aflate în uz până în acel moment.

Anul 1657 părea că a început sub auspicii bune. Christopher Wren (avea doar 27 de ani) a fost numit profesor de astronomie la *Gresham Collège* (din Bishopgate). Privită cu mare suspiciune la Oxford, astronomia era recunoscută ca disciplină oficială de studiu la *Gresham*, cu toate posibilele probleme disciplinare prevăzute de guvernul academic oficial. Fondatorul respectivului colegiu, sir Thomas Gresham (reprezentant al Casei Tudor în oraşul Anvers) declarase (pe bună dreptate) la începutul secolului al XVII-lea că nu mai mult de 10 gânditori şi studioşi din Europa erau gata să accepte ca fiind adevărată teoria heliocentrică propusă de astronomul polon Nicholaus Copernic! (10). Fondat în 1597, *Gresham Collège* a susţinut încă de la început idei de avangardă. Fiica lui sir Thomas Gresham a fost căsătorită cu Nathaniel, unul din fraţii *Marelui Maestru* (din acea perioadă) al

36”.

Roza-Crucii, sir Francis Bacon.

După una din lecţiile lui Wren, membrii unei asociaţii filosofice cu sediul la Londra le-au făcut cunoscut colegilor lor de la Oxford că viaţa în capitală devenise din ce în ce mai periculoasă. Oamenii lui

Cromwell i-au surprins de mai multe ori în cursul întâlnirilor lor, împrăştiindu-i şi obligându-i să trăiască în nesiguranţă, temători pentru propria lor viaţă. De mai multe ori s-au reunit clandestin la taverna *Bull's Head* (în Cheapside) dar, prin numirea lui Wren la *Gresham Collège*, lucrurile ar fi putut să ia o altă turnură. Noua filosofie era constrânsă, de prea mult timp, să existe într-o lume dominată de teamă. Venise momentul unei rupturi definitive şi de aşezare a noii ştiinţe la locul meritat în cadrul academiilor şi aulelor. Prin studierea cărţilor care au fost aduse din întreaga Europă.

noii oameni de ştiinţă au aflat de existenta teoremelor

5 5 5

enunţate de către gânditorii antici, enunţuri clare nu prin ele însele (aşa cum credea – postulându-le – ştiinţa convenţională) ci demonstrabile printr-o înşiruire logică de argumente. Au aflat că multe

probleme puteau fi abordate şi exprimate prin utilizarea simbolurilor şi formulelor; mai mult decât atât, puteau fi rezolvate datorită aplicaţiilor algebrice. Şi-au dat seama că astronomi precum Galilei sau Copernic au făcut descoperirile lor referitoare la Terra, Soare şi Sistemul Solar fără ajutorul vreunui „profesor oficiar. Respectivele descoperiri au furnizat un cadru complet divers referitor la dinamica corpurilor celeste cunoscute, răsturnând bazele pe care au fost clădite învăţămintele promovate de şcoala oficială.

Sir Francis Bacon (1561 – 1626), Mare Maestru al Roza-Cmcii.

În urma entuziasmului declanşat de ultimele evenimente, Robert Boyle (în acea perioadă era profesor de geometrie, şi el, la *Gresham Collège*) reinventa telescopul folosind anumite lentile create de el, descoperind nu numai alinierea stelelor din constelaţia Orion, ci fiind şi primul astronom care a făcut referire la petele solare, a calculat fazele lui Jupiter, respectiv perioada de rotaţie a planetei Marte.

În tot acest conglomerat de întâmplări şi situaţii ieşea în evidenţă figura unică a fondatorului, John Wilkins – o persoană mult mai respectată decât mulţi alţii. Wilkins îşi terminase studiile religioase înainte de 1645, dar lucrarea lui – *Mathematicall Magick* – avea miros de „sulf”, în antiteză cu dogmele Bisericii. Mult mai straniu pentru întregul lui grup (ţinând cont, printre altele, de gradul de rudenie cu familia lui Cromwell) era faptul că Wilkins a fost capelanul lui Charles Louis (1617 – 1680) – devenit *Elector* al *Palatinatului* de pe Rin în 1648, [fiu al lui Frederick al V-lea şi al Elizabeth Stuart – cei doi din urmă vor deveni, pentru o scurtă perioadă de timp, rege şi regină a (l) Boemiei (11)], duşman neînduplecat al

Lordului Protector Cromwell. Mai mult decât atât, *Palatinatul* Rinului era favorabil (în mod deschis) practicării alchimiei. Din punctul de vedere al Inchiziţiei catolice, adepţii mişcării Roza-Crucii erau nişte eretici şi „traficanţi ai ocultului". Reîntorcându-ne în timp în vremea reginei Elizabeth I, unul dintre consilierii acesteia a fost John Dee, roza-crucian celebru (12), prieten al filosofului hermetic Robert Fludd – unul din artizanii traducerii (din greacă în engleză) a *Bibliei regelui Jacob*. Din punct de vedere practic, roza-crucienii nu erau decât nişte persoane dornice să aprofundeze misterul *Rosi-Crucis*, simbolul enigmatic al marii iluminări (vezi capitolul 13).

Un aspect intrigant dar interesant din Masoneria de după 1723 constă în faptul că, în timp ce Euclid este amintit (cu o datare incorectă) printre foştii membri iluştri, nu se face nicio referire la John Dee. Tocmai lui Dee se datorează celebra prefaţă la traducerea operei *Euclid* – cea mai importantă scriere dedicată geometriei sacre, Dee invocând reîntoarcerea la arta euclidiană. Este evident că James Anderson cunoştea această lucrare destul de bine, mai ales dacă ţinem cont că a făcut deseori referire la această lucrare. Vorbind despre perioada lui August (secolul I d.Hr.), Dee scria: «(...) *în acele zile s-a născut venerabilul nostru maestru*» *De* partea lui, vorbind tot despre perioada împăratului August, Anderson afirma: «(...) *în epoca în care se năştea marele arhitect al Bisericii*». La fel cum ignora interesele hermetice ale lui Elias Ashmole, noua Masonerie (de origine hanovriană) a decis să nu acorde nicio atenţie figurii lui John Dee, chiar dacă a 47-a propoziţie a primei *Cărţi a lui Euclid* (Teorema lui Pitagora) apare ca reprezentare grafică pe frontispiciul Constituţiei lui Anderson din 1723

(adoptată dintotdeauna de Masonerie ca simbol al perfecţiunii absolute). Motivul acestei evidente (dar şi dorită) omisiuni îl reprezintă legătura lui Dee cu rozacrucienii, afilierea la această societate secretă constituind o anatemă a „revăzutei" şi „noii" Masonerii a epocii georgiene.

În lucrarea *Mathematicall Magick* a lui John Wilkins se face o referire directă la mormântul fratelui Rosenkreutz, la fel după cum este prezentat cu minuţiozitate în „manifestul mişcării", datat 1614 – 1615, intitulat *Fama Fraternitatis* (document care includea şi *Confessio Fraternitatis*). *Aceste* documente erau scrieri germane în care se anunţa venirea unei noi ere, de „eliberare hermetică", „iluminată", în care o parte din secretele universale ar fi fost făcute cunoscute tuturor. Scrierea lui Wilkins a fost influenţată de o altă lucrare – a lui Robert Fludd, intitulată *Utriusque Geomi Historia* (publicată în *Palatinat* în anul 1619). Dar Wilkins îl citează deseori pe ultimul cancelar al casei de Stuart, sir Francis Bacon, indicat ca *Mare Maestru* al *Ordinului Roza-Crucii*. Ideea unei confraternităţi solide şi unice de oameni de ştiinţă pare să-i fi aparţinut lui Bacon, inspirându-l pe Wilkins în fondarea unui club de studioşi oxfordieni într-un moment în care cercetarea hermetică, favorizată în *Palatinat*, a suferit o oarecare încetineală din cauza *Războiului de 30 de ani* (care a afectat toată Europa, între 1618 şi 1648).

Antagonismul aparent al personalităţii lui Wilkins continuă să fie o necunoscută. Cu scopul protejării supravieţuirii grupului său ocult, Wilkins a stabilit încă de la început o serie de reguli masonice: se putea discuta despre orice temă sau argument, dar nu erau admise politica şi religia. Cu toate acestea, Biblia a devenit un obiect de studii continue şi profunde, mai

ales privind aspectele cronologice şi astronomice din vremurile biblice, începând cu lecţia pe care Wren a ţinut-o la *Gresham Collège*, în 1657. Această lecţie – axată pe tirania din vremurile culturale ale antichităţii greco-romane, ale căror descoperiri ideologice şi ştiinţifice continuau să fie temelia pe care se baza cunoaşterea secolului al XVII-lea – s-a revelat a fi un fel de manifest pentru ceea ce ar fi devenit destinul grupului de cercetare.

Robert Boyle, educat la Eton, cu toată genialitatea sa ştiinţifică, nu era destul de versat în ştiinţele matematice. Astfel, era un fapt obişnuit ca prietenul Robert Hooke să-l ajute atunci când era vorba de calcule şi experimente. Ambii erau atraşi de puterea înmagazinată în corpurile supuse presiunii; în timp ce Boyle se concentra pe studiul pompelor pneumatice, Hooke studia arcurile. Pe durata experimentelor comune, cei doi au descoperit formule matematice importante referitoare la dinamica aerului comprimat, respectiv acţiunea arcurilor. Aceste concepte s-au păstrat în lumea ştiinţifică cu numele de *Legea lui Boyle* (Mariotte), respectiv *Legea lui Hooke*, două dintre cele mai importante descoperiri ale celei care putea fi considerată o nouă ştiinţă, a cărei importanţă este recunoscută şi în prezent.

= Un statut regal =

Între timp, începând cu 1660, intenţiile roza-cruciene ale *grupului invizibil* puteau să iasă la lumina zilei, datorită şi domniei lui Charles al II-lea. Dintr-odată, într-un mod indiferent faţă de opiniile clericale, aceste idealuri şi-au găsit aprobarea printr-un statut regal al Casei de Stuart, datat 1662, prin care se recunoştea apariţia unei noi societăţi ştiinţifice, *Royal Society Motto-ul* acestei societăţi, *Nullis în verba* (care într-o traducere liberă ar însemna *în cuvânt nu e*

nimic, nu crede în ceea ce transmite un cuvânt) era un aforism adoptat deja de Francis Bacon. (Respectivul aforism ar putea avea mai multe semnificaţii, una dintre ele net religioasă. Aşa cum textele Bisericii se deschideau cu la *început a fost Cuvântul*, mesajul transmis ar putea fi interpretat – eronat sau nu!!! ca o invitaţie de a nu crede chiar tot ce se spune – nota traducerii în limba română). Statutul noii organizaţii a fost pus la punct de două personalităţi foarte influente, masonul scoţian sir Robert Moray şi preşedintele *Gresham Collège* – Wilhelm, viconte de Brouncker, ambii apropiaţi ai regelui. Moray a avut iniţiativa aducerii la cunoştinţa regelui de existenţa „frăţiei", regele putându-i acorda „înalt patronaj" şi „protecţie".

Fiind ministru în Franţa pe lângă Richelieu, sir Moray se bucura de o mare influenţă şi trecere, fie la curte, fie în cercurile guvernamentale; la fel, aceeaşi consideraţie o aveau pentru el şi cei din Casa de Stuart. În acea perioadă s-au unit grupului persoane ca Elias Ashmole şi John Evelyn. Vicontele de Brouncker, chiar dacă nu era un om de ştiinţă, a fost ales primul preşedinte al societăţii, iar Robert Hooke a fost numit primul *curator* (administrator, secretar). La 20 mai 1663 au fost primiţi alţi 150 de membri într-o societate în care, numărul membrilor va creşte în timp.

Antica Frăţie a Roza-Crucii a fost inaugurată în îndepărtatul 1317 de un strămoş al Casei de Stuart, Robert Bruce. După 11 generaţii, organizaţia [de origine templară (13)] trecea în „moştenirea" lui Charles al II-lea. Nu este nicio coincidenţă că primii masoni englezi recunoscuţi, adică sir Robert Moray şi Elias Ashmole, se aflau printre fondatorii *Royal Society*, dar erau filiaţi şi la mişcarea roza-crucianã.

Noua filosofie propagată de *Royal Society* (după cum profetizase Wren) avea o puternică amprentă roza-cruciană şi din acest motiv, una din primele teme de studiu a fost alchimia hermetică. Mătuşa dinspre tată a regelui Charles al II-lea [Elizabeth, fiica regelui James I (VI)] s-a căsătorit cu Frederick al V-lea, *Elector* al *Palatinatului* în 1613. Nu constituie o surpriză că cei din Casa de Stuart (ţinând cont de legătura de rudenie cu *Palatinatul*, respectiv de implicarea capelanului roza-crucian John Wilkins) au fost mai mult decât mulţumiţi, chiar bucuroşi, să accepte „patronajul" *Royal Society*.

Prin această acţiune, regele Charles al II-lea dădea o continuitate *Frăţiei Roza-Crucii*, reprimind (pentru onoarea propriei Case şi familii) rolul de *Mare Maestru*. *Pentru* a nu exista nicio îndoială că *Royal Society* ar fi fost de natură roza-cruciană, istoricul acestei societăţi (Thomas Sprat) nu a ezitat să includă pe coperta lucrării sale (datată 1667), *History of the Royal Society*, o ilustraţie mai mult decât elocventă (vezi imaginea de pe pagina următoare). Desenată de John Evelyn şi transpusă în practică de către Venceslao Hollar, desenul reprezintă bustul regelui Charles al II-lea încadrat de două personaje:

de o parte vicontele de Brouncker, de cealaltă parte Francis Bacon (chiar dacă acesta era decedat de ceva timp, în 1626). Pe fundal, destul de vizibil, apare Îngerul *Fama* (acelaşi din *Fama Fraternitatis*, manifestul roza-crucian din 1614), pe lângă un număr de cărţi şi obiecte de natură masonică (14).

Prin reunirea tuturor, în cadrul *Gresham Collège* cu colegul Christopher Wren, fondatorii au devenit foarte curând o „mină plutitoare”, o ameninţare serioasă (dar şi educată) pentru „establishment”, conducere, educaţie, mediul social şi religios. *Coperta lucrării „History of the Royal Society of London* „realizată de Thomas Sprat în 1667.

Parcă în ciuda tuturor, mişcarea a fost primită, în general, ca o „gură de aer proaspăt”, întărită şi de protecţia excelentă şi binevoitoare acordată de regele Charles al II-lea. Începând din acel moment a devenit posibil accesul la preţioasele arhive masonice ale tradiţiei regilor din Scoţia.

Note:

Articol I.

— Robert Lomas, *Invisible Collège*, London, Headline, 2002, cap. 5, pag. 85.

Articol II.

— John Hamil, *The Craft*, cât., cap. 2, pag. 30, 31.

Articol III. – C.H. Josten, *Elias Ashmole*, Oxford, Ashmolean Museum and the Museum of the History of Science, 1985, pag. 3.

Articol IV.

— David Stevenson, *The Origins of Freemasonry*, cât., cap. 5, pag. 86, 87.

Articol V. – Barbara J. Shapiro, *John Wilkins 1614 – 1672*, Berkeley, CA, University of California Press, 1969, cap. 4, pag. 113, 114.

Articol VI.

— Frances A. Yates – *The Rosicrucian Enlightenment*, St. Alban, Paladin, 1975, cap. 13, pag. 223.

Articol VII.

— David Stevenson, *The Origins of Freemasonry*, cât., cap. 5, pag. 102.

Articol VIII.

— Cele două lucrări principale ale lui Eirenaeus Philaletes sunt *Introitus apertus ad occlusum regis palatium*, Amsterdam, Musaeum Hermeticum, 1667 şi *Tres tractatus de metallorum transmutatione*, Amsterdam, Musaeum Hermeticum, 1668.

Articol IX.

— Roger Sherman Loomis, *The Grail*: *From Celtic Myth to Christian Symbolism*, Cardiff, University of Wales Press, 1963, cap. 13, pag. 212, 213.

Articol X.

— Richard Chartres, David Vermont, *A Brief History of Gresham Collège*, London, Gresham Collège, 1997, pag. 7.

Articol XI.

— Frances A. Yates, *The Rosicrucian Enlightenment*, cât., cap.13, pag. 223.

Articol XII.

— Benjamin Wooley, *The Queen's Conjuror*, London, HarperCollins, 2001, epilog, pag. 325.

Articol XIII.

— Prinţul Michael of Albany, *The Forgotten Monarchy of Scotland*, Shaftesbury, Element Books, 1988, cap. 5, pag. 65. A se vedea şi Keith B. Jackson, *Beyond the Cratf*, London, Lewis Masonic, 1980, pag. 61.

Articol XIV.

— Un facsimil al ediţiei lui Thomas Sprat a fost publicat în 1959 prin grija casei de editură Routledge din Londra.

Capitolul 4 – «Moştenire de invenţii» = Mişcarea georgiană =

Înainte ca reverendul Anderson să anunţe dispariţia arhivelor antice şi a documentelor masonice, cu puţin timp înainte (în 1718), cineva s-a gândit să aducă la cunoştinţă acest fapt. George Payne, mason şi *Mare Maestru*, a solicitat tuturor „fraţilor" să adune toate volumele şi documentele vechi cu scopul de a «*cunoaşte uzanţele din vremea anticilor*». *Ca* răspuns la cererea acestuia s-a înţeles că multe manuscrise nu mai existau, au fost distruse, au dispărut, o „pierdere neplăcută". Acelaşi Anderson, într-o revizuire a Constituţiei sale, citează câteva exemple afirmând că «*documentele scrise de Nicholas Stone, păstrător al arhivei lui Íñigo Jones, au fost arse prea rapid de anumiţi fraţi grijulii pentru ca acestea să nu ajungă în mâinile cui nu* trebuie». Această problemă a fost scoasă în evidenţă destul de recent, în una din publicaţiile masonice – *Freemasonry Today* – în acest fel: «*Se poate imagina existenţa unei forme de ritual la apogeu în cadrul Masoneriei Acceptate înainte de 1717, dar de loc pe placul celor care au reînnoit mişcarea în anii succesivi*?» (l). Ei bine,

răspunsul la această întrebare este *da*.

Box Club, un alt mijloc de a cimenta!

«*De azi înainte, Casa Regală de Saxa Coburg Gotha va asuma numele de Windsor*», *proclama regele George al V-lea în 1917*.

Totul indică faptul că înainte de „era hanovriană”, Masoneria *speculativă* nu era o organizaţie eficace, după cum ar fi devenit începând cu 1717, prin apariţia „cercurilor” şi „cluburilor”. Era vorba de discipline tehnice sau ştiinţifice care cereau calificare şi experienţă, noţiuni străine marii majorităţi a populaţiei şi care nu erau pe placul nou apărutei *Mari Loje* londoneze. În realitate, este dificil de conceput ce anume îi ţinea împreună pe noii „fraţi” masoni în afară de celebrarea ritualurilor în camerele rezervate ale localurilor în care se întâlneau. În baza ideilor de binefacere şi filantropie răspândite în jur, este sigur că aceştia au pus bazele între ei, relaţiile de ajutor reciproc. Aceste „înfiinţări” făceau parte din

tradiţia vechilor gilde ale comercianţilor, obişnuiţi să realizeze un fel de fond comun pentru ajutorarea membrilor nevoiaşi. Această atitudine, de întrajutorare, este (în prezent), una din activităţile cele mai cunoscute ale Masoneriei.

Neţinând cont de noul curs urmat de „fraţii" masoni, *Royal Society* a dominat în „epoca hanovriană" şi a continuat să facă acest lucru şi după moartea reginei Victoria, până în timpul domniei lui Edward de Saxa Coburg Gotha (casa dinastică de origine a prinţului Albert, soţul reginei Victoria). În 1917, respectiva casă dinastică a trebuit să-şi schimbe denumirea. În 1910, la urcarea pe tronul Angliei a lui George al V-lea (nepotul reginei Victoria), situaţia politică a vremii era destul de instabilă: criza constituţională izbucnită pe timpul domniei precedentului „cap încoronat", agitaţiile din Irlanda, spectrul primului război mondial – evenimente care în imaginaţia multora lăsau să se vadă că Germania ar fi avut o „a cincea coloană" în inima Angliei. Astfel, în scurt timp, noua dinastie regală (familie de comercianţi şi oameni de afaceri cu rădăcini profunde în stirpea de Hanovra), inclusiv lordul amiral Louis Battenberg, s-au văzut în centrul atenţiei opiniei publice, regele George al V-lea fiind constrâns să modifice numele propriei familii dinastice din *Saxa Coburg Gotha* în *Windsor* (o aluzie la castelul din Berkshire). Simultan, lordul Louis şi-a schimbat numele din *Battenberg de Hessa* în unul cu „sonorităţi" anglo-saxone, pe placul poporului englez: lord *Mountbatten*.

Royal Society a trecut glorioasă şi intactă prin aceste evenimente continuând să fie, şi în prezent, una din instituţiile ştiinţifice cele mai prestigioase. Lucrurile erau pe cale să se schimbe după 1688,

respectiv după 1714, când entuziasmul fondatorilor va fi temperat de un regim auster.

= Perioada *Gresham Collège* =

Modul de viaţă şi vremurile engleze pe durata primilor ani ai *Royal Society* sunt amintite de notiţele a două persoane celebre: John Evelyn – persoană cultă, avocat, bogat, realizatorul *Sigiliului Regal* (2), respectiv Samuel Pepys – care avea să devină secretar al Amiralităţii (3). Cei doi au proiectat împreună *Spitalul Marinei* din Greenwich, unul din exemplele reprezentative ale arhitecturii din perioada de restabilire Creaşezare") a monarhiei. Chiar dacă nu este cunoscut la fel de mult ca scrierile celor de mai sus, şi jurnalul lui Robert Hooke conţine multe informaţii privitoare la perioada respectivă de timp (4). În scrierile lui, la data de 15 februarie 1665, Pepys aminteşte că s-a aflat la *Gresham Collège* unde s-a întâlnit cu Robert Boyle, Christopher Wren şi alţi membri ai *Royal Society*, nemulţumiţi de faptul că trebuiau, încă, să înţeleagă lumea înconjurătoare prin prisma ideilor lui Ptolemeu şi Aristotel. Începând cu 1664, Pepys a devenit un vizitator frecvent al *Colegiului* şi chiar dacă nu a primit o educaţie în care să predomine fizica şi matematica, s-a implicat în discuţiile de acolo. Mai presus de toate îl entuziasmează dotarea laboratoarelor (pline de telescoape, microscoape, termometre, balanţe, diverse instrumente) fapt care îl determină să treacă la achiziţionarea de instrumentar specific, util pentru Marină.

Din punct de vedere profesional, Pepys a găsit în Robert Hooke un aliat unic în felul său, un geniu care studia mecanica, arcurile, curelele de transmisie, scripeţii, mereu gata să inventeze câte ceva: un fel de sonar pentru măsurarea adâncimii apei, un fel de

clopot pentru scufundarea sub apă, un barometru marin, instrumente utile pentru Marina engleză renăscută. Nu întotdeauna faptele urmau cursul firesc în activitatea vulcanicului Hooke, mai ales când decidea să facă demonstraţii publice ale experimentelor sale. În unul din aceste experimente, când intenţiona să facă studii ale respiraţiei, Hooke a cerut să fie închis la interiorul unui recipient din care, treptat, era extras aerul. Din cauza vidului care începea să se formeze la interior, asistenţii nu au reuşit să intervină la timp şi, când au reuşit eliberarea lui Hooke (pe jumătate asfixiat), leziunile suferite de acesta la nivelul nasului şi urechilor au fost permanente (5).

Cu toate micile incidente, după 11 ani teribili şi întunecaţi de opresiune puritană, Londra a revenit la ceea ce a fost odinioară. Regele Charles al II-lea era pe placul tuturor, era un om în armonie cu timpurile lui şi dorea ca ţara să se reîntoarcă la viaţă. Una din primele lui iniţiative s-a referit la libertăţi, permiţând ca o anumită stare de voioşie să fie predominantă în spiritul naţiunii. Au fost redeschise teatre şi taverne în timp ce în academii şi instituţiile de studiu se impunea un nou mod de a face ştiinţă. Interesul arătat de *Royal Society* faţă de alchimie a fost încurajat puternic de către Henry More de la Cambridge (adept al filosofiei lui Platon), respectiv de eleva acestuia – Anne, vicontesă Conway de Ragley Hall, susţinătoarea unui grup de intelectuali reuniţi în *Clubul Hartlib* (6), care îi avea printre membri pe Robert Boyle şi medicul William Petty.

Toţi erau de acord în recunoaşterea faptului că alchimia medievală, după felul cum era prezentată (identificabilă, dintr-un anumit punct de vedere, cu transformarea metalului ordinar în aur) nu era decât o

„mască de faţadă” pe care adepţii o propuneau împotriva amestecului lumii externe. Alchimia, spuneau ei, era o îngemănare de arte practice şi spirituale care-şi avea rădăcinile în metalurgia practicată de „fierarii” („metaliştii”!) antici. Ca şi John Wilkins, Robert Boyle (care conform uzanţelor vremii, trebuia să obţină o diplomă de absolvire dar a refuzat) era pentru amici şi pentru cei care-l cunoşteau o adevărată necunoscută. Tatăl lui era considerat unul dintre cei mai bogaţi oameni din Anglia, fiul nu avea nevoie de nimic (în ceea ce priveşte siguranţa traiului) şi totuşi, s-au văzut puţini tineri, la fel de bogaţi ca Boyle, care să muncească atât de mult şi de intens ca acesta. Plecând de la această „imagine profesională”, Boyle era supus mai mult ca oricare şicanărilor clerului, devenind (pentru Biserică) o persoană suspectă, mai ales din cauza cercetărilor în domeniul ocultului. Episcopul local ştia perfect că Boyle avea în casă un laborator alchimic, dotat corespunzător pentru experimente, dând dispoziţii ca acesta să fie supravegheat permanent.

Persoană atentă şi scrupuloasă, Boyle nu reuşea să scape de probleme şi situaţii delicate. Şi-a dat perfect seama că marea majoritate a textelor alchimice erau prea încâlcite pentru a-l ajuta în cercetările lui, dar nu a încetat să citească şi să studieze pentru o finalitate a cercetărilor. Nu este sigur dacă Boyle a reuşit sau nu să sintetizeze „Piatra Filosofală”, dar se ştie cu siguranţă că a fost prezent atunci când un călugăr vienez susţinu că a reuşit să obţină o „pulbere misterioasă” descoperită în mănăstirea lui (7). Într-o prezentare făcută cunoscută în cadrul unei adunări a *Royal Society*, Boyle a pus accentul pe calitatea pulberii de contracarare a forţei de gravitaţie (un atribut care, se pare – din cele

susţinute de autor!!! – că a fost demonstrat în laboratoarele ştiinţifice în ultimii ani).

„Afacerea" cu descoperirea pulberii la Viena face cunoscut un episod analog, în care a fost implicat John Dee, care afirmă că a dat peste o astfel de pulbere la dărâmarea abaţiei din Glastonbury (8). Boyle a încercat să ajungă la o sursă naturală orientală a respectivei pulberi, fără a mai fi nevoie să încerce să o fabrice. Şi acest fapt, din câte se pare, este un lucru realizabil în vremurile actuale. În tratatul (referitor la studiile întreprinse de el pe această temă) *Philosophical Transactions*, prezentat la *Royal Society*, Boyle a ţinut să precizeze că scopul cercetării lui nu este acela «*de a obţine aur, ci medicamente pentru binele umanităţii*». [*În* aceste vremuri dominate de tehnologie, noţiunile conexe cu alchimia ar putea părea desuete şi acoperite de „praful timpului". Cei interesaţi pot vedea şi volumul al doilea (din cele patru) al seriei lui Radu Cinamar, *12 zile – O iniţiere secretă* – nota traducerii în limba română]. Considerând importanţa continuă şi (s-ar putea spune) obsesivă a „pulberii" în istoria cercetărilor Roza-Crucii (un tip de pulbere de aur pe care fizicienii o definesc drept „materie exotică" – cu sensul de „stranie") se poate subînţelege că despre ea este vorba atunci când se caută elementele lipsă din povestirile antice, ca de exemplu, cea privitoare la regele Acthelstan în legătură cu „antecedentele" masonice. Datorită anumitor indicaţii secrete referitoare la respectiva „pulbere", Dee o asociază cu activitatea lui San Dunstano (924 d.Hr. – 988 d.Hr., sărbătorit la 19 mai), abate din secolul al X-lea al abaţiei din Glastonbury, aproape de curtea regelui Acthelstan. Este de la sine înţeles că respectiva „pulbere" ar fi putut fi un ingredient important şi în ritualurile desfăşurate în

Templul lui Solomon.

În încercarea de a oferi o imagine publică „revăzută” a *Royal Society* în „epoca hanovriană”, cercetările alchimice ale lui Boyle au fost lăsate strategic deoparte şi numai spre timpurile moderne au fost scoase la lumină şi reconsiderate. Chiar dacă Boyle a devenit faimos (mai ales) prin legea care-i poartă numele – *Legea lui Boyle* – privitoare la volumul corpurilor gazoase şi prin studiile referitoare la elasticitatea aerului, au fost puţini cei care au recunoscut că munca neobosită şi căutările continue ale genialului cercetător (dar şi bogat) erau alimentate doar de dorinţa de a înţelege funcţionarea naturii şi de descoperire a marilor secrete alchimice.

În aceleaşi zile, în cadrul *Royal Society* erau admişi membri reprezentanţi ai diferitelor ramuri culturale şi filosofice cu scopul (conştient) că prin sclipirea creativă a cunoaşterii se putea ajunge la o abundenţă de rezultate, şi pe tărâm tehnico-ştiinţific. La urma urmelor, muzica se baza pe principii matematice, la fel cum se întâmpla cu arhitectura, respectiv poezia care folosea scrierea metrică. Acestea erau doar o parte din aspectele de odinioară ale glorioaselor şi onoratelor *Arte* Libere. Tocmai de aceea s-a decis acceptarea de membri fără o pregătire ştiinţifică, dar cu talent imaginativ şi creativ, precum poeţii Abraham Cowley şi Edmund Waller, dramaturgul John Dryden şi anticarul John Aubrey.

Această iniţiativă care în scurt timp a devenit o practică obişnuită, a fost puternic criticată de filosoful francez Voltaire (1694 – 1778) care, făcând o comparaţie cu *Académie Française* scria că *Royal Society* era prost condusă, fiind nevoie de regului. Ceea ce Voltaire nu reuşea să înţeleagă era că această procedură dădea rezultate optime. Modul de

desfăşurare al activităţilor, în afara constrângerilor formale impuse de către „canoanele academice”, a dat posibilitatea tuturor adepţilor să desfăşoare cercetări libere, exprimându-se cel mai bine şi cu seninătate fără reguli frustrante care dimpotrivă, constituiau una din problemele instituţiei franceze apărate de Voltaire.

= Dispute între *fraţi* =

Departe de a se fi ascuns în aulele prăfuite ale *Gresham Collège* sau în vreun laborator întunecat şi plin de fum, lumea fondatorilor „frăţiei ştiinţifice” îşi manifesta entuziasmul oriunde era posibil, făcând din fiecare moment al vieţii o ocazie pentru discuţii şi dezbateri. Era o agitaţie continuă de personaje pitoreşti, cercetători distraţi care participau la discuţii febrile în cafenele, taverne sau alte locuri de întâlnire. Londra începea să se prezinte animată şi plină de culori, după cum se întâmplase odinioară la Oxford. O lume pitorească şi plină de medici şi negustori, afacerişti, doamne rafinate, vânzători ambulanţi, aglomerau străzile strâmte fiind necesară o atenţie sporită la trecerea carelor şi trăsurilor, străduţe pe care florărese tinere ofereau produse parfumate, cerşetori care cereau de pomană umblând încoace şi-ncolo, prostituate care-şi exercitau meseria lor.

Chiar dacă erau colegi şi deseori lucrau împreună la proiecte comune de cercetare, nu se poate spune că era doar înţelegere între membrii *Royal Society*, că armonia ar fi fost garantată pentru totdeauna. În realitate, disputele erau la ordinea zilei: unele dintre ele, aprinse şi de scurtă durată, altele, mai puţin „înflăcărate” dar care se prelungeau ani întregi. Într-o zi, botanistul Hans Sloane (ale cărui manuscrise ar fi format, în 1753, partea consistentă a materialului conservat la British Museum) a fost surprins de către preşedinte strâmbându-se la cei

care, fiind prezenţi la o mică adunare, nu erau de acord cu cele ce se discutau; profesorul de medicină John Woodward a fost pe cale să participe la un duel tocmai pe treptele de la *Gresham Collège* din cauza unui adept care i-a întrerupt prelegerea.

La interiorul materialului lui Sloane se află *Manuscrisul* 3848. Respectivul document, datat 1646, este păstrat la British Library fiind un text masonic constitutiv redactat cu 77 de ani înainte de Constituţia lui Anderson (9), unul dintre documentele anterioare anului 1688 şi pe care Anderson îl considera *pierdut Manuscrisul 3323* este şi el un text masonic, la fel ca *Manuscrisul 3329* (ambele din colecţia Sloane), amândouă fiind datate către finele secolului al XVII-lea. Documentul cel mai important este *Manuscrisul 3848* din moment ce celelalte par să derive din acesta. Faţă de manuscrisele despre care s-a discutat (*Regius*, respectiv *Cooke*), conţinutul *Manuscrisului 3848* revelează (cu preponderenţă) rădăcini scoţiene (10) tratând printre alte lucruri, tematica cuvintelor secrete ale „fraţilor” masoni, ritualurile acestora dar şi semnele de recunoaştere.

Se ştie că în cazul dezbaterilor care aveau loc la *Royal Society* erau discutate argumente diverse, au fost făcute descoperiri şi observaţii care cu trecerea timpului, au fost uitate. Este cazul unui cronometru marin inventat de Robert Hooke în 1622, instrument util pentru determinarea longitudinii. Ei bine, după un secol, acest argument este tratat de către un lemnar din Yorkshire (un anume John Harrison) care a obţinut rezultatele lui fără a fi la curent cu studiile precedente ale lui Hooke – studii care au revenit în actualitate în 1950 prin găsirea unui manuscris de-al lui Hooke în cadrul bibliotecii *Trinity College* din Cambridge (11).

Alteori aveau loc situaţii în care membrii Royal

Society se ajutau unul pe celălalt în cadrul experimentelor. Lui Christopher Wren i s-a cerut, odată, să realizeze un experiment privitor la incubarea ouălor de găină dar, din anumite motive uitase. Când trebuia să aibă loc experimentul public, Hooke s-a ridicat în picioare garantând „pe cuvânt de onoare" că Wren a făcut experienţa, dar în cadru privat, neajungându-se, „încă, la faza de concluzii" Intervenţia lui Hooke i-a dat posibilitatea şi timp lui Wren să-şi pregătească cele necesare cu calm. Cea mai importantă problemă era o chestiune fără legătură cu lumea ştiinţifică, fiind vorba de recompensa pe care Hooke o percepea (primea) în calitate de *curator* al societăţii, ceilalţi membri acţionând fără să fie recompensaţi, cu titlu gratuit. Datorită activităţii lui la interiorul organizaţiei, trebuia să ştie despre experimente şi descoperiri, trebuia să le supravegheze desfăşurarea, eventual dând proiectele altor membri pentru a le duce la îndeplinire, în baza cunoştinţelor lor ştiinţifice. Această stare de lucruri l-au adus deseori în situaţia de coordonator al experimentelor, deci având şi el o anumită contribuţie. Curând a ieşit la suprafaţă o dilemă: cine era inventatorul autentic căruia trebuia să-i fie atribuită descoperirea, cine trebuia să primească laudele pentru un nou experiment reuşit?

În februarie 1665, jurnalul lui Samuel Pepys prezintă o întrunire de la *Royal Society* în care Hooke (la acea perioadă avea 30 de ani) ţinea o dizertaţie despre comete, afirmând (cu calcule precise) că era vorba despre corpuri cereşti cu o mişcare periodică. Tot în acea vreme, în apropierea colegiului (la Shoreditch) trăia un puştan de nouă ani – Edmund Halley – cel care peste ani va deveni unul dintre cei mai celebri astronomi (în afară de faptul că a fost

astronomul Curţii Regale). Halley a devenit celebru în 1704 prin anunţul făcut (în deplină cunoştinţă de cauză) despre periodicitatea cometelor, afirmaţie pe care Hooke a făcut-o cu mulţi ani înainte, după cum reiese din jurnalul lui Pepys. În lucrarea datată 1665 şi dedicată studiilor făcute în domeniul microscopiei (*Micrographia*), Hooke discuta despre compoziţia benzilor concentrice colorate (ale luminii descompuse) care apar în jurul unei zone centrale a unui strat subţire de aer situat între două foiţe transparente de mică, presate între ele. Prin studiile privitoare la lungimea de undă a luminii, Hooke a reuşit să determine că inelele observabile erau rezultatul fenomenului de interferenţă a lu’

5 5

mânii, care se produce atunci când distanţa dintre suprafeţele de separaţie are acelaşi ordin de mărime cu lungimea de undă a luminii incidente. Pe când se întâmplau toate acestea, un student tânăr şi eminent îşi perfecţiona studiile la Cambridge. Era Isaac Newton. Peste o perioadă de timp, Newton va relua acest tip de studii şi experimente prin ceea ce azi se cunosc drept *Inelele lui Newton* (12).

Înainte ca geniul lui Newton să-şi facă apariţia în cadrul *Royal Society*, Hooke începuse să se ocupe de studiul gravitaţiei. Imprimând unui pendul o mişcare de oscilaţie, observă că, cu cât era mai mare amplitudinea oscilaţiei iniţiale, era nevoie de un timp mai mare pentru ca pendulul să se oprească. Dar din ce cauză se oprea pendulul şi în virtutea cărei forţe misterioase, amplitudinea devenea din ce în ce mai mică, până la oprire? Evident, răspunsul era gravitaţia (subiect pe care Hooke l-a studiat cu pasiune, fascinat de faptul că toate obiectele de pe Pământ erau supuse căderii, iar în spaţiu, corpurile cereşti erau

suspendate pe locul lor etern. Trebuiau să existe legi ştiinţifice care determinau natura şi acţiunea gravitaţiei pe Pământ, fără legătură cu celelalte corpuri cereşti.

Micrographia este unul dintre cele mai remarcabile texte ştiinţifice care au fost publicate, fiind în acelaşi timp textul cel mai avangardist privitor la observaţiile microscopice şi cercetările biologice. Dar nu se limitează doar la observaţiile microscopice; se tratează despre observaţiile asupra lunii şi stelelor cu telescopul, se discută despre inventarea termometrului, a barometrului, a anemometrului şi higrometrului (pentru măsurarea imidităţii), concepute tot de Hooke. Se face distincţie între căldură şi combustie observând că focul se stinge când oxigenul (aerul) devine din ce în ce mai puţin, indiferent de aportul caloric al substanţei care arde (ceea ce în vremurile de azi se cunoaşte cu numele de *carburant* – substanţa care arde, *comburant* – substanţa care întreţine arderea – nota traducerii în limba română). Asemenea consideraţii ştiinţifice au fost făcute pentru orice fel de argument observându-se că cercetarea ştiinţifică se întrepătrundea, în mod vag, cu contextul filosofic, respectiv cu aproximarea, empirismul care au caracterizat cercetarea ştiinţifică până în acel moment.

Acesta era în câteva cuvinte, scenariul ştiinţific operativ în care acţiona „frăţia" roza-cruciană în Anglia. Încă nu venise momentul maximei apoteoze, dar cel mai mare cercetător (dintre toţi cei de acolo) se pregătea să apară. O va face în 1672.

= Focul şi epidemia =

În timp ce Samuel Pepys era ocupat cu readucerea Marinei engleze la gloria de odinioară, de dinainte de declinul din timpul epocii lui Cromwell,

John Evelyn şi regele Charles al II-lea aveau în vedere un plan de îmbunătăţire a organizării Londrei. Pentru toţi devenise o preocupare creşterea criminalităţii dar şi mirosurile care împânzeau străzile Londrei. În mod aluziv, proiectul a primit numele de *Fumifugium*. Politicienii în schimb, datorită caselor splendide pe care le aveau în afara Londrei, nu au fost nici implicaţi şi nici interesaţi de problemă, de gradul de organizare al oraşului. Fructificând totul în favoarea propriilor interese, proiectul a luat sfârşit înainte de a începe. Privind retrospectiv, ar fi fost suficient să se ia în considerare o parte din măsurile prevăzute pentru a evita marile dezastre care s-ar fi declanşat în scurt timp.

Sărăcia extremă provocată de anii teribili ai *Protectoratului* nu s-a modificat deloc, existând oraşe şi zone în condiţii de decadentă şi abandonare, în antiteză cu reşedinţe

7 5 5 5 55 *7* 55

le luxoase din afara oraşelor construite de cei din aristocraţia Whig cu banii publici. A urmat vara toridă a anului 1665 care a adus cu ea ciuma bubonică. Pepys nota în jurnalul său despre primele avertismente care au început să apară în iunie, la Drury Lane (Londra), când pe porţile caselor au apărut cruci mari şi roşii însoţite de textul «*Dumnezeu să aibă milă de* noi». Deja în august, în fiecare săptămână, victimele se numărau cu miile. S-a calculat că numai la Londra au fost circa 70.000 de morţi, aproximativ 15% din populaţia rezidentă. Regele Charles al II-lea a încercat să intervină cu o altă tentativă de salvare a oraşului. Prevăzător şi din punct de vedere al problemelor ambientale, şi-a dat seama că oraşului (dacă ar fi avut parte de o altă vară secetoasă) i-ar fi fost de ajuns o furtună mai puternică,

cu descărcări electrice, pentru a incendia casele mici şi dărăpănate (din lemn), aliniate una lângă alta pe străzi mici şi înguste. Din aceste motive, a stabilit împreună cu cei din administraţia publică un plan de dărâmare şi incendiere a caselor celor mai periculoase şi în zonele cele mai sensibile, plan dotat cu precauţii şi studiat pe îndelete.

St, Paul scathedral, London, 1675, by Sir Christopher Wren (1632 – 1723)

Noua catedrală St. Paul, reconstruită de Christopher Wren după incendiul londonez (*Encyclopaedia Britannica, ediţia 1961, vol. IV*).

Nici de această dată recomandările regelui nu au fost ascultate, administraţia considerând că nu era necesar să-şi asume precauţii operative pentru eventuala prevenire a daunelor în oraş. La 1 septembrie 1666, Pepys îl atenţionează pe regele Charles al II-lea, respectiv pe fratele acestuia (ducele

de York) de incendiul devastant. Recomandările regelui nu mai aveau niciun sens, incendiul propagându-se cu viteză mare. Între timp, Pepys reuşise să-l găsească pe primarul oraşului care dându-şi seama de greşeala făcută, încerca să fugă prin Carming Street. În timpul incendiului, prin flăcări şi fum, regele Charles al II-lea a devenit director al operaţiunilor amestecat printre soldaţi şi pompieri. Fratele regelui (ducele de York) încerca să izoleze zonele incendiate pentru a evita răspândirea ulterioară a incendiului şi deci, alte daune. În acea zi, circa 100.000 de cetăţeni londonezi au rămas fără case (13). Datorită unor împrejurări benefice, *Gresham Collège* şi importanta bibliotecă au scăpat de incendiu dar subvenţiile pentru *Royal Society* au fost micşorate. Pentru a permite continuarea activităţilor comerciale şi de afaceri (contribuind la menţinerea activităţii economice în oraş), *Gresham Collège* a înlocuit, temporar, Bursa. Activităţile de cercetare, misterele alchimice şi esoterice, au fost lăsate deoparte în aşteptarea unor vremuri mai bune.

Ca o amintire-avertisment a incendiului londonez pentru generaţiile următoare, Robert Hooke a proiectat şi executat un monument sub formă de coloană, cu o înălţime mai mare de 60 de metri, în stil doric (cea mai înaltă construcţie din lume de acest tip), pentru a fi instalat în Fish Hill Street, alături de locul în care a izbucnit incendiul şi unde s-au păstrat câteva resturi, amintire şi avertisment pentru vizitatori. Pentru a nu face un lude două ori, Hooke a îmbinat construcţia respectivei coloane cu utilitatea ştiinţifică. La interiorul coloanei s-a re

5 5

alizat şi o scară în spirală care ducea către vârful monumentului, unde a fost amplasat un telescop pentru observarea cerului nocturn (14).

Monumentul din secolul al XVII-lea din Fish Hill Street, înălţat pentru comemorarea incendiului londonez.

Prin acţiunea incendiului au dispărut elemente din vremea lui Chaucer şi Shakespeare, vechea biserică St. Paul, Bursa Regală, Palatul Corporaţiilor, Vama, Oficiul Poştelor, pe lângă alte 87 de biserici şi clădiri (sedii a 44 de companii importante). Circa patru cincimi din traiectul urban al oraşului (ca valoare, corespunzător la o zecime din produsul intern brut al acelei perioade) au fost distruse. Dezastrul a constituit şi „rampa de lansare" pentru o mulţime de arhitecţi şi proiectanţi abili, cel mai reprezentativ fiind Christopher Wren de la *Royal Society* (care va colabora cu Hooke pentru refacerea oraşului). În

decembrie, după îndepărtarea resturilor din oraş, Wren şi Hooke şi-au început munca titanică măsurând străzile, semnalând locurile pentru construcţie cu pietre mari înfipte în pământ.

Act of Rebuilding a fost aprobat în februarie 1667, în absenţa regelui. Prin acest act se stabileau noile dimensiuni pentru lărgimea străzilor, care clădiri trebuiau construite din cărămidă sau piatră, cu ce fel de acoperiş (antiploaie sau terasat), cu balcoane sau *bow windows*, cu împodobiri (ornamente) sau fără. În timp ce Wren se ocupa de partea compplexă a muncii arhitectonice, Hooke a fost numit „supervizor şef" primind atribuţiuni pentru realizarea Colegiului Regal, a Ordinului Medicilor, Montague House şi Bethlehem Hospital. A lucrat şi pentru companii (respectiv consorţii) contribuind la realizarea Christ's Hospital School şi Bridewell. Bazându-se pe elemente de mecanică (pârghii, tiranţi, scripeţi, greutăţi şi contragreutăţi), în clădirea care urma să adăpostească Ordinul Medicilor a propus, pentru prima dată, fereastra culisată de tip „ghilotină".

În timp ce Hooke era ocupat până peste cap cu problemele specifice, prietenul şi tovarăşul lui (avea doar 34 de ani), „supervizorul general al lucrărilor" – Christopher Wren – era şi el ocupat cu problemele de reconstrucţie: părea o temă imposibilă refacerea edificiilor grandioase, distruse de incendiu, în măreţia şi complexitatea lor. Pentru Wren nimic nu părea irealizabil: multe din cele create atunci au rezistat de-a lungul timpurilor, fiind distruse (în parte) de bombardamentele germane din timpul celui de-al doilea război mondial. Totuşi, capodopera lui rămâne Catedrala St. Paul, fiind necesar de amintit că Wren a reconstruit 51 de biserici din cele 87 de clădiri distruse de incendiu. Pe parcursul apariţiei noilor

clădiri şi edificii, în fiecare parte a oraşului, Wren îşi aducea contribuţia la o altă capodoperă, noua clădire a Bursei. În ziua inaugurării, *Royal Society* îşi reîncepea activitatea la *Gresham Collège*. Munca lui Wren a continuat cu o serie de intervenţii la marginea oraşului – spitalul din Chelsea, St. Clement Danes, Ştrand şi o zonă vastă, St. James unde, ulterior, va fi construit clubul *Royal Society* (în prezent, multe societăţi şi organizaţii îşi au sediul în zona St. James; printre ele se află şi Rothschild – nota traducerii în limba română).

Dacă este adevărat că Masoneria are în centrul atenţiei discipline precum geometria, arhitectura, construcţia, tăierea şi prelucrarea pietrei (şi alte discipline similare) – conform tradiţiei seculare care pleacă de la Hiram Abiff, trece pe la principele Edwin, regele Acthelstan etc – nu a existat în tradiţia masonică (poate nici în cazul regelui Solomon) un alt adept care să fi realizat atâtea lucruri pentru faima asociaţiei câte a făcut sir Christopher Wren în anii fervoarei constructive pentru Londra. În faţa tuturor acestor evidenţe, reverendul James Anderson (cel care a scris Constituţia pe care se va baza mişcarea masonică modernă) a avut curajul să scrie că unul dintre „artizanii" decadenţei Masoneriei ar fi fost tocmai Wren! CTradiţie" care s-a perpetuat şi în timpurile moderne când handicapaţii, retardaţii, lichelele, guşaţii şi cocoşaţii, impostorii şi trădătorii, laşii şi impertinenţii dau din coate făcându-şi loc, ca „păduchele în frunte" – nota traducerii în limba română). Cu puţin timp în urmă, bibliotecarul şi curatorul (din prezent) al „Marii Loji Unite a Angliei" a avut ocazia să se exprime o dată pentru totdeauna referitor la această afirmaţie complet incorectă (15).

= Gravitatea servită „de-a gata" =

Una din întâmplările care a avut o influenţă ulterioară în activitatea *Royal Society* a fost primirea, în calitate de membru, a lui Isaac Newton. Încă de la început, relaţiile acestuia cu Hooke au fost destul de tensionate. Mai întâi au fost câteva controverse referitoare la difracţia luminii iar mai apoi, la fel ca alţi membri, Newton nu era de acord ca Hooke să primească vreo recompensă pentru activitatea desfăşurată (în calitate de cercetător). După o perioadă de câteva luni, Newton intenţiona să părăsească grupul dar, secretarul asociaţiei – Henry Oldenburg, presimţind talentul lui Newton, a reuşit să-l facă să-şi schimbe ideea, chiar dacă mulţi dintre cei afiliaţi nu aveau aceeaşi opinie. Un alt moment delicat l-a constituit citirea unei dizertaţii a lui Newton (în 1675), numită *Discurs despre culoare*, în care se făceau cunoscute câteva observaţii originale. Respectivul text nu a fost pe placul lui Hooke care l-a acuzat pe Newton de fals deoarece, toate acele observaţii apăruseră deja în lucrarea lui Hooke (*Micrographia*). *Cu* această ocazie, secretarul Oldenburg s-a opus lui Hooke rugându-l pe acesta să-şi prezinte contestaţiile conform regulilor interne. Prin moartea lui Oldenburg (în 1678), Hooke obţinu postul de secretar, fapt care nu putea fi pe placul lui Newton.

Fiind o persoană cu un talent extraordinar (la fel ca Boyle, Wilkins, Ashmole), Newton era şi un alchimist pasionat. Spiritul lui curios şi întreprinzător nu avea egal între colegii lui. Începând traducerea (destul de dificilă) din limba greacă a *Tăbliţelor de Smarald* ale lui Hermes, Newton şi-a adus aminte din perioada studiilor că noţiunea greco-punică „phoenix” însemna şi „roşu aprins”; astfel, din acel moment înainte, fiecare particularitate a decoraţiunilor interioare a adoptat această culoare: mobilierul,

zugrăveala, draperiile, pernele, prosoapele, păturile, etc. La moartea lui Newton, în actele de inventar ale obiectelor rămase, roşul era unica culoare care apărea în documente (16).

Din punct de vedere al concepţiilor religioase, Newton era un arian – o formă de creştinism primitiv care respingea conceptul de *Sfântă Treime* (17). Unul din primele şi importantele lui studii se referea la structura regatelor antice, fiind convins de supremaţia tradiţiilor evreieşti (mai ales din punctul de vedere al numerologiei, respectiv al cunoaşterii divine). Chiar dacă era o persoană religioasă, profund cunoscător al religiilor, Newton nu a dorit să devină sacerdote, afirmând fără nicio părere de rău că redactarea Noului Testament a fost contrafăcută de Biserică pentru a-şi atinge propriile scopuri în privinţa domi

49”.

naţiei şi puterii.

Într-o zi de ianuarie a anului 1684, în jurul unei mese din taverna *Garaway’s* (din Cornhill) erau adunaţi: Robert Hooke, Newton, Wren şi jovialul Edmund Halley care în calitate de absolvent *ad honorem* la Oxford, a devenit membru al *Royal Society* la patru ani după Newton (1676). Obiectul discuţiei animate îl constituia „armonia celestă”, relaţia de interacţiune dintre corpurile care se mişcau în cer, în acord cu „muzica sferelor” – conform şcolii pitagoreice. Pe parcursul discuţiei apăruse o întrebare: ce anume, ce forţă misterioasă menţinea corpurile suspendate în neant de-a lungul orbitelor în jurul Soarelui? Din ce motiv nu au tendinţa „să cadă”? O parte a corespondenţei dintre Hooke şi Newton (între anii 1677 şi 1680) demonstrează cu o anumită claritate că Hooke se ocupa deja de chestiunea gravităţii intuind o lege universală bazată pe

principiul inversului pătratului distanţei (forţa de atracţie dintre două corpuri este invers proporţională cu pătratul distanţei); Newton răspunse că nu este prea interesat de cercetarea acestui argument. În acea zi de ianuarie, subiectul discuţiei (gravitaţia) a fost reluat şi în timp ce Wren şi Halley erau de acord cu ipoteza lui Hooke, Newton avea opinii diferite; totul rămase în acest fel.

În 1685, protectorul (*Mecena*) lui Hooke, regele Charles al II-lea a murit şi în cadrul lucrării *Principia Mathematica* (din 1687) Newton relua tocmai ipoteza cu inversul pătratului distanţei – ipoteză „servită" de Hooke pe un „platou de argint". Descoperirea celebrei *Legi a gravitaţiei* (fără nicio referire la contribuţia lui Hooke) i-a asigurat lui Newton un loc de prim plan în istoria ştiinţei. Dar cum multe persoane se întrebau cum a reuşit Newton să ajungă la această descoperire, în 1752 (la 25 de ani după moartea lui Newton), un anticar – William Stukeley – i-a „mulţumit" pe toţi punând în circulaţie istoria cu mărul căzut în capul lui Newton, aceeaşi „păţanie" care (şi în zilele de azi) este prezentată elevilor şi studenţilor (18).

În practică, diferenţa dintre Hooke şi Newton (dar şi dintre Hooke şi Halley) o constituia faptul că Hooke avea o intuiţie genială, rareori reuşind să finalizeze o cercetare; ceilalţi doi îşi concretizau munca de cercetare ajungând la concluzii. Nu se poate trece cu vederea peste descoperirile lui Hooke, iar tratatul acestuia – *Micrographia* – este considerat (din punct de vedere al perioadei în care a fost redactat) unul dintre cele mai importante texte ştiinţifice scrise vreodată. Ideile privitoare la periodicitatea cometelor, legea gravitaţiei, au avut aceeaşi soartă ca a altei descoperiri: cronometrul marin. Cu alte cuvinte, se poate susţine că intuirea

unor anumiţi parametri ai legii îi revine lui Hooke, dar este la fel de sigur că formularea sub o formă ştiinţifică a acesteia se datorează şi genialităţii lui Newton.

= Geniul celor puţini =

Reconstruirea Londrei a durat încă 42 de ani, timp în care Newton a fost ales preşedinte al *Royal Sociey* (în 1703). În 1673, Christopher Wren a fost înnobilat cu rangul de *Cavaler* de către regele Charles al II-lea; Newton a primit şi el acelaşi titlu nobiliar în 1705, în timpul reginei Anna. În registrele istorice ale Masoneriei engleze este amintită data de 18 mai 1691 ca zi în care, în decursul unei reuniuni somptuoase a „fraţilor" în catedrala St. Paul, sir Christopher Wren a fost afiliat la asociaţie. Nu este specificată loja de referinţă, dar ar fi putut fi loja care se aduna la *Goose and Gridiron* (numită în acest fel doar de puţin timp). Wren a fost înscris ca *Maestru* al lojei, dar poate că nu este decât un mit

(19). Wren era un susţinător al fracţiunii Tory, un jacobit cunoscut şi mason de mult timp. Mai mult ca sigur că nu s-ar fi alăturat unei loje de matrice Whig pentru a-i deveni *Maestru*. Mult „trâmbiţata" întâlnire nu a avut loc niciodată pentru simplul motiv că St. Paul nu mai exista, sau mai bine încă nu exista. Vechea biserică a fost distrusă de incendiu. Lucrările de reconstrucţie au reînceput abia în 1675 şi băncile de lemn pentru enoriaşi au fost aşezate în biserica terminată abia în 1708. În perioada probabilei „mari reuniuni", singurele persoane active erau maiştrii şefi şi muncitorii constructori care reconstruiau oraşul. În mai

A 5 5 5 5

1691, Wren era ocupat la Richmond cu lucrările de extindere a palatului Hampton Court, lucrări

comisionate de regina Maria (20).

Prin terminarea catedralei St. Paul s-au închis lucrările de reconstrucţie. În locul unui oraş vechi, strâmt şi sufocant, apărea un oraş elegant, cu un profil inedit marcat de turnuri, cupole şi clopotniţe. Lipsa prietenilor apropiaţi şi a rudelor lui Wren a umbrit (întrucâtva) triumful acestuia de urbanist şi arhitect şef al noilor vremuri. Rămas văduv de două ori, fără să se mai recăsătorească, Wren a trebuit să se obişnuiască şi cu ideea morţii unicei fiice, Jane. Robert Hooke, cu care împărţea deseori bucuria de a fi dat Londrei o nouă înfăţişare, a murit în 1703 (în acelaşi an a decedat şi Samuel Pepys). Robert Boyle decedase în 1691; John Evelyn s-a stins în 1706. Regelui Charles al II-lea i-a urmat la tron fratele acestuia, James care, în 1688, a fost detronat de cei din Whig în favoarea principelui Wilhelm (şi a soţiei Maria).

Casa Regală de Stuart, una din dinastiile regale europene cele mai longevive, a ajuns la capătul „călătoriei regale”. Aceeaşi soartă a avut-o şi moştenirea spirituală a Ordinului Roza-Crucii, respectiv contextul filosofic care a inspirat şi alimentat oamenii de ştiinţă reuniţi la *Gresham Collège*. Franţa şi Italia se iveau la orizont ca posibile destinaţii. Primul discurs istoric al lui Wren la *Gresham Collège* (care a dat startul amalgamului care i-a unit şi ţinut împreună pe cei din grupul fondator de la *Royal Society*) a avut loc în 1657. Acum, vizitele în cafenelele şi teatrele la modă s-au rărit; cei care i-au fost amici şi tovarăşi de discuţii decedaseră. Aceleaşi baruri frecventate de noile generaţii păreau diverse de vremurile de odinioară. S-au transformat în locuri de afaceri şi întâlniri pentru operatorii de pe piaţa comercial-financiară. Pe măsură ce oraşul îşi revenea

după reconstrucţie, timpurile glorioase în care a trăit Wren dispăreau în negura amintirilor. O perioadă glorioasă şi bogată în descoperiri ştiinţifice era improbabil să mai apară în activitatea *Royal Society*. În timp ce Anglia înainta rapid către ceea ce va deveni era revoluţiei industriale, toţi şi-au dat seama că pasul către progres nu ar fi fost posibil fără invenţiile şi descoperirile, proiectele şi cercetările (irepetabile, în orice moment istoric) realizate de geniul celor puţini.

Note:

— Este vorba despre articolul intitulat *Nicholas Stone and the Mystery of „Acception"*, de Matthew Scanlan, vice-administrator la biblioteca şi muzeul *Freemasons Hall* din Londra, apărut în revista *Freemasonry Today*, Bury, St. Edmunds, nr. 12, iulie 2001.

— Jurnalul lui Evelyn a fost publicat prin grija lui Guy de la Bédoyère cu titlul *The Diary of John Evelyn*, Woolbridge, Boydell Press, 1995.

— *The Concise Pepys*, prin grija lui Tom Griffith, Ware, Wordsworth, 1997.

— *The Diary of Robert Hooke*, prin grija lui Henry W. Robinson, Londra, Taylor & Francis, 1935.

— Există numeroase cărţi dedicate celor din *Royal Society*. Referitor la Robert Hooke, o biografie completă (în afară de jurnalul acestuia) a realizat-o Stephen Inwood, cu titlul

The Man Who Knew Too Much, London, MacMillan, 2002.

— Michael White, *Isaac Newton, the Last Sorcerer*, cât., cap. 7, pag. 138, 139.

— Michael Hunter, *Robert Boyle, Scrupulosity and Science*, Woodbridge, Boydell Press, 2000, cap. 5, pag. 108, 109.

— Benjamin Wooley, *The Queen's Conjuror*, cât.,

cap.8, pag. 190, 191.

— John Hamil, *The Craft*, cât., cap. 2, pag. 30.

— David Stevenson, *The Origins of Freemasonry*, cât., cap. 6, pag. 137.

— Un text referitor la activitatea lui John Harrison este lucrarea lui Dava Sobel intitulată *Longitude*, London, Fourth Estate, 1995.

— Richard Nichols, *Robert Hooke and the Royal Society*, Lewes, Book Guide, 1995, cap. 5, pag. 31, 32.

— *The Diary of Samuel Pepys* este cea mai bună sursă de informaţii disponibilă despre incendiul londonez.

— Acest monument este atribuit, deseori, lui Christopher Wren; în realitate, proiectul lui Wren se referea la o coloană netedă, cu dimensiuni diferite. A se vedea şi Margaret Espinasse, *Robert Hooke*, London, W. Heinemann, 1954, cap. 5, pag. 96, 97.

— John Hamill, *The Craft*, cât., cap. 1, pag. 17.

— Michael White, *Isaac Newton, the Last Sorcerer*, cât., cap. 5, pag. 97.

— Idem, cap. 7, pag. 149, 150. Pentru o privire completă referitoare la credinţele lui Newton se poate studia Frank E. Manuel, *The Religion of Isaac Newton*, Oxford, Clarendon Press, 1974; pentru informaţii privitoare la activitatea de alchimist se poate vedea cartea lui Betty J.T. Dobbs, *The Foundations of Newton Alchemy*, Cambridge, Cambridge University Press, 1974.

— William Stukeley, *Memoirs of Sir Isaac Newton's Life* (prin grija lui Hastings A. White), London, Taylor & Francis, 1936, pag. 19, 20.

— David Stevenson, *The Origins of Freemasonry*, cât., cap. 9, pag. 223.

— Reconstrucţia catedralei St. Paul, respectiv activitatea intensă a lui Wren între 1666 şi 1708 sunt

descrise detaliat în cartea lui Adrian Tinniswood, *His Invention*. Se *Fertile*, London, Jonathan Cape, 2001, cap. 9, pag. 164 şi cap. 17, pag. 348.

Capitolul 5 – «Puterea şi politica»

= Constructori şi albine =

Masoneria este descrisă, în prezent, de o atitudine mai mult *speculativă* decât *operativă*, dar sensul termenului *speculativ* (faţă de *non-operativ*) este destul de vag". Fraţii" masoni utilizează semne, strângeri de mână şi expresii în cod moştenite din practica masonică medievală; *Marile Lumini* şi instrumentele operative din loje includ ustensilele folosite în proiectare, respectiv construcţie: compasul, echerul, rigla (calibrată la dimensiunea de 60 cm), firul cu greutate, etc. Toate acestea sunt departe de adevărata acti-*Geometria sacră a „Pietrei Filosofale*".

vitate (în termeni simbolici, cel puţin activitatea lojelor din prezent) a vechilor maeştri constructori, mai ales şi în ceea ce priveşte aspectul alegoric al alinierii, al corectitudinii şi al perfecţiunii morale pe care adeptul trebuie să le dezvolte – caracteristici proprii unei „construcţii perfecte". Termenul de *speculativ* a început să fie folosit în terminologia masonică la începutul secolului al XVIII-lea. Prima

citare, oarecum oficială, apare într-o scrisoare redactată de *Marele Maestru* al primei *Mari Loje* londoneze (adresată unui „frate”), datată 12 iulie 1757. Termenul apăruse încă din 1703 într-o publicaţie masonică, fiind folosit în mod specific şi precis: «*Câţiva fraţi de geniu înţeleg partea speculativă a arhitecturii, a artei de a construi. Dar, numai o mică parte, pentru că marea majoritate înţelege partea constructivă, operativă, a arhitecturii ca pe un act practic, mecanic, fără a ţine cont de aspectul matematic sau speculativ*» (1).

În termeni arhitectonici, o clădire, înainte de a fi realizată şi de a avea o formă fizică, este o entitate speculativă (ceva „imaginar”). Această capacitate trebuie atribuită arhitectului şi mai puţin constructorului. În aceste condiţii, în timp ce arhitectul inventează şi proiectează – se poate spune fără să fie „constrâns de materie”, acesta trebuie să cunoască toate posibilităţile aplicative şi operative, să ţină cont nu numai de cunoaşterea profundă a caracteristicilor materialelor folosite în construcţie, ci şi de aspectele specifice de rezistenţă, puncte şi momente critice, etc. Adevăratul constructor nu este decât arhitectul (în sensul propriu al cuvântului) echivalat cu *Fiinţa Supremă* a Masoneriei, cel care este definit *Marele Arhitect al Universului*, la fel după cum Hiram a fost arhitectul care a gândit Templul lui Solomon. Din punct de vedere istoric, arhitecţii şi maiştrii şefi au fost deseori şi constructori (care au contribuit în mod practic la o construcţie, cu propriile lor mâini), acţionând ca supraveghetori, maiştri de şantier sau directori de lucrări. Din acest punct de vedere, conceptul de Masonerie *speculativă* nu este rezultatul simbolismului mişcării moderne.

Este un fapt cunoscut că încă din 1620, când

membrii *operativi* erau acceptaţi în cadrul *Companiei Masonice de Caritate* din City-ul londonez, intrarea nu era refuzată nici membrilor de inspiraţie *speculativă* (2). Mobilierul şi dotarea unei loje masonice cuprind compasul de arhitect şi mistria de zidar (compasul şi echerul fiind parte integrantă din cele *Trei Mari Lumini*) la care se adaugă un volum al „Legii Sacre". În secolul al XVIII-lea, William Blake îl reprezenta pe Marele Arhitect al Universului cu un compas în mână, într-un tablou intitulat *The Ancient of Days*, dar nu era o imagine inedită. Aceeaşi reprezentare apare în versiunea franceză a Bibliei – *Bible Moralisée* din 1245, în enciclopedia II *Tesoretto* a lui Brunetto Latini (mentorul lui Dante Alighieri). Newton, la rândul lui, era un mare admirator al alchimistului roza-crucian Michael Mair (născut în 1566), medic la curtea împăratului german Rudolf al II-lea, prieten al englezului Robert Fludd. Lucrarea lui Mair intitulată *Atlanta Fugiens* a devenit unul din textele de referinţă păstrate la *Royal Society* (3). În respectivul text, Mair introduce figura unui maestru constructor care foloseşte compasul pentru prezentarea arhitecturii „Pietrei Filosofale", la fel cum este descrisă în *Rozariul Filosofilor* (4) – *Rosarium Philosophorum*: «*înconjoară bărbatul* şi *femeia cu un cerc*; *în afara acestuia trasează un pătrat* şi *în afara pătratului un triunghi*. *Desenează un alt cerc în jurul acestui triunghi* şi *vei avea piatra filosofilor*.

Drept simbol pentru oraşul Londra reconstruit după marele incendiu, Christopher Wren a ales pasărea Phoenix – pasărea mistică care a renăscut din propria cenuşă către o nouă viaţă. Marea imagine sculptată care împodobeşte intrarea meridională a catedralei St. Paul a fost realizată de sculptorul danez Caius Cibber, acelaşi artist care a sculptat imaginea

masonică ce a fost fixată la baza coloanei comemorative a incendiului. În imaginea de la baza coloanei este reprezentată Londra sub forma unei femei înfrânte, îmbătrânită prematur (5), ţinând în mână o spadă (fotografia alăturată). Alături de ea se află *Solicitudinea* şi orăşeni în spatele cărora se distinge oraşul în flăcări. În partea dreaptă a imaginii se disting fraţii masoni care reconstruiesc, *Invidia* fiind închisă într-o mică nişă. Scena este

supravegheată de către *Pacea* şi *Deplinătatea* care privesc din înalt; regele Charles al II-lea (în veşminte romane antice) înaintează însoţit de către *Justiţie*, *Victorie* şi *Putere*. La centrul imaginii se află *Ştiinţa Naturală*, însoţită de *Libertate* şi *Arhitectură* cu simbolurile specifice: echerul şi compasul (6). Între figura alegorică a *Londrei* şi a *Ştiinţei Naturale* apare un stup de albine.

Albinele nu sunt numai creaturi biblice asociate de cele mai multe ori cu figura regelui Solomon;

stupul este şi unul din simbolurile Masoneriei făcând analogie la activitatea frenetică din interiorul lojei. Fagurii din stup, realizaţi sub formă hexagonală perfectă, erau consideraţi de către cărturarii antici drept manifestare a perfecţiunii divine în natură, albinele fiind asociate deseori cu ştiinţa şi înţelepciunea, la fel după cum este prezentat

În *Proverbele lui Solomon* (24: 13 – 14): «*Fiule, hrăneşte-te cu miere pentru că e bună… Astfel, ştiinţa şi înţelepciunea se vor aşeza în sufletul tău*. Din punct de vedere geometric, un hexagon se poate desena împărţind circumferinţa unui cerc în şase părţi perfect egale prin folosirea razei cercului respectiv. Această figură geometrică se poate observa şi sub forma anumitor celule organice. Drept consecinţă, albinelor le-a fost asociată cunoaşterea (înnăscută) geometriei mistice, pe lângă extraordinara capacitate de fructificare a spaţiului în cel mai bun mod posibil.

Stupul, simbol al Masoneriei.

Sigiliul lui Solomon (compus din două triunghiuri suprapuse închise într-un cerc) poate forma un hexagon; hexagrama reprezintă, în mod simbolic, *unitatea* dar şi *armonia* contrariilor: bărbatul şi femeia, focul şi apa, cald şi rece, aerul şi pământul,

etc. Albinele au fost folosite ca simboluri pentru dinastia regală Stuart, fiind încrustate şi pe obiectele jacobite de cristal, ca semn de recunoaştere. Pentru anticii suverani merovingieni ai poporului Francilor [(451 – 751) (7)], regele Solomon reprezenta modelul de regalitate terenă, albina fiind considerată o vieţuitoare sacră. Atunci când în 1653 a fost descoperit mormântul regelui Childeric I (secolul al V-lea), pe mantaua aurită care se găsea în mormânt, se aflau peste 300 de albine de aur. Napoleon Bonaparte a dorit să aibă (şi el) albine pe mantie, la încoronarea din 1804, revendicând descendenţa din James Rohan-Stuart, fiul natural (recunoscut în 1677) al lui Charles al II-lea al Angliei şi Scoţiei şi al Margheritei, ducesă de Rohan. În cadrul Masoneriei, stupul este folosit ca emblemă a activităţii şi a ajutorului solidar şi reciproc.

= Noua întemeiere =

Imediat după decesul lui Christopher Wren (petrecut în 1723), majoritarii din Masoneria hanovriană au încercat să caute o descendenţă credibilă pentru ceea ce intenţionau să facă din Masoneria lor *non-operativă*. Virtuţi precum toleranţa şi bunăvoinţa au fost confirmate drept obiective prioritare ale adeptului, se precizau semne şi strângeri de mână convenţionale împreună cu stabilirea unei comunităţi conştientă de problemele sociale. Prea puţină asemănare între noul stil care se forţa să copieze importanţa ştiinţifică şi arhitectonică a mişcării precedente, chiar dacă făcea uz de viziunea metaforică a reconstruirii simbolice a Templului lui Solomon. Cu ajutorul alegoriei şi simbolismului se puteau

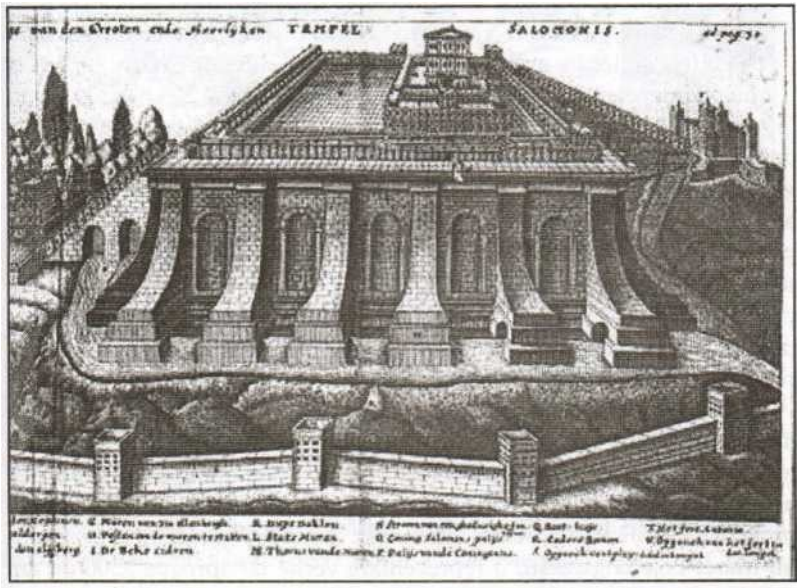

reutiliza metodele Masoneriei hiramice, putându-se folosi la reconstruirea unei culturi în cadrul *Operei*. Pentru realizarea acestor deziderate exista necesitatea reîntoarcerii la modurile şi criteriile folosite pentru guvernarea gildelor sau corporaţiilor antice. Se pare că încă de la început au existat fricţiuni între prima *Mare Lojă* şi gildele comercianţilor (cu care se încerca ajungerea la acorduri), respectivele disensiuni fiind rezolvate imediat (8). Obstacolul a fost trecut prin implicarea înaltei nobilimi, în particular prin afilierea lui John, al doilea duce de Montagu (care în 1721 a primit funcţia de *Mare Maestru*); acestuia i-a urmat Philip, duce de Wharton, ales la 17 ianuarie 1723. *Imaginea de mai sus reprezintă o schiţă a modelului Templului lui Solomon, după macheta executată de rabinul Jacob Judah Aryeh Leon, care s-a bazat pe „descrierile Bibliei evreieşti, ale lui Josephus Flavius şi ale literaturii rabinice”* – fotografia a fost preluată din lucrarea „Masonerie şi Judaism” de Cornel-Dan Niculae, Ed. Carpathia Rex, 2008. Începând cu

această dată au început să apară documentele scrise referitoare la fiecare întrunire a lojelor. A fost aprobată Constituţia redactată de reverendul Anderson şi s-a stabilit că o lojă se putea numi *regulară* (adică legitimă şi recunoscută) dacă avea „girul" unui Mare Maestru sau al unui alt reprezentant oficial. Astfel, în contradicţie cu pompoasele şi lăudatele obiective de libertate şi deschidere socială, primele mişcări organizatorice ale unei fraternităţi care se dorea fondată pe egalitatea dintre cei afiliaţi negau de drept libertatea prin impunerea unui fel de ierarhie internă de tip dictatorial!

În mod analog, aceeaşi situaţie avea loc la interiorul *Royal Society*, din ce în ce mai închistată şi birocratizată de stilul dominant al erei georgiene.

Chiar dacă a urcat pe tronul Angliei în 1714, regele George I nu avea deloc încredere în supuşii săi care, într-o perioadă de timp puţin mai mare de jumătate de secol, au contribuit la îndepărtarea a doi suverani şi au trimis la eşafod pe regina Scoţiei. Din acest motiv a preferat să se bizuie pe încrederea miniştrilor germani şi datorită faptului că

55".

nu cunoştea limba engleză, îşi vedea de treburile regale din sediul „detaşat" la Hanovra, lăsând în mâinile primului ministru englez Robert Walpole frâiele Guvernului de la Westminster. În 1727, lui George I i-a urmat fiul acestuia, cu numele de George al II-lea, care a „cucerit" o bună parte din antipatia poporului englez. După zece ani, Frederick (primul fiu al lui George al II-lea) a fost iniţiat în Masonerie la Kew, făcându-se în aşa fel încât *Marea Lojă* să se poată lăuda cu un membru regal (9). Contribuţia acestuia la Masonerie poate fi considerată nulă. Aflat

în conflict deschis cu tatăl său, la un moment dat Frederick îmbrăţişează cauză jacobită după ce în 1745, prin Charles Edward Stuart (cunoscut drept Bonnie Prince Charlie), pretenţiile Casei de Stuart au revenit în forţă. Din cauza *Războiului Civil* şi a izbucnirii simultane a războiului de succesiune în Austria (1740 – 1748), în această perioadă nu s-au înregistrat activităţi importante la interiorul lojelor masonice şi întreaga mişcare masonică acuză o „relaxare" formidabilă. Aceasta este istoria făcută cunoscută în mod oficial. În realitate, faptele sunt altele pentru că lojele nu au fost niciodată mai active ca pe durata acestei perioade istorice.

= Alianţe diverse =

S-a scris destul de mult despre tentativa lui Charles Edward Stuart de a recăpăta coroana regală care i-a fost sustrasă strămoşului acestuia [regele James al II-lea (al VII-lea a Scoţiei)] încât este inutil de reluat aceste fapte. Poate doar din prisma aspectelor şi particularităţilor în care au fost implicate activităţile Masoneriei. În ciuda începutului bun al campaniei de „recucerire" (septembrie 1745) a jacobiţilor, a câtorva victorii ale trupelor scoţiene (împotriva trupelor lui Wilhelm, duce de Cumberland şi fiu al regelui George al II-lea), evenimentele pentru susţinerea cauzei Casei de Stuart au luat o întorsătură negativă culminând cu bătălia de la Culloden Moor, din 16 aprilie 1746. După această luptă, tânărul pretendent s-a refugiat pe insula Skye însoţit de tânăra lui amantă, Flora MacDonald (dar acestea sunt fapte pentru *Ştirile de la ora 5* – nota traducerii în limba română). Pe perioada cât au avut loc aceste întâmplări, lojele masonice (în virtutea votului de menţinere a secretului) au fost identificate drept locuri ideale pentru planificarea operaţiunilor de

spionaj, în favoarea unei părţi sau alteia. Cu toate regulile severe impuse de *Marea Lojă* pentru înfiinţarea unei noi loje, respectiv de considerare a acestora ca fiind *regulare*, atât la Londra cât şi în alte părţi au luat fiinţă loje lipsite de „binecuvântarea” oficială. Nu se înţelege din ce motive, dacă cei din Whig au acaparat *Marea Lojă* londoneză, trebuiau să considere ca fiind *iregulare* lojele care aveau o orientare politică diversă, în favoarea celor din Tory; acest tip de loje au apărut, cu precădere, în Wales şi în partea occidentală a Angliei. Foarte curând, lojele masonice de tip Tory şi Whig s-au transformat în lăcaşuri de spioni şi agenţi, fiecare dintre ele încercând să se infiltreze în cealaltă parte pentru a obţine informaţii.

Chiar dacă cea mai mare parte a familiilor care s-au impus după 1688 erau partizane Whig, existau şi multe familii cu vechi tradiţii de partea celor din Tory (Tories) care continuau să ofere ajutor Casei de Stuart (care nu s-a lăsat influenţată de rezultatul bătăliei de la Culloden Mor). Chiar şi după aceste evenimente dramatice, curente şi tendinţe jacobite erau destul de active în Northumbria, Midlands, până spre partea meridională a insulei. Tot teritoriul era înţesat cu puncte ale activităţii jacobite, existând loje masonice favorabile celor din Tory în toate marile oraşe: Londra, Liverpool, Preston, Norwich, Bristol şi Manchester. Peste tot, principele Charles Edward Stuart se putea bucura de ospitalitatea şi sprijinul marilor nobili şi aristocraţi. Printre cei mai importanţi aliaţi putea conta pe abaţia din Stoneleigh (sediul baronal al familiei Leighs din Warwick), Marbury Hall, Cheshire [reşedinţa strămoşească a lui James, conte de Barrymore, reprezentant al Wigan în Parlament şi lider al jacobiţilor englezi (10)], Malpas Hall, Cheshire

(partea din proprietatea unui apropiat al familiei Stuart, Richard Minshull) şi Blythefield Hall, în Staffordshire (sediul familiei Bagot). La Londra, Charles era oaspete în Essex Street, în locuinţa lady Anne Primrose (văduva lui Hugh, al treilea conte de Primrose, un strămoş al lordului Rosebery). La declanşarea evenimentelor din 1745, lady Anne a fost una din persoanele care s-a alăturat cauzei jacobite. Când Flora MacDonald a fost întemniţată la Londra, influenta lady Anne (inclusiv pe partea economică) a contribuit la eliberarea acesteia din închisoare. Una din vizitele importante făcute de principe în reşedinţa lady Anne (între 16 şi 22 septembrie 1750) este semnalată în documentul *Stuart Papers at Windsor* (11).

În 1752, Charles Edward Stuart s-a aflat la Westbrook House, în Goldaming (Surrey) la reşedinţa lui Eleanor Oglethorpe (12), sora lui James Oglethorpe (reprezentant al coroanei engleze şi unul din fondatorii statului american Georgia, respectiv al oraşului Savannah). Eleanor acţiona în favoarea jacobiţilor alături de celebrul agent secret jacobit, doctorul Samuel Johnson, dar şi alături de William King (proprietarul St. Mary Hall din Oxford). Alţi susţinători ai principelui Stuart erau contele de Cornbury, contele de Derwenwater, lorzii de Chesterfield, Bath, Sandwich şi Pultney, ducii de Somerset, Westmorland, Beaufort (13). Ca un fapt surprinzător, unul dintre susţinătorii acestuia era şi Frederick, principe de Wales (fiul regelui George al II-lea). În mod sigur, Frederick a avut un rol decisiv (manevrat de lady Anne) în succesul eliberării Florei MacDonald (14).

Pe teritoriul geografic al Wales (care conţinea şi ţinuturile limitrofe Shropshire şi Cheshire) existau cel

puţin trei loje jacobite la care erau afiliate marea parte a nobililor şi persoanelor înstărite din regiune. La sud se aflau *Avocaţii Mării* din Carmarthen [al căror „cartier general" era loja masonică *Red Lion*, situată în Market Street (15)]. În partea centrală se afla un grup de nobili Tory al *Montgomeryshire Club* (în Twenty-Seven); „activiştii" din nord acţionau prin loja masonică Tory numită *Cercul Trandafirului Alb* (16). Acest ultim grup era condus de sir Watkin Williams Wynn, lord şi reprezentant al Parlamentului în Denbighshire. Cercul îşi avea „sediul" la reşedinţa lui Watkin (în Winnstay); după decesul lui Watkin, reuniunile s-au ţinut la reşedinţa văduvei (soţia celui decedat) la Llangedwyn Hall, în apropiere de Oswestry.

În 1747 a fost realizată o reşedinţă la Berse Drelincourt (în apropiere de Wrexham) pentru Mary, văduva lui Peter Drelincourt (de la Armagh), reşedinţă destinată să devină o şcoală masonică de caritate, adaptată să găzduiască şi să educe fiii nobilimii jacobite născuţi în exil. Din punct de vedere tehnic, din motive evidente de securitate, şcoala a fost înregistrată în mod public drept orfelinat. Primirile însă, erau controlate în mod foarte strict". Directoarea operaţiunilor" era, încă o dată, neobosita Anne Primrose (fiica lui Mary). Stilul în care acţionau lojele apropiate de tendinţele politice din Tory (ca de exemplu, nucleul *Avocaţilor Mării* sau nucleul *Cercului Trandafirului Alb*) era destul de apropiat de stilul care în 1751 a inspirat fondarea *Marii Loje Antice*, ca o contrapunere a *Marii Loje* londoneze a *Modernilor*. *În* 1760, Robert Jones (din Glamorgan) a devenit *Mare Maestru* a Masoneriei din Wales. Era membru al lojei *One Ton* (din Noble Street, Londra) dar şi al lojei *Black Lion* [din Jockey Field (17)].

Prieten apropiat al activistului politic John Wilkes, Jones frecventa şi alte loje Tory din Londra, precum cele care se reuneau la *Antwerp Tavern*, *Turk's Head*, *The Shakespeare*. Înainte de Jones, funcţia de *Mare Maestru* al Masoneriei galeze a fost deţinută (începând din 1754) de sir Edward Mansell (din Trimsaran), respectiv David Gwynne (din Talaris). *Imaginea alăturată prezintă o convocare a membrilor lojei „The Globe"*.

Faptele care urmează (preluate din *Transactions of the Antiquarian Society* şi din *Gentleman's Magazine and Historical Review* londoneze din 1755) pot constitui o probă a rivalităţii existente la acea vreme între diferitele loje rivale. Nereuşind să se infiltreze în loja Tory *Red Lion* (din Market Street), în perioada în care se ştia că ar fi avut loc alegeri noi, cei din Whig s-au gândit să înfiinţeze o lojă nouă, *Greyhound* (în Bridge Street). În scurt timp s-au

stârnit animozităţile, s-au folosit cuvinte şi expresii „demne” de statutul de nobil. Uciderea bărbierului de la *Red Lion* a dus la scandal generalizat prin implicarea de forţe combatante (adepte ale ambelor fracţiuni) venite din afara oraşului. În vreme ce membrii Tory au ocupat castelul, cei din fracţiunea Whig au ocupat palatul orăşenesc. Citind într-o cronică a vremii, «*în scurt timp*, *întregul oraş era cuprins de flăcări*, *fum* şi *zgomote*» (18). Un alt paragraf face cunoscut că «*lumea era înarmată cu puşti*, *spade*, *bastoane şi alte arme periculoase*; *peste tot aveau loc scandaluri*, *se ameninţau*, *se asaltau*, *se băteau*, *erau distruse porţi*, *existau răniţi şi au fost şi destui morţi*» (19).

La sfârşitul evenimentelor violente, reprezentanţii lojelor adverse au recurs la căile legale pentru a le fi recunoscute drepturile. Cam asta ar fi situaţia Masoneriei între anii 1740 şi 1750, în perioada când prima *Mare Lojă* londoneză a pierdut 72 din cei 271 de înscrişi (chiar dacă acest lucru nu apare în documentele oficiale). William (al cincilea lord Byron, strămoş al celebrului poet) a fost ales *Mare Maestru* în 1747, dar nu a fost prezent în lojă decât în momentul predării succesiunii, în 1752 (20). Drept urmare, asasinarea unui vecin (William Chatworth) într-un duel cu săbiile a făcut ca Masoneria să fie ţinta unui val de opinii negative (acel duel a avut loc în taverna *Star and Garter*, în Pall Mall, Londra). Nu numai cei afiliaţi la *Marea Lojă*, ci şi membrii celorlalte loje aflate în legătură cu aceasta nu erau mulţumiţi de felul în care decurgeau evenimentele. Preocuparea acestora a crescut în 1768 când Parlamentul a făcut cunoscut *Bill of încorporation* (Act de încorporare), mulţi considerându-l o lovitură la adresa asociaţiei, un act

guvernativ care nu lua în considerare, în mod public şi în faţa opiniei publice, faptele săvârşite de asociaţie pe planul asistenţei şi caritătţii. Despre aceste situaţii, Horace Walpole, conte de Oxford şi fiul lui Robert (fostul prim-ministru), îi scria unui apropiat: «*Astăzi, reputaţia de care se bucură francmasonii în ţară a ajuns la nivelul limită, până în punctul în care cred că persecuţia acestora ar putea fi apropiată*». *La* interiorul cercurilor masonice, motivul în baza căruia se încerca explicarea conflictului dur apărut între lojele *Anticilor* şi *Modernilor* (în secolul al XVIII-lea) îl constituie faptul că membrii primei loje amintite (fiind irlandezi şi fiindu-le interzisă înscrierea într-o lojă londoneză) s-au organizat pe cont propriu. Dar ca întotdeauna, adevărul ascunde ceva mult mai profund decât această ipoteză. Că erau englezi, scoţieni, irlandezi sau galezi, unirea acestora (într-o lojă sau alta) era „teritoriul" (feuda) unui partid politic. În timp ce *Anticii* erau de partea Case de Stuart (implicit pentru cei din Tory), *Modernii* erau pro Whig, favorabili (la rândul lor) reînnoirilor aduse coroanei regale de către Casa de Hanovra.

= Cazul Dunkerley =

Principele Frederick a murit în 1751, înaintea tatălui său. După nouă ani, când a decedat şi regele George al II-lea, la tronul Angliei a urmat fiul cel mai mare al lui Frederick (şi neport al lui George al II-lea) adoptând numele de George al III-lea (ca un mic detaliu, soţia lui George al III-lea a devenit Sophia Charlotte, fiica lui Charles (Carol, Karl) – duce de Mecklenburg-Strelitz – din *Bloodline of Holy Graal*, Laurence Gardner, 1996 – nota traducerii în limba română). Ca urmare a unei întâlniri care a avut loc la *Horn Tavern* din Londra, la trei dintre fraţii suveranului nou ales – ducii de Gloucester, York şi

Cumberland – le-a fost recunoscut titlul ilegitim de *Mari Maeştri* ai primei *Mari Loje* (21). Această strategie anormală a dat posibilitatea lojei să-şi asigure prezenţa şi sprijinul casei regale, oferind în acelaşi timp în exterior imaginea unui organism radios, cu temelii mult mai sigure şi solide decât era în realitate. Începând cu acest moment se configura un scenariu masonic cu o netă influenţă hanovriană, care continuă şi în zilele de astăzi. Vorbind din punct de vedere al activităţii masonice, evenimentul istoric cel mai important a fost *Războiul American de Independenţă* (1775 – 1783) din moment ce persoane însemnate care au participat la el (de exemplu, G. Washington, John Hancock, Benjamin Franklin şi alţii) erau membri ai „frăţiei”.

Dar cum este posibil ca aceste personaje ilustre, afiliate la o societate care era influenţată puternic (se poate spune chiar „subjugată”) de autoritatea regală, să înceapă războiului împotriva colonialismului propagat de aceeaşi casă regală? Acest aspect mai mult decât fascinant al istoriei moderne de dincolo de ocean merită o carte întreagă. Referitor la acest subiect, vor exista alte detalii ceva mai încolo. Aspectul cel mai important de care trebuie ţinut cont este că Tory *Antici* şi *Modernii* Whig se aflau în conflict, ajungând să se propage acest fapt pe tărâm politic. Către finele secolului al XVIII-lea existau două fracţiuni diverse ale Masoneriei şi, în mod sigur, relaţiile de amiciţie dintre ramura Tory şi revoluţionarii americani trec dincolo de cele făcute cunoscute de orice text istoric.

În 1782, principele Henry, duce de Cumberland, a fost ales *Mare Maestru* la Londra şi patronajul său regal (chiar dacă era formal) a adus o notă în plus la cauza lojei *Modernilor*. *În* acest moment, un alt

personaj important făcea să se discute despre el în capitala Angliei. Era vorba despre Thomas Dunkerley, fiul ilegitim al regelui George al II-lea. Născut în 1724, de la vârsta de 10 ani s-a aflat în Marina Militară britanică; descendenţa sa regală a fost recunoscută şi făcută publică când devenise deja adult, la 40 de ani. Afiliat la Masonerie în 1754, Dunkerley fondase câteva loje pe navele pe care şi-a prestat serviciul. Când i-a fost recunoscută descendenţa regală nu mai călătorea pe mări; i-a fost garantat un venit destul de consistent, i-a fost atribuită reşedinţa de la Hampton Court şi a devenit *Mare Maestru Provincial* al asociaţiei în multe regiuni (22).

Când ducele de Cumberland a murit (în 1790), funcţia de *Mare Maestru* a fost preluată de către prinţul de Wales (George Augustus Frederick), viitorul rege George al IV-lea, o funcţie mai mult formală delegând pe alţii pentru rolul de prezenţă şi execuţie. În 1791, Dunkerley a decis să introducă în Masoneria engleză gradele înalte dintr-un presupus *Ordin al Cavalerilor Templari*. Astfel a organizat *Marele şi Supremul Conclav Regal* la care l-a invitat pe prinţul Edward (duce de Kent şi fiul al regelui George al III-lea) în calitate de patronator al *Ordinului* (momentul primirii prinţului ar fi trebuit să coincidă cu „activarea” numitelor „grade templare”). Dunkerley a murit în 1795 şi nimeni nu a ştiut niciodată ce anume era, în realitate *Marele şi Supremul Conclav Regal*. După câte se pare, totul se reducea la persoana (respectiv la o iniţiativă a) lui Dunkerley, asistat (poate) de sora unui prieten care în anumite scrisori apare sub numele de *lady Patroness*. La nivel regional, un număr discret de loje au decis numirea lui Thomas Perkins (lord Rancliffe) în calitate de *Mare Maestru* şi continuator al activităţii lui Dunkerley. În 11 ani de

regenţă, lordul Rancliffe a participat doar la o întâlnire (23), cu una mai mult decât cele la care a participat ducele de Kent!

= O dispensă regală =

În această perioadă şi în cea succesivă *Revoluţiei Franceze* (1789 – 1799), un concept inovativ de a vota a fost propus de către scriitorul Thomas Payne în lucrarea *Drepturile Omului*. Acesta susţinea cu o convingere puternică dreptul absolut al poporului să-şi aleagă şi să-şi voteze propriul guvern. Fapt grav pentru monarhie. În 1792, fiind acuzat de trădare, Payne a fost nevoit să-şi stabilească „adăpostul" la Calais. La acea vreme, în fiecare oraş englez exista câte un *Constituţional Information Club*, mai bine zis o „frăţie". În 1793, la Edinburgh a avut loc o primă adunare a delegaţilor poporului şi ca răspuns la cererile de condiţii mai bune pentru muncitori, guvernul i-a deportat în colonii pe liderii implicaţi. Simultan, în Anglia apărea o atitudine ostilă faţă de francezi şi americani, acuzaţi că ar fi stat la baza unei mişcări de frondă împotriva monarhiei hanovriene.

Pentru contracararea turbulenţelor sociale, la iniţiativa primului ministru William Pitt (cel „tânăr"), în 1794, Parlamentul a decis să abroge documentul cunoscut sub numele de *Habeas Corpus* printr-o decizie care dădea posibilitatea reţinerii în închisoare a oricărei persoane, fără a fi nevoie de un proces. În 1797 a urmat un alt act – *Unlawful Oaths Act* – prin care acelaşi Pitt acorda libertate spionilor guvernamentali să se infiltreze în toate mişcările şi organizaţiile suspectate de promovarea ideilor subversive sau de revoltă împotriva Westminster, având autorizarea guvernamentală să-i aresteze pe suspecţi, fără nicio posibilitate să se apere (în baza acestui act au fost arestaţi martirii de la Tolpuddle,

din Dorset, în 1834, acuzaţi de curtea din Dorchester de „sentimente de rebeliune şi lipsă de loialitate”).

Nici mediul din Marina Militară nu a scăpat de această „purga”. Marea majoritate a marinarilor era înrolată cu forţa, trăind în condiţii teribile şi plătiţi extrem de prost. Când personalul flotei staţionată la Nore (în apropiere de Sheerness) au demonstrat invocând condiţii umane şi favorabile (două mese pe zi în loc de una), reprezentanţii protestatarilor au fost spânzuraţi fără a fi judecaţi (24). În această situaţie, poziţia Angliei era problematică, chiar dificilă. Franţa cucerise Ţările de Jos şi controla puternica flotă olandeză. Prin alianţă cu flota spaniolă, Franţa putea să-şi exercite influenţa şi asupra flotei spaniole. Ca şi cum nu ar fi fost de ajuns, Pitt continua din „rău în mai rău” limitând drepturile la opinie, de exprimare, de scriere şi de manifestare a oricărui dezacord faţă de activitatea guvernului. În 1797, trupele germane au ocupat Ilanda, scânteia decisivă pentru revoluţia violentă din anul succesiv (care a dus la arestarea şi executarea liderului de seamă al acestei mişcări, lord Edward Fitzgerald). În 1799, Pitt a decis să introducă *Unlawful Sociétés Act*, o măsură prin care se interzicea grupurilor sau organizaţiilor să se reunească în întâlniri publice pe teritoriul englez. Reuniunile oamenilor liberi organizate în cluburi sau societăţi pentru a discuta despre afaceri şi extinderea acelor afaceri au fost interzise putându-se folosi acuzaţia de conspiraţie la adresa guvernului. Aceasta semnifică, în conţinutul noului act legislativ, că era avută în vedere orice societate care avea întâlniri secrete, inclusiv Masoneria. Ţinând cont de înaltul patronaj regal, Pitt a fost constrâns să „închidă un ochi”, să facă o excepţie pentru *Marea Lojă*, astfel că „frăţia” a fost unica societate care nu a trebuit să se

supună acestei legi (25).

= Perioada ducelui de Sussex =

Unul din fraţii ducelui de Kent a fost prinţul August, duce de Sussex care, în ciuda originii sale hanovriene, a fost căsătorit de două ori cu reprezentante ale familiilor jacobite. Prima dată s-a căsătorit la 4 aprilie 1793 cu lady Augusta Murray (fiica celui de-al patrulea conte de Dunmore). Căsătoria a fost anulată în mod formal începând cu anul următor deoarece nu a primit aprobarea regelui George al III-lea (căsătoria încălca prevederile *Royal Marriages Act* adoptat în 1772). La destui ani după acest eveniment (la 2 mai 1831), prinţul August s-a căsătorit cu lady Celia Saunders, fiica celui de-al doilea conte de Arran. Chiar dacă cea de-a doua soţie avea titlul de ducesă de Inverness, nici această a doua căsătorie nu a fost pe placul coroanei regale, fiind pasibilă de consecinţele prevăzute de lege (26). Dar în 1793 (anul primei căsătorii), prinţul August renunţase formal la dreptul de succesiune la coroana britanică, putând să decidă (în mod liber) ceea ce avea să facă fără a ţine cont de legi restrictive. În 1812, prinţul August a fost ales *Mare Maestru* al *Marelui şi Supremului Conclav Regal*; în anul următor, prin unirea dintre lojele *Anticilor* şi *Modernilor*, August a fost invitat să preia funcţia de *Mare Maestru* al *Marii Loje Unite* – în care nu erau recunoscute gradele supreme din *Conclav*, situaţie care l-a pus pe August într-o postură dificilă. Prin acceptarea funcţiei stătea să izbucnească un alt scandal. Ca o adăugare (în sens negativ) la situaţia de mai sus (şi ca urmare a unor discuţii aprinse despre cine avea autoritatea supremă asupra masonilor din Franţa), prinţul August era văzut ca un posibil şef al *Conciliului Superior Francez* masonic în Anglia (27). Eventuala funcţie i-ar fi sporit

foarte mult prestigiul pentru că, faţă de pseudo*Conclavul* proclamat de Dunkerley, era vorba despre tradiţii templare cu rădăcini adânci şi solide în ritul practicat de dinastia exilată Stuart; printre altele, această funcţie i-ar fi garantat, şi în Anglia, acelaşi grad.

Deranjat de faptul că familia regală britanică (prin implicarea ei) i-a distrus prima căsătorie, prinţul August a devenit un simpatizant al Casei de Stuart (şi nu al celei de Hanovra, din care provenea) acceptând funcţia oferită. O altă problemă apăruse din faptul că August ar fi trebuit să-şi „ţină gura" faţă de masonii englezi, astfel că dăduse dispoziţii secretariatului său să continue operaţiunile şi tratativele. Cel care a primit dispoziţiile a fost Joseph Hippolyte da Costa, mason portughez care a scris destul de multe despre secta antică a *Artizanilor dionisiaci* şi care a intrat în atenţia autorităţilor papale datorită intervenţiei câtorva „prieteni" englezi. În realitate, respectiva dispoziţie era ceva de „faţadă" şi fără conţinut deoarece orice mişcare a ducelui (August) era cunoscută. Din această situaţie încurcată şi plină de tensiuni, de *Mari Consilii* şi *Conclave Supreme*, apare figura unui alt intrigant, un personaj cu nume aparent comun dar reprezentant al clasei nobiliare. Este citat prima dată pentru prima dată în 1845 în *Statutele Templului*, în care se fac referire la un *Mare Conclav* în Scoţia anului 1808 unde, «*un anume domn Alexander Deuchar a fost ales reprezentant al Templarilor în oraşul Edinburgh*». *Era* vorba despre statutele unui pseudoconclav din Scoţia, cu efecte deloc de neglijat pentru relaţiile existente între Masoneria engleză şi cea irlandeză, înainte şi după unirea lojelor *Antice* cu cele *Moderne*.

Alexander Deuchar era un gravor care intuise

posibilitatea instaurării unui *Conciliu Templar Francez* în Anglia cu mult timp înainte ca funcţia de conducător suprem al organizaţiei să-i fie oferită ducelui August. Acordurile secrete au început încă din 1804 prin actul de formare al *Conciliului Francez*. *Cu* ajutorul unui anume Müller (ofiţer al Armatei Regale şi prieten cu fratele ducelui August – prinţul Edward, duce de Kent), Deuchar s-a gândit să realizeze o înţelegere cu prinţul Edward cu scopul de a obţine un *Act de Dispensă*, un document care să-i dea posibilitatea stabilirii unei autorităţi templare antijacobită în Scoţia. Un frate de-al lui Deuchar, David, ofiţer în timpul *Războiului Peninsulei* (Anglia împotriva Franţei, în Portugalia, 1808 – 1814), pe timpul campaniei din Leira, a sustras o cruce templară din una din capelele castelului Tomar cu scopul de a o da fratelui său, să-şi îndeplinească scopul dorit. În trecut, cei din familia Deuchar au contribuit în mod onorabil şi cu fidelitate la cauza Casei de Stuart, încă din timpul bătăliei de la Bannockburn astfel că din acel moment, apariţia pe câmpurile de bătălie a reprezentanţilor familiei Deuchar era privită cu admiraţie şi respect. Începând cu 1745, „steaua" familiei Deuchar a început să apună, Alexander Deuchar devenind un susţinător al Casei de Hanovra.

Simţind oportunitatea întemeierii unei instituţii de natură hanovriană în Scoţia, ducele de Kent a acceptat cererea lui Deuchar punând bazele unui organism numit *Conclavul Scoţian* cu Deuchar în calitate de *Mare Maestru*. Ducele de Kent susţinu că şi în

acest caz trebuie să se respecte „regulile masonice" dorind să obţină rolul de *Mare Patronator Regal* al noului stabilit *Conclav* «*în acea parte a*

Angliei numită Scoţia». Deloc surprinzător, după puţin timp le-a fost permis membrilor influenţi ai Whig să se afilieze noului *Conclav*. *Ducele* de Leads (care nu avea niciun „antecedent templar") a fost admis în 1848 devenind (la câteva luni de la înscriere) *Cancelar* al *Marelui Priorat*. Un alt admis a fost episcopul de Edinburgh (28). *Marele Conclav Scoţian* a fost constituit în 1811 fiind admise şi loje cu tradiţie templară, dar irlandeze. În 1826, *Mare Maestru* al lojelor irlandeze în Scoţia era Robert Martin care nu dorea să aibă de a face nici cu trimişii lui Deuchar, nici cu trimişii ducelui de Kent. La 18 decembrie 1827, *Conclavul* este declarat nul de către lojele din Dublin. În respectivul document declarativ se somau toate lojele templare care s-au alăturat, în mod imoral, protectoratului de Hanovra în Scoţia să-şi „revadă" atitudinea faţă de Robert Martin. În acuzarea *Conclavului* lui Deuchar, documentul „fraţilor" irlandezi afirma: «*Toţi vechii şir cavaleri ştiu că ducele de Kent nu are nicio autoritate să facă aşa ceva, la fel cum nu avea nici Deuchar*» (29).

Prin aceste întâmplări se completează în practică, de-a lungul a circa un secol, ceea ce va constitui noua orientare a Masoneriei engleze, maturată în perioada regilor George. În mărturiile din această perioadă par să se distingă puţin din idealurile simbolice şi caritabile care au înnobilat gândirea „fraţilor" şi ai primilor asociaţi care se întâlneau în taverne la începutul secolului al XVIII-lea. Neţinând cont de neplăcerile şi de discuţiile interminabile de la interiorul lojelor, secolul poate fi caracterizat prin consolidarea bazelor puterii şi a marilor titluri. Ici şi colo apar referinţe despre evoluţia unui ritual care s-a adăugat la gradele diverse [de exemplu, prima menţionare la „coloanele"

Templului lui Solomon – Jachin şi Boaz – a fost făcută în 1762 (30)]. Până spre începutul secolului al XIX-lea nu pare să se vadă nimic care să conducă la organizarea din prezent a lojelor masonice. Ceremonialul de bază a fost stabilit în 1816 iar definirea idealurilor filosofice, a conceptelor etice, este un produs al perioadei victoriene. Astfel, în ciuda faptului că marea majoritate a adepţilor masoni este convinsă că aparţine unei lumi elitiste, moştenitoare a misterelor antice, nu există mai nimic care să poată (în vreun fel anume) conduce către trecut, cu excepţia formulărilor teoretice ale asociaţiei. Această observaţie nu se doreşte o critică ireverentă la adresa Masoneriei, ci simpla recunoaştere a faptului că originea istorică ale aspectelor determinante ale „frăţiei" nu şi-a găsit calea justă care să o conducă spre actualitatea prezentului.

Note:

— Richard Neve, *The City and Country Purchaser and Builder's Dictionary*: *or the Complete Builder's Guide*, London, Philomath, 1703, pag. 143.

— Bernard E. Jones, *Freemason's Guide and Compendium*, Harrap, 1950, pag. 152 şi notele paginilor 147 – 161.

— Michael White, *Isaac Newton, the Last Sorcerer*, cât., cap. 6, pag. 121.

— Această lucrare a fost publicată iniţial ca *Partea a II-a* a de *Alchemia Opuscula complura veterum philosophorum*, Frankfurt, 1550.

— Adrian Gilbert, în lucrarea lui *The New Jerusalem*, London, Bantam, 2002, cap. 12, pag. 222, sugerează (poate în mod corect) că această reprezentare la feminin a Londrei face aluzie la căderea Jerusalimului: «*Cum stă singur oraşul care odată era plin de lume / Parcă e o „văduvă" / A fost cel*

mai mare între naţiuni, principe al provinciilor, acum a devenit tributar!». (*Lamentări 1*: *1*).

— lui, cap. 12, pag. 227 – 237 pentru clarificări ulterioare privitor la geometria relativă a acestei imagini, a contextului ei general.

— A se vedea Gregorio din Tours, *Storia dei Franchi*, Milano, Fondazione Lorenzo Valla, 1981. Textul oferă istoria scrisă de un contemporan al începuturilor monarhiei merovingiene. Pentru tratarea restului istoriei merovingiene se poate vedea J.M. Wallace-Hadrill, *The Long Haired Kings*, London, Methuen, 1962. O genealogie completă a dinastiei regilor merovingieni este prezentată în Laurence Gardner, *Bloodline of Holy Grail*, London, Thorsons-Element/HarperCollins, 2002, pag. 335 – 337.

— John Hamill, *The Craft*, cât., cap. 1, pag. 20, 21.

— lui, cap. 3, pag. 44, 45.

— Donald Nichols, *The Welsh Jacobite*, în *Transactions of the Honourable Society of Cymmrodorion*, London, 1948, pag. 472.

— Sir Charles Petrie, *The Jacobite Movement – The Last Phase*, London, Eyre & Spottiswoode, 1950, cap. 16, pag. 416.

— Fitzroy MacLean, *Bonnie Prince Charlie*, London, Weidenfeld and Nicolson, 1988, cap. 19, pag. 332.

— Andrew Lang, *Prince Charles Edward Stuart*, London, Longmans, 1903, cap. 5, pag. 336.

— lui, cap. 4, pag. 310.

— G. Roberts, *Aspects of Welsh History*, Cardiff, University of Walles Press, 1969, pag. 63 – 68. A se vedea şi F. Jones, *Tâlharis* în *Archaeologica Cambrensis*, CXVII, 1968, pag. 157 – 171.

— J.P. Jenkins (Clare Collège), *Jacobites and*

Freemasons în *Eighteenth-Century Wales*, în *The Welsh History Review*, Aberystwyth, University of Wales, vol. VII, nr. 4, decembrie 1977, pag. 393.

— George Rudé, *Wilkes and Liberty*, Oxford, Oxford University Press, 1972, pag. 178, 179.

— A.G. Prys-Jones, *The Story of Carmarthenshire*, Swansea, Christopher Davies, 1959, vol. II, cap. 32, pag. 309.

— Sir John E. Lloyd, *A History of Carmarthenshire*, London, London Carmarthen Society, 1939, pag. 40.

— John Hamill, *The Craft*, cât., cap. 3, pag. 46.

— lui, cap. 3, pag. 47.

— Brig A.F.C. Jackson, *Rose Croix*, London, Lewis Masonic, 1980, cap. 12, pag. 111.

— lui, cap. 12, pag. 116.

— Prince Michael of Albany, *The Forgotten Monarchy of Scotland*, cât., cap. 17, pag. 253.

— John Hamill, *The Craft*, cât., cap. 3, pag. 49, 50.

— *Burke's Peerage*, *Baronetage and Knightage*, London, Burke's Peerage, 1970 la noţiunea *The Royal Lineage*: *Kings of England*: *George III*.

— Brig Jackson, *Rose Croix*, cât., cap. 14, pag 148, 149.

— Prince Michael of Albany, *The Forgotten Monarchy of Scotland*, cât., cap. 16, pag. 243.

— George S. Draffen, *Pour La Foy – A Short History of the Great Priory of Scotland*, 1949, facsimil pe Cd-Rom, Edinburgh, Grand Lodge of Scotland, cap. 5, pag. 44.

— John Hamill, *The Craft*, cât., cap. 4, pag. 65.

Capitolul 6 – «Cucerirea imperială»

= Regatele celtice =

Chiar dacă titulatura de *Mare Maestru* al

Masoneriei din Wales exista de la jumătatea secolului al XVIII-lea, pe acest teritoriu nu s-au pus bazele unei *Mare Loje*. *Acest* fapt nu s-a întâmplat în Irlanda şi Scoţia, unde s-au format *Mari Loje* independente de „Marea Lojă Unită a Angliei", respectivele loje continuând să fie autonome şi în zilele de azi". Marea Lojă a Irlandei" s-a format în 1725 în timp ce *Marea Lojă* a „Masoneriei Antice Libere şi Acceptate" a Scoţiei s-a înfiinţat în 1736. Mărturii care atestă prezenţa mişcării masonice în Irlanda sunt datate în secolul al XVII-lea (fiind prezente la sediul general al asociaţiei din Dublin). Într-un articol apărut în *Dublin Weekly* (26 iunie 1725), se anunţa că Richard, conte de Rosse, a fost ales *Mare Maestru* al Irlandei, susţinându-se că înainte de această dată nu se putea vorbi de o istorie a lojelor masonice irlandeze (1). Faţă de ceea ce se întâmpla în Anglia, primirea femeilor (în Irlanda) într-o lojă masonică nu era interzisă. Una din „surorile" destul de active a fost Elizabeth St. Leger (născută în 1693), sora celui de-al patrulea conte de Doneraile [din County Cork (2)]. Iniţiată în perioada anului 1715, un tablou o prezintă la Elizabeth la vârstă adultă, cu şorţul şi însemnele masonice (3). După contele de Rosse, *Mare Maestru* al *Marii Loje* a Irlandei a fost numit, în 1731, James, nobil din Kingston. Tatăl acestuia a fost un jacobit care l-a urmat pe regele James Stuart în exil. După reîntoarcerea tatălui în Irlanda, în 1693, respectivul şi-a asumat rolul de a recruta susţinători pentru cauza Casei de Stuart.

Prima referinţă istorică privitoare la prezenţa unei Masonerii irlandeze se află în dizertaţia unei teze universitare a unui student al *Trinity College* din Dublin (datată 1688), în care se spunea că un nou colegiu ar fi apărut prin grija „fraţilor" din Masonerie

(4).

Legea introdusă de Wilhelm de Orange (*Billy Windmills*, destinată tocmai supuşilor irlandezi), era deosebit de dură fată de locuitorii Irlandei, indiferent de religia acestora (protestanţi sau catolici), mai ales în ceea ce priveşte exportul către Anglia (1699) al lânii produsă pe Insulă. Mult s-au întrebat din ce motive protestanţii din Irlanda nu au fost trataţi altfel şi luaţi în considerare de către monarhia vremii (ţinând cont, mai ales, de „proba de fidelitate" arătată prin bătălia de la Boyne), cu toate că sotia lui Wilhelm, regina Maria, era (şi ea) protestantă.

În realitate, motivul era simplu. În momentul votării, regina era moartă de 5 ani; Wilhelm de Orange nu era prea interesat de soarta Angliei şi Irlandei, ci mai degrabă de destinele Olandei (ţara natală *Elizabeth St. Leger* a acestuia), implicată în dispute (inclusiv comercia le) cu Franţa. Nici fată de Scoţia (tară în care tradiţia templară era mai veche decât în Anglia), Wilhelm nu arăta o oarecare

simpatie, chiar dacă era vorba de o naţiune cu credinţă protestantă, care avea şi o biserică naţională proprie.

Scoţienii au fost excomunicat şi desconsiderat ca popor de când regele scoţan Robert Bruce s-a răsculat împotriva regelui Angliei – Edward – care era catolic. Din acest punct de vedere, cu toate că avea un comportament anti-protestant făts, regele Wilhelm este considerat de mulţi un adevărat reprezentant al protestantismului. Detronarea regelui James al II-lea din decembrie 1688 (exilat voluntar în Franţa) nu le-a rămas indiferentă scoţenilor, aceştia fiind marcat de pierderea monarhiei dinastice; au loc primele mişcări de revoltă în favoarea reinstaurării lui James al II-lea. La 27 iulie 1689, vicontele Graham de Cloverhouse (cunoscut mai bine cu numele de *Bonnie Dundee*) a condus o armată de *highlanderi* împotriva trupelor lui Wilhelm, în bătălia de la Killiecrankie (în apropiere de Perth). Scoţenii şi-au adjudecat victoria dar *Dundee* a fost rănit mortal, fără să se poată bucura de numirea de „general” venită din partea regelui. După câteva săptămâni, *highlanderii* nu au mai fost aşa de norocoşi, fiind înfrânt în bătălia de la Dunkeld. Călugărul benedictin Augustin Calmet (1672 – 1757) a lăsat posterităţi descrierea unui fapt destul de intrigant. Acesta nota că în timpul bătăliei de la Killiecrankie (care a dus la moartea lui *Dundee*), vicontele Graham avea pe ţinuta lui crucea, respectiv avea la brâu (o eşarfă lungă, în general din mătase, înnodată la nivelul taliei, cu capetele atârnând) însemnele de *Mare Prior* al Ordinului Cavalerilor Templari, un ordin premasonic care, conform opiniei multora din istoricii oficiali, şi-ar fi încetat existenta în 1307 (5).

Încă de la începutul domniei lui, Wilhelm a dat

dispoziţie ca toţi conducătorii din *Highland* să realizeze un pact de onoare şi de alianţă cu acesta, dar marea majoritate s-a dovedit reticentă. Dintotdeauna suveranii scoţeni au jurat credinţă patriei şi nu invers. În încercarea de forţare a celor reticenţi, de a da o lecţie clanurilor „dizidente”, lui sir John

5 5 7 5 *1*

Dalrymple (secretar scoţian de stat) i-a fost dată misiunea să pună în practică o acţiune de forţă fată de un clan, ales la întâmplare, care să servească drept avertisment pentru celelalte clanuri. A fost ales clanul MacDonald din Glencoe, unul din clanurile care nu a respectat termenul de scadentă pentru semnarea tratatului (prima zi a anului 1692). Conducătorul respectivului clan, Maclan, s-a deplasat la 30 decembrie la Fort William pentru a oficializa declarata de fidelitate fată de coroană; datorită faptului că nu era prezent niciun reprezentant oficial, festivitatea a fost amânată cu o săptămână, pentru 6 ianuarie. Faţă de celelalte clanuri scoţiene, MacDonald nu avea o organizare militară interioară, fiind consideraţi o „pradă uşoară”. Locurile de baştină se aflau printre culmile montane din Glencoe, un ţinut periculos (o capcană naturală), o adevărată fortăreaţă naturală dificil de cucerit. La 1 februarie, Dalrymple a trimis două companii din Regimentul de la Argyll, la ordinele lui Robert Campbell (din Glenlyon), cu scopul precis de exterminare completă a clanului. Ajunşi la faţa locului, cu motivul unei „misiuni de pace, de cercetare”, soldaţii au fost primiţi cu ospitalitate de către localnici. În dimineaţa rece de 13 februarie a început carnagiul. Soldaţii i-au ucis pe toţi cei pe care îi întâlneau, omorând (fără deosebire) femei, bărbaţi, copii şi bătrâni. După cum era de aşteptat, acţiunea

de intimidare a avut efectul invers celui dorit. În loc să se lase intimidaţi de demonstraţia de cruzime, clanurile scoţiene nu au făcut altceva decât să-şi întărească solidaritatea, confirmând fidelitatea pentru Casa de Stuart. Reuniţi într-o confederaţie projacobită, clanurile s-au declarat, în mod deschis, împotriva olandezului şi a guvernului acestuia (În capitolul care urmează, în care se va trata despre istoria seculară a templarismului şi a Masoneriei scoţiene, se vor aprofunda aceste fapte).

Marea Lojă masonică a Scoţiei a luat fiinţă la o scurtă perioadă după cea engleză, respectiv cea irlandeză. Unul din motive l-ar putea constitui *scopul* (finalitatea) „frăţiei" scoţiene, care avea un număr destul de mare de loje independente de la care trebuia obţinut consimţământul. Din cele 100 de loje invitate la întâlnirea de întemeiere, numai 33 de loje au răspuns trimiţându-şi reprezentanţii. Celelalte două treimi nu erau de acord cu ideea centrală de stabilire a unui corp de reguli comune. Astfel, *Marea Lojă* din Edinburgh nu a putut să-şi exercite influenţa (după cum s-a întâmplat cu lojele engleze), lojele scoţiene având posibilitatea să-şi menţină propriile proceduri şi ritualuri. În mod clar, şi după această dată, orice lojă nouă apărută după 1736 a putut să se bucure de aceste privilegii (6). Situaţia s-a păstrat până în zilele de astăzi şi chiar dacă toate lojele scoţiene sunt afiliate la *Marea Lojă* a Scoţiei, fiecare continuă să aibă propriile practici, moduri de acţiune diverse, fără a fi nevoie să fie legate printr-o ritualică unică şi standardizată Marea *Lojă* a Scoţiei susţine că este unica din lume care poate proba concret o conexiune internă directă între Masoneria *operativă* şi cea *speculativă*.

Fără îndoială, mărturiile masonice scoţiene sunt

cele mai vechi şi în prezent, în lucrările lojelor, se face uz de ciocanul de lemn de către *Maestru*, respectiv de către Gardieni. Este un fapt cunoscut că reverendul James Anderson (1680 – 1739), cel care în 1723 a redactat Constituţia *Marii Loje* a Angliei, s-a născut într-o familie scoţiană cu „antecedente" masonice. Tatăl reverendului era afiliat al lojei din Aberdeen dar, neexistând mărturii, nu se poate spune dacă fiul a fost sau nu a fost afiliat. Masoneria scoţiană a secolului al XVIII-lea i-a avut ca membri pe Robert Burns (poet), Robert Adam (arhitect), sir Walter Scott (scriitor) şi John Paul Jones (din Kirkcudbright) – fondatorul Marinei Americane.

= Edictul Romei =

La jumătatea secolului al XVIII-lea, *Marele Maestru* de Wales frecventa loja londoneză care-şi ţinea întrunirile la taverna *Turk's Head* din Greek Street (Soho). Era vorba despre o lojă a *Anticei* şi *Onorabilei Frăţii a Masoneriei Libere* şi *Acceptate* (în practică, o lojă a *Anticilor*) care, în 1751, a format o *Mare* Lojă. Primul *Secretar General* a fost artistul irlandez (şi negustor de vinuri) Laurence (Lawrence) Dermott, iniţiat într-o lojă din Dublin cu 10 ani mai înainte. În 1756, când Dermott a publicat *Constituţia Anticilor*, acesta a contribuit la organizarea noilor loje într-un mod mai democratic (7), respectiv lăsa de înţeles că prima *Mare Lojă* (cea a *Modernilor*) nu avea o tradiţie masonică. Spre deosebire de *Moderni*, *Marele Maestru* al *Anticilor* nu dispunea de o autoritate independentă şi decisivă faţă de lojele deja existente sau cele în formare. Fiecare act, fiecare decizie trebuia ratificat

The Arms of the most Ancient & Honorable Fraternity of Free and Accepted Masons.
The Arms of the Operative or Stone Masons.
AHIMAN REZON,
Free and Accepted Masons,
Containing
Free-Masonry
the Second Edition
By LAU. DERMOTT, Secretary
Printed for the Author
Bookbinder & Stationer
in George Yard, Tower Hill.
LONDON. 1764.

(a) de consensul majorităţii. *Imaginea de mai sus prezintă „paginile de gardă „ale Ahiman Rezon, Constituţia „Anticilor”* – fotografia a fost preluată din lucrarea „Masonerie şi Judaism” de Cornel-Dan Niculae, Ed. Carpathia Rex, 2008.

Atestate „la purtător” au început să apară în cadrul regimentelor militare dându-se posibilitatea înfiinţării de noi loje în locurile în care erau încartiruite trupele, atât între graniţe, cât şi în afara acestora. Această măsură a dat posibilitatea *Marii Loji a Anticilor* să se mărească şi să se răspândească mai repede decât *Marea Lojă a Modernilor* care, neputând accepta o astfel de situaţie, era plină de contraste şi fricţiuni. La fel ca *Marea Lojă a întregii Anglii* (cu sediul la York), loja *Anticilor* era diferită de loja *Modernilor* deoarece adeptul nu era limitat la cele 3 grade ale Masoneriei engleze tradiţionale. *Anticii* şi afiliaţii din York dispuneau de un „capitol” (în sensul de conexiune, punct comun) pentru desfăşurarea

Arcului Regal, respectiv de o structură organizatorică similară cu unităţile interne ale Ordinului Cavalerilor Templari. Desfăşurarea evenimentelor a dus la închiderea definitivă a lojei din York în 1792, lojele *Anticilor* şi *Modernilor* fuzionând la 27 martie 1813.

În momentul „uniunii”, Edward s-a retras lăsând locul lui August, care a fost recunoscut unicul şi singurul *Mare Maestru* al „Marii Loje Unite a Angliei” (8). Lojele afiliate la una dintre cele două tendinţe (*antică* sau *modernă*) au primit următoarea ordine: *Loja Anticilor* a primit numărul *1*, cea a *Modernilor* numărul 2; lojele rămase au fost numerotate alternativ... *Marele Loje Provinciale* au fost desemnate să gestioneze activităţile regionale; între timp, Constituţia a fost revizuită fiind prezentată într-o nouă versiune, datată 1819. După decesul lui August, Thomas Dundas (conte de Zetland sau Shetland) a deţinut funcţia de *Mare Maestru* timp de 27 de ani. Pe durata acestei perioade, clădirea Masoneriei (situată pe Great Queen Street din Londra) a fost mărită şi restructurată. Lui Dundas i-a urmat George Robinson, lord Ripon (fiul lui Frederick, conte de Grey şi prim-ministru Whig între 1830 şi 1834). În 1874, George şi-a dat demisia din funcţia de *Mare Maestru*, a trecut la catolicism şi a plecat spre India cu titlul de vice-rege (9).

Încă din momentul în care Anderson publicase Constituţia, Biserica Catolică a adoptat o poziţie strict contrară mişcării masonice. Referitor la această atitudine, declaraţiile Vaticanului sunt destul de numeroase, numai în secolul al XIX-lea numărându-se circa 10 comunicate (10). Prima scriere referitoare la Masonerie are titlul *în Eminenţi* (a fost redactată în 1738, în timpul papei Clement al XII-lea). Masoneria a fost caracterizată „coruptă şi depravată” şi se decreta

ca aceasta «*să fie condamnată* şi *interzisă, pentru totdeauna, în eternitate, în virtutea prezentului act*». Se adăuga că este vorba despre o asociaţie periculoasă şi care trebuia condamnată de către autorităţile ecleziastice, membrii Masoneriei «*complotând pentru răsturnarea ordinii religioase, politice* şi *sociale pe care se bazează instituţiile* creştine». Clement concluziona: «*Noi dorim şi cerem ca atât episcopii, prelaţii* şi *clericii locali, ca* şi *inchizitorii de erezii, să vegheze* şi *să cerceteze, promovând procese împotriva transgresorilor, de orice stare, grad, condiţie, ordin de demnitate ar fi, să-i persecute* şi *să-i pedepsească cu corecţii severe pe toţi cei care sunt suspecţi de erezie*». *În fotografia de mai sus se află patriarhul ortodox Athenagoras* şi *papa Paul*

al VI-lea, în data de 5 ianuarie 1964, la Jerusalim. Doi „fraţi”!!!

Ca urmare a celor susţinute de acest edict, catolicii au fost ameninţaţi *ipso facto* cu excomunicarea, fiind împiedicaţi să se asocieze, dar şi să promoveze mişcarea masonică (11). În 1864, după alte documente catolice, a venit rândul papei Pius al

IX-lea să condamne Masoneria printr-o scriere enciclică numită *Quanta* cura. Sunt cenzurate şi condamnate toate acele societăţi care «*nu fac distincţie între religia adevărată* şi *religiile false*». Venind dinspre înalta ierarhie catolică, se poate afirma cu uşurinţă că acest document

nu este decât o „copie” a ceea ce dorise să facă Biserica Anglicană, când l-a ameninţat cu duritate pe James al II-lea (care şi-a manifestat deschis toleranţa religioasă susţinând că fiecare persoană era liberă să-şi aleagă propriul crez religios). În contextul acestei enciclice, papa Pius al IX-lea afirma că aceste organizaţii îndrăznesc să susţină ca «*libertatea de conştiinţă şi cea religioasă constituie un drept al persoanei… Acestea* (*organizaţiile*) *nu se gândesc* şi *nu iau în considerare că afirmaţii ca acestea pot fi invitaţii la erezie*».

Aceiaşi doi „fraţi”. Athenagoras e mai „tare”, salută cu mâna la „pept”. Vorbe care sunt în antiteză cu faptele. [G. Galeazzi şi F. Pinotti, în cartea *Vaticanul mason* (Edizioni Piemme Spa, Milano, 2013), în capitolul al III-lea, notează că «(…) *încă din prima*

jumătate a secolului al XIX-lea, papatul s-a adresat bancherilor Rothschild pentru a obţine, cu împrumut, banii necesari propriilor nevoi şi *tot acestor bancheri, de-a lungul timpului, le-a fost încredinţată* (spre gestionare) *o parte consistentă din averea Vaticanului. În 1905, bancherii masoni erau deja consideraţi „gardienii" tezaurului papal.fi în prezent, afacerile financiare ale Vaticanului ar face parte dintr-un sistem care îi are ca protagonişti pe Rothschild* şi *restul lumii financiare*» – nota traducerii în limba română].

În toată această agitaţie, faptul straniu este că Masoneria, la fel ca societăţile, organizaţiile şi cluburile similare, nu era (şi nici nu este) o religie şi nicio instituţie cu scop religios. De aceea este deschisă tuturor. Adevărata problemă care dădea bătăi de cap Bisericii era faptul că Masoneria, în mod divers faţă de celelalte asociaţii similare, era înconjurată de o aură de discreţie, membrii acesteia fiind „legaţi" prin jurământ de tăcere. Acest fapt era contrar doctrinei „confesionale" a Bisericii, care-i obliga pe credincioşi să se spovedească preotului. Pe scurt, Masoneria era un mediu la interiorul căruia Biserica îşi pierdea autoritatea fapt care, după cum îşi dădea seama chiar ea (Biserica), avea loc şi în alte aspecte ale vieţii. Într-o enciclică succesivă a papei Leon la XIII-lea, acest concept este reluat. Chiar dacă documentele anterioare declaraseră cu claritate că religia nu se putea concilia cu Masoneria, enciclica *Humanum genus* era şi mai dură, susţinând că Masoneria era împotriva religiei. Vorbind despre «*această organizaţie puternică* şi *destul de răspândită care se numeşte Masonerie*», papa scria: «*Fără să mai ţină secrete intenţiile lor, masonii se ridică acum, fără respect, împotriva lui însuşi Dumnezeu. Aceştia*

planifică distrugerea „Sfintei Biserici” şi o fac în mod public şi deschis, prin aceste fapte intenţionând să îndepărteze naţiunile de Creştinism (…). Noi vă rugăm şi vă implorăm, fraţi venerabili, să vă ataşaţi efortului nostru în acţiunea de eradicare a acestei plăgi teribile şi nebuneşti».

Pentru a înţelege mai bine aspectul religios la interiorul Masoneriei, trebuie revăzut ce declara (încă din 1723) Constituţia, care definea cu claritate această poziţie: «Despre *Dumnezeu şi religie*. *Un adept mason este obligat de la sine să se supună legii morale*; *dacă intenţionează să se dedice perfecţionării „Artei”, nu va fi niciun ateu orb şi nicio persoană libertină fără crez religios*. *Dar, chiar dacă în vremurile trecute fraţii trebuiau să practice religia care era în vigoare în naţiunile unde trăiau, oricare ar fi fost aceasta, astăzi se pare că este mai bine să li se acorde dreptul să urmeze acea formă a religiei care li se potriveşte, lăsând ca fiecare să aibă propria opinie*; *aceasta* nu-i *împiedică să fie oameni puri, adevăraţi, cinstiţi şi de onoare, oricare ar fi denumirea sau convingerea religioasă care poate face distincţia dintre* ei». Chiar dacă în prezent, definiţiile de „ateu orb” şi „libertin fără crez religios” au fost înlocuite cu o variantă modernă a limbajului, această premiză de fond continuă să prevaleze la interiorul Masoneriei, care este o asociaţie tolerantă, dar nu este (în nici într-un caz) o instituţie religioasă.

= Documente pierdute =

În 1874, după „abdicarea” lui George (lord Ripon), „Marea Lojă Unită a Angliei” îşi îndeplinea o altă dorinţă atunci când Albert Edward (cel care va deveni regele Edward al VII-lea) a acceptat funcţia de *Mare Maestru*, fapt care a adus o anumită însemnătate mişcării masonice: «*Fără îndoială, se poate numi „antică” pentru că există din timpuri imemorabile. De fiecare dată, suveranii au fost patroni şi promotori ai „Artei”* (12) *şi nu s-au simţit înjosiţi dacă, în loc de sceptru, au luat mistria participând la misterele şi reuniunile* noastre». Constrâns să-şi dea demisia din funcţia de *Mare Maestru* atunci când, în 1901, a urcat pe tronul Angliei, Edward a continuat să fie un „protector al ordinului” (13). Pe durata celor 26 de ani cât s-a aflat la conducerea Masoneriei, aceasta a dobândit o anumită importanţă internaţională. Acest aspect a fost pus în evidenţă, mai ales, cu ocazia jubileului reginei-mamă, Victoria. *Imaginea de mai sus îl prezintă pe Charles Benedict James Stuart, al IV-lea conte de Albany, într-un tablou de*

Michele Cammarano, anul 1868.

Pentru sărbătorirea acestui eveniment dar şi pentru a face o recapitulare a situaţiei *Marilor Loje* aflate pe întregul teritoriu al Imperiului Britanic (asupra cărora *loja-mamă* continua să-şi exercite suveranitatea masonică), Edward a decis în 1897 să sărbătorească *Jubileul Marii Loje*, ocazie cu care a afiliat alţi doi membri iluştri: fratele său – Albert (duce de Connaught) şi fiul Albert (duce de Clarence). În imaginea de mai jos, Edward, prinţ de Wales, a condus *Jubileul Victorian* în cadrul „Marii Loji Unite din Anglia”, în 1897.

De o bună bucată de timp s-au realizat lucruri importante pe calea îndepărtării oricărei eventuale opoziţii din partea Casei Regale de Stuart căreia i se datora, începând cu 1688, răspândirea tradiţiilor masonice în Franţa şi în alte părţi ale Europei. Încă din 1733, la puţin timp după înfiinţarea primei *Mari Loje* londoneze, existau mărturii despre „gradele Ecossais” (scoţiene), respectiv despre prezenţa *Mari*

lor Maeştri scoţieni care se întâlneau în cadrul lojei de la *Devil's Tavern*, în *Temple Bar* din Londra (14). Pe atât de surprinzător, în epoca victoriană, *Cercul Trandafirului Alb* (jacobit) a fost revitalizat de către Bertram, al cincilea conte de Aslibumliam. Printre cei care l-au ajutat în această acţiune s-au aflat Melville Henri Massue (marchiz de Ruvigny), Henry Jenner (autoritate recunoscută în domeniul limbilor celtice), Herbert Vivian (scriitor) şi politicianul Stuart Erskine.

În lucrarea *Jacobite Peerage*, scrisă de Melville de Ruvigny, se povesteşte că în toamna anului 1886, mai multe persoane importante din grup au început să-şi trimită pamflete scrise pe foi de hârtie care aveau pe ele un trandafir alb (emblema tradiţională a lui James al II-lea, duce de York), sigilându-le cu menţiunea „privat şi confidenţial" (15). Mesajul era următorul: «*Un lucru dorit de mult timp se pare că a fost încercarea de revenire a tuturor celor care, prin descendenţă ereditară sau unitate de sentimente, au avut o atitudine în armonie cu acea parte a Istoriei* şi *a evenimentelor în care a fost implicată Casa Regală de Stuart. Sunt pe cale să se împlinească două secole de când, prin Revoluţia de la 1688, Casa Regală de Stuart a fost lipsită de dreptul ei la tronul Angliei. Loialitatea cavalerească pe care atâţia nobili englezi* şi *scoţieni au arătat-o dintotdeauna acestei Case, înţeleasă de către aceştia ca dinastie conducă*toare *autentică* şi *legală, nu a fost recunoscută niciodată* şi *nu a putut fi răsplătită niciodată cu acel respect* şi *acea onoare din partea celor care, cu intensă afecţiune, admiră* şi *respectă loialitatea dezinteresată a acelor nobili* (*femei* şi *bărbaţi*) *care, de-a lungul timpului şi-au dat viaţa pentru apărarea unei Cauze Juste*».

Provocarea lansată în acest fel a constituit

motivul unei serii de răspunsuri cărora, imediat, le-au urmat o multitudine de programe pentru reîntoarcerea grandioasă a Casei de Stuart, unul din aceste programe fiind avut în vedere în cursul unei expoziţii londoneze. De peste tot din Anglia au început să apară mărturii şi documente; în acest timp, organizatorii se puneau de acord pentru expunerea celor adunate la New Gallery, în 1899, cu ocazia bicentenarului exilului forţat al Casei de Stuart. În 1887, preparativele erau deja în desfăşurare şi după doi ani, expoziţia a avut loc, dar nu sub „auspiciile" *Cercului Trandafirului Alb* (după cum se dorea). În urma unor manevre strategice făcute de secretariatul curţii regale, locul *Cercului Trandafirului Alb* a fost luat de „patronajul" reginei Victoria. Pentru a-l mulţumi pe lordul Ashbumham (conducătorul recunoscut al *Cercului Trandafirului Alb*), regina i-a recunoscut preşedinţia de onoare a expoziţiei; tot ea şi-a rezervat dreptul de a-i exclude de la recunoaşterea oficială pe Ruvigny, Erskine, Vivian şi Jenner. Această decizie se pare că l-a afectat cel mai mult pe Henry Jenner care, în calitate de administrator al *Secţiunii Manuscrisuri* de la British Museum, a depus eforturi serioase pentru adunarea vechilor documente (şi mărturii) şi prezentarea acestora în cadrul expoziţiei. Din cele cunoscute, multe din aceste documente nu s-au mai întors la proprietarii de drept.

Şi în Franţa, la iniţiativa Annei, ducesă de Roxburghe (şi damă de companie a reginei), cu susţinerea Mariei (văduvă regentă a ţinutului Caithness), respectiv a altor femei de rang nobil, s-a lansat iniţiativa organizării unui eveniment, concomitent cu cel londonez, dar cu desfăşurare în Scoţia. Printre invitaţi se afla Charles Benedict Stuart,

al IV-lea conte de Albany (descendent al principelui Charles Edward), aflat în Italia. Nobilul a acceptat invitaţia dar a fost găsit decedat, mort în circumstanţe ambigue, fapt care a lansat ipoteza asasinatului (16). Varianta oficială a fost că Charles Benedict Stuart a căzut de pe cal, dar preotul Torquato Armellini (iezuit, din Roma) era gata să jure că rănile prezente nu coincideau cu cauza morţii. De fapt, la autopsia succesivă, s-a văzut că nobilul ghinionist a decedat sufocat (17). Ediţia 1904 – 1921 a *Jacobite Peerage* afirmă că multe documente referitoare la istoria Casei de Stuart (care practic s-au volatilizat după închiderea marii expoziţii londoneze) nu erau singurele mărturii dispărute în epoca hanovriană. În 1817 (pe durata domniei lui George al III-lea), un anume doctor Robert Watson a devenit celebru pentru faptul că a adunat o mulţime de documente privitoare la dinastia Stuart. Acele documente, duse de Watson la Roma pentru a fi predate cardinalului Henry Stuart (fratele mai tânăr al lui Bonnie Prince Charlie) contra sumei de 23.000 de lire sterline (circa o mie de lire din prezent), pentru catalogare, au fost furate şi duse la Londra.

După o perioadă de timp, Watson a primit o răscumpărare *ex gratia* din partea Parlamentului de la Westminster, însoţită de câteva rânduri pentru „iniţiativa spontană” de donare a colecţiei de documente. Profund tulburat, Watson şi-a reclamat dreptul la proprietate, dar în 1838 a fost găsit mort: ipoteza – sinucidere. Din acel moment, acele documente nu au mai apărut în public şi nici nu se ştie ce soartă au avut. Ca urmare a expoziţiei care s-a dovedit un fiasco pentru Ruvigny, Vivian şi Erskine, aceştia au fondat *Liga Jacobită Legitimă a Angliei* şi *Irlandein* 1892, în timp ce cei trei încercau să depună o coroană la statuia regelui Charles I (din Londra,

Charing Cross), la iniţiativa reginei (pentru a împiedica ceremonia neautorizată) s-a decis o desfăşurare discretă a forţelor de poliţie. Herbert Vivian a trăit mult timp în străinătate în calitate de corespondent al unor publicaţii ca *Morning Post*, *Daily Telegraph* şi *Daily Express*. Henry Jenner, apărătorul fără protecţie al tradiţiei şi culturii celtice, a publicat *Handbook of the Cornish Language* şi, devenind *bard* al *Gorsedd Bretonul*, şi-a petrecut restul vieţii promovând cultura şi artele din Britania antică. Lordul Ashbumham şi marchizul Ruvigny au abandonat scena politică dedicându-se cavalerismului şi heraldicii. În 1908, Ruvigny a fost ales *Mare Maestru* al *Ordinului Stuart al Regatului lui Solomon* (un fel de continuare a *The Most Ancient and the Most Noble ordre of the Thistle* – echivalentul ordinului englez al *Jartierei*), titlu care nu i-a fost recunoscut de coroana engleză. La nivel internaţional, această mişcare s-a asociat cu alte organizaţii similare, precum *Cavalerii Protectori ai Sf. Mormânt* şi *Ordinul Sangréal* [un ordin dinastic al Casei Regale de Stuart fondat în 1689 (18)].

= Marea diviziune =

În timpul domniei reginei Victoria – *Regina et Imperatrix* – a crescut foarte mult interesul pentru Masonerie. În Londra, numărul lojelor active s-a mărit de la 100 la 382, un fapt analog petrecându-se şi cu numărul lojelor din provincie. La finele secolului al XIX-lea, în toată lumea (inclusiv domeniile coroanei regale britanice) numărul lojelor masonice de sorginte engleză era de circa 2543 loje (19). Asociaţii şi cluburi apăreau în mod spontan în rândul clasei medio-burgheze a erei victoriene, Masoneria deţinând rolul de maximă influenţă, cu atât mai mult cu cât în această perioadă apar lojele mari, bogate, se construiesc clădiri cu amprentă masonică (destul de

frumoase) în cele mai mari şi importante oraşe ale Angliei. Chiar dacă în perioada *Jubileului Marii Loje*, Leopold (cel mai tânăr „vlăstar" regal) nu era încă afiliat la Masonerie, după scurt timp decide să adere la această asociaţie. În acest fel, Masoneria a devenit, din ce în ce mai mult, o instituţie regală.

În întreaga ţară, masonii (parcă pentru a da o anumită greutate definiţiei lor) au devenit personaje ilustre, binefăcători, filantropi, cei care construiesc biserici, inaugurează teatre şi evenimente, astfel încât asociaţia a devenit centrul activităţii mondene a înaltei societăţi, cu desfăşurări (respectiv ţinută) publice. În 1877, aşezarea pietrei de temelie la construcţia *Memorial Shakespeare Theatre* din Stratford-on-Avon, a avut loc în cadrul unei ceremonii masonice la care a participat şi lordul William of Leigh, *Mare Maestru Provincial* din Warwickshire (20). Cu ceremonii similare au fost inaugurate catedrala din Truro, dar şi *York Institute*, în 1883 (21). Catedrala din Truro a fost prima construcţie de acest fel inaugurată în Anglia, după *Reforma* protestantă din secolul al XVI-lea. De asemenea, prinţul Edward a fost prezent la aşezarea pietrei de temelie în cadrul ceremoniilor masonice publice pentru catedralele din Rochester, Peterborough şi Liverpool.

Această perioadă este caracterizată şi de apariţia primelor publicaţii masonice: în 1869 – *The Freemason*, iar în 1875 – *The Freemason's Chronicle în* acele vremuri, a face parte din „frăţie" nu constituia un motiv de stânjeneală ci, dimpotrivă, era privit ca un semn de distincţie, de apreciere socială, ajungându-se ca asociaţii care nu aveau nimic în comun cu Masoneria să se simtă orgolioase pentru faptul că inaugurarea (şi funcţionarea) a primit „girul" Masoneriei. De exemplu, *Clubul Sălbaticilor* (o

adunătură-confraternitate de scriitori, artişti, etc. ai realităţii boemei londoneze) a fost recunoscută că „frăţie" (la 18 ianuarie 1877) printr-o ceremonie în care actorul sir Henry Irving a fost recunoscut ca *Trezorier* (22).

Atunci când masonii francezi se deplasează în Anglia se simt stingheriţi de fala şi luxul lojelor masonice britanice, neputând să apeleze prea mult la buzunarele celorlalţi *frères* pentru a mai reduce din acest handicap. Încă din vremea *Revoluţiei Franceze* (17891799), această refulare a prerogativelor sociale a devenit o amintire îndepărtată pentru aristocraţia franceză, respectiv pentru clasa burgheză franceză de nivel mediu. Cu atât mai mult cu cât fiind republicani, francezii nu erau prea încântaţi de imaginea monarhiei. Din aceste motive, dar şi dintr-o uşoară invidie, publicaţia masonică oficială franceză *Le Monde Maçonnique* începu o campanie furibundă împotriva snobismului Masoneriei engleze, acuzată că acordă o importanţă prea mare formelor arhitectonice şi catedralelor luxoase decât să se concentreze (după cum ar fi trebuit, prin statut) pe o „arhitectură morală" mai exemplară. În perfectă armonie cu această atitudine, *Marele Orient al Franţei* (prin declaraţiile conducătorilor acestuia) afirma că „Marea Lojă Unită a Angliei" este ca un corp fără suflet. Din paginile publicaţiei *The Freemason* se răspunde în versuri afirmându-se că Masoneria engleză este (*de departe*) cea mai solidă (cu baze puternice) faţă de Masoneria franceză, acuzată de a fi excesiv de „mistică şi esoterică".

În realitate, diferenţele sunt destul de evidente. Sistemul franco-scoţian se baza pe tradiţii cu un puternic caracter antic, în timp ce sistemul englez (mai „recent" din punct de vedere cronologic) a avut

nevoie de nevoie de două secole pentru a-şi „afunda rădăcinile şi pentru a-şi găsi drumul”. După realizarea acestui fapt, sistemul britanic a preferat să se orienteze către renaşterea unui fel de filantropie feudală, un scenariu cu aristocraţi şi nobili înclinaţi către binefacere, un fel de regat al lui Robin Hood în care pentru a-i ajuta pe cei săraci nu mai era necesar să se fure de la bogaţi, mai ales că cei bogaţi erau cei care acţionau, din proprie iniţiativă.

Nu era Masonerie în stare pură şi nici nu se putea trece cu vederea peste validitatea principiului etic. Acest fapt stătea la baza contestaţiilor „fraţilor” francezi, subliniindu-se aspectul fals al unei mărinimii caritabile, care inaugurează catedrale şi evenimente, trecându-se cu vederea, în realitate, necesităţile poporului. În loc să contribuie prin acţiunea proprie la îmbunătăţirea condiţiilor de sănătate, educaţie, de trai, ale poporului, Masoneria engleză nu urmărea decât să mărească bunăstarea propriilor membri asociaţi.

Şi nu se poate spune că nu aveau dreptate. Cam la fel se întâmplă în prezent în ceea ce priveşte asigurările sau cooperativele de credit: cine are resursele să-şi susţină cheltuiala unei poliţe, primeşte în schimb toate beneficiile care rezultă din acest fapt. Pentru „fraţii” Masoneriei franceze acest fapt părea ca o blasfemie mai ales că, înainte de a se considera masoni, erau cetăţeni, toţi egali între ei.

De partea lor, în Constituţia asociaţiei lor, „fraţii” englezi nu au făcut altceva decât să dea continuitate iniţiativelor pe calea tradiţiei de solidaritate ale primelor gilde de comercianţi, crescute şi dezvoltate în loje care au dus la „Marea Lojă Unită a Angliei”, fapt care nu poate fi catalogat ca o proastă funcţionare a sistemului. În cele din urmă, din

moment ce Masoneria franceză nu se simţea capabilă să rivalizeze (ca bogăţie şi organizare) cu cea britanică, declarând că nu este nicio asociaţie dedicată asistenţei publice, era un avantaj pentru Masoneria britanică de a-şi consolida puterea dar şi orgoliul. Este de la sine înţeles că de câte ori apăreau motive de discuţie, mişcarea londoneză încerca să speculeze orice detaliu pentru a avea câştig de cauză, dar şi pentru a avea ultimul cuvânt.

Pe durata erei victoriene, acest fel de a fi al mişcării masonice engleze a cunoscut şi o parte mai puţin strălucitoare, care a dus la o profundă împărţire socială. Chiar dacă în Anglia (ca imperiu) erau concentrate mare parte din bogăţiile lumii iar ţara era conducătoarea Europei, sărăcia răspândită între muncitori era o realitate concretă, condiţiile de lucru şi trai ale muncitorilor fiind printre cele mai rele de pe continentul european. Pentru zile de muncă lungi şi teribile, muncitorul primea un salariu de mizerie; condiţiile de protecţia a muncii erau trecute cu vederea iar locurile de muncă nu îndeplineau nici cea mai mică normă igienică. Apar suburbiile, orăşelele săracilor, iar fructificarea mâinii de lucru prost plătită a fost una din cheile succesului financiar al Angliei pe toate pieţele lumii. Rata mortalităţii datorate sărăciei, hipotermiei, disperării psihice, era destul de mare şi dacă cineva nu avea norocul să se nască în clasa medie, să facă o muncă bine retribuită, speranţa de viaţă (după vârsta de cincizeci de ani) era redusă.

Cam acestea erau, în principal, problemele Masoneriei victoriene. O realitate care, chiar dacă se ascundea în spatele unui sistem aparent de iniţiative caritabile, nu arăta decât snobism. O realitate susţinută de Casa Regală de Hanovra, aceeaşi care deţinea controlul statului – coroana. Dacă la acest

punct al istoriei engleze se poate discuta de diviziune, Masoneria se poate aşeza pe partea pozitivă deoarece este văzută ca o asociaţie importantă, chiar dacă stârneşte invidie şi comentarii. Omul poate nu doreşte să devină un „frate mason” sau să se afilieze; ceea ce poate dori mai mult este aspiraţia către un rang social datorită căruia să fie posibilă afilierea.

= Perioada recentă =

În 1901, când Edward a urcat pe tronul Angliei adoptând numele de Edward al VII-lea, funcţia de *Mare Maestru* a fost preluată de fratele acestuia, ducele de Connaught (timp de 38 de ani). Începând cu 1910, lojele provinciale încep să-şi arate nemulţumirea acuzându-l pe *Marele Maestru* de o slabă participare, cu o slabă influenţă în cadrul lucrărilor *Marii Loje* sau ale *Consiliului* londonez în ceea ce priveşte programul general de activităţi. Cu alte cuvinte, „guvernul” lojelor adopta o politică prea „centralizată”. Pentru a se pune capăt nemulţumirilor se stabileşte crearea unui comitet de anchetă a cărui activitate nici nu începe din cauza izbucnirii războiului (1914). În 1916 s-a ajuns la concluzia că pe viitor vor trebui modificate procedurile electorale, cu un număr de alegători (reprezentanţi ai lojelor de provincie) egal cu numărul de alegători din partea lojei londoneze centrale [situaţia actuală (23)].

În 1919, după terminarea războiului, profitându-se de cumpărarea de terenuri adiacente sediului Masoneriei, se lansează proiectul pentru construcţia unei noi reşedinţe. Construcţia va începe în 1927, sub auspiciile ducelui de Connaught, şi va dura circa 6 ani. Inaugurarea oficială a fost făcută de prinţul de Wales (viitorul rege Edward al VIII-lea şi duce de Windsor), de ducele de York (viitorul rege George al VI-lea) şi principele George (viitorul duce de Kent). În

1939, ducele de Connaught va demisiona, funcţia de *Mare Maestru* fiind preluată de ducele de Kent (decedat de timpuriu în serviciul RAF). I-a urmat Henric (conte de Harewood), *Mare Maestru* pe durata bombardamentului Londrei. Acestuia din urmă i-a urmat Edward (duce de Devonshire, în 1947) şi Laurent (duce de Scarborough, în 1952).

În prezent, după două mari şi teribile războaie, după o serie de *Mari Maeştri* care şi-au exercitat funcţia timp de puţini ani, *Marea Lojă* londoneză pare că şi-a găsit o anume stabilitate chiar dacă, încă o dată, problema eternă a religiei iese iar la suprafaţă. După marea apreciere de care s-a bucurat UGLE în era victoriană, loja a cunoscut un moment când această apreciere a scăzut către zero". Lovitura" a constituit-o publicarea (în 1951) unei lucrări – *Darknes Visible* – prin grija lui Walton Hannah, un ministru anglican trecut imediat la catolicism. Cartea (din care face parte respectiva lucrare) poartă numele de *Revelaţii şi interpretăţi referitoare la Masonerie*, fiind o încrengătură de extravaganţe speculative şi religioase, dar care a avut un mare impact asupra opiniei publice. Această acţiune a obligat înaltele foruri ale Masoneriei să emită un comunicat oficial (în 1962). Încă o dată se precizează că Masoneria nu este o religie, nu este niciun surogat şi niciun înlocuitor al religiei, dar nicio mişcare contrară religiei. Complexul teoretic are în vedere figura unei „fiinţe supreme", dar

nu este un sistem religios doar din acest punct de vedere, garantându-se libertatea totală de gândire şi de cult tuturor adepţilor.

Edward, ducele de Kent, actualul Mare Maestru al UGLE

IA

Nu există un „Dumnezeu al Masoneriei" şi masonii cred în ceea ce vor. *Marele*

Arhitect al Universului este o figură emblematică şi simbolică a *Creaţiei* şi înţelegerea acestei noţiuni poate diferi în funcţie de atitudinea fiecărui mason. Printre altele, Masoneria nu are nicio intenţie să creeze rupturi sau să îndepărteze oamenii de religie, şi nici să conspire împotriva mişcărilor şi crezurilor religioase. Se poate spune că este vorba de practici care respectă eticheta ritualurilor consolidate prin tradiţie, dar acestea nu au nicio legătură cu adevărata esenţă a ceea ce este dezbătut sau realizat la interiorul unei loje masonice autentice. Cu puţin timp în urmă a intrat în discuţie o altă problemă, cea referitoare la pedepsele corporale prevăzute de regulile şi obligaţiile Artei. În relaţie cu lumea profană (neafiliată), această problemă a ridicat multe semne de întrebare deoarece pedepsele prevăzute pentru cei care fac cunoscute secretele lojei sunt exprimate în mod simbolic de fraze de genul «*ca inima să-mi fie însemnată* şi *să mor*» (24). Declaraţia oficială a episcopului Herbert a definit acest fel de lucruri „adevărate barbarii", absurde şi fără logică în contextul în care sunt aplicate, cerând chiar abolirea acestora.

Masoneria a reacţionat susţinând că problema pedepselor (reale sau simbolice) există doar ca formă de „aducere aminte" a tradiţiei consolidate de-a lungul istoriei, ecouri ale unui trecut foarte

îndepărtat. Pentru a da un semn de bunăvoinţă, s-a acceptat o „variaţiune permisă” datorită căreia la interiorul fiecărei loje se poate alege soluţia care se preferă şi care este cea mai adecvată. Cu această declaraţie de bune intenţii, problema pedepselor şi-a mai atenuat din asperităţi.

Retragerea din 1967 a lordului Scarborough a coincis cu aniversarea a 250 de ani de la fondarea primei *Mari Loje* a Angliei astfel că, în luna iunie a aceluiaşi an, Edward, duce de Kent (nepot al regelui George al V-lea şi văr al Reginei Elizabeth II) a preluat funcţia de *Mare Maestru* în cadrul unei ceremonii oficiale care a avut loc la Royal Albert Hall. Încă o dată, la conducerea Masoneriei engleze se află un alt *Mare Maestru* de „viţă regală” În prezent, Edward menţine această funcţie şi este improbabil (ţinându-se cont de determinarea şi loialitatea constantă a actualei dinastii britanice faţă de Masone

5 5

de) că în viitorul apropiat ar putea avea loc modificări „de la traseu”. Oricum, ca în orice situaţie, orice este posibil.

Aportul adus de duce la cauza masonică este destul de important. De când asociaţia se află sub conducerea lui, acel *No comment* care de regulă însoţea atitudinea Masoneriei în raport cu criticile sau cu publicul, s-a transformat într-un *Limited comment*. Rămâne faptul că practica şi ritualul masonic, în spatele uşilor închise, vor fi întotdeauna cauzele problemelor referitoare la revelarea detaliilor secrete. Lojele masonice au simbolurile lor, respectiv semne aflate peste tot în ţară, multe dintre aceste însemne devenind aproape banale. Palatul din Londra al Masoneriei este un loc aproape public, deschis vizitatorilor, în timp ce reviste şi cărţi de profil sunt

disponibile în biblioteca internă. Adevărata problemă o reprezintă faptul că marea majoritate a oamenilor este atrasă de mistere – mai ales cele cu tendinţe sinistre, cu fundal de conspiraţie – şi este destul de uşor de imaginat existenţa acestora acolo unde, de fapt, nu este nimic.

Masoneria continuă să fie învăluită cu o aură de mister şi chiar dacă multe detalii sunt cunoscute, continuă să se creadă că nu s-a spus adevărul în totalitate şi că există, încă alte detalii care trebuie cunoscute sau descoperite. Ca urmare, sunt destul de mulţi cei care au de spus propria opinie despre Masonerie. Şi totuşi, în lume nu există societăţi care să nu-şi ţină adunările în spatele uşilor închise; prin aceasta ar trebui acuzate de ascunderea „secretelor" cabalistice? În mai multe din cazuri, poate! dar de cele mai multe ori este vorba de *privacy*. Ritualul masonic este cunoscut, este publicat fiind disponibil tuturor. Nu sunt secrete (în sens propriu) nici activităţile desfăşurate în loje. Este vorba, la modul cel mai simplu, de activităţi „private".

Note:

— Heron J. Lepper, Philip Crossle, *History of the Grand Lodge of Free and Accepted Masons of Ireland*, Dublin, 1925, pag. 147, nota 1.

— *Burke's Peerage, Baronage and Knightage*, London, Burke's Peerage, ediţia din 1840, la noţiunea *Doneraile*.

— *The Transactions of the Quatuor Coronati Research Lodge în London*, nr. 2076, United Grand Lodge, vol. 8, 1895, pag. 16 – 23, lasă de înţeles că acest tablou făcea parte din colecţia privată a lady Castletown. Cineva a încercat, în mod inutil, să demonstreze că Elizabeth nu ar fi fost afiliată decât după 1734, după înfiinţarea *Marii* Loje. Documentele

istorice ale familiei atestă alt lucru. Oricare ar fi adevărul, are prea puţină importanţă; ceea ce are importanţă este faptul că era vorba despre o afiliată, adică o femeie-mason, ceva divers de tradiţia consolidată prin care nu se acceptau femei în organizaţie.

— David Stevenson, *The Origins of Freemasonry*, cât., cap. IX, pag. 230, nota 34.

— Michael Baigent, Richard Leigh, *The Temple and the Lodge*, London, Corgi, 1990, cap. XI, pag. 228, 229 (tradusă şi în limba italiană cu titlul *Origini e storia della Massoneria*, Roma, Newton & Compton, 2004).

— *Marea Lojă a Masoneriei Libere* şi *Acceptate* a Scoţiei, adresă web http://www.grandlodgeofscotland.com

— John Hamill, *The Craft*, cât., cap. 3, pag. 51.

— lui, cap. 3, pag. 54.

— *The Catholic Encyclopedia*, vol. XIII, la secţiunea *Marquess of Ripon*.

— Clement al XII-lea*, în Eminenţi*, 28 aprilie 1738; Benedict al XIV-lea, *Providas*, 18 mai 1751; Pius al VII-lea, *Ecclesiam*, 13 septembrie 1821; Leon al XII-lea, *Quo graviora*, 13 martie 1825; Pius al VIII-lea, *Tradiţi*, 21 mai 1829; Gregorie al XVI-lea, *Mirari*, 15 august 1832; Pius al IX-lea, *Quipluribus*, 9 noiembrie 1846; Pius al IX-lea, *Quibus quantisque malis*, 20 aprilie1849; Pius al IX-lea, *Quanta cura*, 8 decembrie 1864; Pius al IX-lea, *Multiplices inter*, 25 septembrie 1865; Pius al IX-lea, *Apostolicae Sedis*, 12 octombrie 1869; Pius al IX-lea, *Etsi multă*, 21 noiembrie 1873; Leon al XIII-lea, *Humanum genus*.

— Aprilie 1884; Leon al XIII-lea, *Predara*, 20 iunie 1894; Leon al XIII-lea, *Etsi nos*, 15 februarie1882; Leon al XIII-lea, *Ab Apostolici*, 15

octombrie 1890; Leon al XIII-lea, *Annum ingressi*, 18 martie 1902.

— *The Catholic Encyclopedia*, cât., vol. IX, la secţiunea *Masonry*.

— În versiunea americană, cuvântul *Suverani* a fost înlocuit cu *Cei mai mari* şi *iluştri oameni ai fiecărei perioade*.

— John Hamill, *The Craft*, cât., cap. 3, pag. 57.

— Brig A.F.C. Jackson, *Rose Croix*, London Lewis Masonic, 1980, cap. 5, pag. 5.

— Melville Henri Massue, al nouălea marchiz de Ruvigny şi Raineval, *The Jacobite Peerage, Baronetage, Knightage and Grants of Honour* (1921), London, Charles Skilton, 1974, introducere, pag. IX – XXI.

— Prince Michael of Albany, *The Forgotten Monarchy of Scotland*, cât., cap. 18, pag. 274.

— Armoises, madame Olivier des, *Un rapport sur la mort étrange du 4-ième Comte d'Albanie, le Prince Charles Benoît Stuart à Monsieur le Ministre des Affaires Étrangères à Paris*, Paris, 1898.

— Melville Henri Massue, al nouălea marchiz de Ruvigny şi Raineval, *The Jacobite Peerage, Baronetage, Knightage and Grants of Honour*, cât., introducere, pag. IX – XXI şi nota.

— John Lane, *Masonic Record 1717 – 1894*, London, United Grand Lodge of England, 1895; de văzut şi S. Pope, *The Development of Freemasonry în England and Wales*, London, Ars Quatuor Coronatorum, 1956, pag. 129 – 131.

— O a doua piatră de temelie a fost aşezată şi la reconstruirea teatrului din Stratford (în 1929) tot printr-o ceremonie masonică, cu participarea *Marelui Maestru Provincial* lord Ampthill, din *The Freemason*, 6 iulie 1929, pag. 13, 16.

— lui, 29 mai 1880, pag. 238 – 241; 21 iulie 1883, pag. 370 – 372.

— lui, 22 ianuarie 1887, pag. 38, 39.

— John Hamill, *The Craft*, cât., cap. 3, pag. 57, 58.

— Penalizările simbolice aplicate în caz de nerespectare a obligaţiilor sunt de tipul

«*să mi se taie gâtul, să mi se ciopârţească limba* şi *corpul meu să fie îngropat în nisipurile profunde ale mării*».

Partea a II-a

Capitolul 7 – «Cavalerii Templului» = Fiii lui Solomon =

Scurta istorie a Masoneriei moderne care a fost prezentată în prima parte oferă fundalul necesar pentru aflarea aspectelor diverse, cu scopul de a realiza o cunoaştere precisă şi aprofundată a posibilelor origini, respectiv a naturii adevărate ale acestei mişcări. De-a lungul acestui proces de cunoaştere, cititorul îşi va putea forma o opinie personală despre Masonerie, rândurile de faţă putând constitui o prezentare a evenimentelor (s-ar putea spune, „de culise”). Să începem luând în considerare cuvântul *francmason* („freemason”). După cum deja s-a văzut, nici instituţia masonică nu-i cunoaşte adevărata origine, chiar dacă există o multitudine de ipoteze. În capitolul al II-lea s-a făcut referire la o abreviere a expresiei *maestru tăietor de piatră liber* – în legătură cu cei care ştiau să prelucreze piatra şi erau liberi să circule pentru a-şi găsi de lucru, respectiv cu referire la cele *Şapte Arte Libere* (mai ales la cuvântul „liber” – free). Plecând de la un punct de vedere strict fizic, o altă ipoteză o poate reprezenta figura arhitectului (cel care proiectează – imaginează – o construcţie) fiind „liber” în sensul că poate realiza

ceea ce doreşte din piatră; s-ar mai putea face o referire la primul grad masonic, acela de *Ucenic*: că s-a născut „liber” – asta dacă se admite că în timpurile moderne „născut liber” ar mai putea avea vreo importanţă. Sunt opinii care tind să insiste pe conceptul de constructori şi lucrători în piatră, vechii „lucrători liberi”, în contextul condiţiilor sociale din respectivele burguri şi sătucuri. Oricum ar fi, niciuna din aceste explicaţii nu este prea convingătoare şi este clar că până la finele secolului al XVIII-lea, termenul era folosit, mai ales, ca o uniune a două cuvinte: *liber* şi *constructor* (lucrător) – *freemason*.

Ţinând cont de aceste supoziţii se poate observa o turnură interesantă în studierea altor termeni masonici, având în vedere şi faptul că se pot realiza conexiuni curioase cu adevărata origine a cuvântului *Masonerie*. Gardianul unei loje este numit *Custode* – Tyler. Termen care s-ar putea asocia cu ideea unui acoperiş din ţigle, dar apare lesne de in/V

teles că este o asociere forţată”, care nu reflectă funcţia custodelui. Înarmat cu o sabie ma

5 5 „5

re, *Custodele* este cel care taie, care îndepărtează. În acest sens, cuvântul *Tyler* ar putea deriva din francezul *tailleur*, iar din acesta cuvântul englez *tailor* – *croitor* (l). Ajustări de exprimare bazate pe asocieri fonetice pentru crearea de neologisme sunt caracteristice lim/V

bii engleze. Un alt exemplu, dar mai banal. În jargonul jocului de tenis, pentru semnalarea unui punctaj rămas la „zero”, se foloseşte cuvântul *love* („dragoste”), termen care în aparenţă nu are nicio tangenţă cu situaţia dată, dar care dobândeşte o altă credibilitate dacă se ia în considerare cuvântul

francez din care derivă – *l'oeuf* – *ou* – care este rotund ca un „zero" şi numele câtorva familii au urmat un acelaşi traseu. De exemplu, *Sinclair* – nume cu o conotaţie particulară în lumea masonică – îşi are originea în *St. Clair* – *Sfânta Lumină în* terminologia masonică, prezenţa unei santinele dată de figura *Gardianului* înseamnă că loja este „păzită în mod adecvat", adică este „bine protejată".

În aceeaşi ordine de idei va trebui considerat şi termenul masonic (dar şi semn de recunoaştere) *duc guard*. *Şi* în acest caz, originea este franceză trimiţând cu gândul la gestul făcut din depărtare pentru a fi recunoscut, acel *geste du garde*, care abreviat a deve

nit *du garde*. *În* mod similar, produsul atelierelor din Nîmes – *serge de Nîmes* – a devenit

În engleză *denim* (2), obţinut prin contracţia *de* Nîmes. În urma acestor intuiţii, autorul a descoperit că termenul masonic „timid" (*cowan* – referitor la o persoană slab specializată) derivă din francezul *couenne* – *nu ştiu*, *ignorăm*; termenul *francmason* – *freemason* are o formă de interpretare fonetică analogă, derivând din francezul *frère maçon* – *frate mason*, după cum se face cunoscut în scrierile propedeutice ale literaturii de origine hughenotă

(3). În ceea ce priveşte terminologia modernă, acest fapt se întâmplă şi în prezent, mai ales când este prezentă matricea lingvistică franceză: un exemplu edificator este prezentat de o lucrare din 1991 dedicată frăţiei masonice", a reprezentării acesteia în opera lui Mozart numită *Flautul fermecat*: titlul aceste cărţi este *Mozart – frère maçon* (4).

Din moment ce cuvântul englez *freemason* nu apare decât în secolul al XIV-lea, este mai mult decât evident că folosirea de către limba franceză a respectivului termen era la apogeu. Dar, pentru că tradiţia masonică are origini scoţiene (din punct de vedere cronologic, înaintea celor engleze), înseamnă că şi înainte de a fi scoţiană, originea acesteia era franceză, sau că modelul asociaţiei trebuia să fi avut la bază vreo organizare franceză. Ţinând cont de faptul că în acea epocă încă nu existau gilde ale meşterilor tăietori de piatră, chestiunea se reduce la a verifica dacă, dimpotrivă, în Franţa existau deja. De fapt, răspunsul este „da", printre mărturiile cele mai importante fiind prezenţa *Fiilor lui Solomon*, asociaţia celor care au realizat catedrala Notre Dame din Chartres. Alte frăţii masonice ale vremii includeau *Les Fils du Père Soubise* şi *Les Fils du Maître Jacques* (5). Cea mai bună

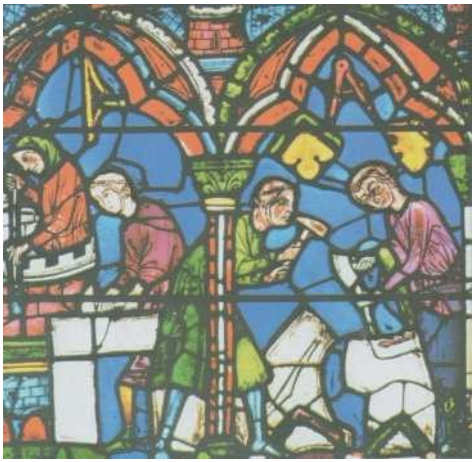

mărturie a activităţii desfăşurate de gildele masonice la

Chartres o poate oferi ferestrele cu vitralii ale acestei cate/V

drale. În cadrul unei ferestre, gildele au inclus instrumentele frăţiei" lor (echer, compas etc), obiecte

destinate să devină *Marile Lumini* şi *Instrumentele de Lucru* ale Maso?

nenei.

Nivela şi compasul aflate pe vitraliul unei ferestre a catedralei din Chartres (secolul XII), numită „fereastra masonică”.

În mod mai mult decât evident, nicio altă organizaţie nu ar putea aduce în atenţie Templul lui Solomon 78 (sursa originară cea mai importantă a tradiţiei masonice moderne) decât o gildă numită *Fiii lui Solomon* (din secolul al XII-lea d.Hr.). Situaţia devine şi mai intrigantă în momentul în care se descoperă că această congregaţie de „lucrători-fraţi” (prezentă la realizarea multor catedrale gotice ale vremii) se afla sub protecţia lui St. Bernard (1090 – 1153), abatele cistercian de Clairvaux (Chiaravalle). Încă din 1128, acesta a fost patronatorul şi protectorul *Ordinului Cavalerilor lui Hristos şi ai Templului lui Solomon*, mai cunoscut cu numele de Ordinul Cavalerilor Templari. Există chiar un manuscris important din secolul al XIV-lea în care este prezentată imaginea lui St. Bernard în intenţia de redactare a *Capitolului* lojei Clairvaux. Imaginea de mai jos îl prezintă pe St. Bernard în cadrul Lojei Capi

tolare a abaţiei din Clairvaux, în secolul al XII-lea.

= Legături scoţiene =

După reîntoarcerea în Europa a Cavalerilor Templari (în 1127), încărcaţi cu o importantă colecţie de documente antice, se spune că St. Bernard ar fi început să traducă textele referitoare la geometria sacră a regelui Solomon, sub a cărui conducere maestrul mason Hiram ar fi stabilit gradele de dezvoltare şi evoluţie a adepţilor. În ritualul masonic modern, Hiram (un arhitect trimis la curtea lui Solomon de către regele oraşului Tyr) este chemat cu numele de Hiram Abiff (chiar dacă Biblia îl aminteşte doar cu primul nume, *1 Regi* 5). În al treilea grad operativ al lojei se aminteşte că Hiram a fost asasinat de câţiva ucenici tineri cărora, chiar sub ameninţare, nu le-a făcut cunoscute secretele gradului. Din nou, luând în considerare terminologia de origine franceză, Hiram Abiff ar deriva din *Hiram à Biffe*, care ar însemna „Hiram a fost eliminat” (6).

În Evul Mediu timpuriu, pe durata cruciadelor au fost înfiinţate multe ordine cavalereşti, printre care şi *L’Ordre de Sion* (*Ordinul de Sion* – întemeiat în timpul primei cruciade-1099, de către conducătorul acesteia,

Godefroi de Bouillon), *Cavalerii Protectori ai Sf. Mormânt* şi mai sus numiţii *Cavaleri Templari*. După ce i-a înfrânt în Palestina pe turcii selgiucizi (care au cucerit Palestina înfrângând califatul arab preexistent), Godefroi a fost proclamat *Rege al Jerusalimului* (revedeţi cele spuse despre Habsburgi!!!) *şi apărător al Sfântului Mormânt*. După această victorie, Godefroi a murit în 1100 iar funcţia acestuia a fost preluată de fratele lui mai tânăr, Baldovin de Boulogne (care a domnit între 1100 şi 1118). Din sursele oficiale, Ordinul Cavalerilor Templari ar fi fost întemeiat chiar în 1118. Respectivul ordin ar fi fost format de un grup de nouă cavaleri francezi care dedicându-se caritătii, sărăciei şi supunerii, au făcut un jurământ prin care s-au declarat protectori ai „Pământului Sfânt".

Istoricul francez Guillaume de Tyr (circa 1130 – 1186) scria către 1180 că rolul Ordinului Templar era de apărare a pelerinilor care mergeau către „Pământul Sfânt". Dar, ţinând cont de vastitatea teritoriului, de dimensiunea sarcinii asumate, dar şi de faptul că acţionau pe un teritoriu cu condiţii vitrege (sociale, climaterice, religioase etc), este de neconceput că numai nouă cavaleri ar fi putut să îndeplinească misiunea fără a avea alţi adepţi, cel puţin până în 1127 (anul revenirii acestora în Europa). De fapt, Cavalerii Templari existau de mai mulţi ani faţă de cele susţinute de datele canonice, fiind fondat de Hu

go de Payns (unele surse Payens), văr şi vasal al contelui de Champagne. Din cele făcute cunoscute de Fulcherius Carnotensis (Chartres, 1058-Palestina, după 1127, autor al unei istorii a Ierusalimului între 1095 şi 1127, *Gesta Francorum Iherusalem Peregrimantium*), rolul acestor cavaleri nu era de apărare a drumurilor străbătute de pelerini. Era vorba de „crema" diplomaţiei regale, cei care tratau şi încheiau alianţe cu musulmanii, astfel că, în 1114, episcopul de Chartres a început să-i numească *Milice du Christ – Soldaţi ai lui Hristos*.

În acea perioadă, Cavalerii Templari erau deja instalaţi în palatul regal al lui Baldovin din Ierusalim (situat în moscheea El-Aqsa, pe locul vechiului Templu

al lui Solomon). De fiecare dată când regele pleca spre zona numită *Turnul lui David*, „templul" rămânea în mâinile Cavalerilor Templari. Sub fundaţia moscheii se afla un complex de galerii şi incinte, rămase intacte (cel puţin teoretic) încă din vremurile biblice unde, din cele susţinute de St. Bernard, s-ar fi aflat păstrate documentele originale ale textelor care au stat la baza Vechiului Testament. Ca importanţă, a doua persoană după Hugo de Payns era nobilul flamand Godefroi Saint Omer; un alt reprezentant de seamă era André de Montbard, nobil la curtea

burgundă. În 1120, Foulques (sau Foulque), conte de Anjou (tatăl lui Godefroi al V-lea *cel Frumos*, numit şi *Plantagenetul*, care în 1129 s-a căsătorit cu Matilde – fiica lui Henri I al Angliei) a devenit membru al Ordinului Cavalerilor Templari, urmat în 1124 de însuşi contele de Champagne. *Imaginea prezintă iniţierea unui Cavaler Templar*

Ţinând cont de condiţia socială a fiecăruia este evident că acest corp de cavaleri nu era format din oameni săraci şi cu atât mai mult, nu s-ar fi implicat în apărarea coloanelor de pelerini (mulţi dintre ei săraci) care băteau drumurile către „Pământul Sfânt". Activitatea de asistenţă era desfăşurată, încă de la început, de *Ordinul Spitalicesc al Sf. Ioan de Jerusalim*. *Cavalerii* Templari, selecţionaţi, formau un ordin unic şi special, care a făcut un jurământ de credinţă, dar nu regelui şi conducătorului propriu, ci lui St. Bernard de

V – Clairvaux. În acest moment al istoriei apare prima legătură a Ordinului Cavalerilor Templari cu Scoţia. Atât regele David I al Scoţiei (1124 – 1153) cât şi sora acestuia – Maria, erau înrudiţi prin legături de căsătorie cu familia flamandă a lui Godefroi de

Bouillon (7). Existau deci, legături strânse de rudenie care-i uneau pe David I, Hugo de Payns şi casa regală

a regatului cruciaţilor din Ierusalim. În momentul urcării pe tron a lui David I, Biserica Celtică (tradiţională în Scoţia) se afla într-o stare de decădere astfel că, reprezentanţii mai bătrâni au decis că este mai bine să supravieţuiască sub protecţia ordinului cistercian influent al lui St. Bernard. Catolicismul se răspândise peste tot în Europa Occidentală şi nici Scoţia nu a reuşit să se sustragă puternicei influenţe a catolicismului, chiar dacă religia catolică nu stătea la baza credinţei istorice şi tradiţionale a naţiunii scoţiene.

5 5 5 5 5

Catolicismul a fost introdus de prinţesa moştenitoare saxonă Margaret Atheling care, în 1066, l-a urmat pe Wilhelm de Normandia în cucerirea Angliei. Margaret a fost crescută la curtea bunicului ei, regele Ştefan al Ungariei, şi şi-a petrecut o bună parte din viaţă în anturajul unchiului ei, „sfântul" Edward Confesorul (Islip, Oxfordshire, înainte de 1000-Westminster, 1066, sărbătorit de calendarul catolic în 13 octombrie). Căsătorindu-se cu Malcolm Canmore (1058 – 1093), Margaret a devenit regină a Scoţiei având intenţia precisă de schimbare a tot ceea ce nu era în conformitate cu obiceiurile ei, respectiv cu tradiţiile în care a fost crescută, chiar cu riscul de a arunca Scoţia în haos. Chiar dacă la 150 de ani de la moartea ei Margaret a fost „sanctificată" de către Biserica Catolică, se poate spune că ea a fost (mai degrabă) un necaz pentru Scoţia, contribuind la distrugerea definitivă a Bisericii Celtice. *Ordinul Cistercian*, bogat şi puternic, nu era dependent de Biserica Romei, putând să asigure asistenţă şi

protecţie. În prezent, vechea biserică templară din Dull se află pe un teren din proprietatea cistercienilor, teren moştenit de la *Ordinul Celtic*. *În* 1203 s-a fondat la Iona (locul unde misiunea irlandeză a Sfintei Colomba a fost distrus de către norvegieni în anul 807) o nouă mănăstire cisterciană şi după o perioadă de timp, toate vechile abaţii celtice de pe teritoriul scoţian s-au transformat în centre cisterciene (8). Tocmai pe durata domniei lui David I, Cavalerii Templari s-au aflat pentru prima dată în Scoţia, în timp ce în 1128, Hugo de Payns a stabilit un sediu pentru Ordinul Templar în South Esk (9). După numai două secole s-a stabilit în Scoţia o adevărată „mişcare templară" în adevăratul sens al cuvântului şi din acel moment cuvântul *francmason* – *frère maçon* şi-a făcut intrarea în limbajul cotidian.

= Un ordin suveran =

Odată cu anul 1127, cercetările întreprinse de templari în taiņele Templului din Jerusalim s-au terminat, cavalerii putându-se întoarce în Franţa cu un tezaur care va deveni o legendă. Temându-se că autorităţile Vaticanului ar fi putut sechestra preţioasa încărcătură, St. Bernard scria: «*Toată munca a fost îndeplinită în mod exemplar fără ajutorul nostru, cavalerii călătorind prin Franţa* şi *Burgundia la adăpostul protecţiei asigurate de contele de Champagne, care a luat toate precauţiile necesare ca să nu aibă loc interferenţe, fie de ordin public, fie de ordin ecleziastic*» (10). În vremurile moderne, pe la 1860, exploratorul englez sir Charles Warren a avut posibilitatea să conducă nişte săpături arheologice la baza marelui *Templu al Muntelui* (11). Echipa de arheologi condusă de Warren a scos la lumină o serie de puţuri verticale conectate cu galerii laterale săpate în rocă, reuşind să individueze fundaţiile originare şi

construcţiile succesive. Continuând cercetarea în roca calcaroasă au descoperit un adevărat labirint de coridoare ventilate şi pasaje secrete. De-a lungul acestor tunele s-au evidenţiat camere mari utilizate de post de depozite, respectiv de cisterne pentru păstrarea apei potabile (12). Pe durata lucrărilor s-au descoperit şi fundaţiile originale ale Templului lui Solomon. Zidurile de susţinere aflate la nivelul cel mai de jos erau încă întregi şi tehnica cu care au fost construite era net diferită de tehnica folosită pentru construirea celui de-al doilea templu (din vremea lui Zorobabel), respectiv construcţiile succesive ale perioadelor asmoneene şi irodiene, adăugate peste vechile zidiri. Pe la 1894, în timp ce o parte din ingineri ai geniului civil britanic încercau să schiţeze o hartă detaliată a galerilor subterane, condiţiile politice problematice şi raporturile din ce în ce mai dificile cu musulmanii au determinat întreruperea lucrărilor. Oricum, săpăturile şi-au îndeplinit o parte din scopuri în cadrul proiectului de cercetare din 1894: găsirea unei cruci templare din secolul al XII-lea, a unei spade templare fragmentată şi a altor obiecte din acea perioadă (13).

Ca o consecinţă a importanţei crescânde a Cavalerilor Templari în decursul secolului al XII-lea, în ianuarie 1128 (în localitatea Troyes) a avut loc un conciliu condus de cardinalul catolic al Franţei. Cu această ocazie le-a fost recunoscută Cavalerilor Templari condiţia de apartenenţă la un *Ordin Suveran*, în timp ce cartierul lor general din Jerusalim devenea, din toate punctele de vedere, sediul guvernului politic şi militar al oraşului. Sub protectoratul şi sub bunele auspicii ale lui St. Bernard, Cavalerii Templari au fost recunoscuţi ca parte a Ordinului Cistercian, conduşi de Hugo de Payns. Ascensiunea rapidă şi influenţa din

ce în ce mai mare a Cavalerilor Templari îşi măresc importanţa, datorită şi implicării în toate afacerile importante ale Europei respectivei perioade, atât din punct de vedere politic, cât şi din punct de vedere diplomatic şi economic. Nici Orientul Mijlociu nu a fost lăsat deoparte. Proprietăţile achiziţionate se regăseau din Palestina până în Britannia.

În lucrarea *The Anglo-Saxon Chronicle*, se consemnează cu Hugo de Payns, *Mare Maestru* al Templarilor i-a făcut o vizită în Normandia regelui Henri I al Angliei: «*Regele l-a primit cu mari onoruri, făcându-i cadou un tezaur din aur* şi *argint*» (14). Regele Spaniei, Alphons de Aragon, a cedat o treime din regatul său Templarilor şi în fapt, şi restul creştinătăţii conducătoare a Europei se afla la „picioarele lor”.

Recunoscut în urma *Conciliului de la Troyes* în calitate de patron şi protector al Ordinului Cavalerilor Templari, Bernard de Clairvaux şi-a asumat responsabilitatea redactării Constituţiei Ordinului (numită în termeni comuni *Regulă*) (15). La *Regulă* era adăugată o cerere destinată *Marelui Maestru*, cu titlul *Laudă Noului Ordin*, prin care se făcea cunoscut fără echivoc, că adepţii ar fi avut calitatea de călugări-războinici (16), în timp ce versiunea tradusă a geometriei sacre a regelui Solomon a fost inclusă în dotarea Ordinului.

În 1128, o bisericuţă la care era anexat un mic petec de teren au fost donate Ordinului în localitatea Holborn (Londra); în 1161, Cavalerii Templari şi-au construit o biserică rotundă în Fleet Street. După modificări diverse de-a lungul timpului, biserica a ajuns până în zilele de azi purtând denumirea de *Temple* sau *Biserica* Templarilomcepând cu secolul al XIV-lea, sediul cartierului general al Cavalerilor Templari din Londra s-a aflat la *Temple Bar*, prin două aşezăminte: *Inner Temple* şi *Middle Temple*.

Biserica circulară a Cavalerilor Templari din Londra, secolul al XII-lea

În 1139, papa Inocenţiu al II-lea (cistercian şi el) garanta Ordinului suspendarea (la nivel internaţional) oricărei obligaţii faţă de orice autoritate, cu excepţia Vaticanului. Datorită celor stabilite prin bula papală *Omne Datum Optimum*, templarii nu mai trebuiau să dea socoteală nimănui – fie că era vorba de regi, cardinali sau guverne – fiind scutiţi şi de la plata oricărui fel de taxă sau impozit. La acest prim act, în 1144 i-a urmat un altul, semnat de către papa Celestin al II-lea, intitulat *Milites Templi*; la un an după aceasta i-a urmat bula papală semnată de către papa Eugen al II-lea – *Miliţia Dei* – care, în afară de a întări cele enunţate anterior, cimenta drepturile şi privilegiile recunoscute ulterior Cavalerilor Templari care, în

calitate de proprietari de terenuri vaste, erau îndreptăţiţi să pretindă taxe şi impozite. Cu trecerea timpului, *Regula* a început să se arate ca fiind neadaptată la toate activităţile Ordinului militar, în toate domeniile în care acesta acţiona. Asta fără a ţine cont că marea majoritate a adepţilor nu era în stare să citească şi să scrie în latină. Astfel, diverse aspecte ale *Regulei* au fost revăzute şi rectificate, fiind publicate în franceză în anul 1165 (17).

= Secretul regal =

Printre documentele pe care Hugo de Payns şi ceilalţi Cavaleri Templari le-au adus de la Jerusalim se aflau câteva care, în cursul revoltei din Judeea (66 – 77 d.Hr.) împotriva dominaţiei romane, din precauţie, au fost ascunse la loc sigur. Conţinutul acelor documente era considerat destul de exploziv, în stare să îngenuncheze doctrina Bisericii de la Roma, respectiv interpretarea Noului Testament. Din acest motiv, Cavalerii Templari au refuzat să poarte pe veşmintele lor crucea latină clasică, preferând o cruce roşie cu braţele egale – denumită *Croix Patée* – devenită emblema lor din 1146 şi care, în timp, se va transforma în crucea de Malta cu opt vârfuri. În toate cazurile, emblema trebuia să aibă un aspect octogonal, să poată fi conţinută la interiorul unui cerc pentru a focaliza atenţia în centrul acesteia, adică la punctul de la centrul cercului.

Printre manuscrisele găsite în locuri diverse faţă de fundaţia templului se aflau scrieri din Orient, câteva din lucrările salvate din incendiul Bibliotecii din Alexandria (petrecut în 391d.Hr.). Erau scrieri ale comunităţii eseniene de dinainte de timpurile lui Hristos, volume de opere ale filosofilor şi gânditorilor greci şi arabi destinate interzicerii de către Biserică. Se mai aflau multe volume de numerologie, geometrie,

arhitectură şi muzică, scrieri referitoare la metalurgie, la prelucrarea metalelor şi ale aliajelor din metale (18). Ca un tot, se poate spune că Templarii s-au întors în Europa aducând cu ei, ca o moştenire preţioasă, cunoaşterea completă a câteva milenii de studii şi cercetări ale umanităţii. Aceste cunoştinţe (unele dintre ele fiind inedite şi de avangardă) au permis (printre altele) Templarilor să inventeze plata cu cecuri şi să instaureze pe întregul continent, prima reţea bancară eficientă cunoscută în istorie, bazată pe echivalarea dintre valoarea intrinsecă a unui metal preţios şi reprezentarea acelei valori printr-o bucată de hârtie. Datorită băncii, dar mai ales a donaţiilor importante şi consistente, Ordinul Cavalerilor Templari a devenit în cel mai scurt timp organizaţia financiară cea mai puternică din întreaga istorie. În timp relativ scurt, Templarii s-au transformat în finanţatori şi bancheri ai suveranilor, ai guvernelor din întreaga Europă şi din Levant (Orient).

În vremea în care Robert Bruce era încoronat rege al scoţienilor (către 1306), influenţa internaţională a Cavalerilor Templari începea să fie ameninţată de acţiunile papei Clement al V-lea care în anii care au urmat, a făcut tot ceea ce este posibil pentru eliminarea în totalitate a puternicului Ordin. În această „afacere”, o sursă forte de inspiraţie a fost regele Franţei Filip al IV-lea *cel Frumos*, pe care resursele templarilor l-ar fi scutit de multe probleme. Un alt ajutor pentru „cauza Bisericii” a venit din partea lui Edward al II-lea *Plantagenetul*, rege al Angliei (1307 – 1327) – ginere al lui Filip al IV-lea şi adversar al lui Robert Bruce.

În 1947, când au fost descoperite Manuscrisele de la Marea Moartă (Qumrân) şi după ce s-a tradus unul dintre aceste documente (1956, *Sulul de cupru* –

în care se făcea referire la alte bogăţii ale Jerusalimului) s-a aflat că în afară de o mare cantitate de materiale preţioase (de orice natură), a fost îngropat şi un «*tezaur de o valoare inimaginabilă*». Anumite ritualuri ale Masoneriei franceze din Evul Mediu susţin că păstrarea şi conservarea acestui tezaur era o responsabilitate specifică şi precisă a *Ordinului Templar al Cavalerilor St. Andrew*, fondat de Baldovin al II-lea (de Bourg), care şi-a început domnia în

1118. Aceşti cavaleri erau numiţi şi *Principi păstrători ai Secretului Regal*. *În* această citare apare pentru prima dată în istorie noţiunea de „secret" referitoare la „protecţie" şi „păstrare" din partea unui ordin cavaleresc anume constituit (19). Din punctul de vedere al tradiţiei scoţiene, *Cavalerii St. Andrew* ar fi urmaşii direcţi ai magilor samariteni, consideraţi adevăraţii strămoşi ai Masoneriei *speculative*. O istorie care ne întoarce în timp până la *Garda Templului* din Jerusalim, în 586 î.Hr. În timpul domniei regelui Iosia, sacerdotul Hilkiah ar fi creat această gardă specială anume, prevăzând că Templul din Jerusalim va fi distrus de către armata babiloniană condusă de către Nabucodonosor. Hilkiah, slujitor al zeului Anath, se bucura de faimă şi prestigiu pentru că a redescoperit *Cartea Legii* memoriei ebraice (20). Căpitan al gărzii ar fi fost Ieremia (fiu al sacerdotului), cunoscut mai ales pentru profeţii (*Ieremia* 1: 1). La conducerea gărzii alese, misiunea lui era de a ascunde la loc sigur, ferit de orice pericol, *Arca Alianţei* şi împreună cu ea, tezaurele inestimabile ale ebraismului, pentru a nu fi prădate de către invadatorii babilonieni.

= Persecuţiile =

Istoria tristă a hărţuirii Ordinului Cavalerilor

Templari constituie subiectul tratat de multe lucrări, dar autorul crede, spre beneficiul cititorului care încă nu ştie, că este utilă o scurtă sinteză a faptelor. Către anul 1306, Ordinul Templar devenise atât de puternic încât stârnise ambiţiile regelui Filip al IV-lea al Franţei, care-i supraveghea pe Templari cu o anumită atenţie. Era dator acestora şi ar fi fost de ajuns câteva manevre ale ale Templarilor, ca „amuzament”, şi Filip al IV-lea ar fi intrat în faliment. Pe de altă parte, Filip al IV-lea se temea de politica şi esoterismul acestora pe care le considera mai importante şi mai dezvoltate decât ale lui. Până în acel moment, Templarii au acţionat fără să aibă parte de niciun amestec din partea papei, dar Filip conspira împotriva lor şi avea intenţia să modifice starea de lucruri. Ca urmare a unui document al Vaticanului care interzicea impunerea de taxe clerului, Filip a conspirat pentru capturarea şi eliminarea papei Bonifaciu al VIII-lea. Succesorul acestuia, Benedict al XI-lea, a fost eliminat, asasinat de către Guillaume de Nogaret (21), avocat la curtea franceză. Ca urmare a maşinaţiunilor lui Filip al IV-lea, în 1305, a fost înscăunat pe tronul papal un protejat al regelui, Bertrand de Gol, arhiepiscop de Bordeaux, care a devenit papă cu numele de Clement al V-lea. Cu certitudinea că se putea baza pe sprijinul unui papă francez, controlat chiar de el, Filip al IV-lea s-a simţit suficient de sigur şi protejat să înceapă, în mod deschis, acţiunea de hărţuire a Templarilor. Dintre toate acuzaţiile, cea mai gravă era aceea de erezie (22), din moment ce era un fapt cunoscut că Templarii nu împărtăşeau doctrina naşterii lui Hristos dintr-o fecioară şi nu recunoşteau nici *Reînvierea* lui Hristos. Un alt fapt destul de cunoscut era că ambasadorii Templarilor în zonele îndepărtate întreţineau relaţii amicale, de schimburi

economice şi de opinii cu gnosticii, musulmanii şi evreii. Cu sprijinul papei, Filip al IV-lea începu persecutarea Templarilor în regatul propriu, cu scopul precis de distrugere definitivă a acestora.

Vineri, 13 octombrie 1307, răzbunarea suveranului s-a concretizat cu o vânătoare a Templarilor pe teritoriul întregului regat al Franţei din acea perioadă. Cei capturaţi au fost închişi, interogaţi, torturaţi, condamnaţi şi arşi de vii. Martori cumpăraţi se prezentau la procese pentru a confirma acuzaţiile împotriva Ordinului şi cu ajutorul torturii erau obţinute confesiuni „bizare”: Templarii erau acuzaţi de practici religioase blasfemice, de necromanţie, avorturi, blasfemie, magie neagră, etc. Dacă vreunui Cavaler Templar îi era

„Sustrasă” o confesiune, prin orice mijloace, sărmanul era condamnat şi dispărea fără a lăsa nici cea mai mică urmă. Cu toate eforturile lui, regele nu a reuşit să intre în posesia tezaurului templar, acesta fiind de negăsit. Reprezentanţii regelui au căutat peste tot în regiunile Champagne şi Languedocue, fără niciun rezultat. De fapt, o mare parte a tezaurului a fost ascunsă în criptele secrete ale *Casei*

Capitolare a Ordinului, din Paris. Un tablou păstrat în palatul din Versailles prezintă *Capitolul Templar* din Paris (unde apare şi *Arca Alianţei*).

François-Marius Granet, „Cavalerii Templari în Casa Capitolară din Paris", 22 aprilie 1147, castelul Versailles, 1844.

În secolul al XIV-lea, cea mai mare parte a familiilor aristocraţiei franceze avea reprezentanţi la interiorul Bisericii: dacă nu episcopi, atunci conducători ai diverselor congregaţii din componenţa Bisericii sau preoţi mai importanţi, împrăştiaţi prin diferite ordine ecleziastice. Capelanul reşedinţei *La Buzadière* era unul dintre aceşti nobili. Atunci când a început (din partea Bisericii) arestarea Templarilor, biserica respectivei reşedinţe a asigurat adăpostul a şapte Cavaleri Templari. Aflând cu puţin timp înainte de planurile Inchiziţiei şi de răzbunarea pe care Filip al IV-lea era pe cale să o înceapă, oameni de încredere i-au anunţat pe conducătorii Ordinului. Plecaţi spre Paris, cei şapte cavaleri (ajutaţi şi de alţi camarazi) au ajuns în portul St. Malô cu scopul de a duce mai departe în Europa vestea celor întâmplate. Respectivii cavaleri se numeau Gastone de la Pièrre Phoebus, Guidone de Montanor, Gentile de Foligno, Henri de Montfort, Louis de Grimoard, Pièrre Yorick de Rivault şi Cesare Minvielle (23).

În acea perioadă, *Mare Maestru* al Ordinului era Jacques de Molay. Fiind perfect conştient că papa era doar o „păpuşă" condusă de voinţa regelui Franţei, de Molay a reuşit (în timp util) să pună la adăpost toate bunurile Ordinului transferându-le de la Paris către o flotă de 18 nave ancorate în portul La Rochelle. O parte dintre nave a plecat către Scoţia, iar cealaltă parte a plecat spre Portugalia. Filip al IV-lea nu a ştiut de aceste evenimente, continuând să-i persecute pe

Templarii din Europa. După ce tezaurul şi tradiţia templară au ajuns la loc sigur, de Molay şi ceilalţi reprezentanţi ai Ordinului au decis să nu fugă, să rămână în Franţa, continuându-şi activitatea lor. Un aspect important era înştiinţarea (cu exactitate) tuturor cavalerilor răspândiţi prin Europa de ceea ce se întâmpla, protejându-i (în acelaşi timp) de persecuţia în desfăşurare. Au fost trimişi curieri, chiar dacă de cele mai multe ori ajungeau prea târziu, doar pentru a constata capturarea şi judecarea camarazilor lor.

Cavaleri Templari au fost arestaţi şi în Anglia; acest lucru nu s-a întâmplat în Scoţia, unde autoritatea papală nu era recunoscută. Această consecinţă se datorează faptului că în timpul regelui Robert Bruce, el şi întreaga lui naţiune au fost excomunicaţi pentru că s-au răsculat împotriva regelui catolic al Angliei, Edward al II-lea (24). De la început, Edward al II-lea a şovăit în arestarea Cavalerilor Templari, dar în calitate de ginere al lui Filip al IV-lea se afla într-o situaţie dificilă, trebuind să ţină cont şi de dispoziţiile Inchiziţiei. Astfel, şi Templarii din Anglia au fost arestaţi, proprietăţile confiscate de către coroană, fiind trecute mai apoi la *Ordinul Spitalicesc al Sf. Ioan de Jerusalim*. *În* Scoţia, lucrurile s-au petrecut în mod divers din moment ce naţiunea a încheiat un pact de solidaritate cu Ordinul, încă de când regele David I i-a garantat lui Hugo de Payns şi cavalerilor terenurile zonei Ballantradoch, în apropiere de Firth of Forth (în prezent „sat al Templului”). Un alt lucru care trebuie amintit este că (în acea perioadă) nu existau bariere lingvistice între Scoţia şi Franţa. De fapt, cele două naţiuni erau apropiate prin schimburile comerciale fructuoase, dar şi de o alianţă militară antică, realizată cu destule sute

de ani înainte, aşa-numita *Auld Alliance* (25). Respectivul tratat, redactat cu scopuri de apărare dar şi de atac, a fost încheiat în 807 de către împăratul Carol cel Mare al Francilor şi regele Cochaid al IV-lea al Scoţiei. În virtutea acestui acord a fost aleasă *Garda Scoţiană* (*La Garde Écossais*) ca protecţie pe lângă Casa Regală de Valois, încă din timpul dinastiei capeţiene (căreia îi aparţinea şi regele Filip al IV-lea).

Un rol important l-a avut *Garda Scoţiană* în bătăliile susţinute de către Jeanne d'Arc (mai ales la asediul oraşului Orléans) împotriva englezilor, în 1429. Prinţesa Maria Stuart (fiica lui James al V-lea şi a Mariei de Lorena), devenită regină a Scoţiei, prin căsătoria cu cel care a devenit Francis al II-lea al Franţei, în baza respectivului acord a devenit şi regină a francezilor. (Francis al II-lea era fiul cel mai mare al lui Henry al II-lea al Franţei şi al Caterinei de Medici – nota traducerii în limba română).

= Roza-Cruce =

Partea flotei templare franceze care a debarcat în Scoţia a fost însoţită de circa 50 de Cavaleri Templari care au debarcat în zona promontoriului Kintyre. La 24 iunie 1313, aflând de arderea pe rug a *Marelui Maestru* Jacques de Molay, respectivii templari au aprobat *Regula Ordinului* (o revedere a Constituţiei din 1307) şi l-au numit pe Pièrre d'Aumont *Mare Maestru* în Scoţia (26). Pe insula Islay, dar şi la Kilmartin, se pot găsi numeroase morminte templare pe ale căror lespezi sunt reprezentaţi câţiva dintre cavalerii ajunşi în Scoţia cu flota templară. La adăpostul protecţiei asigurate de regele Robert Bruce şi de către clerul acestuia (excomunicaţi de Vatican), Ordinul s-a reconstituit într-o Biserică cu o ierarhie complet independentă de Roma. Biserica Templară dispunea de clerici, preoţi, episcopi, dar nu avea

cardinali şi papă. Pentru eventualitatea unui conflict cu Anglia, Templarii au început pregătirea armatei scoţiene în tacticile de război (experienţă dezvoltată de-a lungul cruciadelor). Între timp, o parte din tezaurul acestora a fost folosit în Irlanda pentru producerea de arme (27).

Într-o adunare a Inchiziţiei care a avut loc în 1309, episcopului William Lamberton din St. Andrews, la cererea explicită a edictului papei Clement al V-lea, respectiv la cererea regelui Edward al II-lea al Angliei, i s-a cerut să denunţe toată mişcarea templară scoţiană. În decembrie (acelaşi an), la *Casa Templară* din Holyrood, William Lamberton a făcut un pact, contrar celor ce i s-au cerut. Acordul încheiat prevedea cedarea către Ordin a sanctuarelor din întreaga ţară în schimbul prestaţiilor oferite de cavaleri, angajaţi ca maeştri de arme şi strategie ai armatei scoţiene, după cum se va vedea cu un aport decisiv. Regele Edward al II-lea era îndreptăţit să se plângă la Vatican de activităţile subversive scoţiene şi de pe teritoriul Irlandei (de unde Scoţia primea arme de cea mai bună calitate). În 1312, papa a excomunicat Ordinul încă o dată. A rămas în analele istoriei judecarea de către trimisul papal John de Soleure a doi cavaleri din *comanderia* Holyrood. Era vorba de Walter de Clifton (institutor de Ballantradoch) şi William de Middleton, ambii ţinuţi în arest la domiciliu în cadrul *Casei Templare* pe durata vizitei delegatului papal. Motivul unei atât de restrânse prezenţe templare îl constituia faptul că ceilalţi Templari erau implicaţi în mod activ, în armata regelui Robert Bruce (28).

Dacă reprezentanţii Casei Regale a Plantageneţilor au avut făcute planuri în ceea ce priveşte regatul Scoţiei, aceste proiecte au fost

întrerupte după venirea Templarilor în Scoţia şi după dezastruoasa bătălie de la Bannockburn, din 1314. Respectiva luptă a avut loc la doar trei luni după arderea pe rug a *Marelui Maestru* Templar Jacques de Molay, pentru că a refuzat să dezvăluie secretele Ordinului reprezentanţilor regelui Filip al IV-lea al Franţei (29). După triumful de la Bannockburn, Templarii au început să facă parte din *Garda Regală* a Scoţiei, în calitate de corp special de protecţie al palatului şi familiei regale. Cu trecerea timpului, Ordinul a fost susţinut în mod continuu de către suveranii succesivi. Cavalerilor Templari le-au fost concese vaste proprietăţi de teren (mai ales în Lothians şi în jurul cetăţii Aberdeen), Ordinul devenind proprietar şi de bunuri imobiliare în zonele Ayr, Lorn şi Argyll.

Anul 1317 rămâne o dată importantă pentru continuitatea Ordinului pe pământul Scoţiei. Mulţi cavaleri au murit în bătălia de la Bannockburn şi ca urmare a reducerii

5 5 5

numărului de Templari, „coroana” s-a gândit să împrospăteze membrii Ordinului cu „fraţi” francmasoni. Regele Scoţiei a primit titlul ereditar de *Mare Maestru Superior* şi din acest moment, funcţia ar fi revenit tuturor succesorilor lui, cu titlul de *Conte* sau *Principe de St. Germain*. Lui Bruce îi este atribuită şi constituirea unui nou ordin, pe care s-a gândit să-l numească *Roza-Cruce* (30). Bula papală prin care se excomunica întreaga naţiune scoţiană nu putea să dureze pentru totdeauna, astfel că, în 1323, aceasta a fost revocată cu recunoaşterea de către papa Ioan al XXII-lea a legitimităţii tronului Scoţiei, respectiv a lui Robert Bruce în calitate de rege al Scoţiei. În virtutea acestui nou act există autori care

sunt de părere că începând cu acel moment, Templarii au fost interzişi în Scoţia, dar nu a fost aşa. Trucul a fost simplu: Robert Bruce a stabilit ca Ordinul să aibă un alt nume" Confraţii" lui din Roza-Cruce erau cei care s-au comportat eroic în lupta de la Bannockburn împotriva englezilor şi aceleaşi persoane ar fi putut asigura protecţie şi cea mai bună acoperire „foştilor" Templari.

În această perioadă de prezenţă templară forte în sistemul naţional scoţian a luat avânt dezvoltarea băncilor scoţiene, acestea consolidându-se datorită experienţei pe care Ordinul Templar şi-a format-o în gestionarea resurselor financiare la nivel internaţional. Această bogăţie considerabilă a constituit unul dintre motivele atenţiei speciale acordate de Anglia Scoţiei (31). Pe durata unui banchet care a avut loc la Paris în prezenţa regelui James al V-lea al Scoţiei (1513 – 1542), respectiv a consoartei acestuia – Magdalena a Franţei, cei peste 300 de invitaţi au putut admira o cupă din aur pur având pe ea încrustată emblema heraldică a naţiunii scoţiene. Coroana scoţiană (îmbogăţită cu pietre preţioase, unele dintre ele fiind din fluviul Tay) este realizată cu aur din exploatările locale şi, în prezent, tradiţia exploatării aurului este perpetuată de cel puţin două mine active în Perthshire (32).

În termeni de Masonerie *Antică*, *Ordinul Regal* (care în Scoţia s-a agregat cu cel al Roza-Crucii) ar fi *Heredom* („muntele sfânt") *de Kilwining* (în Ayrshire), fondat (după toate probabilităţile) de regele David I şi pentru care, James Stuart (al V-lea High Steward, decedat în 1309) a fost *Mare Maestru*. *Din* acest motiv, gradul masonic actual (paralel) de *Cavaler al Roza-Crucii* se spune că ar deriva din însăşi constituirea asociaţiei (cel puţin din punct de vedere

teoretic) Marele *Ordin Roza-Crucian de St. Germain*, oficializat, apare în 1688, în perioada exilului din Franţa a ordinelor cavalereşti ale Casei Regale de Stuart. Ca urmare, la 18 iunie 1692 la Paris, regele James al II-lea (VII) ar fi format *Ordinul Nobil al Gărzii de St.* Germain. Gradul de *Heredom de Kilwining*, respectiv de

Cavaler al Roza-Crucii există şi în prezent în cadrul *Ordinului Regal* al Scoţiei. Trecând peste cele întâmplate, ordinul a decis să apară în mod oficial abia în 1730, la taverna *Thistle and Crown* din Chandos Street, Londra (33), adoptând un statut recunoscut mai târziu în timp (la 22 iulie 1750). Imediat după aceea a fost redactat un document în care se făcea referire la o „înfrăţire" cu o lojă din Haga (iniţiativă întărită cu actul redactat la Edinburgh în 1753), pentru a se ajunge (în iulie 1776) la *Marea Lojă a Ordinului*. Începând din acel moment, regele Scoţiei obţinea titlul ereditar de *Mare Maestru* şi locul acestuia (împodobit cu catifea roşie, deasupra aflându-se o reproducere a coroanei deschise a regelui James al IV-lea) va rămâne vacant cu ocazia tuturor întâlnirilor.

= Constructorii de catedrale =

Nu se poate închide prima parte a istoriei templare fără a readuce în discuţie aspectele strict operative legate (în mod concret) de naşterea Masoneriei. De fapt, este vorba despre tezaurul cultural şi ştiinţific transmis de geometria sacră a lui Solomon (noţiuni traduse prin grija lui St. Bernard), împreună cu alte informaţii oculte ale tradiţiei hermetice, cunoştinţe pe care Cavalerii Templari le-au adus cu ei la întoarcerea în Europa din Jerusalim. Rândurile care urmează fac o scurtă analiză a proiectului care a condus la realizarea

impresionantelor catedrale *Notre Dame* pe teritoriul francez.

Aceste construcţii gigantice au fost realizate cu contribuţia gildelor de zidari şi constructori (grupurile de „frères maçons”) în calitate de *Fiii ai lui Solomon în* plin secol al XIV-lea, când Inchiziţia punea în aplicare persecuţiile împotriva Cavalerilor Templari, şi gildele de constructori erau expuse riscului. Componenţii acestora erau cei care transpuneau în practică principiile *Artei* cu ajutorul cunoştinţelor vechi şi privilegiate, printr-un sistem ierarhic rigid, diferenţiat pe grade de cunoaştere şi experienţă. În principal, existau trei grade: *Ucenic*, *Calfă* şi *Maestru*, aceleaşi (prime grade) ca şi în Masoneria contemporană. Gildele diverse ale constructorilor mai erau cunoscute şi cu denumirea de *Compagnons de Devoirs* (camarazi de nevoie, de datorie – ca lucru ce trebuia îndeplinit) (34). În perioada în care Templarii erau nevoiţi să se ascundă de oamenii regelui Filip al IV-lea şi adepţii acestor gilde e constructori trebuiau să fie atenţi pentru a nu suferi atacurile Inchiziţiei. Dar, tocmai procesele verbale redactate de Inchiziţie după interogatoriile aplicate reprezentanţilor acestor corporaţii speciale au facilitat obţinerea de informaţii importante referitoare la numitul „al treilea grad”.

Aşezate strategic pe întreg teritoriul Franţei, ca o oglindire pe Pământ a *Constelaţiei Fecioarei* (35) (poate o concretizare a expresiei *Precum în cer aşa şi pe Pământ* – nota traducerii în limba română), aceste catedrale magnifice continuă (şi în prezent) să fie obiect de admiraţie pentru arhitecţi, muncitori dar şi vizitatori. Arhitectura este fenomenală şi faţă de tonele de piatră bogat ornate folosite la construcţie, prima impresie este de ceva incredibil, uşor şi eteric în acelaşi timp. Aceşti coloşi din piatră au fost

construiţi în acelaşi interval de timp, chiar dacă pentru diverse catedrale a fost nevoie chiar de o sută de ani până la terminarea completă a lucrărilor… *Notre Dame* din Paris a fost începută în 1163; cea din Chartres în 1194; cea din Reims în 1211 şi cea din Amiens în 1221. Aceleiaşi perioade îi aparţin catedralele din Bayeux, Abbeville, Rouen, Laon, Evreux şi Étampes. Cea mai discutată este catedrala *Notre Dame* din Chartres, construită pe un loc sacru. Se pare că în acest loc curenţii telurici subterani au o amplitudine maximă, mai ales că zona era cunoscută ca „deosebită" încă din timpul druizilor. *Imaginea constelaţiei Fecioarei (sus) şi*

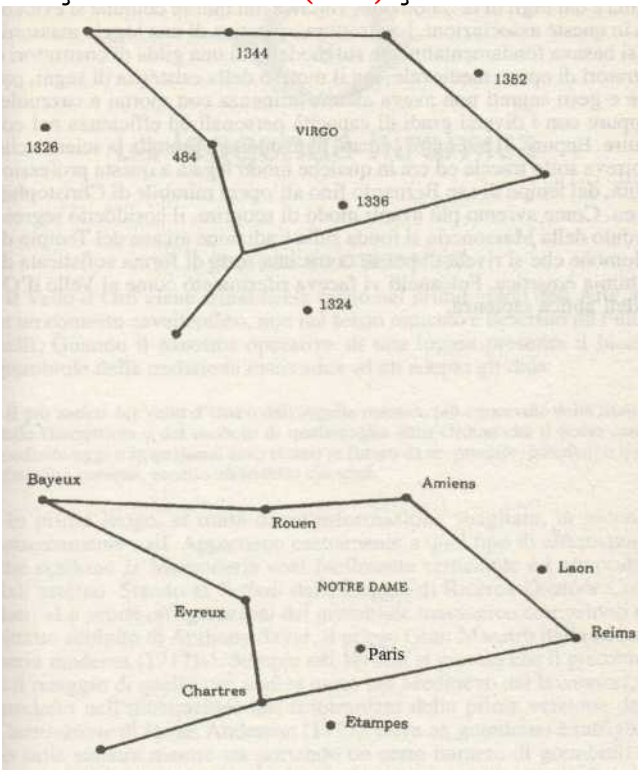

situarea diverselor catedrale Notre Dame pe teritoriul francez (partea de jos a imaginii).

Venerarea locului unde este construită catedrala

din Chartres transcende timpul, fiind poate unica şi singura catedrală în ale cărei cripte nu este îngropat vreun rege, episcop, cardinal sau orice altă „faţă bisericească”. Înainte de creştinism, locul era deja folosit ca un sanctuar dedicat (după cum era tradiţia) *Marii Mame* – Terra, frecventat de pelerini cu mult înainte de apariţia lui Iisus. Altarul original era deasupra aşa-numitei *Grote a Druizilor*, unde se păstra un dolmen antic (36) şi unde se credea că ar fi fost *pântecul Mamei Terra*.

Stilul de construcţie al acestei catedrale este unic, în sensul că bolta (susţinută de arce şi alte elemente de arhitectură) este menţinută la locul ei de echilibrul dintre greutatea acoperişului şi reacţiunea exercitată de elementele de susţinere. Decorate cu reprezentări preluate din natura organică, despre aceste construcţii se spune că aparţin stilului gotic, un termen derivat din *Langue Argotique*, după cum a explicat în secolul al XIX-lea alchimistul francez Fulcanelli, ultimul păstrător al limbajului transmutării alchimice (37).

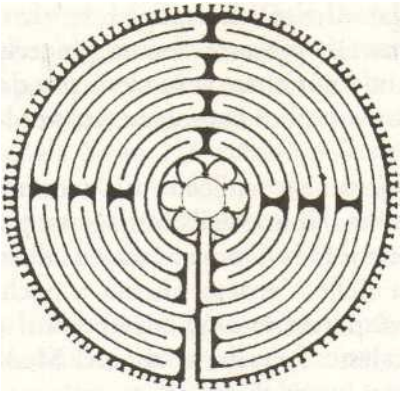

Labirint situat pe pardoseala catedralei din Chartres (din Javier Sierra, „La rutaprohibida”, 2007, II *Caduceo SRL Literary Agency and Antonia Kerrigan Agencia Literaria) Royal Society* dorită de regele

Charles al II-lea este o derivare directă a *Fiilor regelui Solomon*. Tradiţia acestora a trecut la Cavalerii Templari (cu două secole mai înainte de perioada lui Robert Bruce), la cavalerii lui Bruce, la Ordinul Roza-Crucii, existând un factor comun în toate aceste organizaţii. Structura operativă a unei loje masonice se bazează, în principal, pe modelul unor gilde masonice de meşteri constructori din perioada medievală, dar existenţa semnelor, a cuvintelor şi a gesturilor secrete nu avea nicio legătură cu mortarul şi mistriile, şi nici cu gradele diverse ale capacităţii şi eficienţei personale din procesul construirii. S-a încercat dintotdeauna protejarea ştiinţei de fundal (de bază) care în vreun fel sau altul era legată de această profesiune, din timpul lui St. Bernard şi până la realizările lui sir Christopher Wren. După cum se va vedea în continuare, aşa-numitul *secret pierdut* al Masoneriei se bazează pe tradiţia arcană (ocultă) a Templului lui Solomon care se revelează ca o formă sofisticată a alchimiei hermetice. Fulcanelli făcea referire la aceasta ca la «*un văl* (lână) *de aur a înţelepciunii antice*».

Note:

1 – *The Oxford Concise English Dictionary* (prin grija lui Della Thomson), Oxford, Oxford University Press, 1995, la noţiunea *Tailor*.

1. – Aplicaţia acestor variaţiuni lingvistice bazate pe asemănarea fonetică a anumitor cuvinte din vocabularul masonic este analizată cu mare atenţie de John Robinson, *Born în Blood*, London, Guild Publishing, 1989, cap. 17, pag. 224 – 234.

2. – J. Parnell McCarter, *Reformând Historical Studies on the enlightenment Era and its Aftermath – A Teacher's Manual*, Jenison, MI, Historicism Research Foundation, Puritan's Home School

Curriculum, cap. 3, pag. 20, 56 şi sumar.

3. – Jacques Henry, *Mozart Frère Maçon – La symbolique maçonnique dans l'oeuvre de Mozart*, Éditions Alinea, Aix-en-Provence, 1991.

4. – Louis Charpentier, *The Mysteries of Chartres Cathedral*, Wellingborough, Research Into Lost Knowledge Organization and Thorsons, 1992, cap. 18, pag. 144 – 151.

5. – John Robinson, *Born în Blood*, cât., cap. 17, pag. 227.

6. – Regele David I al Scoţiei s-a căsătorit cu Maud de Lens, în timp ce Maria s-a căsătorit cu Eustachie al III-lea, conte de Boulogne (fratele lui Godefroi de Bouillon).

7. – Prinţul Michael of Albany, *The Forgotten Monarchy of Scotland*, cât., cap. 3, pag. 31, 32.

8. – J.S.M. Ward, *Freemasonry and the Ancient Gods*, London, Simpkin Marshall, 1926, cap. 13, pag. 300.

9. – Louis Charpentier, *The Mysteries of Chartres Cathedral*, cât., cap. 8, pag. 69.

10. – Palestine Exploration Fund, 2 Hinde Mews, Marylebone Lane, London, WIU 2AA.

11. – Leen and Kathleen Ritmeyer, *Secrets of Jerusalem's Temple Mont*, Washington DC, Biblical Archaeological Society, 1998, cap. 5, pag. 83.

12. – În prezent, aceste obiecte sunt deţinute de arhivarul Templarilor scoţieni, Robert Brydon, la Roslin, lângă Edinburgh. A se vedea şi Christopher Knight, Robert Lomas, *The Hiram Key*, London, Century, 1996, cap. 13, pag. 267.

13. – Michael Swanton (traducere prin grija lui), *The Anglo-Saxon Chronicle*, London, J.M. Dent, 1997, Peterborough MS (E) 1128, pag. 259.

14. – *Regula* din textul latin este propusă tradusă

în lucrarea lui Malcolm Barber, Keith Bate, *The Templars*, Manchester, Manchester University Press, 2002, pag. 31 – 54.

15. – Acest document a apărut tradus în lucrarea lui Conrad Greenia, *Bernard de Clairvaux Treatises*, Kalamazoo, MI, Cistercian Publications, 1977, vol. III, pag. 127 – 145.

16. – Malcolm Barber, Keith Bate, *The Templars*, cât., pag. 67 – 73.

17. – Prinţul Michael of Albany, *The Forgotten Monarchy of Scotland*, cât., cap. 5, pag. 61.

18. – Brig A.C.F. Jackson, *Rose Croix*, cât., Appendix III, pag. 250.

19. – *2 Regi 22*: *8*; *2 Cronici 34*: *15*

20. – *The Catholic Encyclopedia*, volumul II, la secţiunea *Benedict XI*, respectiv volumul XIV, la secţiunea *Toulouse*.

21. – Cuvântul *erezie* este definit ca o *credinţă* (sau *practică*) contrară doctrinei Bisericii; în realitate, cuvântul provine din limba greacă – *hairesis* – şi înseamnă *alegere*. *A* acuza pe cineva de erezie înseamnă de a-l învinovăţi că nu a făcut o alegere justă.

22. – Prinţul Michael of Albany, *The Forgotten Monarchy of Scotland*, cât., cap. 5, pag. 61, 62.

23. – Excomunicarea Scoţiei ca naţiune nu va înceta decât în 1323. Încetarea excomunicării

5 5

vine după victoria obţinută de Robert Bruce (în 1314, la Bannockburn) împotriva lui Edward al II-lea, respectiv după proclamarea Constituţiei scoţiene (*Declaration of Abroath*) din 1320. Ca urmare, în 1328, *Tratatul de la Northampton*, ar fi recunoscut independenţa şi suveranitatea lui Robert Bruce.

24. – Alianţa franco-scoţiană *Auld Alliance* este

unul din acordurile dintre state cel mai

5 5

vechi din Europa, în baza căruia (până la abrogarea lui din 1906), francezii puteau intra în Scoţia în calitate de cetăţeni scoţieni şi reciproc.

5 5 5 5 X

25. – J.S.M. Ward, *Freemasonry and the Ancient Gods*, cât., cap. 13, pag. 303.

26. – Începând din 1314, Edward Bruce (fratele lui Robert Bruce) a devenit rege al Irlandei, titlu pe care l-a deţinut până la moarte (petrecută în 1318).

27. – J.S.M. Ward, *Freemasonry and the Ancient Gods*, cât., cap. 13, pag. 300.

28. – Jacques de Molay, *Mare Maestru* al Cavalerilor Templari, a fost ars pe rug la 18 martie 1314.

29. – Keith B. Jackson, *Beyond the Craft*, cât., pag. 61.

30. – Prinţul Michael of Albany, *The Forgotten Monarchy of Scotland*, cât., cap. 8, pag. 125, 126.

31. – *The Mail on Sunday*, 20 iunie 1997.

32. – R.F. Gould, *Gould's History of Freemasonry*, London, Caxton, 1933, introducere.

33. – Louis Charpentier, *The Mysteries of the Chartres Cathedral*, cât, cap. 18, pag. 145.

34. – Proiectul de construcţie al *Notre Dame* se baza pe *Liniile Ley* – linii telurice (energetice, de forţă) ale Pământului, aflate în acele puncte ale suprafeţei terestre unde energiile sunt amplificate de caverne, izvoare sau cursuri de ape subterane (o posibilă legătură cu noţiunea de *cavitate rezonantă* – nota traducerii în limba română).

35. – De obicei, un dolmen este constituit din două blocuri verticale pe care se sprijinea un alt bloc orizontal (ca în cazul Stonehenge). În vremurile

preistorice, dolmenele erau utilizate ca nişte rezonatoare gigantice cu scopul de a captura (eventual amplifica) forţa vitală a curenţilor telurici ai Terrei.

36. – Mary Sworder (prin grija), *Fulcanelli*: *Master Alchimist*: *Le Mystère des Cathédrales*, Albuquerque, NM, Brotherhood of Life, 1986, cap. 3, pag. 42.

Capitolul 8 – «Legenda hiramică»

= Sorţul masonic =

5 5

Vălul (lâna) *de aur* este citat în primul grad al *Artei*, în context cavaleresc, nu în sensul indicat şi descris de Fulcanelli. Atunci când *Maestrul* operativ al unei loje prezintă unui adept sorţul alb al tradiţiei masonice, spune: «*Este mai vechi decât „Vălul de aur" sau „Acvila" romană, mai respectat decât „Steaua" şi „Jartiera" sau simbolul oricărui alt ordin care poate să-ţi fie acordat în prezent sau în oricare alt timp viitor de vreun rege, principe, împărat sau orice altă persoană, cu excepţia unui frate mason*». *În* primul rând, este vorba de o informaţie greşită iar în al doilea rând, este extrem de naivă. Este una din afirmaţiile care fac din Masonerie asociaţia uşor de atacat şi de criticat de către lumea

5 5 5 5

exterioară. Din *Verbalele* lojei de cercetare Quatuor Coronati, rezultă că «*Prima reprezentare a sorţului masonic apare într-o sculptură (în piatră) a lui Anthony Sayer, primul Mare Maestru al Masoneriei moderne (1717)*» (1). Tot în *Verbale* se menţionează că şorţul este o continuare în timp (o „moştenire") a accesoriului folosit în Evul Mediu de către lucrători, fiind reprodus pe frontispiciul primei Constituţii a lui James Anderson (1723) în care o persoană (în partea

stângă a imaginii) duce pe braţ câteva şorţuri către sala de reuniune (vezi imaginea de mai jos).

Este vorba de şorţuri de dimensiuni mari şi nu de şorţuri mici, ca cele folosite în

5 5 5 5 5

prezent. În text se afirmă că din 1731, şorţul a fost scurtat până la genunchi, adoptându-se o formă triunghiulară, cu vârful în jos. Din 1764, diverşi masoni au început să-l poarte cu vârful triunghiului în sus, pliat peste marginea superioară, pentru a-i convinge pe cei prezenţi că «*între ei nu se află un mason operativ*». *Textul* continuă afirmând simplu că din 1784, dimensiunile şorţului au fost corectate, uzanţă pe care masonii irlandezi o adoptaseră de ceva timp. Dacă presupusa nobleţe a şorţului (după cum este descris în primul grad) însemna odată, legături (şi amintiri) cu nobilimea, la finele secolului al XVII-lea, această tradiţie se pare că şi-a pierdut din importanţă, poate şi din cauza slabei compatibilităţi a Masoneriei cu acel gen de activităţi (ale clasei nobile). Astfel, a început moda decorării şorţului masonic cu orice fel de însemne: steme oficiale, cordoane, şnururi, noduri, aplicaţii aurite, broderii, etc., nimic care să facă referire la simbolurile muncii, fapt care (la un moment dat) a făcut ca şorţul masonic să fie considerat un *simbol-status* al nivelului social, permiţând diferenţierea clasei burgheze medii sau a clasei înalte care (în acele vremuri) îşi puteau permite să fie înscrise într-o asociaţie de rangul Masoneriei.

Sorţul masonic este un accesoriu care ar avea circa 200, 300 de ani de istorie. Afirmaţia că «*este mai vechi decât „Vălul de Aur”*» este ridicolă. Ordinul *Ilustru al Vălului de Aur* (cel mai înalt ordin al curţii regale a Spaniei) a fost creat la 10 ianuarie 1429 de Filip *cel Bun* de Burgundia (1396 – 1467). Susţinându-se că «*este mai respectat decât „Steaua” sau „Jartiera”*», iar este ridicol. *Order of the Garter*, ordin important al curţii regale a Angliei, a fost creat în 1348 de către regele Edward al III-lea. La fel ca marea parte a obiectelor şi instrumentelor legate de ritualica masonică, data introducerii în uz a şorţului este (relativ) recentă. Este o invenţie a perioadei georgiene, un element succesiv anului 1717 în tentativa de copiere a unei asociaţii care a ales calea exilului, o asociaţie ale cărei reguli şi norme (în felul stabilit de Anderson) s-au pierdut prin instaurarea „establishmentului” hanovrian. Din punct de vedere practic, şorţul poate fi considerat un element de

vestimentaţie (de recunoscut instantaneu) nefiind cel mai vechi şi mai demn de respect decât celelalte elemente principale care sunt folosite de ritualica de bază a lojelor masonice.

The Golden
Garments (8 nil of the hohen
MOI
Shemot mrrt ix

Mitre (turban)
Fine linen
Atone for pride of his countenance (Prov 10:4)
Sardius, topaz, Carbuncle
Emerald, Sapphire, Diamond
Ligure, Agate, Amethyst
Beryl, Onyx, Jasper
bind the breastplate by the rings
with a lace of blue, may be above the cuirous girdle of the ephod, and that the breastplate be not loosed from the ephod
Ephod - embroidered with blue, purple scarlet and gold (heavenly glory) vs 6
Atone for idolatry
Robe of the Ephod
Atone for evil speech
Colossians 3:8
Tachelet
Fine Linen Tunic
Atone for killing
Walk in bare foot standing Holy Ground

Totuşi, ar putea exista o modalitate de legătură între un simbol antic (relevant) şi şorţul masonic; cei care au redactat dinamica ritualurilor se pare că nu au remarcat acest lucru. În perioada Vechiului Testament, *Marele Sacerdot* obişnuia să poarte un şorţ aparte, peste care se afla o bijuterie cu anumite particularităţi, realizată din pietre preţioase: ephodul (2). Era vorba despre un fel de tunică îmbrăcată de sacerdoţii leviţi care păzeau Arca Alianţei; când se plia partea superioară, semăna cu un şorţ ţesut din în (3). În *Samuel 6*: *13 – 15*, se spune că David (tatăl viitorului rege Solomon) avea ephodul peste straiele de in şi dansa lângă Arcă.

= Fiul „Văduvei” =

Nu există o altă parte a ritualului masonic mai

cunoscută masonilor decât cea referitoare la legenda lui Hiram Abiff, chiar dacă pentru necunoscători (*profani*) detaliile istoriei nu sunt prea clare. Povestirea hiramică este dezvoltată la admiterea în cadrul gradului al III-lea al scării masonice, fiind o condiţie a obţinerii calităţii de *Maestru*. Adeptul participă la ceremonie având rolul lui Hiram şi chiar dacă este vorba de o situaţie în care este implicat un personaj biblic, nu se poate spune că respectiva situaţie este cunoscută de toată lumea. În Vechiul Testament, în cadrul primei cărţi a *Regilor 7*: *13 – 14*, Hiram este prezentat ca fiu al unei văduve din tribul Neftali; tatăl, defunct, era o persoană din cetatea Tyrului. Hiram a devenit maistru-şef la construcţia Templului lui Solomon din Jerusalim, fiind prezentat ca un «*lucrător abil în prelucarea bronzului*, şi *el era un om pregătit şi ştiutor*, *care putea să facă orice din bronz.fi el a venit la regele Solomon şi a făcut toată munca lui*» (cuvântul „ştiutor” ar putea însemna „expert”, o persoană care „cunoaşte”).

Cu toată aparenta generalizare din *1 Regi 7*, munca pe care trebuia să o îndeplinească Hiram este bine specificată: două coloane din bronz cu capiteluri (tot din bronz); un fel de cadă imensă din bronz, boi, lei, heruvimi şi alte figuri din bronz; rodii, zece care din bronz, palmieri, lopeţi şi vase «*totul din* bronz». Pe lângă acestea apar descrierile unui altar, a unei tăvi de pâine, unui candelabru, unei cădelniţe şi a altor obiecte de acest fel, realizate din aur. În *2 Cronici 2*: *14*, Hiram reapare în textul unei scrisori din partea regelui Huram al Tyrului care-l prezintă pe Hiram regelui Solomon. Scrisoarea laudă posibilităţile şi capacităţile formidabile, inegalabile, ale maistrului-şef: «*este un om priceput în lucrarea aurului şi argintului, a bronzului şi fierului, a purpurei, în*

amestecul şi extragerea culorilor (roşu aprins, violet); *ştie să sculpteze şi să deseneze orice lucru îi este propus*...». [O importantă sursă de purpură, pentru culoarea roşu aprins (*scarlat*) era cochilia unei moluşte marine din familia gastropodelor, robustă, rugoasă şi dotată cu spini (4)]. Pe scurt, Hiram este prezentat ca un artizan capabil să realizeze orice lucru, să prelucreze materialele decorative, devenind în acest fel primul maistru autentic al regelui Solomon. Trebuie ţinut cont de faptul că ar putea exista o eroare în textul biblic referitor la termenul „bronz". Poate că traducerea nu este destul de exactă şi în locul bronzului (aliaj compus din cupru şi zinc) ar trebui ţinut cont de „ceva similar cu bronzul", „ca bronzul" (5). Josephus Flavius (în *Antichităţi judaice*) nu insistă prea mult pe aptitudinile lui Hiram, limitându-se să afirme doar că «*el era abil în orice fel de muncă, în toate activităţile manuale care erau necesare pentru realizarea templului*» (6). În descrierea obiectelor realizate de acesta pentru templu este inclusă şi o pereche de coloane de bronz destinată intrării în templu, cea din partea dreaptă numindu-se *Jachin*, iar cea din partea stângă fiind numită ßoaz. Restul enumerării este la fel ca în Biblie şi din ambele texte pare destul de clar că arhitectul şef al construcţiei a fost Solomon, lui Hiram revenindu-i rolul de punere în practică.

Referindu-se la multitudinea de erori de traducere tipice fiecărei versiuni biblice, Albert Mackey, în lucrarea intitulată *Encyclopedia of Freemasonry* (7), lansează ipoteza că textul *2 Cronici* al Vechiului Testament a fost înţeles greşit şi tradus ca atare. Referindu-se la abilitatea lui Hiram (în prelucrarea metalelor), în textul biblic original nu se aduce în discuţie priceperea acestuia în prelucrarea

pietrei şi a traverselor, folosindu-se echivalenţa *piatră = piatră preţioasă*, respectiv *traversă = lemn = sculptură* (8). Nu există nicio referire la faptul că Hiram ar fi fost vreun maestru în prelucrarea pietrei şi nici la faptul că ar fi participat în mod activ (şi decisiv) la realizarea Templului lui Solomon, după cum este transmis la interiorul Masoneriei. Studierea atentă a ceea ce este scris în *1 Regi* lasă de înţeles o altă situaţie. Se spune că Solomon a avut nevoie de 13 ani pentru construirea templului său: în versetele l-12 se descriu aspectele cele mai importante precum edificiile componente, intrarea, curtea interioară; numai la versetul 13, când opera este completă, Solomon intră în contact şi colaborează cu Hiram din cetatea Tyrului. Se poate deduce că acesta nu era niciun arhitect şi niciun maestru mason; apare doar ca un artizan priceput, un şef decorator al tuturor celor necesare pentru împodobirea clădirii Templului.

Regele Solomon, constructor al Templului (*xilografie de Julius Schnoor von Carolsfeld, 1794 –*

1872)

Moartea lui Hiram nu este amintită în textul biblic, nici în primul şi nici în al doilea grad masonic, ci devine partea centrală şi importantă în obţinerea gradului al III-lea. Numele acestuia apare în Constituţia lui Anderson din 1723, chiar dacă nu este povestită moartea lui Hiram. Numele lui Hiram este menţionat

(chiar dacă în trecere) într-o lucrare masonică obscură, numită *Manuscrisul lui Graham*, datat 1726 (9) şi în lucrarea lui Samuel Pritchard din 1730, denumită *Masonry Dissected*. Hiram reapare din nou în ediţia revăzută a Constituţiei lui Anderson din 1738. Se ştie în mod sigur că al treilea grad al *Artei* masonice nu a fost introdus mai devreme de 1724, iar figura lui Hiram nu apare de-a lungul întregului deceniu. Aceste observaţii sugerează că istoria asasinării lui Hiram, una din legendele importante care a contribuit la crearea unui climat de ocult şi mister în jurul practicilor şi activităţilor Masoneriei, nu ar fi mai veche de 267 de ani.

= Moartea constructorului =

Persoana care a contribuit în mod concret la „lansarea" lui Hiram în prima linie a tradiţiei masonice a fost reverendul francez Jean Theophilus Desaguliers, *Mare Maestru* al *Marii Loje* a Angliei (între 1719 şi 1722), dar şi autor al aşa-numitelor *Reguli generale* ale Constituţiei din 1723. Membru al *Royal Society*, Desaguliers a fost un eminent filosof, om de ştiinţă şi a inventat planetariul. Înainte de introducerea lui Hiram pe scena masonică, figura cea mai importantă adaptată să reprezinte activitatea constructivă din cadrul unei loje era patriarhul Noe, constructorul arcăi. Istoria lui Noe este legată de cea a celor trei fii ai săi: Sem, Cam şi Jafet. Se spune că la

moartea lui Noe, cei trei s-au dus la mormântul acestuia în încercarea de dezgropare a unui secret care ar fi fost înhumat odată cu el; spre surprinderea acestora, nu au găsit decât corpul tatălui (10). Când au încercat să-l scoată afară din mormânt prinzându-l de un deget de la picior, cadavrul a recăzut. Când au încercat să-l scoată prinzându-l de încheietura mâinii, s-a întâmplat la fel. La fel a fost şi în cazul încercării de a-l ridica apucându-l de umeri. În cele din urmă au reuşit prinzându-l („agăţându-l”) în cinci puncte, cunoscute în Masonerie drept *Cele 5 puncte ale Frăţiei*, ca un fel de îmbrăţişare: picior cu picior, genunchi cu genunchi, piept cu piept, obraz cu obraz şi o mână pe spatele celuilalt. Strania legendă povesteşte că unul dintre fraţi ar fi spus «*În acest os încă este măduvă*»; ceilalţi ar fi răspuns «*Şi totuşi este un os* uscat». După aceasta au decis să boteze acest eveniment cu un cuvânt fără logică şi semnificaţie, *Mahabyn*.

Oricare ar fi fost scopul iniţial al acestor întâmplări stranii, lipseau elementele care să-i mărească importanţa şi astfel cu timpul, au fost adăugate alte particularităţi, a trădării, asasinatului, martirajului şi răzbunării. Datorită acestor adăugiri şi îmbogăţiri, Desaguliers putea dispune de o istorie mai captivantă, chiar dacă trebuia luată în calcul schimbarea protagonistului cu un personaj apropiat construcţiei arhitectonice, nu ca în cazul lui Noe (apropiat de ideea de „construcţie”, dar din lemn). Astfel, legenda lui Noe a fost înlocuită cu cea a lui Hiram Abiff, iar loc de desfăşurare era şantierul Templului lui Solomon.

Pe scurt, povestea lui Hiram narează despre doi ucenici constructori, Jubela şi Jubelo care, după terminarea construcţiei Templului lui Solomon au

decis să afle secretele *Artei* şi să devină „maeştri masoni”. La cererea lor, Hiram a refuzat să le dezvăluie tainele: Jubela l-a lovit cu o riglă lungă de 60 de centimetri, iar Jubelo l-a lovit cu un echer. Hiram nu reuşeşte să scape de agresorii lui pentru că porţile Templului (unde s-a petrecut evenimentul) sunt închise. La acest punct intră în acţiune un al treilea rival, Jubelum care îi adresează aceeaşi întrebare. Primind acelaşi răspuns ca şi ceilalţi doi, Jubelum l-a lovit pe Hiram cu un ciocan, în frunte, omorându-l. Cei trei ascund cadavrul într-un colţ îndepărtat al Templului, acoperindu-l cu pământ de pe şantier. Având remuşcări, l-au îngropat pe o colină, printr-o înmormântare demnă şi au însemnat locul plantând o ramură de salcâm. A doua zi, absenţa nejustificată a lui Hiram a stârnit atenţia celorlalţi lucrători din Templu. Doisprezece adepţi constructori se apropie de regele Solomon şi-i spun că ştiu ce s-ar fi întâmplat. Ca un prim lucru, fac apelul şi se constată lipsa celor trei, Jubelo, Jubela şi Jubelum. Imediat începe căutarea, cu cei 12 care se împart în patru grupe, pentru a-l căuta peste tot: la nord, la sud, la est şi la vest. Din pură întâmplare, pentru a nu se prăvăli de pe colină, unul din cei trei căutători care s-au îndreptat spre vest, s-a prins de ramura de salcâm, descoperind locul unde era îngropat Hiram. Între timp, asasinii au fost găsiţi, capturaţi şi ţinuţi captivi. Solomon îi judecă, îi condamnă şi aplică sentinţa, trimiţând pe cineva să recupereze cadavrul lui Hiram.

La acest punct se înseră istoria preexistentă a lui Noe, Solomon cerând oamenilor să caute mormântul lui Hiram pentru a descoperi marele lui secret. Se aduce aminte că secretul poate fi cunoscut doar de cel care cunoaşte „cuvântul-cheie” care (se speră) l-ar fi însoţit pe Hiram în mormânt. Reîntorşi la locul unde

se afla ramura de salcâm, după ce au îndepărtat pământul care acoperea cadavrul, trimişii lui Solomon au început să verifice hainele lui Hiram pentru a găsi ceea ce căutau. Înştiinţându-l pe Solomon de toate aceste operaţiuni, i-au spus că nu au găsit niciun secret. Regele ordonă să fie dezgropat corpul lui Hiram şi primul cuvânt pronunţat de unul dintre cei care participau la acţiune ar fi devenit cuvântul masonic de ordine în locul celui care s-a pierdut. Referindu-se la acest episod, în prezent este un fapt comun discutarea despre *cuvântul masonului* sau *cuvânt al masonilor*: la începuturile literaturii de dinainte de secolul al XVIII-lea, noţiunea nu implica nici atribut posesiv şi nici plural; era vorba doar de un cuvânt masonic, nimic mai mult. Este organizată o procesiune către mormânt unde adepţii încearcă să scoată cadavrul lui Hiram cu prinderile („strângerile de mână") ale primului, respectiv al celui de-al doilea grad, care se dovedesc ineficace.

La unison, constructorii ar fi exclamat: «*O Doamne*, *Dumnezeul meu*, *nu există niciun ajutor pentru fiul* văduvei?». Maestrul ritualului prinde mâna lui Hiram cu „strângerea Maestrului" (numită şi „labă de leu") şi ridică corpul cu ajutorul celor *5 Puncte ale Frăţiei*. *Cu* cadavrul lui Hiram deasupra, acesta pronunţă cuvântul masonic înlocuitor – *Mahabyn* – ca în cazul legendei lui Noe (11). În prezent, cuvântul este şoptit la urechea adeptului celui de-al treilea grad care, în dinamica acţiunii, joacă rolul lui Hiram.

= Timpul şi Fecioara =

Cele 5 puncte ale Frăţiei fac referire la aspecte cu ajutorul cărora adeptul poate menţine un secret, poate ajuta şi sfătui ceilalţi „fraţi", poate servi (într-un mod mai bun) interesele asociaţiei. Intenţii lăudabile care în realitate, nu au nicio relevanţă practică în

modul cum sunt prezentate. Dacă Hiram este mort, acesta nu poate fi readus la viaţă prin resuscitare: este un cadavru şi aşa rămâne. În continuarea naraţiunii se povesteşte că după

ce a fost dezgropat din mormântul de pe colină, este reînhumat din nou la interiorul Templului unde, în amintirea acestuia, este ridicat un monument: o femeie tânără plânge deasupra unei coloane înjumătăţite (semn al neterminării Templului). Tânăra răsfoieşte o carte cu sfaturile lui Hiram; în mâna stângă are o urnă care conţine cenuşa lui Hiram, iar în mâna dreaptă o ramură de salcâm. În spatele ei, ca un bătrân cu barbă, se află Timpul care priveşte mângâind părul desfăcut al fetei. Cu toată inexactitatea desenului din imaginea alăturată (cunoscut în Masonerie cu numele de *Odihna fratelui*), se poate spune că reprezintă o imagine evocativă fiind folosită o perioadă, în cimitire, pentru a distinge (imediat) mormântul unui tovarăş al „frăţiei”.

Chiar dacă Masoneria nu este o societate secretă ci mai simplu, o societate care depozitează secrete, misteriosul cuvânt *Mahabyn* (chiar dacă a fost făcut public spre timpurile moderne) a fost un punct al magicului secret masonic până spre jumătatea secolului al XVIII-lea. Fără îndoială, Hiram Abiff este personajul cel mai profund respectat al tradiţiei masonice, chiar dacă nu era mason şi chiar dacă (poate) nu se numea Abiff. Acţiunea, respectiv etica masonică ale acestuia sunt recunoscute de către toţi „fraţii" din lume, fără să aibă niciun fundament la nivel istoric. De-a lungul timpului au existat multe tentative de justificare a legendei hiramice încercându-se „legarea" acesteia de ceva mult mai solid din punct de vedere istoric şi religios. De exemplu, s-au încercat paralelisme cu mitul egiptean al lui Osiris, cu alungarea lui Adam din paradisul terestru, cu moartea şi învierea lui Iisus, cu asasinarea lui Thomas Becket, cu arderea pe rug a *Marelui Maestru* templar Jacques de Molay, chiar şi cu executarea regelui englez Charles al II-lea. La o privire mai atentă, există puţine puncte de legătură cu fiecare din aceste episoade, iar atunci când aceste părţi comune există, sunt rare, prea puţin convingătoare, încercând să li se atribuie o anume conotaţie hiramică de bază (12). Făcând abstracţie de Iisus, celelalte personaje nu sunt venerate la nivel internaţional şi nici nu se bucură de vreo apreciere deosebită din partea mişcărilor sau asociaţiilor de calibru mondial. La fel ca Jacques de Molay, şi Hiram Abiff a fost ucis pentru că a refuzat să dezvăluie neiniţiaţilor secretele lui. Hiram a preferat să moară decât să-şi încalce jurământul – «*o demonstraţie de forţă* şi *integritate rar întâlnite*» – dar faţă de întâmplarea *Marelui Maestru* ars pe rug, istoria lui

Hiram este o invenţie, nefiind constructivă din punct de vedere al experienţei vieţii trăite.

În cele din urmă, legenda se încheie cu angajamentul tovarăşilor lui să-l asiste şi după moarte, în acest scop trebuind să fie ales un candidat: «(…) *ne îndreptăm privirea către binecuvântata nemurire* (…) *să vină implacabilul tiran al Morţii*: *îl primim ca pe un mesager trimis de-al nostru Suprem Mare Maestru pentru a transforma, în noi, ceea ce este imperfect în ceea ce este perfect, pentru a ajunge în glorioasa Lojă din ceruri unde se află Supremul Arhitect al* Universului». Masoneria nu este o religie, în sensul că nu are aspectul formal al unei religii; dar este de la sine înţeles că, cu atitudini şi noţiuni de tipul celor prezentate, este dificil de afirmat că nu se bazează, măcar în parte, pe principii religioase. Sf. Pavel ar fi fost fericit să-şi pronunţe căinţa atunci când predica mesajul lui de nemurire!

= Maestrul *Artei* =

Cercetătorii Masoneriei au cheltuit destul de mult timp şi au dat dovadă de multă naivitate în tentativa de a reuşi să descopere, chiar dacă prin urme mici, originea posibilă a mitului hiramic. Orice efort a fost sortit eşecului (13). Singurul lucru sigur este că legenda mormântului lui Hiram se trage dintr-o tradiţie precedentă, o istorie care-i privea pe fiii lui Noe, chiar dacă dezgroparea patriarhului e doar invenţie pură. În realitate, pare mai mult decât evident că cele două povestiri tind să fie reprezentarea simbolică a unui alt fapt, precum descoperirea unui „cineva” sau a „ceva” care se află la interiorul celei mai vechi tradiţii masonice. Dacă se încearcă reconsiderarea manuscrisului prehiramic în care se povesteşte despre mormântul lui Noe, faptele încep să se clarifice.

În acelaşi document biblic se află şi povestea lui Bezaleel, cel care a construit *Arca Alianţei* (la poalele muntelui Horeb, în Sinai) dorită de Moise. Este interesant de remarcat că şi pentru acest artizan, Vechiul Testament foloseşte cuvinte de mare precizie, la fel ca şi în cazul lui Hiram. În *Exodul 31*: *1 – 5*, vorbindu-se despre Bezaleel, aflăm: «*Şi Domnul, vorbindu-i lui Moise, spuse*: „*Vezi, l-am chemat pe Bezaleel, fiul lui Un din tribul lui Juda. Şi l-am acoperit cu duhul lui Dumnezeu în înţelegere* şi *înţelepciune*, *în cunoaştere* şi *în toate abilităţile omului*, *pentru a face muncile cu pricepere*, *să prelucreze aurul*, *argintul şi bronzul*. *Şi în arta tăierii pietrei*, *a prelucrării ei*, *în sculptură şi în toate muncile* omului”». Pe lângă faptul că a realizat *Arca Alianţei* (*Exodul 37*: *1 – 9*), tot Bezaleel a construit cele necesare pentru instalarea Tabernacolului în mijlocul deşertului, o listă lungă de lucruri şi accesorii care amintesc de cele scrise în *1 Regi 9* referitoare la Hiram. În mod curios, Tabernacolul are aceleaşi dimensiuni – inclusiv pătratul *Sancta Sanctorum* destinat să găzduiască *Arca* – care vor apare şi la Templul lui Solomon. Tot în *Exod* se descoperă că Bezaleel este implicat şi în realizarea veşmântului Sacerdotului Suprem, mai ales a acoperământului pentru piept (sau şorţ), ephod (14) – vezi imaginea din partea de jos a paginii 92.

În acest punct pare mai mult decât evident că modelul care a inspirat figura lui Hiram nu a fost Noe, ci primul maestru al *Artei*, „fratele” Bezaleel. Lămurit acest lucru, apare imediat o anomalie aparentă. Tabernacolul (în ebraică *Mishkan* – loc de reşedinţă), în realitate, era ceva enorm. Pereţii perimetrului erau realizaţi cu plăci înalte de 4 metri şi groase de 69 cm. La interior se aflau 4 duzini de planşe largi, cu părţile

terminale în unghi, cu dimensiunile în raport de 3: 1 [dimensiunile de 13, 7 x4, 6 metri (15)]. Tot acest spaţiu era acoperit cu o ţesătură grea de in şi cu piei de capră, în timp ce (la interior), acoperit cu ţesături se afla sanctuarul – spaţiu destinat conservării *Arcăi* [o suprafaţă de circa 50 m^2 (16)]. Toată această construcţie (mai degrabă un edificiu susţinut de traverse decât un simplu cort) se afla într-un spaţiu numit „curtea reşedinţei”, de dimensiuni corespunzătoare (pentru o idee aproximativă se poate avea în vedere mărimea unei piscine olimpice, de circa 45, bx22, 8 metri). Întregul spaţiu era înconjurat de 60 de stâlpi de lemn cu baze de bronz, înveliţi cu o ţesătură lungă de circa 137 metri şi înaltă de aproximativ 2, 28 metri. Ţinând cont de acest gabarit, greutate şi dimensiuni, transportul întregului ansamblu nu era un lucru uşor. Şi totuşi, israeliţii l-au luat cu el după ce au părăsit ţinutul Sinaiului. Ansamblul reapare din nou în *Cartea lui Jov 18*: *1*, când este ridicat la Shiloh după bătălia de la Jerichon, respectiv este citat în *1 Regi 8*: *4*, unde se spune că se afla la Jerusalim când Solomon a inaugurat marele Templu.

Dar apare o altă întrebare: bine, bine, Tabernacolul şi *Arca Alianţei* au fost duse la Jerusalim. Dar ce s-a întâmplat cu restul? Altarul de aur, tava pentru pâine, candelabrele şi toate elementele structurii pe care evreii nu le-au dus cu ei în deşertul Sinai? În *1 Regi 8*: *4* se precizează că Solomon avea cu el «*toate vasele sacre care se aflau în Tabernacol*». Atunci, din ce motiv i-a cerut lui Hiram să facă altele? Poate că Hiram a realizat coloanele Boaz şi Jachin, poate şi cada imensă de bronz, heruvimii, respectiv carele Templului, dar este mai mult decât sigur că nu a realizat tot ceea ce i se atribuie în mod normal.

Revenind la *Manuscrisul Graham*, se notează că include o referinţă extra-biblică la Bezaleel, în care se spune că doi principi tineri i-au cerut informaţii şi instrucţiuni. La cererea acestora, Bezaleel le răspunde că le poate vorbi dacă cei doi promit să nu reveleze nimănui secretele lui. Cei doi au jurat în mod solemn, fiind iniţiaţi şi instruiţi de către maestru. După moartea lui, mulţi susţineau că secretele acestuia au fost îngropate odată cu el dar, în realitate, au fost salvate şi păstrate datorită transmiterii lor celor doi principi (17).

Pe la 1730, nobilul Jean Desaguliers şi James Anderson au încercat să amalgameze povestea biblică a lui Hiram din Tyr cu naraţiunile despre Bezaleel şi Noe. Făcând astfel, au creat o legendă compozită care avea la centru figura lui Hiram Abiff. Dar din ce motive au încercat să inventeze o istorie nouă? Fiecare din cele două este frumoasă în felul ei. De ce trebuia construită o nouă situaţie, care să-i încurce şi

mai mult pe „fraţii” masoni care nu au auzit niciodată vorbindu-se de presupusul maestru constructor? Şi din ce motiv trebuia trecută în plan secund figura autentică şi legitimă a lui Bezaleel (prezentată în textul biblic) dacă nu pentru a continua, în mod deliberat intenţia lor, adevăratul scop al „mixajului” Dacă acesta ar fi fost scopul, este de la sine înţeles că cercetătorii originilor, cei care îşi puneau întrebări, cu greu ar fi putut întrezări direcţia justă (după cum s-a întâmplat după 267 de ani), ocupaţi fiind cu descurcarea iţelor din misterul profund al lui Hiram Abiff.

Un sacerdot cu ephod, sculptură prezentă în una din capitalele europene. Trebuie remarcată expresia „preotului”, întărită de ceea ce are pe cap!

Faptul că atât Anderson cât şi Desaguliers erau amândoi protestanţi convinşi

(prezbiterian, respectiv calvinist) ar putea avea o legătură cu strategia de iniţiere în gradul al III-lea, în zilele în care *Marea Lojă a Modernilor* era în conflict cu loja rivală a Anticilor. Poate că în istoria lui Moise şi a lui Bezaleel se aflau particularităţi apropiate de tradiţia urmată de *Antici* şi tocmai din acest motiv s-a încercat distragerea atenţiei de către „curentul” *Modernilor După* cum se va vedea mai departe, în capitolul 20, poate că acesta este motivul, dar vom mai discuta.

= Planşele de studiu =

După ce s-a examinat cu atenţie conţinutul celui de-al treilea grad masonic (corespunzător gradului de *Maestru*), este bine de făcut o scurtă prezentare a primelor două

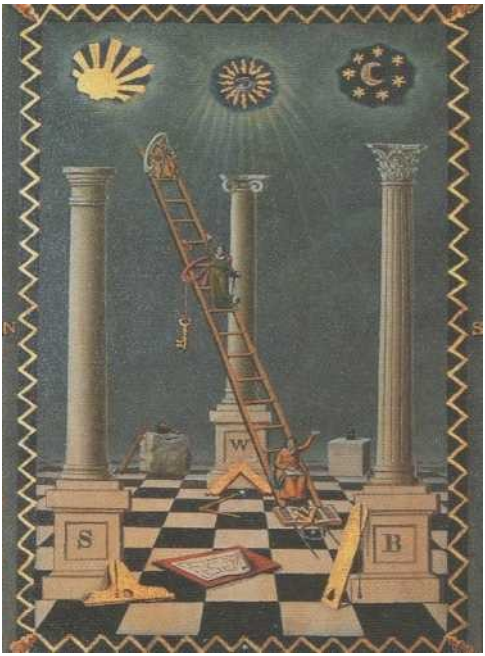

grade: primul – *Ucenic*, al doilea – *Calfă*. *În* afară de ceremoniile rituale precum deschiderea şi închiderea porţilor lojei, de desfăşurarea propriu-zisă a ritulului de iniţiere a adeptului, fiecare grad este descris şi explicat în mod amplu cu ajutorul unor planşe sinoptice (numite planşe de studiu), elemente de sinteză sau colaje rezumative. În funcţie de lojă, desenele puteau să difere, existând cazuri de planşe mai decorate şi altele mai puţin bogate în decoraţiuni dar care în cele din urmă, duceau către aceleaşi teme individuale. Primele exemple ale acestor instrumente auxiliare au apărut spre finele secolului al XVIII-lea, având o lejeră dezvoltare spre începutul secolului al XIX-lea. În afară de a avea rol în învăţare şi îndoctrinare, acele planşe foloseau şi ca elemente decorative la interiorul lojelor.

Planşa primului grad masonic Atunci când adeptul intră pentru prima dată într-o lojă, masonul ucenic este asemănat cu o „piatră neşlefuită”, cu o

„cărămidă neprelucrată” (mai pe românește, e un „bolovan” e!). Tocmai la acest nivel, din perspectiva admiterii în «*misterele şi privilegiile anticei „frăţii”*», se induce o anumită stare de excitaţie psihică. Trecerea prin cele trei grade se termină cu misterioasa (aproape iritantă) legendă hiramică şi, dezvoltându-se *Capitolul Arcului Regal*, reapare acea stare de stimulare psihică, de această dată pentru o realitate diversă. Scopul primului grad este de a-l introduce pe „frate” în conştientizarea psihicului său, în timp ce treptat începe să se obişnuiască cu organizarea lojei. Cei şapte oficianţi fac referire la cele şapte nivele ale conştiinţei: *maestrul de ceremonie*, *supraintendenţii* – cel bătrân şi cel tânăr, *diaconii* – cel bătrân şi cel tânăr, *custodele* şi garda (*gardianul*) internă. Cele trei coloane care apar figurate pe planşa de sinteză a gradului întâi reprezintă agenţii principali care acţionează prin cele şapte nivele de conştientizare. Prima coloană (cea în stil corintian) face referire la *exuberanţă* şi *creativitate*. A doua coloană (cea în stil doric) se referă la *pasivitate*, *reflecţie* şi la *natura tradiţională* (cu sens de *conservator*). *A* treia coloană (în stil ionic) indică *echilibrul* (18).

Pardoseala în pătrate de şah (albe şi negre, ca în lojele veritabile) reprezintă contactul la nivel cu pământul (cu lumea fizică), în timp ce coloanele indică psihicul (sau sufletul), la momentul când se află la jumătatea drumului care-l va duce către poarta cerurilor. În panoul de sinteză, a patra dimensiune este indicată ca fiind *Gloria* care se află în centru, simbol al divinităţii spiritului. Planşa sinoptică a primului grad iniţiatic conţine şi alte simboluri: *compasul*, ale cărui vârfuri indică axa est-vest (direcţia de aliniere a conştiinţei); *scara lui Jacob*,

care duce către înalt cu ajutorul a trei trepte principale: *credinţa*, *speranţa* şi *caritatea* (pe rând, fiecare din aceste trepte este asociată cu starea de progres). La simbolismul scării se asociază „Cartea Legii Sacre” şi obişnuita imagine cu un punct la interiorul unui cerc. Nu lipsesc obiectele muncii ucenicului: ciocanul, rigla şi dalta. O parte a ceremonialului de iniţiere adeptul o petrece ţinut în întuneric, legat la ochi, fără niciun fel de lucruri asupra lui (brăţări, podoabe, ceas etc), semnificaţie a stării de sărăcie şi inactivitate. Braţul drept, partea stângă a pieptului (pentru distingerea sexului) şi genunchiul sunt descoperite; numai piciorul drept este încălţat – simbol al condiţiei „nici îmbrăcat, nici dezbrăcat, nici încălţat nici descălţat”, atenţia trebuind să fie îndreptată spre conceptul de umilinţă profundă. Înainte de a fi pe deplin acceptat, gardianul aşază la pieptul iniţiatului un obiect greu şi contondent, îi leagă de gât o funie obligându-l să meargă în acest fel (condus de funie). Toate acestea fac parte din solemnitatea ceremoniei, ţin de obligativitatea respectării de către ucenic a angajamentelor asumate faţă de „frăţie”, amintindu-i-se pedepsele în cazul unei posibile încălcări a promisiunilor şi angajamentelor acceptate atunci când a fost primit ca ucenic.

După îndepărtarea eşarfei de pe ochi – fiind readus la lumină, candidatului îi sunt prezentate cele trei *Mari Lumini* (cartea cu „Legea Sacră”, echerul şi compasul), respectiv *Micile Lumini* (Soarele, Luna şi *Maestrul* lojei). Pe planşă apar adesea „bijuteriile lojei”: firul cu plumb la un capăt, mistria, etc. Referitor la această serie de obiecte există destule interpretări: de exemplu, intenţia de continuare de-a lungul gradelor prin mersul rectiliniu şi modificarea

bruscă a direcţiei în unghi drept – orice acţiune trebuie „inspirată” şi „condusă” de dorinţa de „înţelegere” şi „cunoaştere”, prin „perfecţiune” şi „disciplină absolută”. Candidatului i se vorbeşte despre amiciţie, solidaritate şi uniune în cadrul „frăţiei”, scopuri care se îndeplinesc cu ajutorul „temperării”, „puterii”, „prudenţei” şi „justiţiei”, culminând cu semne, strângeri de mână şi cuvinte caracteristice gradului.

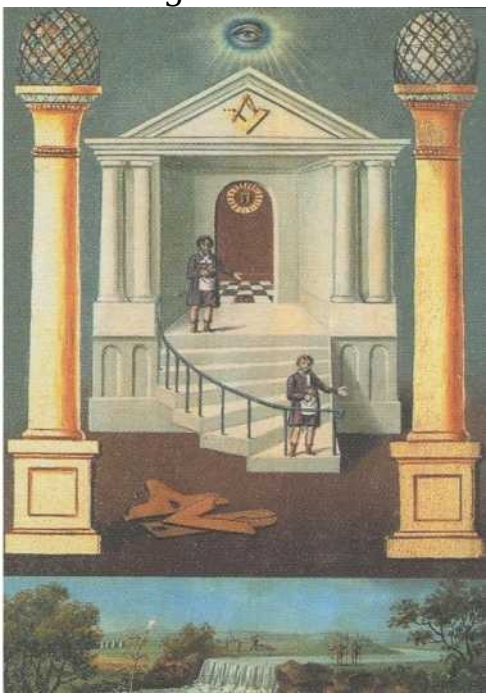

Fiind vorba de un traiect al progresului, cadrul sinoptic care caracterizează gradul al doilea reprezintă o continuitate a gradului precedent. *Scara lui Jacob* devine un urcuş în spirală (sau curbiliniu) iar candidatul este asemănat cu un spic de grâu (a se vedea şi simbolistica ciocanului, a secerei, a spicelor de grâu – nota traducerii în limba română). La acest nivel, adeptul trebuie să fie în stare să-şi conducă propria personalitate, dar trebuie şi să fie gata să urce

către stadii noi şi elevate ale conştiinţei (19). Direcţia scării pleacă de la est către vest, în realitate indicând ceva mult mai complex – mişcarea corpului fizic care cu ajutorul spiritului, tinde către divinitate, traversând cele şapte nivele ale conştiinţei (vezi şi ideea celor *Şapte Arte* Libere). Instrumentele operative ale gradului sunt *cumpăna* (nivela) – simbol al justiţiei, *firul cu plumb* (simbol al caritătii) şi *echerul* (simbol al adevărului). *Planşa gradului al doilea* Efortul conceptual este concentrat pe ideea de moralitate şi toate instrumentele au rolul de aşezare a ego-ului fiecăruia în analiză cu un criteriu absolut. Gradul este o alegorie şi la cele ce se întâmplau pe durata construcţiei Templului lui Solomon, atunci când meşteşugarii *Artei* urcau scara către camera intermediară pentru a fi plătiţi. Imaginea ţine de ideea „plăţii juste" ca urmare a unei munci efectuate în „mod just", fiind recunoscut acest lucru celui care a depus efortul. Simbolul camerei intermediare este litera „G" (iniţială divinităţii) sau un ochi care vede totul. În planşa de studiu a gradului al doilea apar şi coloanele Templului lui Solomon, Boaz – *întemeiere*, *fondare* şi Jachin – *în forţă*, destinate susţinerii globului terestru şi a bolţii celeste (simbol al universalităţii Masoneriei). Cei doi pilaştri, împreună, reprezintă conceptul global de *stabilitate*. În cursul iniţierii în gradul al II-lea, adeptului îi este amintit că pilaştrii Templului sunt goi la interior putând fi utilizaţi ca depozite pentru tezaurele masonice; iniţiatul realizează un pas înainte dobândind informaţiile legate de geometria sacră euclidiană. Şi în acest caz, ceremonia se închide fiindu-i prezentate adeptului noi semne, strângeri de mână şi cuvinte secrete, tipice nivelului la care se află.

Până în acest punct, parcursul iniţiatico-masonic

este destul de însemnat. Multe informaţii privesc activităţile şi protocolul desfăşurării adunărilor în lojă, în timp ce alte aspecte se referă la conştiinţa spirituală şi la dorinţa de realizare a virtuţii morale şi a care-ŢI 55X55 55

tăţii. Printre activităţile caracteristice gradului al II-lea se află lectura de texte şi instrucţiuni operative, anumite pasaje din Vechiul Testament, respectiv pasaje dedicate *Artelor* Libere. Din mai multe puncte de vedere, acest tip de norme (urmate la interiorul lojei) apar ca fiind ingenue şi superficiale, fragmentele biblice fiind (în general) interpretări subiective ale anumitor evenimente. Cu toate acestea se intuieşte un fel de „anticipare" pentru că adeptul trebuie să ajungă al nivelul al treilea al parcursului iniţiatic. Tot ceea ce a fost construit şi prezentat până acum avea ca scop acest obiectiv, gradul de *Maestru* fiind cel care aduce cu sine revelarea marilor secrete masonice. Şi totuşi (în mod paradoxal) la acest nivel, totul „alunecă" studiindu-se legenda construită şi falsificată a morţii lui Hiram.

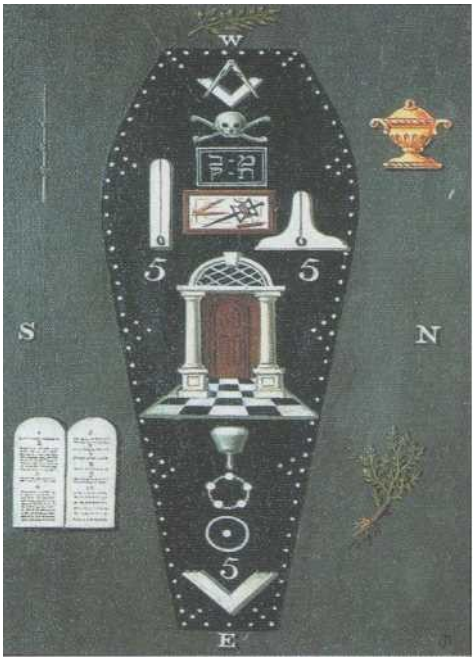

Dacă într-adevăr gradul al III-lea ascunde un mare şi covârşitor mister, în aceste condiţii este destinat să rămână dincolo de înţelegerea umană. De multe ori s-a spus că «*este dificil de înţeles şi interpretat gradul cu titlul de „Maestru" deoarece ritualul descrie un proces psihologic care se întâmplă de foarte puţine ori în con textul societăţii noastre*» (20). Dar dacă aceiaşi maeştri ai *Artei*, pregătiţi îndelung şi cu intensitate, în timp şi cu dăruire pe baza unei ucenicii clădite pe descoperirile celor de dinainte, nu sunt în stare se sesizeze esenţa gradului, înseamnă că există ceva care nu funcţionează. Motivul pentru care la acest nivel, este propusă legenda exemplară (dar dificil de înţeles) a morţii lui Hiram Abiff este uşor de intuit. Fapt realizat cu deosebită perspicacitate (înainte ca această practică să devină operantă) de către Isaac Newton care, profund implicat în căutarea marelui secret filosofal, scria: «*O persoană poate imagina lucruri care sunt false, dar le*

poate înţelege doar pe cele care sunt adevărate»! *Imaginea prezintă planşa gradului al treilea*.

Note:

1 – Ars Quatuor Coronatorum, *The Transactions of Quatuor Coronati Lodge N° 2076*, United Grand Lodge of England, vol. 74, 1961, pag. 133 – 137.

1. – Josephus Flavius, *Antichităţi judaice*, cartea III, cap. VII: 5. A se vedea şi *1 Samuel 2*: *18*.

2. – James Hastings, *Dictionary of the Bible*, Edinburgh, T & T, 1909, la secţiunea *Dressitem*: *Apron*.

3. – Werner Keller, *The Bible as History*, London, Hodder & Stoughton, 1956, pag. 72.

4. – James Hastings, *Dictionary of the Bible*, cât., la secţiunea *Brass*.

5. – Josephus Flavius, *Antichităţi judaice*, cartea VII, cap. III: 4.

6. – Albert Mackey, *Encyclopedia of Freemasonry* (facsimil al ediţiei din 1909), Kila, MT, Kessinger, 2003.

7. – Cuvintele sunt *Baabanim* şi *Vebagneisim*.

8. – Acest document este datat 14 octombrie 1726, este scris de un nu prea bine identificat Thomas Graham şi este intitulat *The Whole Institutions of Free Masonry Opened and Proved by the Best Tradition and Still Some Reference to Scripture*.

9. – Alex Horne, *King's Solomon Temple in the Masonic Tradition*, London, Aquarian Press, 1971, cap. 14, pag. 341.

10. – Referitor la remarcile «*Osul are măduvă*» şi «*Miros*», alte interpretări posibile ale expresiei *Mahabyn* ar putea fi «Ce *anume*?», «*Constructorul*» sau interpretarea catehismului masonic irlandez care vorbeşte de *Matchpin*. *A* se vedea şi David Stevenson, *The Origins of the Freemasonry*, cât., cap. 6, pag. 149.

11. – Pentru detalii referitoare la diversele interpretări, a se vedea şi Manly P. Hall, *The Secret Teachings of All Ages*, Los Angeles, CA, Philosophical Research Society, 1989, pag. LXXVII, la paragraful *Hiramic Legend*.

12. – Alex Horne, *King's Solomon Temple in the Masonic Tradition*, cât., cap. 14, pag. 280, 345.

13. – *Ephod-ul* este amintit, de multe ori, în *Exodul*.

14. – În Biblie, toate măsurile sunt date în cubiţi, o unitate de măsură destul de imprecisă care, în limite destul de mari, era distanţa dintre cot şi vârful degetului. Era o măsură variabilă între 46 şi 56 de cm. La interiorul acestui interval se aflau diversele măsuri ale „cubiţilor" utilizate în Antichitate; egiptean, ebraic şi al popoarelor sumeriene. Anumite variaţiuni erau cubitul regal, cubitul sacru şi cubitul angelic. Pentru prezentarea de mai sus s-a adoptat valoarea minimă a cubitului, cea de 46 cm. (Ţinând cont de definiţia cubitului, ca „distanţa dintre cot şi vârful degetelor", denumirea de cubit poate aminti de numele unui os din componenţa antebraţului, *radius* şi *cubitus* – sau *ulna* – nota traducerii în limba română).

15. – S-a notat că traducerea foloseşte termenul de „planşe", „panouri" care la fel de bine, ar putea fi înlocuite cu alte sinonime, cu toate că termenul ebraic antic care apare în text, din punct de vedere tehnic, este destul de obscur, fiind destul de greu de stabilit validitatea folosirii acestor noţiuni. Se poate vedea, printre altele, şi James Hastings, *Dictionary of the Bible*, cât., la secţiunea *Tabernacle*.

16. – Alex Horne, *King's Solomon Temple in the Masonic Tradition*, cât., cap. 14, pag. 340.

17. – W.K. MacNulty, *Freemasonry*, London, Thames & Hudson, 2003, pag. 16.

18. – lui, pag. 22, 23.
19. – lui, pag. 28.

Capitolul 9 – «Tranziţia» = Primele gilde =

După ce ne-am convins de consistenţa slabă a legendei hiramice care încununează parcursul de iniţiere masonică a adeptului, ar deveni interesant de descoperit ce anume exista, în practica lojelor, înainte de introducerea acestei legende şi înainte de deceniul al treilea al secolului al XVIII-lea. Ce anume ar fi putut atrage persoane de calibrul lui Elias Ashmole sau Christopher Wren? Tocmai din acest motiv este necesar de separat, „starea" adoptată de Masonerie sub tutela Casei de Hanovra, faţă de „starea" pe care o avea cu mult mai înainte. Atunci când James Anderson a făcut referire la Wren şi la afilierea acestuia la *Marea Lojă*, pare să sugereze că cel din urmă a fost mason din „modă", ca „adaptare" Dincolo de observaţiile mai mult sau mai puţin precise, ceea ce contează este trasarea unei delimitări între ceea ce Masoneria „este", respectiv „era" odată.

În vremurile antice, Cavalerii Templari vorbeau ei înşişi ca despre „fraţi masoni" – frère maçons – tradiţia rămânând la interiorul Masoneriei franceze şi în zilele de astăzi astfel că, atunci când se vorbeşte de Masoneria franceză se discută despre *franc* maçon. Conceptul conform căruia Masoneria *speculativă* ar fi derivată din corporaţiile sau gildele de constructori şi dăltuitori, de lucrători în piatră, ale Evului Mediu ca o congregaţie a *Fiilor lui Solomon* este corect, dar până la un anumit nivel. La vremea respectivă, în insulele britanice nu existau gilde de acest fel şi chiar dacă structurarea în loje este introdusă în Scoţia de Cavalerii Templari încă din 1307, asta nu înseamnă că aceiaşi cavaleri ar fi fost „fraţi masoni", *operativi* sau *speculativi*.

Lojele şi întregul aparat masonic au început să fie adoptate în Scoţia în secolul XV, când lucrătorii corporaţiilor au fost încadraţi la interiorul unui document regal, chiar dacă era vorba despre gilde de comercianţi, respectiv ale altor meşteşugari, nu neapărat legate de domeniul construcţiilor şi al prelucrării pietrei. De instituţii cu tentă „filosofică" nici nu se putea discuta. În 1474, regele James al III-lea recunoştea gildele ţesătorilor, pielarilor, fierarilor (prelucrători ai metalelor), sticlarilor, pictorilor, constructorilor de arcuri, tapiţerilor, constructorilor de ţigle, constructorilor de valize, cufere şi coşuri, dogarilor. În 1483 s-au adăugat gildele lucrătorilor cu ciocanul (lăcătuşi, fabricanţi de cuţite şi armuri), şelarilor (fabricanţilor de şei), respectiv măcelarilor. Ulterior, regele James al IV-lea a adăugat la listă corporaţia bărbieritor şi a chirurgilor şi începând cu 1530, succesorul lui (James al V-lea) a mărit lista introducând şi recunoscând corporaţiile brutarilor, pălărierilor şi potcovarilor. În acelaşi timp, *Capitolele Templare* se dezvoltau în paralel, dar independent de corporaţiile profesionale.

= Dincolo de sigiliul regal =

În 1312, după ce şi în Anglia catolică a început persecuţia Cavalerilor Templari, toate pământurile şi proprietăţile lor au fost confiscate trecând în proprietatea *Ordinului Spitalicesc al Sf. Ioan de Jerusalim* (a se vedea „dincolo" de rânduri). În realitate, începând cu 1317, Templarii continuau să fie activi în Scoţia prin *Frăţia Roza-Crucii*. *O* problemă o constituia multitudinea de bunuri şi imobile care trebuiau administrate. Documentul papei Clement al V-lea era destul de clar şi impunea trecerea acestor proprietăţi şi bunuri sub tutela *Ordinului Spitalicesc*. Chiar dacă bula papală nu avea efect în Scoţia din

cauza excomunicării, cavalerii scoţieni ai *Ordinului Spitalicesc* au acordat o acoperire perfectă „verilor” Templari în gestionarea intereselor şi proprietăţilor.

La nord de linia de graniţă dintre Anglia şi Scoţia, administraţiile celor două ordine gemene au avut, timp îndelungat, o colaborare neoficială până în momentul în care, un document al regelui James al IV-lea al Scoţiei (datat 19 octombrie 1488) a rezolvat starea de fapte. Posesiunile aflate pe teritoriul scoţian rămâneau proprietatea templarilor, urmând să fie gestionate din acel moment de William Knollis, reprezentant al *Ordinului Spitalicesc* la Torphichen, în partea occidentală a Lothian. La 18 iunie 1488, Knollis a fost promovat trezorier de acelaşi suveran, instalându-se cu titlul de *Guvernator* în *Castelul Negru*, în apropiere de Bowness (Firth of Forth). După trei ani (la 10 ianuarie 1491), pentru rezultatele sale, Knollis a primit un loc în Parlamentul scoţian, unde a deţinut titlul de lord St. John.

Ordinul Spitalicesc al Cavalerilor Sf. Ioan de Jerusalim a fost înfiinţat în Palestina cu puţin timp înainte de Ordinul Templar, sub conducerea *Marelui Maestru* Raimond Dupuy şi şi-a asumat sarcina de ajutorare (din punct de vedere medical, al bunăstării) a pelerinilor dezmoşteniţi, respectiv a familiilor victimelor cruciadelor. Spitalul din Jerusalim al acestora exista încă de dinainte de începerea cruciadelor, fiind fondat în 1050 de un nobil francez – *Sf. Gérardïn* 1530, *Ordinul Spitalicesc* va trece printr-o schimbare modificându-şi numele în *Ordinul Cavalerilor de Malta*, mai ales că din 1291 au părăsit Palestina. Pentru a se face diferenţierea dintre crucea roşie cu opt vârfuri care forma emblema Templarilor, *Cavalerii de Malta* aveau pe piept o cruce albă (o ramură succesivă a acestui ordin a luat fiinţă în 1888,

origine a *Britain's St, John Ambulance Association*). *În* afara unui simbol divers, cavalerii celor două ordine îmbrăcau tunici care îi deosebeau imediat: tunica albă a cistercienilor (pentru Templari) şi tunica neagră a *Benedictinilor* (pentru *Ordinul Spitalicesc*).

Fără a se ţine cont de cele stabilite înainte, în 1560, cele *Trei Stări* ale Parlamentului scoţian (1) au decretat că orice ordin cavaleresc care ar fi plătit tribut papei, ar fi rămas (prin confiscare) fără bunuri şi proprietăţi. În mod natural, *Cavalerii Ordinului Spitalicesc* sufereau din plin rigoarea noului document. Ca o recompensă pentru felul în care au dejucat această stare de necesitate, Maria de Scoţia s-a gândit să-i garanteze (cu titlu ereditar) lui James Sandilands, lord St. John, posesiunile baroniei Torphichen. Cu puţin timp înainte, regele Henric al VIII-lea Tudor al Angliei a luat cu asalt întreaga structură a Bisericii de la Roma anulând (din proprie iniţiativă) influenţa acesteia asupra tuturor bisericilor din regat. Chiar dacă fraţii şi călugării din ordinele respective nu făceau parte integrantă din structura ecleziastică a Vaticanului, Henric al VIII-lea a dat ordin de distrugere a mănăstirilor, abaţiilor şi bisericilor, arderea bibliotecilor (care se aflau în incinta acestor aşezăminte – vezi şi Umberto Eco, *Numele Trandafirului* – nota traducerii în limba română), provocând daune materiale şi culturale fără precedent istoriei şi tradiţiilor britanice. În această acţiune agresivă de curăţire, Henric viza şi ordinele cavaleresti care, într-un fel sau altul, erau legate (în măsură diferită) de mănăstiri, interzicându-le de pe regatul propriu. Răspunsul Templarilor nu s-a lăsat aşteptat, aceştia scufundându-i nava-amiral *Mary Rose* în largul zonei Spithead (2).

În 1560, Templarii au trecut sub conducerea lui

David Seton, rudă cu lordul George Seton. Maria (sora lordului George) a fost una din cele „4 Marii” care în 1548 au însoţit-o pe Maria Stuart în Franţa (şi tot cu ea s-au întors în Scoţia, în 1561). Cu scopul de a salva, încă o dată, bunurile şi posesiunile templare de trecerea sub jurisdicţia *Ordinului Spitalicesc*, Seton s-a gândit să dea o nouă identitate Templarilor din Scoţia: *Ordinul Cavalerilor Templari ai Sf. Anton* (3). În *Registrul Sigiliului Regal al Scoţiei* se precizează că

Începând cu 1590 se numărau cel puţin două concesiuni teritoriale din partea regelui James al VI-lea pentru Templarii Sf. Anton, concesiuni realizate cu condiţia ca pe unul din aceste teritorii Ordinul să realizeze un spital. Pe celălalt teritoriu, garantat în 1593, ar fi trebuit să se construiască o capelă, o mănăstire şi spitalul din Leith. Spitalul (terminat în 1614) a fost realizat pentru asistenţa săracilor şi nevoiaşilor, a fost numit *Spitalul regelui James* şi avea stema heraldică a respectivului rege. În aceeaşi perioadă, proprietăţile templare din zona Edinburgh-ului care aparţineau *Ordinului Sf. Anton* au fost transferate de acelaşi rege James către *Biserica*

Secesionistă a Sf. Anton din Leith, cu scopul de susţinere a structurii spitaliceşti care îi purta numele. *Sigiliul Cavalerilor Templari ai Sf. Anton din Leith* Chiar dacă în rândul opiniei publice s-a răspândit ideea că Templarii şi-au încetat existenţa după 1300, *Registrul Sigiliului Regal al Scoţiei* arată o cu totul altă stare de fapte (4). Sigiliul original al *Ordinului Cavalerilor Templari ai Sf. Anton* a ajuns până în prezent, fiind conservat de Biblioteca Facultăţii de Drept din Edinburgh (5). Pe respectivul sigiliu apare figura lui Sf. Anton (circa 300 d.Hr.) cu straiele specifice vremii, cu o carte în mână şi un clopoţel în jurul gâtului. Deasupra acestuia se află litera „T" – *Tău* – emblema Ordinului dedicat sfântului, pe care cavalerii o purtau (în albastru) deasupra veşmintelor negre (6). Mănăstirea (circa 99 de metri lungime de-a lungul axei est-vest) a fost construită puţin mai la sud de Leith, spre stânga faţă de abaţia Wynd (în afara Kirkgate), unde templarii dispuneau şi de o capelă, cimitir şi grădini. Toate bunurile şi terenurile care aparţineau stabilimentului au fost recunoscute Ordinului de către regele James al VI-lea pe durata unei adunări ecleziastice care a avut loc la Leith în 1614. Casa templară şi spitalul au fost demolate în 1822 şi locul este cunoscut în prezent ca «*zona unde odată se înălţa biserica* şi *comenduirea Sf. Anton*».

În 1603, cu unsprezece ani înainte ca spitalul din Leith să dobândească numele regelui, James al VI-lea (rege al scoţienilor) a devenit rege al Angliei, adoptând numele de James I. Astfel, tradiţia templară scoţiană s-a transferat la curtea regală de la Londra, împreună cu titlul ereditar de *Mare Maestru de St. Germain al Cavalerilor Roza-Crucii*. *În* 1613, fiica acestuia (Elizabeth) s-a căsătorit cu Frederick al V-lea al *Palatinatului* Rinului, întărind în acest fel o legătură

roza-cruciană cu „frăţia” din Heidelberg. În acest punct, în 1660, vremurile erau mature pentru ca nepotul lui James I (urcat pe tronul Angliei cu numele de Charles al II-lea) să devină protectorul instituţiei (dorită de Christopher Wren) pentru promovarea educaţiei teoretice şi practice în ştiinţele fizico-matematice (cu sediul la *Gresham* Collège). Imediat după (în 1662 şi 1663), regele Charles al II-lea şi-a dat acordul şi binecuvântarea astfel că londoneza *Royal Society* (fondată pentru dezvoltarea şi studiul ştiinţelor naturale) a putut fi inaugurată în mod oficial (7). Unul din scopurile iniţiale ale grupului l-a constituit analizarea şi studierea cu atenţie a ideilor, respectiv a lucrărilor maestrului roza-crucian Francis Bacon. Din acest motiv, imaginea lui Bacon apare pe reprezentarea inaugurală a *Royal Society* [vezi şi imaginea de la pagina 40 a acestei traduceri (8)].

= Bogăţia lui Solomon =

În baza documentelor masonice ale erei hanovriene şi după cum s-a tratat în paginile precedente, rezultă că sir Christopher Wren ar fi fost iniţiat în Masonerie la 18 mai 1691, în cursul unei ceremonii care a avut loc în catedrala St. Paul; păcat că în acei ani, din catedrală nu existau decât ruinele sau (în cel mai bun caz), schelele pentru reconstrucţie, din moment ce respectiva catedrală a fost distrusă în incendiul londonez. În realitate, începând cu 1660, loja neoficială a lui Wren a fost chiar *Royal Society*, un aşezământ de origine roza-cruciană bazat pe modelul lojelor scoţiene anterioare cu mult timp anului 1688, anul detronării Casei Regale de Stuart de pe tronul Angliei. În mod concret, nu exista nicio legătură între membrii *Royal Society* care se dedicau studiului ştiinţelor fizice, matematice şi ale filosofiei naturale (total nemulţumiţi de modul în

care a fost reformată asociaţia în 1717) şi adepţii masoni care se adunau în taverne şi hanuri. În Masoneria de origine hanovriană, totul trebuia revăzut, dacă nu chiar reinventat şi tocmai în acest context al incertitudinii a fost elaborată legenda hiramică.

Pe durata acestei perioade de confuzie şi de agitaţie, diverse evenimente şi resturi de informaţii despre tradiţia masonică scoţiană (condusă de Casa Regală Stuart) au fost (într-un mod sau altul) adunate de către Wren şi colegii lui; printre acestea, istoria regelui Solomon şi a Templului său se bucurau de o atenţia aparte. Începând cu acei ani, istoria lui Solomon (şi a Templului său) au ocupat centrul – focarul – activităţii masonice esoterice, dar nu în modul în care i-ar fi putut interesa pe Wren, Newton & Co. Noul „establishment" masonic nu cunoştea mai nimic despre aspectele ştiinţifice, respectiv alchimice legate de construcţia Templului. Ca o compensare, majoritarii din *Marea Lojă* şi-au imbentat propria mitologie.

Fostul preşedinte al *Royal Society* (sir Isaac Newton) era interesat de istoria regelui Solomon şi a stabilit cu precizie dimensiunile reale şi caracteristicile Templului, bazându-se pe cele scrise în Biblie (în *1 Regi*), susţinând că Solomon realizase lucrarea lui sub inspiraţie divină. Newton era convins că geometria sacră nu era doar o „contribuţie" la un proiect al unei construcţii, ci era şi un fel de legătură de-a lungul timpului între evenimentele istoriei umanităţii şi o bună parte din viaţa lui a încercat cu toată puterea intelectului său să copieze măreţia şi înţelepciunea regelui Vechiului Testament, figură care i-a servit ca inspiraţie (9). Împreună cu Robert Boyle şi cu ceilalţi membri ai *Royal Society*, Newton era

conştient că marele secret al lui Solomon, respectiv al artizanilor biblici precum Tubalcain, Bezaleel şi Hiram era un fel de ştiinţă alchimică, puternică şi unitară, care se baza pe celebra dar puţin cunoscuta substanţă din care era compusă „Piatra Filosofală”. Newton a scris destul de mult despre sanctuarul care adăpostea *Arca Alianţei*, susţinând că putea să nu fie vorba de un loc terestru precum *Sancta Sanctorum* de la interiorul Templului din Jerusalim, dimensiunile liniare fiind diverse. Şi-a făcut cunoscut conceptul conform căruia «*prin forţa inevitabilului, expresia cantitativă a superiorităţii a luat în stăpânire sfântul sfinţilor*» (10). Ce anume dorea să specifice cu această afirmaţie nu este destul de clar dar, fiindcă *Sancta Sanctorum* era locul de formă pătrată destinat să adăpostească *Arca Alianţei*, este evident că *Sancta Sanctorum* era însăşi *Arca* şi, după cum apare în *Apocalipsa 11*: *19*, era destinată să fie păstrată în *Templul Cerurilor* (11).

În studiile corelate cu acest argument, Newton era interesat în mod deosebit de un tratat al unui alchimist anonim, procurat de Ezechiel Foxeroft (membru al *King’s Coliege* din Cambridge). Foxeroft era traducătorul în engleză al operei lui Johann Valentin Andreae, cu titlul *Ceremonia căsătoriei alchimice* (1690), un document roza-crucian aflat în legătură cu manifestele frăţiei, celebrele *Fama Fraternitatis* (1614), respectiv *Confessio Fraternitatis* (1615), toate scrise în limba germană şi cunoscute ca *Manifeste* ale Roza-Crucii. Textul procurat de Foxeroft se numea *Manna – Discuţie despre natura Alchimiei* (12). În 1675, Newton a făcut câteva adnotări pe marginea textului, printre care şi aceasta: «*Această filosofie, când speculativă, când activă, nu se regăseşte numai în cartea naturii ci şi în scrierile sacre, precum în Geneză, Iov, Psalmi, Isaia şi altele. În*

cunoaşterea acestei filosofii, Dumnezeu a făcut din regele Solomon cel mai mare filosof al tuturor timpurilor (13). (Pentru uşurinţa înţelegerii anumitor aspecte se poate utiliza analogia *manna = mană*, ca în expresia *mană cerească* – nota traducerii în limba română).

În lucr*area Nouă Atlantidă* (scrisă de Bacon în 1623 dar publicată după patru ani), Bacon face referire la *Casa lui Solomon*, discutând despre conceptul lui de stat ideal. În această concepţie (trebuie ţinut cont că anticipă cu circa un secol revoluţia industrială), viziunea viitorului, respectiv a progresului tehnologic propuse de Bacon, stârnesc mirarea printr-o anume*ante vedere* (clarviziune). Vorbeşte de călătorii aeriene, de submarine, de motoare (surse de propulsie), rachete, furnizând cercetătorilor şi studioşilor de la *Royal Society* o listă lungă cu teme de cercetare, respectiv proiecte noi care pot fi catalogate cu uşurinţă ca incredibile. Pentru Bacon, aceste proiecte vizionare erau *Bogăţiile lui Solomon*, descriind fiecare lucru ca şi cum ar fi existat în realitate, unica problemă stând în încercarea de a le redescoperi (folosindu-se şi de mijloacele specifice epocii). În mediile roza-cruciene, când se făcea aluzie la *Casa lui Solomon* se făcea referire la *Templul Roza-Crucii* (14). Referitor la roza-crucianism, este interesant de semnalat că de-a lungul istoriei nu a existat o societate secretă numită *Roza-Cruce* sau persoane *Roza-Cruciene* (15). Roza-crucianismul era doar o vastă şi indefinită tradiţie filosofică. Existau persoane care puteau fi definite *roza-cruciene* (printre care şi mulţi din cei care au frecventat *Royal Society*), putându-se vorbi, într-un mod sau altul, de o *mişcare roza-crucianã*, neexistând o organizaţie formată (o societate constituită). Era

vorba de un mit utopic capabil de dezvoltarea unui ideal şi pentru a cărui îndeplinire au fost făcute multe descoperiri importante în istoria umanităţii. Fără „forţa de tracţiune” a acestui ideal (pe care Bacon l-a susţinut întreaga viaţă) oamenii de ştiinţă nu ar fi ştiut să-şi orienteze propriile energii, ce să facă pentru a realiza descoperirile şi ca o consecinţă, nu ar fi reuşit să-şi atingă niciodată obiectivele şi nici să-şi realizeze descoperirile intelectuale. Din acest punct de vedere se poate spune că *Manifestele* Roza-Crucii ar trebui înţelese ca o anunţare programatică a unei iluminări pe cale de îndeplinire.

Ar fi incorect de susţinut (după cum au făcut-o multe persoane) că după 1717, Masoneria de origine hanovriană s-a dezvoltat la interiorul Roza-Crucii. Unicul lucru pe care l-a încercat Masoneria *modernă* a fost să copieze şi, între anumite limite a reuşit acest lucru. Masoneria *modernă* îşi adaptează apropierea esoterică faţă de religie cu o atitudine cu puternice accente etice, axându-se pe filantropie; acelaşi lucru se poate spune şi despre câteva aspecte ale mişcării roza-cruciene, dar asemănările se termină aici. Faţă de filosofia Roza-Crucii, Masoneria engleză nu a fost încântată de reforme sau progresul artelor şi ştiinţelor, nici din punct de vedere practic al descoperirilor ştiinţifice, nici din punct de vedere al filosofiei naturale. În schimb, acestea au constituit motivele care au dus la fructificarea fluxurilor de energie lansate în primii ani ai *Royal Society* de către Christopher Wren şi colegii lui. Faptul că Wren a fost sau nu mason are prea puţină importanţă. Figura acestuia concentra ceea ce, în concepţia lui Anderson (teoreticianul noii Masonerii), ar fi putut reprezenta fratele mason perfect.

La fel ca şi Newton, Wren era entuziasmat de

magia matematică pe care o considera inclusă în Templul lui Solomon. Nu este de mirare că mişcarea masonică hanovriană, prin figura lui Desaguliers (care în 1719 a fost ales *Mare Maestru* al Lojei *Modernilor*) a adoptat noţiunea de „Templu al lui Solomon”. În calitate de membru al *Royal Society*, Wren a fost întotdeauna la curent cu progresele în cercetările şi studiile efectuate la interiorul societăţii, informaţiile fiind publicate în aşa-numitele *Verbale*. Legenda lui Solomon era un subiect demn de atenţie şi nu degeaba (începând cu 1724) a devenit un aspect fundamental al dinamicii masonice, transformându-se în gradul al treilea al iniţierii masonice. O iniţiativă fără sorţi de izbândă chiar de la început pentru că în loc de a da o continuitate firească celor două grade anterioare, introducând în nivelul al treilea noile orizonturi deschise de cercetările lui Newton şi ale colegilor lui, formularea gradului al treilea s-a fixat pe legenda inventată şi manipulată a lui Hiram Abiff, anulând orice posibilitate de aducere la zi şi îmbunătăţire.

5 5

Un al treilea grad, adecvat, exista deja. Era ceva destul de vechi, care s-a dezvoltat independent de *Arta* masonică, fapt cunoscut prin mărturiile scoţiene datate 1590 (Stirling). Laurence Dermott, *Mare Secretar* al Lojei *Anticilor*, a fost cel care a făcut cunoscut *Modernilor* că ştia de existenţa unui nou grad care a evoluat în formă independentă faţă de „frăţie” şi care din cele susţinute de el, putea fi considerat «*rădăcina*, *inima şi măduva Francmasoneriei*», dar despre care oficial nu se ştia mai nimic. Destul de târziu în timp (abia în 1772), *Anticii* l-au inclus ca aspect formal în cadrul ritualicii lor. De partea ei, loja *Modernilor* a cunoscut modificări

abia în 1813, odată cu fuziunea celor două tendinţe, când mulţi iniţiaţi au cerut o adecvare a gradului al treilea printr-o perspectivă mai bună faţă de legenda puţin convingătoare a lui Hiram (susţinută cu ardoare până în acel moment de către majoritatea *Modernilor*). *Acest capitol* – adăugare purta numele de *Arcul Regal*, ceva mult mai consistent decât gradul al treilea care exista atunci, Dermott având dreptate când a vorbit despre acesta, chiar şi în mod aluziv. Ţinând cont că mult timp s-a proclamat că nu pot exista mai mult de trei grade, respectiv de faptul că schimbarea „politicii" i-ar fi demotivat pe mulţi, era prea târziu pentru introducerea unei modificări. Ca urmare a fost luată în considerare adăugarea *Capitolului Arcului Regal* ca o mărire a gradului al treilea, acordând „frăţiei" un ultim obiectiv de îndeplinit. Despre *Arcul Regal* se va discuta mai târziu, la un nivel în care Bezaleel va avea întâietate asupra lui Hiram, va apărea şi termenul corelat de *mannă* care după cum s-a văzut, apărea în titlul misteriosului manuscris alchimic deţinut de Isaac Newton.

= Statuturi şi documente =

Faptul că în 1641, sir Robert Moray a fost iniţiat într-o lojă masonică, respectiv că în 1646, Elias Ashmole a fost şi el iniţiat demonstrează că, în paralel cu activitatea Templarilor şi roza-crucienilor, exista în Anglia o formă de Masonerie activă din vremea dinastiei Stuart. Pentru aceasta, câteva rânduri din jurnalul lui Ashmole sunt mai mult decât elocvente: «*1646, 16 octombrie, 4: 30 pm. Am fost iniţiat în Masonerie la Warrington, în Lancashire, de către colonelul Henry Maiwaring din Karincham (Cheshire)*». *Dacă* nu apare ca fiind stranie citarea lui Moray ca prim iniţiat pe teritoriul englez (urmat după

aceea de Ashmole), altfel stau lucrurile în cazul lui Mainwaring, despre a cărui iniţiere nu se găsesc mărturii în celelalte documentele istoriei masonice. Din cele cunoscute, Mainwaring era socrul lui Ashmole şi după câte se ştie, a fost primit în Masonerie în aceeaşi zi (16). Este posibil ca loja din Warrington să fi dat posibilitatea unor astfel de iniţieri, putând fi o „lojă ocazională" sau „temporară" care în anumite limite, putea exista doar pentru o singură zi, neexistând prea multe documente referitoare la această lojă.

Cu cinci ani înainte, sir Robert Moray a fost iniţiat la Newcastle în cadrul unei loje militare cu reşedinţa la Edinburgh, unde se aflau departamentele administrative ale armatei scoţiene. Chiar dacă *iniţiatul*, respectiv *asociaţia* aveau origini scoţiene, această primă iniţiere este recunoscută ca prima iniţiere din istoria Masoneriei engleze, mai ales că evenimentul a avut loc pe teritoriu englez. La fel se poate presupune despre celebrarea legată de afilierea lui Ashmole, neexistând nicio mărturie documentară despre cei şapte membri care în octombrie 1646 formau loja din Warrington. În mod normal, militarii care spre jumătatea secolului al XVII-lea se afiliau la lojele masonice de câmp, nu erau „fraţi" *operativi*. *Se* pare că dinainte de 1590, chiar dacă lojele masonice erau organizate (din punct de vedere *operativ*) precum gildele, putea să existe posibilitatea admiterii la interiorul lor de adepţi *non-operativi*. *Cu* toate că linia de demarcaţie dintre *operativ* şi *speculativ* este destul de neclară, această diferenţiere exista în mediul masonic de tradiţie scoţiană.

Printre familiile cele mai importante ale acelei perioade se afla şi St. Clair, care a ajuns în Scoţia în secolul XI (înainte de 1066 – anul cuceririi Angliei de

către normanzi), astfel că în 1057, respectiva familie primise baronia de Rosslyn (câţiva kilometri mai la sud de Edinburgh), de la suveranul Malcolm III Canmore. Un sir William de St. Clair, şerif de Edinburgh, a fost colaborator apropiat al regelui Alexandru al III-lea (1249 – 1286). În timpul regelui James al II-lea al Scoţiei (1437 – 1460), numele de St. Clair s-a transformat în Sinclair şi William Sinclair, conte de Caithness (mare amiral scoţian) a fost recunoscut (în 1441) de către rege „patron" şi „protector" ereditar al masonilor scoţieni. Documentul acelei investituri, cu semnătura suveranului, respectiv documentaţia de „protector" ereditar, sunt păstrate în cadrul *Marii Loje* a Scoţiei, după cum a fost înregistrat de *Marele Secretar* al lojei, Alex Lawrie, în 1804 (17). William Sinclair era un *Cavaler* al *Ordinului Vălului de Aur*, respectiv *Cavaler* al *Cochiliei St. James* [*Ordinul Santiago de Compostela* (18)], ordin fondat în secolul al XII-lea, cu puternice conexiuni templare.

În 1583, William Schaw (proprietar de terenuri în Aberdeen) a fost numit de regele James al IV-lea să facă un recensământ al *fraţilor* masoni din Aberdeen şi din regiunile limitrofe. În 1598, după ce a fost numit de către regele James al IV-lea *Maestru* al *Operei*, Schaw a tipărit primul din celebrele *Statute* în care se precizau îndatoririle *fraţilor* către loje, respectiv către populaţie. Schaw şi asistentul acestuia (James Boswell) au fost afiliaţi în 1598, fiind consideraţi primii masoni *non-operativi* din istoria masonică. Din acel moment au început să apară lojele mici, trebuind amintite (printre primele) cele din Aitchinson, Edinburgh şi Haddington. În 1599 a apărut al doilea *Statut* al lui Schaw, identificându-se alte loje: Kilwining, Edinburgh (alta), Stirling şi St. Andrews

(19). La interiorul acestor *Statute* se făcea aluzie, pentru prima dată, la o formă secretă de cunoaştere esoterică îmbinată cu *Arta* masonică, cu adepţii instruiţi în practicarea *Artei memoriei*. Loja din Kilwining este considerată „mama" lojelor scoţiene, cu toate că cele mai vechi documente afirmă că prima lojă a fost fondată la Aitchinson (în Midlothian), la 8 ianuarie 1598. Documentele lojei *St. Mary's Chapel* din Edinburgh (care în cursul numerotării a primit numărul „1") atestă înfiinţarea acesteia la 31 iulie 1599. Numărul „2" a fost atribuit de Schaw lojei din Kilwining; acest fapt i-a nemulţumit pe afiliaţii acestei loje până într-acolo încât nu au luat în considerare al doilea *Statut* al lui Schaw în registrele şi *Verbalele* lor (20). În afara cercurilor direct interesate, termenul de *frammason* (mason liber) nu prea era folosit în Scoţia, chiar dacă apare ocazional în registrele secolului al XVII-lea. Documentele din 1674 ale lojei *Melrose* fac referire la primirea unui nou adept numindu-l *frie mason*.

Încă din 1600, lojele scoţiene active au adoptat o anumită organizare şi structură (mai „liberale"), respectiv semnale şi ritualuri distincte. Pe e altă parte, prin răspândirea *Statutelor* lui Schaw au fost adoptate elemente noi de terminologie, regăsindu-se *Maeştri ai Artei*, *Ucenici* şi prezentarea regulilor referitoare la câţi *Maeştri* pot fi prezenţi la interiorul unei loje. După munca intensă de redactare a *Statutelor*, Schaw se aştepta la verificarea (ulterioară, normală) din partea regelui, dar „aprobarea" funcţionării nu era un lucru necesar şi iminent. Unul din motive îl constituia scutirea lojelor masonice de orice fel de autorizaţii sau permise din partea autorităţilor locale competente. Printre altele, se stabilea că reprezentanţi ai Casei Regale (în speţă, regele James) ar fi contribuit la

menţinerea familiei Sinclair din Rosslyn în calitate de „patronatoare” a Masoneriei scoţiene. William Sinclair îşi menţinea poziţia lui, fiindu-i recunoscut şi dreptul de judecare (şi rezolvare) a proceselor judiciare. În 1602 a murit Schaw şi în anul următor, regele James a fost chemat la Londra pentru a fi înscăunat suveran al Angliei şi Scoţiei.

În 1617, William Sinclair s-a transferat în Irlanda lăsând domeniile de la Rosslyn şi Pentland fratelui său, magistrat (având acelaşi nume – William) care, devenit *Cavaler* în acel an a preluat şi funcţia de şerif de Edinburgh. Un document emis de Sinclair şi datat 1628 are o importanţă deosebită deoarece, în afară de a fi aplicat de fraţii masoni, era valabil şi pentru cei care utilizând ciocanele, se ocupau de prelucrarea metalelor (artizani, fierari, lăcătuşi etc). În acest moment şi în acest context, importanţa acordată cuvântului „piatră” începe să se atenueze, în timp ce geometria şi utilizarea instrumentelor geometrice deveneau factorii determinanţi în constituirea unei loje. Sub acelaşi stindard se aflau corporaţii de meşteşugari precum cele ale sticlarilor, ale celor care produceau ţigle, ale tuturor artizanilor care în desfăşurarea meseriei lor trebuiau să folosească «*echerul, rigla şi compasul conform principiilor geometriei*» (21). Trecerea către Masoneria *speculativă* începea să facă primii paşi şi datorită unui act semnat de către regele James al VI-lea (în 1592) care reglementa activitatea „frăţiei” din Dundee, sir William Sinclair a avut oportunitatea să creeze un context masonic în care partea predominantă era deţinută de arta geometriei sacre (nu neapărat corelată cu construcţia şi prelucrarea pietrelor).

Dacă „fraţii” masoni ai lojelor din Fife (Lothian), Stirling, Dundee şi alte localităţi au fost de acord să

semneze documentul elaborat de Sinclair, afiliaţii lojei din Kilwining nu au acceptat noua convenţie propusă. Printre altele, refuzul se datora şi nemulţumirii de a avea, ca identificare, numărul „2” În 1628, James Murray (succesor al lui Schaw la titlul de *Maestru* al *Artei*) i-a cerut lui Sinclair să se întâlnească la Rosslyn pentru rezolvarea chestiunii, dar fără niciun rezultat. Cele două fracţiuni şi-au continuat disputa până în 1631, când Sinclair a obţinut acordul definitiv al regelui Charles I. Cu acea ocazie, Murray s-a grăbit să se întâlnească cu regele pentru a-şi garanta poziţia personală (după cum se întâmplase cu Sinclair), dar discuţia a degenerat. În cele din urmă s-a ajuns să se spună că cele două funcţii – *Maestru al Artei* şi *Patronator al Masoneriei* – erau demnităţi stabilite de către rege, cu obligaţii şi drepturi nu prea bine clarificate. Chestiunea ar fi trebuit să se rezolve între cele două părţi implicate, fiecare acţionând pentru impunerea propriilor decizii şi a propriei influenţe în cadrul organizaţiilor şi adunărilor.

În 1634, funcţia lui Murray a fost preluată de Anthony Alexander care utilizând o stratagemă, s-a gândit să se afilieze lojei *St. Mary’s Chapel*, dobândind influenţa puternică a altor grupuri masonice în acţiunea împotriva lordului Sinclair. Alexander şi-a extins autoritatea proprie, implicându-l şi pe regele Charles I într-o dispută cu propriul cancelar, fără a se stabili cine să fie persoana cu autoritate finală, decisivă, la interiorul lojelor scoţiene. Nici după decesul lui Sinclair şi al lui Alexander, succesorii acestora nu au reuşit să rezolve *problema*. *Războiul Civil* a întrerupt conflictul între fracţiunile rivale şi a făcut ca problema masonică să devină una din ultimele preocupări ale regelui Charles I. Pe toată durata perioadei lui Cromwell s-a lăsat liniştea peste

disputa masonică.

După *Restauraţia* regelui Charles al II-lea (în 1660), suveranul a decis că disputa trebuia reglementată de către autoritatea sa. Noii maeştri ai geometriei sacre nu mai erau masonii operativi, ci tinerii reprezentanţi ai mediului academic de la *Royal Society*, apăruţi după perioada cenuşie a *Protectoratului*, cu un interes profund pentru discipline ca matematica, fizica, astronomia, alchimia. Era perioada lui Christopher Wren, Robert Boyle, Robert Hooke. Încă de la înfiinţarea ei, sir Robert Moray l-a convins pe regele Charles al II-lea să aprobe funcţionarea *Royal Society* ca o instituţie regală, acesta numindu-l pe fratele lui Robert Moray (sir William Moray din Dreghorn) supervizor al activităţilor desfăşurate dincolo de frontiera cu Scoţia (William Moray era ajutat în activitatea lui de către sir John Veitch din Dawyck). Treptat, cei doi au devenit responsabili cu verificarea oricărui fel de activitate, de la cea comercială la traficul economic, de la cea urbană la cea de construcţii. Rezolvarea finală a conflictului de mai înainte s-a realizat în virtutea unei schimbări radicale. În această perioadă, fără a fi nevoie de ratificarea vreunui act oficial, Masoneria *speculativă* începea să câştige teritoriu, după cum se întâmplase în lojele londoneze. În 1736 a fost înfiinţată *Marea Lojă* a Scoţiei, cu un descendent omonim al lui William Sinclair în calitate de *Mare Maestru*.

= Arta memoriei =

Perioada de aproximativ o sută de ani de relativă „linişte masonică” a contribuit la propagarea unei unde de *neoplatonism* care s-a răspândit în Anglia dar şi pe întregul continent european. *Mişcarea neoplatoniană* a apărut în 250 î.Hr., ca formă de

sincretism între filosofia lui Platon şi misticismul (cu influenţe orientale al) lui Plotin. Conceptul de bază susţinea că intelectul uman nu avea legătură cu lumea materială şi că spiritualitatea fiecărui individ era cu atât mai puternică cu cât acesta era mai detaşat de partea materială a lumii. Perioada *Renaşterii* a însemnat nu numai reaprinderea interesului pentru disciplinele clasice precum arhitectura, ci şi o revigorare a atenţiei acordate înţelepciunii filosofiei antice, esoterismului, magiei, alchimiei, respectiv astrologiei. În acelaşi timp, religia începea să fie observată în mod critic, punându-se bazele unor noi branşe teologice. O nouă eră de gândire, cercetare şi experimentare. Dacă *Renaşterea* a dus la revitalizarea valorilor artistice, perioada care a urmat a pus accentul pe revigorarea valorilor morale şi spirituale ale omului, respectiv pe apariţia unei dorinţe puternice de cunoaştere a lumii şi a fenomenelor naturale.

În acest context de fervoare şi frământări a început să apară conceptul de *secret*, *ocult*, asociat cu lumea închisă a lojelor masonice. Studiile esoterice aveau în vedere domenii secrete precum forţele misterioase şi oculte ale naturii, dar şi enigme ale universului. Cei pasionaţi au început să studieze pe cont propriu, în privat, sau formând grupuri de studiu care au devenit rivale şi competitive, utilizând concluzii şi noţiuni considerate *private*, *secrete* şi ca atare, trebuiau menţinute astfel la interiorul grupu-lui, –rilor. Şi chiar dacă nu se ajungea la nicio conluzie, toate cele întâmplate trebuiau să rămâne secrete! Multe grupuri s-au creat în mijlocul cluburilor şi asociaţiilor deja existente, precum corporaţiile comercianţilor şi a constructorilor: apăreau lojele masonice. Dacă unele aspecte ale cunoaşterii erau

unice şi particulare (după cum „unică şi particulară” era abilitatea unui artizan specializat), era normal ca aceste aspecte să fie ţinute secrete, ca informaţii exclusiv la dispoziţia grupului sau a lojelor. Ceea ce a distins încă de la început acţiunile şi activitatea *Royal Society* a fost faptul că cele descoperite nu au fost înţelese ca ceva *ocult* şi închis, ci ca un produs care trebuia divulgat, făcut cunoscut publicului.

Trebuind să păstreze şi să conserve cu rigurozitate secretele lor (oricare ar fi fost acestea, chiar dacă erau lucruri de mică valoare), membrii congregaţiilor şi ai asociaţiilor au adoptat obiceiul de a schimba semne şi simboluri, ca o expresie a recunoaşterii reciproce. Cu cât „intimitatea” era mai profundă, cu atât creştea importanţa secretului păstrat şi a valorii lui potenţiale. Printre categoriile de simboluri preferate se aflau, fără îndoială, hieroglifele Egiptului Antic, considerate ca ideale deoarece, chiar în aparenta lor simplitate, erau bogate în valenţe mistice şi m

Isterioase. Înainte ca descoperirea din 1799 a blocului de granit (Rashid, 1, 14 m x O, 72 m, cu inscripţii în greacă, demotică şi hieroglife) să contribuie la descifrarea hieroglifelor, acestea erau un mister care le atribuia statutul de simboluri magice, fapt pentru care au fost utilizate frecvent. Nu

întâmplător, când se vorbeşte despre Masonerie, se realizează legătura cu elemente egiptene antice. În realitate, în descrierile constructorilor antici de pe valea Nilului nu apare nicio referire la ceva care ar putea fi înţeles ca „masonic”.

Wedjat, *„ochiul lui Horus”*.

Variatele societăţi secrete care s-au succedat de-a lungul timpului nu au fost continuatoarele (păstrătoarele) înţelepciunii egiptene, limitându-se să copieze simbolismul, semnele disponibile, adaptate perfect scopului dorit. La fel se poate spune despre toate semnele şi simbolurile culturilor antice, precum civilizaţia celtică (bogată în simbologii, adoptate imediat ca semne distinctive), fără a uita de formele particulare precum *pentacolul*. În formă destul de conştientă (pe filiera Greciei Antice) s-a moştenit din partea Egiptului *gândirea hermetică* care a dat semnificaţie la multe elemente de simbologie. Cuvântul *alchimie* derivă din noţiunile arabe *al* şi *khame* (obscuritate), *alkhame* fiind definită ca ştiinţa care împrăştia tenebrele, obscuritatea (sau invers), capabilă să aducă iluminarea în percepţia intuitivă. Ochiul atoatevăzător – devenit rapid simbol masonic – a fost asociat la început de către alchimişti cu obscuritatea (cu neantul), cu capacitatea celui care acţionează de a vedea prin tenebre, să perceapă ordinea care se ascunde în spatele haosului aparent. Acest simbol a cunoscut multe modificări, *Ochiul lui Horus* (aşa-numitul *Wedjat*), la interiorul unui triunghi (numit câteodată şi *Ochiul lui Dumnezeu*) fiind preluat şi de religia creştină.

William Schaw a menţionat printre altele, că în Masoneria scoţiană putea exista posibilitatea practicării *Arta memoriei*. În lucrarea intitulată *The Origins of Freemasonry*, David Stevenson (profesor de

Istorie scoţiană în cadrul Universităţii St. Andrews), scria că persoanele scoţiene importante ale epocii lui Schaw erau interesate de studiul hermetismului, respectiv că regele James al VI-lea a susţinut, personal, activitatea alchimistului italian Giovanni Damiano (22). Acest interes către ştiinţele oculte a crescut după căsătoria fiicei regelui (Elizabeth) cu *Electorul Palatinatului*, adăugându-se filonul mişcării rozacruciene la interiorul curentului dominant de gândire din Scoţia. [O mică paranteză. Cei interesaţi de aprofundarea subiectului hermetism – Roza-Cruce – societăţi secrete – tendinţe pot avea în vedere şi lucrarea *The Talisman*: *Sacred Cities*, *Secret Faith*, de Graham Hancock şi Robert Bauval, 2004. În legătură cu rândurile de mai sus, iată un fragment: «*Alchimistul german Michael Maier (1568 – 1622), gânditor roza-crucian renumit, a poposit în ţinuturile Angliei. Aici s-a întâlnit cu sir William Paddy, medicul personal al regelui James I. Nu se poate spune cu certitudine dacă Maier s-a întâlnit cu regele, dar un mesaj păstrat în Arhivele Scoţiene de Stat din Edinburgh arată că James I nu era străin de mişcarea roza-crucianã. În jurul unui trandafir mare sunt scrise cuvintele: „Salutări lui James, pentru mult timp rege al Angliei. Datorită protecţiei dumneavoastră sincere, trandafirul poate fi plin de bucurie”*», preluat de cei doi autori din Christopher McIntosh, *The Rosicrucians*, Samuel Weiser, York Beach, Maine, pag. 33].

Arta memoriei era o tehnică particulară dezvoltată încă din vremea Greciei Antice. La ea au apelat avocaţi şi oratori publici ca instrument util pentru memorarea discursurilor lungi; se cunoaşte că tehnica a fost utilizată de Shakespeare şi de actori ai perioadei Tudor pentru a-şi aminti ce anume trebuie

să recite. Funcţionează în acelaşi fel în care, în prezent, un orator sau un conferenţiar fac apel la „slides” sau proiectoare de imagini pe un ecran unde, fiecărei secvenţe care apare pe ecran, vorbitorul îi asociază un context de idei ce trebuie prezentate, evitând să divagheze de la subiect. Cel care în perioada Tudor a Angliei a ridicat această tehnică la apogeul ei a fost filosoful italian Giulio Camillo (14791544). Lucrarea acestuia, Îl *teatro di Memoria* a devenit un reper, ales ca model de către *Globe*, marele teatru londonez care a fost construit în aşa fel încât toate elementele interioare (dispunerea lojelor, scaunelor, intrărilor, accesoriilor etc) constituiau un mecanism mnemonic pentru actorii de la curtea elizabetană. O copie a lucrării lui Camillo, intitulată *l'*ideea *del Teatro* era păstrată în biblioteca consilierului astrologic al reginei, celebrul John Dee (23). [O altă paranteză. Din cele prezentate de Leo Lyon Zagami în volumul I al *Confesiunilor unui Iluminat*, capitolul VI – *James Bond şi rădăcinile spionajului*, «*John Dee ar fi fost primul agent al istoriei care a utilizat titulatura „007” ca un cod personal de recunoaştere*» – nota traducerii în limba română]. Se spune că datorită alegerii anumite a imaginilor aluzive, a ornamentelor dislocate la interiorul lui *Globe*, oricine «*ar fi fost în stare să discute* despre *orice argument la fel de fluent ca Cicero*» (24). Un alt reprezentant de seamă al *Artei memoriei* a fost Giordano Bruno care între 1583 şi 1585 a locuit în Anglia, fiind posibilă exercitarea unei anumite influenţe din partea acestuia asupra lui William Schaw.

Arta memoriei avea o importanţă aparte în cadrul „frăţiei”, mai ales prin aplicarea acesteia în domeniul construcţiilor, învăţarea acestei arte fiind

considerată ca firească de cei care se dedicau acestei profesiuni. În prezent, ca o consecinţă directă a acestui fapt, unul din aspectele primare ale ritualicii unei loje îl constituie abilitatea de a memora (respectiv reda) detaliile referitoare la planşele de studiu ale diverselor grade iniţiatice. Capacitatea de a memora (ca de altfel înţelegerea diverselor pasaje iniţiatice prevăzute pentru fiecare grad în parte) era considerată importantă la interiorul unei loje. Modul în care acţionează sistemul mnemonic este identic cu structura internă a unei construcţii perfecte. Vizualizarea imaginilor, a secvenţei de încăperi care compun construcţia, coridoarele, scările, trebuie să devină pentru „fratele" mason ceva firesc; astfel, el trebuie să-şi dezvolte o metodă care să-l ducă din încăpere în încăpere, să viziteze mental fiecare element al edificiului. După ce metoda a fost găsită şi memorată, aceasta rămâne pentru totdeauna o constantă, putând fi aplicată oricărei construcţii, oricât de diverse ar fi între ele. După ce au fost memorate pasajele unei situaţii (respectiv aspectele care compun o temă în cadrul oratoriei), este suficientă anexarea (în mod mental) fiecărei idei (frază) la interiorul unei încăperi. Drumul progresiv la interiorul edificiului va face posibilă comunicarea celor memorate. Pe măsură ce trece prin diversele încăperi (corespunzătoare momentelor diferite, argumentelor din discursul său), oratorul îşi aminteşte ceea ce trebuie să spună (cu ajutorul parcursului mental preconstruit). Poate fără să ne dăm seama, acelaşi proces mental ne însoţeşte atunci când ne mişcăm la interiorul unui oraş (fie că este drumul de acasă la şcoală, fie de acasă la locul de muncă etc). Unghiurile dintre străzi, intersecţiile, casele, indicatoarele, diversele puncte de referinţă sunt

elemente care ne devin familiare, putând să le atribuim (după dorinţă) o anumită semnificaţie, direct proporţională cu regularitatea cu care se prezintă în viaţa noastră.

Renaşterea *neoplatonismului* secolului al XVII-lea nu ar fi avut succes fără prezenţa arhitectului roman Vitruviu (secolul I î.Hr.) (25), admirat apoi şi de Leonardo da Vinci. Influenţa lui Vitruviu a fost determinantă pentru derularea evenimentelor masonice ale secolului al XVII-lea pentru că ideea lui de arhitect transfera direct concepţia de „frăţie corporatistă operativă" la o Masonerie la fel de operativă. În cel mai autentic context, „fratele mason" era un „constructor operativ". Noile tendinţe apărute odată cu secolul al XVIII-lea (moda cercurilor, a cluburilor şi asociaţiilor) au dat Masoneriei o caracteristică *speculativă*, *reflexivă*, adeptul nefiind nici constructor şi nici arhitect. Din vremurile îndepărtate ale lui Iuliu Cezar, Vitruviu scria în primul volum al operei sale, *De Architectura*:

«*… arhitectul ar trebui să aibă cunoştinţe în cele mai diverse domenii ale cunoaşterii, în multe discipline, pentru că în funcţie de judecata lui (felul de a raţiona) sunt realizate lucrările artizanilor celorlalte* meşteşuguri». Continuând, punctualiza că adevăratul arhitect era cel care se descurcă cu roca (piatra) la fel cum ştie să se folosească de instrumentele de desen. El trebuia să ştie teoria dar şi practica, pentru că în virtutea experienţei sale (şi nu a constructorului) un edificiu avea durabilitate: «*Arhitectul trebuie să fie cult, abil la desen, să aibă noţiuni de geometrie, să cunoască istorie, să-i fi ascultat cu atenţie pe filosofi, să fie atras de muzică, să nu treacă cu vederea medicina şi fizica, să ţină cont de opiniile legiuitorilor (oamenilor legii) şi ale*

juriştilor, să-i placă astronomia şi teoria mişcării aştrilor».

Ceea ce marele arhitect Vitruviu a scris cu circa circa 1600 de ani mai înainte s-a împlinit cu Christopher Wren, profesor de astronomie şi unul dintre cei mai iluştri arhitecţi ai erei Stuart. Wren s-a ivit ca o sinteză a masonului ideal (din punct de vedere operativ). Desaguliers, Anderson şi toţi ceilalţi erau deplin conştienţi de acest fapt, dar Wren a decedat fără a se reuni cu ei prin solidaritatea „frăţiei", atitudine care nu i-a fost iertată. Chiar dacă Wren a fost ales *Mare Maestru* al Angliei, a preferat să se ţină departe de tendinţele *speculative* ale cercurilor, cluburilor şi asociaţiilor care din punctul lui de vedere, umbreau realitatea masonică. Ca urmare, Anderson nu a ezitat să-l acuze de „afundarea" „frăţiei", împiedicându-i progresul din cauza maniei lui de a ţine secretele ascunse. La o privire mai de aproape, cel mai mare secret al acestui om nu era deloc un secret. El era doar manifestarea vie a omului ideal teoretizat de Vitruviu şi această calitate, chiar dacă s-ar fi dorit, nu era un patrimoniu care s-ar fi putut împărţi cu altcineva.

Note:

1. – Parlamentul scoţian era alcătuit din trei categorii de reprezentanţi: baroni, cetăţeni şi nobili, numindu-se al celor *Trei Stări*.

2. – Michael of Albany, *The Forgotten History of Scotland*, cât., cap. 6, pag. 94.

3. – Abatele Sf. Anton a contribuit la răspândirea creştinismului în Egipt, în jur de 300 d.Hr.

4. – Birourile *Registrului General al Scoţiei* se află la New Register House, 3 West Register Street, Edinburgh, EH1 3YT.

5. – Adresa bibliotecii Facultăţii de Drept din

cadrul Universităţii scoţiene este următoarea: Avocates Library, Parlament House, Edinburgh, EH1 1RF.

6. – Sigiliul din secolul al XVII-lea al *Ordinului Cavalerilor Templari* şi *ai Canonicilor Sf. Anton* se poate găsi pe http://www.graalco.uk/afiliates.html

7. – Adresa actuală a *Royal Society* este 6 – 9 Carlton House Terrace, London, SW1 5AG.

8. – Thomas Sprat, *History of the Royal Society*, London, J. Allestry and the *Royal Society*, 1667.

9. – Michael White, *Isaac Newton, the Last Sorcerer*, cât., cap. 7, pag. 158 – 162.

10. – Frank E. Manuel, *The Religion of Isaac Newton – The Freemantle Lectures 1973*, Oxford, Clarendon Press, 1974, cap. 4, pag. 93, 94.

11. – Consideraţii şi teorii propuse de Newton referitoare la ideea că Templul lui Solomon ar fi fost un model de microcosmos sunt discutate în lucrarea lui Betty J.T. Dobbs, *The Janus Face of Genius: the Role of Alchemy în Newton's Thought*, Cambridge, Cambridge University Press, 1991.

12. – MS 33 (SL44/R19) al *Colecţiei de manuscrise Keynes*, Cambridge, King's College Library.

13. – Michael White, *Isaac Newton, the Last Sorcerer*, cât, cap. 7, pag. 140.

14. – Frances A. Yates, *The Rosicrucian Enlightenment*, St. Albans, Paladin, 1975, cap. 9, pag. 165, 166.

15. – lui, cap. 15, pag. 250.

16. – John Hamill, *The Craft*, cât., cap. 2, pag. 30, 31.

17. – A se vedea şi Alex Lawrie, *History of Freemasonry*, London, Longmann & Rees, 1804.

18. – Templarii care în prezent sunt admişi în

cadrul acestui ordin trebuia să se prezinte îmbrăcaţi ca pelerinii care vizitează sanctuarul de la Compostela, purtând pe laterală, la şold, o cochilie, numită *a lui Santiago* (în spaniolă – *Santiago de Compostela*; în italiană – Sant' *Jacopo* sau *San Giacomo di Compostela*; în engleză – *St. James of Compostela*).

19. – David Stevenson, *The Origins of Freemasonry*, cât., introducere, pag. 8.

20. – lui, cap. 3, pag. 47.

21. – lui, cap. 4, pag. 59.

22. – lui, cap. 5, pag. 86.

23. – Subiectul lucrării referitoare la teatrul lui Camillo a fost discutat pe larg în cartea lui Frances A. Yates, *Theatre of the World*, Chicago, Chicago University Press, 1969.

24. – Frances A. Yates, *The Art of Memory*, Chicago, Chicago University Press, 1966, pag. 130, 131.

25. – Este vorba de Marcus Vitruvius Pollone, autor al tratatului de *Architectura*.

Capitolul 10 – «Rosslyn»

= Moştenirea Sinclair =

De-a lungul secolelor al XII-lea şi al XIII-lea, pe durata domniei lui David I.

Malcolm al IV-lea şi Wilhelm *Leul*, politica scoţiană de atribuire a teritoriilor către coloniştii flamanzi a cunoscut o fază ascendentă. Naţiunea se dezvolta rapid, flamanzii erau pricepuţi şi abili în comerţ, agricultură, în organizarea dezvoltării urbane. Multe din vechile familii scoţiene care aveau o descendenţă normandă, în realitate erau originare din Flandra, fapte probate şi de existenţa emblemelor heraldice flamande în cadrul *caselor* (familiilor) Balliol, Bruce, Comyn, Douglas, Lindsay, Fleming, Hay,

Graham şi multe altele (l). Manipularea şi revizuirea registrelor nobiliare scoţiene (efectuate de englezi în epoca victoriană) a dus la apariţia ideii că aceste familii ar fi fost de origine normandă.

După ce au cucerit Neustria (partea septentrională a Franţei), normanzii (populaţie cu origini vikinge) au cucerit Anglia în 1066. Prin căsătoria cu Giselle (fiica regelui francez Charles al III-lea, 893 – 922), Rollon *Vikingul* a devenit conducător al Neustriei (un alt nume prin care era cunoscută Normandia). Wilhelm *Cuceritorul*, descendent al lui Rollon *Vikingul* a fost cel care a dus la îndeplinire invadarea Angliei, în detrimentul Casei de Wessex; trebuie ţinut cont că respectiva invazie nu a afectat şi teritoriul Scoţiei. Trecerea normanzilor din Anglia către Scoţia a avut un caracter paşnic, aceasta făcându-se cu consensul monarhiei scoţiene. Printre familiile ilustre (de origine normandă) ale Scoţiei medievale se afla şi St. Clair, care a obţinut (cu titlu ereditar) calitatea de înaltă „patronatoare" a Masoneriei scoţiene, prin William Sinclair (ales primul *Mare Maestru* al „frăţiei", în 1736). Reîntorcându-ne în timp, în secolul XI, Henri de St. Clair [din St. Clair-sur-Elle, aproape de Marea Manecii (2)], a fost un cruciat care l-a însoţit pe Godefroi de Bouillon în cruciadă; după aproape două secole, un descendent omonim al acestuia – Henri de St.

Clair – a fost comandantul grupului de Cavaleri Templari care a participat la bătălia de la Bannockburn, din 1314. Familia St. Clair (devenită între timp Sinclair, conţi de Caithness) avea o dublă origine vikingă: prima prin intermediul ducilor de Normandia, a doua prin conexiunea cu conţii insulelor Orcade. După perioada de persecuţie împotriva Cavalerilor Templari, St. Clair au devenit ambasadori

ai Scoţiei, atât în Anglia cât şi în Franţa. Henri de St. Clair (fiul lui Henri *Cruciatul*) a devenit consilier regal; sora acestuia (Richilde) s-a căsătorit cu un membru al familiei Chaumont [înrudită cu familia lui Hugo de Payns, primul *Mare Maestru* al *Ordinului Cavalerilor Templari* (3)].

Legătura strânsă dintre St. Clair şi Ordinul Templar este mai mult decât evidentă la Roslin, în apropiere de Ballantradoch (centrul originar al acestui ordin în Scoţia). La câţiva kilometri spre sud faţă de oraşul Edinburgh se află fascinanta capelă Rosslyn, din secolul al XV-lea. La prima vedere apare ca o catedrală gotică în miniatură, cu arcurile ascuţite şi vârfurile care tind către înalt. Văzută mai de aproape, cu atenţie, această construcţie se revelează ca fiind un amestec de stiluri: nordic, celtic şi gotic. La vremea respectivă, oraşul familiei St. Clair din Midlothian se numea Roslin, chiar dacă denumirea capelei a fost cea tradiţională: Rosslyn. În perioada celtică, locul se numea Ross Lyn, cu referire la promontoriul stâncos (Ross) de pe care cădea o cascadă (Lyn). O altă opinie, exprimată în 1916 de către *Royal Celtic Society*, susţinea că denumirea ar fi putut avea originea în *pădurea* (ross) *lacului* (lyn). Cele două opţiuni sunt importante în funcţie de importanţa acordată ascendentului irlandez, respectiv galez, asupra dialectului scoţian care se vorbea în acea vreme (4). În ceea ce priveşte Rosslyn, respectiv familia de St. Clair, autoritatea recunoscută este preotul Richard Augustine Hay, canonic al St. Génévième din Paris, *Prior* al St. Piermont. Acesta a tipărit în 1690 o lucrare în trei volume intitulată *The Genealogie of the Sainteclairs of Rosslyn* (5). Lucrarea a fost retipărită în 1835 şi fiind bazată în întregime pe documente din arhiva familiei, este considerată cea mai importantă şi

de încredere.

Familia St. Clair a primit baronia de Rosslyn de la regele Malcolm al III-lea

Canmore (în 1057); în secolul succesiv familia şi-a înălţat aici propriul castel (şi reşedinţă). În 1304, la mică distanţă de prima reşedinţă, a fost realizat un alt castel, într-o zonă strategică. Există zvonuri conform cărora în criptele secrete ale acestui castel ar fi păstrate părţi ale tezaurului adus în Europa de către Cavalerii Templari după terminarea cruciadelor, fragmente care au scăpat de „atenţia" acordată de Inchiziţia Bisericii Cato

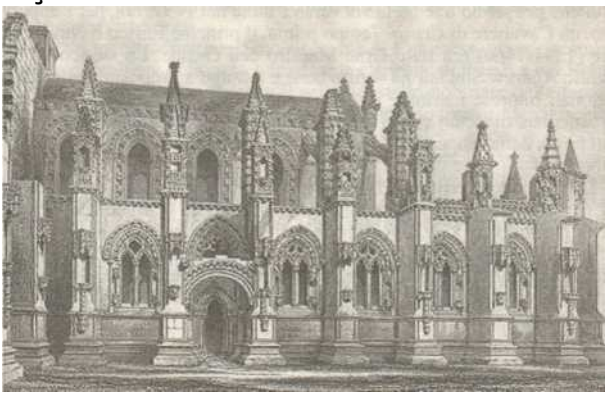

5 5

lice (6). *Capela din Rosslyn*

În prezent castelul este redus la stadiul de ruină (chiar dacă există zone locuibile); odinioară, fortăreaţa era ridicată pe un promontoriu stâncos pe apele fluviului West Esk. Ţinând cont de faptul că poziţia strategică îl aşeza pe zona obligatorie de trecere către Edinburgh, castelul a fost deseori ţinta atacurilor engleze. Dacă la aceasta se adaugă şi poziţia pro Stuart a Sinclair, castelul a fost distrus aproape în întregime de către tunurile generalului Monk, în cursul *Războiului* Civil. În 1307, atunci când flota templară (cu încărcătura ei) a părăsit coastele atlantice continentale, o parte din nave s-au oprit în

Scoţia, Irlanda şi insulele occidentale; navele rămase au plecat către Portugalia, unde Templarii nu au fost persecutaţi, fuzionând cu un alt ordin, *Ordinul Cavalerilor lui* Hristos. Navigatorul portughez Vasco da Gama, cel care a trasat (pentru prima dată, în 1497) ruta de navigaţie către India, a fost un *Cavaler al lui Hristos*. *Cu* ceva timp înainte, principele Henric *Navigatorul* (1394 – 1460) a fost *Mare Maestru* al respectivului ordin. Istoricul şi biograful Andrew Sinclair a scris destul de mult despre capacităţile excepţionale de navigatori ale strămoşilor lui, dar şi despre câteva călătorii transoceanice făcute în 1398, cu multe decenii înainte de „descoperirea" oficială a Americii de către Cristofor Columb (7).

După ce ţinutul Rosslyn a trecut în proprietatea St. Clair, aproape toţi membrii importanţi ai familiei au fost îngropaţi aici. Singura excepţie o constituie Rosabelle, soţia baronului Henri *Cruciatul*. Înecată în largul coastei, Rosabelle a fost evocată mult mai târziu (în secolul al XIX-lea) de către sir Walter Scott în balada *Bocetul ultimului menestrel*: «*… Şi toţi Sinclair sunt îngropaţi aici / Cu cărţi, cu lumânări* şi *dangăt de clopot/Prin grotele mării răsună, / Şi vântul mai duce încă / Plânsul stins al frumoasei Rosabelle*» *în* scurt timp, baronii de St. Clair au devenit una din familiile importante ale nobilimii scoţiene, fiind consideraţi aliaţi şi susţinători fideli ai regelui. În secolul al XIII-lea, sir William de St. Clair (şerif de Edinburgh şi judecător de Galloway) era şi şerif de Lothian, Linlithgow şi Dumfries. Fidelitatea acordată de către aceştia casei regale a făcut ca regele Alexander al III-lea să-i aleagă printre puţinii protectori ai coroanei regale a Scoţiei. În 1329, după decesul lui Robert Bruce, un succesiv William de St. Clair a plecat către Jerusalim ducând cu el, într-un

scrin micuţ de argint, inima lui Bruce, pentru a fi îngropată în Orient (8). Alături de St. Clair, în călătoria către Orient s-au aflat sir James Douglas şi alţi doi cavaleri. Ajunşi în Andaluzia (în sudul Spaniei), grupul a fost atacat de mauri. Fără a avea vreo şansă de scăpare, cei patru au acceptat o luptă disperată care le-a adus moartea. Impresionaţi de curajul nobil al acelor cavaleri, maurii au retrimis în Scoţia micul scrin de argint cu inima lui Robert Bruce. Inima lui Bruce şi-a regăsit tihna în abaţia de la Melrose, plină de tradiţii cisterciene, respectiv templare.

Un alt William Sinclair, conte de Caithness, amiral şi cancelar al Scoţiei a fost cel care a pus bazele capelei de la Rosslyn (în 1446) pe locul unde odinioară se afla primul castel nobiliar al familiei. Datorită faptului că regele James al II-lea i-a acordat lui William funcţia ereditară de „patron” şi „protector” al masonilor scoţieni, cel din urmă a putut să recurgă cu uşurinţă la serviciile celor mai pricepuţi şi abili meşteşugari şi constructori (pe lângă artizanii cei mai cunoscuţi din Europa) ai acelor vremuri. După realizarea fundaţiei, în 1450, au început lucrările de construcţie; acestea au fost terminate în 1486 de către fiul lui William, Oliver Sinclair. Capela ar fi trebuit să facă parte dintr-o biserică mai mare, carea nu a fost construită, temeliile distingându-se şi în prezent.

= Misterul capelei =

În ciuda vârstei respectabile, capela Rosslyn este utilizată cu regularitate şi în prezent, chiar dacă de-a lungul anilor (deseori) a fost obiectul lucrărilor de restaurare şi conservare. Construcţia are o lungime de 21 de metri, o lăţime de 10, 7 metri şi o înălţime de 13, 4 metri. Sute de sculpturi decorează pereţii şi tavanul capelei. Imaginile sculptate se inspiră din

cultura biblică, cu simbolism strict masonic: spade, compase, mistrii, echere, ciocane, oferind multe aluzii la Templul lui Solomon. În întregul şi complexitatea ei, capela constituie un ansamblu stimulant şi enigmatic. Trecând peste evidenta inspiraţie esoterică de origini judaice, influxul creştin este bine delimitat de un vast sortiment de sculpturi. Printre acestea se află indicii şi conexiuni cu lumea islamului, totul fiind înconjurat de o „ramă păgână" formată din şerpi, dragoni şi frunze. Peste tot, în mijlocul amestecului de frunze care decorează arcurile şi coloanele, apare figura *Omului Verde* – simbol ancestral al forţelor elementare ale vieţii şi al ciclului vieţii. Fiecare imagine este înfăşurată într-o dezvoltare excesivă de fructe, ierburi, frunze, flori, frunze de viţă de vie şi ramuri ale arborilor ciudaţi din paradisul terestru. Puţin câte puţin, capela Rosslyn apare ca cea mai curioasă, extravagantă, preocupantă şi decorată biserică din întreaga Anglie, chiar dacă fiecare din sculpturi ar putea fi considerată o operă de artă în sine. Fiecare sculptură pare să aibă un scop precis, făcând legătura cu sculptura succesivă şi chiar dacă totul pare ambiguu, dificil de interpretat, este imposibil să nu se observe armonia magică care sălăşluieşte în fiecare colţ. Robert Brydon, arhivist al Rosslyn, a descris capela ca o «*carte alegorică de istorie*» (9).

Capela Rosslyn, prin stilul ei, nu poate fi asemănată cu nicio altă biserică. Chiar dacă a fost întemeiată ca lăcaş religios, nu a fost folosită pentru scopuri religioase (în sens canonic). A fost construită de oameni creştini pe un teren considerat sacru, o porţiune de pământ dedicată St. Mathew (lângă la fel de faimosul izvor al St. Mathew), dar nu conţine nicio imagine a Sf. Fecioare, a lui Iisus sau a apostolilor. În mod cu totul straniu apare reprezentarea unui

eveniment care nu este inclus în Testamente: episodul cu vălul Veronicăi. Legenda spune că Veronica, impresionată de calvarul de pe *Via Crucis*, s-ar fi aplecat să şteargă chipul lui Iisus. După ce i-a şters chipul a remarcat că pe respectiva năframă ar fi rămas întipărit chipul lui Iisus, numele Veronica derivând din *Vera Icon* – imagine autentică. Dintre personajele Vechiului Testament poate fi recunoscut Moise, sculptat în apropierea unei ferestre, dotat cu coarne, după cum l-a imaginat Michelangelo (1475 – 1564) când l-a sculptat în ansamblul statuar care împodobeşte mormântul papei Iuliu al II-lea (10). Încă din timpurile anticei tradiţii mesopotamiene, folosirea coarnelor (ca simbol) semnala că purtătorul acestora se află în legătură cu divinitatea. Mai spre zilele noastre, simbolul coarnelor (sau al aripilor mici) a devenit ornament al persoanelor de rang regal, respectiv al marilor războinici, fiind ataşate pe căştile vikingilor (11) sau ale regilor merovingieni din secolul al V-lea [precum Clodovec, regele francilor (12)].

Un alt personaj al Vechiului Testament reprezentat în apropierea nişei unei ferestre este sacerdotul Melchisedec, regele-sacerdot al Salemului. După ce Avraam şi oamenii lui i-au învins pe suveranii locali rebeli, Melchisedec a fost primul care i-a oferit acestuia cupa de împărtăşanie [în actul consacrării pâinii şi vinului (*Geneza 14*: *18 – 20*)]. *La* şase luni după reînviere (*Epistola către evrei 3*: *1* şi *5*: *6*), Noul Testament lasă de înţeles iniţierea lui Iisus în *Ordinul lui Melchisedec în* fragmentele de sul găsite la Qumrân (*Documentul principelui Melchizedek*) se afirmă că acesta şi arhanghelul Mihail erau una şi aceeaşi persoană, fiind numit *Celestul*, dar şi *Principe al Luminii* (13). În reprezentarea de la Ross

lyn, Melchisedec ţine în mână o cupă; într-o primă reprezentare cunoscută a acestuia (aceea din catedrala din Chartres – realizată de „fraţii" din *Fiii lui Solomon*), în cupa pe care o ţine Melchisedec în mână se află o piatră (o rocă) despre care se crede că ar fi „Piatra Filosofală" sau *Mannă* (14). Cele două personaje, Moise şi Melchisedec sunt unite prin acelaşi simbolism. Scrierile biblice (*Exodul 16*: *33*) povestesc că Moise a aşezat *manna* la interiorul unei cupe de aur, după care a aşezat-o la interiorul a ceea ce este *Arca Alianţeiân*

5 >

tr-un ritual masonic *al Arcului Regal* (datat 1744), Moise este indicat ca primul *Mare Maestru* (15) biblic, motiv pentru care *Arca Alianţei* (construită cu grijă, în cele mai mici detalii de către artizanul Bezaleel) se află în prezent în partea superioară a emblemei heraldice a *Marii Loje* [(imaginea de mai sus) – Autorul nu se „oboseşte" să explice prezenţa copitelor la cei doi „înaripaţi". Poate i se cere prea mult!!! – nota traducerii în limba română].

Treptele scării care duce către cripta mică a capelei din Rosslyn au suferit trecerea timpului, în

prezent fiind înlocuite (pentru motive de siguranţă). Se spune că odată ar fi existat şi o mică sobiţă – godin (neştiindu-se cu precizie la ce ar fi putut folosi). S-au lansat diverse ipoteze în ceea ce priveşte micul spaţiu subteran: că în loc de criptă pentru păstrarea relicvelor (16) ar fi fost un fel de birou administrativ pentru uzul constructorilor, dar nu pare aşa ţinând cont că spaţiul este umed, strâmt şi incomod. Şi chiar dacă acesta ar fi fost rostul acestei cripte, nu se explică din ce motive a continuat să fie frecventată şi vizitată după terminarea lucrărilor şi după plecarea constructorilor de la capelă. Dincolo de spaţiul criptei (închisă în piatra de construcţie) se află o altă cameră (la fel, sub nivelul suprafeţei). Surse diverse susţin că aici s-ar afla păstrate relicvele preţioase ale Rosslyn, dar şi însemnele heraldice ale baronilor de Rosslyn, aşezate în incintă în timpul construcţiei, înainte de închiderea ermetică. În mai sus citatul *Bocetul ultimului menestrel*, sir Walter Scott dă câteva detalii: «*Părea înfocată acea mândră capelă*, / *Unde cei mari din Roslin zac în morminte*; /*fiecare baron înfăşurat în straie de zibelină*, / *având alături propria-i panoplie*». *Multe* zvonuri au legat împreună capela de Rosslyn şi Templul lui Solomon.

Mai mult decât atât, capela este cunoscută şi cu numele de *Capela Sf. Graal*. Tradiţia conform căreia la interiorul micului edificiu s-ar ascunde un tezaur antic şi preţios este veche, dar nu se ştie despre ce anume ar fi vorba. Prea puţinul care se cunoaşte este că Maria de Guise (soţia regelui James al V-lea) a fost înştiinţată de „ceva” de nepotul lui William Sinclair, promiţând că ar fi rămas fidelă secretului încredinţat, fără să-l spună nimănui.

Alte opinii lasă de înţeles că atât *Sf. Graal* cât şi *Arca Alianţei* s-ar afla păstrate tocmai la Rosslyn; alţii

preferă să se axeze pe ideea unui manuscris secret scris de Iisus iar alţii (poate mai realişti) iau în considerare varianta unui pergament adus de Cavalerii Templari de la Jerusalim (17). Toată această „nebuloasă” de opinii şi păreri a făcut ca micuţa capelă din Rosslyn să devină un loc ideal pentru vânătorii de comori, chiar dacă problematica poate avea un fundal mai mult teoretic şi literar decât practic. Au existat şi lucrări de restaurare a capelei dar nu s-a acordat nicio concesiune pentru excavări. Superficialitatea cu care s-au executat acţiunile de restaurare a constrâns *Asociaţia Amicilor Rosslyn* să aducă proiectul şi calitatea intervenţiei în atenţia autorităţilor statale care se ocupă cu protejarea istoriei şi patrimoniului Scoţiei. În 1992, Andrew Sinclair, membru fondator al *Churchill Collège* din Cambridge, a făcut cunoscut că a primit (cu ceva timp în urmă) o autorizaţie pentru o campanie de săpături de cercetare (18). La început, întreaga suprafaţă a capelei a fost scanată cu un sonar. Din aceste prime cercetări s-au semnalat câteva cavităţi subterane, radarul indicând prezenţa materialelor metalice (probabil armurile celor care erau îngropaţi) dar şi a ceva ce putea fi un vas (o incintă) metalic (a). Sub pardoseală au fost semnalate resturile unei fundaţii pentru o biserică cruciformă (care nu a fost realizată). Se distingeau căi de acces şi incinte secrete. După îndepărtarea a câteva lespezi de pardoseală, înaintarea s-a dovedit imposibilă fără alte excavări ulterioare, de mari proporţii. Ca urmare, s-a decis cercetarea acestor cavităţi cu microcamere video prin găuri făcute cu maşini de găurit, dar fără nicio şansă. Tentativa nu a reuşit din cauza prafului care se infiltra în camerele video obstrucţionând vederea. Alte tentative nu au ajuns la rezultatele dorite, astfel că

lucrările de cercetare au fost suspendate.

Printre misterele care gravitează în jurul Rosslyn merită amintită legenda uciderii unui ucenic constructor, povestire aproape identică cu cea a lui Hiram Abiff. Unui maestru mason i-a fost cerut din partea protectorului său să realizeze o coloană, surprinzătoare din toate punctele de vedere. Decât să lucreze pe baza unui model, maestrul a preferat să se deplaseze în teren (într-un ţinut îndepărtat) pentru a vedea cu ochii lui coloana originală pe care o visase. La întoarcere el a descoperit că unul din ucenicii lui a sculptat o coloană de o rară frumuseţe şi măiestrie, mai frumoasă decât cea care îi apăruse în vis. Într-un acces de furie, maestrul şi-a ucis ucenicul cu un ciocan. Aşa numita *Coloană a ucenicului* este şi în prezent, una din curiozităţile capelei Rosslyn, fiind elementul artistic cel mai important din întregul complex.

Adevărată sau nu, povestioara este utilă în temperarea elanului vreunui ucenic prea avântat, de a se dedica unei acţiuni dincolo de propriile posibilităţi (după cum a făcut ucenicul din legendă). Ucenicilor nu le era permis să poarte barbă. Se spune că unul dintre numeroasele chipuri sculptate la interiorul capelei ar fi avut barbă, îndepărtată imediat cu dalta de vreun maestru. Un alt detaliu care nu face decât să adauge un pic de mister şi curiozitate la istorioară. Chiar dacă acel chip ar fi fost reprezentarea vreunui ucenic (lucru dificil de crezut), identitatea respectivului (admiţând că ar fi existat cu adevărat) nu este cunoscută. Celebra coloană, având doi dragoni la bază, a fost asociată de multe ori cu *Yggdrasil* – copacul lumii din mitologia nordică: arborele vieţii (19), axă a lumii cu rădăcinile în Infern, trunchiul la nivelul Terrei şi coroana în Cer.

= Adevărul şi Templul =

Unul din secretele deţinute de capela Rosslyn este semnalat la interiorul unei inscripţii dorite de William Sinclair, fondator şi arhitect al construcţiei. Niven Sinclair, un alt urmaş al ilustrei familii, a scris mult despre aceasta. Chiar dacă întreaga capelă este considerată un fragment de istorie sculptat în piatră, printre scenele cu îngeri decăzuţi, exemplare de animale, chipuri ale *Omului Verde* şi reprezentări ale Templului lui Solomon, cornuri ale abundenţei şi dragoni încleştaţi în jurul coloanelor, în întreaga construcţie există doar o inscripţie. Este scrisă în latină, în stil longobard şi este poziţionată în partea meridională a capelei: «*Forte est vinu'*; *fortior est Rex*; *fortiores sunt mulieres sup on vincit veritas – Tare este vinul, dar mai puternic este Regele*; *mai puternice sunt femeile dar deasupra tuturor se află tăria* (puterea) *adevărului*».

Inscripţia lui Zorobabel dorită de William Sinclair (pentru a o citi este suficient de înclinat capul spre stânga, cu circa 45°, citirea începând din colţul din stânga, jos – nota traducerii în limba română).

Din cele ce se ştiu despre William Sinclair este sigur (la fel ca Newton, după destui ani) că era un cunoscător profund al povestirilor biblice, fiind fascinat de tradiţii şi legende. Creştin prin credinţă (cel puţin aşa se pare), punctul lui de vedere (în rezonanţă cu gândirea templară) nu îmbrăţişa doctrina standardizată. Umplând capela până la

saturaţie cu reprezentări de animale şi vegetaţie (în loc de imagini cu sfinţi şi apostoli), apare evident că William arăta un respect mai mare lui Dumnezeu şi Naturii.

În doctrina tradiţională judeo-creştină (derivată din cea ebraică), Natura (inclusiv Soarele şi stelele) era văzută ca servitoare a lui Jehova – fiinţa supremă care a creat totul (20): «*Cerurile să cânte gloria lui Dumnezeu slăvind opera acestuia*» (*Psalmi* 19: 1). În contextul acestei culturi religioase, Dumnezeu se afla dincolo de Natură şi în virtutea procesului de evoluare a acestui concept de gândire, vechea şi autentica armonie dintre Natură şi Om s-a dezintegrat. În schimb, în tradiţiile civilizaţiilor mesopotamiene, cananeene şi egiptene, inefabilul şi inexplicabilul divin se manifestă prin Natură, în aceasta fiind incluse şi înglobate Divinitatea şi Umanitatea. Concept care a fost anulat în timp de toţi cei care au preferat să îmbrăţişeze o atitudine de supunere şi reverenţă în loc de armonie şi libertate. Raportul dintre Umanitate şi lumea fenomenologică a dispărut pentru totdeauna, Umanitatea pierzându-şi integritatea.

Natura (de genul feminin) a fost venerată întotdeauna ca o mamă binefăcătoare dar la un moment dat, mama a fost înlocuită cu o societate masculină care într-o fiinţă de sex masculin a început să-şi recunoască zeul suprem, o fiinţă îndepărtată, invizibilă, solitară, al cărei nume nu putea fi pronunţat şi nici şoptit. În vremea regelui Solomon, sacerdotul suprem era unicul care putea să pronunţe numele divin şi aceasta se întâmpla doar o dată pe an, în ziua numită a „ispăşirii” Acesta putea să pronunţe numele sacru doar la interiorul *Sancta Sanctorum* (partea cea mai sacră a Templului) şi în aceste condiţii o făcea doar şoptind, departe de auzul tuturor participanţilor

(21). De-a lungul descendenţei biblice a lui Avraam, puterea lui Jehova era temută peste măsură, conceptul puterii acestuia devenind atât de terifiant încât se credea că trece dincolo de orice lucru, material sau spiritual. Dumnezeu nu mai exista în contextul Naturii, el însuşi fiind un artizan al creaţiei lui. Henri Frankfort, cercetător al civilizaţiilor orientale, scriind în anii ’40 ai secolului trecut pentru Universitatea din Chicago, sintetiza această gândire prin următoarele cuvinte: «*… legătura antică dintre Umanitate şi Natură a fost distrusă, a dispărut. Cei care au început să-l slujească pe Jehova au abandonat bogăţia, deplinătatea şi satisfacţia intimă de a trăi o viaţă care se mişca în armonie perfectă cu marile cicluri ale Terrei şi ale cerurilor*» (22).

În mod sigur, William Sinclair nu împărtăşea în niciun fel această convingere judeo-creştină. El credea că Dumnezeu (*Tatăl*) şi Natura (*Mama*) co-existau. Ba chiar mai mult, formau un *Tot* şi omul (împreună cu vegetaţia şi lumea animală) era o parte din această grandioasă Unitate. Venerarea Naturii de către druizi nu înlocuia venerarea lui Dumnezeu (de origine judeo-creştină). Cele două entităţi erau considerate separat pentru că, plecând de la ipoteza că rolul feminin al Naturii era înţeles doar la nivel simbolic, rolul masculin al lui Dumnezeu (în contextul Unităţii) a fost manipulat cu scopul de a da impresia că Dumnezeu s-ar fi asemănat cu o persoană, o figură divină capabilă să creeze lucrurile. Şi atunci, ce legătură poate exista între o inscripţie care scoate în evidenţă «*adevărul deasupra tuturor*» lucrurilor, cioplită în piatra unei biserici, şi capela (pe care William Sinclair îi plăcea să o numească *Capela Pădurii*) Rosslyn? În primul rând poate fi un avertisment pentru credincioşii convinşi, amintindu-le că şi în scrierile biblice sacre, *Adevărul*

se află deasupra tuturor lucrurilor (fie din punct de vedere doctrinal, fie din punct de vedere al interpretării acestuia). De fapt, inscripţia are o derivaţie biblică. În al doilea rând, este un citat cu accente masonice clare.

În vremea lui sir William Sinclair, activitatea Inchiziţiei era în plină desfăşurare, aceasta arzând (deci distrugând iremediabil) documentele scrise şi volumele considerate eretice. Altceva era cioplirea unei fraze, un avertisment în piatră la interiorul unei capele. Eventualii acuzatori ecleziastici nu ar fi îndrăznit să ordone distrugerea acesteia. Punctul de vedere al lui Sinclair referitor la opinia clericală nu era greşit în totalitate. Registrele prezbiteriului din Dalkeith subliniază că reverendul William Knox din Cockpen (fratele prezbiterianului reformist John Knox) a fost certat cu asprime pentru că «*l-a botezat pe proprietarul şi baronul de Rosling în capela strămoşească*». *Opinia* oficială a Bisericii era că «*Rosslyn era o casă a idolatriei şi nu era un loc unde se putea învăţa cuvântul divin, unde nu se puteau ţine slujbe religioase*»! În afară de aceasta, omnipotenta şi omiprezenta Biserică a Romei a repetat de multe ori familiei Sinclair că în capela lor se practică idolatria, declarând că până la data de 17 august 1572, altarul capelei trebuia demolat. Vicleanul William Sinclair a avut câştig de cauză. Puteau să distrugă altarul dar inscripţia secretă ar fi rămas neatinsă, poate (probabil) neînţelegându-se sensul şi nici scopul acesteia.

Fraza scrisă în piatră de William Sinclair reia versetele 3 şi 4 din cartea *Esdra* a Vechiului Testament (23). Momentul istoric la care face referire această frază este localizat în secolul al VI-lea î.Hr., în vremea principelui Zorobabel al lui Juda, cel care ar fi

trebuit să reconstruiască Templul din Jerusalim după reîntoarcerea poporului evreu din robia babiloniană. Ritualul *Arcului Regal* face referire tocmai la acest aspect al istoriei evreilor. După distrugerea (de către Nabucodonosor) primului Templu ridicat de către regele Solomon, se povesteşte că Zorobabel (prezentat în *Evanghelia lui Matei 1*: *12 – 14* ca un strămoş al lui Iisus!) a obţinut permisiunea din partea regelui persan Darius de a reconstrui Templul, un „al doilea”. După obţinerea permisiunii s-a iscat o discuţie violentă (!?!) între Zorobabel şi alţi doi sacerdoţi pentru a stabili care dintre ei ar fi cel mai înţelept. În baza unui fel de competiţie, prin prezentarea (în opinia fiecăruia) celui mai puternic şi influent lucru, regele (în calitate de judecător) ar fi decis cine este cel mai înţelept dintre ei. (Deci, dacă Zorobabel este considerat strămoş al lui Iisus, respectiv se ia de „hăţuri” cu alţi doi sacerdoţi, înseamnă că Iisus nu avea origini atât de umile după cum se spune – nota traducerii în limba română).

Primul dintre ei a scris că vinul este cel mai puternic dintre lucruri pentru că îl face pe om să uite de sine; al doilea era de părere că cel mai puternic ar fi fost regele, deoarece stăpânea peste toate fiinţele umane. Al treilea – Zorobabel – adăugă că cea mai tare era femeia, pentru că datorită ei se năşteau regii care plantau viile din care se putea extrage vinul (a se ţine cont de asemănarea *vin = sânge* – nota traducerii în limba română). Dar a adăugat că deasupra tuturor se *aüà Adevărul*, «*care stăpânea orice lucru*» *desdra 4*: *41*).

O mică paranteză. Referitor la *Putere – Regalitate – Femeie – Vin – Adevăr*, o altă lucrare a lui Laurence Gardner, *Bloodline of Holy Grail*, Shaftesbury, Element Books, 1996, publică o imagine interesantă (imaginea alăturată), o pictură a lui Peter Robson. La baza imaginii, vulpea (simbol al „establishmentului" Bisericii Romei) ameninţă *via* cu linia de sânge a *Sf. Graal*. La o aprofundare dintr-un anumit punct de vedere, cele prezentate până acum ar putea fi interpretate astfel: «*Adevărul constă în faptul că F'femeia naşte Regele care* Iplantează *Via din care se va face Vinul* (linie de sânge, urmaşi)». Atunci chiar că TOTUL are o altă logică!!! – nota traducerii în limba română.

Revenind la lucrarea de faţă, cei chemaţi să

judece cele exprimate au fost de acord exclamând «*Adevărul este mare*!», regele Darius cerându-i lui Zorobabel să-şi exprime o dorinţă. Zorobabel i-a amintit de promisiunea făcută şi despre

dorinţa lui cea mai arzătoare de a reconstrui Templul din Jerusalim.

După ce Wilhelm de Orange a debarcat în Anglia primind coroana engleză uzurpată familiei Stuart, la 11 decembrie 1688 capela a început să fie distrusă sistematic de către susţinătorii acestuia. Capela a rămas abandonată până în 1736 când James Sinclair a dispus instalarea sticlei la ferestrele capelei şi a refăcut pardoseala. Capela va reintra în circuitul ecleziastic abia în 1861, fiind reinaugurată şi reconsacrată la 22 aprilie 1862 de către episcopul de Edinburgh în persoană. În ciuda daunelor subite de-a lungul timpului, până în 1954 capela a reuşit să treacă cu bine peste asalturile cele mai dramatice. În luna mai a acelui an, Departamentul Bunurilor Arhitectonice din cadrul Ministerului Muncii a anunţat că întreaga clădire va fi curăţată complet, utilizându-se noi materiale protectoare la exterior şi un gel special pe bază de siliciu, magneziu şi fluor la interior. Nimic mai distrugător pentru că s-a contribuit la ceea ce în ultimii ani poate fi considerată o tragedie pentru capelă: eroziuni ale cavităţilor, rotunjiri ale muchiilor de piatră, din lucioasă piatra a devenit rugoasă, cu apariţia de găuri şi fisuri enorme (acolo unde erau doar mici intrânduri). Anii ’50 au fost anii experimentărilor ştiinţifice ale multor materiale plastice şi sintetice, mai ales în domeniul construcţiilor. Gelul utilizat era un fel de ciment semilichid. Presupusa protecţie a fost aplicată peste tot la interior, deasupra folosindu-se un strat ulterior de vopsea rezistentă la aer şi apă.

Rezultatul a fost un dezastru pentru că din acel moment, structura capelei a început să absoarbă umiditatea, neputând să „respire” şi să realizeze schimbul de umiditate cu mediul exterior. Din moment

ce condensarea aerului a devenit din ce în ce mai evidentă, au apărut primele pete de umezeală şi mucegai. Capela Rosslyn, vechea *Capelă a Pădurii*, distrusă pentru totdeauna, suferise ultimul poate definitivul atac. Ca remediu parţial, în 1995, au fost lansate proiecte pentru a se salva ceea ce se mai putea salva. Începând cu acel an, capela este înconjurată cu schele (pentru restructurări şi reparaţii) şi prelate curate care să apere părţile vitale de ploaie şi de posibilele infiltraţii. În 1997 au fost efectuate reparaţii externe la zidurile de perimetru, la părţi de acoperiş, contraforturi şi la canalele de scurgere a apei de ploaie. Cu toate discuţiile şi dezbaterile, problema umidităţii nu a fost rezolvată. Se pare că nimeni nu este în stare să facă ceea ce trebuie făcut şi cu fiecare an care trece, acest preţios monument arhitectonic este supus acţiunii elementelor naturii.

= Sinclair în America =

Ghizii care însoţesc vizitatorii la interiorul capelei Rosslyn atrag atenţia că printre formele de vegetaţie care sunt sculptate aici, câteva sunt interesante (24): «*Se găsesc sculpturi ale plantelor* (porumb şi cactus) *caracteristice Lumii Noi, reprezentarea acestora putând să anticipe data descoperirii oficiale a Americii* (*de către Columb*) *cu cel puţin un secol*». *Se* ştie din surse sigure că o parte din strămoşii nordici ai lui Sinclair au explorat Oceanul Atlantic începând cu secolul al X-lea, astfel că în cartea lui Hauk intitulată *Legenda eroică islandeză* (*Saga islandeză*, copia rămasă e datată 1320) se povesteşte că Leif Ericsson, după ce a traversat Atlanticul, a debarcat în *Vineland cea Bună* (în 999 d.Hr.). Sub conducerea lui Henri Sinclair, pescari ai insulelor Orcade, ar fi ajuns în ţinuturi îndepărtate

încă din secolul al XIV-lea. În povestirile lor de călătorie se vorbeşte de un loc îndepărtat numit Estotiland unde se cultiva grâul şi de unde se exportau piei de animale şi sulf în Groenlanda. Poate că Estotiland era ţinutul care ar fi primit numele de Noua Scoţie, în Canada. Aceiaşi pescari temerari vorbeau despre un ţinut aflat mai la sud, numit Drogio. Băştinaşii din Drogio erau complet goi, mângâiaţi de vânturi calde, iar dincolo de mare existau populaţii foarte rafinate. Pământul lor era bogat în aur, aveau oraşe mari cu temple minunate dedicate zeităţilor lor. Aceste povestiri au fost confirmate de călători care se întorceau din Caraibe, de pe coastele Floridei şi ale Mexicului (ţinutul aztecilor). Total indiferentă la aceste mărturii importante, marea majoritate a cercetătorilor continuă să susţină că imperiul aztec a venit în contact cu civilizaţie europeană începând doar cu 1519, când conqistadorul Hernando Cortez a păşit în Lumea Nouă.

Din 1391, şeful flotei lui Henri Sinclair a fost veneţianul Antonio Zeno (25). Zeno era membru al unei vechi familii veneţiene care încă din secolul al VIII-lea, a furnizat amirali abili şi oameni ai mării. Înainte ca Sinclair şi Zeno să realizeze traversarea atlanţi

5 5

că, Henri a făcut un acord cu fiica Elizabeth şi soţul acesteia – lordul John Drummond. Tratatul a fost semnat la Rosslyn la 13 mai 1396 şi prevedea dreptul celor doi soţi să pretindă ţinuturile norvegiene în cazul în care tatăl Henri (şi împreună cu el, fiii de sex masculin) nu s-ar fi întors din expediţia de peste ocean (26). Cele 12 nave, echipate cu circa 100 de marinari (unii dintre ei aflaţi la a doua călătorie de acest fel),

au ridicat ancora în mai 1398. Primul port în care s-au oprit a fost Cape Blomindon, în golful Fundy, pe teritoriul Noii Scoţii. Şi astăzi, indienii Micmac îşi amintesc legenda navelor şi a marelui zeu alb pe care-l numeau Glooscap, care le-a vorbit strămoşilor despre stele şi despre cum să pescuiască cu plase. După ce s-a întors la Veneţia, Antonio Zeno a scris în jurnalul lui despre locurile pe care le-a văzut, povestind despre „fluviile de rocă lichidă” care curgeau în mare, despre contactul dintre cele două forţe (apa şi focul) care eliberau nori de fum şi aburi. Noua Scoţie este bogată în cărbune aici putându-se găsi roci de pe care curge un fel de cărbune lichid identic cu asfaltul, reziduuri uleioase ale subsolului care izvorăsc la baza muntelui Cape Smokey. În 1849, la Louisburg (în apropiere de Cape Breton), a fost descoperită o variantă primitivă a unui tun Veneţian folosit de fraţii Zeno, variantă deja depăşită de modelul utilizat în timpul călătoriei lui Columb.

De pe coastele Noii Scoţii, Sinclair şi-a continuat călătoria spre sud, mărturii ale itinerarului acestuia putându-se găsi la Rhode Island, în Massachusetts. La Westford, unde a murit un marinar de-al lui Henri, se găseşte încă piatra de mormânt inscripţionată. Sculptată în blocul de piatră de circa doi metri se distinge efigia unui cavaler din secolul al XIV-lea cu coif, cămaşă de zale şi o mantie lungă. Spada are caracteristicile secolului al XIV-lea, este ruptă (indicând înhumarea cavalerului împreună cu spada sa), iar scutul are însemnele heraldice din Pentland. La Newport (în Rhode Island) au rămas ruinele (destul de bine conservate) unui turn de factură medievală. Construcţia acestuia (de formă octogonală, închisă într-un cerc, cu opt arcuri împrejur) se bazează în mod clar pe modelul bisericilor templare. Resturi similare

se pot observa în zona capelei Orphir (în insulele Orcade), din secolul al XII-lea. Arhitectura ruinelor din Newport este de origine scoţiană, acelaşi desen repetându-se în biserica St. Clair din Costorphine, unde este îngropată fiica lui Sinclair. Atestarea Rhode Island nu a fost făcută decât în 1636 dar fondarea acestei aşezări nu este cazuală. În arhivele publice din Londra se află un document datat cu patru ani mai înainte care descrie „un turn rotund" aflat la Newport. Respectivul turn ar fi fost utilizat pe post de garnizoană de soldaţii lui sir Edmund Plouden, colonizatorul acelor teritorii.

La cincizeci de ani după călătoria lui Sinclair s-a născut Cristofor Columb, cel care a dat startul „oficial" în marile expediţii navale. Pe când se afla în Portugalia a devenit un *Cavaler al lui Hristos* (afiliat al Ordinului Templar reorganizat), la fel cum au fost contemporanii şi rivalii lui de aventuri oceanice: Vasco da Gama, Bartolomeo Díaz şi Fernando Magellan. Columb era şi membru al *Ordinului Semilunii* (fondat de către regele Renato de Anjou), cunoscut şi ca *Ordin al Navei*. *Cavalerii Semilunii* cunoşteau destule detalii referitoare la mare şi la navigaţie dar au fost condamnaţi de Biserica Romei pentru că au insistat afirmând că Pământul este rotund! (Este interesant de remarcat că anumite „zvonuri" îi atribuie papei Inocenţiu al VIII-lea Cybo paternitatea lui Cristofor Columb – nota traducerii în limba română). Datorită lui John Drummond şi al celor ca el, Columb a ştiut perfect că nu se îndreaptă spre Asia (după cum se ştie – şi crede – în prezent), ci spre un alt tărâm. La interiorul grupurilor care „gravitau" în jurul Cavalerilor Templari, hărţile transoceanice ale Lumii Noi circulau în mod liber. Despre Columb se poate spune cu certitudine că ar fi avut posibilitatea să

consulte *Mapamondul* (care a fost completat în 1492), exact în anul în care a decis să înceapă aventura oceanică. Acest instrument pentru navigaţia nautică a fost pus la punct de cartograful Martin Behaim din Nürnberg, un comerciant destul de activ, partener de afaceri cu un anume John Affonso Escrocio, aproape sigur un alt nume utilizat de către John Drummond [al cărui bunic omonim a fost contemporan cu expediţia lui Sinclair din 1398 (27)].

John Drummond era rudă cu conţii Drummond din Perth, documente vechi atestând prezenţa acestuia în anturajul suveranilor Ferdinand şi Isabella ai Spaniei când Columb a primit înaltul patronaj al acestora pentru călătoria din 1492. Atât Columb cât şi Drummond au locuit pentru o perioadă de timp pe insula Madeira unde tatăl lui John Drummond (John *Scoţianul*), s-a stabilit încă din 1419 împreună cu tatăl vitreg al navigatorului genovez Cristofor Columb – Bartolomeo Perestrello. Tatăl lui John *Scoţianul* a fost sir John Drummond din Stobhall, judecător al Scoţiei. Sora lui – Anabella, a fost soţia regelui Robert al III-lea al Scoţiei. Soţia lui sir John a fost Elizabeth Sinclair al cărei nepot (William Sinclair) a fost întemeietorul şi constructorul capelei Rosslyn. Traseele cunoscute ale navigaţiei maritime efectuate (înainte de prima călătorie a lui Columb) de Henri Sinclair de Rosslyn, conte al insulelor Orcade, reprezintă material de studiu. Oricum, este probabil – dacă nu chiar sigur – că descoperirile lui Columb nu s-ar fi putut realiza fără rezultatul călătoriilor transoceanice efectuate de Sinclair, cu un secol înainte de călătoria genovezului.

Note:

1. – Lectura indicată privitoare la heraldica medievală a marilor familii flamande şi scoţiene este

lucrarea lui Beryl Platts, *Scotish Hazard*, London, Proctor Press, 1985 (partea I), 1990 (partea a II-a).

2. – Sir Ian Moncrieffe, *The Highland Clans*, London, Barrie & Jenkins, 1982, pag. 219. Se poate avea în vedere şi G.W.S. Barrow, *The Kingdom of Scots*, London, Edward Arnold, 1973, cap. 11, pag. 318.

3. – O prezentare genealogică detaliată a familiei Sinclair între secolele al VII-lea şi al XIV-lea apare în lucrarea lui Laurence Gardner, *Bloodline of Holy Grail*, Shaftesbury, Element Books, 1996, *Appendix V*, pag. 427 – 431.

4. – *Rhind Lectures* din 1916 ale *Societăţii Anticarilor* din Scoţia au fost publicate sub auspiciile *Royal Celtic Society* şi ale Universităţii din Edinburgh de către William J. Watson cu titlul *The History of Celtic Place Names of Scotland*, London, William Blackwood, 1926.

5. – Richard Augustine Hay, *The Genealogie of the Sainteclairs of Rosslyn* (prin grija lui R.L.D. Cooper, traducere J. Wade), Edinburgh, Grand Lodge of Scotland, 2002.

6. – *Knights Templar and Freemasonry*, broşură editată prin grija *Asociaţiei Amicilor Rosslyn*, 1993.

7. – Andrew Sinclair, *The Sword and the Grail*, New York, NY, 1992, capitolele 9 – 11, pag. 108 – 150.

8. – Michael Baigent, Richard Leigh, *The Temple and the Lodge*, London, Corgi, 1990.

9. – Robert Brydon, *Rosslyn and Western Mystery Tradition*, Roslin, Rosslyn Chapel Trust, 2003, introducere.

10. – O fotografie a statuii lui Moise de Michelangelo este inclusă în lucrarea lui Laurence Gardner, *Genesis of the Grail Kings*, London, Transworld/Bantam, 1999.

11. – Termenul englez *viking* derivă din *wiking*, alfabetul latin neavând literele „w” şi „u”, ci doar „v”. Silaba *wi* înseamnă *războinic*, belicos. Astfel, *vikingii* erau *wi-kings* – regi războinici. A se vedea şi *Oxford Compact English Dictionary*, noţiunile *Vikings* şi *Wi*.

12. – Hargrave Jenings, *The Rosicrucians – Their Rites and Mysteries*, London, Routledge, 1887, cap. 12, pag. 107.

13. – Geza Vermes, *The Complete Dead Sea Scrolls in English*, London, Penguin, 1998, pag. 85.

14. – O imagine a statuii lui Melchisedec din Chartres este inclusă în lucrarea lui Laurence Gardner, *The Magdalene Legacy*.

15. – Robert Brydon, *Rosslyn and the Western Mystery Tradition*, cât.

16. – Philip Coppens, *The Stone Puzzle of Rosslyn Chapel*, Enkuizen, NL, Frontier, 2004, cap. 8, pag. 77.

17. – Christopher Knights, Robert Lomas, *The Hiram Key*, London, Century, 1996, cap.

15, pag. 307.

18. – Andrew Sinclair, *The Sword and the Grail*, cât., cap. 7, pag. 86 – 88.

19. – Tim Walace Murphy, Marilyn Hopkins, *Rosslyn*, Shaftesbury, Element Books, 1999, cap. 1, pag. 17.

20. – Henri şi H.A. Frankfort, *Before Philosophy*,

London, Penguin, 1951, pag. 240 – 248.

21. – Robert Graves, *The White Goddess*, London, Faber & Faber, 1961, cap. 16, pag. 286, 287.

22. – Henri Frankfort, *Kingship and the Gods*, Chicago, Chicago University Press, 1948, epilog, pag. 343. *Imaginea îi prezintă pe Leo Lyon Zagami* şi *sir Ian*

Sinclair, *Mare Prior Internaţional al Scottish Knights Templar*

23. – Traducere prin grija sir Lancelot C.L. Brenton, *The Septiiagint*, London, Samuel Bagster, 1851.

24. – *The Hystoric Enigma*: *Rosslyn Chapel*, ghid al capelei Rosslyn pentru uzul turiştilor din Roslin, *Asociaţia Amicilor Rosslyn*, s.d.

25. – Sir Ian Moncrieffe, *The Highland Clans*, cât., pag. 220.

26. – Andrew Sinclair, *The Sword and the Grail*, cât., cap. 7, pag. 77, 78.

27. – Înlănţuirea completă a evenimentelor care i-au avut ca protagonişti pe Columb, Drummond şi Sinclair este povestită de Ian F. Brown în *The Sinclair/Columbus Connection – The Drummonds of Medira and Christopher Columbus*, ediţie specială a *Genealogiei Sinclair*, extrasă din *Glasgow and West of Scotland Family History*, buletin informativ de primăvară, Glasgow, 1993, pag. 4 – 9.

Capitolul 11 – «O ştiinţă misterioasă»

= Loja transferabilă =

Tradiţia masonică a familiei Sinclair de Rosslyn îmbrăţişează două culturi, distincte dar interconectate între ele, acea a gildelor constructorilor şi a prelucrătorilor pietrei, respectiv a Francmasoneriei. Compoziţia şi arhitectura capelei Rosslyn reprezintă un compendiu al primei culturi, iar decoraţiile care se

află la interior sunt un exemplu clar al celei de-a doua culturi. Din câte s-a observat, capela secolului al XV-lea este bogată în imagini sculptate care reprezintă un număr mare de obiecte, instrumente şi simboluri, destinate să devină parte a iconografiei în tradiţia lojelor masonice, aceleaşi obiecte şi instrumente (ale *Artei*) sintetizate împreună în planşele sinoptice rezumative, planşe de educare şi exercitare mnemonică pentru aspiranţii la diferitele grade. S-a afirmat deseori că o modalitate anterioară acestor planşe de sinteză ar fi fost ţesături desfăşurate pe pardoseala lojei. Poate că a fost aşa, dar nu este corectă susţinerea faptului că planşele de sinteză au înlocuit ţesăturile, chiar dacă aceste planşe sinoptice erau aşezate pe pardoseală pentru ca fiecare să le poată utiliza, după dorinţă, în cursul ritualurilor oficiale. Mai degrabă obiecte cu istorii paralele decât una înlocuitoarea alteia.

Chiar dacă termenul de „lojă” era utilizat pentru indicarea unei adunări masonice convocate, de cele mai multe ori se face referire la loc, la felul sălii destinate să găzduiască adunarea. Chiar dacă de cele mai multe ori o lojă are un sediu fizic propriu, aceasta poate exista şi fără a avea sediul respectiv. Multe adunări masonice aveau loc la interiorul încăperilor simple, fără să fie adaptate scopului propus, în spatele sau în una din sălile superioare din cadrul unui han sau taverne, decorată (ornată) pentru acea ocazie. Aceste încăperi trebuiau prevăzute, respectiv decorate cu cele necesare, dotate cu draperii şi mobilierul cerut. La terminarea întâlnirii totul trebuia să dispară, încăperea trebuia lăsată în ordine, fără nimic care să facă referire la respectiva adunare, punându-se bazele a ceea ce se poate defini ca *lojă portabilă*. Una din obligaţiile *Custodelui* era aceea de

a marca cu creta (pe pardoseală) conturul ideal al lojei, perimetru denumit *pătrat alungit*. Câteodată era adoptată forma aceasta, alteori se apela la un paralelogram (numit *paralelipipedion*), la interiorul cărora se aşezau simbolurile diverse ale „frăţiei”. În mod evident, după terminarea ceremoniilor, totul trebuia strâns.

Odată cu trecerea timpului, această practică incomodă a fost înlocuită desenându-se pe pânze de mari dimensiuni (sau pe covoare) întreaga organizare şi conţinutul unei loje, astfel că la terminarea ceremoniei era suficient să se plieze stofa (sau covorul) pe care erau reproduse desenele. Pe măsură ce s-a răspândit această modalitate, la desenele originare au început să fie adăugate o multitudine de alte simboluri masonice, confecţionându-se ţesături specifice pentru diversele grade şi nivele ale iniţierii în *Artă*. S-*a* întâmplat ca artizanii care au realizat respectivele ţesături să intre în competiţie între ei, devenind din ce în ce mai ambiţioşi, fapt datorită căruia au început să apară adevărate opere de artă, dar care nu aveau aproape nicio legătură cu scopul iniţial pentru care au fost comandate. Au existat cazuri când aceste ţesături masonice erau atât de frumoase şi preţioase încât nu au fost utilizate (nici desfăşurate pe pardoseală) de frică să nu fie distruse călcând peste ele. Astfel, au fost agăţate pe pereţi, ca nişte însemne heraldice. Dar unde era loja? Loja era agăţată de perete!

Din moment ce nu se putea sta la interiorul unei *loje* agăţată de perete, aceasta era considerată operativă, activă, atâta timp cât ţesătura masonică era desfăşurată. Ţinând cont că ţ?

existau ţesături diverse pentru fiecare grad, era imposibil ca toată ţesătura să fie desfăşurată simultan şi în mod continuu. Nu trebuia pierdut din vedere aspectul transportului, chiar dacă în multe cazuri era un spaţiu din proprietatea „frăţiei”. Trebuia ţinut cont şi de dimensiuţ ţţ nile acestor ţesături, gabaritul mare impunând anumite norme de manevrare. Pentru a nu le expune pe pardoseală, evitând să fie agăţate pe perete, practica cea mai răspândită consta în aşezarea acestor ţesături pe planşe susţinute de cavaleţi, de unde şi termenul de *planşe de cavalet*. *Imaginea reprezintă Conferinţa Internaţională a Riturilor, conform principiului Mesei Rotunde de Alfred di Prizio, 1986*

După ce totul a fost aşezat ca la un bazar (sau expoziţie), deasupra figurilor desenate pe ţesături se

aşezau obiectele necesare ritualului de îndeplinit. Această metodă de prezentare a unei loje a deviat de la obiectivul original deoarece loja era luată în considerare în funcţie de calitatea şi cantitatea obiectelor care se aflau pe ţesătura de pe cavaleţi. Un exemplu vizual în acest sens este oferit de frontispiciul reeditării (1784) Constituţiei lui Anderson (vezi a doua imagine de pe pagina 26 a traducerii). În cazul lojelor de mici dimensiuni, această desfăşurare de detalii era deranjantă, trebuind să se ţină cont de transport şi de continua reaşezare.

Ca urmare, la un moment dat s-a decis reîntoarcerea „la origini”; de această dată, conceptele, ideile şi obiectele au început să fie desenate pe planşe de lemn, numitele *panouri sinoptice*. Era vorba de panouri de mici dimensiuni, uşor de folosit în orice poziţie (agăţate pe perete, aşezate pe cavaleţi). Folosirea acestor planşe a dus la sintetizarea (pictată pe un suport) caracteristicilor unei loje, stil folosit şi în prezent. Folosirea simultană a ţesăturilor şi planşelor masonice a continuat destul timp, cererea de ţesături neîncetând doar pentru că au apărut planşele sinoptice. În prezent există loje care nu dispun de un sediu fix şi stabil. Adesea se utilizează spaţii a căror pardoseală trebuie acoperită cu cele prevăzute pentru lojă (o ţesătură, un covor, cu pătrate albe şi negre, dispuse sub forma tablei de şah). Trebuie ţinut cont şi de faptul că pentru gradul al treilea, trebuia dispus pe pardoseală o ţesătură neagră, de forma unui sicriu, care să simuleze mormântul în care a fost îngropat Hiram Abiff. Nu au fost definite reguli, standarde, pentru realizarea ţesăturilor şi planşelor masonice; unicul lucru care era cerut era ca acestea să servească funcţiilor corespunzătoare gradului (gradelor) reprezentate.

Această situaţie a dus la variaţii destul de consistente în reprezentări, tema de fond fiind respectată mereu. Existau situaţii când planşele foloseau scopului indicat; alteori trebuiau modificate sau îmbunătăţite, adăugându-se elemente referitoare la tema discutată în cadrul întâlnirii. Necesitatea de a uşura modificarea a dus la realizarea planşelor din ceară, putând fi prelucrate cu uşurinţă, la fel cum erau realizate calendarele antice pe care maeştrii constructori îşi notau ceea ce aveau de făcut, zilele de muncă ale ucenicilor şi calfelor.

În epoca victoriană, când aspectul artistic al accesoriilor din loje era atât de important încât şi şorţurile erau obiectul creaţiei artistice, planşele masonice s-au transformat într-un fel de „cărţi”, cu foile suprapuse. Primul panou (frontispiciul) era dedicat primului grad; întorcând „pagina” apărea planşa gradului al doilea, analog pentru gradul al treilea. În 1813, când loja *Anticilor* s-a unit cu loja *Modernilor* punându-se bazele „Marii Loje Unite a Angliei”, s-a pus problema unei *Loje a Reconcilierii*, cu scopul de a reglementa o formă standardizată şi unică a ritualurilor (fapt petrecut după trei ani). În 1823 a fost ratificată *Loja Emulatoare a Dezvoltării*, pentru a da posibilitatea „fraţilor” care au obţinut gradul de *Maestru* să dobândească pregătirea necesară pentru obţinerea gradului succesiv, de *Maestru Venerabil*. Loja unită se întrunea la Freemason’s Hall din Londra şi masonului care reuşea să celebreze un ritual în perfectă armonie cu indicaţiile standardizate apărute din strădaniile *Lojei de Emulare*, fără erori sau lipsuri, era un fapt obişnuit să i se dea (ca premiu şi recunoştinţă) o cutie de chibrituri din argint. Proba se poate să fi fost destul de severă dacă pe întreg anul 1897 au fost donate doar 340 de cutii. Există opinia că

planşele de studiu cele mai frumoase şi mai bine lucrate au fost tocmai cele folosite în cadrul *Lojei de Emulare* (1).

= Sulul din Kirkwall =

Dintre ţesăturile sau covoarele masonice cele mai renumite nu se poate trece cu vederea *Sulul din Kirkwall*, numit în acest fel deoarece mulţi îl consideră un covor masonic care să poată fi desfăşurat pe pardoseală; alţii susţin că ar fi apărut ca o ţesătură decorativă care să fie agăţată pe perete. Oricare ar fi fost scopul pentru care a fost realizat, este cel mai vechi obiect de acest fel care a ajuns până în prezent şi chiar dacă nu este unica ţesătură de acest fel, este unică prin felul ei. Această ţesătură groasă de in (cu dimensiunile de 5, 6 m x 17, m) este agăţată pe pereţii *Lojei Kirkwall Kilwiningn*.° *38* din Kirkwall, insulele Orcade (sau Orkney), domeniu al familiei Sinclair. Din diferite puncte de vedere, această ţesătură este pentru Masonerie ceea ce este *Linţoliul Sacru* (păstrat în Domul din Torino) pentru Biserică; provenienţa este contestată şi dezbătută, originea este necunoscută, iar vechimea presupusă este obiectul discuţiilor aprinse dintre diferitele şcoli de idei şi gândire care doresc să-şi impună propria datare. Ca şi în cazul *Linţoliului*, şi în cazul acestui sul, analizele ştiinţifice şi-au exprimat o părere şi o dată. Şi în acest caz există persoane care contestă, fără un minimum de raţiune, acest fel de „aproximări” – adică, cercetări.

Nu există nicio mărturie, niciun document care să precizeze din ce motive şi când a intrat acest sul în posesia lojei din Kirkwall. Totodată, există motive întemeiate pentru a se considera că a ajuns direct din castelul de la Kirkwall. Construit în secolul al XIV-lea de către lordul Henry Sinclair, castelul din Kirkwall a suferit daune grave, fiind utilizat puţin până spre anii

1600 şi a fost demolat definitiv în 1865. Un prim document referitor la sul a fost publicat la o scurtă perioadă de timp prin grija lui George W. Speth, fondatorul lojei de cercetare *Quatuor Coronati* din Londra. Sursele de informare au fost puţine. Unicul lucru cert era că aproximativ cu un secol înainte (pe la 1786), un covor (sau o ţesătură) masonic (a) a fost folosit (a) pentru celebrarea ritualurilor în lojă, dar nu este clar dacă este vorba sau nu de acest sul. Nici în lucrarea despre istoria lojei din Kirkwall nu se înaintează vreo ipoteză concluzivă hazardată. Această ţesătură, era poate, *Sulul din Kirkwall*? În 2001, Andrew Sinclair a anunţat că datorită intermedierii unui inspector al *Criminal Investigation Departament* din districtul septentrional, s-a reuşit trimiterea de mici eşantioane din sul Departamentului de Spectrometrie de Masă al Universităţii din Oxford (2). Sulul este format din două porţiuni laterale înguste ataşate la o parte centrală prin coasere: eşantioanele pentru analiză au fost preluate de la partea inferioară a celor două fâşii laterale. Dacă analizele acestor eşantioane nu a relevat date satisfăcătoare, cercetările (datarea prin tehnica carbonului radioactiv) efectuate asupra unui eşantion prelevat din partea centrală au prezentat o datare corespunzătoare secolului al XV-lea, perioadă în care a fost construită capela din Rosslyn.

La aflarea acestei veşti, un număr mare de istorici şi anticari au declarat că acest lucru este imposibil. Contestaţia se bazează, în principal, pe faptul că un desen similar cu stema lojei *Anticilor* apare într-o zonă a sulului; din punctul de vedere al acestora, ţinând cont că respectiva lojă a fost întemeiată în 1751, sulul nu putea avea o datare anterioară, cu atât mai mult, de două secole. Acest

fapt este echivalent cu afirmaţia că dacă «*loja Modernilor este datată în 1717, Masoneria nu a existat înainte de această dată*». Acest gen de argumentări este o probă (destul de concludentă) a dificultăţii arătată de istorici (şi cei implicaţi) în recunoaşterea posibilităţii ca Francmasoneria să aibă rădăcini mult mai avansate în timp decât cele cunoscute prin activităţile de la taverna *Goose and Gridiron*, că era vorba de o instituţie promovată de Casa Stuart (lucru admis şi de Anderson), înainte ca „reînnoirea" adusă de Casa de Hanovra să o restructureze, respectiv să o reformeze complet. (Fără a fi părtinitori, ci în interesul unei informări echidistante, iată opinia lui René Guénon: «*Anul 1717 nu marchează începuturile Masoneriei, ci a decăderii ei, ceea ce este alt lucru*» – nota traducerii în limba română).

Folosind o analogie adaptată timpurilor moderne, se poate spune că o parte din conflictul jacobit al secolului al XVIII-lea ar continua şi în prezent între Casele de Hanovra şi Stuart, obiectul disputei fiind proveniența şi originile autentice ale *Sulului din Kirkwall*. *O* altă temă a dezbaterii înfocate se referă la părţile laterale ataşate părţii centrale a sulului. Pentru mulţi, acestea nu ar fi cusute în părţile laterale ale secţiunii principale, ci sunt nişte spaţii, nişte semne accentuate de trecerea timpului datorită plierii sulului când acesta era pus la păstrare. Această ipoteză este destul de „slabă" deoarece, neexistând nicio îndoitură similară pe partea orizontală, se ipotiza că sulul era îndoit doar pe flancuri şi aşezat la păstrare pe întreaga lungime, fără nicio altă îndoitură. Fapt improbabil, chiar imposibil, putându-se rezolva o dată pentru totdeauna analizându-se partea din spate a sulului. Chiar dacă secţiunile laterale apar ca fiind

făcute din acelaşi material ca partea centrală, discuţiile continuă, anumiţi cercetători susţinând eventualitatea că părţile laterale ar fi fost adăugate ulterior, ca o completare a părţii centrale mai mari.

Se consideră că desenul naiv (care apare pe sul) a fost executat cu culori pe bază de ulei (niciun expert putându-se pronunţa cu certitudine), putând fi vorba de culori tempera sau de orice alt tip. Dacă se admite că stofa este datată în secolul al XV-lea iar desenul a fost trasat în secolul al XVIII-lea, înseamnă că un oarecare a ţinut în casă o bucată de stofă (ţesătură) de dimensiuni mari, pliată, timp de circa trei sute de ani. Suntem iarăşi în faţa unei variante imposibile, unica metodă (indicată) pentru determinarea vârstei acestui obiect fiind cea folosită pentru datarea tablourilor. În acest sens, ceea ce trebuie datat ştiinţific nu este materialul, ci desenul, pentru că din structura şi componentele organice ale pigmenţilor se poate ajunge la o datare mai mult sau mai puţin corectă, respectiv sigură. Dar, din câte se pare, datarea acestui obiect este puţin interesantă; misterul şi fascinaţia emanate de către sul sunt cele care domină. În numele lor, se preferă neasumarea nici unei iniţiative decisive care să permită rezolvarea problemei, pentru toţi şi pentru totdeauna.

În descrierea lui Spetii, datată 1897 (3), se susţine că fâşia din stânga privitorului ar reprezenta peregrinările poporului evreu din Mesopotamia în Egipt, prin Canaan, cu fluviile Tigru şi Eufrat desenate în partea de jos, respectiv Nilul prezent la partea superioară. Fâşia dreaptă ar prezenta exodul evreilor din Egipt, deşertul Sinai cu figurile lui Moise şi Joshua şi ajungerea în „ţara promisă”. În această secţiune ar fi prezente *Arca Alianţei*, *manna* şi *viţelul de aur* fabricat la poalele muntelui Horeb. Secţiunile laterale ar trebui „citite” de sus în jos, invers faţă de segmentele care compun partea centrală, mai mare.

Imaginea prezintă un fragment al Sulului din Kirkwall, în care se vede Arca Alianţei.

Prezentarea scenelor începe cu Adam şi Eva în grădina Edenului şi se termină cu simboluri masonice reprezentate în partea de jos. La partea centrală se află Tabernaculul cu *Sancta Sanctorum*, respectiv *Arca Alianţei* (vezi imaginea de mai sus). Multe reprezentări sunt aspecte comune ale tradiţiei masonice scoţiene iar alte inscripţii sunt prezentate în codificare masonică. Este vorba de detalii care pot constitui subiectul unor analize aprofundate, inclusiv

al unei alte cercetări pentru o datare corectă. Atitudinea actuală, linia oficială adoptată faţă de acest sul, este cea a lipsei de acţiune, de a lăsa *Sulul din Kirkwall* agăţat pe un perete în plină acţiune a razelor solare, spunându-se (probabil) că «e *mai bine să stea liniştit în misterioasa lui solitudine*».

= Filosofia aurului =

Imaginile pitoreşti prezentate pe *Sulul din Kirkwall* ne aduc înapoi în timp, în epoca sinaitică a lui Moise şi Bezaleel, a *mannei*, a *viţelului de aur* şi a *Arcăi Alianţei*. Chiar dacă studiul analitic al *Exodului* evreilor trece dincolo de limitele de analiză ale Masoneriei contemporane, era o temă de mare importanţă şi interes în vremea când a fost realizată ţesătura, având o semnificaţie profundă pentru oameni iluştri precum Newton, Robert Boyle şi ceilalţi adepţi ai *Royal Society* din acea vreme. Ca o adăugare, căutările acestora erau orientate spre figura sacerdotului Melchisedec, către enigma „Pietrei Filosofale" şi antica tradiţie alchimică ca parte decisivă a culturii Roza-Crucii înainte de revoluţia de la 1688, respectiv a reorganizării consecutive de după „refondarea" mişcării masonice din 1717.

Dat fiind faptul că se încearcă regăsirea secretelor pierdute ale „frăţiei", ajunşi la acest punct al prezentării a venit momentul unei scurte sinteze. Pentru a reuşi trebuie urmată dinamica unei serii de întrebări importante:

— Cu ce a fost realizată *Arca Alianţei*? (4);

— Cu ce a fost obţinut *viţelul de aur*? (5);

— Cu ce era asociată „Piatra Filosofală"?

— Care este argumentul fundamental tratat de alchimie?

— Ce a dus în dar regina din Saba regelui Solomon? (6);

— Despre ce anume se spune că Solomon avea din abundenţă? (7);

— Despre ce anume trata manuscrisul lui Newton intitulat *Manna*? Pentru orice întrebare, răspunsul este acelaşi: aurul! Această constatare începe să traseze scenariul cel mai misterios şi mai intrigant decât orice alt argument atribuit Masoneriei moderne. În acest punct al raţionamentului pare dificil de intuit ce legătură există între aur şi principiile „frăţiei”, dar cititorul nu trebuie să se grăbească cu concluziile, urmând o altă serie de întrebări:

— Ce anume i-a prezentat Melchisedec lui Avraam? (8);

— Cum era descrisă *manna* în Vechiul Testament? (9);

— Cum era numită dinastia regelui Solomon? (10);

— Ce anume se afla pe masa sacră din Templul lui Solomon? (11);

— Cu ce a răspuns Solomon regelui Huram în schimbul aurului pe care i l-a trimis?

(12);

— Cu ce anume asemăna Iisus sfinţenia corpului său? (13).

Şi la acest set de întrebări, răspunsul este unul singur: pâine! (Dinastia regelui Solomon era numită *Casa* Pâinii). Din acest punct de vedere se pare că pâinea avea aceeaşi valoare ca aurul, ţinând cont că Solomon şi-a plătit datoria faţă de Huram (care i-a dat aur) cu pâine. În Vechiul Testament, în *Cartea lui Iov* (*28*: *5* – *6*), se citeşte: «*Din pământ, din el creste pâinea*; *înăuntru şi dedesubt ea se revoltă* şi *se agită ca focul*. *Pietrele pe care le germinează sunt zafirul* şi *pulberea de* aur»”. Pulberea de aur” (ca şi „focul” citat de Iov) apare în *Exodul 32*: *20* când Moise, luând

viţelul de aur pe care Aaron şi poporul l-au realizat în absenţa lui, «*l-a ars în flăcări făcându-l* pulbere». Atât Nicholas Flamel cât şi Eirenaeus Philaletes (un mentor deja citat al *Royal Society*) descriau „Piatra Filosofală" ca o „pulbere de aur". Robert Boyle nota în scrierile sale că această substanţă misterioasă şi „exotică" ar avea calităţi extraordinare, fapt pe deplin confirmat de către vechile texte alexandriene. Aceeaşi substanţă („pâinea") pe care au mâncat-o israeliţii la poalele muntelui Horeb – numită de către aceştia *mannă*, în manuscrisul de alchimie al lui Newton (intitulat *Manna*) era asociată cu aurul şi cu „Piatra Filosofală". Poate că *manna* a fost ceva mult mai important pentru tradiţia şi cultura ebraică dacă este adevărat că însuşi Moise a decis să umple o cupă pentru a o păstra în *Arca Alianţei* (14).

Toate cele de mai înainte lasă de înţeles că unul dintre marile secrete pierdute ale vechii „frăţii" masonice putea fi ceva care avea legătură cu ştiinţa şi utilizarea acestor două substanţe venerate, o ştiinţă cunoscută de Cavalerii Templari, uitată şi trecută în obscuritate. În acest context, o mărturie antică referitoare la Moise capătă o altă semnificaţie. Este vorba de un basorelief din cadrul complexului templului din Karnak al faraonului Thutmosis al III-lea (circa 1500 î.Hr.). În cadrul listei lungi care prezintă tezaurele din metal ale Egiptului, apar şi obiecte sub formă de con, etichetate ca *muncă îndemânatică* [la fel cum Biblia identifica activităţile în care Bezaleel şi Hiram erau maeştri neîntrecuţi

5 5 5 5

(15)]. Se face specificarea că acele obiecte erau făcute «*unul din argint* şi *treizeci din aur*» dar inscripţia care le desemnează vorbeşte simplu despre «*pâine albă*» (16).

= Noe şi arca =

Un alt personaj de seamă care se regăseşte în tradiţia ritualicii masonice, chiar dacă nu i-a fost destinat niciun grad, este patriarhul Noe. Apare doar în gradul cunoscut ca *Arcul Regal al Marinei* a cărui primă mărturie sigură vine din partea lojei din Bath (1790). În 1816, acest nivel a intrat într-o ramură a Masoneriei numită a *Mărcii*, un grad „lateral" destul de popular, în afara *Artei*, accesibil doar nivelului de *Maestru*. *Masoneria Mărcii* s-a format bazându-se pe ideea că maeştrii şefi medievali au stabilit o serie de mărci private (de semne particulare) de recunoaştere, datorită cărora era posibilă distingerea muncii lor de a celorlalţi. Principiul esenţial al acestei ramuri masonice este că educaţia şi onestitatea

5 X 5 5 5

erau, de la sine, adevăratele recompense pentru munca desfăşurată, înşelăciunea şi frauda nefiind necesare (17). Calificarea necesară „fraţilor" pentru a candida la *Arcul Regal al Marinei* constă în faptul că aceştia trebuiau să deţină deja gradul de *Maestru* al *Masoneriei Mărcii* (18).

Gradul trata istoria lui Noe şi a Potopului Universal, aşa cum este narată în *Geneza* 6 – 9. Esenţa ritualului consta în acceptarea unui nou început, a unei reînceperi adoptând un nou stil de viaţă, a unui nou mod de a vedea lucrurile lumii. Datorită lui Noe şi fiilor lui (care au construit arca pentru înfruntarea Potopului) este prezentă aceeaşi temă a *construcţiei* (ca şi în cazul Templului lui Solomon), chiar dacă în cadrul ritului nu ocupă o poziţie predominantă. Ideea de bază este că judecata umană (cu sensul de raţiune) nu se poate asemăna cu judecata divină, doar dacă nu este inspirată de către cea din urmă. Din acest punct de vedere trebuie

interpretată căutarea fiilor patriarhului care s-au îndreptat către mormântul acestuia pentru a readuce la lumină secretele pe care bătrânul le-a luat cu el în mormânt.

Termenul de „arcă” poate duce la confuzii deoarece în Vechiul Testament apare, fie pentru a indica ambarcaţiunea construită de Noe, fie incinta care constituia *Arca Alianţei* a lui Moise. În definiţia prezentată de Oxford World Library, cuvântul „arca” ar fi în realitate o formă puţin utilizată din limba greacă, indicând cuvântul actual „arc” – echivalentul latinescului „arca” – coş sau cutie de mari dimensiuni. Dacă la interiorul recipientului (coş, cutie etc) era păstrat ceva secret, cu origini obscure, primea numele de „arcan”; misterul profund era un „arcanum” („arcana” în forma de plural), la fel ca în alchimie sau cărţile de Tarot. Un depozit care trebuie să păstreze documente este o „ar (c) hivă”, în timp ce un obiect cu o vechime foarte mare este numit „arhaic”, „arheologia” ocupându-se de cu studiul şi analiza obiectelor antice. Cuvântul ebraic biblic pentru „arcă” apare în traducerea canonică a *Bibliei 70* [(19), din secolul al III-lea d.Hr.], fiind corespunzător lui „aron”, înţeles în acest caz ca o cutie voluminoasă sau cufăr (după cum este propus în *Geneza 50*: *26*) sau cutie încăpătoare [după cum apare în *2 Regii 12*: *10* (20)]. Dar „arca” era identificată adesea şi ca ceva care plutea sau se mişca unduindu-se pe valuri (precum „navele” lui Noe şi Moise) astfel că, şi în prezent, nava amiral a Marinei Engleze (este a cincea navă care poartă acest nume) se numeşte *Ark Royal*.

După cum este cunoscut, multe din naraţiunile incluse în *Geneza* (precum cea a lui Adam şi Eva, cea privitoare la Arca lui Noe, a Potopului şi a Turnului lui Babel) derivă din scrieri originale, redactate cu mult

timp înaintea textului biblic (datat, circa, secolul VI î.Hr.). Apărute în mileniul al treilea înaintea erei noastre, aceste istorii erau păstrate în marile biblioteci din Ninive şi Babilon, fiind redescoperite şi reinterpretate de sacerdoţii evrei pe durata captivităţii poporului lor în Babilon (începând cu 586 î.Hr.). Naraţiunea Potopului Universal, eveniment despre care se dispune de informaţii foarte vechi, este o povestire intrigantă paralelă cu naraţiunea mesopotamică şi cea ebraică. Dacă se confruntă istoria biblică cu cea mesopotamică se observă imediat o multitudine de asemănări. Diferenţa cea mai evidentă se regăseşte în modificarea perioadei de timp (realizată de către cronicarul biblic) pentru a prezenta figura „retuşată" a lui Noe ca erou autentic al acestei epopei a Antichităţii. Faptele prezentate de *Geneză* sunt o „prelucrare" a unor întâmplări mai vechi petrecute între Tigru şi Eufrat, în care se povesteşte că un singur om a salvat rasa umană şi speciile de animale (respectiv vegetale) datorită capacităţii de prevedere a acestuia.

Mai precis, versiunea completă a istoriei Potopului este aceea care apare în doisprezece texte care compun celebra *Epopee a lui Ghilgameş* (21). Întreaga lucrare este alcătuită din circa douăzeci de mii de tăbliţe cu caractere cuneiforme, descoperite la jumătatea secolului al XIX-lea printre ruinele cetăţii assiriene Ninive. Acestor descoperiri le-au urmat altele, în „flux continuu". Aceste tăbliţe povestesc despre aventurile mitice ale lui Ghilgameş (rege al cetăţii Uruk în 2650 î.Hr.) care a întreprins o călătorie periculoasă pentru a-l întâlni pe Uta-Napishtim [rege al cetăţii Shuruppak, decedat de mult timp la vremea respectivului Potop (22)]. De aici începe o povestire care la rândul ei, reia o istorie mai veche, aceea a lui

Uta-Napishtim din epoca sumeriană. Tăbliţele principale ale epopeii se pot data în jurul anului 2000 î.Hr., dar se ştie cu certitudine că întâmplările povestite sunt mult mai vechi, putând fi datate, fără exagerare, în jurul anului 3.000 î.Hr. (23). O altă asemănare cu *Geneza* se referă la escala ambarcaţiei după ce s-a oprit ploaia. În timp ce Uta-Napishtim se opreşte pe muntele Nisir, arca lui Noe o face pe muntele Ararat (*Geneza* 8: 4). Lanţul munţilor Ararat [care înseamnă *vârf ridicat* (24)] se află mai la nord faţă de ţinutul Mesopotamiei şi în cartea ebraică a *Jubileelor 5*: *26* se spune că arca s-a oprit pe Ararat, lângă muntele Lubar (25).

În cantitatea de material pe care se poate conta se află şi un text intitulat *Potopul*, descoperit în situl arheologic de la Nippur (26). Aproape fără nicio legătură cu filonul principal al aventurilor lui Ghilgameş (textul este scris în accadiană), acest poem sumerian face referire doar la perioada Potopului şi atunci când vorbeşte de Uta-Napishtim îl numeşte Zi-u-sudra. Este vorba de versiunea cea mai veche dintre aceste naraţiuni (diferită de povestirea biblică) în aceasta găsindu-se un detaliu de mare importanţă care ne îndepărtează de ideea de „cupluri de fiinţe vii” pe care le asociem cu Noe ori de câte ori se discută despre acesta. În această antică şi originală lucrare, Zi-u-sudra nu salvează „cupluri de fiinţe vii”, ci „seminţe ale vieţii” (27). Zi-u-sudra duce cu el pe arcă doar câteva animale, un bou, câteva oi şi câteva păsări şi nu o face pentru a salva speciile vii, ci pentru a-şi asigura necesarul de provizii. Textul precizează foarte bine modul în care Zi-u-sudra şi-a dus la

Îndeplinire acţiunea lui: şi-a construit o ambarcaţie plutitoare cât mai etanşă pentru a putea «*aduna* şi *păstra seminţele vitale ale oricărei creaturi vii*» (28). Din nou, cuvântul cheie este „sămânţă” (ca în *Epopeea lui Ghilgames*), ambarcaţiunea lui Zi-u-sudra (primul Noe al lumii) nefiind o grădină zoologică plutitoare pentru salvarea tuturor creaturilor vii, ci un fel de navă-clinică în care se putea păstra, în condiţii de totală securitate, sămânţa vitală a rasei umane şi cea a celorlalte fiinţe (plante şi animale).

Imaginea de mai sus îi prezintă pe Noe şi *fiii lui în timp ce construiesc arca* (*gravură în lemn de Julius Schnoor von Carolsfeld*, *1794 – 1872*)

O importanţă particulară o are observarea modului în care ritualul *Arcului Regal al Marinei*, chiar dacă se bazează pe legenda lui Noe, trece dincolo de aceasta susţinând că se bazează pe o tradiţie masonică antică care s-ar situa în practică, pe o poziţie distinctă, distanţată de cea a filonului principal care este studiat în loje. La fel ca şi Moise şi Bezaleel, Noe asumă o poziţie importantă în contextul masonic, dar se pare că deţine cheia de acces către ceva mult mai important decât ar fi fost celebrat

vreodată de ritualica masonică de după „reforma” din 1717. Figuri precum Moise, Noe, Nimrod (despre care s-a spus că era cel care stabilea gradele şi îndatoririle), respectiv Tubalcain (marele lăcătuş şi artizan al *Genezei*) deţineau un loc de onoare la interiorul mişcării masonice prehanovriene, orientată mai degrabă către o tendinţă ştiinţifico-filosofică. Fără un motiv anume, aceste personaje au fost lăsate deoparte de către noua organizare masonică. Naraţiuni precum cea a Potopului, respectiv a Turnului Babel (cum sunt citate în *Matthew Cooke Manuscript*), chiar dacă prezentau conexiuni cu misterele antice şi cu ştiinţele trecutului, au cedat în mod inexorabil locul altor povestiri, precum cea a construirii Templului din Jerusalim de către Solomon. Mulţi „fraţi” masoni (şi nu numai ei) sunt conştienţi că odată, „frăţia” a avut de a face cu ceva mult mai concret şi mai substanţial dacă ţinem cont de faptul că primele semne ale roza-crucianismului au avut legături cu evoluţia ştiinţifică din perioada Stuart. Desigur, nu era vorba de Hiram Abiff, al cărui nume nici măcar nu era citat în vremea regelui George al II-lea (1727 – 1760), ci de aspecte importante ale înţelepciunii antice, păstrate de-a lungul timpului şi readuse în atenţia lumii după întoarcerea Cavalerilor Templari în Europa, în 1127. Se bănuieşte că unul din aceste aspecte ale ştiinţelor antice se referea la aur, o ştiinţă care-şi avea rădăcinile pe pământul Egiptului.

Privind dintr-un alt punct de vedere, este evident că povestea lui Noe dobândeşte o conotaţie strict ştiinţifică (prin noţiuni precum *mannă* sau „Piatra Filosofală”), fără legături cu alchimia sau fizica, ci cu biologia bazată pe ingineria genetică. Ca atare, merită să fie pusă o altă întrebare! Reîntorcându-ne la *Sulul din Kirkwall* (fără îndoială) de origine masonică, din

ce motiv partea centrală a panoului din mijloc este dedicată figurii Evei, prima femeie? Eva nu ar trebui să aibă nicio legătură cu Masoneria! Sau are?

= Seminţele vieţii =

5 5

În vremea antichităţii mesopotamiene (Mesopotamia însemnând *ţinutul dintre două fluvii*), Canaan-ul şi Egiptul nu erau ţinuturi uscate şi nisipoase după cum se prezintă astăzi. Teritoriul vast de dincolo de Marea Mediterană, învecinat cu Canaan şi Egipt, era străbătut de trei fluvii însemnate: la vest Nilul (care curgea spre nord), la este Tigrul şi Eufratul (acesta din urmă îndreptându-se spre sud, către Golful Persic). La finele ultimei Ere Glaciare (circa 10.000 î.Hr.), acest teritoriu al Orientului Mijlociu era predispus la irigaţii, cu precădere de-a lungul câmpiilor fluviale şi în zona Deltei Nilului. Această zonă ar putea fi considerată *leagănul civilizaţiei umane* (atât din punct de vedere al unei vaste aplicări a tehnicilor agricole, cât şi al dezvoltării culturale) care va intra în istorie cu numele de civilizaţia *Semilunii fertile în* anii ’20 ai secolului XX, când exploratorul englez sir Charles Leonard Wooley a început săpăturile arheologice în cadrul expediţiei sale, acesta a fost surprins să descopere sol roditor şi o secţiune argiloasă consistentă sub stratul superficial de nisip.

Potopul este indicat de către Vechiul Testament ca un act de pedepsire din partea lui Dumnezeu, un fel de „răzbunare” împotriva umanităţii. Chiar dacă nu fac referire la un singur zeu ci la mai mulţi zei, tăbliţele mesopotamice originale (din care s-a inspirat şi naraţiunea biblică) prezintă aceeaşi situaţie. Se adaugă, printre altele că în timp ce ploile cădeau măturând totul în cale, *seminţele vieţii* au fost puse la

adăpost într-un fel de clinică genetică plutitoare. Un text accadic din 1460 î.Hr. (intitulat *Epopeea lui Atra-hasis*) lansează ipoteza experimentelor de fertilizare *in vitro*, făcând referire la „mame-surogat”, numite *creatoare ale destinului* (29). Cercetătoarea care se ocupa cu proiectul genetic se numea Nân-Kharsag, incinta în care aveau loc experimentele era numită *Casa lui Shimti* (de la cuvântul sumerian *shimti – suflu vital*, o asemănare stranie cu românescul *simţ* – nota traducerii în limba română), laboratorul aflându-se la interiorul *E-Gal* (*Marea* Casă). Naraţiunea face cunoscut că în cursul experimentelor realizate cu forme umane de viaţă, Nân-Kharsag încerca să realizeze teste de fertilizare încrucişată la animale, dar şi în regnul vegetal, fiind deosebit de abilă în încrucişarea diferitelor sortimente de seminţe. Nân-Kharsag era indicată ca *Doamna Vieţii*, emblema acesteia (prezentă atât pe tăbliţe cât şi pe sigiliile cilindrice) fiind un uter simbolic, asemănător cu litera grecească omega – *Ü* (30). Divinitatea era numită *Cea care construieşte*, *cea care dă formă*, *Doamna embrionului*; într-o altă compoziţie intitulată *Enki şi Ordinea Lumii*, respectiva zeitate era numită *Moaşa Pământului*: «*Nân-Kharsag*, *unica şi cea măreaţă* / *încordează uterul* /*Nân-Kharsag*, *Marea Mamă*, *începe naşterea*» (31).

După Potopul care a acoperit pământul cu un strat de noroi, câmpurile au fost replantate şi recultivate, au reapărut turmele de oi şi vaci – animale domestice cărora zeităţile din *Casa Shimti* le-au acordat întâietate în procesul de reînnoire a vieţii pe planetă. Din cele prezentate de o tăbliţă [recompusă cu multă răbdare din 17 fragmente (32)], problemele creşterii animalelor şi ale agriculturii au trecut sub supravegherea lui Ashnan, respectiv a fratelui său,

Lahar [ei înşişi produse genetice ale *camerei de creaţie* (33)]. Celor doi le-a revenit sarcina educării omului în agricultură şi păstorit, în cultivarea câmpului şi creşterea turmelor (34). În perioada lui Newton şi Wren, preşedintele *Collège de Beauvais* (profesorul Charles Rollin, 1661 – 1741), a tipărit o lucrare gigantică (compusă din mai multe volume) în care povestea istoria lumii antice, descriind cum «*au fost inventate, dezvoltate şi perpetuate artele şi* ştiinţele». Punctul de vedere al respectivului profesor lămureşte un argument important: un respect şi o mai mare înţelegere arătate de ştiinţa acelei perioade faţă de culturile trecutului, de descoperirile acestuia. Rollin afirma: «*Cu cât ne apropiem mai mult prin studiu de civilizaţiile care în antichitate au fost locuite de fiii lui Noe, cu atât devine mai sigură şi perfectă arta şi ştiinţa lor… De aceea, cred că de fiecare dată când omul încearcă să revadă această artă şi această ştiinţă, trebuie să se simtă obligat din punct de vedere moral să se reîntoarcă în trecut, la sursa originară din care a izvorât fiecare lucru, fiecare înţelegere*».

Într-un articol important apărut recent în publicaţia *Scientific American* s-a tratat despre câteva tăbliţe mesopotamiene, scrise cu caractere cuneiforme, referitoare la studierea genetică a seminţelor. Examinând cu seriozitate intervenţiile şi activităţile desfăşurate de Nân-Kharsag, autorul scria: «*Dacă se compară genomurile principalelor specii de cereale cunoscute, se evidenţiază încrucişări genetice care nu pot fi puse la îndoială, fapt care arată că încă din Antichitate omul era în stare să le determine dezvoltarea şi evoluţia*»; mai apoi continuă: «*În momentul în care strămoşii noştri au început să domesticească aceste plante, au creat seminţe pe care noi le cunoaştem şi fructificăm în prezent printr-un*

proces similar cu cultivarea selecţionată. Aceştia au fost capabili să acţioneze selectiv în cadrul speciilor sălbatice încrucişând între ele speciile care aveau caracteristicile dorite, ca de exemplu spice cu mai multe boabe, sau spice de mari dimensiuni... fiind o certitudine că modificarea genetică a cerealelor a urmat un parcurs selectiv controlat de intuiţia omului, început (fără îndoială) în vremurile preistorice» (35). Ce se mai poate spune? Ştiinţa modernă a întărit cele afirmate de Charles Rollin, acesta intuind ceea ce textele antice povestesc de mai bine de 4.000 de ani. Modificarea genetică nu este un produs al erei moderne, ci (mai degrabă) una din cele mai vechi ştiinţe practicate de către om. Circa 99% dintre seminţele cunoscute şi aflate în uz în prezent au ca bază de plecare nu mai mult de 24 de specii diverse de plante, dezvoltate pe planeta noastră încă din cele mai vechi timpuri. În acord cu cele prezentate până acum, profesorul Daniel Zohary, de la Universitatea Ebraică din Jerusalim (cercetător independent al *Patrick Foundation*) a declarat că studierea ADN-ului atestă că încrucişarea genetică dintre specii, selecţionarea şi domesticirea activă din partea omului a vegetalelor utile acestuia, au început în perioada în care tăbliţele susţin că acţiona Nân-Kharsag (36). Această ştiinţă nu a fost aplicată doar la regnul vegetal ci şi la cel animal, şi chiar la oameni.

Figura Evei se află pe poziţie centrală în cadrul *Sulului din Kirkwall* tocmai pentru că aceasta a deţinut un rol decisiv şi determinant în acest fel de cercetări, fapt destul de bine cunoscut de către cercetătorii şi naturaliştii perioadei prehanovriene. Pe de altă parte, Eva înseamnă *viaţă*; după cum s-a văzut, Nân-Kharsag era numită *Doamna Vieţii* (37). Textele amintesc că la începutul cercetărilor ei, Nân-Kharsag

a dat viaţă unei clone, un copil implantat, creat şi alimentat dintr-un embrion de laborator. Experimentul a fost realizat utilizând un ovul prelevat de la o altă femeie şi fertilizat cu celule reproducătoare preluate de la *Enki – marele Suveran* al zonei. Fiul născut din acest experiment a fost numit *Adama* [*muritorul*, *terestrul* (38)], creat anume ca legătură între zei şi umanitate (39). În sudul Mesopotamiei, la Eridu, acesta a primit în custodie un templu, devenind primul sacerdot al Umanităţii şi al lumii. Tăbliţele care prezintă istoria lui *Adama* (sau *Adăpa*) au fost descoperite pentru prima dată împreună cu tăbliţele referitoare la *Enüma Elish* printre ruinele bibliotecii care a aparţinut regelui Assurbanipal [668 – 631 î.Hr. (40)]. Ulterior, povestirea a fost găsită în arhivele faraonului Amenhotep al III-lea (care a domnit în Egipt în jurul anului 1400 î.Hr.), susţinându-se că *Adama* era o persoană puternică (*Hu-Mannan*), dotat cu capacităţi deosebite de control, dar şi cu caracteristice regale.

Urmând indicaţiile primului assirolog al istoriei, englezul sir Henry Creswicke Rawlinson (care în cursul campaniei arheologice din 1845 a descoperit ruinele bibliotecii regelui Assurbanipal), sir Austen Henry Layard a descoperit (pe durata campaniei dintre 1848 şi 1876) primele tăbliţe ale ciclului *Enüma* Elish. Textul acesta a fost publicat în 1876 de către George Smith (de la British Museum) cu titlul *Povestirea caldeeană a Genezei*. Alte tăbliţe şi fragmente care povesteau aceeaşi naraţiune au fost găsite în Ashur, Kish şi Uruk (oraşe din actualul Iraq), descoperindu-se cu ajutorul datelor bibliografice că în realitate, aceea nu era decât o versiune succesivă a unui text mult mai vechi, scris într-o limbă arhaică. O tăbliţă, denumită *Tăbliţa lui Adăpa* (41), precizează că

Adăpa fiind de origini divine, era născut din sămânţă divină (42). Asta înseamnă că importanţa atribuită lui

Adam nu rezultă din faptul că a fost primul om pe pământ, ci de faptul că a fost prima fiinţă realizată prin inginerie genetică de către regii-preoţi ai ţinutului *Eden-ului*. *Khâwa* (Eva biblică) a fost realizată folosindu-se aceeaşi inginerie genetică, tot prin acţiunea lui Nân-Kharsag; dat fiind faptul că genealogiile divine şi regale urmau linia matriarhală de sânge (din cauza ADN-ului mitocondrial), Eva a devenit *Doamna Vieţii – Nân-Khâwa*.

Imaginea alăturată îi prezintă pe Nân-Kharsag şi *Enki în Casa Shimti, preluare de pe un sigiliu cilindric sumerian*.

Numele Evei apare în *Geneză* (*3*: *20*) cu semnificaţia de «*mamă a tuturor celor vii*», termen care este reluat şi repetat în lucrarea *Antichităţi judaice* a istoricului Josephus Flavius: «*Acum, în limba ebraică o femeie este numită „issa” (ea – om); dar adevăratul ei nume este Eva, care înseamnă mamă a tuturor celor vii*» (43). În ebraică, *Eva* este reprezentat de *Hawah* (similar cu termenul sumerian *Khâ*wa, cu aceeaşi pronunţie), rădăcina verbală a derivaţiei fiind *hayah* [*a trăi* (44)]. Eva era o *Nân-ţi*

(*Doamnă a Vieţii*, acelaşi supranume deţinut odinioară de Nân-Kharsag. Cuvântul sumerian *ti* (ca în *Nân-ţi*) implica noţiunea de *creare a vieţii*. Dar exista un alt cuvânt sumerian, *ti*, care însemna *coastă* (45). Iată că atunci când titlul lui Nân-Kharsag, de *Nân-ţi* – *Doamnă a Vieţii*, a fost preluat de fiica Eva, compilatorii Vechiului Testament l-au tradus corect, dar cu referire la „coastă", dezvoltându-se povestea Evei (*Geneza 2*: *21 – 23*, generată dintr-o „coastă a lui Adam") care are nimic în comun cu cele prezentate de scrierile antice.

Cunoaşterea acestei vechi (dar destul de avansată din punct de vedere tehnologic) practici a ingineriei genetice, apare ca unul din aspectele pierdute şi apoi redescoperite de către ştiinţa umană, fiind unul dintre secretele cele mai preţioase ale anticei Francmasonerii. Dar mai sunt încă multe de spus dacă se tratează un aspect adus în discuţie, misterul biblico-masonic ale celui mai preţios metal – aurul.

Note:

— Imagini reuşite ale planşelor şi tablourilor *Lojei de Emulaţie* pot fi văzute în secţiunea dedicată acestora de către pagina de internet a Marii Loje din British Columbia: http://freemasonry. bey.ca.

— Andrew Sinclair, *The Secret Scroll*, London, Birlinn, 2002, cap. 15, pag. 203/205.

— George William Speth, *The Kirkwall Scroll*, în *Ars Quatuor Coronatorum*, vol. 10, London, Quatuor Coronati Lodge, 1897.

— *Exodul 37*: *2 – 15*.

— lui, *32*: *2 – 4*.

— *Regii 10*: *10 – 11*.

— lui, *10*: *14 – 21*.

— *Geneza 14*: *18*. *În* cadrul celebrării

împărtăşaniei petrecute în cursul *Ultimei Cine*, Melchisedec i-a prezentat lui Avraam *pâinea* şi *vinul alianţei*.

— *Exodul 16*: *15*.

— Solomon era fiul regelui David din Betleem. În ebraică, *Bet-le-hem* însemna *Casa Pâinii*, David fiind un reprezentant al *Casei* (dinastiei) *Pâinii*. *A* se vedea şi John Hastings (prin grija lui), *Dictionary of the Bible*, Edinburgh, T & T, 1909, la noţiunea *Betlehem*.

— *Regii 7*: *48*.

— *Biblia 70 – 3 Regii 5*: *7* şi *10*: *11* confirmă că regele Huram al Tyr-ului îi furnizase lui Solomon aur, provenit din minele de la Ophir, în apropiere de Saba, cerând ca Solomon să-i dea, în compensare, pentru aceasta, pentru toate favorurile şi pentru toate muncile efectuate, «*pâine pentru casa lui*».

— *Matei 26*: *26*.

— *Epistola către evrei 9*: *4*.

— *Exodul 31*: *3 – 4* şi *Regii 7*: *14*.

— Vorbind despre Bezaleel şi *Arca Alianţei*, basorelieful egiptean este menţionat de Imannuel Velikovsky în lucrarea *Ages of Chaos*, London, Sidgwik & Jackson, 1952, cap.

4, pag. 160.

— Keith B. Jackson, *Beyond the Craft*, London, Lewis Masonic, 1980, pag. 13 – 16.

— lui, pag. 18.

— Varianta originală a Vechiului Testament a fost scrisă în ebraică, o limbă care nu are vocale, ci doar consoane. În jurul anului 270 d.Hr., a început să se răspândească în paralel o versiune în greacă în favoarea evreilor elenişti care vorbeau această limbă. Această versiune a devenit cunoscută ca *Septiiaginta* (din cuvântul latin *septiiaginta* – şaptezeci) din cauza faptului că la traducere au contribuit 72 înţelepţi şi

învăţaţi (de aici şi cele «*72 de nume ale lui Dumnezeu*?! – nota traducerii în limba română). După câteva secole a apărut versiunea latină numită *Vulgata* (pentru *uz comun*, pentru *vulg*) redactată de Sf. Ieronim (San Gerolamo) pentru uzul Bisericii Creştine (versiune care includea şi Noul Testament). Ca urmare a unei revizuiri a textului ebraic original al Vechiului Testament de către *Şcoala Masoretică* (circa 900 d.Hr.) a apărut o nouă versiune pe care se bazează ediţiile biblice ale Vechiului Testament. Versiunea antică şi originală a *Septiiagintei* (tradusă prin cererea expresă a regelui James) a fost utilizată în ediţia din 1611 a Bibliei, aşa-numita *ediţie engleză autorizată*.

— John Hastings, *Dictionary of the Bible*, cât., la noţiunea *Ark*.

— Această epopee se intitulează *să nagba murur* – *Cel care a văzut orice lucru*. *A* se vedea şi Leonard Cottrell, *The Land of Shinar*, London, Souvenir Press, 1965, pag. 42.

— Utanapishtim, rege al Shurupak, a domnit în jurul anului 4.000 î.Hr.

— Alexander Heidel, *The Gilgamesh Epic and Old Testament Paralels*, Chicago, IL, University of Chicago Press, 1949, cap. 1, pag. 15.

— Peter Lemesurier, *The Great Pyramid Decoded*, Shaftesbury, Element Books, 1977, cap. 9, pag. 261.

— Reverendul George H. Schodde (prin grija lui), *The Book of Jubilees*, Oberlin, OH, E.J. Goodrich, 1888.

— Samuel Noah Kramer, *History Begins at Sumer*, London, Thames and Hudson, 1958, pag. 214, 260.

— Alexander Heidel, *The Gilgamesh Epic and*

Old Testament Paralels, cât., cap. 2, pag. 105.

— *Epopeea lui Ghilgameş*, tăbliţa XI: 19 – 31.

— *Epopeea lui Atra-hasis*, fragment al tăbliţei a IV-a, coloana 4.

— lui, pag. 107.

— Thorkild Jacobsen, *The Treasures of Darkness – A History of Mesopotamian Religion*, New Haven, CT, Yale University Press, 1976, cap. 4, pag. 108.

— Samuel Noah Kramer, *Sumerian Mythology*, New York, Harper Bros, 1961, cap. 2, pag. 53 şi cap. 5, pag. 115, nota 53.

— lui, pag. 164, 165.

— Povestirea lui Nân-Kharsag, a Potopului şi a altor câteva episoade din Vechiul Testament, narate în forma lor originală din textele mesopotamiene apar în lucrarea lui Laurence Gardner, *Genesis of the Grail Kings*, London, Transworld/Bantam Books, 1999.

— *Tapping Crop's Genetic Wealth*, din *Scientific American*, august 2004, pag. 28 – 33.

— *The Patrick Foundation*, P.O. Box 72, Cirenchester, Gloucestershire, GL7 6YG.

— Povestirea expediţiei arheologice a lui sir Wooley în Iraq (în contul British Museum şi al Universităţii din Pennsylvania) a fost prezentată de acelaşi Wooley în cartea *Ur of the Chaldees*, London, Ernest Benn, 1929.

— E.A. Speiser (prin grija lui), *The Anchor Bible – Genesis* (traducere din textul ebraic), Garden City, NY, Doubleday, 1964, cap. 2, pag. 16.

— Georges Roux, *Ancient Iraq*, London, G. Allen & Unwin, cap. 7, pag. 95.

— Textul *Enüma Elish* are ca frază introductivă «*Când în înălţimi…*» şi a fost compus în urmă cu circa 3500 de ani. A se vedea şi Alexander Heidel, *The Babylonian Genesis*, Chicago, IL, University of

Chicago Press, 1942, cap. 1, pag. 14.

— *Tăbliţa lui Adăpa*, fragmentul 4.

— Alexander Heidel, *The Babylonian Genesis*, cât., *Appendix*, pag. 152, 153 şi nota 23.

— Josephus Flavius, *Antichităţi judaice*, cartea 1, 1: 2.

— Robert Alter (traducere prin grija lui), *Genesis*, New York, NY, W.W. Norton, 1996, cap. 3, pag. 15.

— Samuel Noah Kramer, *History Begins at Sumer*, cât., pag. 210.

Capitolul 12 – «Templul luminii»

= Coloane şi obeliscuri =

În consens cu obiceiul egiptean de a dispune coloane mari la intrarea templelor, Hiram din Tyr s-a gândit să facă acelaşi lucru la intrarea Templului lui Solomon din Jerusalim. Cei doi pilaştri din bronz concepuţi de către acesta sunt o parte a elementelor principale ale Masoneriei, numindu-se *Boaz* şi *Jachin* (*1 Regii 7*: *21, 2 Cronici 3*: *17*). *Boaz* era numele unui strămoş al regelui David (tatăl lui Solomon), însemnând (în ebraică) «*în forţă*». *Jachin* este o derivare a unui termen fenician, însemnând «*el va fi*» (1). În cadrul tradiţiei masonice, cele două noţiuni sunt folosite împreună, având semnificaţia (incorectă dar uzuală) «*Prin forţă voi fonda (această casă a mea care să dureze în eternitate)*». *Ca* atare, noţiunea de „casă" va trebui înţeleasă ca „legătură", „descendenţă davidiană" decât ca

„Templu".

În *2 Regii 25*: *13* se povesteşte că în 586 î.Hr., regele Nabucodonosor a doborât pilaştrii de bronz, le-a îndepărtat capitelurile şi i-a dus în Babilonia. Când romanii epocii preevanghelice deţineau controlul asupra Jerusalimului, au cucerit Egiptul, condus în acea perioadă de regina Cleopatra a VII-a şi de fiul ei

(ultimul reprezentant al faraonilor ptolemaici). Începând cu 27 î.Hr., imperatorul roman Augustus a făcut din Egipt o proprietate personală (2), orientându-şi atenţia şi spre obeliscuri (3). După mutarea obeliscurilor de la Heliopolis şi Karnak, Augustus şi-a transferat câteva în palatul din Alexandria, trimiţând şi la Roma câteva exemplare. La rândul lui, imperatorul Caligula a mutat obeliscurile alexandriene în capitala imperiului, în 37 d.Hr. Această practică a fost continuată de imperatorii romani succesivi, de la Domiţian (81 – 96) şi Adrian (117 – 138) până la Constanţiu (fiul lui Constantin zis *cel Mare*) care în 355 a ridicat un obelisc în zona Laterano (din Roma). În această perioadă, cel puţin cincizeci de obeliscuri au fost aduse de peste tot din Egipt: de la Heliopolis, Teba (Luxor), Karnak, Memphis, Sais, Tanis şi Assuan. În prezent se mai pot număra 13 obeliscuri la Roma, unul la Florenţa, unul la Urbino şi unul la Constantinopole, adus în oraş de către împăratul Teodosie în anul 390 d.Hr. Mutarea masivă a obeliscurilor din Egipt a continuat astfel că treizeci de exemplare sunt împrăştiate ici şi colo prin diverse ţări; în prezent, numai patru din obeliscurile ridicate de către faraoni se mai află pe poziţiile iniţiale.

În vremurile de azi, obeliscurile egiptene acoperă o suprafaţă mare de teritoriu. Se pot întâlni la Cesareea, în Israel; în Catania şi la New York; în Franţa se găsesc două exemplare, unul la Paris şi unul la Arles; un obelisc se află la Londra şi unul la Wimborne, în Dorset. Obeliscuri „moderne” pot fi întâlnite în Washington DC, *Brandywine Monument* (în Pennsylvania), monumentul dedicat ducelui de Wellington la Dublin (respectiv în oraşul lui Wellington, în Somerset). În faţa acestei „cereri de

obeliscuri”, Egiptul se poate consola cu ideea că cel mai vechi obelisc dintre toate (ridicat de faraonul Senusret I în jurul anului 1950 î.Hr., cu circa un mileniu înainte de Solomon) este păstrat în situl de la Heliopolis. Cel mai înalt dintre acestea se află în piaţa *San Giovanni în Laterano* (4) din Roma, Italia. Fiind destul de greu, a fost tăiat în bucăţi de circa 4 metri pentru a putea fi transportat; cu toate acestea rămâne unul dintre cele mai înalte „ace”, comparativ cu cel de la Londra, respectiv New York, cu dimensiuni egale cu circa două treimi din dimensiunea acestuia (5). La capătul opus al „clasamentului” (şi cel mai mic) se află obeliscul *Kingston Lacy Monument* (6) pe care apare inscripţionat numele reginei Cleopatra.

Dar ce legătură ar putea exista între obeliscuri şi Masonerie? La această întrebare ar exista cel puţin trei răspunsuri. Primul este deja subînţeles: obeliscurile sunt rezultatele muncii anticilor „fraţi” masoni. Al doilea răspuns ţine cont de „hieroglife” (7). Cu excepţia a puţine obeliscuri, marea majoritate este decorată cu semne şi simboluri gata să fie utilizate în calitate de coduri secrete, încă dinainte de a li se cunoaşte adevărata semnificaţie. Comparativ cu obiectele de dimensiuni reduse care puteau fi deplasate uşor şi depozitate în muzee, obeliscurile se aflau în locuri deschise, în centrul pieţelor, împodobind timp de secole marile oraşe şi metropole. Începând cu sfârşitul secolului al XVI-lea, numărul grupurilor oculte şi esoterice care au început să se folosească de hieroglife (cu semnificaţie încă necunoscută) a crescut mult astfel încât, papa Sixtus al V-lea s-a simţit stânjenit permiţând ca în oraş să se afle atâtea obeliscuri. Gândindu-se că a găsit o rezolvare, papa a ordonat să fie tăiat vârful obeliscurilor, înlocuindu-le cu cruci creştine (sau cu

alte simboluri), modificări care există şi în prezent. În 1587, când acelaşi Sixtus al V-lea a ordonat transferarea obeliscului care (în prezent) se află în piaţa *San Pietro* (terenul Vaticanului), operaţiune pe care Michelangelo a refuzat să o execute considerând-o prea riscantă, înainte de începerea operaţiunilor s-a celebrat o exorcizare în cazul în care vreun demon s-ar fi putut „trezi” din somnul milenar.

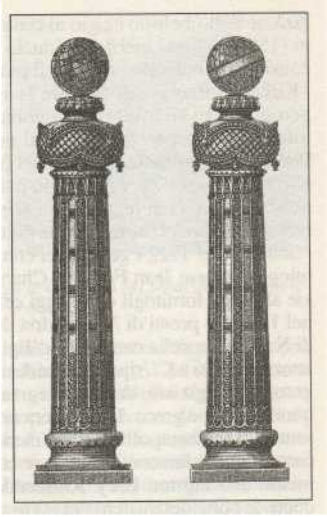

Boaz şi Jachin, cele două coloane ale tradiţiei masonice

În Anglia, pasiunea pentru hieroglife nu a cunoscut o dezvoltare atât de explozivă, poate şi pentru că toţi cei interesaţi de mister s-au deplasat, măcar o dată, la Roma. Cunoaşterea hieroglifelor în Anglia a fost făcută posibilă de lucrarea preotului iezuit Athanasius Kircher, intitulată *Lingua Ægyptiaca Restituta* (8). Kircher a fost profesor de matematică la Colegiul Iezuit din Roma şi a colaborat cu arhitectul Bernini pentru instalarea obeliscului egiptean în centrul pieţei (9). Gian Lorenzo Bernini (1598 – 1680) şi-a atras încrederea papilor Paul al V-lea, respectiv Urban al VIII-lea, fiind considerat în mod unanim cel

mai important sculptor al secolului al XVII-lea. Kircher susţinea că presupusa lui înţelegere a semnelor hieroglifice se baza pe o misterioasă (dar îndoielnică) lucrare în greaca antică, intitulată *Hieroglyphica*, scrisă în secolul al V-lea de către magul Horapollo Nilotul (10). Nici Horapollo şi nici Kircher nu aveau nici cea mai vagă idee referitoare la cele scrise (şi susţinute) de ei. Ei nu citeau semnele egiptene, ci le interpretau în mod liber, filtrându-le prin cultura vremurilor fiecăruia.

Hieroglifele au fost descifrate în cele din urmă în 1822, de către egiptologul francez Jean François Champollion, reuşită datorată celebrei *Rosetta Stone*, descoperită în 1799 lângă Alexandria de către locotenentul Bouchard, în cadrul campaniei lui Napoleon din Egipt (11). Referitor la Napoleon trebuie făcută o mică paranteză. La 12 august 1799, cu trei zile înainte de aniversarea a treizeci de ani, *tânărul şi neastâmpăratul* general Bonaparte a dorit să petreacă o noapte, singur, în *Camera Regelui* din piramida lui Keops. Aventura lui Bonaparte a luat sfârşit în zorii zilei următoare când generalul, palid şi absent, a decis să parcurgă de-a îndărătelea coridoarele înguste ale piramidei pentru a ieşi afară.

«*Dacă v-aşpovesti nu m-aţi crede niciodată*!». Şi nu a povestit cele întâmplate nici biografului său, Emmanuel de Las Cases pe durata exilului de pe insula Sf. Elena – nota traducerii în limba română; din Javier Sierra, *La ruta prohibida*, 2007, II Caduceo SRL Literary Agency & Antonia Kerrigan Agencia Literaria, capitolul *Despre egipteni şi masoni*, subcapitolul *Maşina resuscitării*.

Rosetta Stone, piatra neagră de bazalt datată circa 196 î.Hr., are acelaşi text scris în trei limbi diferite: hieroglife egiptene, egipteană demotică

(modul curent de scriere) şi greacă. Bucata de rocă a ajuns în Anglia în 1801 oferindu-i şansa lui Champollion, respectiv medicului Thomas Young să confrunte „cartuşul” (12) faraonului Ptolemeu al V-lea cu cel al Cleopatrei a VII-a (de pe monumentul din Kingston Lacy). Reuşind să identifice simbolurile corespondente, calea către misterele hieroglifelor a devenit uşor de străbătut. Compararea succesivă a celor trei limbaje sculptate pe *Rosetta Stone* a permis îndepărtarea oricărei îndoieli: hieroglifele şi-au dezvăluit misterul. Piatra de bazalt (înaltă aproximativ 114, 5 cm) este păstrată la British Museum începând cu anul 1802.

Ca urmare a campaniei lui Napoleon, mulţi cercetători, oameni de ştiinţă, învăţaţi, dar şi simpli curioşi s-au simţit atraşi şi fascinaţi de misterioasa civilizaţie antică, ast

5 5 Z 5 JL 5 555 5 5 Z

fel că, trei dintre obeliscurile care i-au impresionat pe observatorii continentali (europeni) nu au întârziat să fie „conectate” cu activitatea Masoneriei, luând calea Europei. Primul (dintr-un grup de două ridicate de faraonul Ramses al II-lea, circa 1279 î.Hr.) a ajuns în

1833 de la Luxor direct la Paris, prin grija aceluiaşi Champollion. La 22 octombrie 1836, obeliscul a fost ridicat în *Place de la Concorde* (13). Un al doilea obelisc a străbătut fluviul Tamisa din Londra la 12 septembrie 1878. În mod „romantic”, monumentul a fost botezat *Acul Cleopatrei*, chiar dacă preceda existenţa celebrei regine (51 – 30 î.Hr.) cu un mileniu.

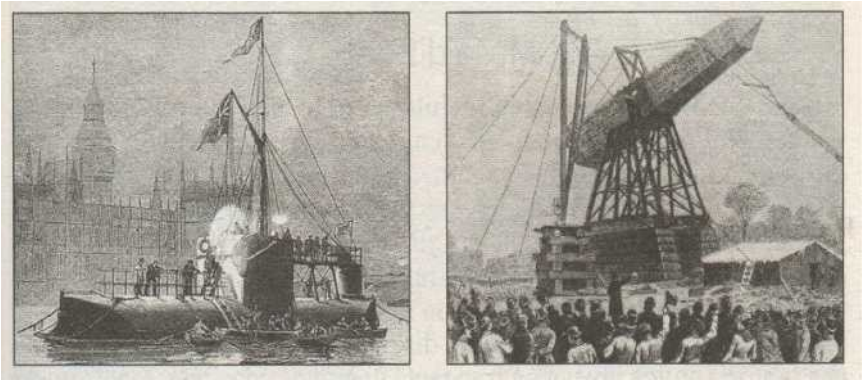

Ridicat de către faraonul Thutmosis al III-lea (aproximativ 1468 î.Hr.), obeliscul provenea din *Templul Soarelui* din Heliopolis, fiind unul dintre cele două monumente dorite de către imperatorul Augustus în 12 î.Hr. Înalt de 20, 88 metri şi cântărind 186 de tone, monumentul a părăsit Alexandria la interiorul unui container conceput special pentru acel transport (care a primit indicativul *Cleopatra* şi de aici, denumirea de *Acul Cleopatrei*). *În* Golful Biscaya, din cauza vântului puternic, containerul de transport s-a desprins de nava tractoare. Preţioasa încărcătură a rămas în voia stihiilor mării până când un vas cu aburi din Glasgow l-a interceptat ducându-l la destinaţie.

Imaginea din stânga prezintă transportul „Acului Cleopatrei „pe Tamisa iar imaginea din dreapta prezintă ridicarea obeliscului din New York. Cei interesaţi de obeliscuri, de semnificaţia acestora plecând de la *erezii*, trecând pe la *Roza-Crucis*, pe la *Vanitatea victoriană*, pe la *Acele Mamei Terra*, pe la *Diana* şi *zeul încornorat*, pe la *Magicienii Zorilor Aurii*, pot consulta lucrarea lui Peter Tompkins, *The Magic of Obelisks*, 1981 – nota traducerii în limba română.

Legătura masonică cu faraonul Thutmosis al III-lea rezultă din faptul că hieroglifele din Karnak, prezentând informaţiile legate de *pâinea albă de aur*,

fac referire tocmai la acest faraon. Inscripţia respectivă nu a fost descoperită şi interpretată decât în 1800, fiind evident că multe din inscripţiile care împodobeau *Acul Cleopatrei* erau apropiate de simbolismul roza-crucian din timpul lui sir Francis Bacon". Fraţii" Masoneriei londoneze din era victoriană s-au interesat în mod direct de originalul lui Thutmosis (vechi de peste trei mii de ani) abia în 1878.

După trei ani, al doilea obelisc din „cuplul" lui Thutmosis, a luat calea către New York. Acesta a fost botezat tot *Acul Cleopatrei* fiind ridicat printr-o ceremonie pompoasă în Central Park, la 22 februarie 1881. Chiar dacă în prezent, multe din aceste obeliscuri, erodate de către agenţii atmosferici, nu mai exercită aceeaşi fascinaţie şi emoţie vizuală ca altă dată, ele continuă să fie obiect al discuţiilor, multe aflate în legătură cu simbolismul masonic (14).

= Moise al Egiptului =

Sfârşitul erei victoriene din Anglia a fost o perioadă de cercetări intense mai ales atunci când, în plină declanşare a Revoluţiei Industriale, mulţi romantici îşi doreau o reîntoarcere binemeritată la *Perioada de Aur* (sună a *Epocă de Aur* – nota traducerii în limba română). Romanele şi marile legende se aflau la apogeu, oamenii fiind impresionaţi de scrierile lordului Alfred Tennyson sau de tablourile şcolii preraffaelite. Mitologia greacă şi romană au devenit populare şi în momentul în care arheologia cunoştea o dezvoltare explozivă, ca disciplină de cercetări şi studii, istoria antică a reintrat în atenţia publicului (mai ales istoria biblică, respectiv egipteană). Pentru a face faţă cererilor de documente, editorii Milner & Sowerby din Londra s-au gândit să publice (pentru prima dată în limba engleză) lucrările

istoricului evreu al secolului I – Joseph Ben Matityahu – Josephus Flavius: *Antichităţi judaice* şi *Războaie judaice*, însoţite de scrieri de mică anvergură ale acestuia, printre care şi *Contra Apionem*.

Ultima lucrare are o anumită importanţă făcând cunoscute publicului larg scrierile lui Manethos, preot greco-egiptean din Heliopolis, reprezentant şi consilier al faraonului Ptolemeu I (305 – 281 î.Hr.). Până către anii ’70 ai secolului al XIX-lea, ceea ce se ştia despre Moise era doar ceea ce se putea citi din textul biblic în care, în Vechiul Testament (*Exodul 11*: *3*), se spune: «*Moise era foarte apreciat în ţara Egiptului de către servitorii faraonului* şi *de către popor*». *Istoria Egiptului – Ægyptiaca* – scrisă de Manethos, mai adaugă câteva detalii. Printre acestea şi faptul că Moise era unul din sacerdoţii din Heliopolis (15). La acest detaliu, Josephus Flavius adaugă că l-a „văzut” pe Moise în calitate de comandant al unei armate egiptene în războiul împotriva Etiopienilor (16). Ca o susţinere a celor afirmate de Manethos, în *Exodul 2*: *19*, Moise era numit *egipteanul*. Era doar o poreclă sau între Moise şi faraonul Thutmosis exista vreo legătură de rudenie? Ipotezele lui Sigmund Freud, respectiv ale lui James Henry Breasted (de la Universitatea din Chicago), enunţate către finele anilor ’30 ai secolului al XX-lea, par să contribuie la consolidarea unui răspuns afirmativ. În 1934, după ce James Henry Breasted a făcut cercetări îndelungate asupra numelui „Moise”, acesta a afirmat că respectivul nume deriva din cuvântul grecesc *Mosis* – cu referire la *legătură* sau *linie de sânge* (17). Thutmosis ar însemna *urmaş al lui Thot*; Amenmosis – *urmaş al lui Amen* (Amon). Parcurgând aceeaşi linie etimologică, Freud (evreu şi mason) a demonstrat că Moise nu ar avea nicio

legătură cu tradiţia evreiască, numele acestuia trebuind să fie *Mosheh* [o derivare a verbului *a desena* (18)]. În acord cu cele susţinute de Manethos, profesorul Georg Steindorff [profesor de egiptologie la Universitatea din Leipzig (19)] îl prezintă pe Moise ca urmaş al unei dinastii nobiliare egiptene, un descendent pe *linie de sânge* al lui Thutmosis.

Revenind pentru scurt timp la acest faraon, se descoperă că oraşul Heliopolis [numit iniţial On, după cum apare în *Geneza 41*: *45* (20), cu referire la lumina zeului Soare] era un centru al *Frăţiei Albe*, adică a maeştrilor artizani aflaţi în subordinea lui Thutmosis al *III-lea*. *Supremul Consiliu* din Karnak era compus din 39 de membri (21). În acest loc au fost înălţate la ordinele lui Thutmosis nouă obeliscuri, frăţia trăgându-şi numele din „conexiunea" apropiată cu o misterioasă pulbere albă. Această confraternitate ocultă de sacerdoţi s-a transformat cu timpul în mai cunoscuta grupare a *Terapeuţilor*, grup care ar fi exercitat o influenţă notabilă asupra comunităţii din Qumran (lângă Jerusalim), unde în 1947 s-au descoperit *Manuscrisele de la Marea Moartă* (22). Începând cu perioada reginei Cleopatra, această comunitate a început să fie cunoscută cu numele de *esseni*, din grecescul *essenti* care însemna *terapeuţi*, medici. Acest fapt este confirmat de Josephus Flavius în *Războaie judaice*, precizând că este vorba despre persoane «*abile în arta dificilă a vindecării*» (23).

Biblia face cunoscut (descoperirile arheologice confirmând acest lucru) că patriarhii israeliţi şi evreii antici foloseau ca locuri de venerare şi sacrificiu pietre – altar. Două exemple sunt cele construite de Noe (*Geneza 8*: *20*), respectiv Avraam (*Geneza 22*: *9*). Moise ar fi fost cel care a introdus conceptul de *templu* pentru celebrarea ritualurilor atunci când,

plecat din Egipt, i-a cerut lui Bezaleel realizarea tabernacolului care să fie folosit de către popor în Sinai.

= Puterea lui Tehäm =

Al treilea motiv pentru care obeliscurilor li se atribuia o calitate specială consta în faptul că erau o legătură către o veche ştiinţă filosofică. Această „conexiune” a fost descoperită abia în anii ’50 ai secolului XX ca urmare a instalării de către Air Force a unui sistem sofisticat de radio-navigaţie, de joasă frecvenţă, în Pacificul de Sud. Toate obeliscurile aduse din Egipt au fost ridicate pe baze sau podiumuri ornate cu statui sau fântâni. Chiar dacă unele obeliscuri aveau funcţia de monumente comemorative, marea majoritate a acestora avea scopul reprezentării unui obiect care, afundându-şi rădăcinile în pământ, se lansa către înalt. Pentru a avea o stabilitate cât mai mare, aceştia erau introduşi în fundaţii îngropate. Baza de susţinere mai înaltă de doi metri a obeliscului faraonului Semusret din Heliopolis nu trebuie să ne inducă în eroare. Labib Habachi, responsabil al antichităţilor egiptene, preciza că obeliscul a fost ridicat de la nivelul pământului şi aşezat pe un piedestal în anii ’50 (prin contribuţia unei echipe de ingineri germani de la Societatea Krupp din Essen) pentru a evita ca inundările permanente din partea Nilului să erodeze baza respectivului obelisc (24). În porţiunile în care blocurile fundaţiei de susţinere erau vizibile, acestea erau realizate din acelaşi material ca obeliscul, pentru a evita contactul direct dintre obelisc şi pământ.

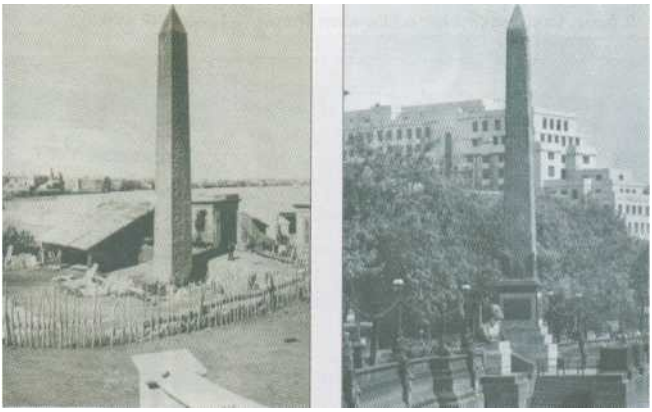

Cercetările desfăşurate în perioada victoriană (precum cele efectuate de Amelia Edward) povestesc şi explică în ce fel vechile obeliscuri egiptene se îmbinau armonios cu arhitectura modernă a oraşelor europene. Imaginile alăturate prezintă felul în care se găsea *Acul Cleopatrei* (american), comparativ cu „geamănul" lui (în partea dreaptă a imaginii, ridicat la Londra pe o bază de susţinere). Similare cu vechile obeliscuri egiptene (cu secţiune pătrată) sunt turnurile rotunjite şi ascuţite din Irlanda. Există şaizeci şi patru de turnuri rotunde, putând fi considerate un element arhitectonic specific doar Irlandei, situate, printre altele, în Cashel, Kilmacduagh, Clondalkin, Devenish, Kells şi Glendalough. Fiecare turn era ridicat în apropierea unei mănăstiri unde călugării practicau o agricultură bazată pe rotaţia culturilor. Fiecare turn era aliniat cu o stea în timpul solstiţiului de iarnă. Marea majoritate erau construite pe rocă arenară sau travertin, demonstrând evidente caracteristici paramagnetice (nu aveau funcţie electrostatică, ci erau zone cu magnetism puternic). Aceeaşi situaţie este caracteristică obeliscurilor egiptene (realizate de obicei din granit roşu), asociate în mod direct cu muncile agricole care aveau loc în apropierea

templelor. După cum s-a arătat în capitolul precedent, Egiptul se afla în avangarda ingineriei biologice şi a încrucişării seminţelor pe teritoriul *Semilunii fertile* şi faţă de alte ştiinţe, producţia de hrană era în interacţiune cu sănătatea şi medicina.

5 5 5

Philip Callahan, proiectantul sistemului japonez de navigaţie aeriană, este de părere că adevăratul secret al obeliscurilor şi al turnurilor rotunde poate fi dezvăluit cu uşurinţă construind un model la scară din carton; cu ajutorul a mici experimente se poate determina utilizarea ca antenă magnetică (25). Din acest punct de vedere, modelul s-ar comporta ca un superconductor care, faţă de un conductor normal, nu reţine niciun potenţial voltaj şi niciun câmp magnetic indus. Ar fi vorba de un izolant perfect, sensibil (în acelaşi timp) la câmpurile magnetice de valori mici, gata să răspundă la solicitările forţelor magnetice extrem de mici. Acest fapt ar avea efectul atragerii radiaţiilor cosmice mărind magnetismul propriu al Pământului, îmbogăţind terenul înconjurător (dedicat anume agriculturii). Teste de laborator au demonstrat că folosirea în cultivarea plantelor a machetelor realizate din carton sau a obeliscurilor în miniatură, dă rezultate mai bune faţă de cultivarea plantelor fără utilizarea acestui procedeu (26).

Motivul pentru care turnurile rotunde din Irlanda se aseamănă atât de mult cu obeliscurile trebuie căutat în originea istorică şi culturală comună. Primul eveniment a avut loc în 1360 î.Hr., când Niul, principe al Sciţiei (27) şi guvernator suprem al Capaciront (PiHaHerut – Goshen? – în zona Mării Roşii) s-a căsătorit cu fiica faraonului Smenkhkare (28) [care în lista completată de Manethos apare cu numele de Achencheres (29)]. Datorită acestei uniuni, fiica

faraonului a devenit prinţesă a Sciţiei cu numele de Scota (*conducătoare a oamenilor*). *Pentru* o mai mare precizie, numele faraonului era Smenkh-Ka-Ra [*sufletul lui Ra este viguros* (30)]. Ţinând cont că Ra era *Zeul Soarelui* al *Casei Luminii* din Heliopolis – numită şi On (31), Smenkh-Ka-Ra putea fi numit şi Smenkh-Ka-On, cu aceiaşi terminaţie fonetică din care derivă şi numele ebraic de Aaron. În vechile cronici irlan

5 5 5

deze se spune că în baza acestei căsătorii, «*Niul* şi *Aaron au încheiat o alianţă* şi *au devenit prieteni*» (32). Legendele continuă afirmând că Gaedheal (Gael – fiul cuplului regal) s-a născut în Egipt «*în timpul în care Moise a început să se poarte ca un conducător pentru fiii lui Israel*» (33). Dar, pentru că Moise (redenumit Moses – *urmaş regal*) era fratele lui Aaron (după cum prezintă Vechiul Testament în *Exodul 4*: *14*), începând cu deceniul al III-lea al secolului XX, datorită studiilor şi cercetărilor efectuate de Freud, respectiv Breasted, mulţi cercetători au început să ia în considerare varianta că Moise ar putea fi identificat cu faraonul Akhenaton (34), descendent direct al lui Thutmosis al III-lea.

O a doua prinţesă care a contribuit la „conexiunea” irlandezo-egipteană, a fost fiica faraonului Nechao (Necanebo, 610 – 595 î.Hr.). Tânăra s-a căsătorit cu prinţul Galamh al Sciţiei. Prin căsătoria acestora s-a născut Eire-Alnnon, vechiul patriarh al regilor scoţi ai Irlandei (o ramură a nobilimii care a devenit fondatoarea Scoţiei).

Obelisc egiptean la Luxor

Revenind la proprietăţile paramagnetice ale obeliscurilor, se pare că în timpurile îndepărtate ale faraonului Thutmosis al III-lea (circa 1450 î.Hr.), Egiptul era în posesia unei forme de tehnologie, deja necunoscută egiptenilor secolului al VI-lea Î.H., respectiv irlandezilor de mai târziu”. Ceva” care timp de circa şapte sute şi cincizeci de ani, a început să „dispară” treptat. La început, partea terminală a obeliscurilor – *piramidion* – era acoperit cu o substanţă numită *tehăm*. *În* secolul al IV-lea, Sf. Efraim din Antiohia, descria acea substanţă drept un fel de *cupru alb* (35). În 1924, scriind despre *teham*, sir Ernest A. Wallis Budge (cercetător al Antichităţii egiptene în cadrul British Museum) confirmă că nu s-

au mai găsit urme din acel material, preţiosul element fiind îndepărtat după dinastia a XVIII-a a lui Thutmosis şi Akhenaton, atunci când aspecte ale culturii tradiţionale au fost lăsate deoparte de un regim mai puţin iluminat (36). Cunoscut încă din Antichitate ca un compus format din aur şi *ambră* (37), descoperirile ştiinţei

Turn rotund din Glendalough, Irlanda

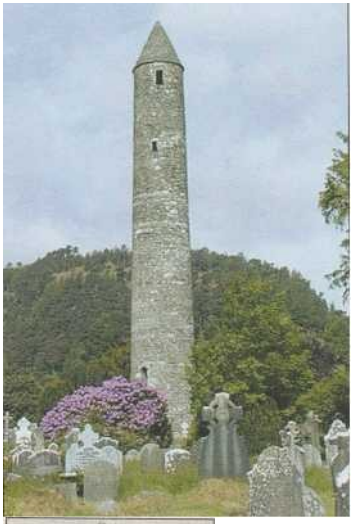

moderne au recunoscut compoziţia elementului *tehăm* ca o formă de aur similară cu sticla. [Ar trebui

explicat termenul de *ambră în* limba greacă, respectiva substanţă se numeşte *elektron*, fiind un aliaj de aur şi argint (circa 20%) cules din nisipul câtorva fluvii din Asia Mică. Numele de *elektron* derivă de la culoarea acestui aliaj, asemănătoare ambrei galbene – nota traducerii în limba română]. Puţin mai încolo se va discuta despre acest aliaj – *aur sticlos* – pe moment fiind suficient de ştiut că deţine caracteristici superconductoare fiind în stare să înmagazineze unde luminoase cu energie înaltă. Substanţele aparţinătoare acestui grup de tranziţie (mai ales dacă sunt prelucrate sub formă de vârf de piramidă sau con) prezintă capacitatea de a fi sensibile la undele radio, la fel cum o lentilă este capabilă să direcţioneze şi să focalizeze lumina făcând-o mai strălucitoare. Folosi

5 5

te în cadrul unei structuri sub formă de obelisc (care funcţionează ca o antenă paramagnetică), radiaţiile cosmice pot fi individuale şi amplificate de prezenţa elementului *tehăm*, putând fi înmagazinate sub formă de energie electromagnetică. La fel cum ştiinţa din prezent încearcă să realizeze structuri supraconductoare pentru captarea, înmagazinarea şi distribuirea energiei sub formă de unde luminoase, se pare că în Antichitate, acest proces făcea parte dintr-o tehnologie similară, pusă în aplicare în locurile unde se înălţau obeliscurile, pentru îmbunătăţirea producţiei agricole.

Modelul unui turn miniatură realizat din carton

= Casa aurului =

Ritualul masonic din 1744 al *Sfântului Arc Regal* îl consideră pe Moise ca prim *Mare Maestru* biblic. Din cele mai îndepărtate timpuri, Moise era considerat unul dintre cei mai înţelepţi şi iluştri

păstrători (gardieni – *argus*) ai cunoaşterii hermetice adusă din Egipt. Pliniu cel Bătrân (23 – 79 d.Hr.) vorbeşte despre Moise ca despre un magician puternic, iar lucrarea ebraică *Midrash* îl descrie ca un vrăjitor formidabil. Un tratat din secolul al III-lea intitulat *Alchimia domestică a lui Moise*, îl menţionează pe acesta în calitate de *Maestru* al *Artei Regale*, titulatură conform căreia va fi venerat de călugărul grec Zosimos, în secolul succesiv. În secolul al VIII-lea, filosoful arab Jâbir Ibn Hayyān, scria că Moise posedase *ştiinţa divină*, acelaşi lucru fiind susţinut şi de faimosul *Kitāb al-fihrist* (catalog) al lui Ibn-al-Nadâm. Moise este menţionat ca discipol al lui Hermes în lucrarea *Turba Philosophorum*, un text latin din secolul al XII-lea, tradus din surse arabe şi evreieşti foarte vechi (38).

Cercetătorii europeni şi asiatici au cheltuit fluvii de cerneală întrebându-se cum a reuşit Moise să ardă *viţelul de aur* prin foc, obţinând o pulbere, din moment ce este bine ştiut că aurul, fiind un metal, nu arde, ci se topeşte? Problema a apărut pentru prima dată în secolul al XII-lea în comentariul biblic *Mirq-raot G'dolot* al evreului hispanic Abraham Ibn Esra (39), transmutarea aurului începând să fie cunoscută ca *arta hermetică mozaică*

(*mozaic* având sensul de evreiesc). Mai târziu în timp, în lucrarea *Alchemica* a filosofului german Johann Kunckel (de la *Académie Royale*), dezbaterea referitoare la *viţelul de aur* a continuat, acelaşi lucru făcând şi Olars Borrichius în două lucrări datate 1668 şi 1675. Tot în 1668, Johannes Helveticus declara că transformarea de către Moise a *viţelului de aur* constituia «*minunea cea mai rară* şi *fără comparaţie*»; aceeaşi părere o avea şi Georges Wolfgang Wedel (1645 – 1671) care făcea comentarii identice în

lucrarea de *Moses Chemico* (*Moise alchimistul*). *În* 1742, abatele Lenglet de Fresnoy concluziona după studii şi meditaţii îndelungate în *Histoire de la philosophie hermétique*: «*Moise a crescut* şi *a fost educat în toate ştiinţele egiptenilor, inclusiv cele mai secrete* şi *în acelaşi timp cele mai esenţiale, printre care, de exemplu, transmutarea metalelor* (...). *Aceasta era numită de către egipteni „Arta Sacră”, „Ştiinţa Divină”*». Marea majoritate a persoanelor este interesată de episodul cu *viţelul de aur* mai mult din punct de vedere religios decât din punct de vedere ştiinţific.

Doctrina judeo-creştină se concentrează pe un fapt important, distrugerea unui idol, a unei imagini cioplite, o anatemă a credinţei evreieşti în acel moment important al evoluţiei istorice. Problema intrigantă constă în faptul că Moise nu a distrus idolul, ci l-a transformat urmând un proces care a sfidat cercetătorii şi pe cei interesaţi timp de milenii, pentru că în aparenţă era ceva imposibil de realizat. Un proces alchimic care a început cu o statuie de aur, cu ajutorul focului şi s-a terminat având ca rezultat o pulbere fină, exact ceea ce şcolile ermetice şi

învăţăturile lui Flamel, Philaletes, Fludd, Boyle şi Newton susţineau că ar fi „Piatra Filosofală” – o pulbere. *Moise arde „viţelul de aur” la poalele muntelui Horeb, xilografie de Julius Schnoor von Carolsfeld, 1794 – 1872* Dar de ce respectiva pulbere a fost înghiţită de popor la îndemnul lui Moise? Poate pentru că era vorba de aceeaşi *pâine albă* obţinută din aur la care se face referire în basorelieful din Karnak dedicat faraonului Thutmosis al III-lea, aceeaşi substanţă misterioasă pe baza căreia *Frăţia Albă* şi-a întemeiat colegiul hermetic cunoscut cu numele de *Terapeuţi*.

Să trecem acum la entuziasmul gânditorilor erei victoriene, respectiv ai erei eduardiene în încercarea acestora de a ajunge la o soluţie în privinţa *viţelului de aur*, un aspect în stare să cimenteze legături între personaje carismatice precum Moise şi faraonul Thutmosis (şi cu el, întreaga cultură şi tradiţie egipteană). În paginile care urmează, cititorul vă va afla despre rezumatul unei descoperiri arheologice efectuată la începutul secolului XIX [despre care autorul a discutat îndelung într-o altă lucrare (40)], determinantă pentru înţelegerea mişcării masonice. Este vorba de un eveniment important care merită reamintit, nu numai pentru cei care nu au citit respectiva lucrare a autorului, ci şi pentru că reprezintă una din revelaţiile biblice cele mai interesante. Pentru o cât mai bună încadrare în contextul masonic a celor ce veţi citi, trebuie să ne întoarcem la planşa sinoptică a gradului I, respectiv la ritualul care trebuie urmat pentru a ajunge şi trece de acest grad.

Pe panoul primului grad, la baza scării, în faţa celor *Trei Mari Lumini* ale „frăţiei” (*Echerul*, *Compasul* şi *Cartea Sacră*) se poate observa desenul

unui cerc cu un punct la mijloc – O. Acelaşi motiv este prezentat mult mai vizibil pe planşa de sinteză a gradului al III-lea, în partea de jos a acesteia. În cadrul tuturor celor trei grade se vorbeşte despre necesitatea găsirii unei lumini, a unei străluciri, o clară referire simbolică la iluminarea prin propriul progres personal. Poate nu este întâmplător faptul că în textele (de la *Ashmolean Museum*) referitoare la hieroglifele egiptene se afirmă cu certitudine că simbolul respectiv ar fi ideograma (reprezentarea simbolică) a *Luminii* (41), un simbol etern care apare cu insistentă.

După transferarea şi înălţarea obeliscurilor egiptene din Londra, respectiv New York, arheologia a cunoscut o nouă serie de „linii-ghid" devenind tema principală a anumitor asociaţii şi fundaţii de cercetare. Una dintre acestea a fost *Egypt Exploration Fund*, cu sediul la Londra, şi unul dintre primii (entuziast, dar şi competent) reprezentanţi ai acesteia a fost sir W.M. Flinders Petrie (1853 – 1942). Datorită descoperirilor acestuia, British Museum a reuşit să pună bazele *Departamentului de Antichităţi Egiptene* şi *Sudaneze*, iar în 1892, *Petrie Museum* era inaugurat pentru cercetătorii şi studenţii de la University College din Londra. În acea perioadă, peninsula Sinai era practic necunoscută, puţin explorată. Este vorba de acel teritoriu arid şi nisipos situat între delta Nilului şi fluviul Jordan. Acesta a fost ţinutul străbătut de către evrei după ce au plecat din Egipt, pentru a ajunge în „ţara promisă", sub conducerea lui Moise şi apoi a lui Joshua (după cum este prezentat în detaliu în cuprinsul Vechiului Testament, în *Exodul*, *Levitic* şi Numere). După ce a obţinut toate permisele necesare săpăturilor, Petrie şi echipa lui de colaboratori au început explorarea peninsulei în ianuarie 1904.

Încă din secolul al IV-lea, un ordin al călugărilor greci a fondat la poalele unui munte la sud de Sinai o mănăstire dedicată Sf. Ecaterina, botezând locul *Gebel Musa – Muntele lui Moise*. Era vorba de o concluzie greşită din moment ce acea identificare nu corespundea cu descrierea biblică a muntelui Horeb. În *Exod* se descrie cu o anumită precizie traseul efectuat de către Moise şi poporul său: plecarea din Goshen, trecerea Mării Roşii în direcţia ţinutului Midian. Urmând acest traseu prin regiunea deşertică Shur, muntele lui Moise apare cu cei opt sute de metri înălţime, cu un platou de rocă arenară care formează *Platforma Paran*. *În* prezent, acest loc este cunoscut cu numele de *Serâbât-El-Khădim – Proeminenţa gardienilor*, fiind tocmai locul de unde, în 1904, au început săpăturile arheologice ale lui Petrie şi ale echipei sale. Aceştia nu se aşteptau la mari descoperiri în acel loc, dar nu mică le-a fost mirarea când după ce au ajuns în vârful muntelui, se aflau în pragul unei descoperiri importante. Construit pe o lungime de aproximativ şaptezeci de metri, extinzându-se de la cariera de piatră, au descoperit ruinele unui templu antic cu inscripţii care-l datau în perioada celei de-a IV-a dinastii a faraonului Snefru [circa 2600 î.Hr. (42)].

Petrie scria: «*Aproape întregul complex era îngropat* şi *nu ştiam deloc despre ce ar putea fi vorba*. *Am descoperit doar după ce am eliberat locul de nisip*» (43). Arheologii nu ar fi fost miraţi dacă ar fi descoperit vreun altar evreiesc sau alte semne tipice ale tradiţiei ritualice şi religioase din acel loc, dar ceea ce descopereau încetul cu încetul era ceva divers, pentru că un templu egiptean avea o importanţă şi mai mare. Dedicat zeiţei Hathor, se pare că templul a încetat să mai fie folosit în jurul secolului

al XII-lea când Egiptul s-a precipitat către declinul ireversibil declanşat de elementele externe, culminând cu elenismul şi cu dinastia Ptolemaică. Templul a fost utilizat pe deplin încă dinainte de ridicarea piramidelor de la Gizeh (2600 î.Hr.), menţinându-şi activitatea în vremea faraonilor Tutankhamon, respectiv Ramses *cel Mare*. Marea dilemă are alta: ce căuta un templu atât de mare şi de important pe culmea unui munte izolat, departe la sute de kilometri de centrul puterii?

Construcţia a fost realizată folosindu-se blocuri de rocă din cariera muntelui.

Structural, templul era format dintr-o serie de camere, atriumuri, curţi interioare, mici intrânduri, nişe, înconjurate cu un zid perimetral. Cele mai importante camere erau *Sala lui Hathor*, sanctuarul, mormintele regilor şi curtea de la intrare. Peste tot se găseau pilaştri, blocuri de piatră, coloane, care aminteau de suveranii egipteni din vremurile apuse. O importanţă deosebită era atribuită faraonului Thutmosis al III-lea, ale cărui efigii apăreau într-un număr mai mare decât al celorlalţi. Petrie scria: «*Cred că nu există niciun alt monument pentru care să ne pară atât de rău că nu l-am putut descoperi în cele mai bune* condiţii». Partea cea mai internă a templului era realizată din rocă puţin prelucrată, anumite părţi plate fiind şlefuite cu atenţie. La centru se afla un pilastru dedicat lui Amenemhet al III-lea (1841 – 1797 î.Hr.). Apăreau şi efigii ale lui Khenemsu (responsabil al curţii faraonului şi al tezaurului acestuia), respectiv ale secretarului acestuia – Ameny-senb – cel care ducea sigiliul. La interiorul carierei de piatră, Petrie a descoperit un bloc de rocă arenară dedicat lui Ramses I (pe care apărea imaginea acestuia, considerat dintotdeauna de către egiptologi ca un opozant de

seamă al cultului monoteist al zeului Aton – proclamat de faraonul Akhenaton), care se proclama «*conducător al tuturor funcţiilor zeului Aton*» (44). A fost descoperit şi capul unei statui a mamei lui Akhenaton, regina Tiye, cu însemnele personale (numitul *cartuş*) încastrat în coroana regală.

În curţile şi incintele templului, Petrie a descoperit un număr mare de vase rectangulare din piatră, de bazine circulare (tot din piatră), împreună cu un număr mare de mici altare sub formă de rafturi, cu suprafeţele prelucrate. Au mai fost descoperite plăci rotunde, diverse obiecte, platouri, vase din alabastru, cupe (dintre care, multe având forma unei flori de lotus). Peste tot se găseau mici bucăţi din pastă de sticlă, coşuri dar şi nişte baghete realizate dintr-un material necunoscut. Către intrare au fost descoperite două pietre conice, una cu 15 cm înălţime, cealaltă cu 22, 5 cm înălţime. Arheologii erau profund impresionaţi de această descoperire. Parcă nefiind de ajuns, au descoperit creuzete şi scule folosite în topitorii, în acelaşi loc unde au descoperit o mare cantitate de pulbere fină şi impalpabilă, identică cu cenuşa de culoare albă. În mod divers faţă de cenuşa care se găsea cam peste tot printre ruine, acea pulbere albă era intactă. Petrie notă că a luat puţină pulbere cu degetele, lăsând-o să fie luată de vânt şi gândindu-se că nu a mai văzut niciodată o pulbere de oase similară cu aceea (45).

De-a lungul acestor descoperiri interesante au găsit un simbol hieroglific misterios care părea că face referire la pulbere. În timp, s-a aflat că respectiva hieroglifă a fost deja observată în Egipt de către filologul german Karl Richard Lepsius (în 1845) fiind menţionat şi de Champollion (care nu a reuşit să o traducă). Chiar cu ajutorul analizei încrucişate,

ţinându-se cont de celelalte simboluri (un procedeu de studiu care a continuat de-a lungul deceniului al V-lea al secolului XX), unicul lucru pe care cercetătorii au reuşit să-l facă era o listă lungă cu ceea ce nu ar fi putut însemna acea hieroglifă, nereuşind să se exprime privitor la ceea ce ar putea reprezenta acea hieroglifă. Se bănuia că imaginea reprezenta forma unei pietre considerată foarte preţioasă şi maximul rezultat obţinut de egiptologi a fost că substanţa misterioasă trebuia să fi fost «*un produs mineral foarte apreciat*» (46).

Printre alte motive ale mirării lui Petrie şi ale echipei de arheologi se aflau numeroase referinţe la *pâine*, descoperite peste tot. Din ce motiv, o pulbere ar fi trebuit descrisă ca o „piatră" şi ce legătură avea cu „pâinea"? În acest punct a intrat în joc o altă substanţă asociată sanctuarului misterios din Serâbât-El-Khădim: aurul! Pe una din lespezile descoperite la interiorul carierei de piatră, este reprezentat faraonul Thutmosis al IV-lea alături de zeiţa Hathor. În faţa regelui se află două tăbliţe ornate cu flori de lotus, în timp ce în spatele acestuia se vede un om (o persoană) care duce nişte obiecte de formă conică, numite *pâine albă*, aceeaşi denumire care apare inscripţionată în templul celuilalt Thutmosis, din Karnak. Pe o altă bucată de rocă este reprezentat personajul masonic Ankhib în intenţia de a oferit două lipii (bucăţi de pâine) regelui. Imaginea cea mai interesantă îi prezintă pe Hathor şi Amenhotep al III-lea. Marea zeiţă, dotată cu coarnele şi discul solar caracteristice, ţină în mână un colier, în timp ce cu cealaltă mână pare să-i ofere faraonului simbolul vieţii şi al puterii (47). În spatele ei se află trezorierul Sobekhotep care ţină în mână, la vedere, o lipie conică de *pâine* albă. Sobekhotep este descris ca fiind cel care «*prezintă*

nobila şi *preţioasa piatră majestăţii sale*» (48). Printre altele, se menţionează că el este «*apropiat al suveranului*», dar şi «*Măreţul care guvernează secretele Casei de* Aur». Petrie şi colaboratorii lui nu au găsit niciun fel de aur la interiorul templului şi ce altceva ar fi putut descoperi din moment ce în Sinai nu au existat exploatări ale aurului, ci doar de cupru şi turcoaz.

Ţinând cont de cele comunicate în *Exod*, *Arca Alianţei* (cu capacul de aur) ar fi fost construită în acest loc, fapt care ar putea fi confirmat de prezenţa numeroaselor referiri la aur întâlnite în decoraţiunile templului. Păcat doar că minele de aur cele mai apropiate s-ar afla dincolo de Marea Roşia (în Nubbia, respectiv ţinutul Kush). Cu toate acestea există o mărturie referitoare la prelucarea aurului în Sinai. În vremurile de demult, egiptenii numeau peninsula Sinai cu termenul de *Bia*, la British Museum fiind conservat un bloc de piatră din Regatul de Mijloc referitor la trezorierul şi-Hathor. Pe acel bloc de piatră se află cuvintele acestuia: «*De mic am avut posibilitatea să vizitez Bia* şi *i-am văzut pe cei Măreţi spălând aurul*» (49). Încă o dată, aceasta nu face decât să confirme inscripţiile templului referitoare la utilizarea acestui metal de către cei numiţi *Măreţi*.

Poate fără ca Petrie (cu atât mai puţin orice alt cercetător sau om de ştiinţă) să ştie, Eirenaeus Philaletes (unul din mentorii de la *Royal Society*) a ştiut să răspundă încă din 1667 la întrebările legate de pulbere, respectiv piatră. În celebrul său tratat alchimic – *Secretele revelate* – explica adevărata natură a „Pietrei Filosofale”, precizând că era făcută din aur, scopul artei alchimice fiind acela de perfecţionare a acestui proces: «*Piatra noastră nu este altceva decât aur redus la gradul maxim de*

puritate şi *alcătuire subtilă*...

Acest aur, înnobilat în cele din urmă, este ultimul scop al Naturii» (50). Într-o altă lucrare intitulată *Scurt ghid al Rubinului Celest*, acelaşi Eirenaeus, scria: «*Este numită piatră în virtutea stării ei de agregare (a naturii ei fine, solide); rezistă la acţiunea focului la fel cum fac* şi *celelalte pietre. În aparenţă este similară cu aurul, de cel mai pur între cei puri; este solidă* şi *incombustibilă ca o piatră, dar aparenţa ei este a unei pulberi subtile şi impalpabile*» (51).

Vestigiile de la Serâbât-El-Khădim care ar putea avea o importanţă particulară referitoare la *piatră*, sunt două blocuri rotunde corespunzătoare perioadei lui Thutmosis al III-lea, respectiv Amenhotep al III-lea. Pe prima se observă imaginea suveranului alături de zeul Amon-Ra şi inscripţia «*Prezentarea pâinii albe care dă viaţă*». *Pe* al doilea bloc se observă faraonul care oferă *piatra* zeului Sopdu, împreună cu inscripţia: «*El dă aurul recompensei, motiv de bucurie pentru* gură». Simbolul final care caracterizează secretul misterios al *Casei de Aur* a fost descoperit de Petrie în partea rezervată regilor. Este emblema faraonică a lui Ra – *Zeul Soare* – venerat la Heliopolis, acelaşi semn care apare pe planşele masonice ale gradelor, ideograma tradiţională care simbolizează *Lumina* – un punct la interiorul unui cerc – O.

Note:

— James Hastings (prin grija lui), *Dictionary of the Bible*, Edinburgh, T & T, 1909, la secţiunea *Pillars*.

— Peter A. Clayton, *Chronicles of Pharaos*, London, Thames and Hudson, 1994, pag. 217.

— Cuvântul „obelisc” derivă din grecescul „obeliskos”, care înseamnă „ţeapă”, „ţepuşă”. Obeliscurile sunt monumente cu secţiune pătrată, au patru feţe şi patru muchii, sunt înalte şi fusiforme,

terminându-se la vârf cu „piramidionul”.

— Acest obelisc are 37 de metri înălţime, baza inclusă (la început avea doar 36 de metri), şi cântăreşte circa 455 de tone.

— 5

— Cel mai înalt obelisc despre care se cunosc date nu a fost înălţat niciodată, găsindu-se în carieră la Assuan, abandonat de către arhitecţii egipteni din cauza crăpăturilor şi a imperfecţiunilor rocii.

— Acest monument are doar 6, 7 metri înălţime şi cântăreşte 6 tone. În această clasificare specială trebuie inclus şi obeliscul-altar al lui Amenhotep al II-lea (1, 8 metri), conservat în cadrul muzeului Universităţii din Durham.

— David Stevenson, *The Origins of Freemasonry*, cât., cap. 5, pag. 79.

— O prezentare fidelă a vieţii şi a perioadei lui Kircher se găseşte în lucrarea Paulei Finden, *Athanasius Kircher*: *The Man Who Knew Everything*, London, Routledge, 2003.

— *The Catholic Encyclopedia*, vol. VIII, la secţiunea *Athanasius Kircher*.

— Această lucrare este disponibilă în traducere engleză (de către G. Boas) cu titlul *The Hieroglyphics of Horapollo*, NJ, Princeton University Press, 1993.

— *The Rosetta Stone* s-a dovedit fundamentală în procesul de descifrare a hieroglifelor.

— *Cartuşul* era o inscripţie hieroglifică ornamentală, de formă ovală, care conţinea numele unui rege (unei zeităţi).

— Pentru a se afla mai multe nu doar despre soarta acestui obelisc, ci şi despre deplasarea celorlalte obeliscuri, se poate vedea lucrarea lui Burn Dibner, *Moving the Obelisks*, New York, NY, Bumdy Library, 1950.

— Michael Howard, *The Occult Conspiracy*, London, Rider, 1989, cap. 1, pag. 10.

— Josephus Flavius, *Contra Apionem*, I: 26 – 27.

— Josephus Flavius, *Antichităţi judaice*, cartea a II-a, 10: 2.

— James Henry Breasted, *The Dawn of Consciousness*, New York, NY, Charles Scribner's Sons, 1934, pag. 350. A se vedea şi Ahmed Osman, *Moses – Pharaoh of Egypt*, London, Grafton/Collins, 1990, cap. 6, pag. 66.

— Sigmund Freud, *Mosè e il monoteismo*, Torino, Boringhieri, 1979.

— Sir W.M. Flinders Petrie, *Research în Sinai*, London, John Murray, 1906, cap. 14, pag. 200.

— *The Oxford Concordance Bible*, Oxford, Oxford University Press, secţiunea *ON*.

— Spencer H. Lewis, *The Mystical Life of Jesus*, San José, CA, Ancient and Mystical Order Rosae Crucis, 1982, cap. 11, pag. 191, 192.

— Barbara Thiering, *Jesus, the Man*, London, Transworld/Doubleday, 1992, cap. 9, pag. 51, 55.

— Josephus Flavius, *Războaiele judaice*, cartea a II-a, VIII: 6.

— Labib Habachi, *The Obelisks of Egypt*, London, J.M. Dent, 1978, cap. 3, pag. 49.

— Philip S. Callahan, *Paramagnetism*, Metairie, LA, Acres, 1995, cap. 7, pag. 61 – 72.

— Philip S. Callahan, *Ancient Mysteries*, Modern Vision, Austin TX, Acres, 2001, cap. 3 şi 4, pag. 26 – 52.

— Sciţia era o regiune vastă învecinată cu Marea Neagră.

— Geoffrey Keating, *The History of Ireland*, 1640, retipărită (prin grija D. Comin, respectiv a reverendului P.S. Dinneen) la Londra de Irish Texts

Society, 1902 – 1914, vol. II, pag. 20 – 21.

— Numele a fost trunchiat de către Eusebius (secolul IV) din „Cesarea” în „Chencheres” şi transformat în registrele istorice irlandeze în „Cincris” A se vedea şi Clive Carpenter, *The Guiness Book of Kings, Rulers and Statesmen*, Enfield, Guiness Superlative, 1978, pag. 68.

— Peter A. Clayton, *Chronicles of Pharaos*, cât., pag. 120.

— Sir Ernest A. Wallis Budge (prin grija lui), *The Book of the Dead*, New York, NY, University Books, 1960, pag. 201.

— Geoffrey Keating, *The History of Ireland*, cât., vol II, pag. 17.

— lui, vol. I, pag. 233.

— A se vedea, în mod particular, Ahmed Osman, *Strager in the Valley of Kings*, London, Souvenir Press, 1987, dar şi cealaltă lucrare a autorului, *Moses – Pharaoh of Egypt*.

— Labib Habachi, *The Obelisks of Egypt*, cât., cap. 3, pag. 48.

— Sir Ernest A. Wallis Budge, *Cleopatra's Needle and the Other Egyptian Obelisks*, 1926, retipărită la New York, NY, Dover Publications, 1990, pag. 26 – 38.

— Pierre Lacau, *L'Or dans l'architecture égyptienne*, în *Annales du Service des Antiquités de l'Égypte*, Cairo, 1956, nr. 53, pag. 241 – 247.

— Raphael Patai, *The Jewish Alchemists*, Princeton, NJ, Princeton University Press, 1994, cap. 2, pag. 30 – 40.

— lui, cap. 11, pag. 150.

— Laurence Gardner, *Lost Secreţi of the Sacred Ark*, London, Harper Thorsonselement, 2003.

— Alan Gardiner, *Egyptian Grammar*, Oxford, Griffith Institute, Ashmolean Museum, 1957, 24: 32.

— Sir W.M. Flinders Petrie, *Researches în Sinai*, cât., cap. 6, pag. 72.

— lui, pag. 85.

— Kenneth Anderson Kitchen, *Ramesside Inscriptions*, Oxford, Basil H. Blackwell, 1975, pag. 1.

— Sir W.M. Flinders Petrie, *Research în Sinai*, cât., cap. 7, pag. 101.

— Jaroslav Cerny (prin grija lui), *The Inscriptions of Sinai*, London, Egypt Exploration Society, 1955, vol. II, cap. 1, pag. 9.

— lui, pag. 119.

— lui, pag. 205.

— Sir Ernest A. Wallis Budge, *Hieroglyphic Texts from Egyptian Stelae*, London, British Museum, partea I, 1911, piatra 569. Această serie a continuat să fie editată ajungându-se la ediţia XII, M.L. Brierbier, 1999.

— Eirenaeus Philaletes, *Introitus apertus ad occlusum regispalatium*, Amsterdam, Musaeum Hermeticum, 1667.

— Eirenaeus Philaletes, *Tres tractatus de metallorum transformatione*, Amsterdam, Museaum Hermeticum, 1667.

Capitolul 13 – «Cuvântul pierdut» = Căutarea =

Dacă dorim să descriem pe scurt ce anume este Masoneria, s-ar putea asemăna cu o cercetare, o căutare, identică cu căutarea *Sf. Graal* sau a *Lânii de Aurn* acest caz, obiectul cercetării nu îl constituie căutarea unei relicve sacre, ci a unui cuvânt secret, o cheie mistică pentru descifrarea secretelor antice. Tradiţia masonică face cunoscut că personaje precum Noe, Moise, Solomon, Hiram al Tyr-ului, dar şi alţi maeştri ai trecutului, cunoşteau acel cuvânt, fiind consideraţi păstrătorii, gardienii secretelor. S-a văzut puţin mai înainte că un cuvânt fără un sens aparent

(din cuprinsul manuscrisului *Sloane*) a fost introdus în uzul Masoneriei abia în 1720, ca urmare a pierderii sau uitării vechiului cuvânt secret. După ceva timp, prin revizuirea catehismului masonic, s-a propus ca alternativă cuvântul *Machbenah Era* vorba de o tentativă de corectare bazată pe o asemănare fonetică, chiar dacă (în sine) este un termen fără nicio semnificaţie, în nicio limbă cunoscută. În ritualurile din prezent ale lojelor moderne, „domneşte" o stare de incertitudine şi ca atare, chiar dacă se vorbeşte despre un „cuvânt", pentru evitarea confuziei, se preferă menţinerea şi utilizarea ambelor cuvinte, ca şi cum ar fi fost doar unul singur: *Mahabyn* sau *Machbenah*. Pentru scopul lucrării de faţă, cele două cuvinte nu au nicio relevanţă, ceea ce interesează fiind găsirea cuvântului masonic original sau depistarea originii şi a posibilelor legături.

Conceptul de cuvânt masonic secret a apărut pentru prima dată în 1638, ca şi cum ar fi ceva deja existent, neprecizându-se de când. Citarea apare în oda scoţiană *The Muses Threnodie*, scrisă de un învăţător din Perth, un anume Henry Adamson. Unul din personajele textului (sub forma unui dialog imaginar, ca o lamentare), îşi asigură interlocutorul care îl ascultă, că podul peste fluviul Tay va fi reconstruit (fiind distrus de către o inundaţie, în 1621), exclamând cu certitudine: «*Pentru că noi suntem fraţi ai Roza-Crucii / Cuvânt masonic* şi *clarviziune* avem». Dacă se ţine cont de citarea Roza-Crucii, atunci cuvintele lui Adamson par să se refere la o Masonerie *operativă* decât la una *speculativă*.

O altă menţiune referitoare la un „cuvânt secret" apare în jurnalul unei întâlniri care a avut loc în 1649, la o biserică scoţiană. Reprezentanţii bisericii prezbiteriene se declarau preocupaţi de citarea

cuvintelor „a doua vedere” sau „clarviziune” în cadrul poemului, considerate de către enoriaşi ca referitoare la ceva „sinistru” (1). Erau zilele în care era activă rigoarea religioasă puritană, a proceselor pentru vrăjitorie şi tot ceea ce nu se regăsea în conţinutul canoanelor religioase ale Bisericii era privit cu mare suspiciune. Exista pericolul evident ca declararea (de către „fraţii” masoni şi roza-crucieni) capacităţii de vedere a invizibilului să se transforme într-o blasfemie, într-un păcat.

În 1652 circula zvonul că un anume James Ainslie (candidat la o funcţie ecleziastică) ar cunoaşte cuvântul masonic secret. Acuzaţiile adresate acestuia au devenit atât de serioase, încât au fost transferate din competenţa Bisericii Scoţiene către Sinodul General. O explicaţie a ceea ce putea fi „a doua vedere”, „clarviziunea” a încercat să o dea, după un an, sir Thomas Urqhart (din Cromarty) care scriind despre cuvântul masonic, vorbea referindu-se la „identificare” – un sistem de recunoaştere între „fraţi” şi iniţiaţi. Aceasta ar

5 5 5 5 5

fi fost „clarviziunea Frăţiei”. În 1663, un preot retras din funcţie, a comparat existenţa cuvântului cu un pasaj din Noul Testament: «*Ceea ce se interpune între Hristos* şi *poporul* său». Convingerea generală înrădăcinată de către Biserică era că dacă exista cu adevărat un cuvânt secret, trebuia să fie ceva eretic şi periculos. Ca urmare, pe baza zvonurilor simple sau a bârfei, masonii erau suspectaţi de vrăjitorie, fiind acuzaţi de comunicare cu spiritele. Pentru o perioadă de peste treizeci de ani, nu se pot regăsi decât (aproximativ) o duzină de alte referinţe privitoare la existenţa unui cuvânt masonic (toate referinţele fiind de origine scoţiană). Prima exemplificare, citată de

către un englez, apare într-un pamflet satiric semnat de Andrew Marvell, intitulat *The Rehearsal Transposed* (din 1672). În acest atac evident împotriva lui Samuel Parker (arhiepiscop de Canterbury), Marvell scrie că «*cei care dispun de cuvântul masonic se recunosc între ei*» (2). O altă referinţă se află într-un tratat de folclor al lui Robert Kirk. Datat 1691, în acesta se face referire la o scrisoare adresată lui Robert Boyle (de la *Royal Society*) în care se precizează că respectivul cuvânt masonic era, la fel ca tradiţia rabinică, în legătură cu cei doi pilaştri ai Templului lui Solomon: *Boaz* şi *Jachin* (3). Este adusă în discuţie şi existenţa unei anumite strângeri de mână, folosită de către „frăţie". Începând din 1638, în doar 53 de ani, cuvântul a trecut de la gildele francmasonilor *operativi* la contextul sofisticat al Masoneriei *speculative*. În 1697, un trecător englez prin Scoţia, scria: «*Casa de Roslin a dat o seamă de celebri* şi *mari arhitecţi, constructori de edificii de-a lungul mai multor generaţii, aceştia cunoscând* (*fără nicio îndoială*), *cuvântul secret al* Masoneriei». Pentru a înţelege mai bine sentimentele nutrite de către Biserică pentru Masonerie (respectiv „fraţii" masoni), este bine de văzut contextul general în care a apărut acest sentiment de neîncredere (şi frică) generalizată.

= Dincolo de porţile închise =

Renaşterea a fost o perioadă de profundă revigorare spirituală în care şi persoanele obişnuite se interesau de astronomie şi de forţele naturale. Nu era vorba doar de cer

5 5 5

cetători şi oameni de ştiinţă, fiind răspândită dorinţa de a şti ceva. Atenţia (cu substrat spiritual) era orientată şi către fenomenele supranaturale, existând o pasiune împărtăşită de mulţi pentru

necunoscut, în special pentru disciplinele astrologilor şi ale clarvăzătorilor. Putea fi vorba de o chemare a *Marelui Arhitect*? Persoanele se aflau în căutarea unei căi care să le ducă spre Divinitate, speculând orice mijloc care ar fi putut face existenţa perfectă. De partea ei, Biserica Romei avea un program clar, fiind transformată într-un organ puternic (politic şi dogmatic) şi pe moment, „căutarea spirituală" nu părea să fie obiectivul ei prioritar. Dar nu existau oare, instrumentele perfecţionării închise în bagajul masonului iniţiat (*echerul*, *rigla*, *firul cu plumb*)? Cu ajutorul acestora nu se putea accede la un parcurs mistic şi esoteric al cunoaşterii? *A construi* nu însemna neapărat folosirea cărămizilor şi a mortarului, ci putea fi realizarea unui desen (a unui proiect artistic) ghidat de principiile geometriei sacre. Masonii învăţaseră cele spuse de Platon, că Dumnezeu se exprima cu ajutorul geometriei.

În Evul Mediu, celebra *Bible Moralisée* îl descria pe Dumnezeu ca pe un arhitect şi în deceniul al treilea al secolului al XVII-lea, filosoful şi scriitorul sir Thomas Browne l-a definit pe Dumnezeu drept *Supremul Arhitect al Lumii* (4). În acest mediu, masonii (şi împreună cu ei gildele tuturor artizanilor şi comercianţilor) se puteau considera norocoşi, putând dispune de asociaţiile lor pentru a se întâlni şi discuta despre interesele comune. De aceea, surprinderea cu exactitate a trecerii (sau diferenţei) dintre *operativ* şi *speculativ* la interiorul activităţii unei loje masonice nu este un lucru uşor de făcut. Fenomenul nu s-a manifestat nici într-o zi şi nici într-un an, nu făcea parte dintr-un plan prestabilit, dezvoltându-se câte puţin pe măsură ce se modifica nivelul întâlnirilor de la interiorul lojelor. Mişcarea *speculativă* a Roza-Crucii intra în atenţia publicului chiar şi fără

alte conotaţii prin care să se diferenţieze de *Cavalerii Roza-Crucieni*. *În* timp ce *Puritanismul* (ca doctrină) împingea într-o direcţie, cei care doreau să-şi păstreze gândirea activă şi lucidă o făceau în direcţia opusă.

Marea majoritate a lojelor artizanilor erau creştine. Puteau fi prezbiteriene, anglicane sau catolice, dar dorinţa comună era aceea de a le menţine afiliate. Pentru

5 5

realizarea acestui scop era necesar ca lojele să nu adopte o atitudine doctrinară, acest lucru fiind posibil doar dacă s-ar fi evitat (cu rigurozitate) discutarea despre religie (acesta este rolul pe care mentorul John Wilkins l-a atribuit *Colegiului Invizibil*, structură pe care se va ridica *Royal Society*). *Cu* toate acestea, religiile antice (care prezentau noţiuni mai vechi decât creştinismul) nu au putut fi trecute cu vederea şi destul de curând, membrii lojelor au

devenit pasionaţi de culturile Egiptului Antic, respectiv a Israelului. Era ca şi cum în acele tradiţii s-ar fi menţinut secret ceva foarte important, care a scăpat cuceririi romane, dar nu a fost transmis mai departe. Ce rege a fost mai puternic, mai înţelept şi mai mare decât Solomon? Care civilizaţie a întrecut-o pe cea a Egiptului Antic? Dumnezeu *este reprezentat sub forma „Marelui Arhitect al Universului”, ilustraţie preluată din Bible Moralisée (din 1245)*

În acea vreme nu se ştia că, în realitate, civilizaţie egipteană şi-a intonat „cântecul de lebădă” la finele dinastiei a XVIII-a, aceea a lui Thutmosis al III-lea, în jurul secolului XIV î.Hr. Era succesivă (cea a Ramsizilor) a dus la depărtarea de dinastiile suverane egiptene precedente, contribuind la aducerea la conducere a reprezentanţi din Liban, Nubia, ţinutul Kush, Persia, ajungându-se la Ptolemeii greci, respectiv la o serie de regine cu numele *Cleopatra* (începând cu 305 î.Hr.). În ultima perioadă a faraonilor elenişti (5), zeul Hermes a fost identificat cu Thot şi mitologiile lor, separate până în acel moment, au convers în una singură. S-a întâmplat ca multe din tradiţiile zeului egiptean să fie încorporate sub emblema lui Hermes, inclusiv arta mistică *al-kham* – *alchimia* – practicată din vremuri imemorabile de către sacerdoţii templelor din Karnak, Memphis şi Heliopolis. Centrul operativ al hermetismului a devenit oraşul Alexandria, fondat de către macedoneanul Alexandru cel Mare, în 331 î.Hr. În scurt timp, Alexandria a dobândit faima de centrul cultural cel mai activ şi cel mai important al lumii antice. Era un punct de atracţie culturală pentru cercetătorii şi oamenii de ştiinţă, doctori, matematicieni, muzicieni şi filosofi, cărora le plăcea să umble peste tot, pentru a aduna documente şi

informaţii care să fie păstrate într-un loc sigur.

Într-o tristă zi a anului de graţie 391 d.Hr., o hoardă de creştini exaltaţi, consuşi de episcopul Teophil, s-a îndreptat către *Serapeo* – locul unde era păstrată prestigioasă, extraordinara şi unica, biblioteca din Alexandria. Era un fapt arhicunoscut că documentele şi înscrisurile păstrate în bibliotecă reprezentau unul din cele mai mari pericole pentru nou apărutul ordin al Bisericii Romei. Astfel, la instigarea împăratului Teodosie, marea colecţie a fost incendiată, fiind distrusă complet. Mai mult de jumătate de milion de papirusuri şi documente de valoare inestimabilă, în care era sintetizată înţelepciunea minţilor cele mai rafinate ale Antichităţii, au fost pierdute pentru totdeauna în mod iremediabil. Ceea ce ar fi putut să rămână din această moştenire de cunoaştere a constituit, încă de la început, unul din primele obiective pe care Roza-Cruce şi Masoneria le-au adoptat pentru îndeplinire. Iată din ce motive, personaje de calibrul lui Robert Boyle şi sir Isaac Newton au dedicat mult timp din viaţa lor căutării şi recuperării tradiţiilor şi istoriei culturilor antice, „vânătorii" de tezaure pe care acestea le puteau conţine. În parte, abnegaţia acestora a fost răsplătită şi nu întâmplător, grupul de cercetători din care făceau parte cei doi a ajuns la o serie de descoperiri fără precedent în orice alt moment istoric, chiar dacă era răspândită convingerea că acestea nu au fost decât o „redescoperire", şi ceea ce rămânea ocult şi pierdut pentru totdeauna trebuia să fie de dimensiuni mult mai mari.

A urmat apoi *Reforma Protestantă* a secolului al XVI-lea care (fără a i se minimiza rezultatele obţinute) a lăsat orice lucru fără interes şi culoare, îndepărtând cea mai mare parte a mulţimii de la studiu. În Anglia,

comparativ cu libertatea din vremurile precedente, mişcările religioase ale *Prezbiterienilor* şi ale *Puritaniştilor* au arătat o atitudine rigidă şi austeră pe întreaga durată a secolului al XVI-lea, regimurile (influenţate de aceste tendinţe) încurajând foarte puţin curiozitatea şi dorinţa de cunoaştere. Zilele de aniversare şi cele ale festivităţilor erau interzise, fiind catalogate ca „uşuratice" şi „frivole"; religia nu mai era deloc o mişcare a bucuriei, dobândind solemnitate şi măreţie. Nu se putea tolera în niciun fel, orice referire la magie! Iată că lumea a început să-şi creeze singură, de la sine, rituri magice, o „păgânitate proprie" (*păgân* înţeles ca ceva divers de *creştin*, fără a fi malefic), din moment ce din ordinele lui Oliver Cromwell au fost închise toate bisericile anglicane, acuzate că ar fi locuri în care s-ar păstra o tradiţie impregnată de mister şi ocult. Apăreau, astfel, cluburile, asociaţiile, confraternităţile şi lojele, grupuri de prieteni, de colegi, care se adunau şi se recunoşteau reprezentaţi de o emblemă, o etichetă, un instrument, o simbologie inventată, cu întâlniri celebrate prin ritualuri dedicate sfinţilor protectori.

Această exigenţă s-a întâlnit mai ales în Scoţia, în gildele şi lojele masonice, motivate şi la nivel filosofic. Din acest motiv şi nu ca un efect al *Reformei*, corporaţiile de constructori, fierari, prelucrători ai cuprului, ţiglarilor, au decis să nu mai acorde nicio atenţie Bisericii. Îmbrăcaţi cu haine de ceremonie tipice diverselor asociaţii, membrii acestora celebrau festivităţile antice în mod public, defilând cu tobe şi cimpoaie pe străzi pentru a aminti de *Calendimaggio* (prima zi a lunii mai, vechea sărbătoare a primăverii – nota traducerii în limba română), *Corpus Domini* sau orice alt moment care putea constitui motiv de adunare şi sărbătorire. Nu este surprinzător că în

Anglia erei cromwelliene, Biserica şi-a făcut simţită prezenţa emiţând documente şi interdicţii. Ceremoniile publice (inclusiv reprezentaţiile teatrale) au fost interzise. Scuza era că autorul, pretinzând că prezenta o altă persoană, viola şi încălca voinţa lui Dumnezeu care i-a atribuit pe Pământ rolul primit prin naştere. Toate acestea nu au anulat dorinţa oamenilor de a sărbători, respectiv de a obţine cunoştinţe arcane. Mai simplu, cercetarea a devenit mai dificilă, drumul de parcurs mai anevoios făcând ca din acel moment înainte căutarea iluminării să aibă loc în spatele uşilor închise. Apăruseră lojele secrete.

= Secretul pietrei =

Într-un fel sau în altul, cuvântul masonic trebuia să aibă un sens, o semnificaţie.

7 7 5

În ritualurile mutilate şi îmbucăţite de astăzi (resturi ale ritualurilor antice) se intuieşte că respectivul cuvânt ar fi trebuit să aibă o origine importantă, chiar divină. În 1605 (nu cu mult înainte de poemul lui Adamson), Francis Bacon a scris o lucrate intitulată *The Proficience and Advancement of Learning* în care făcea o distincţie precisă între cunoaştere şi ştiinţă, separând (practic) omul de divin – definit *Lumină a Naturii* (6). Spiritul omului era *Lampa lui Dumnezeu* şi din lumina acesteia se putea obţine cunoaşterea universală (7). În plus, se afirma că adevărata înţelepciune şi inspiraţie puteau fi regăsite numai în lucrurile (noţiunile) cele mai antice şi îndepărtate (din punct de vedere al timpului), ori de câte ori s-ar fi dovedit accesibile cunoaşterii noastre. Era vorba de ceea ce s-a petrecut la început – *b reishêet* – când Pământul era «*gol* şi *fără formă*, *tenebrele acopereau faţa abisului* şi *spiritul lui „Dumnezeu”* (poate Şabaot – nota traducerii în limba

română) *plutea pe suprafaţa apelor*» (*Geneza 1*: *1 – 2*).

Când un candidat, iniţiat în primul grad masonic este întrebat care este dorinţa lui cea mai mare, acesta trebuie să răspundă: «Lumina». Toate lucrurile nu se află în lumină, zac în tenebre şi, după cum s-a văzut, alchimia este ştiinţa care are rolul de a învinge obscuritatea (*al-khame*). *La* fel ca în manuscrisele descoperite la Qumran (Marea Moartă), se vorbeşte despre bătălia dintre *Fiii Luminii* şi cei ai *Tenebrelor*; tot astfel, pardoseala sub forma tablei de şah a lojelor masonice, se inspiră din acest concept al contrapunerii contrariilor. În mod curios, motivul pătratelor albe şi negre (al tablei de şah) aminteşte de stindardul Cavalerilor Templari – numit *Beauceant*, drapelul lor de luptă. Un document datat 1727 şi numit *Manuscrisul Dundee* afirmă că, la fel ca în cazul tacticii unui conflict, pardoseala sub forma tablei de şah (în folosinţă în cadrul lojelor masonice) «*serveşte maestrului mason pentru a desena şi construi parcursul iniţiatic*» (8), cu alte cuvinte, o planşă de sinteză.

Prima ediţie a *The Proficience and Advancement of Learning* de Bacon, păstrată la British Museum, conţine câteva citări ale *Proverbelor* regelui Solomon privitoare la planul divin: «*Este gloria lui Dumnezeu ascunderea lucrurilor, dar gloria regilor stă în căutarea acestora*» [*Proverbe25*: *2* (9)]. În Noul Testament, în *Evanghelia lui Ioan* (*Ioan 8*: *12*) este scrisă această frază atribuită lui Iisus: «*Cine mă va urma nu va merge prin tenebre, ci va avea lumina* vieţii». Tot referitor la cunoaştere, Albert Pike (din 1864 *Mare Maestru* al Jurisdicţiei de Sud a *Ritului Scoţian Antic şi Acceptat – RSAA*), scria: «*Masoneria şi „Frăţia" sunt o căutare, o călătorie care trebuie să conducă spre Lumină*». *Pe* baza acestor consideraţii se

poate deduce că respectivul cuvânt masonic pierdut are o legătură cu *Lumina*, în perfectă armonie cu simbolul pe care l-am întâlnit de multe ori: un punct la interiorul unui cerc – 0 – acelaşi simbol găsit în templul lui Moise din Sinai. În acest loc, conducătorul „fugarilor” (a aleşilor rătăciţi – nota traducerii în limba română) a dispus ridicarea Tabernacolului, a transformat *viţelul de aur* şi a inspirat crearea *Arcăi Alianţei*. După ce s-a văzut că un cuvânt masonic a avut o importanţă fără precedent de-a lungul unui interval de timp atât de mare, este improbabil, chiar imposibil ca acest cuvânt să fie pierdut pentru totdeauna. Totuşi, trebuie reţinut că nimeni dintre cei care l-au cunoscut nu l-a scris, respectiv că păstrarea acestuia s-a făcut doar la nivel oral, fonetic. De exemplu, *Mahabyn* (după cum era scris în deceniul al doilea al secolului al XVII-lea, când s-a decis folosirea acestuia în calitate de nou cuvânt masonic): adeseori se folosea şi termenul de *Mahabone* – cuvânt care nu are niciun sens.

În acest punct este evident că atunci când s-a avut de-a face cu transmiterea unui cuvânt secret, cu semnificaţie proprie, perpetuarea acestuia în forme sau enunţuri greşite nu ne permite să deducem prea multe despre originea şi valoarea acestuia. De aceea, fără a stârni echivocuri şi fără a ţine seama de forma scrisă, cea mai bună modalitate pentru a ajunge la un rezultat, este încercarea de descoperire a cuvântului pierdut cu ajutorul asemănării fonetice, a sunetelor. Dat fiind că *Mahabyn* apare doar în cazul legendei lui Noe, fiind înlocuit aproape imediat cu un alt cuvânt, analog la nivel fonetic, se poate deduce că *Machbenah* a fost cuvântul propus ca înlocuitor al cuvântului antic (şi secret) pierdut.

Să începem cu versiunea *Machbenah*. După cum

sunt prezentate parcursul iniţiatic şi căutarea masonică de către ritualuri, un prim fapt care apare este încercarea de obţinere a *iluminării*. Atunci când adeptul primului grad este întrebat în ce direcţie doreşte să continue, acesta răspunde: «*De la vest ţintind către* est». Atunci când, imediat după, maestrul de ceremonii îl întreabă de ce a făcut această alegere, adeptul răspunde: «*În căutarea Luminii Masoneriei*», cu o aluzie evidentă la lumina radioasă şi iluminantă a Soarelui care se „naşte" la Orient (interesantă şi „asemănarea" cu titulatura de „lumina de la răsărit" – URSS – bolşevism – ebraism – Masonerie – religie – etc – nota traducerii în limba română). Această aluzie ne duce cu gândul la baza *Scării lui Jacob* care apare pe planşele masonice de sinteză, în care simbolul Soarelui (şi al Luminii) apare reprezentat prin imaginea unui punct la interiorul unui cerc. După cum se ştie deja din cele prezentate, era vorba de simbolul lui On (Heliopolis), sediul marelui templu solar al Egiptului Antic, dar şi emblema lui Ra – Zeul Soarelui. Este interesant de remarcat că în mediul alchimic, acest simbol a devenit cel care indica aurul.

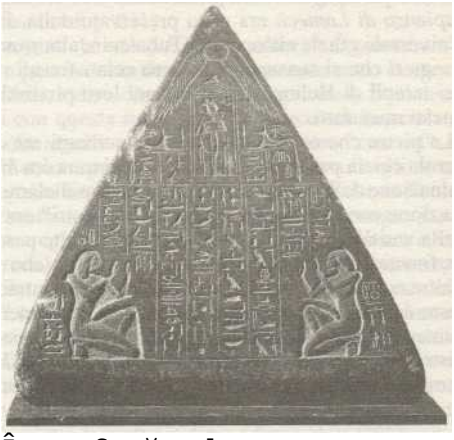

În afară de aceasta, simbologia celor două coloane gigantice (sau pilaştri) care se aflau la

intrarea Templului lui Solomon din Jerusalim, face referire la coloanele tipice ale templelor egiptene, dar şi la obeliscuri, dedicate deseori lui Ra (10), al cărui centru al culturii se afla la Heliopolis. Aici, pasărea-simbol a *iluminării* era *Pasărea Phoenix*, cunoscută de către egipteni cu numele de *Benu*, o pasăre care a venit de la est ca o manifestare fizică şi concretă a lui Ra. La această tradiţie (care se poate data în timpul primei dinastii, 3.000 î.Hr.), se poate asocia şi piatra *benben*, cu formă piramidală (cuvântul *ben* derivă din forma verbală *weben* care înseamnă „reînviere", „ridicare"). Pe o inscripţie, descoperită la Heliopolis şi dedicată Zeului-Soare, se putea citi: «*Ubenek em benben – Tu străluceşti în benben*» (11). O altă inscripţie, dedicată tot Zeului-Soare, care se regăseşte în celebrele *Texte ale piramidelor* din secolul al VI-lea î.Hr., spune: «Tu *răsari ca piatra benben*, *în cuibul Păsării* Phoenix». Coloanele ridicate la Heliopolis în onoarea faraonului Thutmosis erau un simbol al unităţii şi al unui

concept cu numele de *Ma'at* – care se poate traduce prin «*Fundaţia nivelată este justă*», în practică, ceea ce spune Masoneria despre ea însăşi (12). *Piramidionul benben pe care apare discul solar înaripat*

Conceptul unei judecăţi corecte era sinonim al suveranităţii divine; de aceea, nu este surprinzător faptul că *Ma'at* (prezentată de legendă ca sora lui Thot) era tocmai zeiţa adevărului şi a legii. Atunci când aceasta cântărea adevărul în balanţă, acesta era ca o pană, uşoară ca un fulg (13), *Adevărul* fiind identificat cu metalul cel mai nobil: aurul. Aşa cum în cadrul vechilor grade masonice se lăsa de înţeles că lucrarea *Ştiinţa lui Lamech* a fost salvată de la Potop

de către Tubalcain, în aceeaşi măsură se şoptea că erau multe secrete care se ascundeau printre obeliscurile şi coloanele din Heliopolis, mai ales în piramidion (partea finală a acestor construcţii). Piatra din care erau construite aceste monumente era numită *Mat* (14), în timp ce cuvântul egiptean pentru pilastru sau coloană este *ment* (15).

Marea „iluminare a pietrei" era numită *Mat-Benuln* paralel (şi în asociaţie cu *Pasărea Phoenix*), „lumina pilaştrilor" era *Meht-Benu*, iar „lumina Adevărului" suna precum *Ma'at – Benu*, cuvinte similare din punct de vedere fonetic. În toate cazurile se poate spune că s-a găsit o modalitate destul de convingătoare care să susţină, la nivel fonetic, cuvintele (ca de exemplu citatul Machbenah). Aceeaşi analogie se poate folosi la cuvântul *Mahabyn* (*Ma'at* – Ben), având ca fundal aceeaşi hieroglifă recurentă, un punct aflat la interiorul unui cerc: O.

= Purtătorul de lumină =

În perioada Egiptului Antic, obeliscurile erau cunoscute ca *Tekhenu*; de aici denumirea în limba greacă care are aceeaşi rădăcină în multe limbi – *Tecnologia*, *tehnologia*. Prefixul *tecno* face o referire precisă la studiul *Artelor Libere* după cum sunt prezentate în Masonerie; *tecnologia* este o intervenţie scrisă sau un tratat care ţine de aceste discipline. Referitor la *Lumină* şi studiul *Artelor Libere* (apropiate de *Ma'at – Adevăr*), din punct de vedere practic, Masoneria ar fi fost definită şi înţeleasă mai bine dacă la interiorul ei ar fi fost adoptată structura templului din Heliopolis şi coordonată în contextul ritualicii Templului lui Solomon din Jerusalim. Aceasta ar fi putut împiedica separarea celor două obeliscuri gemene, unul la Londra şi unul la New York, din moment ce era cunoscut (ca şi în cazul coloanelor

Boaz şi *Jachin* ale Templului lui Solomon) că „puterea simbolică” a lui *Mat* (a pietrei) se regăsea în uniunea acestora. În schimb, toate perechile de obeliscuri au avut ghinionul să fie separate şi împrăştiate, de-a lungul şi de-a latul lumii, ridicate pe piedestale inutile. În prezent, fizica modernă poate obţine *teham* din aur, iar o pereche de *Tekhenu* (obeliscuri), ridicate la distanţă unul de altul, dotaţi fiecare cu piramidion din *teham*, ar putea oferi o demonstraţie revelatoare, atât în termeni masonici, cât şi ştiinţifici de capacitatea lor de a mări atracţia radiaţiei cosmice.

Cuvântul *ritual* îşi trage originea din *ritu* [*Adevăr* sau *roşire* (16)]. Este sinonim al lui *Ma'at* şi se considera că se putea manifesta (din punct de vedere fizic) sub forma celui mai dorit dintre metale: aurul. În concordaţă cu cele prezentate, *Phoenix* este un cuvânt de origine greco-punică, care însemna *aur roşu* [(*chermisi* – *qirmizi*, în româneşte *cârmâz* – culoare roşie, vie şi strălucitoare – nota traducerii în limba română), dar şi *fenicio* (*Phoinix* – *ikos*) – culoarea preferată de Newton până la nivel de obsesie]. Istoricul grec Herodot (circa 450 î.Hr.) scria că *Phoenix* sau *pasărea Benu*, reprezentau «*roşul şi culoarea Soarelui la* răsărit». Denumirea grecească a centrului egiptean al cultului Soarelui era Heliopolis; israeliţii numeau aşezarea folosind termenul de *On*, iar egiptenii denumeau localitatea cu apelativul *Annu* (17) – de aici şi derivarea cuvântului latin *Annum* [an (18)]. În Mesopotamia accadiană, *Annu* sau *Annum* erau corespondentul lui Ra, în timp ce în Sumer (partea cea mai de sud a Mesopotamiei) era corespondentul marelui zeu ceresc Anu. Poate şi din acest motiv, discul înaripat al Zeului-Soare se regăseşte fie în tradiţia religioasă mesopotamică, fie în cea egipteană.

Se spune că fixarea calendarului terestru a fost prerogativa şi opera lui *Anu* (19). Un *Annum* se referea la orbita terestră din jurul Soarelui, caz pentru care se utiliza imaginea unui punct la interiorul unui cerc: O. Imaginea purta numele de *Sha*, fiind ideograma care indica cele 360° din jurul unui punct, derivată din *Sha-at-am* care, literar, însemna *pasaj*, *trecere*, din moment ce cele 360° defineau tocmai parcursul complet al unei orbite.

(Trebuie menţionat că în acea perioadă de referinţă – 3000Î.H. – înţelepţii antici ştiau că Pământul se roteşte în jurul Soarelui). Orbita *Luminii* era considerată regatul Zeului-Soare, definită ca *Sha-Ra-On* (Sharon!?). Cel care transmitea *Lumina* (*Luceafărul*) era *Rosa* lui *Sha-Ra-On* (*Sha-R-On*) care ducea *Roşi Crucis*. (*Roşi* era folosit în legătură cu *ritu* – culoarea *roşiatică a Adevărului*, iar *Crucis* se referă la o cupă înţeleasă cu sensul de „creuzet"). Totul s-ar putea echivala cu sacrul *Vas al Luminii* din Cabală şi din acest motiv, „tehnologia" mistică a Zoharului a fost legată (deseori) de legenda *Sf. Graal* (20)... *Purtătorul de Lumină* are nume diverse în funcţie de culturile religioase şi filosofice; de la *Nân-karshag* la Venus, sub această formă găsind regina din *Cântarea Cântărilor* (atribuită lui Solomon), în *2*: *1* fiind scris: «*Eu sunt roza lui Sharon...*» (*Eu sunt Adevărul orbitei Luminii*).

Ţinând cont de acest cuvânt – *Sharon* – o problemă (fără posibilitatea de a fi prevăzută) care a implicat Masoneria de după 1667, a fost includerea acestui *Sharon* în contextul Artei. Din punct de vedere al dezvoltării culturale, cu precădere în domeniul literaturii, influenţa *Puritanilor* în Anglia a fost destul de nocivă. La fel cum mişcarea dictatorială a lui Cromwell s-a opus cu forţa armelor „monarhiei" (în

particular, Casei Regale Stuart), şi scriitorii care aderau la această „tendinţă" adoptau (mai mult sau mai puţin) influenţe puritane. Ca importanţă, un reprezentant al acestei tendinţe, a fost poetul londonez John Milton (1608 – 1674). Retorica puternică, cu accente dogmatice, din lucrarea lui – *Paradisul pierdut* – constituia un atac direct la noua filosofie lansată de Christopher Wren, de toţi prietenii şi colegii acestuia de la *Royal Society*. Neţinând cont de existenţa lui Copernic, a lui Galilei, a descoperirilor (filosofice) ale acestora, viziunea cosmică propusă de Milton era în perfectă armonie cu credinţa Bisericii, care continua să susţină că Pământul (şi nu Soarele!!!) se află la centru. Naraţiunea prezentată în lucrarea lui Milton povesteşte despre răzvrătirea celestă a lui Satan, despre păcatul trufiei şi al îngâmfării care l-au dus la decădere, cauză a creării *Infernului*. În perioada publicării lucrării, discuţia despre cuvântul pierdut era la apogeu, cu Biserica şi *Puritanii* care susţineau că francmasonii sunt nişte ocultişti (dotaţi cu o a doua vedere – referire la *ochiul diavolului*), în stare să vadă ceea ce nu se putea vedea. Ca şi cum nu ar fi fost de ajuns, academicienii roza-crucieni de la *Royal Society* îndrăzneau să afirme că Pământul se mişcă în jurul Soarelui. Un motiv în plus ca masonii şi roza-crucienii să fie indicaţi drept eretici şi păgâni, adoratori ai Soarelui!

O imagine falsă care nu era uşor de înlăturat. A fost rândul lui Milton să toarne „gaz pe foc" referindu-se la Venus ca *Purtător de Lumină – Lucifer*. *În* Vechiul Testament există un pasaj (extras din *Isaia 14*: *12*) în care profetul vede căderea regelui Babilonului, exclamând: «*Cum de ai căzut din ceruri, stea a dimineţii, fiu al aurorei*?». *După* cum este mai mult decât evident, în timp ce termenul *fiu al aurorei* era

adresat regelui Babilonului, în termeni astronomici, citarea astrului dimineţii (de seară) însemna a vorbi despre Venus, care apare la orizont la crepuscul. În latină, *Venus care aduce Lumina* era *Lux-Fer* sau, după cum era scris în mod frecvent, *Luciferleea* ce Milton a făcut cu poemul lui a fost doar să transforme acest adjectiv de origine feniciană într-un nume propriu (rămânând fidel lui Sf. Ieronim cu a lui *Vulgata*, respectiv *Isaia* – mai sus citat, după cum apare în versiunea modernă). Mai rău este că în *Paradisul pierdut*, Lucifer era un aliat al Satanei (21): «*Oh, Lucifer numit astfel ca aluzie / Oh, stea luminoasă care stă alături de Satana*» (22). (Ar fi interesant de văzut corespondenţa dintre conjuncţia Soare – Venus – Pământ, steaua cu cinci colţuri, ritualurile executate cu anumite ocazii şi… Satan – nota traducerii în limba română).

Înainte de 1667, termenul de *Lucifer – Lux-Fer – Purtătorul de Lumină* nu era asociat unei entităţi masculine şi, nici măcar unei creaturi satanice. După moartea lui Milton, pentru mult timp, toate dicţionarele secolului al XVII-lea au continuat să ofere versiunea corectă a termenului. De exemplu, *Nathan Bailey's Etymological Dictionary*, la noţiunea *Lucifer*, scrie: «*Planeta Venus, stea a dimineţii sau a serii, care apare înainte de răsăritul (imediat după apusul) Soarelui*». *Ca* urmare, prin cele scrise de Milton, din acel moment înainte, masonii nu numai că erau eretici care adorau Soarele, ci şi sataniști! (Autorul, respectiv cititorul ar trebui să ţină cont de infiltrarea OTO, prin Crowley, David Daniel de Paul – *Druwydion Pendragon*, şi a altora în Masonerie – nota traducerii în limba română). Astfel, începând cu 1667, *Lucifer* a devenit un nume alternativ al Satanei, în timp ce asocierea cu Venus – purtătoare a *Luminii* şi *Zeiţă a*

Dragostei, a fost lăsată (treptat) deoparte din cauza îndoctrinării dorite de către Biserică. Dar surprinzător este faptul că la mai mult de trei secole după acele evenimente, punctul de vedere al *Puritanismului* continua (continuă) să fie exprimat cu ajutorul unor recomandări religioase (dure şi extreme) care se regăsesc în paginile de internet ale acestora, dar şi în publicaţiile lor. Mai mult decât atât, se susţine că *Puritanismul* este obiectul unei conspiraţii liberal-masonice la nivel mondial. În realitate, în termeni moderni, este vorba de o atitudine similară cu *vânătoarea de vrăjitoare*, identică cu „falsitatea" (ghilimelele au fost incluse la traducerea în limba română!) acţiunilor îndreptate împotriva masonilor – identificaţi ca satanişti şi adoratori ai diavolului. Judecând cu obiectivitate, tocmai ei (*Puritaniştii*) sunt cei care întrevăd o conspiraţie, fiind şi cei care alimentează o credinţă medievală în Satana (23), astfel că, acuzaţiile adresate tuturor par să se întoarcă împotriva lor.

Privitor la interpretarea cuvântului *Lucifer*, reaua-credinţă manifestată în traducerea biblică a *Vulgatei* s-a materializat cu claritate chiar de la început. Cuvântul grec corespunzător latinescului *Lux-Fer* (*Purtător de Lumină*) era *Phos Phoros* (de aici şi *fosfor*). Când apare în Noul Testament (*2 Petru1*: *19*), este tradus ca *stea a* dimineţii. Absolut corect. *Lux-Fer* şi *Phos Phoros* au o valoare identică indicând pe cel care aduce *Lumina*, în multe dicţionare moderne făcându-se referire la *steaua* diminetii. Aceeaşi *stea a dimineţii*

5 5 >

era folosită ca termen de comparaţie, dacă ţinem cont de cele scrise în *Apocalipsa 22*: *16*:

«… *eu sunt rădăcină şi ne-am al lui David*,

strălucitoare stea a dimineţii». Dar termenul original folosit de profetul Isaia nu era corespondentul cuvântului grec *Phos Phoros*, ci cuvântul ebraic *Heylel* care derivă dintr-o formă mult mai veche, *Halal* – care este prezent în Vechiul Testament de 165 de ori. Privitor la semnificaţie, exemple ale utilizării acestuia se găsesc în *1 Regi 20*: *11*, *Psalmi 10*: *3* şi *Proverbe 20*: *14*, fiind tradus cu sensul de „vanitate", „mândrie deşartă". Ca urmare, versetul 14: 12 din *Isaia* nu ar trebui interpretat drept «*Cum de ai căzut din ceruri, stea a dimineţii, fiu al aurorei*?», ci «*Cum de ai căzut din ceruri, cu mândrie deşartă, fiu al aurorei*?». Din acest punct de vedere, intenţia celui care a scris textul lui *Isaia* a avut în vedere o referire la regele Babilonului, care nu avea nicio legătură cu imaginea lui Venus sau a unui *Purtător de Lumină*. *Numai* că folosirea de către Milton a cuvântului *Lux-Fer* pleacă de la o sursă înşelătoare (traducerea *Vulgatei*), în toate cazurile fiind vorba de o alegere greşită. (Stimatul autor ar trebui să aibă în vedere înaltele grade masonice deţinute şi de către *Puritani* – nota traducerii în limba română).

= Hrana divină =

În folclorul complicat al şcolilor de mistere ale Egiptului Antic, procesul care trebuia să ducă iniţiatul către iluminarea conştiinţei avea o importantă însemnată. Pentru a face mai accesibil acest proces, înţelepţii templului obişnuiau să prepare o miraculoasă *pulbere de proiecţie*, datorită căreia era posibilă transformarea neştiinţei de cea mai joasă speţă într-un tezaur al cunoaşterii spirituale (24). Această misterioasă *pulbere de proiecţie*, produsă de *Frăţia din Karnak* din vremea lui Thutmosis al III-lea, era legată în mod direct de *Măreţii* templului mozaic din Sinai şi în practică, era ceea ce în termeni

alchimici se numea „Piatra Filosofală” (după cum a fost definită de Flamel şi Philaletes). S-a văzut deja cum în *Exodul* (cartea a doua a Vechiului Testament), Moise a transformat *viţelul de aur* în pulbere care se putea mânca. În ultima carte a Noului Testament descoperim că *manna* sacră continua să fie utilizată şi după 1400 de ani, citind în *Apocalipsa 2*: *17*: «*învingătorului, eu îi voi da manna ascunsă* şi *o pietricică albă*, şi *pe pietricica albă va fi scris un nume nou pe care nimeni nu-l va cunoaşte, doar cel care o primeşte*». *În* Noul Testament, în *1 Corinteni 10*: *13*, când se vorbeşte despre *mannă* se face referire la hrana spirituală, chiar dacă în *Evanghelia lui Ioan 6*: *31 – 41* se spune cu claritate că adevărata pâine este cea eucaristică. Este aceea la care se referă Iisus în rugăciunea *Tată Nostru* («*dă-Ne nouă astăzi pâinea noastră cea de toate zilele*»), o rugăciune (*Evanghelia lui Matei 6*: *9 – 13*, respectiv *Luca 11*: *2 – 4*) complet adaptată a unei rugăciuni mult mai veche, de origine egipteană, dedicată zeului Amen (sau Amon). Aceasta începe cu invocarea «*Amen, Amen, care eşti în ceruri*». *În* rugăciunea creştină *Tatăl Nostru*, cuvântul *amen* se află la sfârşit (la închidere), o tradiţie care a fost aplicată la toate celelalte rugăciuni şi imnuri sacre.

Cele descrise puţin mai sus reprezintă ceea ce s-a întâmplat cu anumite texte biblice (sau pasaje din acestea). De exemplu, cele *10 Porunci* derivă din confesiunea faraonului la ritualul 125 din *Cartea morţilor* (25), în timp ce *Psalmii* atribuiţi regelui David sunt versiunea evreiască a imnurilor de origine egipteană. Legătura cu originea egipteană este evidentă în toate scrierile profetice biblice, exemple indicative putându-se găsi în *Proverbele lui Solomon*, numite şi *cuvintele înţeleptului*, atribuite de către

tradiţie înţeleptului fiu al lui David. Practic, *Proverbele* reprezintă traducerea literală a scrierilor unui înţelept egiptean antic, Amenemope (26) (texte păstrate în prezent la British Museum). Pas cu pas şi verset după verset, *Proverbele* reconduc către scrierea egipteană originală, dar asta nu e tot. A fost verificat că textul atribuit lui Amenemope s-a inspirat dintr-o scriere mult mai veche, intitulată *înţelepciunea lui Ptah-hotep* (27), redactată cu circa 2000 de ani înainte de Templul lui Solomon (28).

O paralelă interesantă referitor la cele spuse despre *piatra albă* din textul *Apocalipsei* apare într-o traducere din Evul Mediu târziu privitoare la Sf. Graal: este vorba de romanul *Parsifal* al cavalerului bavarez Wolfram von Eschenbach. În introducerea scrierii sale, von Eschenbach (circa 1200 d.Hr.) face cunoscut că tot ceea ce a scris i-a fost împărtăşit de iniţiatul în misterele templare *Kyôt Provensalul*: «*La baza acestei pietre, o inscripţie revelează numele celor care, bărbaţi şi femei, sunt chemaţi în căutarea Sf. Graal. Nu este nevoie să încercaţi să citiţi această inscripţie căci ea dispare imediat*» (29). Piatra prezentată în această lucrare este ceea ce Kyôt defineşte drept «*perfecţiune a paradisului terestru*», dotată cu proprietăţi vindecătoare şi împotriva îmbătrânirii. Era numită *Lapis Exillis*, variantă a *Lapis Elisir* – care nu este altceva decât „Piatra Filosofală” Textul continuă: «*Prin puterea acelei pietre, Phoenix arde devenind cenuşă şi din acea cenuşă ea găseşte forţa pentru a renaşte la o nouă viaţă. În acest fel, Phoenix se întăreşte, îşi schimbă penajul devenind mult mai splendidă şi strălucitoare decât a fost mai înainte*» (30). Încă de pe vremea Egiptului Antic, trecând prin tradiţia templară, *Phoenix* (pasărea *Benu*) a fost asociată dintotdeauna cu ştiinţa arcană a

alchimiei. În afară de aceasta, *Phoenix* era simbolul unui proces ştiinţific pentru că ea (la fel ca *viţelul de aur*), era redusă la starea de pulbere cu ajutorul căreia se putea obţine marea iluminare. Cu alte cuvinte, *Phoenix* şi „Piatra Filosofală" erau unul şi acelaşi lucru.

5 5

În legenda numită *Iter Alexandri ad Paradisium* – un fel de parabolă în care se narează călătoria lui Alexandru cel Mare în Paradis, piatra apare încă o dată. În varianta originală, Paradisul era regatul lui *Pairi Daize* care, în vechiul dialect avestic (31), era domeniul lui Ahura Mazda, zeul persan al Luminii. Miraculoasa *Piatră a Paradisului* este descrisă ca având posibilitatea să redea tinereţea celor bătrâni (32); se spunea că greutatea acesteia era mai mare decât aceeaşi cantitate de aur şi că, cu toate acestea, dacă era aşezată pe talgerul unei balanţe, şi cea mai uşoară pană ar fi fost mult mai grea! Acest fapt, după cum se va explica cel mai bine în ultimul capitol al acestei lucrări, este în concordanţă cu realitatea faptelor. Ştiinţa modernă este pe cale să demonstreze că *pulberea de proiecţie* – *mannă* sau „Piatra Filosofală" poate fi mai grea sau, în funcţie de cazuri, mai uşoară decât cantitatea corespondentă de aur din care a fost obţinută. Sau, din cele susţinute de von Eschenbach, poate să nu aibă greutate, putând să dispară complet.

În textul biblic se vorbeşte pentru prima dată de *mannă* (care pentru mai vechii sumerieni ai Mesopotamiei era *shem-an-na* – *„piatră de foc îndreptată către înalt"*) în *Exodul 16*: *15*: «*Şi fiii lui Israel, observând cele văzute, spuseră unul către altul*: *„Ce anume este*?*"*, *pentru că nu ştiau ce este*. *Şi Moise le spuse*: *„Aceasta este pâinea pe care Eternul*

V-o dă să o mâncaţi”». *În* versiunea biblică a *Septiiagintei* (cea mai completă dintre versiunile bazate pe textul Vechiului Testament) se vorbeşte despre *mannă* ca despre *pâine a prezenţei* (33). Josephus Flavius (în secolul I) vorbeşte despre aceasta în lucrarea lui *Antichităţi judaice*, spunând: «*Evreii numesc această hrană „mannă”, de la „man” care în limba lor înseamnă „Ce este*?”» (34). Deci, dacă în sumeriană *man-na* înseamnă *piatră de foc*, în ebraică devine *man-hu* (*mannă*), transformată în întrebare (35).

Aceeaşi întrebare apare în *Cartea Egipteană a Morţilor*, lucrarea completă cea mai veche din lume. Cunoscută şi cu titlul de *Papirusul Ani* (numele scribului regal), acest sul ilustrat aparţine celei de-a XVIII-a dinastii tebane (a fost achiziţionat de către British Museum în 1888) şi are o lungime de douăzeci şi trei de metri (36). În această lucrare ritualică, *pâinea prezenţei* se numeşte *hrană tehefau* şi faraonul care desfăşoară călătoria lungă spre iluminare, la fiecare etapă care trebuie depăşită, repetă întotdeauna aceeaşi întrebare: «Ce *anume* este?». La începutul *Cărţii Egiptene a Morţilor*, un imn dedicat lui Osiris ne introduce imediat în argumentul-cheie al textului, trasând o legătură trainică între cultura heliopolitană şi cea mult mai veche, a Sumerului: «*Tu eşti Domnul ale cărui ode sunt cântate în numele lui Anti*; *tu eşti Principele hranei divine în* Anu». Anti se referă la Antu, soţia zeului sumerian Anu. Mai departe în text apare o altă referire, mai mult decât iluminantă: «*Eu vă cunosc şi ştiu numele voastre, cunosc şi numele zeului puternic alături de care aşezaţi hrana voastră celestă. Numele lui este Tekhem* (Tehim)».

În tradiţia egipteană (aşa cum este descrisă în

templul Horeb din Sinai), cultura hermetică a faraonilor era numită *Casa Aurului*. În cultura succesivă (dar legată genealogic) a Jerusalimului, tradiţia paralelă a regilor lui Israel era numită *Casa Pâinii* (*Bet-lehem*). *Aurul* şi *Pâinea* sunt acelaşi lucru, după cum arată basoreliefurile templului lui Thutmosis al III-lea din Karnak. În mediul ştiinţific al *al-khame*, totul se reuneşte: *Lumina*, *Aurul*, *Pâinea*, *Focul*, *Pasărea Phoenix*, obeliscurile, „Piatra Filosofală", *viţelul de aur* şi chiar *Arca Alianţei* a cărei reprezentare apare în partea de sus a emblemei heraldice a „Marii Loje Unite a Angliei". (Bine, bine, dar de ce – 'nea Gardner – îngerii lu' matale „are" copite? Ar fi fost interesant de văzut, din partea „lu' matale" ce „esplicaţie" dădeai acestei simbolistici – nota traducerii în limba română!!!).

Note:

— David Stevenson, *The Origins of Freemasonry*, cât., cap. 6, pag. 128.

— John Hamil, *The Craft*, cât., cap. 2, pag. 36.

— lui, cap. 6, pag. 133.

— Sir Thomas Browne, *Religio Medici and Other Works* (prin grija lui L.C. Martin), Oxford, Clarendon Press, 1964, pag. 16, 294.

— În timp ce egiptenii se refereau la monarhiile lor vorbind despre rege, odată cu dezvoltarea culturii greceşti, a început să se vorbească despre *faraon*. *Cuvântul* îşi are rădăcina în particula *phare* care înseamnă „casă mare".

— Francis Bacon, *The Proficience and Advancement of Learning*, *Divine and Human*, tipărită de către Henri Tomes pentru rege, Londra, 1605, cartea II, V: 1.

— lui, VI: 5.

— Sands, Donaldson, Murray, Cochran, *The*

Mason's Confession of Dundee Manuscript 1727, în *Scots Magazine*, vol. XVII, Edinburgh, martie 1755, pag. 132 – 137.

— G.V. Tudhope, *Bacon, Masonry*, Berkeley, University of California Press, 1954, cap. 2, pag. 8.

— Labib Habachi, *The Obelisks of Egypt*, cât., cap. 1, pag. 3.

— lui, pag. 5.

— Christopher Knight, Robert Lomas, *The Hiram Key*, London, Century, 1996, pag. 103 – 106.

— Richard Carlyon, *A Guide to the Gods*, London, Heinemann/Quixote, 1981, pag. 278, 279, la secţiunea *Hu*.

— Labib Habachi, *The Obelisks of Egypt*, cât., cap. 2, pag. 13.

— lui, cap.1, pag. 5.

— Kenneth Grant, *The Magical Revival*, London, Skoob Books, 1991, cap. 7, pag. 123.

— Pe lângă *Annu* se folosea şi *Innu* sau *Innu Mehret*. *A* se vedea şi sir Ernest A.W. Budge, *The Book of the Dead*, pag. 1, 201. A se avea în vedere şi Graham Hancock, *Fingerprints of the Gods*, London, William Heinemann, 1995, cap. 41, pag. 360.

— Thorkild Jacobsen, *The Treasures of Darkness – A History of Mesopotamian Religion*, New Haven, CT, Yale University Press, 1976, cap. 4, pag. 95.

— Sir Charles Leonard Wooley, *The Sumerians*, London, W.W. Norton, 1965, pag. 29.

— Privitor la acest subiect, numeroase referinţe se pot regăsi în lucrarea lui Shimon bar Yochai, *Zohar* (prin grija rabinului Michael Berg), New York, NY, The Kabbalah Centre, 2003, *Introducere*, pag. XXII-LXXVII.

— Elaine Pagels, *The Origin of Satan*, New York,

NY, Random House, 1995, cap. 2, pag. 48.

— John Milton, *Paradise Lost*, London, Jacob Tonson, 1730, cartea 10, vv. 425 – 426.

— Apariţia mitului satanic a fost explicată detaliat în lucrarea lui Laurence Gardner, *Realm of the Ring Lords*, London, HarperCollins/Thorsons-Element, 2003.

— Manly P. Hall, *The Secret Teachings of All Ages*, Los Angeles, CA, Philosophical Research Society, 1989, pag. LXXIX.

— De exemplu, confesiunea *Nu am ucis*! a fost schimbată în *Nu ucideţi* / *Nu am furat*! în *Nu fura*! / *Nu am minţit*! în *Nu depune mărturie mincinoasă*! şi aşa mai departe.

— James Henry Breasted, *The Dawn of Consciousness*, New York, Charles Scribner's Sons, 1934, pag. 31.

— lui, pag. 377, 378.

— O analiză între *Proverbe* şi textul atribuit lui Amenemope este prezentă în lucrarea lui Laurence Gardner, *Genesis of the Grail Kings*, London, Transworld/Bantam, 1999.

— R.S. Loomis, *The Grail*: *From Celtic Myth to Christian Symbolism*, Cardiff, University of Wales Press, 1963, cap. 13, pag. 210.

— O bună versiune a textului lui Wolfram von Eschenbach este *Parzival*, prin grija L. Mancinelli, Torino, Einaudi, 1993.

— Este vorba de o limbă geamănă şi similară cu sanscrita vedică din India.

— R.S. Loomis, *The Grail*: *From Celtic Myth to Christian Symbolism*, cât., cap. 13, pag. 212, 213.

— Versiunea *Septiiagintei*, *1 Regi* (*1 Samuel*) *21*: *6*. *În* această versiune, aceste două paragrafe sunt identice, la fel după cum *2 Samuel* este identică cu *2*

Regi. Versiunea Bibliei regelui James avea doar două „cărţi” a *Regilor*, cea a *Septiiagintei* avea patru.

— Josephus Flavius, *Antichităţi judaice*, cartea III, 1: 6.

— Înainte ca ştiinţa modernă a anilor ’80 (ai secolului XX) să descopere fenomenul pulberii albe produsă din aur, *manna*, care în timpurile biblice cădea ca o ploaie din cer depozitându-se pe sol (pentru a fi mâncată de „poporul ales” pe durata călătoriei prin deşertul Sinai) era prezentată ca o secreţie răşinoasă a unei plante din familia *Tamaricacee* (Tamarix). Despre bobiţele cristalizate produse de către această plantă pomenea, în 1483, Breitenbach, conte de Mainz care afirma (confirmând) că dimineaţa se puteau găsi acele bobiţe în tufele plantei. În 1823, botanistul german G. Ehrenburg a explicat că respectiva plantă reacţionează cu acea secreţie atunci când este atacată de o insectă minusculă, tipică plantelor din regiunea Sinai. A se avea în vedere şi W. Keller, *The Bible as History*, pag. 129131… Dacă este într-adevăr vorba de bobiţe cristalizate, este uşor de imaginat că israeliţii, cunoscând fenomenul, nu s-ar fi mirat atât de mult încât să se întrebe unul pe altul «Ce *este*?» (*manna*?).

— Textul complet, datat 1425 î.Hr., derivă din alte texte şi mai vechi, care pot fi datate în al treilea mileniu Î.H. A se vedea şi Ernest A.W. Budge (prin grija lui), *The Book of the Dead*, pag. IX, 3.

Partea a III-a

Capitolul 14 – «Anti – Masoneria» = Reforma =

Pentru a continua acest parcurs de-a lungul istoriei Masoneriei este absolut necesară tratarea cu o mai mare atenţie a contextului roza-crucian al secolului al XVII-lea, respectiv trebuie văzut drumul urmat de ordinele esoterice (de origine Stuart) în

Franţa, imediat după revoluţia Whigs din Anglia anului 1688. Acestea ne vor ajuta să înţelegem mai bine (din toate „încheieturile" sale) Ritul Scoţian pentru a-l distinge de alte Rituri Scoţiene, „exportate" pe întregul continent european şi chiar dincolo de Atlantic, ca urmare a *Războiului American de Independenţă* (1775 – 1783), mişcare revoluţionară opusă monarhiei engleze hanovriene. În acest fel, va exista oportunitatea de a vedea mişcarea antimasonică din punct de vedere al „vânătorii de vrăjitoare", declanşată de *Puritanii* secolului al XVII-lea. La o privire rapidă pe internet se observă că opoziţia faţă de „frăţie" (în acea perioadă de referinţă) era de sorginte americană. Acest fapt derivă din diferenţa profundă a modului în care a evoluat creştinismul în America, faţă de Anglia şi restul Europei, o diversitate structurală care din secolul al XVII-lea a ajuns până în zilele noastre.

Privind retrospectiv în timp, spre secolul al IV-lea d.Hr., se observă că Biserica Romei a fost deranjată puternic de apariţia multor secte creştine: *Arienii*, *Gnosticii* şi *Nestorienii*. *Într-un* fel sau altul, în ciuda persecuţiilor, aceste mişcări (tendinţe) nu au dispărut, conţinând să existe, chiar fără a deţine o poziţie proeminentă. În general, întreaga Europă a devenit catolică, în insulele britanice fiind dominantă Biserica Celtică, cel puţin până când Sf. Augustin a fost numit episcop de Canterbury (în 601 d.Hr.) de către Biserica Romei.

Din acel moment înainte, marea majoritate a poporului englez a devenit catolică, cu zone de rezistenţă ale Bisericii Celtice în Wales (sud-vestul Angliei), în Irlanda şi în Scoţia. Dar era doar o chestiune de timp; rapid, şi în aceste zone „celtice" s-a infiltrat catolicismul cucerind tot mai mulţi prozeliţi.

Momentul de ruptură a avut loc din cauza disputei dintre Vatican, care garanta indulgenţe contra cost (inclusiv cu iertarea păcatelor) şi adepţii unui călugăr, profesor de teologie al Universităţii Wittenberg (Germania) care pentru a arăta lumii dezaprobarea şi protestul lui, într-o zi de octombrie a anului 1517, a bătut în cuie pe poarta bisericii locale un manifest prin care înfiera corupţia romană. Acest caz de disociere a provocat împărţirea, pentru totdeauna, a Bisericii Occidentului în două „trunchiuri”. Acel călugăr era Martin Luther şi cei care au aderat la acţiunea lui au devenit cunoscuţi ca *Protestanţi*.

Nu a fost pură întâmplare că protestul lui Luther a avut atâţia adepţi în clasa socială înaltă şi în rândurile burgheziei medii. De-a lungul timpului, Biserica Romei şi-a făcut destui duşmani şi mulţi dintre aceştia aşteptau o ocazie pentru a se depărta de aceasta. Printre cei mai aprigi duşmani se aflau Cavalerii Templari, trădaţi de Biserică şi persecutaţi de către Inchiziţie. Acesta fiind contextul istoric, lui Luther nu i se poate atribui meritul că a ştiut să ducă după el o vastă mişcare de opinie ci mai degrabă, capacitatea de a se integra cu hotărâre în cadrul ununi curent (tendinţă) subteran (a), activ (a) de mult timp. Gestul lui de sfidare a celor care întreţineau „afacerea indulgenţelor” vândute de către Biserică a dat cale liberă mişcării care a dus la *Reformă*, cu scopul precis de a realiza ceva, o alternativă în afara Vaticanului. De fapt, *Protestanţii* au ieşit „la lumină” sub însemnele Roza-Crucii, un simbol al acesteia fiind introdus în sigiliul personal al lui Martin Luther. *Reforma Protestanţilor* se detaşa de Roma predicând un mod democratic şi liber de a fi credincioşi, completând astfel idealurile de înnoire susţinute de către *Renaştere în* practică, ceea ce putem considera

ca perioadă a *înaltei Renaşteri* (1500 – 1520), pregătise scenariul ideal pentru protestul lui Luther, de ridicare împotriva corupţiei şi a obtuzităţii exercitate de către episcopi. Astfel, s-a dezvoltat o perioadă axată pe importanţa individului în sine, a omului, un moment istoric în care genii de seamă precum Da Vinci, Michelangelo şi Raffaello au reuşit să dezvolte armonia artelor clasice, împingându-le către manifestări mai elevate. Un timp al refacerii în care toate învăţăturile antice au fost revitalizate printr-o explozie de culori şi entuziasm, în căutarea de noi frontiere de depăşit de către artă, ştiinţă şi arhitectură.

În Anglia, o primă consecinţă firească a *Reformei Luterane* a fost nerecunoaşterea autorităţii papale. În locul papei, Biserica Catolică a Angliei avea o altă referinţă, regele Henric al VIII-lea al Casei Tudor. Acestui prim pas i-a urmat imediat crearea unei Biserici a Angliei, complet liberă şi independentă (aşa numita *Biserică Anglicană Protestantă*), realizată cu contribuţia curajoasă a fiicei lui Henric al VIII-lea, celebra Elizabeth I, excomunicată de Vatican în 1570. Prin formidabilul impuls revoluţionar al lui John Knox, în

1560 a luat fiinţă *Biserica Protestantă a Scoţiei* (Kirk). La nivel popular, ca un fel de concurenţă, a

apărut *Biserica Episcopală a Scoţiei* (un organism mai apropiat de modelul anglican). În 1562 a venit rândul *Protestanţilor* francezi – *Hughenoţii* – să se revolte împotriva monarhiei catolice. Consecinţa a fost un război civil (care a durat până în 1598), încadrat de istorie la capitolul „războaie religioase”. Pe durata acestei perioade istorice, Biblia nu a mai fost un text accesibil. Marea majoritate a cunoştinţelor (despre „Sfintele Scripturi”) pe care le avea lumea proveneau de la diverse slujbe, de la activităţile religioase de duminică şi în parte, din rugăciunile tradiţiei religioase. Au existat diverse tentative de traducere a textului biblic, din latină sau greacă, dar fără prea mulţi sorţi de reuşită. Abia în 1611 a apărut o versiune oficială şi autorizată de către regele James I al Angliei (al VI-lea al Scoţiei). A trebuit să treacă destul de mult timp până când Biblia a devenit o lucrare cunoscută şi răspândită; în acest moment, anul 1620, *Părinţii Pelerini* au ajuns pentru prima dată pe malurile Americii.

Imaginea de mai sus reprezintă sigiliul lui Martin Luther, cu clare influenţe roza-cruciene Imediat după, în Anglia a urmat o mişcare cu o tentă puritană, de scurtă durată, astfel că, începând cu anii ’60 ai secolului al XVII-lea, multe lucruri erau schimbate. În fracţiunea puritană au început să apară controverse, cu mişcări sociale active, precum *Quakers* şi *Metodiştii* (entităţi de mică importanţă, care nu au pretins poziţii de influenţă). În Europa Occidentală din prezent, etichetele religioase ale diferitelor grupuri creştine par să nu mai aibă importanţă, să nu mai conteze ca odinioară, asta doar dacă diversitatea nu înseamnă şi o diferenţă în ceea ce priveşte politica, după cum se întâmplă între catolici şi *Protestanţi* în Irlanda de Nord. În prezent, acest caz particular fiind

o excepţie, nimeni nu (prea) mai este interesat de ceea ce crede un altul, preferându-se să se trăiască în pace, în toleranţă, respectându-se alegerile reciproce.

În America, în ultimii patru sute de ani, această situaţie a dus la rezultate diferite. Totul a început cu *Părinţii Pelerini* şi cu *Protestanţii* plecaţi din Anglia, Olanda şi Germania. Navele acestora s-au oprit pe coasta orientală a Americii, în zona statelor actuale Massachusetts, New York, Pennsylvania, Maryland şi Virginia. Marea majoritate a acestor persoane avea o Biblie, poate abia cumpărată şi – sigur – puţin citită. Ca urmare, după ce şi-au înfiinţat lăcaşurile de cult, în fiecare regiune existau criterii diverse de interpretare a celor scrise. Odată cu trecerea timpului şi pe măsură ce expansiunea continentală lua avânt, au apărut o multitudine de grupuri religioase, opuse şi în competiţie unul cu altul. Pentru fiecare din aceste grupuri, modul propriu de citire şi interpretare a Bibliei a devenit un fel de dogmă inalterabilă şi reprezentanţii cultelor nu ezitau să adopte atitudini profetice şi evanghelice, necunoscute de cealaltă parte a oceanului, pe vechiul continent.

În prezent, această situaţie s-a modificat uşor şi tocmai din partea acestor grupuri de opinie religioasă se manifestă un scepticism puternic (şi o reticenţă) faţă de Masonerie. Cu mentalitatea tipică a strămoşilor lor, *Protestanţii* de la 1600, cu ideea fixă a „vânătorii de vrăjitoare”, mişcarea masonică şi toate organismele (instituţiile) care nu sunt conforme cu normele lor, sunt atacate spontan acuzându-le de satanism, ţinând cont că cei care aduc acuzaţiile cred cu adevărat în existenţa unei figuri satanice: Antihristul.

= Satana din Biblie =

Figura Satanei, ca reprezentare a unei creaturi

demonice şi ispititoare, care acţionează pentru distrugerea omului, nu apare în Vechiul Testament. Nu este citat nici în alte texte antice, cel puţin sub forma în care ne este prezentat continuu de către cultura şi tradiţia creştină (1). Ideea de *Satana* este asemănată cu imaginea unui imperialist diabolic ale cărui hoarde invadează Pământul, ameninţând Umanitatea, respectiv puterea lui Dumnezeu. Este vorba de o invenţie a erei evanghelice, un mit fabulos care nu are nicio rădăcină istorică. Chiar dacă este nominalizat rar în Vechiul Testament, *Satana* era totdeauna un apelativ pentru fiii umili ai lui Dumnezeu, dispuşi la servicii, care aveau sarcina de a crea obstacole cu valoare strategică (2). În ebraică, rădăcina cuvântului este STN, definind un rival, un opozant, un adversar sau un acuzator, echivalentul în limba greacă fiind *diabolos* (de aici şi adjectivul *diabolic* şi substantivul *diavol*) indicând, şi în acest caz, unul care se opune, care creează obstacole, un răzbunător. Înainte de expansiunea erei creştine, această denumire nu avea nicio conotaţie sinistră, ajungându-se ca în vremurile biblice, opozanţii politici ale diverselor fracţiuni să se adreseze unii altora cu termenul de *Satană*, subliniind acţiunea reciprocă de contracarare şi opoziţie.

În Vechiul Testament, cei care purtau denumirea de *Satană* făceau parte din curtea cerească, fiind îngerii care se ocupau ca lumea să cunoască deciziile (ordinele) cele mai dure şi severe ale lui Dumnezeu. În *Cartea lui Iov* (*1*: *6 – 12, 2*: *1 – 7*), de exemplu, Dumnezeu trimite de două ori o *Satană* pentru a-l ameninţa şi chinui pe săracul Iov, dar fără a-i face rău (şi fără să-l ucidă), instrucţiuni care au fost respectate cu promptitudine. În *Cronici 21*: *1*, o figură satanică îi sugerează regelui David să facă recensământul poporului lui Israel (fapt menţionat şi în *Psalmi 109*:

6). *O Satană* apare şi în *Zaharia 3*: *1 – 2* alături de israeliţii care, eliberaţi din captivitatea babiloniană s-au reîntors în Jerusalimul distrus, trebuind să reînceapă fiecare lucru de la început, inclusiv reconstrucţia caselor lor. Acestea sunt unicele citări – patru, din cuprinsul Vechiului Testament – şi de fiecare dată nu are nicio conotaţie negativă sau sinistră.

În Noul Testament, este o singură citare care introduce o *Satană* autentică. De cele mai multe ori (destul de numeroase), numirea *Satanei* are doar o valoare simbolică.

De exemplu, pe durata *Cinei de Taină*, se spune: «*După care intră „Satana" sub înfăţişarea lui Juda Iscariotul, el fiind unul din cei doisprezece*» (3). La un moment dat, sacerdoţii îl avertizează pe Iisus că efectuează exorcisme, acuzându-l că dacă nu este preot nu poate face acest lucru: «*… şi el i-a chemat aproape spunându-le* printr-*oparabolă*: *„Care Satană ar putea îndepărta o altă Satană?"*» (4). Alte citări care apar (ca exemplu) în *Faptele Apostolilor* şi *Epistole*, conţin referinţe de natură destul de obscură (5). În *Apocalipsă* se vorbeşte despre blasfemii, respectiv despre cei care compun *Sinagoga Satanei* (6), adăugându-se că, după ce a fost îndepărtat din ceruri, *Satana* ar fi fost închis pentru o mie de ani (7). Menţiunea cea mai celebră referitoare la funcţia obstrucţionistă desfăşurată de către *Satana* apare în *Matei 16*: *23*, când Iisus îl acuză pe Petru că este o… *Satană*. *Acest* fapt are loc atunci când Petru îi reproşează lui Iisus că este prea îndatoritor (amabil): «*Pleacă de lângă mine, Satană, provoci doar scandal. Tu nu ai sensul lucrurilor lui Dumnezeu, ci doar ale oamenilor*!» (8).

Pasajul cel mai celebru al Noului Testament în

care apare *Satana* este cel în care figura acestuia este prezentată aşa cum este; episodul este narat în *Matei 4*: *5 – 11*: «*Atunci*

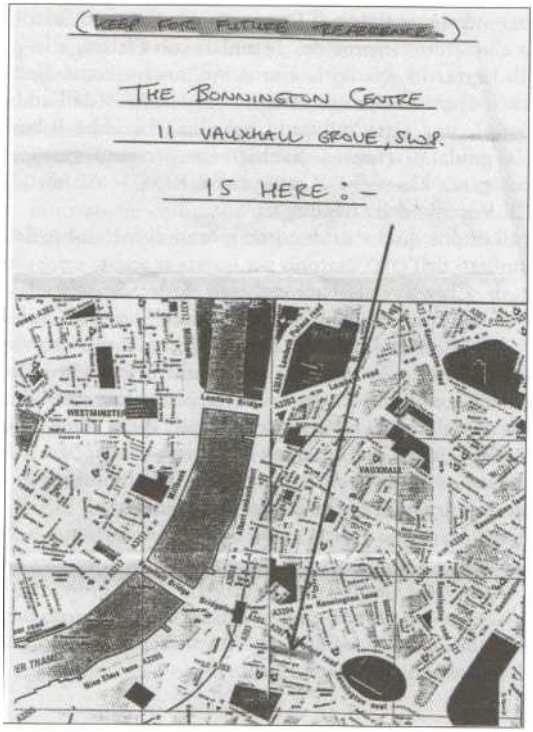

Satana îl duse către oraşul sfânt, îl aşeză pe vârful templului şi arătându-i toate regatele lumii, gloria acestora, spuse: *„Toate acestea ţi le voi da dacă, închinându-te, mă vei adora”*». *La* răspunsul sec şi negativ al lui Iisus, «… *atunci diavolul îl lăsă şi iată că îngerii au venit către el servindu-l*» (9). Oricine ar fi fost acest demon ispititor (real sau simbolic), protagonist al pasajului neotestamentar, apare ca un personaj puţin convingător şi fără influenţă, o figură care pare să nu aibă nimic în comun cu imaginea negativă perpetuată dintotdeauna de „mitologia satanică”. De-a lungul apariţiilor în cadrul textului biblic, nu prezintă (deloc) aspecte teribile şi nici nu este descris fizic. Şi atunci apare întrebarea: de unde

a apărut legenda care îl consideră insinuant şi rău, încornorat şi însoţit de tipica putoare de sulf? [Dacă ţinem cont de mediul în care a acţionat autorul, de studiile (relaţiile) sale, respectiv de arhivele la care a avut succes, este straniu de remarcat că Laurence Gardner nu face nicio referire la ritualul (ritualurile) petrecut la Bonnington Centre 11, Vauxhall Grove, în data de… 22 septembrie 2001, exact la unsprezece zile de la evenimentele din 11 septembrie 2001. Neştiinţă, rea intenţie sau „bunăvoinţă”? – nota traducerii în limba română].

= Coarne şi picioare de capră =

Figura ameninţătoare a *Satanei* pe care o transmite mitologia creştină iese la iveală mai ales în Evul Mediu, în perioada dualismului creştin, prin conceptul de două entităţi divine, opuse între ele (10). În funcţie de legendele diverse, *Satana* este când fiul lui

Jehovah, când (sub o formă mai sofisticată) aspectul sinistru şi agresiv al lui „dumnezeu” În sinteză, conflictul puternic dintre Jehovah şi *Satană* reprezintă antica tradiţie precreştină a bătăliei simbolice dintre *Lumină* şi *întuneric* (după cum deja intuise mistica persană), fără nicio legătură cu imaginea Antihristului. În cadrul iconografiei creştine, *Satana* este un produs al Romei imperiale târzii. La origine, credinţa catolică se baza mai ales, pe tirania exercitată cu iscusinţă de către episcopi asupra poporului şi pentru a uşura şi mai mult acţiunea de supunere psihologică, inventarea figurii unui Antihrist (de înţeles ca un inamic redutabil), nu era numai comodă ci şi necesară. Rolul de opozant feroce i-a revenit *Satanei*, *Diavolului*, cel care fură sufletele celor care în viaţa terestră nu arată obedienţă absolută Bisericii Romei. Această inventare era

puternic susţinută de gândirea Sf. Pavel, exprimată în *Epistola către Romani* (din Noul Testament, *13*: *1 – 2*): «*Fiecare persoană să fie supusă autorităţii superioare. Pentru că nu există autoritate decât de la Dumnezeu şi autorităţile care există sunt organizate de către Dumnezeu. Astfel că cine rezistă autorităţii se opune voinţei lui Dumnezeu şi cei care se opun îşi vor atrage o* pedeapsă». (Instructiv mod de a gândi, vorbi şi acţiona din partea unui „sfânt” – nota traducerii în limba română).

Imaginea prezintă modalitatea de a ajunge la ritualul secret al OTO, pentru „acţiunea”.

sus-menţionată

Nu mai rămânea de îndeplinit decât pasul decisiv, de „definire” a Bisericii ca legătură recunoscută între Dumnezeu şi Umanitate. Aceasta s-a făcut rapid, prin instaurarea papatului, cu papa gata să acţioneze

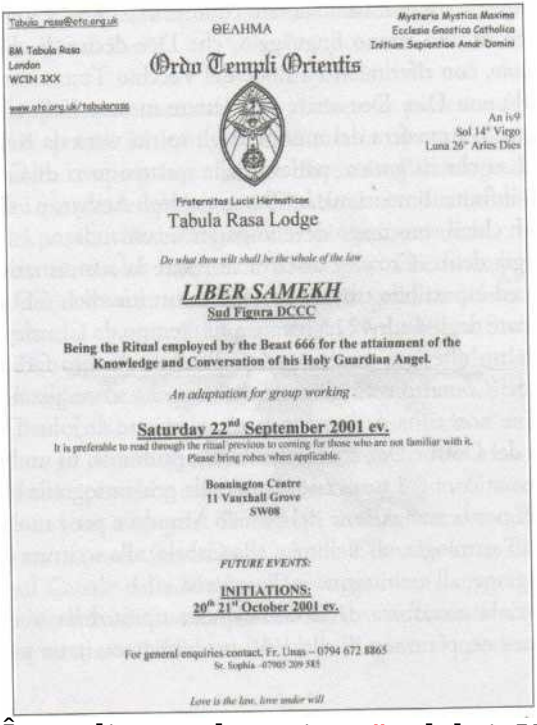

Tabula_rasa@oto.org.uk

BM Tabula Rasa
London
WC1N 3XX

www.oto.org.uk/tabularasa

ΘΕΛΗΜΑ

Ordo Templi Orientis

Mysteria Mystica Maxima
Ecclesia Gnostica Catholica
Initium Sapientiae Amor Domini

An is9
Sol 14° Virgo
Luna 26° Aries Dies

Fraternitas Lucis Hermeticae

Tabula Rasa Lodge

Do what thou wilt shall be the whole of the law

LIBER SAMEKH

Sud Figura DCCC

Being the Ritual employed by the Beast 666 for the attainment of the Knowledge and Conversation of his Holy Guardian Angel.

An adaptation for group working

Saturday 22nd September 2001 ev.

It is preferable to read through the ritual previous to coming for those who are not familiar with it.
Please bring robes when applicable.

Bonnington Centre
11 Vauxhall Grove
SW08

FUTURE EVENTS:

INITIATIONS:
20th 21st October 2001 ev.

For general enquiries contact, Fr. Unas – 0794 672 8865
Sr. Sophia –07905 209 585

Love is the law, love under will

În calitate de „vicar” al lui Hristos. Dar, pentru ca această schemă de teroare, de ameninţare de netrecut, să aibă un succes deplin, era necesar promovarea conceptului că *Satana* cel diabolic exista dintotdeauna, de la începutul vremurilor, că nu era o altă ipostază a apariţiei acestuia precedentă lui Adam şi Eva (din Eden). Dar exista o problemă, una destul de importantă. *Geneza* nu făcea nicio referire la *Satana*, ci la nesupunerea Evei, tentată de şarpe. Atunci s-a stabilit ca naraţiunea să fie rescrisă, pentru urmarea scopului prefixat. Operaţiune mai mult decât justificată pentru că textul original era în ebraică, dar şi datorită faptului că a avut loc o depărtare a creştinismului de judaism, chiar şi de cel liberal adoptat de Iisus. După cum s-a spus, în acele vremuri nu exista o traducere a textului biblic accesibilă creştinilor de rând. Evreii aveau versiuni ale Vechiului

Testament în ebraică, aramaică şi greacă; prima versiune a Bibliei pentru uzul creştinilor (*Vulgata*) exista într-o formă obscură, scrisă în latină, prin traducerea Sf. Ieronim (secolul al IV-lea). Dincolo de marginile Bisericii Romane a Occidentului, „înfloreau" ramificaţii şi secte (precum cele prezente în Siria şi Etiopia) şi nu este deloc întâmplător că în aceste regiuni (unde concurenţa ebraică avea un rol însemnat) au fost create (respectiv adăugate) noi povestiri la textul *Genezei*, care să circule în substratul religios şi cultural de origine creştină. *Imaginea de mai sus prezintă o invitaţie pentru ritualul din 22 septembrie 2001* Dintre aceste lucrări trebuie amintit un text etiopian intitulat *Cartea lui Adam* şi *Eva* (subtitlul *Lupta lui Adam* şi *Eva împotriva Satanei*), databil în secolul al VI-lea (11). În această lucrare lungă, *Satana* nu apare ca unul din personajele principale, ci se face cunoscut că pe locul unde a fost crucificat Iisus a fost îngropat şi Adam! Textul de origine siriană, *Cartea Peşterii Tezaurelor*, este un fel de expunere succintă a istoriei Pământului, de la crearea lumii şi până la crucificarea lui Iisus. Lucrarea este databilă în secolul al IV-lea, dar copia cea mai veche de care se dispune a fost realizată în secolul al VI-lea (12).

Şi în acest caz, *Satana* apare ca cel care aduce răul, protagonistul negativ prin excelenţă, gata pentru a pregăti scenariul (cu tente obscure şi sinistre) în care şi Inchiziţia va avea un cuvânt de spus. În cadrul unui pasaj din lucrare, Adam şi Eva sunt descrişi la interiorul unei grote mari, în care *Satana* se materializează de paisprezece ori pentru a-i ispiti, dar de fiecare dată intervine cu hotărâre un înger al lui Dumnezeu care îl învinge, punându-l pe fugă. În practică, în carte se susţine că ideea *Satanei* era

activă nu numai înainte de evrei, ci chiar înainte de Adam şi Eva! Un alt text care prezintă concepte similare este *Cartea albinei* (13), o lucrare de factură nestoriană (circa 1222 d.Hr.), redactată de către episcopul Shelêmon din Basra (Iraq). Titlul cărţii este justificat prin faptul că «*adună nectarul divin al esenţei din cele două Testamente şi din „*Sfintele *Scripturi”*», aplicând doctrina creştină scrierilor ebraice tradiţionale – care sunt reinterpretate. Dat fiind faptul că *Satana* biblic nu a fost niciodată descris fizic, la origine exista obişnuinţa de a-l imagina la fel ca ceilalţi îngeri (pe de altă parte, tradiţia vorbea despre acesta ca despre un înger căzut din ceruri). Descrierea fizică a acestui „personaj negativ” (inclusiv trăsăturile de bază ale personalităţii satanice care s-au perpetuat de-a lungul timpului) a fost făcută abia în 591 d.Hr., de către papa Grigore I: «*Satana are coarne* şi *copite iar cu puterea lui, poate conduce agenţii atmosferici*», spunea „sfântul părinte” (14). Începând cu acest moment, toate animalele dotate cu coarne (mai ales cerbii şi ţapii) au fost transformate în creaturi demonice; pe parcurs, la imaginea acestuia s-au adăugat coada, aripile de liliac şi o întreagă serie de detalii prezente la satirii mitologiei greceşti (în limba greacă, termenul este *satyros* – nota traducerii în limba română).

Şi în cazul lui Antihrist (descris de atâtea ori ca o creatură a terorii şi a perfidiei) nu apare o figură similară în cadrul Noului Testament. Numele propriu (scris cu litera „a” minusculă) apare doar în *Epistolele lui Ioan*, fără nicio legătură cu vreun personaj specific. De fapt, este folosit pentru a-i indica pe cei care nu împărtăşesc învăţăturile lui Iisus. În *1 Ioan 2*: *18*, «*Până acum au murit mulţi antihriştі*»; în *1 Ioan 2*: *22*, «*Cine este mincinos, dacă nu cel care neagă că Iisus*

este Hristosul? *Acela este antihristul*» (15). În definitiv, nimic nu lasă de înţeles referirea la o creatură demonică; autorul *Epistolelor lui Ioan* afirmă doar că sunt mulţi rivali şi mulţi opozanţi ai lui Hristos. În acelaşi mod, în vremea *Puritanismului*, era înţeles şi utilizat cuvântul satanist. Într-un pamflet intitulat *Un loc sigur pentru credincioşii autentici* şi *fideli* (publicat la Londra în 1559 de către John Aylmer, episcop al Londrei), toţi cei care nu sunt creştini sunt numiţi *satanişti*. *Acest* cuvânt, la fel ca şi *antihrist*, *ateu* sau *necredincios* au intrat în jargonul comun în această perioadă istorică pentru a-i indica pe cei care nu împărtăşeau credinţa în Hristos şi cu trecerea secolelor (schimbarea obiceiurilor), aceste „etichete" au rămas neschimbate (16).

Pe scurt, mitul *Satanei* nu este decât o poveste inventată. A fost elaborată în timpuri cu mult după vremurile biblice, cu scopul precis de a fi un instrument coercitiv şi intimidantiu în folosinţa episcopilor Bisericii Romei. În lumina acestor consideraţii este absurd că descendenţii celor care au avut curajul să treacă peste cele impuse de Biserica Romei (fiind liberi să dea un curs nou religiei pe pământurile Noii Lumi) cred în aceste lucruri, la destul de multe secole distanţă de acel eveniment!

= Demonii lui Taxil =

Aspectul sinistru al întregii situaţii este că în momentul în care o organizaţie ca Masoneria începe să creadă că trebuie să răspundă la acuzaţiile grave de satanism (şi alte asemenea), dintr-odată, cadrul general se mută dobândind proporţii neaşteptate. Evident, acuzaţiile lansate de cel acuzat în apărarea proprie pun „gaz pe foc" şi schimbul continuu de acuzaţii, de atacuri şi apărare, începe să ameninţe din temelii credibilitatea asociaţiei. În mediile masonice,

s-a avut în vedere dintotdeauna de a nu se lua în seamă acuzaţiile aduse şi de a nu răspunde la ele, chiar dacă exista părerea comună că vechile acuzaţii lăsate fără răspuns ar fi putut constitui bazele pentru atacuri succesive (17). Este adevărat, dar este la fel de adevărat că ignorarea unui răspuns poate lăsa o grămadă de rămăşiţe. Pentru o perioadă lungă de timp, politica „frăţiei" a fost aceea de ignorare a supoziţiilor maliţioase şi a atacurilor „senzaţionale" dar dintr-odată, această atitudine s-a modificat începând cu anul 1984, răspunsurile prin comunicate oficiale devenind o practică obişnuită. De obicei, scopul real al celor care aduc acuzaţii nefondate şi nejustificate (în orice aspect al vieţii sociale s-ar petrece acest fapt) constă, în principal, în atragerea atenţiei publice asupra acuzatorului. Cel agresat (acuzatul), persoană, grupare sau asociaţie, se simte (la început) confuz (a) şi derutat (a) de faptul că propriile motivaţii şi explicaţii nu au fost înţelese cum trebuie; revenindu-se iar cu explicaţii şi motivaţii, nu se face altceva decât să se adauge „alte lemne pe focul polemicii". Rezultatul este o confuzie generală în care maşinaţiuni şi minciuni sunt folosite de o parte sau alta în tentativa de a se impune în acest conflict, lucru imposibil din moment ce obiectul disputei nu are nici bază şi nici substanţă. Între timp, de-a lungul desfăşurării polemicii, cel care a făcut „prima mişcare" are întotdeauna de câştigat, bucurându-se de acea „publicitate" care a constituit (încă de la început) scopul acţiunilor acuzatoare.

În Franţa acelei perioade, din punct de vedere literar, genul gotic (cu accente de oroare) era în vogă. Acesta ar fi constituit „terenul de acţiune" al lui Taxil, inventând un rit masonic pe care a decis să-l numească *Palladism*. Acest ritual a fost prezentat

pentru prima dată în 1891, în cadrul unei lucrări intitulate sunt *femei în Masonerie*? afirmând că în Statele Unite, *Palladismul* era condus de către *Marele Maestru* Albert Pike. Descrierea detaliată a acestui ritual, respectiv a *Marii Preotese* care-l oficia, avea o evidentă tentă sexuală, fiind făcut cunoscut în Franţa de un anume Phileas Walder (cu ajutorul lui Éliphas Lévy – fondatorul *Lojei Lotusului*). Ierarhia catolică a reacţionat imediat la acele „ştiri" şi episcopul de Grenoble (monsignorul Fava) a tipărit o mică broşură, folosind pentru acuzare detalii preluate din lucrarea lui Taxil.

Imaginea prezintă coperta cărţii lui Léo Taxil, „Misterele francmasoneriei".

Referitor la acest schimb de replici, puţine persoane au fost atât de citate ca Albert Pike, *Mare Maestru* al statului Arkansas şi cercetător masonic al secolului al XIX-lea. Citarea continuă a scrierilor acestuia lansează ipoteza suspectă că aceasta s-a făcut fără cunoştinţă de cauză, un exemplu tipic fiind interpretarea termenului folosit de către Pike – *purtător de Lumină* – preluat corect din latină prin cuvântul *Lucifer*, de aici rezultând şi definirea cercetării masonice ca *luciferică*. Legătura dintre termenul *Lucifer* propus de Pike şi *satanism* a fost făcută pentru prima dată către finele secolului al XIX-lea de către un scriitor francez, un anume Marie Joseph Gabriel Antoine Jo (r) gând, mai cunoscut cu pseudonimul Léo Taxil. Acesta era celebru prin înşelăciunile făcute, fiind cunoscut prin golirea plajelor inventând false atacuri ale rechinilor sau prin agitarea universului arheologic elveţian lansând vestea descoperirii unui vechi oraş roman pe fundul unui lac. Taxil s-a distrat trucând imagini pornografice pentru discreditarea preoţilor, având probleme cu

justiţia din cauza acuzaţiilor de fraudă şi plagiat şi cu toate acestea, era un „frate” mason. Oricum, pe cât de mare ar fi fost solidaritatea şi frăţietatea la interiorul organizaţiei, Taxil a devenit insuportabil şi pentru „tovarăşii” lui astfel că, în 1881 a fost expulzat. Când s-a întâmplat acest lucru, Taxil şi-ar fi promis că Masoneria ar fi plătit scump această decizie, gândindu-se să pună în practică o glumă.

Ca o reacţie imediată, au apărut alte scrieri precum cele semnate de Adolphe Ricoux, respectiv Leon Meurin – episcop iezuit din Mauritius (trebuie remarcat că una din reacţiile Masoneriei este: «*Léo Taxil, fost elev al iezuiţilor*». *Şi* Weishaupt a trecut pe la iezuiţi… – nota traducerii în limba română). Se vorbea despre Pike în calitate de *Mare Preot* al

Sinagogii Satanei şi polemica a stârnit discuţii înfocate încât acestea i-au oferit lui Taxil material pentru publicarea unei alte lucrări, cu titlul *Diavolul în secolul al XIX-lea*. *Tipărit* sub formă de foileton, în 240 de părţi, sub pseudonimul *Docteur Bataille*, textul exagera cultul satanic la interiorul Masoneriei. [Cine doreşte să aprofundeze această temă delicată, concluzionând singur cele descoperite, poate căuta detalii despre Keith Shaffer (*vice* al lui David Daniel de Paul), *Lord Gwydion* al *Frăţiei Satanei*, dar şi al II-lea *Supraveghetor* al lojei *Laurel Wreathe n° 149*, http://www.laurelwreathlodge.org/officers.php). În respectiva lucrare se povestea că într-o vineri după-amiază, Albert Pike s-ar fi întâlnit cu un demon care i-ar fi promis că ar putea aduce la interiorul lojei un crocodil înaripat capabil să cânte la pian; se citau texte inventate sugerându-se că ar fi pasaje din ritualurile lui Pike. În Franţa au început să apară documente masonice fictive şi falsuri conţinând imagini, care se informeze populaţia despre cele ce se întâmplau în Masoneria americană. Inexistentul *Rit Palladin* începuse să facă mulţi prozeliţi, înfiinţându-se loje în Charleston, Washington, Berlin, Roma, Napoli şi Calcutta. După aceea, folosindu-se de adevăratul nume (cu scopul de a corobora totul cu cele publicate în lucrarea misteriosului *Docteur Bataille*), Taxil a publicat un al treilea roman, intitulat *Misterele revelate ale Masoneriei*.

Exista zvonul că în Franţa, o poziţie de mare influenţă ar fi fost ocupată de către un demon feminin – *Bitruand* – considerată „bunica" Antihristului. În câteva cuvinte, o multitudine de întâmplări şi minciuni care corelate cu revelaţiile unui fost membru al lojei [apărute în lucrarea *Memoriile unui ex-palladin*, sub semnătura „Dianei Vaughan" (tot Léo Taxil)], au

contribuit la completarea „acţiunilor” lui Taxil. Lucrarea, alcătuită din 24 de părţi, făcea cunoscut că la moartea lui Albert Pike, titlul de *Mare Maestru* ar fi fost preluat de către un „frate” din Roma şi pentru a se da o ulterioară credibilitate celor afirmate, erau citaţi masoni cunoscuţi din Franţa, Italia şi Anglia, membri ai acestei reţele (18). Totul a fost atât de convingător încât *Noua Enciclopedie Ilustrată Larousse* a atribuit două coloane din spaţiul tipografic *Palladismului*, respectiv acestui rit. În 1896 (folosindu-se încă de pseudonimul „Diana Vaughan”), Taxil a anunţat lumea că a descoperit „cartierul general” al diavolului într-o grotă adâncă din zona Gibraltarului. [Autorul „uită” să menţioneze că şi Masoneria a „pus botul” la cele publicate de Taxil, inexistentei Diana fiindu-i acordată diploma (*patent*) onorifică pentru gradul 33, la 8 aprilie 1894 de către o instituţie masonică din cadrul *Federaţiei Masonice Italiene*, respectiv al *Supremului Consiliu* al RSAA, cu sediul la Palermo. Acest episod este citat la paginile 174, 175 al *Satan Frânemaçon*. Documentul în chestiune este reprodus la paginile 338, 339 din *Memoriile unui 33°*, autor fiind Domenico Margiotta – nota traducerii în limba română].

În acest punct al situaţiei a venit rândul Bisericii să fie consternată şi stânjenită, luând amploare protestul episcopilor care se simţeau păcăliţi. Una din cele mai importante cercetări referitoare la scrierile lui Taxil a fost făcută de Arthur E. Waite (1857 – 1942, mason, membru al *Golden Dawn* şi fondator al *Fellowship of Rosy Cross*) de la *Societatea Teosofică* (nu trebuie uitat că după Blavatsky, conducerea *Societăţii Teosofice* a fost preluată de Annie Besant, gradul 33° al RSAA – nota traducerii în limba română) care a făcut cunoscute toate minciunile celui pe care-l

numea *Pala Dium* în lucrarea intitulată *Devil Worship* în *France, or the Question of Lucifer* (19). Una câte una, maşinaţiunile, fraudele, minciunile atestările false şi citările fictive ale lui Taxil, au fost demascate, cazul reducându-se la o „extraordinară înşelătorie literară". La 26 septembrie 1896, cu ocazia unui congres antimasonic care a avut loc la Trent (în Austria) şi mişcarea de opoziţie (la Masonerie şi la activitatea acesteia) a fost atrasă în înşelătorie. Se răspândise zvonul că ar fi venit „Diana Vaughan" în persoană, cu o mulţime de probe care să susţină cele făcute publice. După o aşteptare în zadar, Charles (Karl) Hacks (colaborator apropiat al lui Taxil) a fost constrâns să admită că respectiva femeie nu exista, fiind o pură fantezie. Cererea ca „Diana Vaughan" să fie făcută cunoscută (în mod public) a fost înaintată şi de ziarul catolic *Universe*, care a primit acelaşi răspuns: „Diana Vaughan" era o invenţie. Stânjeneala cea mai mare a revenit Vaticanului, dacă se ia în considerare că acuzaţiile false elaborate de Taxil împotriva lui Albert Pike l-au indus pe papa Leon al XIII-lea să emită, la 20 aprilie 1884, enciclica *Humanum Gens*, în care se proclama că Masoneria «*se ridică împotriva lui Dumnezeu*» şi «*planifică distrugerea Bisericii*»!

O mică dar necesară paranteză. Autorul susţine că Taxil a lansat prima lucrare în 1891. Tot autorul, în rândurile de mai sus, spune că «*cele elaborate de Taxil l-au indus pe papa Leon al XIII-lea să emită, la 20 aprilie 1884, enciclica*...». Dar ce a fost mai înainte? „Oul" sau „găina"? păţania cu Taxil sau enciclica papei? O mână de ajutor ne-o furnizează Leo Zagami în *Confesiunile unui Iluminat*, volum II al trilogiei, capitolul 6: *Probele existente referitoare la o legătură între Baphomet, satanism* şi *Masonerie* –

Apologeţii Masoneriei şi *utilizarea excesivă a mistificării taxiliene*:

«*Iniţial, din cauza unei cărţi pe care a scris-o – „Iubirile secrete ale papei Pius al IX-lea" – Taxil a fost acuzat de defăimare. La 20 aprilie 1884, papa Leon al XIII-lea publica enciclica „Humanum Gens", în care se menţiona că rasa umană era (...) separată în două părţi distincte* şi *în opoziţie între ele, dintre care una tinde cu fermitate către căutarea adevărului* şi *a virtuţii, iar cealaltă către o direcţie contrară. Prima reprezintă regatul lui Dumnezeu pe Pământ, adică adevărata Biserică a lui Hristos; a doua reprezintă regatul Satanei (...), lăsându-se de înţeles că al doilea regat ar fi condus* şi *susţinut de Masonerie. După publicarea acestei enciclice, Taxil a fost supus la o convertire publică (simulată) la catolicism, anunţând intenţia de a repara dauna provocată adevăratei credinţe. Prima lucrare elaborată de Taxil după convertire a fost o istorie a Masoneriei în patru volume, care conţinea atestări false ale unor presupusi martori oculari care ar fi participat la ritualuri satanice. Datorită prietenului Hacks care-i publica lucrările, Taxil a publicat o altă lucrare intitulată „Diavolul în secolul al XIX-lea" care prezenta o nouă figură – „Diana Vaughan" – o presupusă descendentă a alchimistului roza-crucian Thomas Vaughan (...)*».

Revenind la textul lucrării de faţă, ca urmare a presiunii puternice exercitate de opinia publică, la 19 aprilie 1897, Léo Taxil a fost constrâns să se prezinte în cadrul *Societăţii Geografice* din Paris, pentru a o face cunoscută pe „Diana Vaughan" Paradoxal, exista o Diana Vaughan dar care nu avea nicio legătură cu Masoneria. Taxil a împrumutat numele femeii după ce acesta a întâlnit-o la Paris, când aceasta a venit în

Europa din Statele Unite. Adevărata Diana Vaughan era agent comercial, făcând publicitate maşinilor de scris *Remingtonn* acea zi, Taxil s-a prezentat singur la *Societatea Geografică*. Înainte de începerea întâlnirii, Taxil a cerut ca umbrelele şi bastoanele să fie lăsate la garderobă (poate o măsură de precauţie privitoare la proprie siguranţă). În timp ce întreţinea publicul în „aşteptarea" fantomaticei „Diana Vaughan", *şmecherul* Taxil a realizat o ultimă farsă, luând bani în avans de la cei prezenţi pentru achiziţionarea de maşini de scris *Remington* – noutatea de moment! În cele din urmă, Taxil a anunţat că a făcut o mică avere profitând şi de idioţia catolicilor, adăugând (escortat de Poliţie), că «*Palladismul nu mai există*! *Aşa*

cum l-am creat, tot aşa l-am distrus!» (20).

Pe cât poate părea de amuzant şi distractiv, au existat repercusiuni enorme ale acestei „afaceri", pentru că editorii de texte *non-comerciale* (mai ales cărţi de esoterism) au continuat să tipărească noi ediţii şi traduceri ale lucrărilor în care a fost implicată pseudo– Diana Vaughan, omiţându-se orice referinţă la confesiunea făcută în public de Taxil. Pe baza lucrărilor lui Taxil (în special) şi a altor scrieri apărute concomitent (cu autori diferiţi), antimasonii secolului XX şi-au făcut o idee greşită despre activitatea Masoneriei, respectiv despre Albert Pike (sâc!), a cărui statuie de bronz (înaltă de circa trei metri), operă a sculptorului italian Gaetano Trentanove, se află expusă în oraşul Washington. Fără nicio îndoială, există şi în prezent multe aspecte ale Masoneriei care pot părea naive sau neghioabe, asupra cărora nici măcar masonii nu se pot pune de acord. Cei care conduc asociaţia ştiu destul de bine că în orice moment se pot aştepta la critici sau polemici

referitoare la misterul care înconjoară lojele şi ritualurile. Această situaţie crează un câmp nou de dezbatere şi discuţie, pe care unii „ziarişti de asalt” se simt în largul lor înconjuraţi de mii de ipoteze de comploturi şi conspiraţii. Mai mult decât atât, din moment ce Masoneria are o componentă spirituală, fără a fi religioasă, „poarta” acuzaţiilor este mereu deschisă pentru cei în opinia cărora „ar trebui” să fie o instituţie religioasă, condamnând-o tocmai pentru faptul că nu este.

După cum se întâmplă în toate organizaţiile lumii, fie că sunt guvernamentale, instituţionale, sindicale, militare sau sociale („frăţia” masonică este ceva divers în cadrul contextului mondial), şi la interiorul Masoneriei s-au întâlnit, adesea, comportamente sau atitudini de abuz de funcţiile respective. Cu toate acestea, toate acuzaţiile de intenţii sau activităţi subversive nu şi-au atins scopul, dovedindu-se nefondate (fiindcă veni vorba de *subversiv*, parcă tot Masoneria se „lăuda” cu *Revoluţia Franceză*, cu cea *Americană*, plus multe altele – nota traducerii în limba română). Faptul că rangurile masonice sunt deţinute de oameni influenţi şi puternici (lidei mondiali mai abili sau mai puţin abili în desfăşurarea funcţiilor şi activităţilor lor), nu înseamnă că Masoneria ar avea în mâinile ei controlul unui *Guvern Mondial*. Scopul dorit de către mişcare nu este acesta (!!!), ci acela de stimulare a unei avansări spirituale, filosofice şi educative a celui care aderă. Dacă toate acestea duc la efecte pozitive în planul carierei profesionale, cu atât mai bine, cu toate că pentru rezultate profesionale se poate utiliza calea mai simplă, cea tradiţională, a învăţăturii şi a uceniciei.

O ultimă adnotare referitoare la argumentul

tratat în acest capitol este mai mult decât importantă pentru a demonstra că atunci când sunt create condiţiile, orice extravaganţă poate găsi un teren fertil pentru dezvoltare. Este vorba de atitudinea antimasonică a lui Stephen Knight care într-o primă carte [din 1976, intitulată *Jack „The Ripper”* (21)], sugera implicarea Masoneriei în crimele săvârşite de *Jack Spintecătorul*, pe baza căreia a fost realizat un film, *Murder by* Decree. În 1983, acestei cărţi i-a urmat o altă carte (la fel de vândută), intitulată *The Brotherhood* (22), care aşeza Masoneria într-o ipostază sinistră! (Ce opinie şi-ar putea exprima masonii atunci când ar trebui să explica noţiunea de *Jahbulon*?! – nota traducerii în limba română). În 1985, Stephen Knight a murit la doar treizeci şi patru de ani din cauza unei tumori cerebrale, imediat începând comentariile controversate. Mulţi se întrebau: «*Cum s-a organizat Masoneria pentru a-l „reduce la tăcere”*?». *În* 1990, în cadrul unei transmisiuni radiofonice, un comentator a propus o ipoteză: masonii s-au folosit de o „rază a morţii” pentru a provoca tumoarea în capul lui Knight! Absurdităţi bune şi frumoase care fac din mişcarea antimasonică o asociaţie care deranjează foarte puţin, cu atât mai mult cu cât pentru „frăţie”, fenomenul antimasonic nu este considerat o problemă.

Cu toate că cele spuse au încheiat capitolul, ar mai exista două situaţii care nu au fost luate (poate voit, poate din „neştiinţă”) în considerare de autor. Taxil nu a fost de ajutor doar antimasonilor, ci şi însăşi masonilor pe calea apărării instituţiei lor. O lucrare interesantă care-l citează pe Taxil ca exemplu al mişcării antimasonice, este *Suferinţele* şi *chinurile unui apologet al Masoneriei*, un studiu scris de R.A. Gilbert, fost *Maestru Venerabil* al *Lojei de Cercetare*

Quatuor Coronati n° 2076 (cea care editează şi prestigioasă publicaţie masonică *Ars Quatuor Coronatorum*) a „United Grand Lodge of England" prin care se demonstrează cum şi în zilele de astăzi, se realizează un uz şi (ab) uz continue de mistificările lui Taxil pentru apărarea Masoneriei. Pentru o informare cât mai obiectivă a cititorului, trebuie să luăm în considerare şi cele prezentate de partea „adversă", adică de Biserică. Referitor la utilizarea constantă a fraudei lui Taxil în apărarea Masoneriei, există un studiu (din care Leo Zagami a publicat un fragment în cadrul primului volum al trilogiei sale), *Introducere în studiul luciferismului masonic*, realizat de către preotul catolic Paolo M. Siano (din Florenţa):

«*În discursul lui din 19 aprilie 1897* (*apărut* şi *în revista Masoneriei Italiene, din 1897*), *Léo Taxil declară că a inventat „povestea" Palladismului. Dacă ne limităm la o analiză strict literară a textului discursului său, Taxil nu dezminte deloc cultul lui Lucifer* (*cu „Oraţiunea către Lucifer" a masonului Proudhon*) *pe care masonii gradului 30 îl pot studia* (*inclusiv profanările eucharistice de rigoare*), *după cum este prezentat în cartea lui, „Misterele Francmasoneriei"* (*în care nu apare nicio referire la Palladismul luciferian din succesivele „creaţii" taxiliene*). *Printre altele, în acel discurs din 1897, Taxil lăsa de înţeles că „diverşi masoni", dar* şi *„publicaţii masonice" precum „La Renaissance Symbolique", au „dat crezare" Palladismului. Chiar* şi *„masoni de grad33" au crezut în existenţa Palladismului* şi *au cerut să facă parte. Este clar că începând cu „dezminţireapariziană" a lui Taxil* (*anul 1897*), *cine „îndrăzneşte" să susţină existenţa* şi *activitatea* (*din secolul al XIX-lea* şi *până în prezent*) *a satanismului masonic, este redus la tăcere prin*

utilizarea termenilor de „taxilism „sau „antimasonism patologic”… În acel moment mi-am pus întrebarea: *luciferismul masonic a fost de la început* şi *până la sfârşit, o invenţie de-a lui Taxil*? *În faţa acestor fapte* şi *situaţii au simţit nevoia de a studia problema folosindu-mă direct, pe cât posibil, de surse masonice* şi *după o analiză atentă, am ajuns de fiecare dată la aceeaşi concluzie*: *cei care cred că luciferismul masonic este o invenţie taxiliană sunt* (*mai degrabă*) *superficiali şi, în fond, mult mai „taxiliani”* (*creduli, naivi*) *decât cei care l-au crezut de la început pe Taxil*».

Cititorul ar trebui să ţină cont şi de faptul că mulţi preoţi fac parte din Masonerie, încercând să vadă dincolo de aparenţe: «*Singurele personaje cu adevărat periculoase sunt cele care cred că descind din generaţii de satanişti, al căror bunic le-a spus cu ultima suflare ce anume să facă, sau ceva de acest fel…*» – Anton Szandor Lavey, într-un interviu publicat în 1999 de Gavin Baddeley, în lucrarea *Lucifer Rissing*, Plexus, Londra.

A doua situaţie se referă la „raza morţii” (se poate spune că Laurence Gardner nu a auzit de afirmaţiile lui Antonie Iorgovan privitor la „tumoare”, asta e!). Cel puţin până în acest moment, autorul a discutat despre *tehnologia abisală* – alchimie, transmutare, *teham* – noţiuni care unui utilizator obişnuit cu „tableta”, pe-ul sau mobilul i se pot părea ceva ieşit din comun. Sintetizând (într-un fel) noţiunea de *tehnologie abisală*, se poate spune că aceasta utilizează diverse forme de energie. O „rază a morţii” este tot o formă de energie, cu caracteristici proprii, cu forme de utilizare diverse. Réné Guénon părea mai mult decât convins că ceva „satanic” acţiona din umbră, aşa numita *contrainiţiere* (care se impune

puţin câte puţin în aceste vremuri). Suspiciunile marelui autor şi iniţiat francez nu erau nefondate, ci bazate pe adevăruri teribile pe care (poate), nici el nu a avut curajul să le dezvăluie pe deplin în lucrările sale.

Note:

— Elaine Pagels, *The Origin of Satan*, New York, NY, Random House, 1995, cap. 2, pag. 39.

— Pentru alte detalii se poate vedea şi cartea lui Paul Carus, *The History of Devil* (noţiunea *Israel*), New York, NY, Gramercy Books, 1996, pag. 70, 71.

— *Luca 22*: *3*, *Ioan 13*: *27*.

— *Marcu 3*: *23*, *Luca 11*: *18*.

— *Faptele Apostolilor 5*: *3, 26*: *18*; *Epistola către Romani 16*: *20*; *Epistola către Corinteni 5*: *5*.

— *Apocalipsa 2*: *9*.

— lui, *12*: *9, 20*: *2, 20*: *7*.

— A se vedea şi *Marcu 8*: *33*.

— A se vedea şi *Luca 4*: *5 – 13*.

— Yuri Stoyanov, *The Hidden Tradition in Europe*, London, Arkana/Penguin, 1994, la secţiunea *Dualism*.

— Reverend S.C. Maland (traducere a textului etiopian prin grija lui), *The Book of Adam and Eve*, London, Williams & Norgate, 1882.

— Sir Ernest A. Wallis Budge (traducere prin grija lui), *The Book of the Cave of the Treasures*, London, The Religion Tract Society, 1927.

— Sir Ernest A. Wallis Budge (traducere a textului sirian prin grija lui), *The Book of the Bee*, Oxford, Clarendon Press, 1886.

— Phyllis Siefker, *Santa Claus, Last of the Wild Man*, Jefferson, NC, MacFarland, 1997, cap. 4, pag. 65, 66.

— Într-un alt pasaj din *2 Ioan*, scrie: «*Sunt mulţi*

acei „seducători „veniţi în lume, care nu cunosc că Iisus Hristos a fost încarnat. Acel „seducător" este antihristul».

— Leonard R.N. Ashley, *The Complete Book of Devils and Demons*, London, Robson Books, 1997, cap. 1, pag. 15.

— Richard Sandbach, *Understanding the Royal Arch*, Hersham, Lewis Masonic, 1992, cap. 1, pag. 1.

— Există o ediţie completă a acestei lucrări a „Dianei Vaughan" cu titlul *Mémoires d'une Ex-Palladiste Parfait Initiée, Indépendant Publication Mensuelle. Ceci est un oeuvre de bonne foi*, Paris, A. Pierret, s.d.

— O ediţie modernă a acestei lucrări a lui Waite este *Devil Worship în France with Diana Vaughan and the Question of modern Palladism*, York Beach, ME, Red Wheel/Weiser, 2003.

— Întâlnirea pariziană a fost prezentată de Edmond Frank în *L'Illustration*, Paris, n° 2827, 1 mai 1897.

— Stephen Knight, *Jack the Ripper, The Final Solution*, London, HarperCollins, 1979, (reeditare în ediţie economică).

— Stephen Knight, *The Brotherhood – The Secret World of the Freemasons*, London, 1994, (reeditare în ediţie economică).

Capitolul 15 – «Scenariul Tudor» = Serviciul Secret =

Prima piatră la construcţia Shakespeare Memorial Theatre a fost aşezată în cursul unei ceremonii masonice publice la Stratford-on-Avon, în 1877. Ritualul a fost celebrat de lordul William Leigh, *Mare Maestru Provincial* din Warwickshire. În anii următori, teatrul a fost locul multor reprezentări ale creaţiilor lui Shakespeare, fiind distrus de un incendiu

în 1926. Vechea piatră de temelie a fost utilizată la construirea noului teatru (1), ceremonia inaugurală având loc în iulie 1929, sub auspiciile Masoneriei. Cu această ocazie au fost prezenţi, în calitate de oaspeţi de seamă, sir Arthur Olivier Villiers Russel, lordul Ampthill – *Pro* (2) *Mare Maestru* al „UGLE”. Cronicile amintesc că pentru acţiunea de aşezare a pietrei de temelie a fost folosit un ciocan vechi de patru mii de ani, descoperit în situl arheologic egiptean din Saqqara; cei peste şase sute de masoni prezenţi îşi etalau, cu eleganţă, însemnele masonice. William Shakespeare (1564 – 1616) a trăit în era elizabetană şi în prima parte a perioadei dominată de Casa de Stuart, murind cu exact un secol înainte de fondarea *Marii* Loje. Deci, ce fel de legătură putea avea acesta cu mişcarea masonică hanovriană?

Se ştie că James I Stuart al Angliei (1603 – 1625, James al VI-lea pentru scoţieni) a devenit mason cu mult timp înainte de afilierea lui sir Robert Moray (petrecută în 1641), considerat primul mason englez. Trecând cu vederea peste originile scoţiene autentice ale „frăţiei”, primele mărturii ilustrate, primele imagini vizuale ale Masoneriei, au fost de origine engleză, începând cu 1598. Toate acestea au avut loc tocmai în perioada shakespeariană, cu puţin timp înainte ca cele două coroane (cea engleză şi cea scoţiană) să se unească, recunoscând în James I unicul suveran. Una din primele reprezentări apare în lucrarea intitulată *The Mirrour of Policie*, publicată la Londra de către Adam Islip. Pe copertă apare imaginea unei balanţe (simbol al *Justiţiei*) şi subtitlul *A work no less profitable than necessary for all magistrates and governors of estates and commonweals* (3). Era vorba de o

carte dedicată cercetării atente a aspectelor legale din domeniul gestionării teritoriului, a utilităţii acestora pentru viaţa publică, deci o temă care nu avea nicio legătură cu construcţia sau cu gildele de constructori. Atunci, din ce motiv, pe o pagină apărea imaginea unui mason, cu echer şi compas, având la picioare o coroană regală (care indica *Arta Regală*)? Dacă se priveşte ilustraţia (alăturată) cu mai multă atenţie, se observă că ceea ce se sprijină pe umărul drept al omului nu este un echer, ci o latură şi ipotenuza unui triunghi dreptunghic. Latura care ar trebui să fie perpendiculară pe latura de pe umăr se află pe pământ, la picioarele masonului, această poziţie reflectând cea de-a 47-a *Propoziţie a lui Euclid* (4), atât de importantă în contextul masonic. Dar era şi reprezentarea gradului al treilea, la apogeu în perioada elizabetană. Aceasta însemna că al treilea grad britanic (după cum a fost introdus în deceniul al treilea al secolului al XVIII-lea), se transformase deja într-o alegorie de sine însuşi. Această observaţie este deosebit de intrigantă pentru că sugerează o activitate intensă, lipsită de naivitate. Sublinia că ritualul *Artei*

era, mai ales, o concepţie alegorică, aluzivă, cu nimic diferită de tehnica folosită de Shakespeare, în care evenimente aparent banale şi superficiale erau utilizate pentru transmiterea de semnificaţii mult mai profunde pentru cei care aveau urechi de auzit, precum parabolele Noului Testament (5).

Chiar dacă la o privire superficială, includerea principiului lui Copernic (cu Soarele la centrul Universului) în ritualica lojelor putea fi considerată „depăşită" acum, acceptarea acestei teorii capătă o altă semnificaţie. Departe de a semnala o înţelegere limitată la nivel ştiinţific, este un fapt indubitabil că (la începutul activităţii *Colegiului Invizibil*) Masoneria în fază incipientă deja susţinea ştiinţa propusă de Galilei (1564 – 1642), ştiinţă considerată eretică şi ofensatoare, fiind introdusă ca principiu de bază (care trebuie înţeles ca rebeliune împotriva cunoaşterii dogmatice şi preconfecţionate), rămânând astfel până în zilele noastre.

În cadrul societăţii literare (şi magice) de la curtea elizabetană, coleg şi amic al lui Shakespeare a fost şi *Marele Maestru* roza-crucian Francis Bacon (1561 – 1626). Înnobilat *Cavaler* de către James I, Bacon a fost numit *viconte de St. Albans* pentru a putea deveni avocat al Curţii Regale şi *Mare Cancelar* al Angliei. În anturajul de prieteni iluştri ai lui Bacon figurau Christopher Marlowe, Edmund Spencer, Ben Johnson, Edward de Were, John Fletcher şi Philip Sidney, toţi – într-un mod sau altul – apropiaţi de serviciul secret regal (apărut sub auspiciile reginei Elizabeth în perioada conflictului cu Spania). Conducător al acestui prim serviciu secret (şi ambasador în Franţa din 1570) a fost numit sir Francis Walshingam, un agent protestant (6). Raportul acestuia privitor la agresivitatea flotei spaniole –

Invincibila Armada – cu titlul *The Plot for Intelligence out of Spain* (păstrat în prezent printre manuscrisele colecţiei *Sloane* la British Museum), este considerat ca un prim document de acest fel elaborat de către serviciul secret al unui stat. Încă de la începuturile acestui serviciu secret, Walshingam s-a înconjurat de agenţi secreţi trimişi să spioneze peste tot. Unul din primii colaboratori a fost astrologul şi matematicianul John Dee (1527 – 1608). La calităţile de *astrolog* şi *matematician* se mai pot adăuga cele de geocartograf, alchimist, cabalist, era un expert în religie, scriere cifrată, arhitectură şi ştiinţă. Dee îşi semna scrisorile cu două cercuri simbolizând proprii lui ochi (indicând că el reprezintă ochii secreţi ai reginei), acoperite cu cifra „7”, având partea de sus mai alungită („oo7”). Primind misiunea de a avea în vedere interesele britanice în Polonia, Dee a furnizat informaţii privitoare la intrigile desfăşurate de către Vatican şi Spania (7). Cu ceva timp în urmă (în 1562), John Dee a descoperit o lucrare stranie (intitulată *Stenographia*), atribuită lui Johannes Trithemius, abate benedictin din Sponheim (1462 – 1516), din care a învăţat utilizarea de coduri şi mijloace de cifrare, cunoştinţe pe care le-a făcut disponibile imediat pentru a fi utilizate de către spionii aflaţi la ordinele lui Walshingam (8). Ca urmare a acestui fapt, a început tradiţia de identificare a agenţilor, respectiv a persoanelor implicate şi a locurilor de desfăşurare, folosindu-se numerele: Anglia avea indicativul *039*; Olanda – *096*; Germania – 070; regina Spaniei avea indicativul *055*, în timp ce Maria (regina Scoţiei) avea numărul 003 John Dee avea indicativul *007* [acelaşi număr pe care-l va adopta James Bond, eroul scrierilor unui alt reprezentant al serviciilor secrete, Ian Fleming (9)].

În afară de activităţile desfăşurate în mediul

guvernativ şi al serviciului secret, Dee era unul din consilierii personali ai reginei Elizabeth, practicând alchimia (cu consimţământul regalităţii). Dee era cunoscut pentru lucrarea *Liber Mystorium* care, din cauza „conversaţiilor angelice" conţinute, este asociată deseori cu o artă antică şi pierdută (derivată de la biblicul Enoch şi cunoscută ca *magia enochiană*), datorită căreia ar fi fost posibilă comunicarea cu îngerii, putându-se exercita controlul complet asupra acestora, cu scopul îndeplinirii oricărei dorinţe. În realitate, lucrarea (păstrată în original la British Museum) nu are nicio legătură cu „entităţile angelice", fiind vorba de o înregistrare a discuţiilor referitoare la serviciul secret al Vaticanului şi pe care Dee a scris-o în formă criptată, cu ajutorul avocatului (şi prietenului) Edward Kelly (10). [1. Despre Ordinul Benedictin şi călugării care au făcut parte din acesta, despre *importanţa* acţiunilor desfăşurate de aceştia, se poate avea în vedere cartea istoricului argentinian Eduardo Roberto Callaey, *El otro imperio cristiano*, 2005, Ediciones Nowtilus S.L. 2. Alte opinii, autorizate, susţin că cea mai importantă lucrare a lui Dee ar fi fost *Monas Hieroglyphica*, o lucrare cu un puternic accent esoteric, publicată în 1564 la doar 37 de ani. Scrisă în doisprezece zile – evident, într-o stare mistică – Dee susţine că aceasta ar conţine misterele cele mai secrete care ar fi

putut revoluţiona astronomia, alchimia, matematica, lingvistica, mecanica, optica, magia şi „adepţii acesteia" – notele traducerii în limba română].

Cu intenţia de a discredita activitatea şi raporturile lui Dee, catolicii au început să prezinte scrierile enigmatice ale acestuia ca un fel de manual

de vrăjitorie, o ramură a magiei negre care includea contactul, pe baza unui limbaj necunoscut, cu Îngerul Uriel. De partea lui, Dee avea un avantaj de pe urma acestor interpretări false, totul fiind în favoarea lui de pe urma presupuselor legături cu forţele supranaturale. După o perioadă de timp, scrierile lui Dee au fost prezentate la o adunare a reprezentanţilor *Royal Society*, fiind decodificate cu măiestrie de geniul lui Robert Hooke. Cu toate acestea, multe cărţi specializate din prezent susţin că mişcările victorioase ale serviciilor secrete britanice (în acţiunile împotriva serviciilor Vaticanului) ar fi fost inspirate de activitatea magului şi ocultistului Dee.

La 30 mai 1593, Christopher Marlowe a fost ucis în cursul unei altercaţii care a avut loc la taverna din Deptford, o suburbie a Londrei unde, printre alţii, au fost prezenţi Robert Poley, un spion în slujba fiicei lui Walshingam (11). Pe baza raportului întocmit atunci au mai fost prezenţi, asistentul lui Poley (Nicholas Skeres) şi secretarul Ingram Fritzer. Nu se ştie cu exactitate cine a fost ucigaşul lui Marlowe şi acest subiect este obiectul unor dezbateri continue. Cel care a fost închis a fost Fritzer, dar numai după o lună acesta a fost eliberat prin graţierea acordată de regină. Ceea ce se ştie cu certitudine este că duminică 20 mai, Marlowe a fost arestat fiind acuzat de erezie, dar a fost eliberat aproape imediat de *Camera înstelată* – o comisie judiciară desfiinţată cu rapiditate chiar din vremea acelor fapte misterioase (12). Se pare că uciderea acestuia a fost determinată de motivaţii de ordin politic, poate pentru a se evita ca anumite secrete de stat importante să fie aflate de serviciile secrete ale celorlalte naţiuni.

= Masoneria shakespeariană =

Încercarea de a intra în „regatul” lui Bacon şi al

lui Shakespeare a făcut posibilă cunoaşterea „arenei roza-cruciene” nu numai în sens metaforic, ci şi în mod concret prin construirea teatrului *Globe* (1599), o construcţie a cărei compoziţie se putea folosi ca model pentru exercitarea *Artei memoriei*. Mediul masonic (care nu este decât un fel de scenariu, la fel ca în cazul teatrului *Globe*) se baza pe acelaşi principiu organizatoric, fiind prevăzute locuri pentru participanţi, mobilier şi tot ceea ce era necesar pentru funcţionarea propriu-zisă a lojei. Din acest motiv, la un moment dat, nu numai activitatea lojei ci şi loja însăşi, au început să se transforme în ceva alegoric, extins la scară mult mai mare. În acest context, coloanele *Boaz* şi *Jachin* (pilaştrii templului regelui Solomon) asumau caracteristicile şi măreţia miticelor *Coloane ale lui Hercule*, după cum susţinea sir Francis Bacon în lucrarea *Advancement and Proficience of Learning – The Partitions of Sciences* (1605). Bacon a recurs la aceeaşi „imagine” şi în alte scrieri: *Great Instauration – The Renewal of the Sciences* (1620) şi *Sylva Sylvarum – A Natural History* (1626), care conţine şi lucrarea neterminată *Noua Atlantida*. Peter Dawkins (de la *Francis Bacon Research Trust*) susţinea despre pilastrul din stânga imaginii (de mai jos) că este atribuit Soarelui – *înţelepciunii*, în

timp ce pilastrul din dreapta este dedicat Lunii – *Inteligenţa*. Coloana solară (iluminată) este inscripţionată cu cuvântul *Ştiinţa*, deasupra acesteia aflându-se globul terestru (care reprezintă lumea vizibilă – *Mim dus Visibilis*), fiind echivalenta coloanei *Jachin* („stabilitatea"). Pilastrul lunar (aflat în umbră) este inscripţionat cu cuvântul *Filosofia*, este dominat de globul care reprezintă lumea invizibilă (*Mundus Intellectualis*), fiind echivalenta coloanei *Boaz* („forţa"). În termeni universitari, coloana Soarelui are numele de *Oxford*, iar cea a Lunii are denumirea de

Cambridge în mijlocul acestor coloane se află nava *Argus*, care se deplasează pe o mare asemănătoare cu *Vălul de Aur*; sub imaginea corabiei se află deviza *Mulţi pertransibunt et augebitur scientia – Mulţi se vor perinda* şi *cunoaşterea va creşte* (13).

Revenind la textul intitulat *The Mirrour of Policie* (care conţine imaginea masonului) autorul consideră că nu este o coincidenţă cauzală faptul că a apărut în 1598, concomitent cu prima lucrare a lui Shakespeare

– *Love's Labour's* Lost. Poate la fel de straniu este şi faptul că anul apariţiei Constituţiei reverendului James Anderson a coincis cu centenarul primei ediţii – *First Folio* – ale operelor autorului englez. Din cele susţinute de Wilhelm, conte de Pembroke, respectiv Philip (conte de Montgomery), ediţia originală din 1623 a *Folio of Comedies, Histories and Tragedies* ale lui Shakespeare ar fi fost dedicată (poate fi spus în termeni masonici) «*celui mai nobil şi incomparabil cuplu de „fraţi"*» *În* 1723, prin grija lui Benson Medley, a apărut ediţia completă a *Sonetelor shakespeariene*, pe copertă aflându-se un desen cu un compas şi un echer, dar şi indicarea gradelor masonice elevate (14). Din punct de vedere practic, această ediţie (îngrijită de Alexander Pope) a contribuit la cunoaşterea Masoneriei de către lumea exterioară. În 1733, simbolurile masonice ale echerului şi compasului apăreau în *Appendix-ul* lucrării lui Peter Shaw, cu titlul *The Philosophical Works of Francis Bacon* (15).

În lumina acestor posibile conexiuni dintre Shakespeare şi Masonerie, se pot constata şi accepta anumite asemănări între scrierile acestuia şi ritualica masonică. De-a lungul drumului pentru obţinerea gradelor, când cineva se referă la un cuvânt-cheie, respectivul cuvânt nu trebuie prezentat complet, ci pe bucăţi. *Maestrul* care celebrează ritualul cere adeptului să pronunţe cuvântul, avertizându-l că nu o poate face prezentând întregul cuvânt. I se cere să-l pronunţe silabisit, pe bucăţi. În actul al V-lea, scena a II-a din *Love's Labour's Lost* este prezentată o scenă identică, personajele fiind trei cupluri care joacă pe tema schimbului unui cuvânt. Biron spune principesei: «*Un cuvânt, dacă permiteţi, în secret*»; continuând, Maria îi spune lui Dumain: «*Spune-l*»; în acest timp,

Longaville îi sugerează Caterinei: «*Să ne împărţim cuvântul în* jumătate». Privitor la practica masonică a secretelor pierdute, *Maestrul* de ceremonii întreabă: «*În ce fel speri să le regăseşti*?»; răspunsul corect este «*Ţintind la* centru». În actul II, scena a II-a din *Hamlet*, Poloniu afirmă: «*Eu voi descoperi adevărul ascuns, chiar ascuns zic în centrul pământului*». *În* actul al IV-lea, scena a VI-a din *Coriolanus*, se face referire la «*oamenii cu şorţuri*». *The Tempest* conţine multe referiri la Masonerie în ceea ce-l priveşte pe Prospero, maestrul care de-a lungul comediei înaintează pe calea obţinerii gradelor iniţiatice. Acesta este prezentat ca un *optim element* (gradul I), după aceea ca un student pasionat de *Artele Libere* (gradul al II-lea) şi în cele din urmă, în actul III, scena a II-a, este ţinta unei agresiuni din partea unor ticăloşi care intenţionează să-l lovească peste cap cu o bucată de lemn pentru a-i fura cărţile (gradul al III-lea).

O reprezentaţie specială a *The Tempest* a fost oferită la *Globe* de compania teatrală a lui Shakespeare – *The King's Men* – în februarie 1613, în onoarea căsătoriei iminente dintre Elizabeth Stuart şi Frederick al V-lea, *Elector* al *Palatinatului* (16). Cei doi au devenit, doar pentru câteva luni (între 1619 şi 1620) suverani ai Boemiei, Frederick primind titulatura de rege pentru câteva luni. Regatul acestora, de natură protestantă, a fost distrus de către *Liga Catolică* a *Sacrului Imperiu Roman*, ale cărui forţe, „înrudite", au reuşit să înfrângă fără nicio dificultate forţele boeme în bătălia de la *Muntele Alb*, în apropiere de Praga (17). Înainte ca John Wilkins să participe la crearea *Colegiului Invizibil* la Oxford, acesta a fost capelan la curtea lui Charles I Louis, principe al *Palatinatului* şi urmaş al cuplului Elizabeth – Frederick. Fiul cel mai tânăr al respectivului cuplu

(Rupert) a devenit unul din comandanţii de încredere ai armatei loiale unchiului său (Charles I), fiind primul care a definit cavaleria aflată la ordinele lui Cromwell drept *Ironside – oamenii de fier*.

= Legătura boemă =

Încă din perioada elizabetană, oraşul Praga a devenit un adevărat creuzet al activităţii roza-cruciene, mai ales începând cu numirea contelui Michael Maier (1566 – 1622) în calitate de „alchimist al curţii regale" de către împăratul Rudolf al II-lea. În 1612, Maier l-a însoţit la Londra pe principele Frederick al V-lea, înainte ca acesta să se căsătorească cu Elizabeth Stuart. În Anglia, Maier şi Shakespeare au avut acelaşi editor, Thomas Creede. În acea perioadă, Robert Fludd, John Dee, Edward Kelly, Giordano Bruno şi Johannes Kepler au petrecut o parte din timp la Praga, în timp ce Universitatea din Heidelberg (unde *Palatinatul* şi-a stabilit castelul de origine) era un centru cultural de prim rang în Europa. Tot în această perioadă a apărut şi termenul *Bohémien – boem*, care indica persoane non-convenţionale din punct de vedere social, adepte ale unui mod „filosofic" de acceptare a vieţii.

După cum toţi cunosc, Giordano Bruno (1548 – 1600) a fost ars pe rug de Inchiziţia catolică doar pentru că era un susţinător al teoriei lui Copernic. În deceniul VIII al secolului al XVI-lea, Bruno a petrecut o parte a vieţii în Anglia, unde a exercitat o influenţă destul de mare la curtea reginei Elizabeth a Angliei. Cercetător tenace al învăţăturilor vechilor şcoli de mistere ale Egiptului, Bruno s-a remarcat prin libertatea absolută de gândire, pentru toleranţa pe care o arăta faţă de celelalte religii, dar şi pentru înaltul simţ filantropic. O caracteristică a gândirii acestuia era asocierea artelor hermetice la idealurile

cavaleriei şi din multe puncte de vedere, putea fi considerat esenţa omului emergent – educat, cult – ideal către care aspira un frate mason (18). Din acest punct de vedere s-ar putea spune că Giordano Bruno ar putea fi considerat iniţiatorul conceptului masonic înţeles în termeni sociali şi nu se poate trece cu vederea că înclinaţia acestuia către studiul dificil al *Artei memoriei* a avut o influenţă importantă asupra operei succesive a lui William Schaw, cel care a redactat *Statutul* masonic în Scoţia. Din punct de vedere shakespearian, Bruno – magul binevoitor – se poate asemăna cu figura lui Prosper, călugărul putând foarte bine să fie modelul viu al inspiraţiei teatrale (19).

Un alt personaj important al confratemităţii de boemi adunaţi la Praga a fost şi Johannes Kepler, născut la Württemberg. În 1596, la doar 24 de ani, a publicat volumul *Misterele Cosmografiei* în care postula un model al Sistemului Solar, apărând cu tenacitate teoriile lui Copernic. Adept „pur sânge” al

teoriilor lui Pitagora, Kepler a fost convins că universul era o entitate armonică, creaţia fiind guvernată doar de scheme geometrice şi de numere (20). După ce a analizat datele privitoare la evoluţia planetei Marte (adunate de-a lungul a douăzeci de ani de către prietenul şi maestrul Tycho Brache – matematician al curţii regale de la Praga), Kepler a constatat o discrepanţă evidentă între cele susţinute de Copernic şi observaţiile („pe viu”) ale maestrului său. Această concluzie importantă l-a dus pe Kepler la descoperirea ştiinţifică a faptului că planetele Sistemului Solar nu urmează o traiectorie circulară, ci eliptică, noţiuni sintetizate în faimoasele *Legi ale lui Kepler*. *Imagine de natură roza-cruciană în care apar coloanele Boaz şi Jachin, împreună cu alte elemente ale simbolistică masonice*.

Respectivele legi au fost incluse în lucrările *Noua Astronomie* şi *Armonia Lumii*, publicate în 1609, respectiv 1619. Conform acestor teorii, distanţele dintre planete şi Soare, respectiv timpul periodic de tranzit al acestora, puteau fi calculate (o confirmare ulterioară a ipotezei heliocentrice a Sistemului Solar), în ciuda opoziţiei continue şi ferme a clerului Bisericii.

Între timp, Galileo Galilei terminase telescopul său pe baza căruia legile lui Kepler au fost confirmate pe deplin. Ca o demonstrare a acestei ipoteze, Galilei a folosit ca exemplu sateliţii planetei Jupiter, deschizând drumul (cu această intuiţie) gânditorilor succesivi precum Christopher Wren, Robert Hooke, Edmund Halley şi Isaac Newton. Ca o „recompensă” că a descoperit o parte a secretelor naturii, mama lui Kepler a fost arestată, judecată şi condamnată la arderea pe rug cu acuzaţia de vrăjitorie. Personaje ca Bruno şi Kepler reprezentau punctele de forţă, avangarda grupului de cercetători ai şcolii boeme,

deplin încadrată în tradiţia masonică a Casei de Stuart (inspiratoare şi a grupului format în jurul *Royal* Society). După ce au fost înfrânţi de către *Liga Catolică*, Frederick al V-lea şi Elizabeth Stuart au plecat în exil în Olanda, stabilindu-şi reşedinţa la Haga (21). Tot în acest oraş şi-a găsit adăpost şi nepotul reginei Elizabeth a Angliei (viitorul rege Charles al II-lea) pe durata *Protectoratului* lui Oliver Cromwell, înainte ca Samuel Pepys să-l readucă în patrie prin actul *Restauraţiei* din 1660 (22). Perioada petrecută de Charles al II-lea la Haga l-a determinat să se implice imediat, cu pasiune, în studiile alchimice, fiind o plăcere să-i descopere (pe) şi să se înconjoare de minţi tinere şi geniale precum cele a lui Wren, Hooke şi Boyle, cercetători capabili să continue operele lui Giordano Bruno şi ale lui

Kepler. În acest moment particular al istoriei, roza-crucianismul Stuart şi Masoneria elizabetană creşteau alături, aproape unite, menţinându-se astfel (în Anglia) până la revoluţia dorită de Whig (din 1688), când Casa Regală de Stuart a fost constrânsă să ia calea exilului spre Europa. Atunci când noua Masonerie reformată a Casei de Hanovra s-a impus în 1717, cel mai bun lucru de făcut era o reînnodare a legăturilor, de a salva ceea ce se putea salva, chiar dacă era vorba de puţine lucruri. De partea lor, roza-crucienii ştiinţifici şi-au continuat activitatea la exterior, păstrându-şi câteva din semnele antice şi simbolurile din vremea lui Francis Bacon şi a lui William Shakespeare.

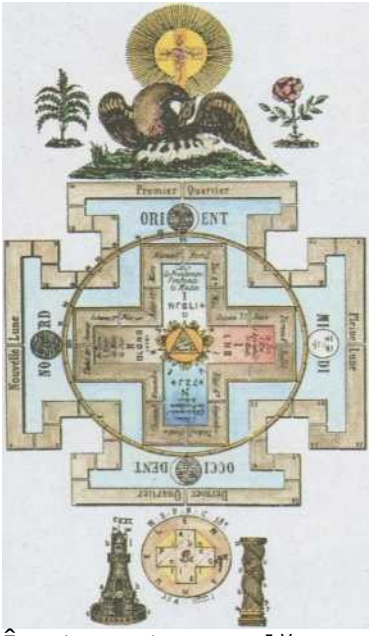

În imaginea alăturată (şi în cea de pe pagina anterioară) se pot observa asemănările dintre însemnele roza-cruciene şi simbolurile masonice. În imaginea de mai sus, coloanele tradiţiei roza-cruciene sunt indicate cu *B* şi

7 5 5

J, fiind vorba (în mod evident) de *Boaz* şi *Jachin*. *Sunt* reprezentate Soarele şi Luna, dar şi *Coloanele lui Hercule* la care făcea referire Bacon. În desenul alăturat, *ochiul atoatevăzător* se află la centru iar coloană care se află la stânga are o inscripţie (*Zorobabel*), care aminteşte de textul lui William Sinclair de la Rosslyn. Coloana din partea dreaptă (*Frumuseţea*) aminteşte de *Coloana Uceniculuí* (capodoperă din capela Rosslyn), fiind identificată cu *Raphadon* („locul de repaus”), un termen particular care apare în gradul al XV-lea al Masoneriei Ritului Scoţian [grad al *Cavalerului Orientului* sau al *Spadei* (23)].

Ţinând cont de multitudinea de afinităţi, există o alta aflată în legătură cu conceptul de *Lumină*. *În* ultima imagine de pe pagina 26 a acestei traduceri, preluată de pe ediţia din 1784 a Constituţiei lui Anderson, se observă o rază de lumină, reflectată la interiorul unei loje de către o oglindă. Această imagine a fost preluată şi dezvoltată de pe coperta lucrării lui Athanasius Kircher, *Ars Magna Lucis et Umbrae*, publicată în 1646. Kircher poate că nu era o somitate în descifrarea hieroglifelor egiptene, dar conceptul lui de „lumină preluată şi reflectată de o oglindă" a dus la concepţia de *lampă magică a magului*, transformată mai apoi în *Lanterna magică* (aveţi dubii privitoare la noţiunea de *Lanterna Verde*??? – nota traducerii în limba română). După cum s-a văzut anterior, activitatea lui Kircher (călugăr iezuit!!! faceţi legătura cu benedictinii de mai

înainte!!!) a exercitat o influenţă considerabilă asupra gânditorilor şi cercetătorilor de la *Royal Society* (de exemplu, Christiaan Huygens şi Isac Newton), cu deosebirea că la fel ca scrierile ştiinţifice ale vremii, era înconjurată de un hermetism profund. În ilustraţiile care însoţesc lucrarea lui Kircher (imaginea alăturată), apar multe elemente tipice ale Masoneriei. Se poate descoperi *Caduceul lui Hermes* deasupra căruia se află ochiul care vede tot, alături fiind o carte a *Legii Sacre* (stânga sus, în dreptul mâinii). Ne aflăm în faţa elementelor strict masonice, apărute într-o lucrare cu nouăzeci şi doi de ani înainte ca Anderson şi colegii lui să le introducă în lucrările lor. Un amănunt interesant oferit de Kircher se referă la *ochiul atoatevăzător*. este adnotarea că în limba arabă, Heliopolis este numit *Ainschems – Ochiul Soarelui*. Deci, punctul aflat la interiorul unui cerc – 0 – nu este doar simbolul *Luminii*, amintind de discul solar, ci şi simbol al focului interior. Ochiul „care vede tot” aflat deasupra *Caduceului* este o reprezentare plină de semnificaţii. Legătura cu *alkhame* este deja cunoscută, la fel ca obişnuita asociere cu *Ochiul lui Dumnezeu*. *Dar* există şi o legătură ulterioară cu filosofia roza-crucianã.

Caduceul (cei doi şerpi spiralaţi situaţi în jurul unei tije verticale) a fost simbol al medicinei încă de pe vremea sectei egiptene a *Terapeuţilor*, în prezent aflându-se pe însemnele institutelor de medicină şi sănătate din lume. În tradiţia esoterică, bastonul (tija) de-a lungul căruia se încolăceşte un şarpe reprezintă coloana vertebrală şi sistemul nervos. La partea superioară, acolo unde Kircher a aşezat *ochiul atoatevăzător*, se află centrul vital, glanda pineală – epifiza (24). În tradiţia hermetică a şcolilor egiptene, procesul de dobândire a iluminării cunoaşterii era un

act de importanţă capitală care se realiza prin paşi succesivi, „regenerându-se” treptat cele treizeci şi trei de vertebre ale coloanei vertebrale (25). Iată unul din motivele pentru care *Arta* Masoneriei se bazează pe conceptul de 33 de grade (26). Glanda pineală – epifiza – are dimensiuni mici, formă conică, aflându-se în mijlocul creierului, distinctă faţă de cele două emisfere şi este formată din materie diversă faţă de materia cerebrală. Având dimensiunile unui bob de grâu, glanda a fost ipotizată de filosoful francez Réné Descartes – *Cartesius* (1596 – 1650) (27), care a definit-o ca *sediu al Sufletului*, adică punctul crucial în care corpul şi mintea se împreunează (28). Această ipoteză reprezenta o reflectare a gândirii filosofilor greci, astfel că în secolul al IV-lea î.Hr., medicul şi anatomistul Herophilos din Alexandria, deja descrisese glanda pineală ca organul care a primit rolul de a regla fluxul de gânduri. Glanda pineală a fost, pentru mult timp, o curiozitate pentru cercetătorii anatomiei pentru că, dacă creierul era compus din două emisfere, această glandă micuţă este unică, nu are o „geamănă” (29). Timp îndelungat a fost numită *Ochiul înţelepciunii* (sau *al Treilea Ochi*), *chakra* cunoaşterii iluminate şi a viziunii interioare (30), adică a capacităţii de a vedea lucrurile cu claritate, cu ajutorul intuiţiei. Din acest punct de vedere, poate exista (mai mult decât sigur) o analogie cu *ochiul atoatevăzător* şi trebuie admis că Kircher a surprins acest fapt în mod perfect.

= Instrumente rafinate =

Reîntorcându-ne la deja citatul manuscris intitulat *The Mirrour of Policies* (1589) (31), traducere a *Le miroir politique* de Guillaume de la Perrière, descoperim că o altă lucrare a aceluiaşi autor, cu titlul *The Theatre of Fine Devices*, a fost lansată la 9 mai

1593 la Staţioner Hall de către Richard Field (născut şi el la Stratford-on-Avon), prieten al lui William Shakespeare. Imediat după, anumite versuri enigmatice semnate de Edward de Vere (conte de Oxford) au început să se răspândească la interiorul grupurilor de la curtea regală. Intitulată *Labour and its Reward*, compoziţia face aluzie la faptul că ştiinţa (cunoaşterea) este accesibilă tuturor, fără deosebire de condiţia socială: «*Sărmanul zidar care construieşte palatele lorzilor*, / *nu locuieşte în ele, pentru că sunt doar pentru nobili*. / *Modesta lui locuinţă are pereţii din paiantă*, /*Nu din cărămizi şi piatră, ca celelalte*» (32).

Mai înainte, *The Theatre of Fine Devices* a fost înregistrată la Paris în 1539, cu titlul *Le Théâtre des bons engins*, fiind publicată la Lyon în 1545. Traducerea în engleză s-a realizat prin grija poetului Thomas Combe, un alt prieten al lui Shakespeare (căruia marele bard i-a lăsat ca moştenire spada). Dedicată reginei franceze Margareta d'Angoulème de Navarre (33), în lucrare erau incluse o sută de reprezentări emblematice ale magiei şi ale calităţilor morale, ilustrate prin figuri de zei, divinităţi şi personaje precum Hermes şi Pitagora, întregul ansamblu având o tentă alchimică şi alegorică. Într-una din aceste reprezentări (aluzie la balanţa zeiţei egiptene *Ma'at*), *Falsitatea* – cântărită – era mai grea decât cea mai uşoară pană. În alte imagini se disting bărbaţi şi femei care ţin în mâini chei de dimensiuni mari.

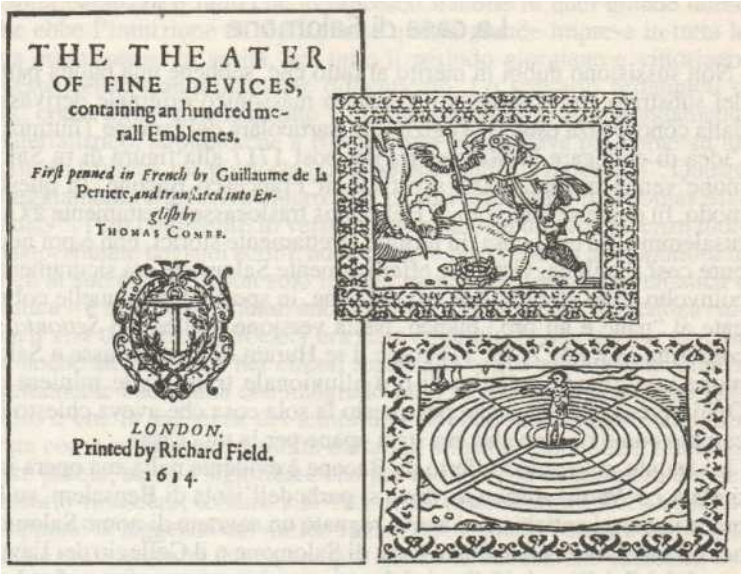
THE THEATER
OF FINE DEVICES,
containing an hundred moral Emblemes.

First penned in French by Guillaume de la Perriere, *and translated into English by* Thomas Combe.

LONDON,
Printed by Richard Field.
1614.

Ţinând cont de calitatea publicaţiilor lui Richard Field, un fapt destul de intrigant îl constituie calitatea imaginilor care ilustrează exemplele simbolice ale lui Guillaume. Având un conţinut simbolic preţios, ilustraţiile nu au nicio importanţă artistică. Cu toate acestea, Field a publicat textul în 1614 fără a modifica imaginile, însemnând (poate), că era vorba de o lucrare în care credea. Este suficient de observat că partea grafică cea mai bună (şi mai interesantă pentru lucrarea de faţă) a cărţii este cea de pe pagina – copertă, diferită de cea a ediţiei franceze. Cu douăzeci şi şase de ani înainte ca sir Robert Moray să fie iniţiat oficial în Masonerie, simbolul tipărit de Field pe coperta cărţii este o „coroană" masonică, cu o ancoră la interior. În *Dedica* originală a lucrării sale, Guillaume asemăna imaginile sale cu hieroglifele egiptene, referindu-se la acestea ca la „simboluri explicative". Din interiorul lucrării lui Guillaume, cel puţin o imagine se detaşează având legături particulare cu realitatea. Este vorba de reprezentarea (destul de bine făcută pentru a fi recunoscută) a

labirintului catedralei din Chartres.

Imaginea prezintă frontispiciul lucrării „The Theatre of Fine Devices”.

În mijlocul acestui labirint se află o persoană căreia nu i se vede partea de jos a picioarelor, ca şi cum aceasta ar fi îngropată în gaura din centrul labirintului. Dacă ne întoarcem pentru un moment la Masonerie, la ritualul referitor la secretul pierdut al „frăţiei”, se ştie că „omul se află în centru”. După cum s-a văzut, această imagine se poate conecta direct cu punctul de la centrul unui cerc dar şi cu conceptele de *Lumină*, *pâine*, *aur*, „Piatra Filosofală” şi *Arca Alianţei*.

? *y*

= Casa lui Solomon =

Chiar dacă nu există dubii că marea parte a substratului care susţinea gândirea masonică originală deriva din cunoaşterea esoterică egipteană (în special din vremea faraonului Thutmosis al III-lea), ideea de conectare a Masoneriei de după 1717 cu figura regelui Solomon, a fost furnizată de scrierile lui sir Francis Bacon. Din acest punct de vedere, era ca şi cum templul din Heliopolis s-ar fi mutat direct la Jerusalim. Un lucru care din punct de vedere strict istoric, nu ar putea fi greşit, ţinând cont că Solomon era implicat efectiv în studiul *artelor mistice*, în special a celor care se refereau la *pâinea* şi *aurul alb*. În versiunea *Septiiagintei* se confirmă (3 *Regi 5*: *7, 10*: *11*) că regele Huram al Tyr-ului i-a dat lui Solomon o mare cantitate de aur extras din minele de la Ophir (de lângă Sheba) şi, pentru aceasta, unicul lucru pe care l-a cerut în schimb a fost «*pâine pentru Casa mea*». „Legătura” cu Masoneria oferită de Bacon este evidentă în lucrarea intitulată *Noua Atlantidă*, unde se povesteşte despre insula Bensalem, pe teritoriul

căreia, din cele mai vechi timpuri, a guvernat un suveran numit Solomon. Reşedinţa acestuia era numită *Casa lui Solomon* sau *Colegiul Lucrătorilor celor Şase Zile. Pe* insula imaginară existau peşteri profunde şi turnuri foarte înalte – utilizate pentru studierea fenomenelor naturale; construcţii mari unde oamenii de ştiinţă locali încercau să imite comportamentul meteoriţilor, al vântului, al fulgerului şi al ploii; grădini botanice imense şi păşuni, unde fiecare specie de animale şi insecte putea fi studiată în mediul ei natural. Înţelepţii care formau *Colegiul* îşi confruntau lucrările, cercetările efectuate, după care toţi împreună (de acord) decideau ceea ce trebuia publicat, respectiv cercetările care trebuiau aprofundate ulterior. Cu alte cuvinte, era insula utopică a *Royal Society*.

În 1667, Thomas Sprat (istoric al *Society*) şi prieten al lui John Wilkins de la *Waldham Collège* din Oxford, a publicat o lucrare intitulată *History of Royal Society of* London. Introducerea la o ediţie succesivă începe cu fraza următoare: «*„Casa lui Solomon”, imaginată de sir Francis Bacon în lucrarea „Noua Atlantidă”, prefigura în mod profetic organizarea Royal Society* (...). *Bacon imagina* şi *anticipa triumful noului empirism*; *în deceniul al IV-lea* şi *al V-lea, o mulţime de studenţi cereau înscrierea în şcoli, universităţi* şi *lăcaşuri dedicate ştiinţei* şi *la toată această „fremătare”, Royal Society a ştiut să-i acorde un punct de sprijin* şi *un simbol*» (34). Sprat preamărea faptul că «*Sir Francis Bacon a fost acel om important care a avut intuiţia să imagineze această mare acţiune în toată întinderea* ei». Adevărul este că de-a lungul perioadei georgiene, respectiv victoriene, acest lucru a fost uitat. Se poate spune că scenariul britanic s-a „germanizat”, devenind auster şi profund

materialistic, Bacon nefiind înţeles ca un filosof inspirat, ci (mai degrabă) ca un „vizionar confuz”.

Această atitudine apărea cu claritate şi din scrierile critice ale lordului Thomas Macaulay (35) (ale cărui comentarii se bazau pe o cunoaştere superficială a scrierilor lui Bacon), adaptându-se mai mult decât oricine la opiniile în vogă la vremea respectivă (36). Autentica *raison d’être* a *Royal Society* a fost uitată nu numai în lumea ştiinţei utilitare şi practice (şi – ca o reflectare – în realitatea istorică), ci şi la interiorul cercurilor şi cluburilor legate de lojele masonice. Ideea strict baconiană că în ciuda tuturor dificultăţilor cunoaşterea a avut întâietate (recunoscându-se înţelepciunea timpurilor apuse) a fost înlocuită cu aluzia simbolică potrivit căreia, pentru a dobândi cunoaşterea, era necesară „renaşterea”, „reîntoarcerea la viaţă după moarte”. Astfel se suprapune legenda miticului Hiram Abiff, înţeleasă ca istorie originală, pe care s-a bazat dintotdeauna concepţia esoterică a mişcării masonice.

Unul din marele secrete dispărute ale *Artei* era tocmai misterul propriei existenţe, a motivului de „a fi”, bazat pe *Arta* memoriei. Ritualuri, celebrări, reprezentări şi recitări au fost concepute în aşa fel încât să amintească cu uşurinţă oamenilor marile concepte pe care acestea le simbolizau. Dar, la un anumit nivel, însăşi simbolurile au devenit o *finalitate*, negându-se „fraţilor” adevăratul motiv al afilierii. Ţinându-se cont de aceste observaţii importante, se poate înţelege cu uşurinţă din ce motive (în anii recenţi ai istoriei masonice) continuă să se individueze situaţii de ingenuitate şi superficialitate, ca şi cum totul ar continua *fragmentat*, în *secţiuni* distincte. Reprezentaţiile, ceremonialurile, nu au fost create doar pentru a exista, ci şi pentru ceea ce Bacon

definea *idolii teatrului* – reprezentări şi opere alegorice – microcosmosuri, sinteze ale învăţăturilor filosofice şi esoterice la care el făcea aluzie.

William Shakespeare a trăit într-o Londra în care activităţile comercianţilor, ale artizanilor şi artiştilor, erau grupate încă în corporaţii orăşeneşti, de multe ori decisive în stabilirea profilului urbanistic al oraşului, respectiv (cel puţin pentru cinci sute de ani) în alegerea „primului cetăţean”. Într-un manuscris al lui Shakespeare în care se vorbeşte despre o operă care trebuia intitulată *Sir Thomas More*, se află cel puţin trei pagini în care apare clar interesul pentru Masonerie (37). În practică, corporaţiile gestionau şi controlau toate comenzile şi antreprizele activităţilor legate de buna funcţionare a oraşului. Excepţiile erau rare, dar atunci când aveau loc erau implicaţi străini sau muncitori nepregătiţi (*turmele* – în jargonul masonic); condiţia era că, dacă vreo persoană înscrisă în vreo corporaţie s-ar fi folosit de muncitori de acest fel, trebuia să-i oblige la păstrarea secretului. Când membrii unei loje (corporaţie) aflau de un fapt de acest fel, supuneau persoana implicată la un fel de judecată, denumită *mobbing*.

Nu este ceea ce ar însemna acest termen în prezent, ci altceva – despre care vorbeşte însăşi Shakespeare în documentul dedicat lucrării *Sir Thomas* More. Această referire este folosită adesea ca probă a afilierii masonice a lui Shakespeare, dar această probă nu poate avea un caracter definitiv. Din contră, poate demonstra faptul că fiind autor de piese de teatru şi poet, Shakespeare era dornic de cunoaştere, respectiv era un cercetător abil. În afară de aceasta, familiaritatea lui cu sir Francis Bacon, referinţele multiple care se regăsesc diseminate în toate lucrările lui Shakespeare, fac plauzibilă ipoteza

că acesta din urmă era un adept al mişcării rozacruciene, sub forma aspectelor ei strict masonice. Dacă Shakespeare a fost sau nu mason, nu este un lucru uşor de spus, dar solidaritatea de „frate" a fost considerată mai importantă, de două ori, în 1877 şi în 1929, când *Marii Maeştri* ai Masoneriei au participat la celebrarea oficială a aşezării pietrei de temelie la teatrul dedicat memoriei acestuia.

Note:

— Acest nou teatru a fost inaugurat în 1932; în 1961 a primit numele de *Royal Shakespeare Theatre* (în 1960, prin activitatea lui Peter Hall, a luat fiinţă compania stabilă a teatrului shakespearian).

— Când *Marele Maestru* al „United Grand Lodge of England" era un membru al familiei regale, era numit un *Pro Mare Maestru* care continua activitatea în locul acestuia. Nu era vorba de un titlu formal, ci de o funcţie operativă autentică.

— *Nathan Bailey's Etymological English Dictionary*, 1721. Cuvântul *commonweal* se referă la un ţinut geografic comun sau la un „ţinut destinat folosirii de către public, pentru beneficiul public".

— Teorema lui Pitagora.

— «*Şi el le spuse tuturor*: „*Vouă vă este dat să cunoaşteţi misterul Regatului lui Dumnezeu, dar celor care nu înţeleg, le este prezentat cu ajutorul parabolelor*"» (*Marcu 4*: *11*).

— Richard Deacon, *A History of the British Secret Service*, London, Grafton Books.

1982, cap. 1, pag. 23, 24.

— lui, cap. 2, pag. 34.

— lui, pag. 40.

— Robin Brumby, *Doctor John Dee*: *The Original 007*, Hemel Hempstead, Academic Board of Dacorum Collège, 1977, cap. 1, pag. 1.

— Richard Deacon, *A History of the British Secret Service*, cât., cap. 2, pag. 43.

— lui, cap. 2, pag. 51, 52.

— A se vedea şi *Marlowe Society*: http://www.marlowe-society.org/. Pe scurt, *Camera înstelată* elizabetană era o curte de justiţie în care erau propuse procesele al căror deznodământ era deja cunoscut.

— Peter Dawkins, *Dedication to the Light*, Conventry, *Francis Bacon Research Trust*, 1984, pag. 141, 142.

— Pentru informaţii ulterioare se poate avea în vedere Alfred Dodd, *Shakespeare, Creator of Freemasonry*, London, Rider, 1937.

— Francis Bacon, *The Philosophical Works of Francis Bacon*, prin grija lui Peter Shaw, London, J.J. & P. Knapton, 1733.

— E.K. Chambers, *William Shakespeare*, Oxford, Clarendon Press, 1930, vol. 2, pag. 343.

— Frances A. Yates, *The Rosicrucian Enlightenment*, St. Albans, Paladin, 1975, cap. 2, pag. 51, 52.

— Frances A. Yates, *Giordano Bruno and the Hermetic Tradition*, Chicago. IL, University Chicago Press, 1964, cap. 14, pag. 274; cap. 21, pag. 422, 423.

— lui, cap. 21, pag. 414 – 416.

— Michael White, *Isaac Newton – The Last Sorcerer*, cât., cap. 4, pag. 75, 76.

— Frances A. Yates, *The Rosicrucian Enlightenment*, cât., cap. 13, pag. 212, 213.

— Samuel Pepys, *The Illustrated Pepys* (prin grija lui R. Latham), London, Penguin, 2000, la paginile jurnalului din 14 – 25 mai 1660, pag. 25 – 27.

— Philip Coppens, *The Stone Puzzle of Rosslyn Chapel*, Enkuizen, NL, Frontier, 2004, cap. 8, pag. 71.

— Yatri, *Unknown Man*, London, Sidgwick & Jackson, 1988, pag. 86.

— Coloana vertebrală a omului este formată din 24 de vertebre singulare: 7 – cervicale, 12 – toracice şi 5 – lombare, plus secţiunile *sacrum* (formată din 5 vertebre) şi *coccis* (cu 4 vertebre), cu un total de 33 de vertebre.

— Manly P. Hall, *The Secret Teachings of All Ages*, Los Angeles, CA, Philosophical Research Society, 1989, pag. LXXIX.

— lui, pag. XIX. Cartesius împarte cu Francis Bacon onoarea de a fi pus bazele filosofiei, respectiv ale ştiinţei moderne. Cartesius „inventat” geometria analitică şi a pus bazele opticii.

— Serena Roney-Dougal, *Where Science and Magic Meet*, Shaftesbury, Element Books, 1993, cap. 4, pag. 91.

— Colin Wilson, John Grant, *The Directory of Possibilities*, Exeter, Webb & Bower, 1981, pag. 144, la secţiunea *Pineal Eye*.

— Debbie Shapiro, *The Body Mind Workbook*, Shaftesbury, Element Books, 1990, cap. 3, pag. 49.

— O copie este păstrată la British Library, număr de înregistrare 19237, poziţie de raft 521 g.i.

— Poezia a fost publicată în 1573. A se vedea şi J. Thomas Looney (prin grija lui), *Shakespeare Identified*, London, Cecil Palmer, 1920, vol. 1, pag. 572.

— Regina Margareta (1492 – 1549) a fost poetă, dar şi autoarea *Heptameron*, 72 de nuvele de ranchiune şi glume în maniera *Decameronului* lui Boccaccio.

— Thomas Sprat, *History of Royal Society of London for the Improving of Natural Knowledge*, retipărire a ediţiei din 1667, London, Routledge &

Kegan, 1959.

— Lord Macaulay, *Critical and Historical Essays*, London, 1862, vol. 1, retipărit în contul *The edinburgh Review* în 1937.

— Margery Purver, *The Royal Society, Concept and Creation*, London, Routledge & Keegan Paul, 1967, cap. 2, pag. 22, 23.

— Albert Mackey, *Encyclopedia of Freemasonry* (ediţie în facsimil după cea originală din 1909), Kila, MT, Kessinger, 2003, la secţiunea *Shakespeare*.

Capitolul 16 – «Gilde şi tradiţii»

= Misterele =

Dificultatea identificării precise a unei date de naştere a Masoneriei rezultă din faptul că nu există un moment exact în care să se fi întâmplat acest lucru. Se dispune de date importante care marchează evenimente care ţin de istoria acestei organizaţii, dar aceasta (în ceea ce priveşte ultimele trei secole) s-a dezvoltat din mişcări distincte şi diverse, legate într-un fel sau altul între ele. O primă consecinţă a acestui amalgam de concepte diverse este faptul că idealurile în sine au fost „diluate", chiar trecute cu vederea. Un exemplu banal: cele două curente principale care au convers către mişcarea masonică ideologică au fost, pe de o parte, cel reprezentat de corporaţiile şi gildele profesionale, de cealaltă parte, de instituţiile cu caracter ştiinţific. Dar nu este neapărat necesar ca un mason să fie un comerciant, un artizan sau un om de ştiinţă. Pe de altă parte, fiecare din aceste „curente" – artistic, academic sau ştiinţific – avea o proprie caracteristică (înclinaţie) filosofică şi nu era necesar ca adeptul să fie un filosof.

Atunci când un „frate ucenic" este iniţiat în Masonerie, este admis în cadrul aşa-numitelor „privilegii şi mistere" ale *Artei*. Privilegiile sunt uşor

de identificat, fiind tipice tuturor societăţilor, cluburilor, institutelor, asociaţiilor, corporaţiilor, companiilor, etc. Mult mai simplu, sunt acele prerogative, acele facilităţi, acele posibilităţi care sunt garantate prin aderarea la grup, precum accesul liber la sediu, la consultarea în linişte a bibliotecii. Misterele, dimpotrivă, reprezintă ceva dificil de încadrat într-o anume categorie. Din punct de vedere masonic, poate fi vorba de înţelegerea simbolurilor, a semnelor şi alegoriilor şi în parte, acest lucru este adevărat. În niciun caz nu este vorba de chestiuni care se pot regăsi în afara contextului unei loje, din moment ce nu fac parte din viaţa de zi cu zi. Din acest motiv, voinţa de a dezvălui natura acestora nu este o dorinţă care poate stimula o persoană oarecare, care nu face parte din „frăţie”.

Interesul apare doar în momentul în care apare apropierea de Masonerie, devenind afiliaţi. Şi atunci, pentru ce motiv ar deveni importantă introducerea în cunoaşterea misterelor? Răspunsul cel mai simplu este că nu e deloc important. Nu este vorba de mistere în accepţiunea tradiţională a termenului, nici de aspecte, nici de cunoştinţe ştiinţifice sau ale filosofiei naturale privitoare doar la „verbul masonic”. Aceste noţiuni pot fi considerate misterioase (şi sigur că sunt) dar nu pot fi învăţate. Autorul este convins că se învaţă mai multe despre ştiinţă şi filosofia naturală răsfoind o revistă precum *New Scientist*, decât se poate învăţa (în aceste domenii) o viaţă întreagă petrecută frecventând o lojă masonică. Misterele autentice erau acele aspecte ancestrale ale Masoneriei, inerente concepţiei de bază, iniţială, primitivă. Însuşi conceptul de „lojă” este un mister datorită evoluţiei continue a acesteia. De fapt, la început, lojele erau numite *mistere*.

În capitolul precedent s-a vorbit despre William Shakespeare privitor la gildele corporatiste, respectiv la asociaţiile profesionale ale Londrei. Aceste instituţii existau deja în 1170 sub formă de grupuri de artizani, comercianţi, care s-au unit între ele pentru apărarea drepturilor şi a profesionalităţii lor. În Scoţia de exemplu, încă de la apariţia acestor grupuri, ele s-au organizat ca adevărate centre ale propagandei comerciale. Dacă cineva avea nevoie de zidari, constructori de acoperişuri sau dulgheri pentru vreun proiect mai important, gildele semnalau acest fapt asociaţiei lor. Se poate spune că erau şi societăţi de autor reciproc, care urmăreau scopuri comune, un fel de sindicat *ante litteram*. Nu aveau niciun secret de ascuns, cel puţin în sensul tradiţional al termenului. Cea mai cunoscută dintre aceste gilde, activă şi în prezent, era cea a vânzătorilor de stofe (a vânzătorilor de produse de mercerie). Fondată în 1180, în 1364 a fost recunoscută printr-un decret regal semnat de Edward al II-lea; în 1209, în calitate de responsabil şef, a fost ales primul primar al Londrei, Henry Fitzalwin. Numele complet al societăţii, care avea ca simbol heraldic un berbec cu coarnele aurite, era *Maestrul*, *Afiliaţii*, *Fraţii* şi *Surorile Gildei de Frăţie a Binecuvântatei Fecioare Maria a Misterului Vânzătorilor de Stofe a oraşului Londra* (1).

Pentru început, trebuie observată imediat utilizarea termenilor ca *Maestru*, *Afiliat*, *Fraţi*, *Frăţie*, la fel ca şi în cazul Masoneriei. În plus, sunt citate şi *Surorile*, ca o diferenţiere (destul de importantă) între gildele de comercianţi şi lojele masonice pe cale de apariţie. În timp ce femeile erau membre active ale corporaţiilor, ca cea a vânzătorilor de stofe, a ţesătorilor, a pălărierilor, a legătorilor şi chiar a aurarilor, nu puteau fi membre ale altor gilde, precum

cea a ţiglarilor, a lăcătuşilor (fierarilor) şi a zidarilor. Atunci când se căsătoreau cu membri aparţinând unei alte gilde, femeile erau constrânse să-şi dea demisia din gilda din care (eventual) făceau parte. După orele de muncă, în diversele taverne (sedii ale reuniunilor precum *Apple Tree* sau *Goose and Gridiron*) se întâlneau doar membrii cei mai vârstnici şi cei mai importanţi. Aceştia se cunoşteau între ei deoarece, maeştrii şi adepţii eminenţi erau şi cei care în practică, formau ierarhiile corporaţiilor orăşeneşti. Tavernele şi localurile erau prin tradiţie, locuri de întâlnire, la fel cum erau cafenelele pentru înscrişii asociaţiei Lloyd. După o perioadă de timp, reuniunile gildelor au început să fie din ce în ce mai frecvente, locul de întâlnire mutându-se de la nivelul parterului către etajele superioare (sau către zonele mai rezervate), unde începeau să se întrevadă structurile şi ceremoniile lojelor, pe schema (deja verificată) a corporaţiilor profesionale. O altă particularitate care nu trebuie trecută cu vederea în denumirea gildei vânzătorilor de stofă este folosirea cuvântului *mister*.

Cu toate că din 1066 dinastiile regale britanice descindeau din stirpea normandă culminând (printr-o legătură de căsătorie) cu Stephan, conte de Blois, în regiunea Anjou (începând cu 1154) a început să se configureze cu o forţă crescândă noua linie regală de origine franceză, Casa Plantageneţilor. După numai câţiva ani, în 1161, pe Fleet Street din Londra se stabilea cartierul general al Ordinului Templar (în zona cunoscută în prezent cu numele de *Temple*), de unde a început răspândirea influenţei franceze în oraş (2). Din alt punct de vedere, limba franceză se vorbea curent în capitala engleză, astfel că limba engleză a fost influenţată şi modificată serios prin apariţia unei serii de termeni hibrizi, uşor de utilizat, atât de către

cetăţenii englezi, cât şi de cei francezi, cu alte cuvinte s-a ajuns la un optim instrument de comunicare. Originea cuvântului *mister*, după cum suntem obişnuiţi să credem, provine din limba greacă şi face referire la ceremonii de origine privată. Dar, dacă ne referim la congregaţii şi gilde de ţesători, croitori, comercianţi (şi alte asociaţii profesionale), cuvântul *mister* derivă dintr-o transformare a cuvântului francez antic *mestier*, care însemna *activitate*, *ocupaţie* (3). Deci, *Misterul Vânzătorilor de Stofe* se referea la *activitatea*, *munca* vânzătorilor de stofe. Ca urmare, lojele masonice erau *mistere*, cel puţin sub două aspecte:

— Loja înţeleasă ca loc în care se celebrau ceremoniile private;

— Corporaţii de „meseriaşi", similare cu asociaţiile şi gildele londoneze în ceea ce priveşte organizarea, respectiv imitarea stindardelor, a însemnelor heraldice şi a insignelor. Acestea erau *misterele* la care avea acces masonul prin actul iniţierii.

În afară de mişcarea masonică, un alt grup derivat din aşa-numitele *mistere* londoneze a fost *City & Guilds* Group. Începând cu 1858, acest institut a devenit unul dintre cele mai precise puncte naţionale de referinţă pentru şcoli şi orientarea profesională a muncitorilor din Anglia. Aprobată printr-un decret regal în 1900, *City & Guilds International* are în prezent 8500 de centre răspândite în lume, fiind în stare să ofere peste cinci sute de tipuri diverse de calificare profesională (4).

= Sufletul oraşului =

La Londra dar mai ales în Scoţia, Cavalerii Templari au început să-şi facă simţită prezenţa şi influenţa începând cu secolul al XII-lea. După doar

două secole, importanţa acestora în Scoţia a crescut enorm. Datorită experienţei dobândite în Orientul Mijlociu, aceştia au introdus în Anglia noi concepte comerciale şi o reţea de sisteme bancare de avangardă, au pus bazele şi au încurajat dezvoltarea de şcoli, spitale, respectiv au activat o formă de contribuţie socială care, în timp, se va transforma în primele forme de asigurări. Templarii au introdus din Franţa, în Scoţia, conceptul medieval al gildelor şi corporaţiilor (de tipul *Fiilor lui Solomon*), cu întâlniri la interiorul lojelor organizate pe modelul capitolelor cavalereşti. Acelaşi lucru s-a întâmplat la Londra şi chiar dacă aceste corporaţii nu erau atât de răspândite pe teritoriul englez, s-au dezvoltat treptat transformându-se în centru al economiei naţionale, cu centre operative în *Casa Comunelor* şi în *Palatul Gildelor*, unde în prezent se află birourile de conducere ale sindicatelor engleze.

Implicaţiile filosofice rezultate din perioada lui Bacon s-au extins de la nordul la sudul Angliei şi ca urmare a efectelor produse de către *Reformă*, astfel că după 1603 se putea spune că naţiunea devenise o „ţară de filosofi”. În cadrul acestui scenariu s-a dezvoltat între timp *Frăţia de la Praga* – în general, grupul de boemi – axată pe studii de filosofie naturală, o mişcare de idei care a cunoscut perioada maximă în Anglia în 1662, când regele Charles al II-lea a recunoscut funcţionarea *Royal Society*. *După* doar patru ani, a izbucnit marele incendiu din Londra, fiind necesară o muncă dură (până în 1708) pentru a se vedea rezultatele reconstrucţiei. A fost şi revoluţia de la 1688, promovată de Whig şi Stuart au intrat în istorie. În programele de reconstruire a Londrei s-au implicat toate corporaţiile. Multe dintre acestea au rămas fără nicio bază de referinţă (sediile lor fiind

distruse), răspunzând cu solicitudine la apelul arhitectului şef desemnat pentru lucrările de reconstrucţie: Christopher Wren. În această perioadă, maeştrii şi afiliaţii au început să se întâlnească pe „teritoriile" promiscue ale tavernelor şi berăriilor. În doar douăzeci şi trei de ani, Londra a cunoscut o serie de evenimente care i-au marcat istoria: epidemia de ciumă, marele incendiu, invazia olandeză şi alungarea casei regale. Chiar dacă din 1708 străzile oraşului şi-au reluat ritmul de activitate, vechiul suflet al oraşului trebuia reanimat.

Poate că Giordano Bruno şi Francis Bacon au intuit care era esenţa problemei. Poate era necesar ca maeştrii şi afiliaţii să-şi întoarcă privirile către Egiptul Antic, către regele Solomon, mai bine zis către marea înţelepciune a ştiinţei din vremurile trecute. În 1703, sir Isaac Newton a devenit preşedinte al unei *Royal Society* în declin, încercând să o revitalizeze urmând idealurile lui Bacon şi Bruno. Un lucru era mai mult decât sigur: populaţia nu era interesată că din cauza marelui incendiu, pe o stradă oarecare din Londra, nu mai exista o anume brutărie, după cum încearcă să ne facă să credem cărţile de istorie (oficială). Oricum ar fi fost, populaţia avea ceva împotriva catolicismului. Toţi ştiau de planurile Vaticanului care, prin Wilhelm de Orange, a complotat la detronarea dinastiei conducătoare din Anglia. Inscripţia care apare pe monumentul realizat de Hooke-Wren (din Fish Hill Street) în amintirea marelui incendiu, evidenţiază clar care erau adevăratele sentimente ale londonezilor: «*Această coloană a fost aşezată aici ca amintire perpetuă a incendiului teribil (care a distrus vechiul centru al oraşului) pus la cale şi alimentat de reaua credinţă şi maliţiozitatea papatului, la întâi de septembrie al anului Domnului 1666, cu scopul de*

împlinire a planului oribil de extirpare a religiei protestante şi de suprimare a libertăţii antice a englezilor, introducând domnia papatului şi cu aceasta, sclavia».

O mică şi necesară paranteză. O altă opinie privitoare la detronarea lui James al II-lea o are Diego Marin, făcută cunoscută prin lucrarea *il segreto degli Illuminati*, 2013, Arnaldo Mondadori Editore Spă, Milano:

«*Naţiunea l-a primit (pe Wilhelm de Orange) ca un erou al Protestantismului şi cu acceptul naţiunii, acesta mărşăluia spre Londra, în timp ce James al II-lea asista la decimarea propriei armate (...). Armata lui James al II-lea era numeric superioară, dar a fost descurajată în acţiunile ei (chiar să atace) după ce John Churchill, prim duce de Marlborough, a abandonat-o subit. Reprezentantul „Conturilor Publice" a făcut cunoscut că Churchill a primit o „mică atenţie „de 60.000 de lire sterline (la acea vreme o mică avere) din partea reprezentanţilor înaltei finanţe olandeze, respectiv spaniole, Solomon de Medina şi Antonio Machado. John Churchill, duce de Marlborough, a fost un strămoş al fostului prim-ministru, sir Winston Churchill. Campania militară a lui Wilhelm de Orange a fost finanţată de către bancherii evrei (la fel s-a procedat şi în cazul lui Wilhelm „Cuceritorul", în 1066). În schimbul sprijinului acordat de aceştia, Wilhelm al III-lea (Wilhelm de Orange, 1689 – 1702) ar fi transferat prerogativele de a emite valută (bani) unui consorţiu cunoscut ca „Governor and Company of the Bank of England". Astfel, Anglia a spus adio la o monedă proprie, liberă de datorii şi dobânzi. Implicarea Angliei în războaie costisitoare împotriva Franţei lui Ludovic al XIV-lea, a dus la mărirea datoriilor*

financiare ale acesteia. Cu ajutorul agentului William Paterson, Wilhelm al III-lea a convins „Finanţele" să ceară un umprumut de 1, 25 milioane de lire sterline de la bancherii evrei, aceiaşi care i-au netezit calea către tronul Angliei. Datoriile crescute ale statului au dus la acceptarea condiţiilor împrumutului:

— Numele celor care au contribuit la împrumut trebuia să rămână secret, fiindu-le permisă constituirea unei „Bănci a Angliei";

— Directorilor respectivei bănci le va fi permis să folosească sistemul aurifer pentru emiterea de bancnote;

— Le va fi permis să împrumute 10 lire sterline în bancnote pentru fiecare livră de aur depozitată;

— Le va fi permis să consolideze datoria publică şi să o mărească pe baza taxării directe a persoanelor (...). Înfiinţarea băncii a întâlnit o opoziţie foarte puternică, cei mai înverşunaţi fiind bijutierii şi cei care împrumutau mici sume de bani (se temeau de concurenţa exercitată prin „rezerva fracţionară" – emiterea de chitanţe peste valoarea depozitului).

Revenind la rândurile lucrării lui Gardner, în aprilie 1687, regele James al II-lea şi-a exteriorizat gândurile în *Declaraţia pentru libertatea conştiinţei* prin cuvinte care răsună şi astăzi. Referindu-se la ceea ce el defineşte „materie strict religioasă", afirma:

«*Fiind spre binele direct al naţiunii, a fost di*ntotdeauna *contrară înclinaţiei noastre ca aceasta să fie lăsată fără comerţ, depopulând ţinuturile, descurajându-i pe străini. Şi, în cele din urmă, nu se va obţine niciodată rezultatul dorit*» (5). După felul cum a fost folosită cu convingerea că (în cele din urmă) religia nu obţinea niciodată rezultatul dorit, această tendinţă a fost aplicată nu numai de conspiraţia pusă la cale de catolici în dauna coroanei

britanice, ci şi de mişcarea *Puritană* a lui Oliver Cromwell care l-a trimis la eşafod pe tatăl lui James, Charles I, respectiv a dat o „mână de ajutor” Inchiziţiei la „vânătoarea de vrăjitoare” şi la persecutarea presupuşilor eretici. Nu exista comunitate umană care ar fi putut înţelege mai bine cuvintele şi sentimentele regelui James al II-lea decât cea care a suferit, pe „propria piele”, brutala lovitură de stat, consecutiva ruinare comercială, dar şi a maeştrilor şi a afiliaţilor din gildele orăşeneşti. Atunci când în 1717 întâlnirile au început să fie reglementate prin fondarea *Marii Loje*, pe baza „lecţiei” suferite, Masoneria şi-a expus punctul de vedere clarificând imediat că nu este o mişcare religioasă, interzicând chiar şi dezbaterile pe această temă. Asociaţia trebuia să fie o confraternitate cu scopuri sociale, de binefacere, şi aceasta era mai mult decât suficient. Asta nu înseamnă că în sfera intereselor sale nu existau aspecte spirituale – multe ceremonii şi adunări conţin elemente spirituale – dar nu trebuia avut în vedere niciun cult anume.

La fel cum lordul Thomas Macaulay a încercat să-l ridiculizeze după trei sute de ani pe Francis Bacon folosindu-se de „unitatea de măsură” a epocii victoriene (căreia îi aparţinea lordul), nici pentru noi nu ar fi dificil criticarea Masoneriei acum, la trei sute de ani după înfiinţarea ei. Multe din tradiţiile Masoneriei pot apărea naive şi inocente, şi chiar aşa şi sunt. Anumite ceremonialuri pompoase pot apărea învechite şi bizare dar toate ceremoniile au caracteristici similare, începând cu poruncile judecătorilor englezi folosite la celebrarea încoronării unui nou suveran. Totuşi, fără transmiterea acestor aspecte, probabil că totul ar fi fost pierdut, uitat precum elementele sapienţiale ale filosofiei lui Bacon,

recuperabile doar prin „imposibilitatea hiramică” de renaştere din morţi.

= Un cuib de bandiţi =

După perioada de domnie a lui Wilhelm de Orange (şi a consoartei Maria), coroana a fost preluată de regina Anna (sora Mariei) – care a guvernat între 1702 şi 1714. Pentru a se putea clarifica în vreun mod perioada de domnie a acesteia, istoria o include la interiorul perioadei monarhiei Stuart. Dar politica reginei Anna avea prea puţine în comun cu tradiţia familiei, motiv pentru care scoţienii refuză să o recunoască. Maria şi Anna erau fiicele regelui James al II-lea şi ale primei sale soţii – Anne Hyde de Clarendon. După decesul Annei Hyde, James al II-lea s-a căsătorit cu Maria Beatrice d’Este de Modena. Din căsătoria lui James cu a doua soţie s-a născut James Francis Edward Stuart (născut imediat după detronarea soţului), poporul scoţian recunoscând în acesta (şi nu în persoana Annei) suveranul legitim. (În 1683, Anna Stuart – fiica lui James al II-lea, s-a căsătorit cu principele George al Danemarcei – nota traducerii în limba română).

La început, *Protestanţii* Bisericii Irlandeze s-au gândit că nu ar avea probleme cu regina Anna; de fapt, regina nu avea în vedere acest lucru, punând la cale un fel de persecuţie împotriva catolicilor din Irlanda. Cu o atitudine diversă de a tatălui, respectiv a unchiului, Anna a decis să-i excludă pe catolicii cu drept de vot din orice corporaţie, instituţie sau funcţie publică. Le-a împiedicat accesul în şcoli şi universităţi, le-a interzis să-şi desfăşoare activitatea de profesori, restrângând drastic posibilităţile de manifestare şi muncă. După cum se putea prevedea, această iniţiativă s-a dovedit nefastă nu numai pentru catolici, ci şi pentru *Protestanţi* (marea majoritate a populaţiei

Irlandei era catolică) astfel că prin lipsa de activitate şi servicii a catolicilor, suferea implicit şi cealaltă fracţiune. După ce a introdus *Legile Penale* contrare catolicilor din Irlanda, Anna şi-a îndreptat atenţia spre *Protestanţi* adoptând în 1704, împotriva dizidenţilor din Ulster, *Irish Test Act*. *Prezbiterienilor* şi *Reformaţilor* (adversari ai catolicilor şi în prezent) le-a fost interzis accesul la orice formă de activitate, civilă sau militară, aflată sub tutela coroanei. Acestora le era tolerată doar credinţa anglicană. Următorul pas succesiv al reginei Anna l-a constituit Scoţia. Printr-un document oficial s-a adresat Parlamentului scoţian declarându-şi deschis în

5 5 5

tenţia de a desfiinţa vechile instituţii ale ţării. În baza unei dispoziţii normative precedente, reacţia scoţienilor a fost drastică iar intenţiile reginei Anna au fost respinse, fiind considerate ca lipsite de validitate. Era vorba de *Declaration of Abroath* din 1320, Constituţia scoţiană redactată după dorinţa lui Robert Bruce (Robert I al Scoţiei) care, referitor la monarh, spunea: «(...) *să facă în aşa fel încât noi sau regatul nostru să nu fim subjugaţi regelui Angliei sau englezilor*; *este datoria noastră de a ne ridica împreună pentru a-l condamna ca inamic al nostru, ca uzurpator ai drepturilor sale şi ale noastre, pentru a alege rege un alt om, care să fie capabil să ne apere*».

Dat fiind că proiectul Annei prevedea tocmai supunerea regatului scoţian puterii Parlamentului englez de la Westminster, le dădea scoţienilor dreptul legitim de a alege un protector în apărarea suveranităţii lor. Riposta reginei Anna a fost destul de dură, întărită şi de faptul că în baza actului din 1603 prin care cele două coroane au fost unificate, multe ţinuturi scoţiene se aflau în proprietatea nobililor

englezi (şi „prinţul” *Şarlă* are ceva proprietăţi prin România, dar nu se vede decât partea „lucioasă” a afacerii – nota traducerii în limba română), respectiv că un număr important de parlamentari scoţieni erau supuşi ai acestei regine. Pentru a mări această presiune, multe proprietăţi şi-au schimbat proprietarii, titluri şi posesiuni fiind reatribuite acelor familii engleze cărora le-au fost sustrase mai înainte. Această acţiune a contribuit la reuşita acţiunii reginei Anna. A venit momentul ca în Scoţia să se voteze din nou şi pentru a-şi garanta rezultatul dorit, regina Anna a înconjurat Parlamentul scoţian cu soldaţii proprii. Rezultatul dorit de Anna a fost obţinut cu avantajul unui foarte mic număr de voturi, suficiente pentru promulgarea *Act of Union începând* cu 1 mai 1707, Parlamentul scoţian îşi înceta existenţă (6). Din acel moment, coroanele Angliei şi Scoţiei nu numai că au fost unite; Parlamentul care trebuia să decidă destinul naţiunii a fost redus la unul singur, urmând ca din acest moment înainte să se vorbească doar de regatul Marii Britanii (7).

Afrontul cel mai grav pe care a trebuit să-l înfrunte naţiunea scoţiană a fost faptul că statutul de stat independent a fost suprimat, vorbindu-se doar de *Regatul Unit*! Istoria acestei „lovituri de stat” a fost prezentată de poetul (considerat cel mai mare bard al Scoţiei) Robert Burns, mason ilustru, iniţiat în loja *St. David* din Tarbolton la 4 iulie 1781 [devenit, mai apoi, *Maestru* al lojei *St. James* (8)]. Burns scria: «*Adio faimei Scoţiei*; /*Adio gloriei noastre antice*. /*Adio şi numelui de Scoţia*, /*Atât de vestit în istoria adevărată*. / *Să rămână măcar puterea şi credinţa*! *În a mea ultimă oră*, / *spun doar atât*: /

= Scenariul jacobit =

În timp ce aveau loc aceste întâmplări, lojele

Angliei, Scoţiei şi Irlandei încă nu erau fondate; înfiinţarea *Marii Loje* a Angliei era pe aproape, urmată (destul de curând) de cea americană. La interiorul mişcării britanice s-au reliefat fracţiuni opuse care susţineau una din cele două dinastii monarhice. De o parte se aflau cei care o susţineau pe regina Anna, pe de altă parte se aflau cei care îl susţineau pe James Francis Edward Stuart. Ca urmare al *Act of Union* s-a ivit o altă componentă a jocului de intrigi de care trebuia să se ţină cont: cine ar fi urmat la tron după regina Anna. După ce a rămas însărcinată de optsprezece ori, doar cinci copii s-au născut vii şi doar unul singur a trăit mai mult, murind la doar unsprezece ani, Anna nereuşind să dea un moştenitor principelui George al Danemarcei. Scoţienii încercau să găsească o modalitate pentru a scăpa de regina Anna. Lucrurile se precipitau astfel că (pe la 1706) le era clar că regina Anna nu ar mai fi putut avea copii legitimi, regina trebuind să indice un urmaş la tron. Pentru a se afla la adăpost de orice întâmplare neprevăzută, scoţienii au adoptat *Bill of Security*, un act care ar fi dat posibilitatea să nu se conformeze la alegerea succesiunii propusă de regina Anna, dacă această alegere nu ar fi fost acceptată şi de poporul scoţian.

Între timp s-a adoptat *Act of Union* care a zădărnicit orice acţiune a scoţienilor; cu toate acestea, lucrurile nu stăteau chiar aşa de rău pentru scoţieni. Regina Anna a ales ca succesor pe Sofia, fiica lui Frederick al V-lea *Elector* al *Palatinatului* şi a Elizabeth Stuart. Sofia era sora lui Charles (Karl) Louis – principe al *Palatinatului* şi a lui Rupert, principe al Rinului. Comunitatea roza-cruciană era mulţumită de această alegere dar pentru ca treburile să se complice şi mai mult, la moartea reginei Anna

(în 1714), Sofia părăsise – şi ea – această lume. Sofia a fost căsătorită cu Ernst August, *Elector* de Hanovra (şi el decedat). Prin căsătoria acestor doi (Sofia şi Ernst) s-a născut George de Brunswick, noul *Elector* de Hanovra. Miniştrii Whig nu au pierdut timpul şi l-au încoronat imediat (primul din dinastia regală de Hanovra) cu numele de George I al Marii Britanii, în protestele şi contestaţiile fracţiunii Tory din Parlament.

Dat fiind că Sofia era strănepoata regelui James I şi nepoata lui Charles I, autenticul şi legitimul (pe linie masculină directă de la Charles I) succesor ar fi trebuit să fie James Francis Edward Stuart. Fracţiunea Tory şi scoţienii erau conştienţi că dacă s-ar fi un

5 *J* 5 5 5 5

pus această legătură monarhică, casa regală precedentă ar fi putut să dispară sau ar fi fost constrânsă să abdice în favoarea noilor veniţi. De fapt, regele James al II-lea nu a abdicat de la tron, ci a fost detronat şi forţat la exil de către un invadator străin. Fiul acestuia, James Francis Edward Stuart era, din toate punctele de vedere, moştenitorul legitim al tronului; ca urmare, în 1707, scoţienii l-au proclamat rege, cu numele de James al VIII-lea. Motivul principal pentru care fracţiunea Whig refuza să recunoască legitimitatea regalităţii lui James Francis Edward era că acesta a declinat adoptarea religiei (şi, implicit, recunoaşterea Bisericii) Anglicane, după cum cerea Westminster. În afară de catolici şi de celelalte confesiuni religioase, trebuia luată în considerare şi Biserica Scoţiană. George I de Hanovra, mulţumindu-i pe toţi deopotrivă, favoriza aristocraţia Whig, vorbind doar limba germană şi trăind aproape întotdeauna la exteriorul Angliei.

Pârghiile administraţiei guvernamentale au fost preluate de lordul „finanţelor”.

Robert Walpole (care a devenit prim-ministru), inventându-se organismul antidemocratic al *Cabinetului*, un cerc exclusivist de miniştri care se întâlneau de obicei în afara *Camerei Comunelor* pentru a se pune de acord între ei, respectiv pentru a controla politicile care trebuiau adoptate de Guvern. Poporul nu se putea exprima privitor la gestionarea problemelor publice; nici deputaţii rămaşi nu aveau posibilitatea să se exprime, în funcţie de situaţie fiind ţinuţi „la respect” de aşa numiţii *Whips* („biciuitori”) – care acţionau în conformitate cu voinţa membrilor *Cabinetului*. Englezii şi scoţienii loiali dinastiei Stuart au făcut o tentativă de instaurare a principelui James Francis Edward Stuart, dar acţiunea din 1715 s-a dovedit un fiasco, principele fiind constrâns să se reîntoarcă în exil în Franţa, la St. Germain-en-Laye, lângă Paris. La doar trei ani după încoronarea regelui George I, maeştrii şi afiliaţii la corporaţiile (şi gildele londoneze) au fondat, în cele din urmă, „Marea Lojă Unită a Angliei”, dându-se startul Masoneriei moderne.

Această nouă întemeiere a fost caracterizată dintotdeauna ca fiind de origine hanovriană – şi aşa a fost din cauza scenariului politic care a avut loc; că ar fi trebuit să fie şi din punct de vedere al moştenirii ereditare, era o altă problemă. Această tendinţă a devenit determinantă în deceniul al VI-lea al secolului al XVII-lea, când „casa regală georgiană” a început să facă parte efectiv din asociaţie (la început nu a fost chiar aşa, fiind suficient de dat o privire peste *Burke’s Peerage*). *În* 1723, când James Anderson a redactat Constituţia masonică, *Mare Maestru* al lojei Angliei era Philip, al VI-lea duce de Wharton (prima imagine

de la pagina 26 prezentându-l în timp ce primeşte *Sulul Constitutiv* de la predecesorul lui, lordul John Montagu). Dar Philip a fost acuzat la 3 aprilie 1729 de înaltă trădare şi declarat în afara legii pentru că a luptat alături de James Francis Edward Stuart (9); tot Philip a fost fondatorul unei loje jacobite în Spania (10). Puţin câte puţin, influenţa jacobită la interiorul Masoneriei a început să fie din ce în ce mai consistentă, în parte datorită

legăturii cu gildele olandeze, în parte cu *Royal Society*. Printre liderii jacobiţi din această perioadă trebuie amintiţi Henry Marshal (*Maestru* al corporaţiei vânzătorilor de stofe), William Benn (*Maestru* dar şi „prim cetăţean" al capitalei). Aceştia, împreună cu reprezentanţii altor gilde profesionale ale oraşului – Thomas Rawlinson (al drogheriilor), Robert Aslop (al comercianţilor de fier), Edward Ironside, John Blachford (ambii ai lăcătuşilor) şi un frate al lui Blachford – erau cei şapte reprezentanţi ai unei loje (cu William Benn în calitate de *Maestru Venerabil*) devenită faimoasă cu numele de *Benn's Club* (imaginea de mai sus).

= Masoneria de origine Stuart =

Chiar dacă principele Frederick (fiul regelui George al II-lea) a fost afiliat la Masonerie în anii ’30 ai secolului al XVII-lea, abia în 1766 (când alţi trei moştenitori ai regelui au fost afiliaţi, la rândul lor, la Masonerie) legătura dintre Casa de Hanovra şi Masonerie a devenit mult mai strânsă. Membrii casei regale nu au fost doar primiţi în Masonerie, dar s-a găsit şi posibilitatea de a conferi acestora titlul de „ex-maestra”, ca şi cum ar fi fost iniţiaţi urmărind metodologia de iniţiere prevăzută. După cum s-a amintit, cei trei fraţi ai regelui George al III-lea (şi nepoţi ai regelui George al II-lea) erau Edward, Wilhelm şi Henric, toţi având titlul de duce de York, Gloucester, respectiv Cumberland (11). Aceste evenimente aveau loc după moartea regelui George al II-lea, dar şi după intensificarea contradicţiilor dintre Whig şi Tory, contradicţii finalizate prin bătălia decisivă de la Culloden. Rolul lui Frederick în contextul intrigilor masonice are o anumită importanţă şi datorită faptului că istoria oficială l-a prezentat dintotdeauna ca total inactiv (12); dar nu a fost aşa pentru că a fost acuzat de „inactivitate” şi de către fracţiunea hanovriană din care făcea parte. Fiind principe de Wales şi moştenitor legitim al tronului, Frederick era afiliat la o lojă jacobită secretă (cea care se reunea la *Cocoa Tree Caffè* din St. James), care aparţinea de cel mai influent dintre cluburile care-l susţineau pe Stuart, adică *Hell Fire Club*.

Stop joc – este nevoie de o altă mică paranteză. Este timpul să apelăm şi la alte surse de informare, pentru a vedea şi un alt punct de vedere. În acest sens, citatul Zagami ne dă o altă „mână de ajutor”: «(…) *Prin apariţia Roza-Crucii, aspectul sexual în ceremoniile rituale a început să fie trecut cu vederea*

în afară de cei care, peste puţin timp, se vor fi definit ca „Trandafirul Roşu" al mişcării. Succesiv, ideea de „Trandafir Roşu" va apărea la originea „Golden Dawn", mai apoi a „Accademiei Massonice" (care va deveni „Ordo Templi Orientis") a lui Karl Kellner. Elementul conservator care conduce confraternitatea (din spatele „cortinei") de la început, îi împinge către o aparenţă puritană şi castă care, de la publicarea „Malleus Maleficarum" – „Ciocanul vrăjitoarelor" (1486) este folosită pentru „vânătoarea de vrăjitoare", respectiv pentru eliminarea personajelor incomode şi periculoase pentru acest sistem de putere, făcut din minciuni şi ipocrizie. De cealaltă parte, printre magii şi vrăjitorii nobilimii, cei de „neatins" ai sistemului (ţinând cont de poziţia lor socială), se regăseşte dintotdeauna această adoraţie a nudităţii, această atenţie acordată sexualităţii. Iluminaţii elitei au fost cei care au creat bazele, prin celebrul „Hell Fire Club" englez – „Clubul Focului Infernului" – fondat în 1719 de Philip (duce de Wharton), unei serii de „Hell Fire Clubs" la nivel mondial, un fel de „franchising" al satanismului cu mult timp înaintea lui Anton Szandor Lavey, dar cu mult mai exclusivist şi mai snob, cu baze celebre precum Rathfarnham (lângă Dublin, Irlanda). Dintre toţi cei care frecventau acest club se conturează (prin perversiune şi putere ocultă) lordul Francis Dashwood, activ între 1749 şi 1760. Este posibil ca la 1766, deviza acestui club să fi fost „Fais ce que tu voudras – Fă ceea ce ai vrea", preluată apoi de magicianul negru Aleister Crowley. Privitor la numele acestui ordin, Serge Hutin (în „Guverne oculte şi societăţi secrete"), scria: „şi-au atribuit numele de Cavalerii lui St. Francis de Wycombe (numele oficial era Cavalerii lui Saint Francis of Wycombe, Saint Francis fiind lordul Dashwood) pentru natura

particulară a reuniunilor confraternităţii lor, foarte închise”» („închis” are sensul de „secret”, „ocult”).

Revenind la lucrarea de faţă, s-a întâmplat ca Frederick să moară înaintea tatălui său; urmaş la tronul Angliei a devenit primul fiu al lui Frederick, încoronat cu numele de George al III-lea. Dacă faptele nu ar fi luat această turnură, se poate presupune că ideea unui complot la care era asociat şi Frederick (la care se adăuga aversitatea celui din urmă faţă de propriul părinte) l-ar fi putut favoriza pe Charles Edward Stuart spre tronul Angliei, cu eventuala divizare a regatului şi a imperiului în formare (13). Philip, duce de Wharton (*Mare Maestru*) nu a fost singurul care a înfiinţat o lojă masonică în afara regatului britanic (în Spania). Conţii Patrick Gordon şi James Keith (doi prieteni de-ai lui Philip) au pus bazele unei loje în Rusia. George Hamilton a înfiinţat o lojă în Elveţia, iar lordul Winston la Roma. Marea parte a consilierilor şi a oamenilor de încredere ai lui James Stuart erau masoni, la fel ca ducele de Ormonde şi Ezechiel Hamilton [preot anglican care acţiona în favoarea Casei de Stuart la Roma, în *Palazzo Muţi* (14)]. Reprezentanţi de seamă ai masonilor jacobiţi au fost Pierre André O’Neguerty (din Masoneria franco-irlandeză) şi Charles Radcliffe, conte de Derwentwater (15).

Una din problemele principale ale Masoneriei jacobite o constituia faptul că din punct de vedere practic, aproape întreaga Europă era catolică, papa Clement al XII-lea condamnând Masoneria cu fermitate în 1738. Documentele europene lasă de înţeles că acesta ar fi fost rezultatul controlului exercitat de Casa de Hanovra asupra lojelor engleze. Oricare ar fi fost cauza, faptul sigur era că masonii au fost excomunicaţi; în statele care nu se aflau sub

stăpânire papală directă, această normativă a avut efecte puţine (16). Numai la Florenţa existau circa treizeci de mii de masoni, iar în Franţa, regele Ludovic al XIV-lea s-a gândit bine să nu facă publică *bulla* papală în virtutea faptului că o lege care nu era promulgată nu era eficace (17).

În momentul în care Charles Edward Stuart (fiul lui James Francis Edward Stuart) a preluat cauza familiei, marea majoritate a personalităţilor eminente din Franţa erau afiliate la loje recunoscute (autorizate, regulare). Chiar dacă tânărul principe (supranumit *Bonnie Prince*) a vrut sau nu să-şi asume respectivul rol, toţi cei loiali familiei Stuart îl considerau ca autoritate recunoscută a Masoneriei de origine Stuart, urmaşă a celei favorizate cu bunăvoinţă de regele Charles al II-lea. Fiind supravegheat permanent de către reprezentanţii papei, Charles Edward Stuart nu se putea declara de acord şi nici nu putea accepta funcţia în mod public. Pentru a verifica cum stăteau lucrurile, la 21 septembrie 1777, baronul Watcher (trimis de Charles Ferdinand, duce de Brunswick – soţul Augustei, sora regelui George al III-lea) l-a invitat pe Charles Edward Stuart la Florenţa (destul de activă din punct de vedere masonic) pentru a demonstra că este cu adevărat *Mare Maestru*. Charles Edward a negat că ar fi *Mare Maestru*, considerând că ramificaţii diverse ale „frăţiei” nu intrau sub jurisdicţia lui (ca în cazul unui Rit Scoţian apărut în Franţa). Acesta se considera, în mod ideal, *Mare Maestru* al lojelor jacobite, distincte şi separate. Tânărul principe şi-a dat seama destul de repede că invitaţia pe care a primit-o avea un scop secret. Obiectivul urmat de curentul germanic era obţinerea unui eventual răspuns pozitiv şi comunicarea acestui lucru (imediat) Vaticanului. (Nu trebuie uitat că în

„spatele” fiecărui rege catolic se afla un iezuit, pe post de confesor. Iezuiţii s-au specializat pe „direcţia spirituală” a persoanelor de rang înalt, chiar a suveranilor precum regii Franţei, Henry al IV-lea şi Ludovic al XIV-lea – nota traducerii în limba română).

Baronul Watcher a încercat timp de trei ani să forţeze această „recunoaştere”, „adeziune”, garantându-i lui Charles Edward că toate comunităţile masonice de origine germanică îl aşteptau să-l aclame; starea de fapte ar mai fi continuat dacă nu ar fi intervenit Gustav al III-lea, regele Suediei. Gustav al III-lea era *Mare Maestru* al Masoneriei din Suedia şi cunoştea autoritatea de care se bucura Charles Edward în întreaga Europă, dar şi printre afiliaţii din regatul suedez. Gustav al III-lea a intervenit avizându-l pe Charles Edward că invitaţiile repetate erau o capcană, cerând în schimb titulatura de *Mare Maestru* al Ordinului Cavalerilor Templari din Jerusalim, fiind dispus să ofere şi o importantă sumă de bani. Charles Edward şi-a dat consensul dar nu a făcut-o imediat. Titlul cerut ar fi fost preluat de regele Gustav al III-lea în momentul în care el – principele Charles Edward – ar fi murit. Într-o primă fază, se pare că acordul s-a rezolvat într-o manieră echitabilă, dar nu se ştie nimic despre suma de bani, fiind un fapt sigur că regele Gustav al III-lea al Suediei nu a primit niciodată funcţia dorită (19).

Marţi, 24 septembrie 1745, în marea sală de reuniuni a Holyrood Palace din Edinburgh, Charles Edward Stuart primea funcţia de *Mare Maestru* al Ordinului Cavalerilor Templari din Jerusalim. Principele se afla la începutul aventurii care a marcat nereuşita revoltă jacobită împotriva regeleui George al II-lea, încheiată în anul succesiv la 16 aprilie cu înfrângerea trupelor scoţiene în bătălia de la Culloden. De-a lungul perioadei în care reprezentanţii Casei Stuart s-au aflat în exil, funcţia de *Mare Maestru* templar, în Anglia, a fost încredinţată (în numele suveranilor Scoţiei) regenţilor temporari. În septembrie 1745, această funcţie era deţinută de James Murray (duce de Atholl), care i-a succedat lui John Erskine (conte de Mar). Tatăl principelui Charles Edward, James Francis Edward Stuart a redactat o

declaraţie regală şi a constituit un comitet de regenţă, transferând (la 23 decembrie 1743) titlurile (respectiv regenţa) ereditare lui Charles Edward Stuart. În *Analele Ordinului Templului* se aminteşte că atunci când Charles Edward şi-a asumat funcţia, a declarat în prezenţa a zece cavaleri importanţi: «*Puteţi fi siguri că atunci când îmi voi putea exercita integral dreptul meu, va fi preocuparea mea să readuc Ordinul la fastul şi gloria pe care acesta le-a avut când rege al Scoţiei era Wilhelm „Leul”*» [1165 – 1214 (20)].

Una din temele cele mai dezbătute privi! toare la Masoneria de origine jacobită, se referă la I *Chapitre Primordial de Rose Croix*. Acest „capitol” (fondat în 1745) a primit, după doi ani, o Constituţie oficială, prin aşa numitul *Statut Arras*, instituit de Charles Edward Stuart, respectiv vărul acestuia, marchizul de Montferrat. Marchizul, cunoscut mai bine cu titulatura de conte de St. Germain (21), prieten apropiat al *madame* Pompadour şi viitor consilier ministerial la curtea franceză (22), era autorul unui tratat alchimic denumit *Santa Trinosofia*. Titlul de *St. Germain* i-a revenit prin funcţia de *Cancelar al Anticei Frăţii a Roza-Crucii* (instituită de către Robert Bruce în 1371). În imaginea alăturată, într-o gravură din secolul al XVIII-lea (*Bridgeman Art Library*), se disting principele Charles Edward Stuart şi contele de St. Germain prezen-ltând *Statutul Arras* membrilor afiliaţi la Ordin.

Ţinând cont de faptul că *Statutul Arras* sau *Capitolul* sunt prezentate în detaliu în lucrarea editată în 1908 de Albert Mackey, numită *Encyclopedia of Freemasonry*, alţi autori [începând cu George Speth, fondator – în 1886 – al lojei *Quatuor Coronati* (23)] refuză să recunoască fondarea (*Statutul*) din aprilie

1745, pentru că aceasta îl prezintă pe Charles Edward Stuart cu titlul de «*rege al Angliei*, *Franţei*, *Scoţiei* şi *Irlandei*». *Cei* care refuzau recunoaşterea îşi puneau întrebarea: «*Cum a fost posibil acest lucru din moment ce*, *în 1747*, *tatăl lui era în viaţă*? *Documentul este un fals*!». Răspunsul la această „enigmă" este simplu şi clar. După cum s-a văzut, James Francis Edward Stuart i-a transferat prerogativele regale lui Charles Edward Stuart încă din 1743. Mai mult decât atât, cu două zile înainte de ceremonia de primire a titlului de *Mare Maestru* al Templarilor, lui Charles Edward i-au fost recunoscute însemnele regale de către poporul scoţian.

Duminică 22 septembrie 1745, după victoria efemeră a principelui Charles Edward în bătălia de la Prestonpans, clerul –*Prezbit erieni*, catolici, şi *Episcopali* – l-au recunoscut în calitate de moştenitor legitim al tronului, cu numele de Charles al III-lea. Ceremonia a avut loc pe teritoriul abaţiei Holyrood în prezenţa reverendului episcopal William Harper [al vechii biserici St. Paul din Edinburgh (21)]. Pentru că însemnele regale şi coroana Scoţiei se aflau la curtea engleză hanovriană, pe durata ceremoniei, pe capul lui Charles Edward a fost pusă o coroană de laur (de către Laurence Oliphant din Gask). *Memoriile* lui Oliphant confirmă că în dimineaţa acelei zile de sărbătoare, suita principelui s-a mobilizat pentru rezolvarea cât mai bine a fiecărei probleme, inclusiv pregătirea unei coroane de laur înlocuitoare (25). Privitor la pasajul care-l citează pe Charles Edward cu titlul de «*rege al Franţei*», trebuie amintit că reprezentanţii Casei Regale de Stuart au fost văzuţi dintotdeauna ca o conexiune legitimă a monarhiei suverane franceze; Maria, regina scoţienilor, era considerată şi suverana francezilor.

= Franţa şi femeile =

5 5

Mulţi cred că *Revoluţia Franceză* (1789 – 1799) a avut ca forţă propulsoare vreo formă de complot masonic. Este un fals [!!! – este suficient de dat o privire la *Declaraţia Drepturilor Omului* şi *Cetăţeanului* pentru a vedea că autorul încearcă să inducă cititorul în eroare – nota traducerii în limba română] pentru că evenimentele au avut o altă desfăşurare. Ar trebui ţinut cont de un fapt simplu: în cadrul Masoneriei franceze se regăseau reprezentanţi ai clasei medii şi înalte, ai aristocraţiei, adică ai categoriilor pe care „teroarea revoluţionară" intenţiona să le elimine. Echivocul apare din faptul că „cetăţenii" revoluţionari au decis să adopte ca deviză a revoluţiei cuvintele *Liberté*, *Egalité*, *Fraternité*.

Un alt aspect relevant îl constituie faptul că Louis Philippe Joseph, duce de Orléans (17471793, supranumit şi *Philippe Egalité*), *Mare Maestru* al Masoneriei franceze, era un opozant al regelui Ludovic al VXI-lea. Chiar dacă nu a avut nicio ezitare atunci când a votat

pentru executarea regelui (poate şi în speranţa de a se vedea încoronat), nu şi-a imaginat că va avea acelaşi sfârşit ca regele. Chiar dacă Masoneria nu putea rămâne în afara evenimentelor din vremea *Revoluţiei Franceze*, atitudinea acesteia a fost ilustrată exemplar de care marchizul Lafayette. După ce a participat la *Revoluţia Americană*, după ce s-a reîntors în patrie, Lafayette s-a abţinut să ia parte la violenţele şi excesele revoluţionare (26). Fiind vorba de un război intern, acesta considera *Revoluţia Franceză* diversă de cea americană – izbucnită pentru obţinerea eliberării de sub jugul impus de altă naţiune. Mai târziu în timp, va considera că „revoluţia" nu putea fi văzută ca un eveniment cu început şi sfârşit, ci era vorba de un efort continuu şi constant, pentru a garanta «*victoria „dreptului" asupra „privilegiului"*» (27).

Imaginea prezintă sigiliul „Chapitre Primordial de Rose Croix".

În Franţa s-a încercat (încă din 1733) să se consolideze o *Mare Lojă Unită a Franţei*, reuşindu-se abia în 1773 să se pună bazele *Marelui Orient al Franţei în* 1801, reglementările masonice au fost cristalizate în *Régulateur du maçon* cu scopul de a defini *Ritul Masonic Francez* (28). Datorită faptului că la interiorul mediului masonic evaluările privitoare la *Revoluţie* şi la rezultatele acesteia nu erau acceptate de toată lumea, următoarea acţiune a fost favorizarea ascensiunii lui Napoleon Bonaparte în tentativa acestuia de a aşeza la un loc rămăşiţele unei naţiuni (care multora li s-a părut că era fărâmiţată). Un aspect important al Masoneriei franceze era faptul că începând cu 1750, femeile puteau deveni afiliate în lojele anume create pentru ele; iniţiativa a primit numele de *Masonerie Adoptată*. *Această* practică a

luat sfârşit în jurul anului 1860, dar ţinând cont de interesul crescând, în 1952 a luat fiinţă *Marea Lojă Feminină a Franţei*.

Imaginea Masoneriei, sub forma *Libertăţii* (*Marianna*), a fost timp îndelungat o figură populară în Franţa. În realitate, imaginea eroinei care strânge drapelul naţional (reprezentarea războinică a unei *Libertăţi* triumfătoare, sinonim cu *Republica*) este diferită de *Marianna masonică* (imagine a ideii de caritate şi bunăvoinţă). Din cele susţinute de *Marele Orient*, numele de *Marianna* ar deriva din puternica cultură *mariană*, activă în regiunea Languedoc (în Franţa meridională) şi răspândită la nivel popular în întreaga naţiune, spre finele secolului al XVIII-lea (29). Languedoc este zona provensală în care timp de secole s-a perpetuat cultul Mariei Magdalena (ca emblemă a ideilor libere), zonă în care (încă din

secolul al IV-lea) călugării cassianiţi de la *La Sainte-Baume* se considerau apărătorii mormântului sfintei femei (30). *Imaginea prezintă o pictură a lui Charles Mercereau, „Masoneria care educă poporul” („Marianna masonică”), 1875*

Din cele prezentate de autor într-o lucrare precedentă, multe cronici medievale din sudul Franţei o prezintă pe Maria Magdalena în calitate de însoţitoare şi soţie a lui Iisus Hristos, de aici rezultând motivul marii venerări. Magdalena ar fi debarcat pe plajele Languedoc în 44 d.Hr., murind în 63 d.Hr., în orăşelul Aix-en-Provence. Din acest motiv, Cavalerii Templari au consacrat Mariei Magdalena realizarea catedralelor gotice din Franţa; aceleiaşi *Notre Dame de la Lumière*, St. Bernard de Clairvaux („patronatorul” Templarilor), i-a dedicat înfiinţarea Ordinului Cavalerilor Templari (31).

În afară de Franţa, femeile au devenit afiliate ale Masoneriei şi în alte ţări. Se poate discuta despre *Marea Lojă Feminină a Belgiei*, dar şi despre instituţii masonice frecventate de femei, printre care şi *Onorabila Frăţie a Anticei Masonerii* (cu sediul la Londra), implicate în lupta împotriva cancerului. În Statele Unite se află *Le Droit Humaine*, *Uniunea Masonică* (sub auspiciile *Federaţiei Americane pentru Drepturile Omului*) şi *Ordinul Oriental al Uniunii Masonice Internaţionale*, instituţii care permit afilierea femeilor. În Washington se află sediul general al *Ritului Adoptat al Ordinului Internaţional al Stelei Orientului* (pentru soţiile maeştrilor masoni); *Damele Sanctuarului Orientului Nord American* îşi desfăşoară activitatea în spitalele care îngrijesc copiii bolnavi. *Ordinul Internaţional al Fiicelor lui Jov* se adresează fetelor tinere, soţiilor celor care au rude în Masonerie. Cu toate acestea, în termeni generali, Masoneria

continuă să fie o asociaţie rezervată strict bărbaţilor şi în prezent, marea majoritate a *Marilor Loje* continuă să nu admită femei printre afiliaţi.

Note:

— Pagina de internet a vânzătorilor de stofe este http://www.thedrapers.co.uk.

— Despre acest argument şi despre proprietăţile templare din Londra s-a discutat deja în capitolul 7.

— Ca şi termenul italian *mestiere*, derivă din cuvântul latin *minister*, care înseamnă *servitor*, *persoană de ajutor*.

— Pagina de internet a *City & Guilds* este http://www.city-and-guilds.co.uk

— E. Thornton Cook, *Their Majesties of Scotland*, London, John Murray, 1928, cap. 22, pag. 397.

— O listă completă cu cei care au votat şi preferinţele lor, *contra* sau *pentru* promulgarea *Act of Union* apare în lucrarea principelui Michael of Albany, *The Forgotten Monarchy of Scotland*, Shaftesbury, Element Books, 1988, *Appendix III*, pag. 351 – 354 (a se avea în vedere şi pagina de internet http://www.Graal.co.uk la secţiunea *Forgotten Monarchy*).

— Un rezumat complet şi interesant privitor la evenimentele perioadei *Act of Union* apare în G.S. Pryde, *The Treaty of Union Between Scotland and England*, London, Thomas Nelson, 1950.

— Mai multe detalii despre Masoneria scoţiană se pot avea consultând pagina de internet a *Marii Loje a Masoneriei Antice şi Acceptate* din Scoţia, http://www.grandlodgeofscotland.com.

— *Burke's Peerage, Baronetage and Knightage*, London, Burke's Peerage, 1970, la secţiunea *Wharton*.

— Frank McLynn, *The Jacobites*, London, Routledge & Kegan, 1985, cap. 8, pag. 140.

— John Hamill, *The Craft*, London, Crucible, 1986, cap. 3, pag. 47.

— lui, pag. 45.

— Sir Compton Mackenzie, *Prince Charlie and his Ladies*, London, Cassell, 1937, pag. 199, 200.

— Frank McLynn, *Charles Edward Stuart*, London, Routledge & Kegan, 1985, cap. 37, pag. 532.

— Frank McLynn, *The Jacobites*, cât., cap. 8, pag. 140.

— Alec Mellor, *La charte inconnue de la franc-maçonnerie chrétienne*, Tours, 1965, pag. 119, 120.

— Frank McLynn, *Charles Edward Stuart*, cât., cap. 37, pag. 533.

— Carlo Francovich, *Storia della Massoneria în Italia*, Firenze, 1974, pag. 220.

— lui, pag. 534, 535.

— Prinţul Michael of Albany, *The Forgotten Monarchy of Scotland*, cât., cap. 13, pag. 184.

— A se avea în vedere şi Andrew Lang, *Historical Mysteries*, London, Thomas Nelson, 1904. Contele de St. Germain (*Cancelarul* roza-crucian al lui Charles Edward Stuart) a fost fiul lui don Juan Tomazo Enriquez de Cabrera, conte de Melgar şi Castiglia, şi al Mariei Anna, „damă" la curtea reginei Spaniei şi văduvă a regelui Carlos al II-lea al Spaniei. În registrul bisericii prusace din Eckemförde a fost înregistrată data morţii acestuia (27 februarie 1784), respectiv a funeraliilor celebrate la 2 martie 1784. [O mică paranteză. Regele Carlos al II-lea al Spaniei, 1661 – 1700, a fost fiul regelui Philip al IV-lea şi al Mariannei de Austria. Regele Carlos al II-lea a fost căsătorit de două ori. În 1679 s-a căsătorit cu Maria Luisa d'Orléans, nepoata lui Ludovic al XIV-lea – ce mică este „lumea regală"!!! – iar a doua oară, în 1690, cu Maria Anna de Neuburg (din *Enciclopedia*

Universale Rizzoli Larousse, vol. III, 1964) – paranteza traducerii în limba română].

— David Loth, *Lafayette*, London, Cassell, 1952, cap. 4, pag. 36.

— *Quatuor Coronati* erau cei patru martiri creştini, afiliaţi la *Arta* prelucrătorilor pietrei, numiţi Claudius, Castorius, Simforian şi Nicostrat, persecutaţi şi ucişi în secolul al III-lea de imperatorul Diocleţian. [Referitor la cei patru *Coronati*, *Enciclopedia Universale Rizzoli Larousse*, vol. IV, furnizează o altă explicaţie. Cei patru sfinţi *Coronati* ar fi fost martiri romani, ucişi de Diocleţian în 304; aceştia se numeau Secundus, Severian, Carpofor şi Victorin, „patroni" ai sculptorilor, ghipsarilor şi zidarilor, fiind sărbătoriţi la 8 noiembrie. Cu denumirea de *Martiri Coronati*, o altă sursă romană – *Sacramentariul Gregorian* – îi indică pe aceştia cu numele de... Claudius, Castorius, Simforian (sau Sinforian), Nicostrat şi Simpliciu, care nu erau romani, ci din regiunea Pannoniei, actuala Ungarie – nota traducerii în limba română].

— Acest eveniment a fost amintit în registrul local în data de 7 mai 1745: «*William Harper*, *ministru episcopal din Bothkiner* (...), *activ în ajutarea* şi *asistarea rebelilor* (...), *în aşteptarea fiului uzurpatorului la Falkirk*».

— Prinţul Michael of Albany, *The Forgotten Monarchy of Scotland*, cât., cap. 13, pag. 183, 184.

— David Loth, *Lafayette*, cât., cap. 13, pag. 206.

— lui, cap. 16, pag. 244.

— *Beaux Arts Magazine*, Paris, ediţie a *Muzeului Masoneriei*, în asociere cu *Marele Orient al Franţei*, 2000, pag. 15.

— lui, pag. 27.

— O prezentare detaliată a istoriei Mariei

Magdalena, a *locului sacru* de la *La Sainte-Baume*, a abaţiei *Saint Maxim*, se găsesc în lucrarea lui Laurence Gardner, *The Magdalene Legacy*, London, HarperCollins/Thorsons-Element, 2005, tradusă în limba română cu titlul *Moştenirea Magdalenei*.

— E.C.M. Begg, *The Cult of the Black Virgin*, London, Arkana, 1985, cap. 4, pag. 103.

Capitolul 17 – «În America»

= Ritul scoţian =

Printre susţinătorii francezi ai lui James Francis Edward Stuart s-a aflat şi *Ca*

5 5

valerul Andrew Michael Ramsay (1686 – 1743), politolog şi (pentru o perioadă, în 1724) *tutore* al micului principe Charles Edward – de doar patru ani (1). Personalitate excentrică, chiar dacă s-a declarat în mod deschis „jacobit", nu era prea stimat de James Francis (care-l vedea „iritant"); poate de aceea, funcţia lui de *tutore* nu a durat decât un singur an. Scoţian din naştere, Ramsay a petrecut o bună parte a vieţii la Paris, devenind în 1737, *Orator* al *Marii Loje* din Franţa, iar după aceea *Cancelar* al *Marii Loje* din Paris. În mediul masonic, numele lui este amintit mai ales pentru discursul scris de acesta pentru inaugurarea unei *Mari Loje*, la 21 martie 1737. Se pare că nu există nicio mărturie că Ramsay a dorit să imprime (în mod voluntar) o direcţie anume; acel document a circulat foarte mult în mediile interesate, constituind bazele *Ritului Antic şi Acceptat*, mai cunoscut ca *Ritul Scoţian* (cu structura caracteristică formată din 33 de grade iniţiatice). Trebuie subliniat că exista o mare diferenţă între vechiul sistem al Roza-Crucii (al Casei de Stuart) în Franţa şi noua formă (revăzută şi adăugită) care s-a impus în Masoneria scoţiană. Aceasta din urmă îşi avea liniile

călăuză direct în discursul lui Ramsay şi chiar dacă a adoptat termenul de *Antică*, nu se găsesc referinţe despre ceremonialurile specifice legate de cele 33 de grade mai înainte de 1760 (2). Definiţia de *Scoţiană* – *Ecossias* – era aplicată cu scopul de a remarca diferenţa faţă de *Ritul Englez* – *Anglais* – care a început să fie cunoscut în Franţa începând cu 1725 (3) – noua denumire a fost posibilă (şi) datorită originii lui Ramsay.

Un aspect important al *Ritului Scoţian* constă în faptul că structura prevăzută (care trebuia împărţită în 33 de grade) este în realitate, ceva formal, întrucât parcursul este imaginat ca o serie de progrese personale ale iniţiatului, oferindu-i celui care priveşte de la exterior un cadru evolutiv având ca bază ideea de „grade superioare”. Din punct de vedere practic, ultimul grad masonic – cel de *Maestru* – este gradul al treilea, comun cu *Capitolul Arcului Regal*. Este important să nu se confunde acest *Rit Antic* şi *Acceptat* cu mişcarea din Anglia şi Irlanda a lojelor *Anticilor* (mai precis cu *Antica* şi *Onorabila Frăţie a Masoneriei Antice* şi *Acceptate*). *Este* vorba de o instituţie diversă, la fel ca *Masoneria Antică Liberă* şi *Acceptată* din Scoţia; pe lângă acestea, *Ritul Scoţian* este divers de *Ordinul Regal al Scoţiei* (despre care s-a discutat în capitolul 7). Ramsay a creat o legătură aproape mitologică între Masonerie şi Cruciade, perioadă în care (din cele susţinute de el) existau loje numeroase în Germania, Italia, Spania şi Franţa de unde, începând cu anul 1286, mişcarea a ajuns în Scoţia (4). Această *situaţie* – *soluţie* era foarte mult pe placul Franţei deoarece, lăsate de-o parte conotaţiile creştine, Masoneria primea o tentă cavalerească, întâlnită şi în prezent la *Ritul Scoţian*. În realitate, Ramsay nu a stabilit cele treizeci şi trei de grade;

declaraţia acestuia a implicat, respectiv a stârnit interesul multor persoane, stimulându-le să inventeze şi să pună bazele unui program care să se adapteze cu modelul cavaleresc intuit în documentul acestuia.

Cu toate că era afiliat la Masonerie, Ramsay era un catolic convins, chiar dacă educaţia de bază era de natură prezbiteriană. Ca urmare, opinia acestuia referitoare la femei putea fi considerată ca „folcloristică", fiind primul care susţinea că femeile nu trebuiau admise în „frăţie", pentru că «*prezenţa acestora putea contamina puritatea principiilor* şi *a obiceiurilor*». *În* mod divers faţă de Ramsay, Charles Edward Stuart a crescut la Roma, într-un mediu catolic, dar o scrisoare scrisă de acesta (păstrată în original printre documentele istorice ale Casei Stuart la Windsor) aminteşte că, la vârsta de treizeci de ani (în 1750) a refuzat o afiliere catolică londoneză la *New Church in the Ştrand* (redenumită mai apoi *St. Mary-le-Strand*): «*Cu scopul de a face mai autentică* şi *mai puţin vulnerabilă la interpretările maliţioase renunţarea mea la erorile Bisericii Romei, în anul 1750 am fost la Londra* şi *în capitală m-am dezis de religia romană, îmbrăţişând pe cea a Bisericii Angliei, stabilită prin lege în treizeci* şi *nouă de articole, prin care eu sper să trăiesc* şi *să mor*» (5).

Lăsând la o parte provocarea adresată propriei Biserici prin care se „lega" Masoneria de lumea şi perioada Cruciadelor creştine, Ramsay intenţiona prin declaraţia lui să îndepărteze asociaţia de istoria evenimentelor templare, respectiv de „amprenta" scoţiană a gildelor şi corporaţiilor londoneze. Ramsay susţinea că Masoneria este regatul «*principilor religioşi şi războinici, care doreau să ilumineze, să edifice* şi *să protejeze templele vii ale Preaînaltului*». *În* funcţie de punctele de vedere ale fiecăruia, nu este

corect să se slăvească (sau să fie acuzat) *Cavalerul* Ramsay pentru că ar fi fost artizanul *Ritului Scoţian* care a apărut după celebra lui declaraţie. Nu se poate pune la îndoială faptul că intervenţia lui a deschis calea dezbaterilor, inspirând introducerea celor instituite ulterior; în mod sigur, lui i se poate recunoaşte folosirea termenilor de *Antic* şi *Scoţian*. *Cu* toate că (după cum s-a precizat de multe ori) Masoneria nu este o instituţie religioasă, *Ritul Scoţian* are câteva tente de acest gen, cu o accentuare particulară a figurii lui Dumnezeu. După obţinerea celui de-al 3-lea grad iniţiatic, gradele de la al 4-lea la al 14-lea ale *Ritului Scoţian* (şi ale *Lojei de Perfecţionare* a acestuia) sunt cunoscute drept „grade inefabile”. Dintr-un punct de vedere aproape cabalistic, obiectivul principal al acestora este meditarea la «*numele inefabil al lui Dumnezeu*», cu o atenţie aparte dedicată virtuţilor morale. Gradele de la al 15-lea la al 18-lea formează *Capitolul Roza-Crucii*, fiind concentrate (mai ales) pe chestiuni religioase, filosofice şi etice. Gradele finale, de la al 19-lea la al 30-lea, sunt gradele *Cavalerului Kadosh* (*Kadosh* cu sensul de *sanctitate*, *sfinţenie*), au o natură cavalerească, dezbătând teme filosofice, precum justiţia şi responsabilitatea omului. Gradele 31 şi 32 sunt gradele *Consistoriului*, ocupându-se de tratarea idealului propriu, a propriei interiorizări corelată cu armonia spirituală şi temporală. [După cum se întâmplă în toate ramurile Masoneriei, activităţile desfăşurate sunt în funcţie de *Marile Loje*; de aceea, descrierile care urmează trebuie înţelese în sens general şi nu ca explicaţii (sau descrieri) specifice, precise şi absolute ale structurii *Ritului* Scoţian]. Organizate conform unei secvenţe de cadre vivace şi colorate, ceremoniile *Ritului Scoţian* (sau

„gradele albastre” cum sunt numite de lojele nord americane) sunt mult mai scurte decât ceremonialurile tipice, tradiţionale, *st\q Artei*, nefiind nevoie să se memoreze pasaje lungi.

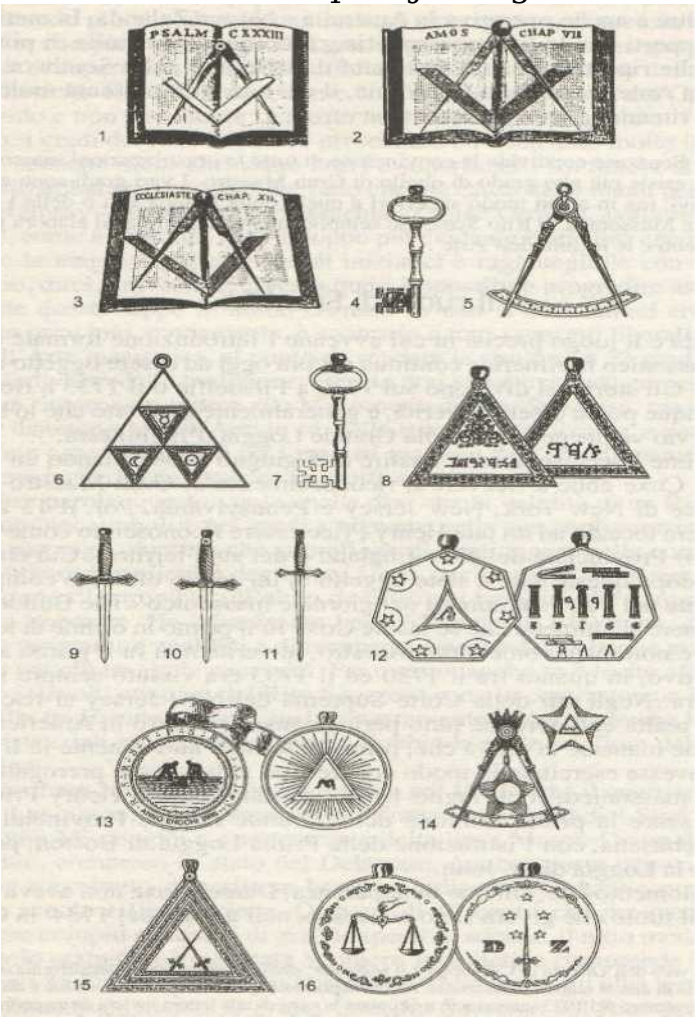

Ultimul grad, al 33-lea, este divers de cele precedente, fiind un fel de recompensă, de premiu moral pentru dobândirea celorlalte grade sau pentru obţinerea dreptului de ocupare a unei poziţii oficiale. Acest grad este de competenţa *Curţii de Onoare*, fiind acordat cu contribuţia *Supremului Consiliu*; nu poate

fi cerut şi (cu atât mai mult), negociat! (Asta rămâne de văzut!!! – nota traducerii în limba română). *Imaginea alăturată prezintă o primă parte a gradelor Ritului Scoţian*

Anumite grade ale *Ritului Scoţian* au un conţinut foarte interesant, cu toate că altele sunt scurte şi superficiale.

Un factor care creează o anumită „stânjeneală" rezultă din faptul că (din cauza idealurilor urmate de Ramsay) anumite grade se prezintă ca *Ordine Cavalereşti* de sine stătătoare. Obstacolul cel mai evident este un altul: chiar dacă marea majoritate a gradelor iniţiatice se poate dobândi printr-o apropiere (s-ar putea spune, „universală"), este imposibil să se continue în mod corect de-a lungul tuturor acestor etape dacă adeptul nu s-a declarat creştin (mai precis, cum se pot împăca noţiunile *semitice* – *evreieşti*, adică asocierea acestor noţiuni cu concepţiile unui fundamentalist islamic, în cazul în care un evreu şi un arab ar deveni „fraţi masoni" – nota traducerii în limba română). În mod evident, acest principiu este contrar tuturor preceptelor (normelor) liberale prevăzute de *Arta masonică*, astfel că structura celor 33 de grade devine ceva divers faţă de tradiţie. Acest fapt nu este evidenţiat ca o critică a Masoneriei de *Rit Scoţian*, ci doar pentru a o distinge de *Arta* în sine – de deplinătatea tradiţiei acesteia, respectiv pentru a înţelege de ce mulţi dintre *Maeştrii* masoni ai *Artei* o percep ca ceva de sine stătător, ca o entitate separată. Cu alte cuvinte, aceasta înseamnă că validitatea unui *Rit* nu stă nici în simboluri, nici în grade şi nici în configurarea internă, ci în obiectivele pe care le stabileşte să le îndeplinească într-o comunitate. De exemplu, *Southern Jurisdiction* a Statelor Unite şi-a axat acţiunea filantropică pe ajutorul acordat copiilor

care au dificultăţi de învăţare. A organizat circa 162 de centre de educare care urmează programe analitice şi de recuperare, puse la dispoziţie gratuit celor care au nevoie. Din acest motiv, chiar dacă este justă afirmaţia că aspectele creştine ale *Ritului Scoţian* sunt în contrast cu normele tradiţionale, trebuie recunoscut – la fel de sincer – că activităţile de asistenţă reprezintă (fără îndoială) partea cea mai importantă a eticii creştine.

Northern Jurisdiction a fost fondată în 1867 şi are sediul general la Lexington, în Massachusetts. Include cele cincisprezece state situate la est de fluviul Mississippi, respectiv la nord de linia *Mason – Dixon* a fluviului Ohio, inclusiv statul Delaware. Şi această instituţie se ocupă cu ajutorarea copiilor care au probleme cu şcoala şi cu educaţia. Asociaţia are 47 de centre care desfăşoară activităţi educative, totul în mod gratuit. Mai sus citata *Southern Jurisdiction* cuprinde cele treizeci şi cinci de state americane rămase, Districtul Columbia, respectiv celelalte teritorii şi posesiuni americane. Primul *Suprem Consiliu* al *Ritului Scoţian* (al *Southern*) a fost fondat în 1801 la Charleston, în Carolina de Sud. (Poate nu este „întâmplător" faptul că oraşul Charleston se află pe paralela de 33° nord – nota traducerii în limba română). În afara Statelor Unite şi ale provinciilor sale, Masoneria *Ritului Scoţian Antic şi Acceptat* este destul de populară şi răspândită în Canada, dar este operativă în Australia şi Noua Zeelandă. Referitor la raporturile cu întregul corp masonic, poate că nu este nimic mai concis decât cele susţinute de *Orientul* american californian al *Southern Jurisdiction* (a cărui pagină de internet prezintă multe explicaţii şi legături):

«*Ritul Scoţian împărtăşeşte convingerea tuturor*

organizaţiilor masonice că nu există un grad mai mare decât *acela de „Maestru" mason. Celelalte grade sunt aspecte adiţionale, cu nimic superioare celor din „Loja Albastră" sau din „Loja Artei masonice". Ritul Scoţian nu face decât să elaboreze şi să amplifice învăţăturile şi lecţiile „Artei"*» (6).

= Rolul lui Franklin =

Data (şi locul precis) în care s-a petrecut introducerea oficială a unui rit masonic în America continuă să fie şi astăzi obiect al dezbaterilor. Istoricii sunt împărţiţi între *1730 – Philadelphia* sau *1733* – Boston. Oricare ar fi adevărul, este un fapt acceptat că punctul de pornire a fost *Marea Lojă* a Angliei. Primele mărturii tind să susţină că la 5 iunie 1730, un anume Daniel Coxe a primit recunoaşterea de *Mare Maestru* al provinciilor New York, New Jersey şi Pennsylvania. După aceea, la 13 aprilie 1733, a venit rândul unui anume Henry Price să fie recunoscut *Mare Maestru* provincial al New England şi al teritoriilor sale (care depindeau de această provincie). Ceea ce s-a întâmplat după aceste date a fost obiectul unei dezbateri îndelungate care a apărut în foileton în 1923, în paginile ziarului masonic *The Builder* (7). În general, se admite că dacă Coxe a fost (din perspectiva timpului) numit primul *Mare Maestru*, adevărul este că nu a fost primul activ deoarece, între 1730 şi 1733 a trăit în Anglia. Actele *Curţii Supreme* din New Jersey lasă de înţeles că acesta a fost periodic în America, dar ceea ce lipseşte este proba că, înainte de întoarcerea în Anglia, şi-a exercitat (în mod concret şi activ) atributele de lider masonic. Prima reuniune a *Marii Loje Provinciale* a statului Massachusetts (care a dus la înfiinţarea primei loje din Boston, devenită mai apoi *Loja St. John*) a fost organizată la 30 iulie 1733 de către Henry Price. Din

moment ce (cel puţin în aparenţă) Daniel Coxe nu şi-a exercitat titlul acordat, în august 1734 (8), *Marea Lojă* a Angliei a stabilit să-l suspende din funcţie, extinzând autoritatea lui Henry Price pe întreg teritoriul nord american.

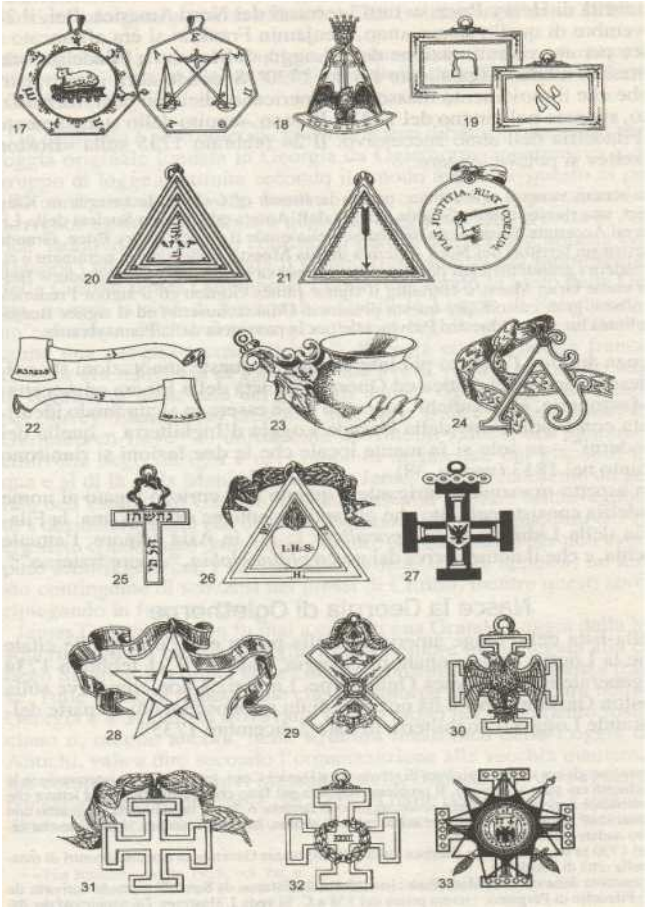

La 28 noiembrie al aceluiaşi an, Benjamin Franklin i s-a alăturat lui Price pentru reorganizarea unei *Loje St. John* la Philadelphia [înfiinţată în mod independent încă din 1730 (9)]. Conform altor opinii, s-ar părea că mişcarea masonică americană (se poate spune „oficializată”) a luat fiinţă în iunie 1733 la Boston, după care a urmat mutarea la Philadelphia, în anul succesiv. La 24 februarie 1735, în *Boston Gazette*

se putea citi: «*Vinerea trecută a avut loc în cadrul „Bunch of Grapes”, taverna din King Street, o reuniune oficială a Marii Loje a Anticei şi Onorabilei Frăţii a Masoneriei Libere şi Acceptate în cursul căreia, domnul Henry Price, Mare Maestru al teritoriilor americane ale Majestăţii Sale, a avut onoarea să numească şi să recunoască marii oficiali pentru perioada succesivă, adică a cavalerului Andrew Belcher în calitate de nou Mare Maestru; a domnului James Gordon şi a domnului Frederick Hamilton cu funcţia de Mare Custode pentru această provincie şi a domnului Benjamin Franklin în calitate de Mare Maestru Provincial pentru provincia Pennsylvania*». *Aspectul* cel mai important rezidă din denumirea *Societăţii Antice şi Onorabile a Masoneriei Libere şi Acceptate* – *Anticii* – care nu trebuie confundată cu instituţia *Marii Loje* a Angliei – aceea a *Modernilor* – ţinându-se cont că cele două s-au unit abia în 1813. Un alt aspect masonic intrigant dar şi mai curios, se referă la numele de *Philadelphia*. În Antichitate exista o localitate cu această denumire (a se vedea şi *Apocalipsa 1*: *11*) în Asia Mică – actuala Turcia, numele derivând de la cuvântul grec *Philadelphia* – *„dragostefrăţească”* (10).

Imaginea de mai sus prezintă o a doua parte a gradelor masonice (Un fapt foarte intrigant, în cadrul gradelor masonice, este prezenţa iniţialelor *ÎN S* la interiorul simbolului gradului al 26-lea, aceleaşi iniţiale care sunt folosite şi în însemnele iezuiţilor – nota traducerii în limba română).

= Ia fiinţă *Georgia* lui Oglethorpe =

Pe lista cu lojele americane ale primei ere, după cele citate, se află loja din Savannah (Georgia), înfiinţată la 21 februarie 1734 de generalul englez James Oglethorpe.

Vestea nu a apărut în *Boston Gazette*, ci se ştie de o recunoaştere din partea *Marii Loje* a Angliei, din data de 2 decembrie 1735 (11). Confuzia dintre aceste date a generat o nouă serie de polemici şi opinii în revista oficială *The Builder* din anul 1926: «*Istoricii Masoneriei au încercat timp îndelungat să adune informaţiile referitoare la apariţia „frăţiei „în Georgia* şi *a unei Mari Loje în acest stat*» (12). Un element a reieşit cu claritate din aceste dezbateri: că loja originală fondată de Oglethorpe în Georgia aparţinea acelui grup de loje constituite conform „modelului antic", aceasta ducându-ne la configurarea unui scenariu care, cu o bună aproximare, s-ar putea aplica la orice lojă a timpului apărută în America (unde s-au ivit conflicte de date precum în cazurile mai sus prezentate). Eleanor Oglethorpe (a se vedea şi capitolul 5), sora reprezentantului „coroanei" James Oglethorpe – cel care a fondat statul Georgia, a construit oraşul Savannah şi a pus bazele *Lojei lui Solomon*, era o susţinătoare entuziastă a mişcării jacobite din Anglia, fiind descrisă ca o *conspiratoare înfocată* (13).

Căsătorită cu un nobil francez, Eleanor era marchiză de Mézières, dar a trăit timp îndelungat în Anglia, în casa generalului James Westbrook, din Godalming (în Surrey). Eleanor a crescut la curtea franceză a Casei de Stuart din St. Germain-en-Laye (14) şi la fel ca şi fratele ei, era deplin implicată în comploturile de o parte şi de cealaltă a Canalului Mânecii. Chiar dacă oficial James era un general al armatei regelui George al II-lea, capacităţile militare ale acestuia lăsau de dorit, astfel că, după rebeliunea nereuşită a jacobiţilor din 1745, a fost condamnat de curtea militară pentru laşitate şi pentru că nu a ştiut să înfrângă, cu oamenii lui (poate anume), un

contingent modest de scoţieni în apropiere de Clifton [în timp ce aceştia se regrupau fugind de la Derby (15)].

James Oglethorpe nu s-a aflat niciodată la conducerea unei *Mari Loje* a Masoneriei engleze. Familia lui a rămas mult timp ataşată, la nivel înalt, cu Casa Regală de Stuart, dar şi cu „establishment”-ul finanţelor franceze. Toate lojele masonice pe care Oglethorpe le-a fondat în Georgia şi Savannah îşi aveau rădăcinile în mişcarea roza-crucianã sau, mai bine, în structura masonică a *Lojei Anticilor*, adică conform organizării după regulile vechi (după cum apare în arhivele masonice ale Georgiei), cu recunoaşterea consecutivă de către *Marea Lojă* londoneză din 1735. În acest document nu este citat deloc Henry Price, acest eveniment având loc tocmai când Oglethorpe a revenit temporar în Anglia, înainte de a se reîntoarce în Georgia, însoţindu-l pe misionarul *Metodist* John Wesley (în februarie 1736).

= Washington şi Revere =

Probe ulterioare care atestă orientarea iniţială a Masoneriei americane către o structură modelată pe cea a *Anticilor* au apărut prin eforturile lojei londoneze de cercetare *Quatuor Coronati* (16). Până în 1813, anul unificării dintre lojele londoneze rivale, ale *Anticilor* şi *Modernilor*, *Marea Lojă* a Angliei nu a recunoscut *Capitolul Arcului Regal*. *Cu* toate acestea, la 22 decembrie 1757, trei „fraţi” masoni au fost înălţaţi la gradul *Sfântului Arc Regal* la Fredericksburg, în Virginia. (Era vorba de loja în care, la 4 noiembrie 1752 a fost afiliat George Washington, dobândind gradul de *Maestru* la 4 august 1754). După aceea, la 28 august 1767, *Capitolul Arcului Regal* al *Lojei St*. *Andrew* din Boston, a acordat primul grad de *Cavaler Templarla* o primă vedere, această lojă a

obţinut *Capitolul* său (al *Arcului Regal*) din partea *Marii Loje* a Scoţiei, în noiembrie 1762. (Este bine de precizat că un grad masonic „templar” este ceva divers de apartenenţa la Ordinul Cavalerilor Templari din Jerusalim). Cheia finală a parcursului masonic este tocmai *Arcul Regal*, fiind reprezentat de „ipotenuza” care se află pe pământ la picioarele masonului de pe frontispiciul lucrării *The Mirrour of Policie*. La interiorul *Sfântului Arc Regal*, *pâinea*, *aurul*, punctul de la centrul cercului, „Piatra Filosofală” şi *Arca Alianţei* îşi găsesc o origine comună urmând un parcurs care în cele din urmă, aduce o notă de adevăr în povestea *viţelului de aur* a lui Aaron şi a procesului alchimic petrecut în templul din Peninsula Sinai.

Mărturii privitoare la acordarea (în 1767) gradului de *Cavaler Templar* lui William Davis, la Boston, precizează că printre oficialii prezenţi la ceremonie se aflau şi reprezentanţi ai lojei *Glittering Star* a armatei engleze, lojă recunoscută de către *Marea Lojă* a Irlandei. Cercetările efectuate de loja *Quatuor Coronati* precizează că Masoneria americană de început nu era atât de dependentă de *Marea Lojă* engleză după cum se credea de obicei. În realitate, rădăcinile Masoneriei americane se regăseau destul de clar în tradiţia masonică scoţiană şi irlandeză a lojelor *Anticilor Multe* persoane au crezut că soldaţii englezi detaşaţi peste ocean au aflat de gradul de *Cavaler Templar* şi de *Capitolul Arcului Regal* pe când se aflau la Halifax, în Noua Scoţie, dar această observaţie este o tentativă puerilă de a devia atenţia de la ceea ce are importanţă: tradiţia *Arcului Regal* era mai bine înrădăcinată în Lumea Nouă decât putea să-şi imagineze „establishment”-ul Masoneriei engleze. Această dilemă este rezolvată cu uşurinţă în momentul în care se ia în considerare că înainte de a

debarca în Statele Unite, loja *Glittering Star* a fost activă în Irlanda între 1759 şi 1765. Cea mai veche referinţă privitoare la *Capitolul Arcului Regal*, întâlnită într-un document (*Verbal*) masonic, provine din Irlanda, din anul 1752 (17), America adoptând acest grad cu mult înainte ca acesta să fie recunoscut în patria – mamă.

A doua persoană care a primit gradul de *Cavaler Templar* al *Capitolului Arcului Regal* american, a fost argintarul Paul Revere, gradul fiindu-i oferit de *Capitolul* lojei *St. Andrew* din Boston, la 11 decembrie 1769. După aceea, pentru rolul activ jucat în aşa-numitul *Tea Party* de la Boston dar şi pentru atribuţiile militare şi strategice deţinute în cursul *Revoluţiei Americane*, Revere a fost ales *Mare Maestru* al *Marii Loje* a *Anticilor* din Massachusetts. O a treia persoană care a obţinut gradul de mai sus a fost Joseph Warren, la 14 mai 1770. Warren a fost *Marele Maestru* al lojei *St. Andrew*, dar şi unul din primii eroi ai *Revoluţiei Americane*, murind pe câmpul de bătălie de la Bunker Hill. Tradiţia spune că atunci când confraţii masoni (care luptau alături de el) au văzut cadavrul acestuia, au plantat o ramură exact în locul în care a căzut (ca amintire a ramurii de salcâm plantată pentru a semnala mormântul lui Hiram Abiff). După acest episod (dacă este autentic sau nu este o altă „afacere”) se conturează una din anomalile *Revoluţiei Americane în* calitate de *Mare Maestru* al lojei *St. Andrew*, Warren se putea baza în „staff”-ul propriu (dar şi în grupul de afiliaţi) pe un mare număr de soldaţi (ca întăriri a regimentelor britanice staţionate în jurul oraşului Boston). În perioada războiului (1775 – 1783), existau numeroase loje masonice americane adepte ale tradiţiei dusă mai departe de mişcarea *Anticilor* şi cu ajutorul afiliaţilor din trupele engleze.

Din cauza războiului, la un moment dat, a existat posibilitatea ca membrii unei loje să devină adversari ai altor membri ai aceleiaşi loje, o situaţie destul de delicată mai ales pentru englezi.

Alţi afiliaţi emeriţi ai lojei *St. Andrew* erau Samuel Adams, John Adams, William Dawes şi Thomas Hutchinson. Aproape jumătate din cei 56 de membri semnatari ai celebrei *Declaraţii Americane de Independenţă* erau afiliaţi ai Masoneriei. Din cei 55 de delegaţi la *Convenţia Constituţională*, 31 dintre ei erau masoni; la fel ca şi cei 33 de generali (din 74) care se aflau în subordinea lui George Washington.

= Scoţienii şi Lumea Nouă =

5 5

Influenţa tradiţiei scoţiene în evenimentele care au dus la *Războiul American de*

5 5 5

Independenţă a fost crescută în virtutea opoziţiei împotriva unui inamic comun, Casa Regală de Hanovra. Acţiunile jacobite nu au încetat după înfrângerea suferită în bătălia de la Culloden. La 15 mai 1746, Parlamentul englez a hotărât ca prizonierii să fie transferaţi pe teritoriu englez pentru a fi încarceraţi în închisorile din Londra, York şi Carlisle. În aceste oraşe (aflate în afara jurisdicţiei tribunalelor scoţiene) procesele ar fi putut avea un caracter superficial, iar pedepsele ar fi putut fi brutale şi exemplare. La Londra, de exemplu, prizonierii consideraţi vinovaţi erau spânzuraţi în public, dezmembraţi, după care capul era înfipt în unul din vârfurile gardului de la Temple Bar. Wilhelm, duce de Cumberland şi fiu al regelui George al II-lea, a continuat să-şi manifeste ostilitatea faţă de tradiţia scoţiană şi după bătălia de la Drumossie Moor. În continuare, Parlamentul a aprobat *Disarming Act*, prin

care li se interzicea scoţienilor să poarte hainele tradiţionale, să cânte la cimpoi şi să-şi utilizeze dialectele locale. Clanurile scoţiene nu au fost trecute cu vederea, fiind abolit dreptul la succesiunea ereditară a bunurilor şi posesiunilor. Timp de 46 de ani după Culloden, oricine încălca dispoziţie *Acts of Abolition and Proscription* putea fi închis sau transferat în colonii (asta dacă nu dorea să fie judecat şi pedepsit la locul săvârşirii „delictului”). În prezenţa unui reprezentant al autorităţilor engleze, scoţienii au fost obligaţi să jure (în mod public) respectarea acestor legi: «*Dacă nu voi respecta* vreodată *această lege sunt de acord să fiu persecutat în privinţa posesiunilor*, *familiei* şi *prosperităţii mele*; *sunt de acord să nu-mi mai văd soţia*, *fiii* şi *fiicele*, *tatăl* şi *mama*, *rudele*; *sunt de acord să fiu pedepsit* şi *ucis ca un trădător ticălos*, *să fiu înmormântat fără ceremonie creştină pe pământuri străine*, *îndepărtate de mormintele strămoşilor mei* şi *de familia mea*» (18).

Avându-şi baza la Inverness, ducele de Cumberland a pus în practică un program vast de subjugare a întregii regiuni astfel că în practică, nimeni nu s-ar fi putut salva de epurarea din Highlandul scoţian. În cursul acestei operaţiuni de „curăţenie”, bărbaţi, femei, copii, bătrâni, animale, proprietăţi au fost atacate în mod barbar de mercenarii aflaţi în slujba regelui. [Revenind, din nou, la lucrarea lui Diego Marin, iată ce punct de vedere exprimă aceasta privitor la Anglia acelei perioade: «*Mulţi englezi nu au fost mulţumiţi de dominaţia exercitată de Casa de Orange*, *iar după aceea de Casa de Hanovra*, *astfel că au încercat să readucă pe tron un reprezentant al Casei de Stuart*. *Din cauza acestei ameninţări*, *Casa de Hanovra nu a mai permis o*

armată permanentă în Anglia, aducându-şi trupele necesare din propriul principat sau din principatele germane prietene. Aceste trupe au fost plătite cu banii englezilor, ceea ce a adus beneficii bancherilor centrali. Marea majoritate a mercenarilor veneau din partea principelui Wilhelm al IX-lea de Hannau-Hesse, prieten al Casei de Hanovra» – nota traducerii în limba română].

Peste o mie de scoţieni au fost vânduţi la exteriorul ţării ca sclavi, iar mulţi alţii au dispărut fără urmă. Ferocitatea şi înverşunarea demonstrate în această campanie de pedepsire a scoţienilor au fost atât de dure încât, chiar dacă englezii au fost cei care au câştigat bătălia de la Culloden, din acel moment, nu a mai existat cineva care să fi dorit să-şi poarte gradele (sau decoraţiile) obţinute cu acea ocazie; în prezent, niciunul din regimentele engleze care au luat parte la bătălia respectivă nu-şi expune distincţiile dobândite în urma acelei bătălii. De-a lungul perioadei de represalii crunte au fost multe familii scoţiene care şi-au lăsat ţara natală căutându-şi refugiu în Lumea Nouă, în America. Dacă nu au reuşit să se opună şi să-i înfrângă pe reprezentanţii Casei de Hanovra în ţara proprie, începând cu 1775 au avut la dispoziţie o nouă şansă, alăturându-se de partea „verilor” colonişti şi contribuind la declinul casei regale engleze. O ulterioară complicare a acestei situaţii a constituit-o prezenţa trupelor scoţiene ca întărire a trupelor engleze. De fapt, soldaţii scoţieni erau nevoiţi să lupte nu numai împotriva „fraţilor” masoni, ci şi împotriva masei de compatrioţi care au scăpat de persecuţii fugind în America.

= *Tea Party* masonic =

Înainte de izbucnirea *Războiului de Independenţă*, Anglia avea la dispoziţie, pe teritoriul

Americii de Nord, 13 colonii. Fiecare colonie era distinctă faţă de celelalte, în sensul că era o entitate de sine stătătoare, cu un guvern propriu iar marea majoritate a coloniştilor erau de origine engleză, respectiv de religie *Protestantă*. Primele cinci centre urbane care deţineau o anumită importanţă erau oraşele Boston, Philadelphia, New York, Charleston şi Newport, locuri unde ajungeau ştirile din Europa şi din restul lumii, unde se tipăreau ziarele şi unde au fost înfiinţate şcoli şi colegii. Pământul costa puţin, salariile erau îndestulătoare şi peste tot se respira o adiere de libertate. Dar începând cu 1773, starea generală pozitivă a început să fie ameninţată când datoriile mari ale „ţării – mamă" – Anglia – au constrâns regalitatea să impună taxe noi şi grele asupra coloniilor. Nu era vorba de taxe împovărătoare (ţinându-se cont de costul ridicat pe care Anglia a trebuit să-l plătească pentru a „elibera" coloniile de pretenţiile francezilor), dar ceea ce a iritat coloniştii a fost modul – autoritar şi grosolan – prin care s-au impus noile dări. Ceea ce Guvernul englez nu a intuit încă (dar locuitorii coloniilor presimţeau acest lucru) a fost faptul că în colonii exista o anumită maturitate privitoare la libertate, care ar fi putut pune bazele unei naţiuni independente.

Pentru englezi, chiar dacă „copilul" a crescut, era nevoie (încă) de „controlul matern". Coloniştii nu reuşeau să-şi explice de ce era încă nevoie să fie conduşi de o astfel

5 5 5 X 5

de autoritate, impusă de departe, când puteau să-şi definească propriile reguli şi apărându-se singuri? Unicul lucru important ar fi fost unitatea coloniilor, fapt avut în vedere de solidaritatea şi legăturile (dintre statele componente) pe care

Masoneria le avea în vedere de mult timp. Se imagina o federaţie de colonii care ar fi devenit o nouă naţiune şi nu exista nicio îndoială că acest fapt ar fi avut loc mai devreme sau mai târziu, pe calea unei evoluţii sociale şi politice. După cum se ştie, „mama engleză" nu era pe aceeaşi lungime de undă, înţelegând rebeliunea şi protestele drept acte care trebuiau pedepsite, o revoluţie care trebuia întreruptă în fază incipientă prin utilizarea forţei. Începând cu 1759, Anglia a aprobat o serie de restricţii care să fie impuse coloniilor susţinându-se, mai întâi, o influenţă mai mare din partea organismelor comerciale engleze prezente în teritoriu, ajungându-se şi la limitarea folosirii monedei locale (emisă de către colonii). În 1764, revizuirea contestatului *Molasses Act* a dus la impunerea de către Guvernul englez a *Sugar Act*, prin care se introducea obligativitatea importării zahărului şi a melasei din ţara „tutelară". După un an a urmat *Stamp Act* – o adevărată taxă – care impunea folosirea unei mărci (timbru) fiscale pe toate documentele legale, pe ziare şi periodicele înregistrate. Din punct de vedere politic, situaţia era ca o bombă gata să explodeze pentru că americanii nu luau parte la alegerile guvernamentale engleze. Deviza imediată a devenit: «*Nicio taxă fără* reprezentare». Marea majoritate a avocaţilor, juriştilor şi editorilor a decis să nu aplice noua taxă.

Atmosfera incendiară a furnizat cadrul necesar pentru apariţia mişcărilor subversive, precum *Fiii Libertăţii* la New York şi Boston, respectiv a organizaţiilor similare în New England, Carolina, Virginia şi Georgia. În 1766 a fost abrogat *Stamp Act*, doar pentru a face loc unui alt document – *Townshend Acts* – o listă lungă cu taxele aplicate asupra produselor de uz comun precum sticla, plumbul,

hârtia şi ceaiul importate de colonii. În Anglia deja s-a decis ca toate cheltuielile privitoare la campania americană, la menţinerea trupelor engleze de peste ocean să fie plătite de colonişti. Fiii *Libertăţii* au început să îngreuneze activitatea oficiilor britanice de import ale mărfurilor, iar reacţiile nu au încetat să apară. La 30 septembrie 1768, 700 de soldaţi au fost debarcaţi de navele ancorate la Boston; alţi 500 de soldaţi au fost aduşi ulterior din Irlanda. Locuitorii oraşului Boston au refuzat să-i cazeze pe soldaţii englezi (mulţi dintre ei, solidari cu cauza americană, au făcut în aşa fel încât refuzul să fie absolut). La 5 martie 1770, după răzmeriţe care izbucneau periodic în oraş, cinci locuitori au fost ucişi de soldaţi. Chiar dacă la procesul care a urmat John Adams a apărat acţiunea militarilor, garnizoanele au fost retrase imediat din Boston. A fost abrogat *Townshend Acts*, cu excepţia taxei pe ceai, în jurul căreia se concentra acţiunea de protest, localizată (mai ales) în zona portului Rhode Island, unde marfa era adusă din Olanda. În cursul acestor evenimente tensionate, nava *Gaspee* a marinei engleze a fost atacată şi incendiată.

Pentru ca lucrurile să se complice şi mai mult, *Compania Indiilor* avea stocuri importante de ceai şi ca urmare, o situaţie economică destul de dificilă. Pentru a pune compania la adăpost de dezastrul financiar, Guvernul englez a luat măsurile necesare. În septembrie 1773 au ajuns în portul Boston circa 227 de tone de ceai, fapt care nu a fost pe placul coloniştilor. Monopolul conces de Anglia *Companiei Indiilor* pentru distribuirea ceaiului pe întregul teritoriu al coloniilor a dus la creşterea îngrijorării: comercianţii din New York, Philadelphia şi Charleston au anulat ordinul – confirmat doar de negustorii din Boston. Personalităţi precum Samuel şi John Adams,

Josiah Quincy şi John Hancock se opuneau cu hotărâre atitudinii colaboraţioniste a celor din Boston, îndemnând la rebeliune şi la îndepărtarea supremaţiei Parlamentului britanic. Aceasta era situaţia tensionată din Boston când la sfârşitul lui noiembrie, trei nave au acostat în portul oraşului. Afiliaţii la *Fiii Libertăţii* au împiedicat descărcarea celor trei nave (care trebuia efectuată în termen de 20 de zile, după care nu se mai plăteau drepturi comerciale pentru încărcătură); ca atare, căpitanii celor trei nave au decis să părăsească portul Boston către alte porturi. Refuzul căpitanilor secunzi de a executa ordinele a făcut ca navele să rămână acolo unde se aflau.

Între timp, la locul tradiţional de întâlnire a lojei *St. Andrew* din Boston (taverna *Green Dragon*), masonii pregăteau un plan. Taverna era locul de întâlnire a *Comitetului pentru Corespondenţă Secretă* (din care făceau parte şi masonii Joseph Warren şi Paul Revere) aflat în legătură strânsă cu *Fiii Libertăţii*: un loc destul de frecventat, cu întâlniri dese, în care numele participanţilor era trecut în registrele şi jurnalele păstrate cu grijă. Dacă se răsfoiesc documentele privitoare la noaptea de 16 decembrie 1773, apare explicaţia laconică: «*Loja rămâne închisă până mâine dimineaţă*» (19). În acea noapte, membrii lojei *St. Andrew* şi afiliaţii altor asociaţii care luptau pentru libertate (circa 60 de persoane), doreau să pună în aplicare un plan secret care a dus la o acţiune cu profunde implicaţii istorice". Rebelii" (travestiţi în indieni mohicani), ajutaţi de căpitanul Edward Proctor, şeful gărzii care păzea încărcătura navei *Dartmouth* (şi el, ca mulţi dintre subalternii lui, era înscris în Masonerie), au urcat pe navă de pe docul *Griffith* şi au aruncat în mare 342 de lăzi de ceai. După această acţiune, alte doisprezece persoane au devenit membre

ale lojei *Şi. A ndrew*. Reacţija Guvern ului englez a fost dură şi s-a concretizat prin adoptarea de noi

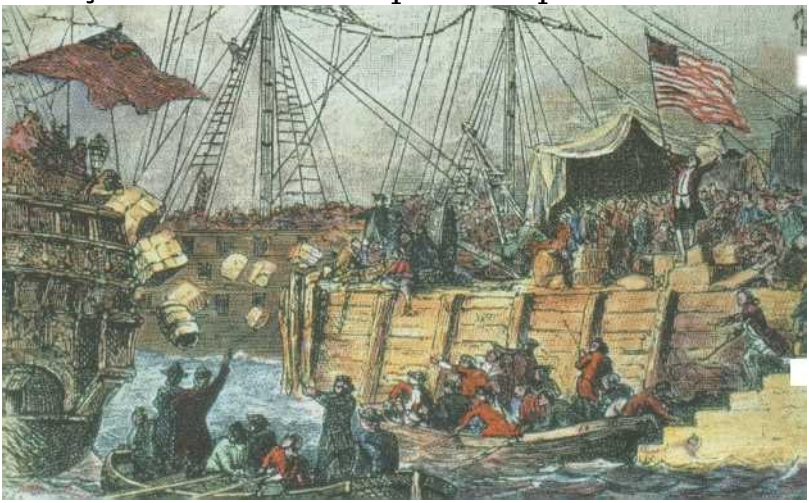

măsuri restrictive, respinse de colol nişte (numite de către aceştia *Intolerable Acts*). Pentru englezi era prea târziu: revoluţia masonică a cărei intenţie era de a face din colonii un stat unitar şi independent de monarhia britanică hanovriană s-a declanşat.

p-*Imaginea reprezintă „Tea Party „masonic, o stampă anonimă din secolul al XVIII-lea*

Aceasta ar fi versiunea „oficială" a istoriei narată de către autor (ca şi cum revolta împotriva cerealelor OGM ar duce la închiderea bazei SUA de la Deveselu – nota traducerii în limba română). Lucrările de istorie „alternativă" aduc în discuţie şi alte motive (diferite de tema „ceaiului revoluţionar") privitoare la *Revoluţia Americană în* 1696, la doar doi ani după înfiinţarea Băncii Angliei, această instituţie avea o valoare circulantă (în bancnote) de 1.750.000 de lire sterline, cu o rezervă de aur limitată la doar 2%, adică 35.000 de lire sterline. La 1 mai 1707 a fost „consfinţită" unirea dintre Anglia şi Scoţia, motivată de necesitatea de a prelua controlul monetăriei regale din Edinburgh (fapt care a avut loc în 1709). În 1720,

la puţin timp după *Războiul Spaniol* (1701 – 1714), datoria naţională a crescut la 30 de milioane de lire sterline, plus o cheltuială (a respectivului război) în valoare de 50 de milioane de lire sterline. În 1776 a izbucnit *Războiul American de Independenţă* (1776 – 1783) după ce colonialiştii englezi i-au obligat pe coloniştii americani să înlocuiască moneda naţională proprie – fără datorie – cu o monedă emisă de privaţi englezi, fapt care a dus la o pierderea a 50% din locurile de muncă. După acest război, datoria naţională a ajuns la 176 de milioane de lire sterline. În 1786, primul ministru englez William Pitt *cel Tânăr* a încercat să achite datoria prin emiterea de monedă de stat şi restituirea către Bancă a un milion de lire pe an. Intenţia lui a fost abandonată pentru a se putea finanţa războiul împotriva lui Napoleon, astfel că, în 1797 a fost introdusă taxa pe achiziţii, pentru a putea plăti dobânzile (…).

De regulă, cine se opune înşelătoriei „datoriei” sfârşeşte rău. La fel a fost şi cazul lui Abraham Lincoln, al 16-lea preşedinte al Statelor Unite, asasinat la 15 aprilie 1865 la sfârşitul unui război instigat pe ascuns de *Supremul Consiliu* al *Masoneriei Ritului Scoţian*. Între 1841 şi 1845, acest *Consiliu* s-a reunit de şase ori la Paris şi a ales doi *Mari Maeştri* de grad 33° pentru declanşarea conflictului. Caleb Cushing „lucra” pentru partea Nord, fiind ajutat de Giuseppe Mazzini şi de lojele societăţii *America Tânără*. În partea de Sud, Albert Pike putea conta pe sprijinul grupului elitist al *Cavalerilor Cercului de Aur* (în prezent *Ku Klux Klan*, din cuvântul grecesc *Kuklos* – cerc). Alături de cei numiţi acţiona şi Jesse James, care fura din băncile Nordului pentru a finanţa trupele Sudului, respectiv Pierre G.T. Beauregard, care a dat startul ostilităţilor atacând Fort Sumter, în 1861.

Nordul şi Sudul au fost asmuţite unul împotriva altuia de aceeaşi organizaţie care dorea războiul, doar cu scopul de a îndatora America, obligând oricare dintre părţile care ar fi câştigat să accepte o bancă centrală privată.

Finanţarea mişcării sudiste a fost obţinută de la bancherii londonezi prin intermediul lui Cushing care acţiona în „Nord”. După cum s-a prevăzut, Lincoln a fost obligat să facă rost de bani pentru a susţine cheltuielile de război. Băncile ar fi cerut o dobândă înaltă, între 24% şi 36%, dar Lincoln a refuzat acest şantaj care ar fi dus la distrugerea poporului său. Astfel, a aprobat o lege care autoriza Ministerul de Finanţe să emită bancnote de stat ca monedă legală. În 1862, Lincoln spunea: «*Privilegiul de a crea* şi *de a emite monedă este numai prerogativa statului, fiind* şi *o maximă resursă a acestuia. Contribuabilul ar fi scutit de plata unei dobânzi imense prin adoptarea acestor principii*». *Aceşti* dolari au fost supra numiţi *greenbacks* pentru că tipărirea pe verso s-a făcut cu cerneală verde. Cu ajutorul acestor *greenbacks* dar şi cu ajutorul unei emisiuni de bonuri de tezaur vândute poporului, guvernul Lincoln a reuşit să facă faţă cheltuielilor de război, tuturor cheltuielilor de stat fără a îndatora statul şi cetăţenii, reuşind să câştige războiul. Cu orgoliu îndreptăţit putea declara: «*Am dat poporului acestei republici maxima binecuvântare pe care a avut-o vreodată*: *proprii bani pentru plata propriilor datorii*». *La* puţin timp după, ziarul londonez *Times* a publicat un articol care exprima opinia celor păgubiţi de acţiunea lui Lincoln, adică a bancherilor internaţionali: «*Dacă această politică financiară ticăloasă, care a avut originea în Republica Nord-Americană ar fi consolidată instituţional, statul ar avea la dispoziţie proprii bani fără niciun cost. Ar plăti*

datoriile şi *ar rămâne fără datorii. Ar putea dispune de fonduri pentru desfăşurarea propriilor nevoi. Statul ar deveni prosper, un fapt fără precedent în istoria statelor civilizate ale lumii. Minţile şi resursele din întreaga lume s-ar transfera (ar urma exemplul) în America de Nord. Acest stat trebuie distrus sau va distruge orice monarhie de pe suprafaţa Pământului*».

= Coroana Americii =

Încă de la început, intenţia rebelilor nu era aceea de a pune bazele unei republici cu noi caracteristici. Dat fiind faptul că tradiţia scoţiană se afla şi la temelia nou apărutei Masonerii coloniale, proiectul prefigura reinstaurarea (în întregime) a tot ceea ce, începând cu *Revoluţia* din 1688, a fost îndepărtat din patria – mamă. Această situaţie a fost confirmată de istorici de valoare precum sir Charles Petrie, sir Compton Mackenzie, sir Walter Scott şi Alice Shields, care au remarcat (în toate documentele oficiale, respectiv comunicaţiile trimise din Boston, în acei ani) dorinţa clară a revoltaţilor de a-l considera pe Charles Edward Stuart suveran al americanilor (20). Documentele privitoare la această problematică sunt păstrate în arhiva familiei Stuart (la Windsor) şi în culegerea *Dartmouth Papers* (lordul Dartmouth a deţinut funcţia de *Secretar de Stat al Coloniilor Americane* în numele Guvernului englez). Aceste mărturii acoperă un arc de timp între anii 1774 şi 1780, pe durata căruia *Bonnie Prince Charlie* (Charles Edward Stuart) se arăta interesat de chestiunile americane, documentându-se cu lecturi şi hărţi geografice pentru a fi la zi în permanenţă cu situaţia de peste ocean (21). Abatele Fabbroni, rectorul Universităţii din Pisa, atesta cunoaşterea anumitor scrisori a rebelilor din Boston (datate 1775), prin care principele era asigurat de fidelitate şi alianţă şi prin care i se cerea explicit să

preia conducerea coloniilor (22). Pentru că Charles Edward Stuart nu avea niciun moştenitor legitim, exista posibilitatea ca (după moartea lui) monarhia americană să fi trecut sub dominaţia coroanei engleze. Fapt contrar cu aspiraţiile coloniştilor americani, consilierii lui Charles Edward Stuart atenţionându-l pe acesta să nu facă gesturi necugetate.

O altă „perlă alternativă" oferită de Diego Marin: «*În 1782, Congresul Continental American a trimis o delegaţie la Florenţa, invitându-l pe Charles al III-lea în*

America (pentru a-şi stabili curtea regală acolo), dar acesta a refuzat din motive de sănătate. Charles al III-lea a murit în 1788 lăsând în urmă o fiică nelegitimă, care nu se bucura de susţinerea jacobiţilor. Succesiunea de rege în exil a fost preluată de fratele acestuia, Henry Benedict Stuart, adoptând numele de Henry al IX-lea. Henry a intrat în serviciul Bisericii Catolice devenind cardinal. În 1799, Henry s-a retras din cariera ecleziastică şi a rezolvat chestiunea succesiunii la tronul britanic schimbând titlul propriu cu o rentă garantată de regele George al III-lea. Henry a abdicat în favoarea acestuia şi a legitimat ocuparea tronului de către Casa de Hanovra. George al III-lea l-a invitat pe Henry să se întoarcă din exil dar acesta a refuzat, preferând să-şi petreacă ultimii ani de viaţă în Italia. După decesul lui Henry al IX-lea, jacobiţii au susţinut că moştenirea Casei de Stuart trebuia preluată de fostul rege al Sardiniei – Charles Emmanuel al IV-lea – descendent (pe linie feminină) din Henriette-Anna (sora lui James al II-lea). Nici suveranii Sardiniei, nici descendenţii acestuia nu au prezentat vreo pretenţie la moştenirea Casei de Stuart sau la tronul britanic».

De la început şi până la sfârşit, unul din

aspectele cele mai stranii şi mai surprinzătoare care a caracterizat *Războiul American de Independenţă* a fost modul în care a fost câştigat. În realitate, nu se poate spune că a avut aspectul unui adevărat război, ci că a fost caracterizat de bătălii şi conflicte scurte, fără caracter decisiv. Coloniile încă nu aveau caracterul unui stat organizat şi armata acestora nu era compactă, ordonată şi pregătită, chiar dacă, prin dorinţa *Congresului Continental* (condus de John Hancock), comanda supremă i-a fost încredinţată generalului George Washington. De partea ei, Anglia dispunea de una din cele mai bine pregătite (şi echipate) armate din lume, cu o tradiţie militară de neegalat. La prima vedere, anihilarea forţelor revoluţionare americane nu apărea ca un lucru dificil, încă înainte ca forţele franceze şi marchizul Lafayette (anii 1777 – 1778) să se alăture coloniştilor. Şi atunci, din ce motive, armata engleză s-a „acoperit de ruşine" pe pământul american, ducând o campanie războinică absolut dezastruoasă?

La o primă vedere, apare evident că înalţii comandanţi militari englezi au subestimat (destul de mult) dorinţa de libertate şi determinarea americanilor, atât pe câmpurile de luptă, cât şi în ceea ce priveşte reţeaua de spionaj. Era vorba de o atitudine care putea fi corectată cu uşurinţă după evaluarea situaţiei reale. Cea mai importantă înfrângere suferită de englezi a avut loc la Saratoga, în apropiere de New York (în 1777), care a dus la predarea general-maiorului englez John Burgoyne. După aceea, seria de victorii americane a continuat la Charleston şi Guildford Courthouse, până când lordul Charles Cornwallis (învins la Yorktown) s-a predat la 18 octombrie 1781. Cu toate acestea, englezii aveau încă situaţia sub control. Celelalte lupte au avut

rezultate incerte. De exemplu, trupele comandate de sir Henry Clinton erau întregi şi în bune condiţii, în timp ce flota franceză a fost practic dezintegrată în aprilie 1782. Parcă exista ceva care nu funcţiona cum trebuie, rezistenţe şi fricţiuni, atât la nivelul conducerii armatei engleze, cât şi la nivelul trupelor care nu au dat niciodată senzaţia că intră în luptă cu spiritul combativ adecvat. Astfel, la 4 februarie 1783, Guvernul de la Westminster a decis că este momentul să se pună capăt acestor lupte.

După cum s-a văzut, acţiunea subversivă care a intrat în istorie ca *Boston Tea Party*, a fost concepută şi dusă la îndeplinire de către Masonerie. *Congresul Continental*, *Comisia Congresului pentru Corespondenţa Secretă*, erau conduse de iniţiaţi masoni. Comandamentul armatei americane, marea majoritate a generalilor şi ofiţerilor din armată erau masoni. Naţiunea americană liberă şi independentă a fost creată pe baza idealului masonic de federaţie. (Mai are cineva dubii cu privire la *Comunitatea Europeană*, sau *federalizarea*, *regionalizarea* – concepte apărute de puţin timp în vocabularul politicienilor, inclusiv al slugilor de pe Dâmboviţa? – nota traducerii în limba română). Dar cine a făcut ca „părinţii fondatori” ai Americii să se regăsească împreună, uniţi şi solidari, în urmarea unui singur obiectiv pentru binele comun? Răspunsul este simplu: ofiţerii şi soldaţii britanici, afiliaţi ai lojelor masonice care s-au impus foarte repede şi în Lumea Nouă. În timp ce pentru colonişti, apărarea dreptului la libertate a fost o acţiune spontană, pentru soldaţii englezi trimişi să lupte peste ocean nu a fost ceva uşor, pentru că era ultimul lucru pe care ar fi dorit să-l facă. Fiind militari, au fost obligaţi să-şi asume rolul şi să execute ordinele până la capăt; privind mai cu

atenţie, se poate spune că războiul nu a fost câştigat de rebelii din coloniile americane, ci că a fost pierdut – în mod voluntar – de către englezii îndărătnici.

Note:

— Privitor la istoria Masoneriei de origine jacobită în Franţa secolului al XVIII-lea, trebuie văzut şi P. Chevalier, *Le*s *Ducs sous l'Acacia*, Paris, 1964 şi la *première profanation du temple maçonnique*, Paris, 1968. Pentru rolul jucat de jacobiţi în Spania se poate avea în vedere şi J.A.F. Benimeli, *La Masoneria española en al siglo 18*, Madrid, 1974, pag. 4865; referitor la situaţia din Italia se poate apela la Carlo Francovich, *Storia de la Massoneria în Italia*.

— Brig A.F.C. Jackson, *Rose Croix*, London, Lewis Masonic, 1980, cap. 2, pag. 17.

— lui, cap. 1, pag. 1.

— Ramsay a redactat o declaraţie precedentă numită *din Épernay*, pentru că textul original a fost găsit în arhivele acestui orăşel. Se numea *Declaraţie prezentată în cadrul Lojei St. John, în 26 decembrie* 1736. Textul era impregnat de noţiuni şi referiri cu tentă ebraică, în mare parte dispărute din declaraţia a doua, cea prezentată în cadrul *Marii Loje*.

— Cuthbert J. Hadden, *Prince Charles Edward*, London, sir Isaac Pitman & Sons, 1913, cap. 18, pag. 285.

— Pagina de internet a *Orientului* californian este http://www.scottishritecalifornia.org

— Este vorba despre numerele din aprilie, noiembrie şi decembrie ale acelei reviste.

— În noiembrie 1923 a început să circule zvonul despre o scrisoare trimisă de un anume Henry Bell din Lancaster (Pennsylvania) lui Thomas Cadwallader, în anul 1754. Prin această scrisoare, autorul acesteia susţinea că sub auspiciile lojei (nerecunoscute,

iregulară) *Tun Tavern* din Philadelphia şi cu un document de recunoaştere din anul 1730, a cerut afilierea la *Marea Lojă* a Angliei, dar i s-a cerut să se adreseze lui Daniel Coxe, cu ajutorul căruia s-a aprobat respectiva cerere. Respectiva scrisoare şi răspunsul la aceasta ar putea fi ceva imaginar sau o ştire falsă, pentru că niciodată nu a fost prezentată (nici confirmată ca adevărată) de alte surse. Ca o justificare, se susţine că respectivele documente s-ar fi pierdut în 1873.

— În 1730, Franklin scria în *Pennsylvania Gazette* de întâlniri masonice repetate în oraşul Philadelphia.

— Era vorba de oraşul Philadelphia, aflat la circa 45 de km de Sardi, la poalele muntelui *Tmolo* (*Boz* Dag). Numele acestuia provine de la Attalus al II-lea *Philadelphus* (159138 î.Hr.). Se poate avea în vedere şi J. Hastings, *Dictionary of the Bible*, Edinburgh, T &

T, 1909, la secţiunile *Brother Love* şi *Philadelphia*.

— La 13 decembrie 1733, *Marea Lojă* a Angliei anunţa intenţia de a trimite afiliaţi săraci în Lumea Nouă.

— Revista *The Builder*, iulie 1926, vol. XII, nr. 7.

— Fitzroy MacLean, *Bonnie Prince Charlie*, London, Weidenfeld & Nicolson, 1988, cap. 20, pag. 332, 333.

— Frank McLynn, *The Jacobites*, London, Routledge & Keegan, 1985, cap. 7, pag. 115.

— Sir Charles Petrie, *The Jacobite Movement*, *The Last Phase*, London, Eye & Spottiswoode, 1950, cap. 5, pag. 102.

— Loja *Quatuor Coronati 2076*, *Ars Quatuor Coronati*, Documente, London, vol. 107, 1994.

— K.B. Jackson, *Beyond the Craft*, London, Lewis

Masonic, 1980, pag. 9, 10.

— H.V. Mortan, *în Search odăcotland*, London, Methuen, 1929, cap. 5, pag. 133.

— Michael Baigent, Richard Leigh, *The Temple and the Lodge*, London, Jonathan Cape, 1986.

— Sir Charles Petrie, *The Jacobite Movement*, cât., cap. 8, pag. 174.

— lui, pag. 175. Se va avea în vedere şi sir Compton Mackenzie, *Prince Charlie*, London, Daily Express Publications, 1932, cap. 12, pag. 133.

— Alice Shields, *Henry Stuart, Cardinal of York*, London, Longman, 1908, cap. 16, pag. 213, 214. A se vedea şi L. Dutens, *Mémoires d'un voyageur qui se repose*, London, Cox Sons & Baylis, 1807, vol. III, pag. 30.

Capitolul 18 – «Dezbateri şi monumente»

= Conspiraţii =

Ajunşi la acest punct al istoriei masonice, a venit momentul să se trateze o temă pe cât de importantă, pe atât de interesantă, aşa numita *teorie a conspiraţiei*. În general, cei care susţin această teorie sunt sceptici: este vorba de persoane care (ca multe altele), au tendinţa să nu creadă nimic, susţinând că ziarele prezintă ştiri manipulate, că afirmaţiile politice sunt inventate şi modelate în mod strategic de interesele puterilor forte. Astfel, în timp ce marea majoritate a persoanelor acceptă faptele aşa cum sunt ele (până la proba contrară), cei care aderă la *teoria complotului* consideră credulitatea celor mulţi drept o atitudine infantilă; adepţii *teoriei complotului* (care aparţin cercului restrâns al celor care au posibilitatea să cunoască adevărul din surse de informare „acreditate şi nefalsificate") sunt dubioşi şi suspicioşi prin natura lor. Ajutaţi de acest bagaj de bază, alcătuit din dubii şi imaginaţie suspicioasă, tind să descopere

o conspiraţie chiar şi acolo unde nu este, cu toate că – trebuie recunoscut – suspiciunile lor sunt întemeiate, întâlnindu-se şi astfel de cazuri. *Teoria conspiraţiei* este o atitudine filosofică prin care se înţelege căutarea adevărului ca o posibilitate de îndepărtare a vălului care acoperă cu măiestrie ochii tuturor, un mod de acţiune care îl face pe cel care este convins de acest lucru să se comporte ca „vânătorii de vrăjitoare" ai Inchiziţiei.

Această politică stranie se concretizează incluzându-se o senzaţie de teamă şi neîncredere în tot ceea ce stă la baza unei necesităţi sociale. Suspiciunea se hrăneşte, mai ales, în relaţia cu indivizii sau organizaţiile care se bucură de o vastă popularitate, care sunt stimate şi preţuite de oameni pentru că le îndeplinesc aşteptările. Întotdeauna şi în toate cazurile, mesajul negativ de fond este că industria e coruptă, guvernanţii sunt corupţi, totul este corupt cu scopul de a crea un mediu şi situaţii cu instabilitate răspândită, unde se poate menţine activă o putere de bază. Este inutil de subliniat că Masoneria a devenit imediat (pentru adepţii *teoriei conspiraţiei*) o zonă operativă foarte frecventată, dar nu în sensul de a pune în aplicare o mişcare contrară acesteia pe baza argumentelor false prezentate în capitolul 14. La scară globală, nimănui nu-i este interzisă afilierea la o lojă masonică, aceasta fiind o parte a vieţii de zi cu zi, în oricare categorie socială. Companii, corporaţii, sindicate, şcoli, spitale, bănci, biserici, hoteluri, fabrici, magazine, forţe de poliţie, congrese şi congregaţii, parlamente şi oricare altă formă de asociere, pot avea adepţi la interiorul structurilor lor. Ca urmare, această răspândire operativă cu mare potenţial poate constitui un numitor comun pentru susţinătorii istoriei ca obiect al unei conjuraţii şi

manipulări, o bază a imaginii unei societăţi care poate fi destabilizată în orice moment.

Chiar dacă Masoneria nu este o mişcare religioasă (fapt repetat de multe ori), vasta răspândire a acestei asociaţii poate constitui subiectul acelui fel de atacuri care, câteodată, sunt îndreptate împotriva religiilor cunoscute (creştină, musulmană, ebraică etc), respectiv altor comunităţi religioase mult mai înrădăcinate (prin istorie şi tradiţie) în categoriile sociale. Pentru aceştia are prea puţină importanţă faptul că Masoneria Nord Americană a contribuit la ajutorarea a mai mult de jumătate de milion de copii nevoiaşi; aceste operaţiuni – se raţionează – de solidaritate şi caritate, ar putea ascunde alte scopuri, oculte şi secrete.

Pentru a crea un mediu în continuă fremătare, cu accente de teamă, este necesară crearea unui inamic comun de luptă. Biserica şi-a inventat *Satana* şi strania imagine a *Antihristului*; alarmiştii, pentru a putea avea o eficacitate în acţiunea lor, nu se pot ridica împotriva Bisericii care promite salvarea credincioşilor săi. Ca atare, este nevoie de un adversar care se află dincolo de conflictul religioso-clerical, ceva sau cineva dotat cu putere de-a lungul secolelor, un adversar de netrecut.

Iată de ce, la un moment dat, a revenit în centrul atenţiei, în forţă, o sectă uitată

a secolului al XVIII-lea, apărută în Bavaria, numită *Iluminaţii*. *Şi* pentru că istoria acestora s-a pierdut în uitarea şi ceţurile trecutului, nu a fost dificilă „reanimarea" acestei societăţi sub forma unui grup de adepţi ai elitei, afiliaţi ai Masoneriei şi iniţiaţi în gradele cele mai înalte, gata să conspire pentru dominarea lumii (asta dacă lumea nu era deja în mâinile lor, fără ca cineva să-şi fi dat seama). Pentru a da o strălucire gotică la această idee, grupul misterios a fost botezat cu numele simbolic de *Iluminaţi*. Poate că autorul are dreptate să susţină aceste teze, dar numai în lumea lui, cea caracterizată de „bune intenţii". La 28 iulie 1794, pe durata unui discurs în faţa susţinătorilor lui, Robespierre declara: «*Nu îndrăznesc să-i numesc în acest moment şi în acest loc. Nu pot ajunge până la a îndepărta vălul care acoperă acest mister antic* şi *profund. Dar se poate afirma cu tărie că printre autorii acestui complot figurează agenţii acelui sistem al corupţiei* şi *risipei, cel mai puternic dintre cele puse la cale de străini pentru distrugerea Republicii; mă refer la apostolii impuri ai ateismului şi imoralităţii, care stau la baza acestuia*» *În* acea noapte, Robespierre a fost atacat cu focuri de armă, iar în dimineaţa următoare a fost „condus" la ghilotină. *În imagine se află Marele Sigiliu al SUA* (*faţă* şi *verso*), *sursa nenumăratelor*

controverse

În termeni efectivi, nu există nimic sinistru în denumirea de *iluminist*, pentru că înseamnă (nimic mai mult) decât „cel ce aduce lumina”, putându-se asemăna cu imaginea vreunui personaj dintr-o povestire antică. După cum s-a văzut, *Lux-Fer* (cuvântul latin al „purtătorului – aducătorului – de lumină”) are aceeaşi rădăcină lingvistică cu *Lucifer*; de aici apare şi conotaţia luciferină, diabolică, a felului cum este prezentată astăzi secta (asociaţia, societatea) *Iluminaţilor*. (*Autorul* lasă de înţeles o anumită asemănare între termenul de *iluminist* şi cel de *Iluminat*). *Ar* exista o diferenţiere substanţială între ameninţarea reprezentată de *Iluminaţi* şi *Satana* Bisericii, deoarece şi Biserica (la rândul ei) ar fi subjugată de puterea acestei *secte*. *Iluminaţii* au fost asociaţi rapid mişcării masonice şi din cauza faptului că în Bavaria, în regiunea meridională a Germaniei, Adam Weishaupt (ex-mason, iezuit!!! profesor de drept canonic la Universitatea din Ingolstadt) a creat, la 1 mai 1776 (1), un ordin filosofic de iluminişti şi gânditori. Anul 1776, scris cu caractere romane, apare şi la baza piramidei de pe *Marele Sigiliu* al SUA, însoţit de deviza *Novus Ordo Seclorum* (Noua Ordine a Secolelor).

Această deviză ar fi sursa primară care ar indica existenţa unei Noi Ordini Mondiale oculte prin care s-ar anunţa apariţia temutului *Antihrist* distrugătorul. O analiză atentă a devizei scoate în evidenţă că a fost propusă anume o traducere incorectă a cuvântului *Seclorum* (*Noua Ordine Mondială* în loc de *Noua Ordine a Secolelor*) ca bază pentru introducerea în „scenă” a mitului *Iluminaţilor Dacă* se continuă cu traducerea exactă, apare imediat cu claritate că fraza *Novus Ordo Seclorum* nu face referire la profeţia unui

Armaghedon, ci la idealul egalizator la care se gândeau întemeietorii Statelor Unite atunci când, la 4 iulie 1776 (anul care apare pe *Marele Sigiliu* american), semnau *Declaraţia de Independenţă*. *În* cadrul devizei *Novus Ordo Seclorum*, cuvântul *Ordo – Ordine*, nu trebuie înţeles ca un instrument de control, ci ca o idee a unei serii, o progresie numerică a anilor, o înşiruire de noi ere. Din punct de vedere literar, conceptul este prezent în lucrările poetului latin Virgilius (*Egloga* a IV-a, versetul 5), în care vorbeşte de o eră (de pace şi armonie) aşteptată (2). La sfârşitul rugăciunii latine (datată în secolul al II-lea d.Hr.) numită *Gloria* (un imn scurt la adresa *Trinităţii*), se află cuvintele *Secula Seculorum*, tradusă *privi în secolele secolelor*, *în vecii vecilor*, urmată de *amen*. *În* latina clasică, *mondo* era o derivare a *mundus*, *seclorum* referindu-se – strict – la *ere*, *secole*, *generaţii*.

Din păcate, un personaj care înţelege în mod incorect traducerea devizei promovând conceptul de *Nouă Ordine Mondială*, este profesorul Robert Langdon, protagonistul celebrului roman *îngeri* şi *Demoni* de Dan Brown. (Autorul are dreptate, este doar un „personaj" al unei cărţi şi nu ar trebui să se cramponeze de acest fapt!!! – nota traducerii în limba română). Atunci când discută cu Vittoria (fiica adoptivă a unui preot) simbolistica *Marelui Sigiliu* american, Langdon vorbeşte de *Noua Ordine Seculară*. Pentru că în cadrul romanului Langdon este prezentat ca un profesor al Universităţii Harvard, mulţi cititori, uitând că este vorba de un roman de ficţiune, au luat de bune afirmaţiile acestuia (3). Ţinând cont de o anumită *posibilitate – cazualitate*, în afară de *anul 1776*, pare să nu existe nimic în comun între *Declaraţia de Independenţă* şi secta *Iluminaţilor*

Dacă se doreşte, *anul 1776* poate fi asociat cu inaugurarea clădirii Masoneriei din Londra, cu erupţia vulcanului Vezuviu din Neapole, cu introducerea trăsurilor de poştă în Scoţia, fapte fără nicio legătură între ele. Şi pentru că e vorba de coincidenţe şi probabilităţi, există cu adevărat aluzii masonice în *Marele Sigiliu* american, după cum apare reprezentat pe bancnota de un dolar? În aceeaşi zi în care a fost promulgată *Declaraţia*, *Congresul Continental* a pus bazele unui comitet compus din Benjamin Franklin, John Adams şi Thomas Jefferson, care a avut ca temă propunerea unui desen pentru *Marele Sigiliu*. La 10 august, respectivul comitet prezenta *Congresului* desenul unui sigiliu în care cei trei au sintetizat tot ceea ce au

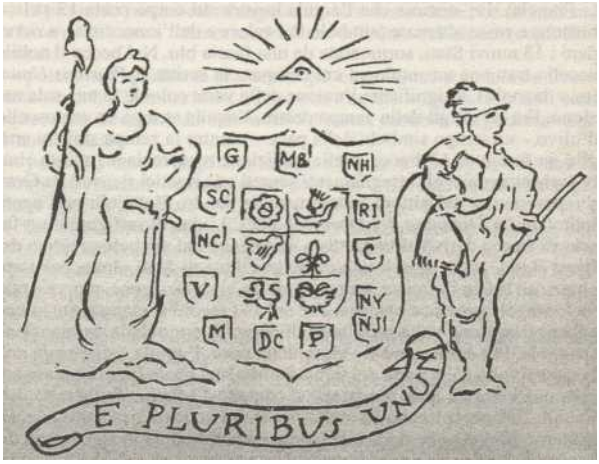

crezut că este important şi că nu trebuie uitat: simbolurile naţiunilor care au contribuit la colonizarea Lumii Noi (Anglia, Scoţia, Irlanda, Franţa, Olanda, Germania şi Belgia), înconjurate de stemele coloniilor fondate de către acestea. Pe părţile laterale se află *Libertatea* şi *Justiţia*, iar deasupra întregului ansamblu se află ochiul *Providenţei Divine*, la interiorul triunghiului strălucitor caracteristic. Nu este surprinzător că acest desen, puţin inspirat, nu a

fost ales ca sigiliu; rezultatul alegerii a fost comunicat de secretarul *Congresului*, Charles Thompson. Cu ajutorul unui expert în heraldică (William Barton) a fost realizată o nouă emblemă, care s-a aprobat în 1782 (4).

Imaginea reprezintă desenul original al sigiliului

Pe aversul sigiliului (partea principală), singurul element care a fost preluat de la ciorna precedentă a fost *acvila*, reprezentând America (celelalte elemente erau un *trandafir* – pentru Anglia, un *scaiete* – pentru Scoţia şi un *fleur de lys* – crin – pentru Franţa). Imaginea *acvilei* are pe corp 13 fâşii alternate, albe şi roşii (simbol al *valorii* şi *inocenţei*), amintind de cele treisprezece state. Deasupra se află o fâşie albastră. Ciocul *acvilei* ţine un sul pe care este scris *E Pluribus Unum – Unu din mulţi*, reprezentând uniunea diverselor colonii într-o singură naţiune. În ghearele piciorului drept, *acvila* ţine o *ramură de măslin*, simbol al păcii, în timp ce, în ghearele piciorului stâng se află un mănunchi de 13 săgeţi.

În tradiţia roza-cruciană, această simbologie amintea învăţăturile hermetice şi secrete primite de Iisus (reprezentate de pictorul renascentist Sandro Botticelli în lucrarea la *madonna del libro*, din 1483). Ideea de a reprezenta un mănunchi de săgeţi a fost preluată de pe simbolul heraldic al Ţărilor de Jos (tot o confederaţie de state) unde, un leu viguros ţine un mănunchi de săgeţi, o imagine a provinciilor olandeze care în secolul al XVI-lea s-au unit într-o singură naţiune, după îndepărtarea dominaţiei spaniole. Pentru accentuarea valorii păcii, *acvila* este desenată cu capul întors către *ramura de măslin* pe care (pentru a aminti statele fondatoare) se află 13 frunze. Deasupra capului *acvilei* se află 13 stele strălucitoare, pe fond albastru, la interiorul unui nor auriu – *glorios*.

Dacă în prezent stelele sunt aşezate în mod ordonat (urmând secvenţa 1 – 4 – 3 – 4 – 1), iniţial au fost desenate la întâmplare, putând fi asemănate cu asteriscuri, mai ales că în documentele lui Thompson nu se aminteşte de stele.

Pe verso-ul *Marelui Sigiliu* se află *Ochiul Atoatevăzător* al tradiţiei roza-cruciene, similar cu *Ochiul Providenţei*, un simbol care s-a dovedit de bun augur pentru cauza americanilor. Trunchiul de piramidă care se află la centrul imaginii tinde să reprezinte *Forţa* şi *Stabilitatea*; faptul că este doar un trunchi înseamnă că nu este totul terminat, rămânând încă mult de lucru. Acest motiv a fost preluat de pe o bancnotă de 50 de dolari care era deja în circulaţie în colonii, desen elaborat de Francis Hopkinson (cel care a desenat şi drapelul american). În mod contrar faţă de ceea ce s-ar putea crede, triunghiul de deasupra piramidei este o figură plană (şi nu tridimensională), nefiindpiramidionul (vârful piramidei) detaşat de construcţie. Deasupra piramidei şi a *Ochiului Atoatevăzător* apare deviza *Annuit Coeptis*, preluată tot de la poetul latin Virgilius (*Georgice*, o serie de sfaturi utile pentru ţărani şi fermieri), referindu-se la *Providenţa în acţiune*.

Cei care cred că *Marele Sigiliu* american nu este decât un mesaj explicit din partea *Iluminaţilor* (imprimat pe bancnota de un dolar pentru a-l face cunoscut poporului), susţin prezenţa multor indicii oculte:

— Trunchiul de piramidă şi triunghiul de deasupra sa ar indica litera „A” – America, în cadrul *Noii Ordini Mondiale* a *Iluminaţilor*;

— Pentru că în tabloul lui Botticelli, Iisus ţine săgeţile – simbol al *iluminării*, faptul că *acvila* are capul întors capul către partea cealaltă (în direcţia

ramurii de măslin), ar însemna refuzul lui Hristos;

— Deviza *Annuit Coeptis* fiind de origine romană (precreştină), ar constitui o invocare către Jupiter, ca o negare a *dumnezeu lui* creştin (rămâne de văzut câte simboluri a „împrumutat" creştinismul – acvila, taurul, omul, leul, crucea etc – de la celelalte culte – nota traducerii în limba română);

— Elementele sigiliului, în întregul lor, ar constitui simboluri extrem de puternice ale magiei negre;

— Piramida este construită din 72 de blocuri, număr sacru al Babilonului Antic (dar şi „număr al înţelepţilor", al „numelor lui Dumnezeu" etc!!!); din acest punct de vedere ar fi o reprezentare a Turnului lui Babel;

— În Egiptul Antic, piramida era considerată ca o poartă de acces către lumea de dincolo, către lumea zeilor antici (poate de aceea Napoleon era puţin „turmentat" după noaptea petrecută la interiorul piramidei);

— Pe verso s-ar afla *Ochiul Diavolului* care, fiind imprimat pe cea mai cunoscută şi folosită bancnotă (cea de un dolar), prin utilizarea de către toţi ar aduce ghinion tuturor;

— „13" ar fi numărul *aleşilor superiori* din secta *Iluminaţilor*;

— Deviza *Annuit Coeptis* ar face referire la „anunţul naşterii lui… fiu al *Satanei*".

Autorului îi este greu să înţeleagă în ce fel se poate conecta această înlănţuire de observaţii cu Masoneria, ivindu-se o reacţie contrară, care înţelege *Marele Sigiliu* ca pe ceva fără nicio legătură cu confraternitatea. Masoneria nu este singura instituţie care foloseşte embleme şi simboluri; există şi alte domenii, printre care şi heraldica. Sigiliul este în

corespondenţă cu tradiţia desenului heraldic, având o trăsătură proprie, de „americanitate”. Unicul simbol masonic autentic este *Ochiul Atoatevăzător*, semn care era utilizat de creştini ca *Ochi al lui Dumnezeu* cu mult timp înainte ca Masoneria să se dezvolte.

Imaginea reprezintă tabloul lui Jacopo Carucci, zis „Îl pontormo”, 1494 – 1556, numit „La cena di Emmaus”, din 1525

= Iluminaţii =

Dacă s-ar admite o legătură între fondatorii Americii şi secta bavareză a *Iluminaţi*lor, ce anume ar putea însemna? Pentru început, trebuie cunoscut că numele adepţilor nu era *Iluminaţi*, membrii reunindu-se în cadrul *Ordinului Perfectibililor*. *Acest* lucru este explicat pe larg în Encyclopedia Britannica, unde se precizează că termenul de *Iluminat* este o formă italiană a cuvântului german *Aufklärung* – *Iluminare*. (Spaniolii foloseau denumirea de *Alumbrados*. Ediţia din 1961 a respectivei enciclopedii, la noţiunea de

Ignazio di Loyola, precizează că acesta a avut probleme cu Inchiziţia, fiind acuzat de simpatii „iluminate”. A fost eliberat de către Inchiziţie şi a pus bazele… iezuiţilor! – nota traducerii în limba română). Numitul profesor Adam Weishaupt s-a născut în 1746. Educaţia acestuia are anumite particularităţi: născut într-o familie evreiască, a crescut cu religia catolică într-un colegiu de iezuiţi. Cercetător atent al lui Pitagora, Weishaupt a fost iniţiat în 1774 în Masonerie, într-o lojă din München (5), dar a rămas deziluzionat de ignoranţa şi lipsa de experienţă (de altfel, cosmopolită) a „confraţilor” lui. Faţă de ceea ce se întâmpla în Franţa, Anglia, Irlanda şi America acelei perioade, nivelul Masoneriei din Germania era destul de scăzut. Exista doar *Ritul Strictei Respectări*, fondat de baronul von Hund, care încerca să filtreze (din punct de vedere al creştinismului) misterele păgânismului precreştin (în această lojă – rit a fost primit şi Weishaupt).

Fără a-l acuza pe autor de superficialitate sau părtinire (deşi este destul de uşor de făcut acest lucru) şi fiindcă s-a făcut referire la baronul von Hund, trebuie făcute câteva precizări care vor încerca să întregească imaginea generală. Ca sursă de informaţii a fost folosită publicaţia la *luce massonica – Lumina masonică*, vol. 6, *Rituri mistice, misterice* şi *magice* de Angelo Sebastiani, Hermes Edizioni, 1995. *Ordinul Strictei Respectări* (*Templare* – autorul poate că a uitat să adauge şi menţiunea *Templare*) a fost fondat în 1738, făcându-şi cunoscut propriul ritual al gradelor în cadrul lojei din Assalon, Anglia. Formarea acestui ordin se datorează activităţii intense a lui von Hund sub protecţia asigurată de ducele de Brunswick, în spiritul tradiţiilor esoterice ale familiei scoţiene Stuart. Ferdinand, duce de Brunswick (1721 – 1792), a

fost *feldmaresal* prusac (fidel împăratului Frederick al II-lea), unul dintre cei mai abili comandanţi ai *Războiului de 7 ani* (1756 – 1763). După încheierea păcii cu Austria, ducele de Brunswick s-a dedicat în exclusivitate Masoneriei şi activităţilor caritabile, cultivând şi studiile umanistice. Guvernator al Magdeburgului, în 1740 a fost iniţiat la Berlin; în 1770 a devenit *Mare Maestru de Onoare* al... „Marii Loje Unite a Angliei" iar în 1772 a devenit *Mare Maestru* al lojelor scoţiene.

Încă de la formarea ordinului au fost primiţi în cadrul acestuia, printre alţii: Goethe, Voltaire, Gotthold Ephraim Lessing (1729 – 1781), W.A. Mozart, contele Giuseppe de Maistre (1753 – 1821, participant al *Conventului Masonic* de la Wilhelmsbad). După 1775, ducele de Brunswick s-a văzut obligat să gestioneze (din punct de vedere masonic) confuzia lăsată de von Hund. În această „confuzie" convergeau trei tendinţe:

— Tendinţa sapienţială şi ocultă;

— Tendinţa raţionalistă;

— Tendinţa anarhico – revoluţionară a *Iluminaţilor* din Bavaria. Weishaupt a avut „indicativul" de *Spartacus*; denumirea de *Spartakisti* va fi atribuită celor implicaţi în revolta comunistă din Germania anului 1918. Se pare că la *Conventul Masonic* de la Wilhelmsbad s-a luat decizia de desfiinţare a ordinului. Mulţi dintre cei care au părăsit acest ordin (al

Strictei Respectări) – printre care s-au aflat ducele de Brunswick, Goethe şi Voltaire – au intrat în componenţa *Iluminaţilor* din Bavaria. Ritul *Strictei Respectări* avea 6 grade:

— *Ucenic*;

— *Tovarăş de Artă*;

— *Maestru*;

— *Scoţian de St. Andrew* (sau *Chevalier de lArgle*);

— Novice;

— *Cavaler al* Templului. Acesta din urmă se dezvolta pe patru faze:

a – *Eques* (sau *Professus*); b – *Armiger*; e – *Socius*; d – *Magnus Professus*. Adeptul care obţinea gradul de *Cavaler* abandona propriul nume de familie şi-şi asuma un nume de bătălie, cu caracteristici heraldice, combinat cu titlul de Eques. Numele iniţiatic al lui von Hund era *Eques Ab Ense*; ducele de Brunswick era *Eques A Corona*, iar de Maistre era *Eques A Floribus*, totul combinat pentru a mulţumi vanitatea aristocratică a subiecţilor interpelaţi şi iniţiaţi de von Hund. Adam Weishaupt a fost autorul unei lucrări intitulate *Nachtrag*, publicată în 1787, în care descria diagrama unei societăţi secrete în care orice afiliat îşi putea cunoaşte doar superiorul imediat". Cultul" s-a dezvoltat şi răspândit pe baza ideilor iluministo-radicale (de natură atee) ale baronului P.H. d'Holbach – pe plan materialistic, respectiv al ideilor mistice ale iezuitului Wolff – pe plan mistic. Alţi „sectanţi" *Iluminaţi* au fost: Paul Henri d'Holbach (1723 – 1789, filosof francez, ateu şi materialist, autor al lucrării *Sistemul Naturii*); Johann Elert Bode (astronom german născut la Hamburg, 1747 – 1826, autor al legii măsurătorii aproximative ale distanţelor relative ale planetelor faţă de Soare; a descoperit o cometă în constelaţia Taurului şi a deţinut pseudonimul de *Amelius*); Franz Xaver Benedict Baader (filosof, teolog şi astronom german, născut la München, 1765 – 1841; a fost director al Observatorului Astronomic din Berlin); Christoph Friederich Nicolai [editor german (1733 – 1811),

scriitor cu idei puţine şi lipsit de fantezie. În lucrarea *Studiu privitor la acuzaţile aduse Cavalerilor Templari*, cu un *Appendix* intitulat *Originea Frăţiei Constructorilor – Zidarilor Liberi*, a propus o teorie conform căreia Masoneria ar fi fost concepută de către Francis Bacon]; principii Ludwig, Ernest şi August de Saxa Coburg-Gotha; Johann Gottfried Herder, născut la Mohrungen, 1744 – 1803, *post-iluminist*; Denis Diderot, filosof francez născut la Langres, 1713 – 1784, ateu şi materialist; François Marie Arouet – Voltaire – filosof şi scriitor francez. Weishaupt a decedat în 1830 la curtea de Saxa Coburg-Gotha, care le-a asigurat adăpost lui şi cumnatei lui (pe care a „sedus-o" şi a obligat-o să avorteze).

Şi fiindcă a „intrat în cărţi" şi Voltaire, ce se poate spune despre acesta. Lucrarea lui Graham Hancock şi Robert Bauval intitulată *Talismanul – Oraşele sacre şi credinţa*

5 > >

secretă poate furniza câteva detalii. Loja franceză *a celor Nouă Surori* a luat locul unei loje mai vechi – *Les Sciences* – fondată în 1766 de Lalande împreună cu matematicianul Claude-Adrien Helvetius (avocat, ateu convins, ale cărui concepţii filosofice şi politice au avut o influenţă puternică asupra *Revoluţiei Franceze* din 1789). După moartea lui Helvetius (din 1771), soţia lui – Anne Catherine Helvetius – s-a unit cu Lalande şi abatele Cordier de Saint-Fermin (un apropiat al lui Voltaire) punând bazele, în 1776, *Lojei celor Nouă* Surori. În 1779, Franklin a devenit *Maestru Venerabil* al *Lojei celor Nouă Surori* după ce (în 1778) a asistat la iniţierea în această lojă a lui Voltaire – având 84 de ani, acesta a fost susţinut de braţe de Franklin şi Court Gebelin. O

altă persoană obişnuită a cercului de la *Loja celor Nouă Surori* a fost şi marchizul Lafayette (afiliat al lojei masonice *Contractul Social*).

Revenim la lucrarea lui Gardner. Slab impresionat de cele trăite, Weishaupt a părăsit-o aproape imediat, pentru a pune bazele unei „frăţii" superioare, cu adevărat *iluminată*, mai adaptată la cerinţele academice ale acelei perioade (6). Lui Weishaupt nu i-a plăcut, de la început, superstiţia. A trebuit să o suporte şi să o combată în anii de studiu de pe lângă iezuiţi, fiind mai mult decât convins că superstiţia nu făcea decât să alimenteze bigotismul şi prejudecata. Pentru el, care provenea dintr-o familie evreiască, fărădelegile şi prejudecăţile erau un fapt constant, obişnuit. Prin fondarea *Ordinului Perfectibililor*, dorea afiliarea membrilor cu mintea deschisă, capabili să înfrunte orice prin dezbateri şi discuţii, ca o confruntare. Weishaupt s-a convins pe propria lui piele cum religia explicată de Hristos a degenerat, în timp, în fanatism şi intoleranţă, şi că tocmai cei care aveau datoria să răspândească „mesajul lui Hristos" erau mai puţin evlavioşi şi credincioşi dintre toţi (7). Weishaupt făcea o departajare netă între *creştinism* şi Biserica Creştină susţinând că demnitatea şi libertatea au trecut în plan secund atunci când *cultul Naturii* a fost înlocuit cu dogmatismul impus de către reprezentanţii Bisericii de la Roma. Chiar dacă nu era o asociaţie cu tentă masonică (pagina anterioară are alt punct de vedere – nota traducerii în limba română), *Ordinul Perfectibililor* (având mistere şi secrete proprii) dispunea de grade de merit care se puteau obţine prin *frecventare* şi *ucenicie*. Ordinul promitea şi intenţiona să promoveze o confruntare loială, o căutare care să

ducă la rezultate. Între timp, *Ordinul Perfectibililor* a depăşit 2000 de înscrişi, printre aceştia aflându-se nu numai germani, ci şi francezi, belgieni, olandezi, danezi, suedezi, poloni, unguri şi italieni. Poate fără să vrea, Weishaupt a pus bazele unui fel de curs prin corespondenţă. Această universalitate recunoscută prin originea afiliaţilor l-a făcut pe Weishaupt să imagineze apariţia unei societăţi în afara graniţelor naţiunii, îndepărtarea regimului feudal care subjuga popoarele aservite, respectiv dispariţia claselor sociale şi a raselor care, prin culturile diverse erau capabile doar să semene discordie între persoane. Weishaupt se gândea la eliberarea totală de constrângerile impuse de state, o eliberare completă de amestecul Bisericii în materii precum filosofia şi ştiinţa. Weishaupt era tipul idealistului perfect, un revoluţionar în stare naturală. Nu degeaba s-a arătat solidar cu principiile propagate de *Revoluţia Franceză* cu speranţa că acest eveniment ar fi putut exercita o influenţă pozitivă şi asupra Germaniei: «*Salvarea nu se găseşte acolo unde tronurile puternice sunt apărate cu tăişul spadelor, unde fumul candelelor se înalţă la ceruri sau unde mii de ţărani săraci au grijă să cultive câmpurile culese de cei bogaţi*» (8).

În mod clar, niciunul din aceste idealuri nu era apreciat, măcar în parte, de „establishment”, respectiv de autorităţile clericale seculare; visul utopic al lui Weishaupt se situa în afara realităţii timpului său astfel că la un anumit punct, afiliaţii (considerându-se responsabili de falimentul acţiunii lor) au început să se opună societăţii de la interior. Cum s-ar fi putut pretinde o lume mai bună, în armonie şi pace, dacă aceste calităţi nu se întâlneau la interiorul *Ordinului Perfectibililor*? De ce era exclusă prezenţa femeilor în cadrul acestui ordin? Astfel,

Ordinul a decis să primească şi adepte de sex feminin după care a urmat o perioadă de efervescenţă. Era doar un cântec de lebădă. Insistenţa ideilor *Iluminaţilor* a făcut ca în deceniul opt al secolului al XVIII-lea, forţe puternice să se ridice împotriva activităţii lui Weishaupt. Acesta a fost acuzat că a renegat legile lui Dumnezeu şi că a uneltit pentru distrugerea Bisericii Romei; acuzaţiile treceau de la erezie la ameninţare, de la violenţă la blasfemie. În 1784, Weishaupt a părăsit ţara natală. Imediat după, *Ordinul* şi toţi membrii lui au fost interzişi de ducele Karl Theodor al Bavariei.

5 5

Cu toate că intervenţia ducelui Karl Theodor al Bavariei ar fi dus la destrămarea

Ordinului, Weishaupt a reuşit să-şi găsească liniştea la curtea ducelui Ernest de Saxa Coburg-Gotha (unde a trăit până la moarte). Dar să ne întoarcem la întrebarea de bază: fondatorii Americii au fost influenţaţi (şi dacă Da, în ce proporţie) de ideile *Iluminaţilor* bavarezi? Posibil dar improbabil. În primul rând, *Declaraţia de Independenţă* sfost semnată în iulie 1776, la două luni după înfiinţarea Ordinului. Faptul pe care mulţi îl consideră ca fiind adevărat (că ar exista o legătură între fondatorii Americii şi *Iluminaţi*, respectiv că cei din urmă ar controla America în prezent) este legat de un eveniment petrecut în 1798. În data de 9 martie a acelui an (cu mult timp după ce *Ordinul Perfectibililor* a fost interzis), Jedediah Morse (reprezentant al unei congregaţii religioase) a făcut un anunţ în biserica New North din Boston care a stârnit animozitate. A susţinut că într-un tratat (semnat de preotul iezuit Auguste Barruel) se spune clar că *Iluminaţii* (în baza planurilor lor secrete) conspirau pentru distrugerea

drepturilor dobândite de poporul american prin revoluţie. În realitate, fragmentul respectiv (din lucrarea iezuitului) făcea referire la *Revoluţia Franceză*: «*Principi* şi *naţiuni vor dispărea de pe faţa Pământului* (...). *Această revoluţie este rezultatul activităţii societăţilor* secrete». Zvonul lansat de Morse a fost relansat în lucrarea intitulată *Proofs of a Conspiracy Against All the Governments of Europe*, semnată de un anume John Robinson, din Edinburgh (9). Încă o dată, aceste evenimente nu aveau nicio legătură cu America. Din punct de vedere istoric, monarhiile europene treceau printr-un moment în care îşi vedeau ameninţate autoritatea de o mişcare cu puternice tendinţe republicane şi anticlericale.

Imaginea prezintă a pictură a lui Jean Leon Jerôme Ferris (1863 – 1930), cu titlul Redactarea „Declaraţiei de Independenţă fie la stânga la dreapta se află Benjamin Franklin, John Adams şi Thomas Jefferson)

Poate că reverendul Morse uitase (cine ştie din

ce motive) că America deja se eliberase de autoritatea monarhiei britanice şi nou apărutele State Unite erau configurate ca o federaţie de state, pe principiile unei republici federale, asupra căreia monarhiile europene nu exercitau niciun control. Pentru o perioadă de timp, aceste zvonuri au avut o consistenţă discretă, astfel că opinia publică l-a stigmatizat pe Thomas Jefferson acuzându-l că ar fi afiliat al *Ordinului* şi că ar acţiona (în calitate de agent secret) la ordinele *Iluminaţilor Pentru* o perioadă de timp, acuzaţiile absurde făcute de reverendul Morse au dispărut din atenţia publicului, revenind în forţă în 1963, după ce John Kennedy (primul preşedinte catolic american) a fost asasinat. Cum se poate imagina o astfel de situaţie, decât că a fost „orchestrată" de urmaşi ai *Iluminaţilor*? Pe acest „val emoţional", faptele s-au umflat dobândind un nivel exagerat atunci când, în 1969, un ziar de stânga din Chicago, a acuzat *Ordinul* de creşterea exponenţială a fenomenului drogurilor în Statele Unite: «*Suspiciunea că profesorul Adam Weishaupt l-a eliminat pe George Washington pentru a-i lua locul* şi *funcţia*, *acţionând ca prim preşedinte al Statelor Unite*, *şi-a găsit deplina confirmare* (...). *Culorileprincipale ale drapelului american sunt albastrul şi roşul*; *aceleaşi culori sunt emblema celor înclinaţi către haşiş*. *Simbolul Iluminaţilor – trunchiul de piramidă – prezintă 13 subdiviziuni şi*, *după cum ştim cu toţii*, *13 este numărul care*, *în cod*, *semnalează marijuana*» (10).

Zvonurile extravagante nu s-au oprit nici după 1969. Şi în prezent, acest gen de articole este citat adesea, ca şi cum ar face parte dintr-o arhivă de date cu o excepţională importanţă istorică. În Statele Unite, tot ceea ce este neplăcut şi rău, are la bază voinţa *Iluminaţilor*, nefiind nicio persoană care să

aducă probe pentru justificarea acestor observaţii banale şi gratuite. Păi da, totul are loc în linişte, în umbră, înconjurat de mister, în spatele uşilor bine închise şi toate nu pot conduce decât către Masonerie, controlată la rândul ei de către *Iluminaţi*. Lăsând la o parte aiurelile, este interesant de observat dacă există vreo asemănare între idealurile lui Weishaupt şi cele ale fondatorilor SUA. După cum s-a spus, fantezia profesorului bavarez imagina egalitatea tuturor, indiferent de sex, libertatea totală faţă de constrângerile feudale ale trecutului şi mai ales, de hegemonia şi controlul organelor bisericeşti. Fără îndoială, aceste principii erau comune celor două mişcări, inclusiv *revoluţia* – înţeleasă ca instrument pentru obţinerea obiectivelor stabilite. Diferenţa reiese din faptul că, în timp ce americanii au realizat respectiva revoluţie (obţinându-şi libertatea), Weishaupt nu a realizat nimic. Începând cu 1792, multe idealuri propuse de profesorul bavarez au apărut la Philadelphia şi New England, aduse de „ecourile" *Revoluţiei Franceze*. În acelaşi an, Samuel Jennings, artist născut în Pennsylvania dar care a activat la Londra, a pictat un tablou alegoric care a devenit celebru, *Libertatea care explică Artele şi Ştiinţele* (în imaginea de mai jos). Comandat de către responsabilii *Library Company* din Philadelphia, unde tabloul este păstrat şi în prezent (11), pictura prezintă *Libertatea*, având la picioare lanţuri rupte, înconjurată de elemente masonice, care împarte *Artele* Libere. Chiar dacă tabloul a fost realizat cu 73 de ani înainte de abolirea sclaviei de către Abraham Lincoln, *Libertatea* (asemănătoare cu *Marianna*) este prezentată oferind o carte gri unui grup de sclavi, pe fundal distingându-se alte persoane care sărbătoresc. Cartea pe care o prezintă *Libertatea* era catalogul

tuturor lucrărilor din bibliotecă, o referire clară la posibilitatea punerii cunoaşterii la dispoziţia lumii întregi, fără niciun fel de îngrădire.

În acest moment este uşor de înţeles din ce motiv fondatorii noului stat (care au contribuit la realizarea de opere precum cea de mai sus) au putut fi consideraţi drept membri ai sectei *Iluminaţilor*, fiind apoi priviţi cu suspiciune, acuzaţi de păgânism şi liberalism excesiv. Aceleaşi acuzaţii pe care aristocraţia feudală şi clerul fanatic i le-au adus profesorului bavarez. Se înţelege de la sine că în prezent, cine susţine aceste inepţii faţă de aceşti fondatori este liber să o facă, dar trebuie să recunoască în mod obiectiv că raţionând în acest fel se plasează pe orbita rasismului, a discriminării sexuale şi a extremismului religios. [Hopa, sloganul sună cunoscut!!! Lui „moş Franklin”, după ce mai trăgea pe nas o „liniuţă”, îi plăceau „puişorii” mai tineri?! Nea Jefferson se uita cu jind la *gogoşarii* guvernantei Dolores?! Bădia Adams era, cumva, bozgor?! – nota traducerii în limba română]. *Iluminaţii* autentici nu erau în stare să exercite nicio influenţă, asupra

nimănui. Sigur, au reuşit să modeleze mentalitatea multora şi poate să inspire anumite principii ale *Revoluţiei Franceze*, dar nu au avut niciodată forţa (banii i-au adus alţii – nota traducerii în limba română) să acţioneze în mod decisiv asupra unui guvern sau putere forte. Dacă s-ar putea recunoaşte măsura succesului lor, între anumite limite, la nivel academic sau în perspectivă, trebuie admis că era vorba de un ordin care a falimentat, mai ales că la începutul secolului al XIX-lea, practic dispăruse. Conexiunea lor – abia şoptită cu Masoneria – nu a existat; profesorul bavarez a lăsat „frăţia" pentru că era deziluzionat de puţinătatea spirituală şi culturală a mişcării masonice germane. Ca urmare, este aproape imposibil ca mişcarea *Iluminaţilor* să poată avea energia şi influenţa pentru trasarea unei *Noi Ordini Mondiale*, respectiv să fie prezent cu o continuitate de mai mult de 200 de ani la conducerea destinelor terestre – din acest punct de vedere, este ca şi cum *Iluminaţii* nu ar fi existat niciodată, nici la interiorul Masoneriei şi nici în orice alt context semnificativ.

O altă mică pauză. Cele susţinute de autor, din punctul de vedere ale acestuia, pot fi combătute, aducându-se dovezi care nu pot fi catalogate ca „inepţii" sau ca cele „de la capitolul 14"! La *inocenţa infantilă* a autorului trebuie răspuns cu o *lovitură* sub… cea

tură. Lucrarea lui Laurence Gardner a apărut în 2005 şi autorul ar fi putut să încerce o documentare

mai aprofundată privitoare la *Iluminaţi*. În anul 2002, Giuliano di Bernardo [cel care a adus *feştila* cu lumina masonică în România, *Mare Maestru* al *Marelui Orient al Italiei* (între 1990 şi 1993), fondator şi *Mare Maestru* al *Marii Loje Regulare a Italiei* (între 1993 şi 2002)] a fondat *Academia Internaţională a Iluminaţilor*. *În* prezent, di Bernardo este *Mare Maestru* al *Dignity* – un ordin creat pentru „apărarea demnităţii omului", respectiv *preşedinte* şi *Mare Maestru* al *Academiei Internaţionale a Iluminaţilor Imaginea* de mai sus îl prezintă pe Giuliano di Bernardo, preluată de pe http://www.dignityorder.com. Respectivul ordin esoteric internaţional, din punct de vedere grafic se poate reprezenta ca o *piramidă* la vârful căreia se află *Marele Maestru*. *Piramida* este împărţită în două părţi: cea *superioară* conţine „organele internaţionale", iar cea *inferioară* conţine „organele naţionale".

Organele internaţionale sunt formate din: *Consiliul Marelui Maestru*; *Echipa „Marketing & Communication* „şi *Asociaţia Internaţională* (cu sediul la Viena). *Consiliul Marelui Maestru* este alcătuit din: *Marele Maestru*; *Marele Prior al Italiei*; *Marele Prior al României*; *Marele Prior al Ucrainei*; *Marele Prior al Bielorusiei; Marele Prior la Moldovei*; *Marele Secretar* şi *Marele Trezorierunul* din evenimentele acestei asociaţii a avut loc la Bucureşti (*Adunarea Internaţională de Vară*), între 8 şi 10 iunie 2012, în cadrul *Athénée Palace Hilton* Bucureşti. Corneliu-Dan Niculae, în lucrarea *Armaghedonul Templului lui Solomon – România sub viesparul Frăţiilor sfârşitului*, Ed. Carpathia Rex, 2013, Bucureşti, a surprins foarte bine acest moment:

«*În 2012, di Bernardo sosea la Bucureşti pentru a se întâlni cu studenţii Facultăţii de Filosofie ai*

Universităţii Bucureşti şi pentru a-şi lansa lucrarea „Cunoaşterea umană – de la fizică la sociologie şi religie”, o pledoarie pentru preluarea conducerii lumii de către Iluminaţi printr-un tiran. A doua zi (7 iunie 2012), în clădirea din strada bucureşteană C.A. Rosetti, nr. *5 (Galeriile de Artă „Artmark”), di Bernardo se bucura de lansarea de carte pe care i-o făcea Peter Imre (directorul editurii „Adevărul Holding”), alături de academicianul mason Răzvan Theodorescu, iar când i-a venit rândul a vorbit despre „nevoia urgentă a Omenirii de o conducere diferită, despre nevoia unui tiran iluminat, de o înţelepciune profundă care să conducă Omenirea spre crearea omului nou”.*

Pentru a explica conţinutul cărţii-program, di Bernardo arăta în cadrul unui interviu că „astăzi avem posibilitatea să inventăm un om nou, pentru viitor”, căci soluţia la faptul că „Umanitatea este în pericol şi îşi trăieşte sfârşitul… este una singură… şi o prezint în această carte: apariţia tiranului iluminat. Mergem către o guvernare mondială, iar democraţia nu este o formă care poate susţine sosirea unui tiran iluminat. Nu vorbim aici

despre dictatorii pe care i-am avut în trecut. Din cele mai vechi timpuri, Umanitatea a fost susţinută de societăţile esoterice, iar aceste societăţi pot ajuta tiranul iluminat să guverneze cu înţelepciune. Avem nevoie de ceva mai puternic decât ce a fost până acum… Acum suntem în plină democraţie, care a degenerat în anarhie, iar anarhia va determina condiţiile pentru sosirea tiranului iluminat. Este un proces care se va finaliza în viitor".

„*Tiranul iluminat care va conduce lumea* (sub forma *Noii Ordini Mondiale*) – adăuga di Bernardo – *nu va fi ales de populaţia lumii, ci de o comunitate de oameni care pot fi din Ordinul Iluminaţilor sau din alte cercuri esoterice. Expresia de tiran iluminat este lansată de comunitatea iluminată, care a existat în trecut, există în prezent* şi *va exista* şi *în viitor. Şi ei vor propune cine este acest tiran iluminat… Sper să sosească tiranul iluminat*" – încheia di Bernardo». Concluziile rămân la latitudinea fiecăruia!!! Există zvonurile că la Lucerna, în Elveţia, di Bernardo ar fi întemeiat o *lojă acoperită* (secretă) – *Dignity* – printre ai cărei membri s-ar fi aflat anglicanul lord Northampton (*Pro Mare Maestru* al Masoneriei engleze), Abraham Foxmann (de la *Anti Defamation League*), emirul Mohammad Bin Rashid Al-Maktoum (al Dubaiului) şi reprezentanţi ai iezuiţilor din Austria.

= Memoriale şi monumente masonice =

Constituţia Americii a fost aprobată şi semnată de 39 dintre cei 42 de delegaţi, la 17 septembrie 1787. Până la 25 iunie 1788, a fost ratificată de fiecare stat în parte. Cu acea ocazie, statul Maryland a cedat o zonă de aproape 20 de km² pentru formarea Districtului Columbia, unde a fost stabilită capitala noii naţiuni. La 4 februarie 1789, generalul George Washington a fost ales primul preşedinte al Statelor

Unite; John Adams a devenit vicepreşedinte. Robert Livingstone, *Mare Maestru* al *Marii Loje* din New York, a condus festivitatea la 30 aprilie, folosind pentru jurământ, Biblia lojei *St. John* din New York. Printre masonii eminenţi prezenţi s-au aflat Jacob Morton (primarul oraşului) şi Morgan Lewis (12) – secretarul preşedintelui. La 18 septembrie 1793 era aşezată prima piatră – *piatra de temelie* – a *Campidoliului* din Washington. Ceremonia a fost condusă de către lojele masonice din Maryland, împreună cu loja *22* din Alexandria (Virginia), loja de apartenenţă a lui George Washington. Ciocanul şi compasul de argint utilizate cu acea ocazie de către preşedinte sunt păstrate, în prezent, în camera reconstruită a lojei din cadrul *Masonic National Memorial „George Washington"* din Alexandria. În parcul aflat în faţa acestui muzeu (şi a bibliotecii aferente) se află cea mai mare reprezentare din lume a ansamblului alcătuit dintr-un echer şi un compas, iar în sala mare a edificiului se găseşte o statuie a lui George Washington.

Atât *Campidoliul* cât şi *Casa Albă*, proiectate (din punct de vedere arhitectonic) fără nicio restricţie de stil, au fost încorporate în structura urbanistică, riguros geometrică a oraşului Washington. Proiectat de arhitectul Pierre Charles l'Enfant (în 1791) în strânsă colaborare cu George Washington şi Thomas Jefferson, oraşul se distinge ca o capodoperă urbanistică perfectă, cu nete influenţe masonice. Acest aspect se întâlneşte în fiecare componentă, în legăturile dintre străzi, edificii, în arhitectura acestora, respectiv interacţiunea reciprocă dintre acestea şi localizarea lor strategică. În planul oraşului se disting nu mai puţin de 20 de elemente zodiacale, fiecare conectat la un aspect astronomic specific,

după cum se explică într-o lucrare recentă semnată de David Ovason (13). Benjamin Latrobe, unul din arhitecţii care şi-a adus contribuţia la proiectul *Campidoliului* din Washington, a fost mason; clădirea este plină de coloane dorice şi corintiene care, conform tradiţiei (exact ca în primele trei grade ale iniţierii masonice) reprezintă *înţelepciunea*, *Forţa* şi *Frumuseţea*. Planul lui Latrobe pentru *Camera Reprezentanţilor* prevedea o boltă înstelată, definită ca *acoperiş al* lojei. Capitelurile coloanelor din vestibulul *Senatului* sunt formate din spice de grâu; din acelaşi vestibul este posibil accesul către o scară spiralată, tipic masonică, respectiv către frontonul de acces spre o aripă destinată *Senatului*, numită *Progresul Civilizaţiei* (fronton decorat tot cu spice de grâu, ca simbol al bogăţiei).

Cupola gigantică a *Campidoliului* (deasupra căreia se află statuia *Libertăţii*) este una din construcţiile cele mai cunoscute din Statele Unite, acoperind marele spaţiu circular – *Rotonda* – locul cel mai circulat al complexului. Având 29 de metri diametru şi o înălţime de 55 de metri, cupola reprezintă o realizare arhitectonică ambiţioasă, pentru a cărei realizare a fost nevoie de timp. În 1856, pe baza proiectului arhitectului Thomas Walter, au început lucrările de revizuire a cupolei şi a altor elemente structurale. Interiorul a fost terminat în 1866, incluzând (printre alte lucrări) fresca pictorului italian Constantino Brumidi, intitulată *Apoteoza lui Washington*. Restaurată succesiv, fresca include multe imagini masonice şi alchimice, inclusiv imaginea zeului Hermes, cu caduceul în mâna dreaptă şi un săculeţ cu aur în cealaltă mână. (Imaginea de pe pagina anterioară reprezintă fresca *Apoteoza lui Washington*) *În* complexul urbanistic din Washington,

trasat în conformitate cu elemente ale Ritului Scoţian, se află şi reşedinţa generală a „frăţiei”, *Casa Templului*, în care se găseşte marea *Cameră Executivă a Supremului Consiliu*. Puţin mai departe se află clădirea *Marii Loje* a District of Columbia, cu biblioteca şi muzeul. Dintre toate aceste construcţii masonice, cea mai cunoscută şi cea mai impresionantă – la vedere – este obeliscul din marmură albă, înalt de 150 de metri, al *Washington Monument* (14).

La 4 iulie 1848, piatra gigantică de temelie din marmură albă de Symington (care se află la baza construcţiei) a fost trasă de cetăţeni în cadrul unei procesiuni, pe un car gigantic, de-a lungul străzilor oraşului, pentru a fi aşezată la punctul de întâlnire al axelor dintre strada *Campidoliului* şi strada *Casei Albe* (15). Ceremonia publică a fost condusă de Benjamin B. French, *Mare Maestru* al *Marii Loje* a District of Columbia. Acesta avea şorţul şi eşarfa purtate de preşedintele Washington şi a utilizat acelaşi ciocan care a fost folosit la construirea clădirii *Campidoliului* (din 1793). Ridicarea obeliscului a fost o acţiune lungă şi dificilă, tot mai complicată pe

măsură ce marile blocuri de marmură trebuiau ridicate la înălţimi din ce în ce mai mari. Pe măsură ce se continua cu construcţia monumentului, la Washington au ajuns 190 de plăci memoriale, donate de peste tot din America (dar şi din ţări străine), pentru a fi cimentate la interiorul construcţiei. O astfel de placă memorială a sosit şi de la Roma, în numele papei Pius al IX-lea, dar în noaptea de 6 martie 1854, respectiva placă a fost furată, fără a se mai şti nimic de ea. După şapte ani de muncă extenuantă, construcţia a fost terminată. Partea finală a obeliscului – piramidionul de aluminiu – a fost poziţionată la 6 decembrie 1884, monumentul fiind inaugurat la 22 februarie 1885. A fost nevoie de alţi trei ani pentru a completa ceea ce a mai rămas, de trasare şi finisare a marii terase ce înconjoară obeliscul. În cele din urmă, începând cu 1889 (centenarul *Revoluţiei Franceze*!!! – nota traducerii în limba română), monumentul dedicat lui Washington se transforma în una din cele mai mari atracţii turistice pentru vizitatorii din întreaga lume.

În mod diferit faţă de un obelisc clasic, realizat dintr-un singur monolit, acest monument este un adevărat „zgârie nori”, construit pe mai multe nivele (vezi imaginea de pe ultima parte a paginii anterioare) şi la interiorul căruia se află o scară. Încă de la deschiderea oficială din 1889, un ascensor acţionat de forţa aburului a contribuit la transportarea vizitatorilor către vârf; vizitatorii mai curajoşi au preferat să urce cele 898 de trepte (8 + 9 + 8 = 25; 2 + 5 = 7 – număr „divin” – altă coincidenţă – nota traducerii în limba română) către ultimul etaj unde ferestrele largi lasă să se vadă panorama de dedesubt. În 1901, ascensorul a fost înlocuit cu unul mai modern, iar din 1929, obeliscul este iluminat în mod

constant pentru a semnala prezenţa acestuia aeronavelor.

Pe cât este o construcţie impunătoare şi extraordinară, adevărata şi fascinanta magie nu reiese numai din înălţimea monumentului, din lucirea marmurei sau din aspectul îndrăzneţ al procesului de construcţie în sine; aceste particularităţi importante lasă prea puţin de înţeles că este vorba de un monument cu influenţe masonice, chiar dacă munca necesară pentru prelucrarea pietrei este impresionantă. Cea mai semnificativă funcţie constă în reunirea unuia dintre cele mai importante semne masonice cu cuvântul secret pierdut. De fapt, obeliscul nu trebuie apreciat ca o structură unică, ci ca un tot, în contextul terasei care îl înconjoară. Doar de la înălţime se poate înţelege adevărata natură a monumentului şi se poate aprecia ceea ce vrea să transmită cu adevărat. Fie zi, fie noapte, imaginea este aceeaşi: un punct la interiorul unui cerc imens: O.

Note:

— Michael Howard, *The Occult Conspiracy*, London, Rider, 1989, cap. 3, pag. 61.

— Pentru o studiere atentă şi completă a *Marelui Sigiliu* american, se poate avea în vedere lucrarea lui Eugene Zieber, *Heraldry în America*, New York, NY, Greenwich House, 1895.

— Dan Brown, *Angels and Demons*, London, Corgi, 2001, cap. 3, pag. 135.

— *Institutul de Heraldică al Statelor Unite* se află la următoarea adresă: 9325, Gunston Road, Fort Belvoir, VA, 22050 – 5579.

— *Loja Strictei Respectări*.

— O prezentare a evenimentelor în care a fost implicat *Ordinul Perfectibililor* este lucrarea *Einige Originalschriften des Illuminaten Ordens*, München,

Guvernul Bavariei, 1787.

— Vernon Stauffer, *New England and the Bavarian Illuminati* (1919), retipărită la Woodbridge, VA, Invisible Collège Press, 2005, cap. 3, pag. 140, 141.

— Michael Howard, *The Occult Conspiracy*, cât., cap. 3, pag. 62, 63.

— John Robinson, *Proofs of a Conspiracy Against All the Governments of Europe* (1801), ediţie retipărită la Hawthorn, CA, Christian Book Club of America, 1961.

— *Mayor Daley Linked with Illuminati*, în *Spark*, Chicago, vol. 2, nr. 9, iulie 1969.

— *Library Company* din Philadelphia a fost înfiinţată în 1731 la dorinţa lui Benjamin Franklin. Până la jumătatea secolului al XIX-lea a fost biblioteca publică cea mai mare din America. În prezent este un institut de cercetări independente şi păstrează, printre alte lucrări, câteva din documentele şi colecţiile cele mai vechi şi mai preţioase ale naţiunii americane.

— Michael Baigent, Richard Leigh, *The Temple and the Lodge*, London, Jonathan Cape, 1986.

— David Ovason, *The Secret Architecture of Our Nation*'s *Capital*, New York, NY, Harper Collins/Perennial, 2002.

— Lucrarea indicată pentru lectură este George J. Olszewski, *A History of Washington Monument 1844 – 1968*, Washington DC, Office of History and Historic Architecture, 1971.

— În realitate, nu a fost aşezat pe locul prevăzut deoarece, terenul nefiind suficient de solid, nu oferea garanţia stabilităţii.

Capitolul 19 – «Arta Regală»

= Lipsa contextului =

Unul din obstacolele cele mai evidente şi mai importante întâlnite în studierea Masoneriei o constituie variabilitatea extremă a documentelor scrise. Regulile privitoare la ritualuri nu au fost niciodată codificate în mod rigid, cea mai mică modificare contribuind (împreună cu alte modificări) la transformări importante. Din punct de vedere al modernizării, al atenţiei şi al analizei lingvistice, lojele au deţinut o anumită libertate de interpretare. În realitate, pe cât de antică şi autentică putea să fie tradiţia transmisă prin text, ar fi trebuit să existe grija de a continua transmiterea acesteia în scris, fără să fie nevoie de „ajustarea" acesteia în funcţie de cerinţele vremurilor. Nu ar fi trebuit să se uite că fiecare cuvânt, folosit individual, poate fi la fel de important precum contextul; la rândul lui, contextul poate fi modificat numai prin modificarea sau înlocuirea unui singur cuvânt. Pentru un exemplu semnificativ, se pot lua versetele *Matei 13*: *55* şi *Marcu 6*: *3* în care, vorbindu-se despre tatăl „uman" al lui Iisus, se spunea că era un tekton. Traducerea ar corespunde cu *Maestru al Artei*, definiţia corectă folosită de Masonerie. Dar, dându-se curs unei prime propuneri de traducere şi ţinându-se cont că Iosif nu putea fi un afiliat, s-a propus o alternativă, în acest caz utilizându-se cuvântul *tâmplar*, *dulghern* acest mod este evident că genealogia regală atribuită lui Iosif în *Matei 1*: *1* este lăsată deoparte, astfel condiţia socială a lui Iosif şi a fiului său Iisus, modificându-se complet în cadrul contextului. Admiţându-se că Iosif nu era un afiliat, acesta este descris prin cuvântul grec *tekton*, *naggar* în aramaică, două sinonime care indică un om cult şi pregătit. Niciuna din cele două descrieri, realizată de respectivele sinonime, nu ar avea vreo legătură cu profesia de *dulgher* (1).

Chiar dacă James Anderson afirma că marea parte a documentelor scrise ale tradiţiei masonice de dinainte de 1717 s-a pierdut în mod iremediabil, existau urme şi evocări ale ritualurilor masonice care se celebrau în tavernele londoneze *The Apple Tree* şi *Goose and Gridiron*, fără a uita de ceremoniile transmise de *Antici*, celebrate în *Black Lion* şi *The Shakespeare*. Dacă primul grup a fost puternic manipulat şi adaptat de către Anderson şi Desaguliers, nici al doilea nu a avut o soartă mai bună când, în 1813, a fost revizuit în mod drastic de interpreţi fără prea multe scrupule. Din acest punct de vedere, nu este greşit de afirmat că dacă foarte mult material s-a pierdut înainte de 1717, ceea ce a rămas s-a pierdut prin imprudenţă. În acest fel, orice tentativă de a ajunge la sursa originală şi autentică a ritualicii masonice nu are nicio şansă de reuşită, la fel cum cel care ar

5 5 5?

avea intenţia să cunoască genealogia lui Iosif, pleacă de la ipoteza incorectă că acesta ar fi un *dulgher* modest.

= Un cod masonic =

Documentele şi cărţile scrise în limba engleză în timpul lui Bacon, respectiv Shakespeare, sunt diferite de cele scrise până în acel moment (ca referinţă temporală). Limba engleză a evoluat destul de mult din punct de vedere al structurii sintactice, iar lexicul s-a îmbogăţit şi el. Dacă se face o comparaţie între *Biblia regelui James* din 1611 şi prima lucrare a lui Shakespeare (1623), se observă că bogăţia şi diversitatea limbii engleze a cunoscut o dezvoltare de 100%. În afară de apariţia neologismelor, alte cuvinte (puţin utilizate odată) au intrat în dicţionarul curent al limbii engleze. Lui Shakespeare îi sunt atribuite nu

mai puţin de 2000 de cuvinte noi, printre care *critical*, *leapfrog*, *majestic*, *pedant*. Lui îi este atribuită şi introducerea unui număr mare de fraze preconfecţionate şi clişee verbale, aflate în uz şi în prezent, printre care *natură umană*, *a veni pe neaşteptate*, *a dispărea în* aer. Înainte de această transformare, limba engleză era un amestec ciudat de cuvinte latine, anumite variante dobândite din limba greacă, francezisme îmbinate cu cuvinte provenind din dialectele nordice, tot acest „mix” aşezat pe substratul lingvistic germanic moştenit din vremurile anglo-saxonilor. O diferenţă şi mai evidentă apare şi numai dacă se confruntă limba engleză vorbită în vremurile lui Chaucer cu cea vorbită în perioada lui Shakespeare. Este suficient de văzut varianta rugăciunii *Tatăl Nostru* care apare în versiunea Bibliei tradusă de John Wycliffe (din 1384) pentru a înţelege diferenţele substanţiale dintre cuvinte şi folosirea verbelor din acea perioadă (1384), faţă de elementele utilizate de englezi în perioada elizabetană (2).

Din cauza limitărilor impuse de alfabetul antic, literele erau utilizate şi în cazuri particulare. De exemplu, litera „v” era scrisă adesea ca „u”, contrar felului cum se scria în limba latină (unde litera „u” era scrisă, grafic, sub forma literei „v”, ca în exemplul *Mvsevm* – Museum). Litera antică s-a transformat în „y”, dar se pronunţa „th”, iar „ye” avea pronunţia „the”. Altfel s-a întâmplat cu cuvinte precum „thou”, care a devenit „you”. Alfabetul francez nu avea litera „w”, astfel că „Stewart” a devenit „Stuart”. Acest mod nou de denumire a fost introdus de Maria, regină a Scoţiei, în perioada când a fost regină a francezilor. Litera „i” era foarte răspândită, din moment ce alfabetul latin nu dispunea de litera „j”. Dialectele şi limbile nordice dispuneau de litera „j”, care se

pronunţa ca „ea” (ceva similar cu „y”). De exemplu, cuvântul nordic „jarl”, a devenit „earl” în engleză, în timp ce (de cele mai multe ori), litera „y” începea să înlocuiască litera „i” pentru a marca o pronunţie la fel ca în cazul cuvântului „râse”, diferit de „i” scurt din cuvântul „ink”. Existau şi excepţii, precum litera „y” din componenţa cuvântului „dainty”, transformată câteodată în „le”, pentru precizie fonetică; la fel ca acesta, mulţi alţi diftongi erau utilizaţi în acelaşi mod.

O operă literară, capabilă să delimiteze acest pasaj lingvistic, este lucrarea *The Shepheardes Calendar*, de Edmund Spencer (datată 1579), în care necesităţile liricii poetice au creat un mod nou de expresie şi formă (3). În această lucrare (o operă poetică pastorală dedicată lunilor anului raportate la durata ciclului vital), Spencer invocă necesitatea de regăsire şi definire a unei limbi engleze pure, în contrast cu «*acest Babel confuz al amestecului altor dialecte*» care a existat până în acel moment. În partea dedicată lunii aprilie apar mai multe situaţii: «*Now ryse vp Elisa, decked as thou art / În royall aray*; / *And now ye daintie Damsells may depart / Ea chone her way, / I feare, I haue troubled your troupes to longe. / Let dame Eliza thanke you for her song.*» – «*Şi-acum ridică-te Elisa, împodobită cum eşti / cu straiele regale*; / *Şi acum voi graţioase domnişoare puteţi pleca / Fiecare pe drumul ei, / Mă tem că am deranjat prea mult a voastră companie. / Lăsaţi ca madam Eliza să vă mulţumească pentru cântul* vostru». Referindu-se la regina Elizabeth, numind-o fie Elisa, fie Eliza, Spencer intenţionează să marcheze schimbarea de pronunţie din „Elizabeth” în „Elizabeth” chiar dacă, de partea ei, regina a adoptat noua pronunţie de ceva timp. La începutul strofei apare un „thou” care la final s-a transformat în „you”.

În acea perioadă, ceea ce dădea importanţă lucrurilor era emfaza poetică, dacă se ţine cont că în versuri metrice nu erau scrise doar poezii şi poeme (care, dincolo de standardizarea dobândită aveau nevoie de o mai mare libertate metrică şi ritmică), ci şi scrieri precum cele ale lui Shakespeare sau textul biblic al versiunii regelui James. Ca urmare, şi ritualurile masonice din acea perioadă istorică sunt construite în mod similar. Dar la fel cum textele lui Shakespeare îşi pierd fascinaţia prin folosirea limbajului modern, la fel cum Biblia (tradusă în forma actuală) îşi pierde în mod inevitabil metrica şi acurateţea, acelaşi lucru s-a întâmplat cu ceremonialurile Masoneriei, incapabile (prin forţa situaţiilor) să evite „coruperea" adusă în timp de atâtea actualizări şi modificări. Numai în forma autentică şi originală un ritual reuşeşte să-şi păstreze adevărata semnificaţie, şi aceasta se referă nu doar la începutul sau sfârşitul frazelor diverse, ci şi la sensul strict al fiecărui cuvânt.

Spencer şi grupul restrâns de baconieni erau membri influenţi ai curţii elizabetane, erau apropiaţi ai serviciului secret Stuart încă de pe vremea marelui John Dee, dar au fost şi lucrători pricepuţi în domeniul codurilor şi al cifrurilor. Aceste coduri şi cifruri apar destul de clar în lucrările lui Shakespeare, câteodată cu un scop bine precizat, alteori ca simplu divertisment. Un exemplu tipic era folosirea strategică a majusculelor (în textul lui Spencer apare cuvântul *Damsells*, scris cu majusculă la jumătatea unui vers), care puteau indica locul unde, în realitate, o linie de text, o frază, o rimă se terminau pentru a face loc elementelor succesive. Nu exista certitudinea că odată cu trecerea timpului textul ar fi rămas la fel, fără a se ajunge la închegarea unui mesaj diferit de cel original.

Pentru o mai mare garanţie exista rima, cu utilizarea pentametrului iambic, datorită căruia, posibilitatea de modificare se reducea la minim, reuşind să se păstreze mesajul iniţial. Toate lucrările lui Shakespeare sunt pline de majuscule, conform unei forme numită „semnătură” [cu referire la o tehnică particulară utilizată de anumiţi trişori care lansau zarurile într-un mod aparte (4)].

Începând cu prima ediţie ale operelor lui Shakespeare şi continuându-se cu versiunile succesive, editori, redactori şi tipografi, imaginându-şi că aduc îmbunătăţiri textului (după cum s-a întâmplat şi cu antica ritualică masonică), şi-au asumat dreptul şi libertatea de a decide în ceea ce priveşte modificarea, respectiv „corectarea” textelor. Îmbucurător este faptul că prima ediţie a textelor shakespeariene a ajuns intactă până în prezent, putându-se nota că în afară de multitudinea de majuscule, în aparenţă nejustificate, există şi cuvinte tipărite îngroşat, apar linii de text întrerupte, respectiv cuvinte despărţite în silabe în mod greşit. Exemplele de acest fel sunt atât de numeroase că ar fi nevoie de o lucrare întreagă pentru a le putea semnala pe toate. Pentru exemplificare, să vedem cazul din *Visul unei nopţi de vară*, când Titania spunea:

«*Thou shalt remaine here, wither thou wilt or no.*
I am a spirit of no common rate:
The summer still doth not tend upon my state.
And I doe love thee; therefore goe with me.
Ile give thee fairies to attend on thee;
And they shall fetch thee jewels form thee deepe (…)» (5) – «*Aici tu trebuie să rămâi, fie că vrei, fie că nu.* / *Eu sunt un spirit divers de celelalte*: / *Vara face*

imperiul meu şi *mai puternic*, / Şi *eu te iubesc*, *vino deci cu mine*. / *Voi face să te ajute ale mele zâne*; / *Îţi vor căuta bijuterii în a mării profunzime* (…)». Incluzându-se litera „n” înnegrită (litera din cuvântul „And”) se notează că majusculele de la începutul fiecărui vers formează numele „Titania”.

Alteori, acest mod de „semnare” apărea mai puţin clar, cu literele necesare formării unui nume aşezate într-o formă mai puţin evidentă, iar câteodată se folosea anagramarea. Pentru exemplificarea celor spuse, tot în baza ediţiei din 1609, se poate ţine cont de *Sonete* (6):

«And *you*, *but one*, *can evry shadow lend*.

Describe Adonis, *and the counterfeit Is poorly imitated after you*

On Helen's cheek all art of beauty set (…)» *În* acest caz, primele litere ale celor patru versuri, grupate, compun numele „Adonis”. La fel (de multe ori) anagramele sunt şi mai dificile şi nu întotdeauna literele care le compun apar la începutul textului (al versurilor), ci în mijlocul versurilor, scrise cu majuscule sau îngroşate. Pentru a complica procesul de „semnare”, Shakespeare a folosit cuvinte latine şi franceze. Un exemplu concludent îl oferă discuţia dintre Egeu şi Tezeu, în *Visul unei nopţi de vară*:

«*My Lord*, *this is my daughter heere asleepe*.

And this Lysander, *this Demetrius is*.

This Elena, *old Nedars Helena*.

I wonder of this being here together.

No doubt they rose up early (…)» (7) – «*Egeu*: *Domnule*, *cea care doarme aici e fiica mea*, /*Acesta e Lisandru*, şi *acesta e Demetriu*, /*Aceasta e Elena*, *fiica bătrânului Nedar*. *Mă întreb de ce sunt toţi aicea împreună*. / *Tezeu*: *Fără îndoială*, *s-au trezit devreme* (…)». Acest exemplu aduce în atenţie replica de

răspuns a lui Tezeu, pentru că primele litere ale celor cinci rânduri de versuri compun cuvântul francez „Matin”. Acest text ar fi fost pierdut în mod inevitabil folosindu-se (după cum au făcut unii „modernizatori”) sinonime (sau cuvinte cu înţelesuri apropiate) în locul celor utilizate de autor; un exemplu l-ar putea constitui începutul ultimului vers, „No doubt”, înlocuit de unii cu „doubtless”.

Exemplele citate până acum sunt simple, dar există cazuri în care „semnătura” codată folosită în lucrările lui Bacon (respectiv Shakespeare) este mai dezvoltată şi mai sofisticată. Este vorba de un concept antic (dar la care nu au aderat mulţi) conform căruia, atunci când un autor vrea să transmită ceva, o face scriind într-un anumit mod. În mod sigur, construcţia şi sintaxa frazei pot fi artificiale, parcă „trase de coadă”; pentru a le interpreta şi pentru a fi uşor de înţeles, nu este necesară o anumită procedură. Înţelegerea poate fi făcută fără distorsionarea originalului, care trebuie lăsat integru şi neschimbat. Utilizarea transmiterii unui mesaj la interiorul unui alt mesaj (text etc), era o modalitate cunoscută reformatorilor noii Masonerii de la începutul secolului al XVIII-lea, existând un document datat 1704 şi numit *Sulul Colegiului Roza-Crucian din Newcastle*, un text inclus la interiorul lucrării lui James Anderson referitoare la Masonerie, numită *Old Charges*. *Cu* toate acestea, în afară de manuscrisul din Newcastle, se ştie că folosirea acestei modalităţi

7 7 5 5

de transmitere – „codată” – era la apogeu cu mulţi ani înainte. O demonstrează un document din 1630 originar din York, respectiv un altul mai vechi de la începutul secolului al XVII-lea, în plină perioadă shakespeariană (8). Un manuscris preţios privitor la

funcţii rozacruciene a fost găsit în 1649, în timpul demolării unui castel normand din Pontefract (Yorkshire). Utilizat ca o fortăreaţă de sprijin în timpul *Războiului Civil*, castelul adăpostea documente şi scrieri importante privitoare la dinastia Stuart.

În manuscris se poate citi:

«*Much might be said of the noable Art*;
A craft that's worth estieming în every part.
Sundrie nations, noables, and kings also.
O, how they sought its worth to know.
Nimrod and Solomon, the wisest of all men.
Reason saw to love this Science then.
I'll say no more, lest by my shallow verses, I
Endeavouring to praise should blemish Masorme» (9) – «*Multe se pot spune despre nobila Artă*; / *O artă preţuită peste tot.* /*Multe naţiuni, nobili* şi *chiar* şi *regi*, / *O, toţi sunt dornici să o cunoască.* /*Nimrod* şi *Solomon, cei mai înţelepţi dintre oameni*, /*Raţiunea însăşi îndeamnă la preţuirea acestei ştiinţe.* / *Nu mai adaug nimic, las versurile mele goale*, / *încercarea de a o lăuda mai mult nu face decât să o „păteze"*». *La* fel ca operele teatrale, precum *Visul unei nopţi de vară*, *The Tempest* sau *Love's Labour's Lost*, erau configurate (şi sunt oficiate în prezent) ritualurile masonice; cu menţiunea că textele scrise au fost modificate sau corectate. În acest mod, chiar dacă aspectul superficial (fie că este vorba de moartea lui Abiff sau orice altceva) s-a păstrat, semnificaţia antică şi profundă a fost uitată, putându-se admite că s-a pierdut cu desăvârşire. În mod evident, singura modalitate de a ajunge la adevăr, ar fi regăsirea textelor originale, în forma exactă în care au fost scrise, cu întreruperile de propoziţie (sau frază), cu litere majuscule sau îngroşate, cu modificări intenţionate de pronunţie şi cu multe altele la fel.

Ca urmare, orice tentativă de a ajunge la ritualurile masonice bazate pe texte originale nu poate fi o acţiune reuşită. La fel ca în textul original al lui Shakespeare, utilizarea lui „No doubt” sau „Doubtless” ar putea (în aparenţă) să însemne acelaşi lucru, dar nu este aşa din moment ce nu se ştie motivul pentru care autorul a dorit să scrie un cuvânt sub o anumită formă. Cu toate că practicile antice au fost revitalizate de către gildele şi confraternităţile Evului Mediu, textele masonice elaborate după 1717 îşi au originea în epoca shakespeariană, cu influenţe din vremea lui sir Francis Bacon. În principal, acestea se bazau pe filosofia roza-crucienilor, elemente esenţiale pe care se sprijineau concepţia şi gândirea *Royal Society* din vremea lui Christopher Wren şi a iluştrilor săi colegi. Deja în vremea preşedinţiei lui Newton la *Royal Society* (din 1703), „cheile originale” de interpretare ale textelor erau pierdute. Newton şi-a dedicat întreaga viaţă căutării secretului ascuns în ritualul antic al *Arcului Regal*, menţinându-se de fiecare dată după „umbra lui Solomon”. Atunci când Masoneria (sprijinindu-se pe gildele comerciale londoneze din ce în ce mai numeroase) s-a înscris pe noul ei curs, acest „start” nu a ţinut cont de noţiunile istorice şi culturale (din care s-au cristalizat principiile asociaţiei), acest fapt fiind bine cunoscut de către fondatorii noii mişcări.

Acestea fiind spuse, ne reîntoarcem la cele scrise de James Anderson (în 1723), în introducerea Constituţiei sale: «*Până la noi au ajuns destul de puţine informaţii care să ateste existenţa Masoneriei engleze înainte de secolul al XVII-lea. De fapt, marea majoritate a mărturiilor referitoare la Charles al II-lea sau la alţi suverani de dinaintea lui s-au pierdut, fie din cauza Revoluţiei de la 1688, fie au fost arse de*

teamă să nu fie redescoperite». Echivocul cel mai evident a apărut în momentul în care mişcarea masonică modernă a început să fie descrisă şi definită ca *speculativă*, în opoziţie cu aspectul *operativ*. *În* realitate, un „frate" mason – *frère maçon* – nu a fost niciodată un „constructor (zidar) operativ", ci, odinioară, a fost un „francmason operativ" şi în sprijinul acestei observaţii au început să apară grupuri şi asociaţii care se adunau în „cluburi", cu caracter predominant *speculativ*. Masoneria nu a avut niciodată vreo legătură cu statele de plată, salarii, condiţii de muncă, respectiv tăierea sau prelucrarea pietrei. Aceasta era o artă completă cu rădăcini profunde, de natură ştiinţifică. Revenind la textul din epoca shakespeariană, *Old Charge of Masorme*, totul este explicat de doar două versuri:

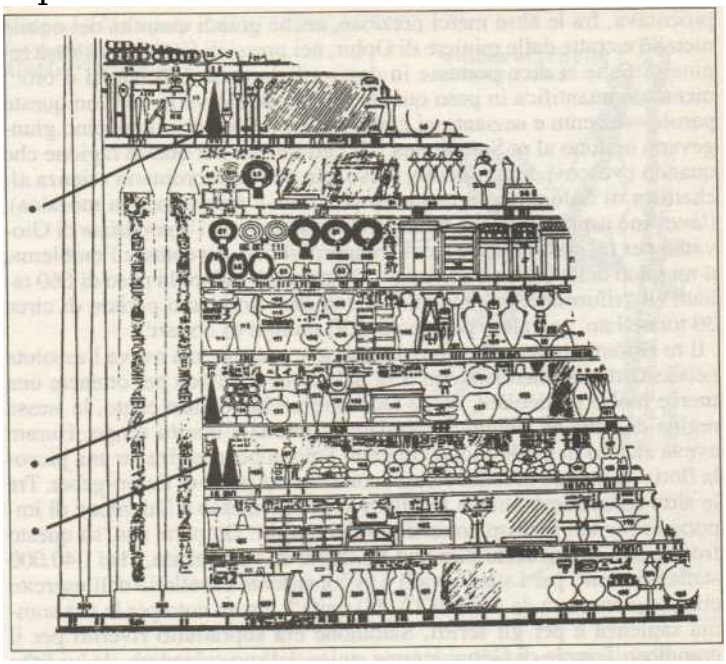

«*Nimrod* şi *Solomon, cei mai înţelepţi dintre oameni, / Raţiunea însăşi îndeamnă la preţuirea acestei ştiinţe*».

Imaginea prezintă un detaliu al unui basorelief din epoca faraonului Thutmosis al III-lea (Karnak), în care sunt indicate comorile Egiptului

= Pulberea de proiecţie =

În ce anume consta *Arta Regală* a regelui Solomon, atât de veche încât este amintit numele biblicului Nimrod şi atât de nobilă încât este preţuită de toţi? După cum s-a amintit în capitolul 15, o menţiune este făcută în versiunea greacă a Bibliei numită *şaptezeci*. Datată în secolul al III-lea d.Hr., este cea mai veche versiune în limba greacă a Vechiului Testament; versiunile curente în limba ebraică au început să apară din secolul al X-lea (10). În versiunea greacă a Vechiului Testament, descriindu-se bogăţia (în aur) de care dispunea regele Solomon, se precizează că regel Huram al Tyr-ului îi procura, în afară de alte mărfuri preţioase, şi cantităţi însemnate de metal nobil extrase din minele de la Ophir, de lângă Saba (11). Regina din Saba i-ar fi dus cadou regelui Solomon 120 de talanţi de aur (12); pentru cuantificarea cantităţii de aur pe care o primea Solomon, erau utilizate aceste cuvinte: «*Erau şase sute şaizeci şi şase de talanţi de aur pe care Solomon îi primea în fiecare an drept cadou*» (13). Poate şi din cauza acestui motiv (a cifrei), episcopii secolului al IV-lea, aflând de ştiinţa alchimică a lui Solomon (cunoscută în acea perioadă ca *Arta Hermetică Mozaică*) au condamnat-o cu asprime şi revizuind *Apocalipsa lui Ioan*, au făcut în aşa fel încât numărul „666” să devină emblema, marca bestiei mizerabile (14). Pentru o aproximare a celor 666 de talanţi de aur („cadoul” anual dedicat regelui Solomon), se poate discuta de circa 30 de tone de aur, cu o valoare actuală de circa 250 de milioane de dolari (15).

Regele Huram era un suveran puternic şi bogat,

dar avea absolută nevoie de relaţiile comerciale cu regele Solomon al Judeei pentru a obţine un produs particular (de partea lor, acelaşi lucru îl făceau regina din Saba, respectiv suveranii iordanieni din Petra). Pentru acest scop, Huram l-a ajutat pe Solomon să realizeze o mică flotă (cu baza în portul Ezion-Geber), cu acces la Marea Roşie. Printre alte lucruri, această nouă frontieră i-a permis lui Solomon să se impună în comerţul (bănos) cu cai. Din acest punct de vedere, Solomon dispunea de circa 40.000 de adăposturi pregătite pentru caii lui, în condiţiile în care cavaleria armatei ebraice era compusă din aproximativ 12.000 de unităţi (16). [Ţinând cont de predilecţia ebraică pentru numerologie, de faptul că peste acea zonă s-au succedat o multitudine de armate (şi cuceritori) – babiloniană, romană, de atitudinea indusă de clasa sacerdotală – *Taci* şi *suferă în linişte*! – este bine de tratat aceste cifre, respectiv sursele de referinţă, cu circumspecţia de rigoare – nota traducerii în limba română].

Chiar dacă era cunoscut pentru înţelepciunea şi scrierile lui, Solomon era apreciat pentru Templul din Jerusalim, construit în vremea acestuia (în zona unde s-a aflat reşedinţa lui David) pentru a adăposti *Arca Alianţei*. *Şi* din acest punct de vedere, zelosul Huram al Tyr-ului s-a făcut „luntre şi punte” pentru a-l ajuta în realizarea acţiunii, asistându-l cu artizani specializaţi, maeştri pietrari, zidari, constructori, gravori, lăcătuşi, inclusiv cu o furnizare constantă de materie primă. Cel care a supravegheat lucrările de construcţie, fructificându-şi cunoştinţele de specialitate şi „abilitatea” metalurgică, a fost Hiram, mai cunoscut în mediul masonic cu numele de Hiram Abiff (17). În schimbul acestor servicii, suveranul fenician nu a cerut bani sau alte bunuri, unica

rugăminte adresată lui Solomon fiind: «*Dă-mi pâine pentru casa mea*!» (18).

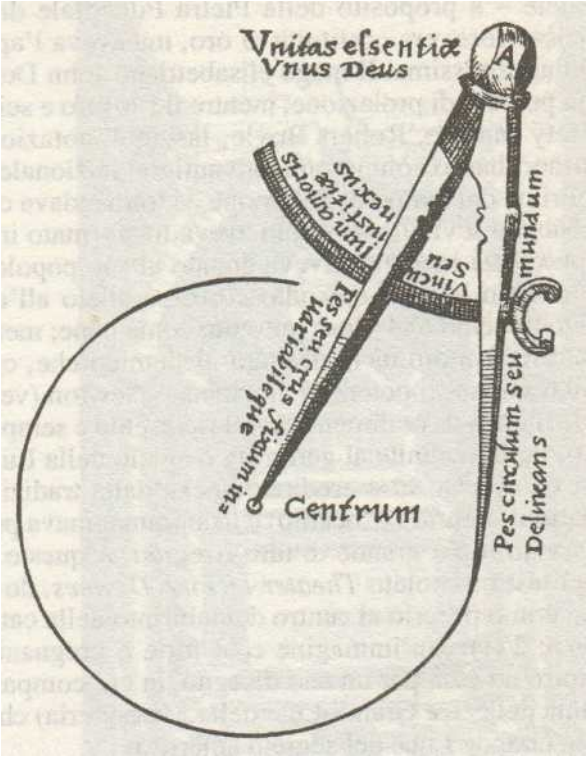

Această „cerere” ne reîntoarce în timp la noţiunea mesopotamică de *shem-an-na* (*piatra de foc îndreptată către cer*) a lui Nimrod şi la inscripţia prezentă pe un perete al templului egiptean din Karnak (dorit de faraonul Thutmosis al III-lea, circa 1450 î.Hr.) prin care se prezintă bogăţiile Egiptului. După cum se vede din imaginea de pe pagina anterioară, obiecte stranii sub formă de con sunt dispuse strategic alături de obeliscuri (sunt prezentate ca obiecte din aur, dar se face referire la ele folosindu-se noţiunea de *pâine albă*). Aceeaşi misterioasă pulbere albă a fost descoperită de expediţia arheologică condusă de sir Petrie, din 1904, pe când explora muntele Horeb (Peninsula Sinai);

această pulbere era indicată drept *pâine* fiind prezentă în multe imagini interesante (la interiorul unui loc sacru numit *Casa Aurului*) I, în care faraonul o prezintă – sub forma unor obiecte conice – zeilor. În inscripţiile de pe pereţi, substanţa era denumită *aurul recompensei*, dar şi *dătătoare de viaţă* sau *piatră preţioasă*.

Imaginea reprezintă desenul „Marii Lumini „a lui Robert Fludd, secolul XVI

În câteva documente hermetice din epoca alexandrină se vorbeşte despre o magică *Piatră a Paradisului*, care era mai grea decât aurul (aurul fiind originea acesteia) dar, în acelaşi timp, mult mai uşoară decât o pană. Alchimiştii şi chimiştii medievali şi ai *Renaşterii* – precum Flamel sau Philaletes – spuneau că „Piatra Filosofală" era făcută din aur, în aparenţă fiind de culoare deschisă şi foarte fină. Magicianul elizabetan John Dee

239

aminteşte despre strania *pulbere de proiecţie*, în timp ce Robert Boyle (filosoful şi om de ştiinţă al *Royal Society*) a lăsat multe notiţe privitoare la comportamentul antigravitaţional al aceste „pietre". Cu mult înainte de Solomon, se spunea că Moise, după ce a ars *viţelul de aur* transformându-l într-o *pulbere*, a amestecat-o cu apă şi a dat-o poporului său. După cum s-a văzut, acest episod are o desfăşurare paralelă cu altul – în care apare termenul de *mannă* – pe care Moise o prezintă drept *pâine*; poate ca o coincidenţă, *Manna* era şi titlul unui tratat de alchimie care, după circa trei mii de ani, a avut încă puterea să-l fascineze pe Newton.

Pe lângă acestea, nu trebuie trecut cu vederea omniprezentul semn grafic, identic cu hieroglifa egipteană pentru *Lumină* – un punct aflat la interiorul

unui cerc 0 – preluat şi de tradiţia masonică. Era numit *centrul*, *ochiul* şi era imaginat ca fiind prezent acolo unde era păstrat cel mai mare dintre secrete. După aceea, la acest semn făcea aluzie şi textul intitulat *Theater of Fine Devices* în care o imagine prezenta un om la interiorul labirintului catedralei din Chartres. O imagine atât de pregnantă încât l-a inspirat pe Robert Fludd pentru un desen în care apare un *compas* (una din cele trei *Mari Lumini* ale Masoneriei) care trasează şi prezintă ultima *Mare Lumină* a secretului pierdut.

= Arca Alianţei =

Dintre toate tezaurele venerate de israeliţii antici, cel mai important era *Arca Alianţei*. *Cutia* (cu o lungime de circa 120 cm) a fost realizată, la dorinţa lui Moise, din aur. Pe capacul robust de aur se află doi heruvimi cu aripile desfăşurate, lucrare mirifică a lui Bezaleel, realizată în templul de pe muntele Sinai. De aici, *Arca Alianţei* a fost transportată pe sute de kilometri până în oraşul Jerusalim, pentru a fi adăpostită în *Sancta Sanctorum* (construită anume pentru a găzdui *Arca Alianţei*) a marelui Templu al lui Solomon. Pe durata călătoriei (când evreii au trecut deja sub conducerea lui Joshua), *Arca* a fost protagonista unor evenimente particulare, luând parte la numeroase bătălii (atunci când în energia acesteia a fost recunoscută o mare putere de distrugere). După cum îşi aminteşte fiecare, una din celebrele acţiuni a fost prăbuşirea zidurilor cetăţii Jerihon însoţite de sunetele instrumentelor de suflat ebraice. Ducând mereu *Arca* în fruntea armatei (19), Joshua a fost de acord ca numai *leviţii* (sacerdoţii) să fie cei care să aibă grijă de aceasta şi din cauza periculozităţii acesteia, toţi trebuiau să menţină distanţa de siguranţă cuvenită (2000 de *cubiţi*, *Joshua* 3: 3 – 4). În

Vechiul Testament sunt prezentate şi numele câtorva persoane care neţinând cont de avertismente, s-au apropiat prea mult de *Arca Alianţei* (fără a face parte dintre cei care aveau grijă de ea şi fără ţinuta necesară). Printre cei fulgeraţi de energia eliberată din *Arcă* se aflau fiii lui Aaron (Nadab şi Abihu, *Levitic 10*: *1 – 2*), respectiv Uzza, ucis pentru că a atins *Arca* cu mâna goală (1 *Cronici 13*: *10 – 11*). *Cu* altă ocazie, ceva a eliberat energia înmagazinată în *Arcă* atunci când aceasta s-a lovit de mulţime, ucigând multe persoane (*Numere* 11: 1). Faptul că *Arca* avea o anumită importanţă atunci când se afla în preajma unei bătălii a fost confirmat de înfrângerea suferită de evrei în faţa Amaleciţilor (atunci când capacul acesteia nu a fost dus pe locul bătăliei, *Numere 14*: *44 – 45*).

Istoria *Arcăi* se deapănă de-a lungul Vechiului Testament, fiind citată (cel puţin) până în 586 î.Hr. În *2 Regi 19*: *15* este amintit Ezechiel (al doisprezecelea suveran al liniei genealogice a lui Solomon) care se duce în Templu, îngenunchind şi rugându-se la *Arcă*. Pe durata regatului succesiv al lui Manasse şi Amon, *Arca* a fost păstrată în cadrul unui sanctuar levit. După ce Iosia (descendent al lui Juda, *2 Cronici 35*: *3*) *a* restabilit regatul lui Ezechiel (după 360 de ani de la construcţia Templului de către Solomon), acesta a readus *Arca* la interiorul marelui sanctuar: «*Şi spuse leviţilor care educau întreg Israelul* şi *au fost recunoscuţi întru-Eternul*: „*Aşezaţi Arca sfântă în casa pe care Solomon, fiu al lui David, rege al Israelului, a construit-o. Voi nu mai trebuie să o duceţi pe umeri*”». A venit

rândul marelui preot Hilkiah şi al fiului Irimia să aibă grijă să ascundă *Arca* atunci când Nabucodonosor a invadat Israelul şi a distrus Templul (20). În afară de aceste evenimente, nu trebuie uitat că o reprezentare a *Arcăi Alianţei* apare în partea superioară a emblemei heraldice a „Marii Loje Unite a Masoneriei din Anglia”. Este vârful, marele păstrător al secretului masonic, având o importanţă deosebită în *Masoneria Arcului Regal*, un capitol adăugat care urmează după al III-lea grad masonic. Pentru a fi şi mai precişi, se poate spune că *Arcul Regal* este o parte din gradul al III-lea (luând locul „morţii” şi a „înmormântării” lui Hiram Abiff).

Arcul Regal, desen al lui Laurence Dermott, 1783

În capitolul 11 s-au evidenţiat anumite aspecte lingvistice privitoare la rădăcina greacă a cuvântului *arca*, ţinând cont şi de corespondenţa latină (cu sensul

de cutie de dimensiuni mari). Revenind pentru un moment la valoarea etimologică, nu este dificil de observat că în Franţa, cuvântul a devenit *arche*. *Un* cuvânt trecut (încă din Evul Mediu timpuriu) în lexicul englez, dar şi al altor ţări, dacă ţinem cont că în lucrarea lui Jacopo da Varagine, numită *Leggenda Aurea* (tipărită în engleză în 1483 de către celebrul tipograf William Caxton), referindu-se la *Arcă* se utilizează noţiunea de *Arcă a Poruncilorla* urmare, cuvântul a devenit *arch*, după *care are*, ajungându-se până la *ark*, utilizat în prezent (21). În 1783, Laurence Dermott (*Secretar* al *Marii Loje a Anticilor*, înainte de unificare) a realizat un desen (în încercarea de a face cunoscută cât mai bine ideea) despre felul în care putea fi reprezentat *Arcul Regal*, aşezând *Arca Alianţei* în mijlocul imaginii. În termeni biblici, puterea dezlănţuită de către *Arcă* era numită *arc de lumină* (sub formă de sfere de lumină şi energie), manifestându-se în spaţiul îngust care separa aripile convergente ale grupului de heruvimi de pe capac. Pentru credincioşi era vorba de manifestarea prezenţei lui Dumnezeu, Biblia făcând deseori referire la *Dumnezeu al Luminii* (*22*). *Pâinea* obţinută din pulberea de aur era numită *Pâine a prezenţei* (23).

Descrierea focului cu ajutorul căruia Moise ar fi ars *viţelul de aur* i-a lăsat perplecşi pe mulţi astfel că, de-a lungul secolelor, cercetătorii s-au întrebat cum a fost posibilă obţinerea unei pulberi subtile arzând aurul. Din punct de vedere lingvistic, cuvântul *arcă* (cutie care conţine ceva, în care se poate depozita ceva) este destul de apropiat de *arc* – ca manifestare luminoasă a unei descărcări electrice. Din combinaţia sinergică dintre producerea şi înmagazinarea energiei, prin intuiţia avută în 1822 de către chimistul englez sir Humphry Davy, s-au pus bazele dezvoltării

lămpilor cu arc electric. Funcţionarea lămpii se bazează pe principiul polarităţii opuse realizându-se, în practică, efectul care se obţinea între vârfurile aripilor heruvimilor opuşi, puterea luminii menţinându-se în centrul sistemului – în centrul arcului. În 1910 s-a proclamat că peste 20.000 de becuri cu arc au fost instalate în oraşele engleze şi la peste 3500 de ani după vremea lui Moise, obiecte care răspândeau lumină erau numite (din nou) *arcuri*.

După cum este descrisă în *Exodul 37*: *1 – 9*, construcţia *Arcăi* se asemăna perfect cu cea a unui condensator electric, un dispozitiv capabil să înmagazineze energia atmosferică şi să o redea dezvoltată de ordinul miilor de volţi. Respectivul fragment din *Exodul* spune: «*După aceea*, *Bezaleel a făcut arca din lemn de salcâm* (...), *învelind-o cu aur pe dinăuntru* şi *pe dinafară*». *Iată* două elemente esenţiale, cele două suprafeţe de aur (excelent conducător, din punct de vedere electric), între care se află un izolator (cazul lemnului de salcâm). Textul biblic continuă, în *37*: *7*: «*Şi a făcut doi heruvimi de aur*» pe care i-a aşezat pe partea exterioară a capacului, către extremităţi. Aceştia aveau funcţia de electrozi (de poli) care pentru a se activa, trebuiau conectaţi între ei cu o placă de aur. Chiar şi la potenţiale de tensiune relativ joase, un dispozitiv ca acesta se putea încărca eliberând o energie puternică.

Arta transmutării metalelor şi provocarea pentru înfrângerea gravitaţiei făceau parte din ştiinţa care se ocupa de manevrarea luminii, arcul de energie pe care maeştrii masoni l-au botezat *camu-lôt* – *lumină* curbată. Aceasta constituia originea oricărei întâmplări magice sau alchimice de pe teritoriul britanic şi centrele unde era utilizată această artă secretă – precum Colchester, Caierleon şi Carlisle –

erau numite *curţi ale camu-lôt* (ale Camelotului). Pentru rezolvarea definitivă a misterului *Artei Regale* este necesară redescoperirea secretelor *Terapeuţilor*, ale confraternităţii sacerdotale din vremea lui Thutmosis, ale *Măreţului din Casa Aurului*, ale lui Moise, ale lui Solomon şi ale tuturor iniţiaţilor antici care utilizau focul şi înaltul potenţial electric pentru transformarea aurului într-o misterioasă (dar fină) pulbere albă, legendara *pulbere de stele* din atâtea poveşti şi povestiri. Pentru a-i dezvălui proprietăţile, trebuie văzut (în primul rând) în ce fel această pulbere ar fi binefăcătoare pentru om din punct de vedere medical; în al doilea rând, ar trebui de văzut (din punct de vedere practic), inducând variaţii ale greutăţii moleculare (deci în structura internă cea mai intimă), în ce mod această substanţă poate învinge gravitaţia.

Note:

— A.N. Wilson, *Jesus*, London, Sinclair Stevenson, 1992.

— Pentru originea cuvintelor se poate vedea pagina de internet http://wordorigins.org/histeng.htm

— Alfred Dodd, *Secret Shakespeare*, London, Rider, 1951, pag. 19.

— lui, pag. 22.

— William Shakespeare, *Visul unei nopţi de vară*, Newton & Compton, 2005, Roma, actul III, scena I.

— În secvenţa de manuscris este vorba de sonetul 78, LIII a ediţiei din 1609.

— William Shakespeare, *Visul unei nopţi de vară*, cât, actul IV, scena I.

— Referitor la acest subiect, detalii dispuse cronologic se găsesc în John Yarker, *The Arcane Schools – A Review of the Origin and Antiquity, with a Generat History of Freemasonry, and its Relations to*

the Theosophic, Scientific and Philosophical Mysteries, Belfast, William Tait, 1909.

— În versiunea din 1600 a textului descoperit în castelul Pontefract, versurile anagramate erau adresate de William Kay unui anume Robert Preston. Documentul din York de la 1630 conţinea numele lui John Drake; în manuscrisul datat 1704, din Newcastle, Richard Steed se adresează unui anume Joseph Claughton.

— În jurul anului 900, vechiul text ebraic (despre care, în prezent, nu se mai ştie nimic) a început să apară sub o nouă formă, elaborată de curentul ebraic al Masoreţilor, pentru că în transcrierile lor textuale obişnuiau să adauge o *Massorah* (un volum consistent de note şi adnotări). Copia cea mai veche care a ajuns până în prezent este datată în anul 916 şi este cunoscută cu numele de *Codex Petropolitanus*.

— Biblia, versiunea *şaptezeci*, *3 Regi 10*: *11*.

— lui, *10*: *10*.

— lui, *10*: *14*.

— *Apocalipsa 13*: *8*.

— Un talant de aur avea 48, 6 kg. Vezi şi J. Hastings (prin grija lui), *Dictionary of the Bible*, Edinburgh, T & T Clark, 1909, secţiunea *Money*. *O* tonă *avoirdupois* = 2240 de liv*re*. *Avoirdupois* este o unitate de măsură pentru greutăţi utilizată în Anglia şi Statele Unite.

— Biblia, Vechiul Testament, *1 Regi 4*: *26*.

— lui, *7*: *13 – 14*.

— Biblia, versiunea *şaptezeci*, *3 Regi 5*: *7*.

— Werner Keller, *The Bible as History*, London, Hodder & Stoughton, 1956, cap. 15, pag. 157, 158.

— În 1300 a fost redactată în Etiopia, de către un autor anonim, o lucrare intitulată *Kebra Nagast* – *Gloria regilorn* această perioadă istorică, când apar

primele infiltrări europene pe pământul Africii, intenţia cărţii este de a aduce argumente despre o prezenţă culturală şi religioasă veche, de origine judeo-creştină, la interiorul vechii Abisinii. Se susţinea că vechii suverani locali erau descendenţi direcţi ai lui Menelik, fiul secret născut din relaţia dintre Solomon şi regina din Saba. Tot Menelik ar fi fost cel care a luat *Arca Alianţei* din Jerusalim, transferând-o în actuala Etiopie. În mod curios, această legendă este încă vie, fiind puternic încurajată de Biserica Etiopiană, dar şi de agenţia de turism a statului.

Se spune că *Arca* ar fi păstrată într-o biserică săpată în rocă; accesul la aceasta este interzis tuturor, astfel că nimeni din lume (nici măcar vreun patriarh) nu a văzut-o. Cartea este disponibilă în traducerea engleză a sir E.A. Wallis Budge, *Kebra Nagast – The Queen of Sheba and Her only Son Menelik*, Oxford, Oxford University Press, 1932. O prezentare completă şi fascinantă a acestei epopei etiopiene se află în lucrarea lui Graham Hancock, *The Sign and the Seal*, London, Heinemann, 1992.

— Referinţele lingvistice şi etimologice sunt preluate din *Oxford Concise English Dictionary*.

— *1 Ioan 1*: *5*.

— Biblia, versiunea *şaptezeci*, *1 Regi* (*Samuel*) *21*: *6*.

Capitolul 20 – «Către descoperirea secretului»

= Un foc infernal =

La loc de onoare în sala *Arcului Regal*, la interiorul *National Memorial George Washington* din Alexandria (Virginia), se poate admira o reproducere a *Arcăi Alianţei*. Situată sub un arc de travertin, întregul ansamblu nu apare ca fiind diferit de imaginea creată de Laurence Dermott. Această „rezonanţă” subliniază şi confirmă legăturile dintre fondatorii Americii şi

ceea ce odinioară era numită *antica tradiţie* a Masoneriei scoţiene şi irlandeze (distinctă de aşa-numitul *nou stil* sau *curs* introdus în „Marea Lojă Unită a Angliei”, respectiv în *Ritul Scoţian* al *Cavalerului* Ramsay). Punctul comun al acestei sinergii a fost Benjamin Franklin, fondator (printre altele) al lojei *St. John* din Philadelphia, operativă din 1730, înainte ca *Ritualul Arcului Regal* să fie admis în curentele cele mai importante ale Masoneriei engleze. Pictor activ în oraşul natal (Philadelphia), Franklin a devenit în 1776 ambasador al Americii în Franţa; cu nouă ani mai înainte, la 24 noiembrie 1757, Franklin a devenit afiliat al *Royal Society* londoneze. Această „recunoaştere” a meritelor

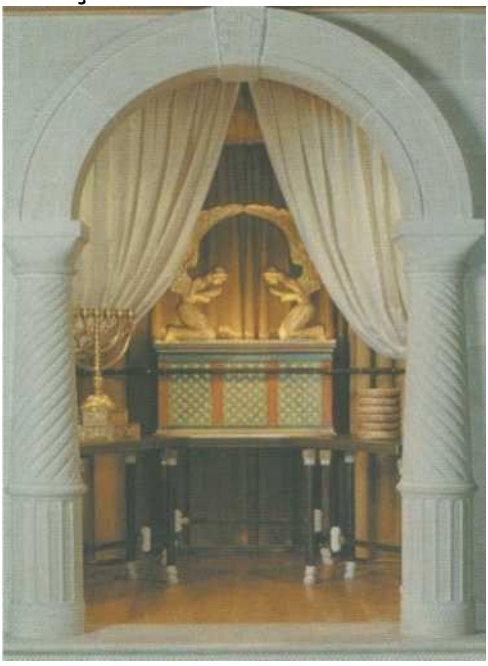

lui a venit ca urinare a experimentelor acestuia cu baghete electrice, respectiv cu electricitatea (1). După ce Franklin a văzut şi înţeles diferenţa dintre sarcinile electrice negative şi sarcinile electrice pozitive, după ce a intuit că fulgerul nu este decât o

formă deosebită a electricităţii, acesta se găsea în condiţia culturală şi ştiinţifică de a înţelege mai bine adevărata natură a tehnologiei arcane.

Din acest motiv, Franklin a fost onorat în Franţa unde a fost primit ca membru al *Académie Française* (2), devenind şi un invitat frecvent al curţii regale. În Anglia, legătura cu *Royal Society* a fost asigurată prin intermediul lojei *High Wycombe*, *Cavalerii de St. Francis* ai abaţiei din Medmenham, mai bine cunoscută cu numele de *Hell Fire* Club. Devenit prieten apropiat al fondatorului acestei societăţi (sir Francis Dashwood), Franklin a fost membru activ al asociaţiei cel puţin cinci ani, începând din 1757 (*3*). *Imaginea prezintă Arca Alianţei din „Camera Arcului Regal”, al George Washington Masonic National Memorial din Alexandria, Virginia.*

La început, *Hell Fire Club* a fost fondat în St. James, Londra, de către Philip, duce de Wharton, înainte de a fi ales *Mare Maestru* al *Marii Loje* a Angliei. Fiind vorba de o „celulă” jacobită, *casa capitulară* de la *Hell Fire Club* masca adevăratele intenţii ale participanţilor sub forma unor întâlniri între *dandy* (nepăsători şi uşuratici). În spatele acestui

„văl de protecţie”, Dashwood şi Franklin au contribuit la revizuirea lucrării *Book of Common Prayer* a Bisericii Anglicane; alţi simpatizanţi şi asociaţi ai acestei societăţi (de exemplu, ziaristul John Wilkes) erau implicaţi în lupta pentru libertatea publică şi a mijloacelor de presă. Wilkes a fost elogiat pe larg de Franklin pentru campania (pro-libertate a poporului american) dusă în Anglia, din paginile ziarului personal, *The North Briton* (*4*). *Imaginea prezintă o pictură a lui Robert Edge Pine* (*1730 – 1788*), *în care Benjamin Franklin se află la curtea regelui Ludovic al XVI-lea* şi *a Mariei Antoinette*.

Chiar dacă deţinea funcţia de *Cancelar* britanic în domeniul finanţelor încă din 1761, sir Francis Dashwood trăia în Europa în cadrul „curţii improvizate” a principelui Charles Edward (5) – conducător al Casei de Stuart – atunci când Franklin a fost pentru prima dată (în 1776) în Europa. În timp ce se afla în regiunea franceză Languedoc, oaspetele american a aderat la confraternitatea roza-crucianã *Bonnie Prince* care avea ca mentor pe contele de St. Germain [fondator al unui ordin masonic care avea *comanda* la Carcassonne (6)].

Mărturii privitoare la acest ordin se regăsesc în cadrul *Marelui Orient* al Franţei.

I 5

I *Lucrare a pictorului Bartolo Năzări* (*1699 – 1758*), *intitulată „Sir Francis Dashwood – Conversaţia*

Această afiliere l-a ajutat pe Franklin să afle de existenta unei filosofii roza-cruciene antice, denumită de Templari, *Ormus* (7). În calitatea lui de fondator şi prim secretar al *Societăţii Filosofice Americane*, toate aceste tematici sunau extrem de tentant pentru omul de ştiinţă american (Franklin), mai ales dacă se ţine cont de faptul că prietenul St.

Germain era unul dintre conducătorii programului de educaţie filosofică de la Paris. În calitate de templar de seamă în cadrul *Ritului Antic* şi *Hermetic al Philaletes*, St. Germain a fost ales delegat la *Marea Convenţie Masonică* din Paris (8). [Ar trebui adăugate câteva informaţii referitoare la acest ordin – *Ritul Antic* şi *Hermetic al Philaletes*. *A* fost înfiinţat

5 >5

În 1773 de către marchizul Savalette de Langes (consilier de curte) în cadrul lojei *Amicii reuniţi*. La acest rit au aderat reprezentanţii altor rituri (*Cavalerii Aleşi Cohen*, *Hermetiştii*, *Iluminaţii din Avignone*, *Templarii Strictei Respectări*) printre care

arheologul Alexandre Renoir (1762 – 1839), Tiroux de Gervillers (unchiul lui Savalette), Du Pleix de Perles (vărul lui Savalette), baronul de Salis-Seéves, marchizul Clermont-Tonnerre, marchizul de Jamaica, contele Salignac-Fénelon, vicontele de Tavannes, etc. În cadrul acestui rit se amestecau mecanismele sociale şi cercetarea esoterică, speculaţia mistică şi conspiraţia. Nu este greşită afirmaţia că acest rit a acţionat în favoarea *Revoluţiei Franceze*. La 24 august 1780, *Supremul Consiliu* de grad 12° şi ultim al *Philaletes* a avut iniţiativa *Convenţiei* de la Paris, la care trebuiau să participe toate riturile, inclusiv cel al lui Cagliostro. Primele şase grade ale ritului aparţineau *Masoneriei Minore*, în care se făcea iniţierea masonică propriu-zisă; ultimele şase grade, de natură hermetico – mistico – creştină, aparţineau *Masoneriei Superioare* (sau *înaltei Masonerii*). *Celebrul* scoţian roza-crucian Thomas Vaughan (iniţiat misterios care a adoptat o mulţime de pseudonime) a ales unul din supranumele cele mai celebre: *Eugenius Philaletes*. Scriitorul Robert Samber (membru al *Royal Society* şi prieten al *Marelui Maestru*, ducele de Montagu) avea pseudonimul de *Eugenius Philaletes Junior Din La Luce Massonica*, vol. 6, pag. 105, Hermes Edizioni, Roma, 1995 – nota traducerii în limba română].

Pe fundalul acestor evenimente s-a decis participarea eminenţilor reprezentanţi templari (ca de exemplu, marchizul de Lafayette) la *Revoluţia Americană*, stabilindu-se pentru acest scop cartiere generale operative secrete (cum ar fi *preceptoria templară* din Bézu – Languedoc) care acţionau în înţelegere cu centrele coordonate de contele de St. Germain. În documentele *Marelui Orient* al Franţei, St. Germain este citat ca preşedinte al *Parlamentului*

Templului. Drept rezultat, în baza legăturii strânse cu susţinătorii jacobiţi din cadrul *Royal Society*, respectiv cu cei care au aderat la această cauză (din partea *Académie Française*), anumite aspecte strategice privitoare la conducerea *Războiului American de Independenţă* au fost formulate în oraşul Carcassonne. Astfel, în 1778, francezii au aderat la cauza coloniilor americane.

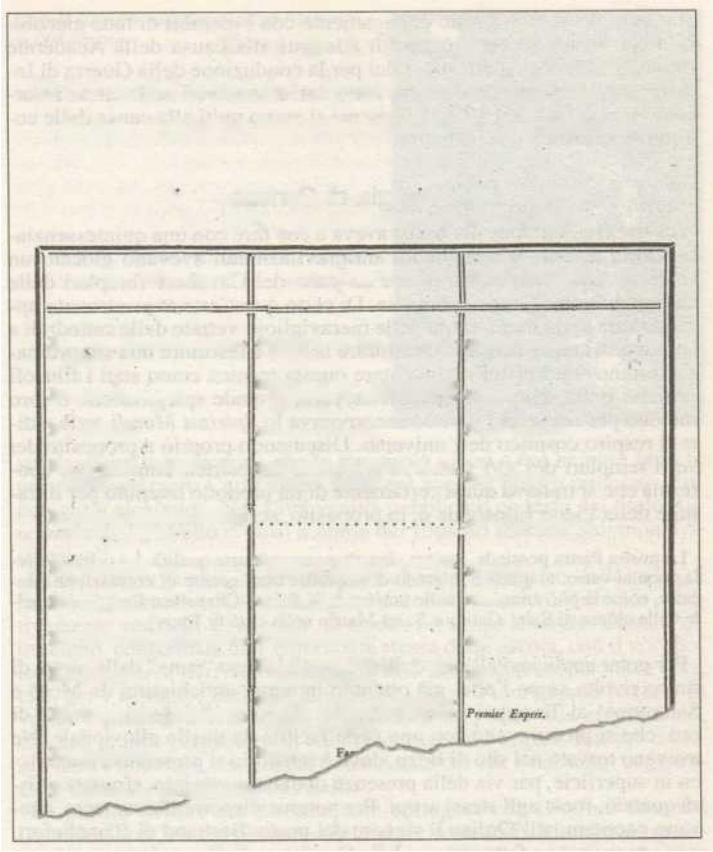

Lista cu „Comandanţii Templului „din Carcassonne, anul 1786. Numele lui Ben jam în Franklin este primul în coloana din stânga.

DES OFFICIERS ÉLUS FAR LA R” % L.\ DES COMMANDEURS PU TEMPLE.

A *V*.O... DE-CARCASSONNE.

Pour diriger Jes Travaux depuis le 24 e jour du 4 *mois de Van. de G... L.*\ 5785, *jufqu à pareil jour de Van* $786.

N.v DE FAMILLE.	QU AL... CIVILE 5.	QUAL. MAÇONIQU ES.
F, Le Docteur Franklin.	Amba ffadeur des Etats-unis de l'Amérique.	*Vénéra ble d'honneur*.
F.*, De Valette.	Concili er du Roi, Magiftrat en la Sén échauffée & Siège Préfidial de Garcaiionne.	*Vénéra ble*.
F/. Astoin.	Avocat au Parlement.	*Premi er Surveillant*.
F V L'Abbé Meric de Rieux >.	Prieur de Notredame de Roumanou, Avocat au Parlement.	*Secon d Surveillant*.
F... Nicolas-Alexis Prince de		*Ex-Vénérable d'honneur*.

Galliizin.		
F… Sarran – i	Recev eur du Canal de Languedoc, au Port de Foucaud.	*Ex-Maître*.
F.\ Gazes.	Avocat au Parlement.	*Orateu r*.
F.\ Vidal de St-Martïal.	Avocat au Parlement.	*Secrét aire*.
F… Gourg»	Procur eur au Sénéchal *e* Siège Préfidial de Calcaffonoe .	*Tréfori er*.
F… David de Lafajeoie.	Confei ller du Roi, fon Lieutenant-Particulier au Sénéchal & Siège Préfidial de Carcalfonne .	
F, L Rebouixh.	Dooeu r de la	
F/. David de		

Lafme. OL”.

TABLEAU

= Magia lui Ormus =

Ştiinţa *Artei lui Ormus* avea legături cu cea mai pură formă de aur, ale cărui calităţi antigravitaţionale au jucat un rol decisiv în construirea (de către Cavalerii Templari)

catedralelor *Notre Dame* din Franţa. În mod sigur, această artă şi-a găsit una din aplicări în realizarea (manufacturieră) vitraliilor catedralelor, capabile să capteze lumina şi să o redea cu o extraordinară luminozitate. Cei care au pus bazele acestei tehnici au fost filosofii persani din şcoala lui Omar Khayyam, care explica că metoda folosită de ei la realizarea sticlei încorpora aşa-numitul *Spiritus Mundi*, adică respiraţia cosmică a universului. Discutând despre ferestrele templare ale secolului al XVI-lea, hermetistul Sancelrien Tourangeau confirma că aproape sigur era vorba de un produs obţinut cu ajutorul „Pietrei Filosofale” şi, despre aceasta scria: «*Această „piatră” mai deţine alte două calităţi. Una dintre ele, în raport cu sticla, căreia îi dă posibilitatea să redea orice formă de colorare interioară, aşa cum sunt vitraliile de la Sainte-Chapelle din Paris şi din bisericile Saint-Gatien şi Saint-Martin din oraşul Tours*» (9).

Pentru a putea aplica *Arta lui Ormus Cpâinea albă” a pietrei de foc orientată către înalt*, obţinută deja în timpurile lui Moise şi Solomon), Templarii aveau nevoie de cantităţi însemnate de aur care se putea obţine cu o anumită uşurinţă din materialul aluvional. Acest material a fost găsit în apropiere de Bézu, o zonă destul de bogată şi la suprafaţă, dar şi în profunzime (dacă se ţine cont de prezenţa vechilor

mine, exploatate din timpurile cele mai îndepărtate). Pentru a putea dispune în mod liber de materialul necesar, Templarii l-au cooptat în ordinul lor pe stăpânul acelei zone – Bertrand de Blanchefort (după ce s-a întors din cruciadă), atribuindu-i (în 1153) titlul de *Mare Maestru*. Referindu-se la transmutarea metalelor, alchimistul Fulcanelli o consideră ca o «*înţelepciune antică*» inclusă deja în legenda *Vălului de Aur*: «*mitul Vălului de Aur este prezentarea criptată a muncii necesare pentru sinteza „Pietrei Filosofale”*» (10), o asociere pe care a făcut-o şi psihologul elveţian Carl Gustav Jung în lucrarea intitulată *Psihologia şi Alchimia* (II). În 1598, filosoful german Salomon Trismosian (12) a publicat un text intitulat *Aure*

, 3

um Vellus (*Vălul de Aur*). Acesta scria că faţă de mitul romantic al pielii de ovină transmis de mitologie, „vălul” real era o piele de de animal (de berbec) în adevăratul sens al cuvântului. Fapt confirmat de însăşi etimologia cuvântului – în engleză *fleece* – derivat din limba germană a Evului Mediu târziu *vlus*, care indica pielea unei oi de dimensiuni mai mari. Dar aici intervine simbolismul! Trismosian susţinea că *Vălul de Aur* nu era altceva decât un pergament de mari dimensiuni pe care erau transcrise secretele aurului şi ale „Pietrei Filosofale”, o ştiinţă lăsată nouă «*de regii şi înţelepţii anticilor egipteni, arabi, caldeeni şi assirieni*».

Imaginea prezintă atomi „Ormus” fiizaţi de un filament de ADN uman

Cuvântul *Ormus* este legat direct de numele *Ormuză* – *Ahur Mazda* – zeul persan al vieţii şi al luminii. [Despre *Ormus* există o succesiune de fapte (dacă s-ar numi „legendă” poate că 50% ar fi falsă)

apreciată de către maeştrii roza-crucieni din prezent. *Ordinul / Confraternitatea Roza-Cruciană* ar fi fost fondată în anul 46 d.Hr. de către un filosof gnostic din Alexandria (Ormus) care împreună cu discipolii lui s-a convertit la creştinism datorită evanghelistului Marcu, fuzionând doctrina creştină cu misterele egiptene. În loc să fie fondatorul acestui ordin, Christian Rosenkreuz (iniţiat în Orient în misterele anticilor caldeeni) a fost iniţiat în acest ordin, devenind un *Mare Maestru* – nota traducerii în limba română]. Merită subliniat că prin anii ’85 ai secolului al XX-lea, ştiinţa modernă a reluat studiile şi cercetările privitoare la „Piatra Filosofală”, fizicienii botezând acest proces cu acronimul de *Orme* – adică elemente monoatomice cu orbită modificată. Arta *Regală* este acea procedură alchimică capabilă de transformarea elementelor din aşa numita *grupă I a metalelor de tranziţie* într-o stare monoatomică, exact cum şi-au imaginat (de mult timp) marii gânditori.

Astăzi se cunoaşte că substanţa care rezultă posedă aceleaşi calităţi cunoscute de

5 5 JL 5 5

Terapeuţi, de sacerdoţii egipteni antici de la curtea faraonului Thutmosis; acestei substanţe i se atribuie posibilitatea de a intra în rezonanţă cu ADN-ul uman pentru a stimula secreţiile hormonale, de sincronizare a funcţiilor din cele două emisfere ale creierului uman şi de mărire a rezistenţei sistemului imunitar. [Din punct de vedere medical, sărurile din aur sunt utilizate în terapia reumatismului cronic, pentru că furnizează rezultate pe o perioadă mai lungă, faţă de ACTH şi produsele pe bază de cortizon ale căror efecte, deseori, sunt de scurtă durată. Din cauza toxicităţii datorată acumulării metalului în ficat, rinichi şi splină, tratamentul cu săruri de aur este

contraindicat copiilor, respectiv pacienţilor cu afecţiuni hepatice sau renale. Izotopul radioactiv *199 Au* (cu o durată medie de viaţă de circa 3, 3 zile) este folosit sub formă de dispersie coloidală în terapia tumorilor (în special a celor uterine şi de prostată. Din *Enciclopedia Universale Rizzoli Larousse*, 1964, vol. XI, pag. 64, secţiunea *Aur* – nota traducerii în limba română].

Istoria incredibilă a acestei *pulberi de proiecţie*, din antichitate şi până în zilele de azi, apare într-o altă lucrare semnată de Laurence Gardner, cu titlul *Lost Secrets of Sacred Ark*, London, Thorsons-Element/HarperCollins, 2003. Pe scurt, este vorba de o pulbere care se poate obţine din metale nobile precum aur, platină, iridiu, rodiu, palladiu, ruteniu şi osmiu, în virtutea unui proces de detaşare a atomilor din cadrul legăturii metalice.

Ceea ce se obţine este o pulbere specială care nu se regăseşte în niciun sector din *Tabelul Periodic al Elementelor* şi a cărei natură – necunoscută – lasă de înţeles că ar putea fi o formă particulară de silicat. În 1989, cercetătorul Hal Puthoff, director al *Institutului de Studii Avansate* din Austin (Texas) a publicat în *Physical Review* un articol intitulat *Gravity as a Zero-point Fluctuation Force* (13). Puthoff a explicat că atunci când materia fizică începe să rezoneze într-o altă dimensiune, în afara sistemului nostru de spaţiu şi timp, pierde 4/9 (aproximativ 44%) din propria greutate. Acest fapt a fost întâlnit şi în cazul aurului *Orme*, în cursul unui proces cu arc electric spectroscopic. În prima fază a procesului, aurul monoatomic are doar 56% din greutatea iniţială. Conţinând încălzirea, respectiv răcirea, se instaurează progresiv acele procese şi se observă acele fenomene descrise deja de anticii alchimişti din Alexandria.

Când aurul se răceşte, cu atât devine mai greu, astfel că la un moment dat, greutatea a crescut destul de mult faţă de greutatea iniţială. La un proces invers, cu cât se încălzeşte mai mult, cu atât îi scade greutatea, ajungând să sfideze gravitaţia şi să cântărească puţin mai mult decât nimic (14). În acest punct, eşantionul pentru experiment poate dispare cu totul, completând procesul de rezonanţă extradimensională (intrând într-un alt nivel spaţiu – timp); procesul este reversibil, materia putând fi „rechemată" („readusă") în realitatea fizică proprie prin reluarea procesului de răcire.

În prezent, *pulberea de proiecţie* poate fi utilizată în domeniul industrial pentru capacitatea de a înmagazina energie (nu este eronată atribuirea conceptului de *superconductor*) putând atrage, înmagazina şi într-un moment ulterior, redistribui un volum ridicat de energie. Lumea medicală pare să fie şi ea fascinată de potenţialul acestei *pulberi*, putând fi utilizată în tratamentul carenţelor sistemului imunitar, în fracturile celulare (după cum se întâmplă în cazul cancerului şi al virusului AIDS). Secretul acestui proces (cu aplicabilitate medicală) s-ar datora unei radiaţii electromagnetice [unei *lumini* – foarte interesant dualismul sub care se prezintă, din punct de vedere fizic, lumina – *radiaţie* (undă) şi *corpuscul* (foton) – nota traducerii în limba română] cu o anumită lungime de undă, care şi-ar avea originea în centrul nucleului O. Se poate spune că este vorba despre un tip particular de „lumină", cu o viteză inferioară faţă de aceea a radiaţiei luminoase clasice, capabilă de a rezona perfect cu structura ADN-ului uman, ceva enigmatic care ne duce cu gândul – este cazul de spus – la *Lumina Vieţii*.

În luna mai 1995, revista *Scientific American* a

publicat un articol interesant referitor la acest subiect aprofundând, în mod special, efectele acestui fenomen utilizând ruteniul (un metal aparţinând grupului platinei). S-a observat că atunci când atomii de ruteniu erau aşezaţi la capetele unei fâşii de ADN, „elicea" devenea de 10.000 de ori mai conductivă, transformându-se într-un superconductor în adevăratul sens al cuvântului. De multă vreme cercetătorii suspectau că structura *dublu helix* a ADN putea fi un fel de „cărare", un parcurs extrem de conductiv, aliniat de-a lungul axei moleculei, aceste observaţii nefăcând decât să confirme cele bănuite (15). Şi *Platinum Metal Review* (16) s-a referit în numeroase articole la utilizarea elementelor tranziţionale ale grupului 1 în terapia cancerului. După cum se bănuieşte, tumorile ar fi cauzate de o subdiviziune anormală şi necontrolată a corpului celulei şi acest proces degenerativ (se pare) ar putea fi stopat acţionând cu corecţii oportune (17).

Pe parcursul ultimilor ani, un interes crescut a dus la redactarea şi publicarea multor articole, atât în reviste medicale, cât şi în cele ştiinţifice, prin care se explicau publicului larg misterele nanotehnologiei aurului monoatomic (un singur atom). În mai 2003, pe prospectul „Subcomisiei pentru Controlul Preţului Aurului" din cadrul „Comisiei pentru Securitate şi Schimburi" din Washington, se putea citi: «*Utilizarea aurului în aplicaţii viitoare privind catalizatorii începe de la controlul poluării, a generatoarelor de energie „curată" de ultimă generaţie* şi *a bateriilor energetice de înaltă tehnologie. Pe lângă acestea, în mediul medical, sunt deja în curs studii avansate pentru tratamentul tumorilor*» (18).

= Elemente de construcţie =

Materia identificată ca *Ormus* nu este doar

„Piatra Filosofală” a alchimiştilor, ci şi *Pasărea Phoenix* arabă care arde şi renaşte din propria cenuşă pentru a ajunge la o nouă iluminare. La 1160°C, acest material special prezintă caracteristici de aur clar şi strălucitor, similar cu sticla, cu evidente calităţi superconductoare, asemănător cu materia numită *tehim* – din care era făcut piramidionul aşezat în vârful obeliscurilor şi al piramidelor egiptene. Dar apare întrebarea: ce legătură au toate acestea cu Masoneria, cu construcţia Templului? Poate că una destul de importantă dacă planul de discuţie se mută de la imaginea unui simplu act de „zidire” (în urcare) către însăşi tehnologia procesului constructiv.

După ce primul Templu din Jerusalim (cel dorit de regele Solomon) a fost distrus, evreii au construit un altul din iniţiativa principelui Zorobabel, atunci când poporul evreu s-a reîntors în patrie după captivitatea babiloneză (Câţi oameni făceau parte, din punct de vedere numeric, din acel „popor”?! – nota traducerii în limba română). La rândul ei, această construcţie a fost mărită de către conducătorii asmodei ai Jerusalimului, în secolul al II-lea î.Hr.; la circa un secol după, Templul a fost mărit din nou la dorinţa regelui Irod al II-lea *cel Mare*. *În* acea perioadă, Templul din Jerusalim reprezenta construcţia cea mai maiestuoasă şi mai mare a lumii clasice (19). După adăugirile dorite de Irod, Templul ocupa o suprafaţă de circa 144.000 de m^2, o enormitate dacă se confruntă această arie cu suprafaţa locului pe care se înălţa Acropolisul din Atena (20), de circa 30.000 de m^2. Templul avea un zid extern cu o grosime de circa 5 metri şi multe din blocurile care formau acest zid cântăreau între 50 şi 100 de tone. Istoricul evreu Josephus Flavius (secolul I d.Hr.), în descrierea admirativă, îl denumeşte

„incredibil”, „imens”, „surprinzător” (21). În bucăţile de zid păstrate până în prezent se pot distinge blocuri unghiulare care ajung până la 80 de tone greutate, intrigant fiind faptul că multe din aceste blocuri se află la înălţimi de peste 30 de metri faţă de nivelul solului (22). Cum au reuşit constructorii să le ridice atât de sus?

În acelaşi fel, grandioasele catedrale gotice franceze (maiestuoase edificii religioase construite de *Fiii lui Solomon*) erau considerate (şi ele) realizări imposibile şi fenomenale continuând să fie şi în prezent, provocări arhitectonice ieşite din comun. Formele ogivale se regăsesc la înălţimi impresionante (acoperind zone aparent de netrecut şi imposibil de ajuns) fiind susţinute de coloane şi arcade care se „întâlnesc” în bolţi îndrăzneţe. Orice detaliu particular al acestor catedrale se lansează către înalt, indiferente la greutatea miilor de tone de piatră prelucrată care apasă către bază; impresia obţinută este aceea a unei lejerităţi magice, aproape eterică. Toate acestea fără a discuta despre megastructurile cele mai vechi dintre toate: piramidele de pe platoul Gizeh, din Egipt. Se poate imagina, într-adevăr, că toate blocurile grele din componenţa acestora au fost ridicate şi utilizate la înălţimi cu forţa exercitată de armatele de sclavi, cine ştie pentru cât timp, utilizând doar rampe şi funii (fără a ţine cont de modalitatea de prelucrare – precisă – a rocii – nota traducerii în limba română). Multitudinea de tentative realizate pentru reproducerea tehnicilor constructive tradiţionale egiptene nu au demonstrat doar dificultatea extremă a acestei realizări, ci au eşuat încă din fază incipientă. Pentru construirea unei rampe (după cum se crede că s-a întâmplat pentru construirea Marii Piramide) cu o înclinare de 10%, ar fi fost nevoie de un parcurs cu o

lungime de 1460 de metri, pentru a cărei realizare s-ar fi utilizat un volum de material de trei ori mai mare decât cel utilizat pentru construcţia piramidei înseşi.

Toţi ştiu că cele trei mari piramide de pe platoul Gizeh au fost atribuite faraonilor *Khufu* – Keops, *Khafre* – Khefren şi *Menkaur* – Mykerinos. Cine a pătruns la interiorul acestora străbătându-le culoarele, nu au găsit niciun corp uman păstrat în aceste piramide; pe de altă parte, corpurile celor trei faraoni citaţi (din Regatul Antic) nu au fost descoperite în niciun sit explorat. În locul cel mai ascuns din Marea Piramidă (numit *Cameră a Regelui*), tradiţiile vechi povestesc că ziditorii nu au depozitat vreo mumie, ci «*instrumente de fier*, *arme* şi *obiecte care nu au suferit trecerea timpului*, *sticlă care*, *deşi era îndoită*, *nu se rupea şi cuvinte puternice*, *de îndepărtare*» (23). Ce anume a găsit califul Al-Ma-Mun, cel care (în secolul al IX d.Hr.) a trecut de intrarea Marii Piramide? Din ceea ce se ştie, atunci când a ajuns în *Camera Regelui*, unicul lucru pe care l-a găsit a fost un sarcofag, fără capac (24), iar la interiorul acestuia nu se afla o mumie, ci o mare cantitate de pulbere albă, neobişnuită. S-a descoperit că era vorba de o pulbere compusă din feldspast şi mică (25), ambele minerale din grupa silicaţilor de aluminiu. În cursul cercetărilor ştiinţifice din prezent realizate pentru analizarea misterioasei pulberi albe, s-a descoperit prezenţa aluminiului şi siliciului într-un eşantion granular de laborator constituit, în procent de 100% din elemente din familia de compuşi ai platinei.

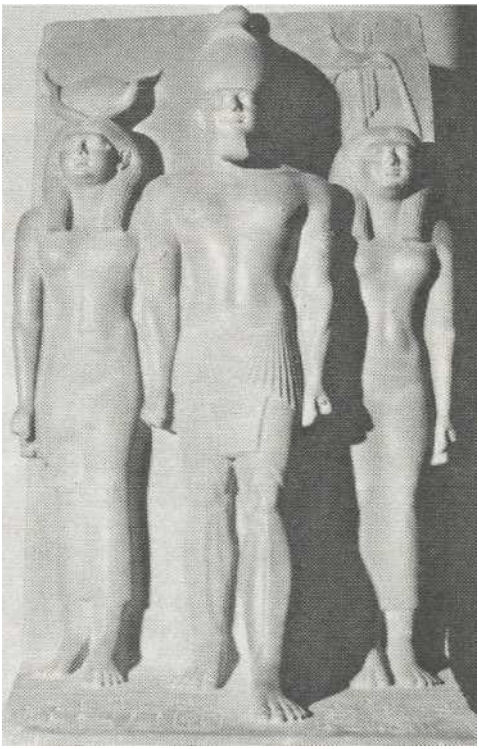

Pe măsura trecerii timpului este luată în calcul şi ipoteza prin care construcţia marilor piramide de la Gizeh a fost realizată fără utilizarea utilajelor imaginate (în mod tradiţional), ci cu ajutorul unei tehnologii de avangardă, bazată pe proprietatea de superconductivitate a *pietrei* de foc. În acest fel s-ar explica şi marea cantitate de pulbere albă descoperită în situl templului Hathor, de pe muntele Serâbât-el-Khădim din Sinai. Cuvântul *piramidă* are în componenţa lui termenul *pyr* – care înseamnă *foc* (de la *pirotehnic*), subliniindu-se că aceste construcţii sunt legate, într-un fel sau altul de *principiul focului* (26). Continuându-se experimentele timide începute în anii ’80 ai secolului XX, s-a descoperit că elementele monoatomice, supuse la anumite procese termogravitometrice, sunt capabile să adopte o greutate zero, revelând proprietatea de a se opune

legilor care guvernează gravitaţia. Ca urmare, din moment ce gravitaţia este cea care defineşte dualismul *spaţiu timp*, elementele care reuşesc să învingă gravitaţia sunt în stare să acţioneze şi asupra celor două elemente (spaţiul, respectiv timpul) (27). *În partea stângă a imaginii se află zeiţa Hathor, iar în centru se află Mikerinos (Muzeul din Cairo).*

Elementele monoatomice prezintă şi alte caracteristici. Nu numai că-şi pot micşora greutatea, chiar anulând-o, dar pot transmite această stare fizică incredibilă şi recipientului la interiorul cărora se află în cursul testelor de laborator. Cu alte cuvinte, această substanţă ar fi capabilă să transmită lipsa de greutate şi obiectului cu care vine în contact, fie că este un mic recipient, fie un bloc enorm de piatră (cu atât mai mult dacă respectivul obiect are în compoziţia lui aceleaşi elemente monoatomice). Un alt fapt care trebuie amintit este că pe lângă denumirea de *Ormus*, *piatră de foc orientată către înalt*, această *pulbere albă de proiecţie* este denumită şi *shem-anna*, abreviată în textul biblic sub forma mannă. După cum poate vă amintiţi, geniul lui Isaac Newton era fascinat în mod aparte de un text alchimic antic numit *Manna* şi poate că nu este întâmplător faptul că tocmai Newton a făcut cunoscut lumii secretul gravitaţiei universale.

= Domnul luminii =

Chiar dacă este ataşat de gradul al treilea al progresiei masonice, *Capitolul Arcului Regal* lasă loc unei culturi noi şi diverse care nu are nicio legătură cu legenda ritualului constructorului Hiram Abiff (28). Membrii *Arcului* nu sunt „fraţi”, ci „tovarăşi”, „asociaţi”, „companion” (29), în timp ce doctrinele şi simbolurile prezintă aspecte alchimice precise legate, mai ales, de filosofia metafizică a Roza-Crucii. În loc

să fie axat pe recuperarea corpului unui maestru mort „înălţându-l” de la o înmormântare nedemnă pentru rangul lui, *Arcul Regal* are ca argument de fond legenda unei morţi, căutarea orientându-se către o criptă *secretă*. *Capitolul* îşi are cele mai profunde rădăcini în Vechiul Testament, dar prezintă şi trăsături ale tradiţiei templare europene din vremuri mai recente, cu teme privind cavaleri şi cruciaţi care doresc să descopere misterele unei cripte secrete aflate în subteranele Jerusalimului. Din documentele păstrate până în prezent, anterioare anului 1723 (anul apariţiei Constituţiei masonice a lui Anderson), se precizează (de mai mult de 20 de ori) că *Capitolul Arcului Regal* nu face decât să urmeze *Arta Regală*, cuvinte scrise cursiv şi cu majuscule (30).

Încă de la început, adeptul este întrebat: «*De unde derivă linia Arcului*?»; afiliatul răspunde: «*Din curcubeu*» (31) [al aromelor *Skitless*!?]. Un răspuns aliniat perfect cu conceptul de *lumină curbată* care după cum s-a văzut, era emblema *Casei de Camu-lôt*. Curcubeul apare şi la interiorul unei loje vieneze din secolul al XVIII-lea, printre ai cărei membri se află şi W.A. Mozart(*în imaginea de mai jos se află un tablou semnat de Ignaz* rt; i1 *U*

% *El*.

3 s * *!”

— „A

jy >” «V, – K

Unterberger, *„Scenă de iniţiere în cadrul Lojei Masonice din Viena”*, *Mozart fiind persoana aşezată, din extrema stângă, 1784* Unul dintre cuvintele cheie simbolice tratate de către *Arcul Regal* (un cuvânt care conform tradiţiei, se spune că a fost descoperit la interiorul unei cripte care se afla sub primul Templu, apărută în momentul ridicării celui de-al doilea

Templu, cel dorit de Zorobabel) este *Jah-Bul-On*.

Fiind găsit ca o inscripţie pe o placă de aur, cuvântul este o contracţie sintetică a unei combinaţii de cuvinte care înseamnă «*Eu sunt Domnul, tatăl oricărui lucru*» (32). În Masonerie, această definiţie se referă la *Marele Arhitect al Universului*. Descompunând cuvântul, particula *Jah* o regăsim în *Psalmi 68*: *4*, însemnând «*Eu sunt*» (33); *Bul* era un termen cannanit care înseamnă «*Domn*» şi *On* înseamnă «*Casă a Soarelui*» (34). La o traducere completă, cuvântul *Jah-Bul-On* ar suna «Eu *sunt*/*Domnul*/On». După cum se ştie, termenul *On* (menţionat şi în *Geneza 41*: *45* cu referire la oraşul Heliopolis) avea o legătură specifică cu conceptul de *Lumină*. *O* versiune completă şi mai precisă a cuvântului ar însemna «Eu *sunt Domnul* Luminii». În cadrul ceremoniei *Arcului Regal*, alături de conceptul de *Lumină* (accentuat mai mult sau mai puţin la interiorul tradiţiei masonice), se regăsesc şi alte elemente care par să ducă spre secretele antice… *Ritualul Arcului Regal* s-a răspândit în Anglia în secolul al XVIII-lea (venind din Scoţia şi Irlanda), poate exilat, ca un fel de „reziduu” al unei ramuri filosofice a tradiţiei masonice. Dar, pentru că Masoneria *speculativă* scoţiană deriva direct din moştenirea templară a vechilor regate galeze, s-a declanşat o „apreciere” a aspectului templar, astfel că o referire la „secrete” aducea în prim plan secretele Templarilor. Misterul Templului din Jerusalim avea o importanţă crucială pentru Cavalerii Templari, nu pentru că era vorba de un proiect al lui Solomon şi nici pentru că „zidarul” Hiram Abiff a fost ucis şi îngropat aici. Era important pentru ceea ce au găsit Cavalerii Templari în criptele secrete, tezaur adus în Europa la reîntoarcerea din 1127.

În loc să se refere la loja Templului solomonic al lui Hiram Abiff (aşa cum este „materialul de studiu” al gradului al III-lea), *Ritualul Arcului Regal* se focalizează pe un eveniment şi mai vechi, la ceea ce este considerată prima lojă autentică, loja *Muntelui Horeb* din deşertul Sinai, condusă de Moise în persoană, în care se aflau Abihu (unul din fiii lui Aaron) şi Bezaleel – artizanul. Pe placa de aur descoperită sub Templul din Jerusalim se aflau două figuri geometrice (un triunghi şi un cerc) la interiorul unei a treia figuri, un pătrat. În ritual se precizează că descoperirea acestui secret este ceva «*mult mai preţios* decât *perlele*... şi *când ai ceea ce este mai preţios, nu echivalentul... acesta este un copac al Vieţii pentru cei care-l descoperă*» (*Proverbe* 3: 15 – 18). În capitolul 5 s-a discutat despre textul hermetic cunoscut cu numele de *Rosarium Philosophorum*, publicat în 1550 la interiorul lucrării de alchimie intitulată de *Alchemia Opuscola Complura Veterum Philosophorum* (35). Despre „Piatra Filosofală” se poate spune că din punct de vedere grafic, se poate reprezenta cu ajutorul unui cerc, al unui pătrat şi al unui triunghi. Simbolul ideal al „Pietrei Filosofale”, după cum este definit de această lucrare alchimică, corespunde cu inscripţiile aflate pe placa de aur descoperită în cripta subterană de sub Templul din Jerusalim, punct de plecare pentru *Ritul Arcului Regal*. Ţinând cont de toate informaţiile, originea *Arcului Regal* poate fi localizată în secolul al XII-lea, în perioada în care Templarii excavau măruntaiele muntelui, sub temeliile Jerusalimului; mergând pe firul evenimentelor, acestui rit i se poate recunoaşte o origine mult mai veche, în vremea celei de-a doua reconstrucţii a Templului (536 – 520 î.Hr.).

Dat fiind faptul că în vremea lui Moise şi a lui

Solomon *Arca Alianţei* era un instrument pentre crearea *pulberii albe* (la rândul ei, obţinută din aur), *Arca* era şi un recipient pentru păstrarea unui eşantion de pulbere, detaliu prezent în Biblie: «(…) *este arca pactului, acoperită toată cu aur, în care se află un vas de aur, care conţine „manna”*» (36). Având în vedere caracteristicile de superconductibilitate ale pulberii *Ormus*, *Arca* putea fi mult mai mult decât un condensator puternic: era un generator superconductor construit. De aceea, atunci când Biblia aminteşte de ceea ce poate face *Arca* (levitând, ridicându-se de la pământ sau lansând un fascicul de radiaţie mortală) se poate spune că aceste acţiuni ar putea avea un fundament.

= Arca de aur =

Încă o dată (la fel ca în cazul ipotezei construcţiei piramidelor cu ajutorul pulberii *Ormus*), iată-ne proiectaţi în universul particular al acelui fenomen care este levitarea. În *Numere 10*: *35 – 36*, se citeşte: «(…) şi *arca pactului Eternului mergea în faţa lor*». Există şi alte referinţe despre *Arca* care levitează, fiind capabilă să se mişte liber (37); în textul masonic cu titlul *Freemason's Book of the Royal Arch* se precizează că atunci când *Arca* era aşezată în *Sancta Sanctorum*, aceasta nu atingea pământul, rămânând suspendată în aer, la câţiva centimetri de sol (38). Pe cât poate părea de straniu, pe baza studiilor ştiinţifice amănunţite s-a stabilit că reprezentarea cu cei patru sacerdoţi leviţi (imaginea alăturată) care transportă *Arca* pe umeri cu ajutorul a două bucăţi de lemn introduse în inelele de susţinere, este o imposibilitate din punct de

vedere fi zic Acoperi şui (capacul) *Arcăi* este descris în *Exodul 37*: *1 – 9*, ca o componentă care acoperă *Arca* la toate cele patru unghiuri ale ei, respectiv de-a lungul întregului perimetru. Folosind pentru un cubit valoarea cea mai mică, se obţin dimensiunile (destul de interesante) de 113 cm x 68 cm (39). Fără a ţine cont de greutatea şi consistenţa celor doi heruvimi de deasupra, capacul trebuia să fie destul de gros pentru a-i susţine şi după cum este precizat, acesta era realizat în întregime din aur masiv [de 24 de carate (40)]. Conform tradiţiei ebraice, capacul era gros «*de-o palmă*» (41), cu o valoare de circa 8, 5 cm. În mod sigur, o structură rezistentă pentru funcţia de „capac” pentru o cutie mare şi goală; în acest moment devine interesant de văzut şi studiat această masă de aur din punct de vedere fizic.

Greutatea aurului este exprimată în *uncii*, *o uncie* având 31, 10 g. Un cub de aur cu latura de 11, 7 mm cântăreşte o *uncie*, capacul de aur conţinând 39.581 de asemenea cuburi, cu o greutate totală de 1231 kg. O masă incredibilă de aur, cu o valoare actuală de aproximativ 10, 5 milioane de dolari. Din

cele comunicate de World Gold Council, aurul de 24 de carate are o densitate de 19, 32 g/cm³, putând să cântărească mai puţin decât aurul care nu are puritatea maximă. Folosindu-ne de această valoare, la un calcul rapid s-ar obţine o greutate uşor inferioară, de circa 1224 kg (42). Deci, capacul cântărea undeva pe la 1200 de kilograme, fără a ţine cont de greutatea celor doi heruvimi, a cutiei însăşi [care era îmbrăcată în aur, atât la interior, cât şi la exterior (43)]. Dar din cele citite, *Arca* era transportată cu ajutorul bastoanelor lungi din lemn sau dusă pe umăr doar de patru sacerdoţi leviţi; sau se poate spune că *Arca* se „ajuta" singură, mişcându-se prin fenomenul levitaţiei (anulând atracţia exercitată de către gravitaţia terestră).

= Ipoteza levitaţiei =

Fenomenul levitaţiei constă în ridicarea sau suspendarea materiei printr-o acţiune opusă gravitaţiei. Conceptul în sine nu este uşor de asimilat deoarece în natură nu există niciun fel de exemplu, ţinând cont că un corp revine pe pământ, în mod inevitabil, atunci când este lansat în aer. Gravitaţia poate fi învinsă în momentul în care îi este opusă o forţă egală dar de sens contrar. Toţi magneţii, indiferent de mărimea lor, sunt în stare să atragă şi să ridice un corp metalic cu o forţă mai puternică decât cea exercitată de atracţia terestră. Dar şi magneţii (la rândul lor) nu se pot sustrage acţiunii gravitaţiei. În fenomenul levitaţiei este importantă energia aplicată unui obiect şi nu obiectul în sine. Verbul „a levita" provine din cuvântul latin «*levis*» care din acest punct de vedere înseamnă «*uşor*».

În mod analog, legat de conceptul de greutate este verbul englez «*to lever*» la fel, derivat din cuvântul latin levis. Unul din sistemele mecanice

utilizate pentru ridicarea pietrelor şi a blocurilor de piatră este *ulivella*, cuvânt care are originea tot în limba latină. Acest mecanism este folosit în situaţii prevăzute de ritualica masonică, astfel că versiunea engleză a numelui propriu derivat – *Lewis* – este atribuit fiului (între 18 şi 21 de ani) unui adept care aşteaptă să fie acceptat ca Ucenic. Calea străbătută de adept către obţinerea condiţiei de *Maestru* se poate asemăna cu „ridicarea”, idee reprezentată de regăsirea şi ridicarea corpului lui Hiram Abiff din mormântul lui lipsit de demnitate. Întregul proces masonic de maturizare a individului este o căutare continuă către *Lumină*, scop care se poate obţine cu ajutorul *Scării lui Jacob* şi a *scării spirale*, embleme ale primului, respectiv al celui de-al doilea grad al iniţierii.

În tradiţia biblică, corespondentul lui *Lewis* este *levi*, a cărui rădăcină ebraică este *lewî*, cu înţelesul de «*care gravitează* în7 un». Corespondentul latin este *levitas*, din care derivă termenul de *levitare*. *În* Vechiul Testament se spune că sacerdoţii leviţi erau descendenţii de sex masculin de-ai lui *Levi*, o castă specială (şi în India există conceptul de *castă* şi de neamestec cu celelalte; mai târziu în timp, conceptele de *castă*, *superioritate rasială* vor sta la baza Mişcării Naţional-Socialiste – nota traducerii în limba română), cărora Moise le-a garantat statutul de „sacralitate”, statut rezervat şi fiilor sacerdoţi ai fratelui Aaron. Nu era neapărat nevoie ca toţi *leviţii* de sex masculin să devină sacerdoţi, chiar dacă poporul îi considera pe toţi în acest fel. Există multe pasaje în care istoricul Josephus Flavius se referă la aceştia, numindu-i *sacerdoţi şi Leviţi* (44). Din anumite puncte de vedere, este destul de greu de definit condiţia exactă a *leviţilor*, chiar dacă în *Numere 18*: *2 – 4* sunt descrişi

ca sacerdoţi aleşi, care să se alăture celor din neamul lui Aaron. Faţă

5 5 5 7 5

de condiţia acestora, funcţiile care trebuiau îndeplinite sunt bine specificate: trebuie să aibă grijă de *Tabernacol* şi de toate cele necesare, inclusiv de *Arca Alianţei* (45). În *Lutterworth Dictionary of Bible* se specifică despre *leviţi* că aceştia erau, de fapt, echivalentul unei gilde, cu cunoştinţe şi abilităţi practice deosebite (46).

Leviţii era custozii, supraveghetorii şi cei care trebuiau să se ocupe de *Arca Alianţei*. *Aceştia* trebuiau să cunoască la perfecţiune cum să-şi desfăşoare atribuţiile delicate şi din acest motiv, multora dintre ei le-a fost recunoscut rangul de sacerdot (47). Despre *leviţii* care se ocupau de transportul *Arcăi* se vorbeşte atât în *Deuteronomul* (*31*: *25*), cât şi în *Joshua* (*3*: *3, 3*: 6, 8: 33). În aceste pasaje sunt descrişi în acţiunea lor de ridicare a *Arcăi*, fiind „levitatori”. Din acest punct de vedere, cuvintele *Levis*, *levit*, *levitare* pot fi considerate sinonime, având rădăcinile în ştiinţa antică care permitea „ridicarea” greutăţii materiei şi lucrurilor. Pentru că *Arca* era destul de grea pentru a putea fi ridicată şi transportată cu mijloacele obişnuite, *leviţii* au devenit „ridicători”, *Lewis* – pentru a folosi terminologia masonică. Pentru a îndeplini acest rol important, sacerdoţii dispuneau de veşminte diferite. Şorţul tradiţiei masonice îşi are originea în *Ephod-ul* protectiv pe care *leviţii* îl purtau în exercitarea funcţiei de supraveghetori şi paznici ai *Arcăi* (48). În imaginea de pe frontispiciul Constituţiei lui Anderson (din 1784) se poate observa o *ulivella* situată pe un plan susţinut de cavaleţi la interiorul *Marii Loje* a Angliei. Acelaşi mecanism este prezentat (în detaliu)

în partea stângă a imaginii alăturate, simbolizând destul de bine (în termenii cunoscuţi în timpul elaborării Constituţiei) tot ceea ce era considerată Masoneria, adică arta de a *ridica*, de a *înălţa*. Imaginea nu lasă de înţeles că ar fi vorba de o *Artă Regală*. Mai explicită ar putea fi considerată imaginea din dreaptă, care exprimă arta *uşurinţei* (a leviţilor). Fotografia reproduce un experiment modern din laborator în care levitarea este posibilă prin utilizarea energiei superconductorilor, exact ceea ce se putea, respectiv se poate obţine prin aplicarea ştiinţei Ormus. Nu are importanţă ce cuvânt se foloseşte: *pulbere albă de aur*, *shem-an-na*, *piatră de foc orientată către înalt*, *manna*, *pulbere de proiecţie* sau „Piatră Filosofală”, pentru că rezultatul care se obţine este mereu acelaşi. Este vorba de o substanţă cu caracteristici superconductoare, care nu reţine niciun potenţial magnetic în structura ei şi respinge celelalte surse de magnetism. Secretul acţiunii este

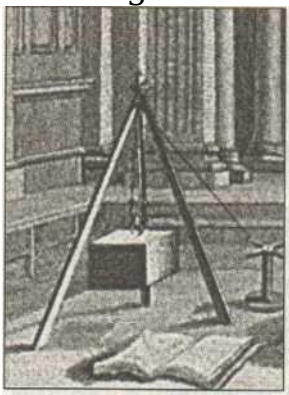

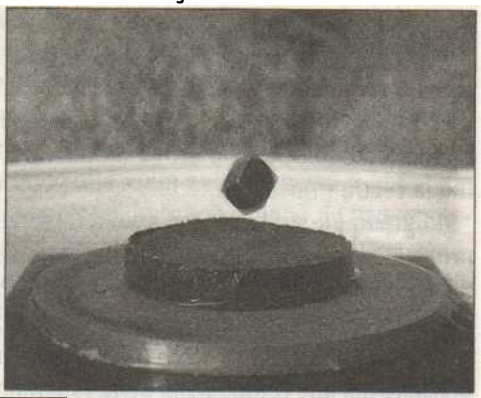

O undă luminoasă de joasă frecvenţă, localizată tocmai în centru O.

În multe ocazii, în Vechiul Testament se spune că Dumnezeu se află între cei doi heruvimi de pe *Arcă*, fiind prezent prin *Lumina lui* (49). *Leviţii* considerau *Arca* un obiect periculos (50), astfel că întregul judaism filosofic succesiv a acordat o mai mare importanţă noţiunilor de *fâşie de foc* şi *scântei* care apăreau între cei doi heruvimi, decât frumuseţii *Arcăi* în sine (51) Arca *Alianţei* era un instrument capabil să genereze un arc electric puternic şi a fost sursa de energie de care s-a folosit Moise pentru a arde *viţelul de* aur. Fiind o cutie (un recipient) ideal pentru *pulberea albă Ormus*, *Arca* avea şi o caracteristică superconductoare, aspect care îi garanta posibilitatea să leviteze şi să se mişte singură prin crearea unui câmp propriu de tip Meissner (excluzând interferenţa oricărui alt câmp magnetic exterior, acest efect diamagnetic special poartă numele fizicianului german Walter Meissner, anunţarea descoperirii fiind făcută în 1933).

Poate că secretul antic şi originar al Masoneriei (sau, poate unul din secretele ei – nota traducerii în limba română!!!) ar fi putut avea vreo legătură cu fenomenul care ar fi permis construirea cu uşurinţă a marilor piramide de pe platoul Gizeh, a Templului lui Solomon. Poate că era vorba de o tehnologie în stare să învingă forţa de gravitaţie, moştenită din negura vremurilor, un domeniu pe care ştiinţa modernă din prezent abia începe să-l ia în considerare. O ştiinţă care din anumite puncte de vedere, avea prea puţine în comun cu gildele medievale (în afară de cele din Franţa, aflate în strânsă legătură cu Cavalerii Templari, implicate în construcţia grandioaselor edificii din piatră care sfidează gravitaţia şi timpul).

Tehnica utilizată era cea a levitării cu ajutorul superconductorilor şi drumul către aceasta – aşa cum au intuit genii de calibrul lui Robert Boyle, Christopher Wren, Isaac Newton şi alţii care, ca ei, încercau să dezvăluie misterele cosmosului – a devenit motivul cercetării unui *Graal* mitic şi ştiinţific. Era antica şi onorata Mat-*Benu* (*Lu*

5 5 5 5 V

mina Pietrei) din cuvântul masonic, combinată cu extraordinarele proprietăţi tipice elementelor monoatomice cu orbită modificată, cunoscută de către iniţiaţi ca „Piatra Filosofală”.

În ciuda ritualurilor extravagante şi (câteodată) naive care caracterizează Masoneria modernă, aspectul exterior al acesteia s-a păstrat în terminologia care defineşte (după cum este prezentat în *Oxford English Dictionary*) Masoneria ca o artă „capabilă de practicarea Artei”. Abilităţile vechilor maeştri masoni (ale căror idei stau la baza „frăţiei”) s-au transformat la un moment dat în ceva personal şi intim, devenind atât de confuze şi de alegorice, încât nu au mai lăsat posibilitatea de a regăsi originea acestora, căzând în uitare. Aceasta nu pentru a discredita iniţiativele bune şi pozitive din prezent, ci pentru a reafirma (în modul cel mai simplu) ceea ce s-a spus de la începutul acestor pagini, că Masoneria de dinainte de secolul al XVIII-lea revela aspecte diverse – în prezent necunoscute – faţă de aspectele revelate în prezent. Oricare ar fi calea preferată pentru a studia evoluţia istorică a mişcării, plecând de la roza-crucieni, de la Templari, de la şcolile esoterice şi misterice ale Egiptului Antic sau de la tradiţia gildelor comerciale şi profesionale din Europa se poate spune (fără îndoială) că Masoneria a aşezat pe prim plan studierea practică a ştiinţelor şi filosofiei naturale.

Dacă în vreun context anume, adevărata tradiţie masonică a reuşit să ajungă până în prezent, autorul este convins că aceasta s-a făcut în mod inconştient, „deplasându-se” din punctul unde a fost lăsată de către Christopher Wren la interiorul *Royal Society* şi ale celorlalte academii apărute peste tot în lume.

Datorită cercetării moderne şi multi-disciplinare, ştiinţa de azi pune la punct noi tehnologii pe care doar îngâmfarea noastră ne face să credem că sunt noi, pentru că au fost deja cunoscute (poate nu înţelese în întregime) în trecutul nostru. Toate aceste (acele) activităţi umane au fost interzise ca fiind magice; au fost condamnate aspru de un „establishment” înfricoşat religios şi politic (mai ales în vremea *Puritanismului* din secolul al XVII-lea) constrângându-i pe alchimişti şi hermetici să devină „invizibili”, să se ascundă la interiorul şi în spatele afilierilor secrete. *Nathan Bailey's Etymological Dictionary* din 1736, spune privitor la „lucrurile magice”: «*O ştiinţă utilă care ne învaţă cunoaşterea şi relaţia reciprocă dintre corpurile (mediile) active şi pasive, care a reuşit să obţină descoperiri şi cuceriri lăudabile, încadrate în mod comun în aşa-numita „filosofie naturală”*».

Secretul filosofiei naturale masonice s-a pierdut în momentul în care magia cercetării a fost înglobată de frica (construită cu dibăcie) de necunoscut, de cele necercetate, atunci când dorinţa de cunoaştere a fost frânată de cei care deţineau pârghiile de comandă. În prezent, magia şi-a făcut „reintrarea” ieşind din umbra lungă a regelui Solomon şi se apropie, puţin câte puţin, de fenomene precum particulele nucleare, teoria superstringurilor, nanotehnologia, dimensiunile paralele, ghidată de către *Lumină* până la un punct de dispariţie care, prin jocul contrastelor şi al complementelor, este şi punct de origine – O. Acesta

este centrul şi aici este locul unde se află încă marele secret, în aşteptarea de a fi redescoperit din nou.

Note:

— David T. Morgan, *The Devious Doctor Franklin, Colonial Agent*, Macon, GA, Mercer University Press, 1999, cap. 1, pag. 15.

— James Breck Perkins, *France in the American Revolution*, Williamstown, MA, Cornerhouse, 1970, cap. 7, pag. 140.

— Geoffrey Ashe, *The Hell Fire Clubs*, Stroud, Sutton, 2000, cap. 9, pag. 140, 141.

— Phillips Russell, *Benjamin Franklin, The First Civilized American*, New York, NY, Brentano's, 1926, cap. 24, pag. 218.

— Geoffrey Ashe, *The Hell Fire Clubs*, cât., cap. 6, pag. 103.

— Mărturii referitoare la *comanda* din Carcasonne se găsesc în biblioteca *Marelui Orient* din Franţa şi în arhivele masonice secrete din Paris.

5 5

— Michael Baigent, Richard Leigh, Henry Lincoln, *The Holy Blood and the Holy Grail*, London, Jonathan Cape, 1982, cap. 5, pag. 92.

— N. Deschamps, *Les Societétés Secrètes et la Société ou la Philosophie de l'Histoire Contemporaine*, Paris, 1881, vol. II, pag. 121.

— L. Charpentier, *Les mystères de la cathédrale de Chartres*, Paris, Robert Laffont, 1966. În această lucrare se insistă îndelung pe calităţile excepţionale ale sticlei folosite în vitraliile ferestrelor gotice.

— Antoine Faivre, *The Golden Fleece and Alchemy*, New York, NY, State of University of New York Press, 1993, cap.2, pag. 53.

— Carl Gustav Jung, *Psicologia e alchimia*, Torino, Boringhieri, 1981. Un comentariu care-l

apropie pe Jung de mitul lui Iason, semnat de J. Godwin, apare în prefaţa lucrării lui Antoine Faivre, *The Golden Fleece and the Alchemy*, cât., pag. 1 – 6.

— Raphael Patai, *Jewish Alchemists*, Princeton, NJ, Princeton University Press, 1994, cap. 20, pag. 268.

— H.E. Puthoff, *Gravity as a Zero-point Fluctuation Force*, în *Physical Review*, 1 martie 1989, vol. 39, nr. 5.

— Rapoarte ştiinţifice, proceduri experimentale şi concluzii complete (şi detaliate) din aceşti 20 de ani de teste în domeniu sunt prezentate pe larg în Laurence Gardner, *Lost Secrets of Sacred Ark*, London, Thorsons-Element/HarperCollins, 2003.

— David Patterson, *Electric Genes* în *Scientific American*, mai 1995, pag. 33, 34. Superconductorii sunt folosiţi pentru scanarea creierului şi conform opiniei unor cercetători, ar fi în stare să „măsoare" gândul. Un superconductor este sensibil la câmpurile magnetice, chiar şi cele de mică intensitate. În mod diferit faţă de conductibilitatea electrică, conductibilitatea supeconductorilor nu are nevoie de contact fizic.

— Publicaţie qvadrimestrială a lui Johnson Matthey, 40 – 42 Hatton Garden, London, EC 1 N 8EE.

— De exemplu, articolul intitulat *Anti-tumor Platinum Coordination Complexes*, din *Platinum Metal Review*, vol. 34, nr. 4, 1990, pag. 235.

— Comunicatul din 13 mai 2003 al „Subcomisiei pentru Controlul Preţului Aurului" din cadrul „Comisiei pentru Securitate şi Schimburi", din Washington, cu numărul de înregistrare 333.

— Land K. Ritmeyer, *Secrets of Jerusalem's Temple Mount*, Washington DC, Biblical Archaeological Society, 1998, cap. 5, pag. 57.

— Shimon Gibson, David M. Jacobsen, *Below the Temple Mount în Jerusalem*, Oxford, Tempus Reparatum, prefaţă, pag. VII, 1996.

— Josephus Flavius, *Antichităţi judaice*, cartea XV, 11: 5.

— Land K. Ritmeyer, *Secrets of Jerusalem's Temple Mount*, cât., cap. 3, pag. 47, 49.

— Graham Hancock, *Fingerprints of the Gods*, London, Heinemann, 1995.

— I.E.S. Edwards, *The Pyramids of Egypt*, New York, NY, Viking, 1986, pag. 115.

— Graham Hancock, *Fingerprints of the Gods*, cât., cap. 38, pag. 330.

— Hargrave Jenings, *The Rosicrucians*: *Their Rites and Mysteries*, London, Routledge, 1887, pag. 4, 108, 225.

— Din conferinţa ţinută de doctor David Hudson, reluată de *Nexus Magazine* din 2 noiembrie 1996, pag. 38.

— Pentru alte informaţii referitoare la acest subiect se poate vedea B.E. Jones, *Freemason's Book of the Royal Arch*, London, Harrap, 1957, cap. 3, pag. 20 şi următoarele.

— Richard Sandbach, *Understanding the Royal Arch*, Lewis Masonic, 1992, cap. 8, pag. 36.

— B.E. Jones, *Freemason's Book of the Royal Arch*, cât., cap. 3, pag. 36.

— lui, cap. 11, pag. 132.

— Christopher Knight, Robert Lomas, *The Hiram Key*, London, Century, 1996, cap. 13, pag. 264, 265.

— *Jah* derivă din *Hallelujah*, care înseamnă «*Slavă Domnului*».

— H.S. Lewis, *The Mystical Life of Jesus*, San José, CA, Ancient and Mystical Order Rosae Crucis, 1982.

— Manuscrisul Fergusson, MS 210, *De Alchemia Opuscola Complura Veterum Philosophorum*, Frankfurt, 1550.

— *Epistola către Evrei*, *9*: *4*.

— Louis Ginsberg, *Leggends of the Jews*, Baltimore, MD, John Hopkins University Press, 1998, vol. 3, pag. 243.

— B.E. Jones, *Freemason's Book of the Royal Arch*, cât., cap. 11, pag. 137.

— Nota a XV-a de la capitolul 8 precizează că un cubit avea între 46 cm şi 56 cm. Pentru uşurinţa calculului se va folosi tot valoarea minimă. Măsurile capacului de la *Arcă* erau de 2, 5 *cubiţi* x 1, 5 *cubiţi*.

— În textul biblic există şapte denumiri diverse care indică aurul: *zahav*, *paz*, *ketem*, *harus*, *s gor*, *ophir*, *haser*. *Apare* şi termenul de *zahav tahor* care indică aurul cu puritate de 100%, ca în cazul capacului de la Arcă. În *Midrash*, aurul pur este definit ca acel tip de aur care nu-şi modifică greutatea atunci când este amestecat. De văzut şi Raphael Patai, *The Jewish Alchemists*, cât., cap. 3, pag. 41 – 46.

— Moshe Levine, *The Tabernacle*: *Its Structure and Ustensils*, Tel Aviv, Soncino Press, 1969, pag. 88.

— *World Council of Gold* este o asociaţie fără scop lucrativ care îi grupează pe toţi producătorii de aur din lume, are sediul la Londra şi birouri – reprezentanţe în oraşele în care se află o concentrare a pieţei mondiale a aurului. Toate informaţiile care apar în acest capitol au fost furnizate de către această asociaţie, a cărei adresă este: 45 Pall Mall, London, SWIY 5JG.

— O tonă *avoirdupois* are 2240 livre, adică 1016, 05 kg.

— Josephus Flavius, *Antichităţi judaice*, cartea a IV, 4: 3, 8: 8, 8: 44.

— James Hastings (prin grija lui), *Dictionary of the Bible*, Edinburgh, T & T Clark, 1909, la secţiunea *Levite*.

— Watson E, Mills (prin grija lui), *Lutterworth Dictionary of the Bible*, Cambridge, Lutterworth Press, 1994.

— *Joshua 3*: *6*.

— James Hastings (prin grija lui), *Dictionary of the Bible*, cât., la secţiunea *Apron*. *Se* poate vedea şi capitolul 8 al acestei lucrări, unde se tratează pe larg despre şorţul masonic.

— *1 Samuel 4*: *4, 2 Samuel 6*: *2, 1 Cronici 13*: *6*, *Psalmi 80*: *1*, *Psalmi 99*: *1*, *Isaia 37*: *16*.

— Louis Ginsberg, *Leggends of the Jews*, cât., vol. 3, pag. 228.

— lui, pag. 127, 210.

= Cronologie masonică şi monarhică =

Anglia Scoţia

Normanzi Celţi

Wilhelm I (1066 – 1087) Malcolm III Canmore (1058 – 1093)

Wilhelm II (1087 – 1100) Donald Ban (1093)

Duncan II (1094)

Donald Ban (reinstaurat, 1094 – 1097)

Edgard (1097 – 1107)

1095 – 1099 – prima cruciadă în „ţara sfântă" condusă de Godefroi de Bouillon.

Henry I (1100 – 1135) Alexander III (1107 – 1124)

1114 – un grup mic de călugări războinici (sub conducerea lui Hugo de Payns) au înfiinţat *Ordinul Cavalerilor Săraci ai lui Hristos* şi *ai Templului lui Solomon – Cavalerii Templari*.

1118 – regele Baldwin al II-lea al Jerusalimului a înfiinţat *Ordinul Templar al Cavalerilor St. Andrew*,

Principi Păstrători ai Secretului Regal.

— Cavalerii Templari s-au întors în Franţa din Jerusalim.

— Are loc *Conciliul de la Troyes*. Bernard de Clairvaux a devenit *patronator* al Cavalerilor Templari. Hugo de Payns, *Mare Maestru* al Cavalerilor Templari s-a întâlnit cu regele scoţian David I, luând fiinţăpreceptoria din South Esk, din Scoţia.

Stephan of Blois (1135 – 1154) David I (1124 – 1153)

1139 – papa Inocenţiu al II-lea a garantat Ordinului Cavalerilor Templari o suveranitate internaţională.

1144 – 1145 – Ordinului Cavalerilor Templari i-a fost recunoscut dreptul de a numi teritorii *sacre* şi de a percepe taxe.

1147 – Templarii *Arcului Regal* au stabilit o *casă capitolară* la Paris.

Plantagenetii

Henry II (1154 – 1189) Malcolm IV (1153 – 1165)

1161 – s-a stabilit cartierul general al Ordinului Cavalerilor Templari din Londra, în Fleet Street. În Franţa, gildele fraţilor masoni au început să construiască grandioasele catedrale gotice; printre aceste grupuri se află şi *Fiii lui Solomon*, grup activ între secolul al XII-lea şi al XIII-lea.

Richard I (1189 – 1199) John (1199 – 1216)

Wilhelm I *Leul* (1165 – 1214) Alexander II (1214 – 1249) 259

Henry III (1216 – 1272) Alexander III (1249 – 1286)

1245 – în Franţa este publicată *Bible Moralisée*.

Edward I (1272 – 1307) Margaret a Norvegiei (1286 – 1290)

1291 – sfârşitul celei de-a opta cruciade.

John Balliol (1292 – 1296)

Robert I Bruce (1306 – 1329)

1307 – a început persecuţia Cavalerilor Templari de către papa Clement al V-lea şi de către regele Franţei Phillipe al IV-lea *cel Frumos*.

1312 – Cavalerii Templari sunt consideraţi „în afara legii" în Europa şi în Anglia, dar nu în Scoţia.

1314 – *Marele Maestru* al Ordinului Cavalerilor Templari, Jacques de Molay, a fost ars pe rug. A avut loc şi bătălia de la Bannockburn la care a participat un contingent al Cavalerilor Templari conduşi de comandantul lor, *Cavalerul* Hugues de Crécy.

1317 – Robert Bruce a recunoscut Templarii drept *Antica Frăţie a Roza-Crucii*. În Portugalia, Cavalerii Templari sunt integraţi în *Ordinul Cavalerilor lui Hristos* de către regele Dinis (act ratificat de către papa Ioan al XXII-lea în anul succesiv).

1320 – Constituţia Scoţiei, *Declaration of Abroath*.

Edward III (1327 – 1377) David II (1329 – 1371)

1348 – Edward al III-lea a înfiinţat *Order of the Garter – Ordinul Jartierei*.

Richard II (1377 – 1399) Robert II (1371 – 1390)

1384 – a apărut traducerea în engleză a Bibliei prin contribuţia lui John Wycliffe.

1390 – circa – posibila datare a textului masonic *Regius Manuscript*, Anglia.

1394 – în Portugalia, principele Henrique *Navigatorul* a devenit *Mare Maestru* al Ordinului Cavalerilor lui Hristos.

1398 – navele familiei Sinclair din Scoţia au ajuns până în America de Nord.

Henry IV (Lancaster, 1399 – 1413) Robert III (1390 – 1406)

Henry V (Lancaster, 1413 – 1422) James I (1406 – 1437)

1416 – alchimistul francez Nicholas Flamel a descris „Piatra Filosofală” ca o «*pulbere impalpabilă de aur*».

Henry VI (Lancaster, 1422 – 1461) James II (1437 – 1460)

1429 – Philip al Burgundiei a înfiinţat *The Order of Golden Fleece*.

1435 – a apărut pentru prima dată în Anglia termenul de *francmason*.

1441 – William Sinclair of Rosslyn a fost numit *Patron* şi *Protector* al Masoneriei Scoţiene.

1446 – William Sinclair a pus bazele Capelei din Rosslyn (construită apoi între 1450 şi 1486).

1450 – circa – posibila datare a manuscrisului masonic *Matthew Cooke*, Anglia.

Edward IV (York, 1461 – 1483) James III (1460 – 1488)

1472 – este stabilită emblema heraldică a *Companiei Londoneze a Francmasonilor*.

— Începând cu acest an, suveranii Scoţiei au recunoscut, oficial, gildele comercianţilor.

— Este recunoscută încorporarea de către Rosslyn a Capelei St. Mary, care va deveni *Loja* nr. *1* din Edinburgh.

Edward V (York, 1483)

1488 – în Scoţia, Ordinul Cavalerilor Templari şi *Ordinul Spitalicesc al Sf. Ioan de Jerusalim* sunt gestionate împreună.

Richard III (York, 1483 – 1485)

Tudor

Henric VII (1485 – 1509) James IV (1488 – 1513)

1500 – 1520 – perioada târzie a *Renaşterii* europene.

Henric VIII (1509 – 1547) James V (1513 – 1542)

1517 – protestul lui Martin Luther la Wittenberg, în Germania.

1541 – prima referire la Masoneria *speculativă* în Aberdeen, Scoţia.

Edward VI (1547 – 1553) Maria Stuart (1542 – 1587.

Jane 1553 (doar 9 zile de domnie) regină a Franţei între 1559 – 1560)

Maria I (1553 – 1558)

Elizabeth I (1558 – 1603)

1560 – John Knox a înfiinţat Biserica Protestantă scoţiană.

5 5

1560 – opt războaie religioase în Franţa.

1570 – regina Elizabeth a Angliei a fost excomunicată de papă. Sir Francis Walshingam a înfiinţat serviciile secrete engleze (instituţionalizate oficial în 1587).

1572 – altarul Capelei Rosslyn a fost dărâmat şi distrus de reprezentanţi ai Bisericii Protestante scoţiene.

1579 – Edmund Spencer a publicat *The Shepheardes Calendar*.

— John Dee a început să scrie manuscrisul *Liber Mysteriorum*.

— William Schaw a fost numit *Maestru* al *Operei*, de către rege, în Scoţia.

1587 – Maria Stuart, regină a Scoţiei, a fost judecată şi condamnată de către regina Elizabeth I a Angliei. Un obelisc egiptean a fost înălţat în *Piaţa San Pietro* din Roma (Vatican). 1590 – Sunt înregistrate activităţi ale *Arcului Regal* la Stirling, în Scoţia.

1590 – 1593 – *Sigiliul Regal* scoţian al *Cavalerilor Templari ai St. Anton*.

1593 – lucrarea *The Theatre of Fine Devices* de Guillaume de la Perrière a fost înregistrată la *Staţioner's Hall*, la Londra.

— Johannes Kepler a publicat lucrarea *Cosmografic Mystery*.

— La Londra a fost întemeiat *Gresham Collège*.

— A apărut prima imagine ilustrând un francmason în lucrarea lui Guillaume de la Perrière intitulată *The Mirrour of Policie*. *A* fost publicată prima lucrare, *Love's Labour's Lost*, a lui William Shakespeare, iar la Londra a fost construit teatrul *Globe*.

1598 – 1599 – prin grija lui William Schaw a apărut în Scoţia *Statutul* Masoneriei. Sunt identificate şi recunoscute lojele din Kilwining, Edinburgh, Stirling şi St. Andrews.

— Referiri la registrele lojei scoţiene din Atchinson's Haven, în Midlothian.

— Referiri la registrele lojei de la *St. Mary's Chapel*, Edinburgh.

1603 – unirea coroanelor Angliei şi Scoţiei într-una singură

Stuart (Stewart)

James I (1603 – 1625) James VI (1567 – 1603)

1611 – a apărut prima ediţie a *Bibliei autorizate* a regelui James.

1613 – Elizabeth Stuart s-a căsătorit cu Frederick al V-lea, *Elector* al *Palatinatului* Rinului.

1614 – 1615 – s-au răspândit *Manifestele* roza-cruciene.

1618 – 1648 – *Războiul de Treizeci de ani*, din Europa.

— Robert Fludd a tipărit lucrarea *Utriusque Geomi Historia*.

— Masoni cu tendinţă *speculativă* sunt admişi în

Venerabila Companie Masonică din Londra.

1620 – *Părinţii* pelerini au plecat din Plymouth (Anglia) către Statele Unite (numiţi *Pilgrims* – vezi şi componenţa *Societăţii Pilgrims* – nota traducerii în limba română).

1623 – sir Francis Bacon a început să scrie *The New Atlantis* (publicată în 1627). A fost publicat primul *in-Folio* a operelor lui William Shakespeare: *Comedii*, *Istorii* şi *Tragedii*.

Charles I (1625 – 1649) Charles I (1625 – 1649)

1628 – în *Carta Sinclair* se vorbeşte despre *preceptorii masonice* şi gildele comerciale, în Scoţia.

1632 – Copernic a enunţat principiul heliocentric, idee împărtăşită şi de Galileo Galilei. 1638 – în Scoţia, Roza-Cruce este „legată" de „cuvântul masonic".

— Sir Robert Moray a fost iniţiat în Masonerie, în Anglia.

— A izbucnit *Războiul Civil* din Anglia.

— Athanasius Kircher a publicat lucrarea *Lingua Ægyptiaca Restituta*.

1646 – în manuscrisul *Sloane 3848* (British Library) se menţionează Masoneria. Elias Ashmole a devenit mason la Warrington, în Anglia. Athanasius Kircher a publicat lucrarea

Ars Magna Lucis et Umbrae.

1648 – reverendul John Wilkins a publicat *Mathematical Magick*.

1742 – un secol de dezbateri filosofice privitoare la *viţelul de aur* al lui Moise.

1663 – *sesiunea* Bisericii Scoţiene şi *Sinodul General* declară ca fiind *blasfemic* cuvântul masonic secret *necunoscut*.

1649 – regele Charles I este judecat şi condamnat la ordinul lui Oliver Cromwell.

Charles II (1561 în exil)

1649 – la 9 mai, în Anglia, a fost proclamat *Commonwealth*.

Oliver Cromwell, *Lord Protector* (1653 – 1658)

Richard Cromwell, *Lord Protector* (1658 – 1659)

1650 – 1659 – *Colegiul Invizibil* este activ în cadrul Universităţii din Oxford.

1652 – Elias Ashmole a publicat *Theatrum Chemicum Britannicum*.

1657 – Christopher Wren a fost numit profesor de astronomie la *Gresham Collège*.

1660 – în cadrul *Gresham Collège*, Wren a fondat „şcoala pentru promovarea învăţării" ştiinţelor fizico-chimice experimentale.

Reinstaurarea Casei Stuart

Charles II (1660 – 1685) Charles II (1660 – 1685)

1662 – un document semnat de regele Charles al II-lea a dat posibilitatea colegiului lui Wren să se transforme, adoptând numele de *Royal Society* (Londra), cu scopul dezvoltării cunoaşterii naturii.

— A izbucnit războiul dintre Olanda şi Anglia. Robert Hooke a tipărit volumul *Micrographiala* Londra a izbucnit epidemia de ciumă bubonică.

— *Marele incendiu* din Londra.

— Thomas Sprat a publicat *Istoria Royal Society*, „Piatra Filosofală" este descrisă, din nou, ca o pulbere subtilă de aur; cel care a făcut acest lucru a fost unul din mentorii *Royal Society*, Eirenaeus Philaletes (George Starkey). John Milton a publicat *Paradise Lost* cu intenţia clară de a se opune acţiunii lui Christopher Wren, respectiv *Royal Society*.

— Isaac Newton a devenit membru al *Royal Society*.

— Christopher Wren a fost înnobilat cu gradul de *Cavaler* de către regele Charles al II-lea.

1673 – 1681 – au apărut *Tests Acts*, în Anglia şi Scoţia.

James II (1685 – 1688) (James VII, 1685 – 1688)

— Regele James a permis publicarea *Declaraţiei pentru Libertatea de Conştiinţă*.

Isaac Newton a publicat *Principia Mathematica*.

(decembrie) – a fost invadată Anglia de către Wilhelm d'Orange. Regele James a fost detronat şi exilat ca urmare a *revoluţiei* Whig. Perioadă interimară între 11 decembrie 1688 şi 13 februarie 1689.

Wilhelm al III-lea d'Orange (1689 – 1702) şi Maria II Stuart (decedată în 1694)

— S-a votat la Westminster *Bill of Rights*, respectiv *Declaration of Rights*. *Casa* Regală Stuart a fondat *Ordinul St. Graal* (*Sangréal*).

— A avut loc bătălia de la Boyne, din Irlanda.

1692 – a avut loc masacrul din Glencoe (Scoţia), dus la îndeplinire de armata lui Wilhelm d'Orange.

1701 – în Anglia s-a aprobat *Act of Settlement* prin care se garantează coroana engleză doar suveranilor de religie protestantă.

Anna Stuart (1702 – 1714)

1703 – Isaac Newton a devenit preşedinte al *Royal Society*.

1705 – Isaac Newton a fost înnobilat cu gradul de *Cavaler* de către regina Anna.

— Parlamentul englez a aprobat *Act of Union*; Parlamentul scoţian şi-a pierdut autoritatea, iar Marea Britanie începe să fie condusă de la Londra.

— Reconstrucţia Londrei de către Wren şi Hooke a fost terminată.

5 5

Marea Britanie

Hannovra

George I (1714 – 1727)

1715 – renaşterea jacobită din Scoţia prin contribuţia lui James Francis Edward Stuart (fiul lui James II / VII).

— La Londra s-a format *Marea Lojă* a Angliei, reprezentând (practic) naşterea Masoneriei moderne, prin fuziunea lojelor care se reuneau în patru taverne diferite.

— *Marele Maestru* George Payne a anunţat că toate documentele şi arhivele masonice precedente anului 1688 au fost pierdute pentru totdeauna.

1719 – 1722 – reverendul Jean Theophilus Desaguliers a devenit *Mare Maestru* al *Marii Loje* a Angliei.

— Funcţiile vechi, prezente în *Matthew Cooke Manuscript*, au fost incluse în *Regulile Generale*.

— John, al doilea duce de Montagu, a fost numit *Mare Maestru* al Angliei. Robert Walpole a fost numit prim-ministru de către regele George I.

1723 – Philip, duce de Wharton, a devenit *Mare Maestru* al *Marii Loje* a Angliei. Reverendul James Anderson a tipărit Constituţia, confirmând că vechile mărturii despre „frăţie” au fost pierdute pentru totdeauna.

1725 – a fost înfiinţată *Marea Lojă* a Irlandei. Primul *Mare Maestru* al acesteia a fost Richard, conte de Rosse.

America (anul evenimentelor este scris cu caractere cursive)

1727 – *Marea Lojă* a Angliei a fondat „Central Charity Fund”.

1730 – apare prima versiune în formă tipărită a celui de la III-lea grad al *Artei Masoneriei*, cel de *Maestru*, introducându-se legenda lui Hiram Abiff. La Londra a fost constituit *Ordinul Regal al Scoţiei*

(oficializat în 1750).

1730 – Daniel Coxe a primit aprobarea Londrei pentru asumarea rolului de *Mare Maestru* al provinciilor americane New York, New Jersey şi Pennsylvania. Loja *St. John* din Philadelphia a început să funcţioneze în mod independent.

1733 – Henry Price a primit aprobarea Londrei pentru asumarea rolului de *Mare Maestru*

Provincial al New England şi al teritoriilor americane (dependente de această provincie). A luat fiinţă *Marea Lojă Provincială* din Massachusetts şi prima lojă din Boston, redenumită ulterior *Loja St. John*.

1739 – fraţii regelui George al III-lea, principii Edward, Wilhelm şi Henric (ducii de Gloucester, York, respectiv Cumberland) au fost afiliaţi la Masoneria londoneză.

— Instituirea provizorie a *Marelui Orient* al Franţei (*Marea Lojă Franceză*).

— Autoritatea lui Henry Price s-a extins pe întregul teritoriu al Americii de Nord, înlocuind autoritatea precedentă acordată lui Daniel Coxe. Benjamin Franklin a obţinut recunoaşterea din partea lui Price pentru loja *St. John* din Philadelphia. Masoneria americană este înregistrată ca *Societatea Antică* şi *Onorabilă a Masoneriei Libere* şi *Acceptate*. *A* luat fiinţă *Loja lui Solomon*, la Savannah (în Georgia) prin acţiunea generalului englez James Oglethorpe, fondatorul oraşului (în 1735 a primit recunoaşterea din partea *Marii Loje* a Angliei).

— Sub auspiciile *Marelui Maestru* William Sinclair, a luat fiinţă *Marea Lojă* a *Anticilor* a *Masoneriei Libere* şi *Acceptate* din Scoţia.

— *Cavalerul* Andrew Michael Ramsay, *Orator* al *Marii Loje* a Franţei, a anunţat noul curs al *Ritului*

Scoţian al Masoneriei (care s-a răspândit şi în America).

— James Anderson a publicat noua ediţie a Constituţiei masonice. Papa Clement al XII-lea a semnat bula papală în *Eminenţi*, un document cu caracter antimasonic.

1748 – *Războiul Austriac de Succesiune*.

— Ritualul *Capitolului Arcului Regal* s-a „inspirat" din Moise ca prim *Mare Maestru* al *Artei*.

— Renaşterea jacobită în Anglia prin contribuţia lui Charles Edward Stuart (nepotul regelui James II/VII). Charles Edward şi-a stabilit reşedinţa în Scoţia (abaţia Holyrood), obţinând titlul de *Mare Maestru* al Cavalerilor Templari.

— Charles Edward Stuart a fost învins de către armata regelui George al II-lea în bătălia de la Culloden.

— Charles Edward Stuart şi contele de St. Germain au stabilit *Capitolul Principal* al Roza-Crucii la Arras, în Franţa. William, al V-lea lord Byron, a devenit *Mare Maestru* al *Marii Loje* a Angliei.

— A luat fiinţă o lojă alternativă: *Frăţia Antică* şi *Onorabilă a Masoneriei Libere* şi *Acceptate – Anticii* (în timp ce prima *Mare Lojă* era recunoscută ca *Modernii*).

— George Washington a fost afiliat la Masonerie la Fredericksburg, în Virginia.

1752 – cea mai veche referinţă despre documente masonice ale *Capitolului Arcului Regal* a apărut în Irlanda.

— *Marele Secretar* Laurence Dermott a redactat Constituţia *Frăţiei Antice* şi *Onora*

5 >

bile a Masoneriei Libere şi *Acceptate*.

— A fost tipărită pentru regele George al II-lea o

ediţie în facsimil a *Regius Manuscript*.

1757 – în loja din Fredericksburg s-au constituit trei *Arcuri Regale*; Benjamin Franklin a devenit membru al *Royal Society*.

George III (1760 – 1820)

— Robert Jones din Glamorgan a devenit *Mare Maestru* al Masoneriei din Wales.

— În York s-a stabilit o *Mare Lojă* concurentă a *Marii Loje* a Angliei.

1761 – Steven Morin din Bordeaux (în Franţa) a primit aprobarea transferării *Ritului*

Ecossais (scoţian) al Masoneriei în Lumea Nouă.

— Într-un text masonic apare pentru prima dată citarea coloanelor *Boaz* şi *Jachin*, ale Templului lui Solomon.

1762 – loja *St. Andrew* din Boston a obţinut de la *Marea Lojă* a Scoţiei aprobarea pentru adoptarea *Arcului Regal*.

— Henry Franchen, autorizat de Morin, a înfiinţat *Loja Perfecţiunii* cu sediul la Albany (New York). *Capitolul Arcului Regal* al lojei *St. Andrew* din Boston a conferit pentru prima dată gradul de *Cavaler al Templului* lui William Davis.

— Actul legislativ cunoscut ca *Bill of încorporation* trecea *Marea Lojă* sub autoritatea Parlamentului de la Westminster.

— Loja *St. Andrew* din Boston a conferit, pentru a doua oară, gradul de *Cavaler al Templului* lui Paul Revere.

— Loja *St. Andrew* din Boston a conferit, pentru a treia oară, gradul de *Cavaler al Templului* lui Joseph Warren.

1773 – la Paris a fost oficializată formarea *Marelui Orient* al Franţei.

1773 – celebrul *Tea Party* din Boston a fost

organizat de *Fraţii Libertăţii* cu sprijinul lojei *St. Andrew*.

— A început *Războiul American de Independenţă*.

— 4 iulie, *Declaraţia Americană de Independenţă*.

1776 – a fost înfiinţat sediul general al *Marii Loje* (*Freemason's Tavern*) în Great Queen Street din Londra. Noul sediu al *Ordinului Regal al Scoţiei* se află la Edinburgh, în Scoţia.

— Benjamin Franklin a fost numit ambasador al Americii în Franţa.

— Principele Charles Edward Stuart este contestat privitor la poziţia lui de conducător al masonilor jacobiţi din Europa.

— Trupele franceze ale generalului Lafayette au participat la *Revoluţia Americană*.

— Principele Henric, duce de Cumberland, a fost numit *Mare Maestru* la Londra.

— Terminarea *Războiului American de Independenţă*.

— James Anderson a tipărit o nouă ediţie a Constituţiei.

1786 – Benjamin Franklin s-a numărat printre fondatorii *comendei* templare din Carcassonne (Languedoc, Franţa). Marea *Constituţie* este garantată în Statele Unite prin cele două *Consilii Supreme*.

— *Marea Lojă* a Angliei (*Modernii*) au înfiinţat o şcoală masonică feminină.

— George Washington a fost ales primul preşedinte al SUA.

1789 – 1799 – *Revoluţia Franceză*.

— Principele de Wales, viitorul rege George al IV-lea, a devenit *Mare Maestru*.

— Thomas Dunkerley, fiul ilegitim al lui George al

II-lea, a înfiinţat *Marele* şi *Supremul Conclav Regal* în contextul englez, pentru gradele superioare, iniţiativă de scurtă durată.

— *Marea Lojă* din York s-a dizolvat.

— A fost decretat *Unlawful Oaths Act* (Masoneria „scutită”) de către primul ministru William Pitt.

— În Anglia, *Marea Lojă* a *Anticilor* a instituit fonduri pentru tinerii nevoiaşi.

— A fost decretat *Unlawful Societies Act* (Masoneria „scutită”) de către primul ministru William Pitt.

1801 – pe durata preşedinţiei lui John Adams s-a stabilit *Supremul Consiliu* al *Ritului Scoţian* la Charleston, în Carolina de Sud.

1804 – denumirea de *Rit Scoţian Antic* şi *Acceptat* a apărut pentru prima dată într-un acord dintre *Supremul Consiliu* al Franţei şi *Marele Orient* al Franţei.

1811 – a luat fiinţă *Marele Conclav Scoţian* la iniţiativa lui Alexander Deuchar, declarat „fals” (fictiv) de către *Maestrul Acampamentului Templar* Robert Martin.

1813 – cele două *Mari Loje* rivale, ale *Anticilor* şi *Modernilor*, s-au unit la Kensington Pallace şi prin unificarea lor a luat fiinţă „Marea Lojă Unită a Angliei” – UGLE. Principele August, duce de Sussex, a fost numit *Mare Maestru* al „Marii Loje Unite a Angliei”. *1813* – *Supremul Consiliu* al *Southern Jurisdiction* (cu sediul la Charleston) a cedat 15 state către *Northern Jurisdiction* (cu sediul la New York). Daniel D. Tomkins (vice preşedinte al Statelor Unite pe durata preşedinţiei lui James Monroe) a fost ales primul *Mare Maestru* al *Northern Jurisdiction*.

1816 – *Regula „*Marii Loje Unite a Angliei” este o definiţie a unui nou ritual. *Ritualul Arcului marinăresc*

este afiliat la *Masoneria Mărcii*.

1819 – a avut loc revizuirea *Regulei* pentru a putea fi adaptată la necesităţile *Marilor Loje Provinciale*.

George IV (1820 – 1830)

— Arheologul francez Jean François Champollion a descoperit secretul hieroglifelor egiptene.

— A fost fondată la Londra *Loja Emulării* şi *a Dezvoltării*.

1827 – *Marelui Conclav Scoţian* i-a fost retrasă (anulată) legitimitatea (de funcţionare) de către *Marele Acampament Templar* al Irlandei.

1828 – 1858 – restrictivul *Tests Acts* a fost abrogat în Anglia şi Scoţia.

Wilhelm al IV-lea (1830 – 1837)

— A fost publicată la Londra lucrarea *Genealogie of the Sainteclairs of Rosslyn*, scrisă în 1690 de către Richard Austine Hay.

— A fost instalat, în *Place de la Concorde* din Paris, un obelisc preluat de la Luxor. Victoria (1837 – 1901)

1843 – Thomas Dundas, conte de Zetland (Shetland) a devenit *Mare Maestru* al UGLE. La Londra s-a reconstruit Palatul Masoneriei.

1859 – Albert Pike a devenit *Mare Comandant* (*Comandor*!?) al *Ritului Scoţian* al *Southern Jurisdiction* (în timpul preşedintelui James Buchanan).

1861 – 1865 – Războiul Civil American între *Statele Confederate* şi *Uniune*.

1864 – Albert Pike a devenit *Mare Maestru* al *Ritului Scoţian* al *Southern Jurisdic*tion in statul Arkansas (în timpul preşedintelui Andrew Johnson).

1870 – George Robinson, lord Ripon, a devenit *Mare Maestru* al UGLE.

1874 – Albert Edward, principe de Wales (fiul

reginei Victoria şi al regelui Edward VII) a acceptat funcţia de *Mare Maestru* al UGLE.

— În cursul unei ceremonii masonice a fost aşezată piatra de temelie la *Shakespeare Memorial Theatre*, în Stratford-on-Avon.

— Obeliscul numit *Acul Cleopatrei* (preluat din Heliopolis, Egipt) a fost înălţat la Londra, pe malul Tamisei.

1881 – obeliscul geamăn, un al doilea *Ac al Cleopatrei* (preluat tot de la Heliopolis) a fost înălţat la New York, în Central Park.

1886 – s-a întemeiat la Londra *Loja Quatuor Coronati*.

1891 – a fost publicat la Londra *Matthew Cooke Manuscript* (lucrare a secolului al XV-lea).

1897 – în cadrul Palatului Masoneriei din Londra, UGLE a sărbătorit un eveniment special: jubileul de aur al reginei Victoria.

Dinastia de Saxa Coburg-Gotha

Edward VII (1901 – 1910)

1901 – urcarea pe tron a regelui Edward a făcut ca fratele acestuia, ducele de Connaught, să accepte funcţia de *Mare Maestru* al UGLE.

George V (1910 – 1936) – dinastia conducătoare şi-a schimbat numele în Windsor.

1914 – 1918 – primul război mondial

1927 – în Great Queen Street din Londra a fost realizată noua clădire a Masoneriei.

Windsor

Edward VIII (1936)

George VI (1936 – 1952)

1939 – 1945 – al doilea război mondial

1939 – 1967 – în funcţia de *Mare Maestru* al UGLE s-au succedat: George (duce de Kent); Henry (duce de Harewood); Edward (duce de Devonshire) şi,

din 1952, Laurence (conte de Scarborough).

Elizabeth II (1952…)

1967 – Edward, duce de Kent (nepot al regelui George al V-lea şi văr al reginei Elizabeth a II-a) a devenit *Mare Maestru* al UGLE, titlu pe care îl deţine şi în prezent.

Bibliografie

Adams D., *Guide to the Tyler's Work*, London, Lewis Masonic, 1990.

Addison C.G., *The History of Knights Templars*, Kempton, IL, Adventures Unlimited, 1997.

Allen I. Prin grija lui), *Aldersgate Royal Ark Ritual*, Hersham, Lewis Masonic, 1999. Allyn A., *A Ritual of Freemasonry*, Boston, MA, John March, 1831.

Alter R., *Genesis*, New York, NY, W.W. Norton, 1996.

Anderson J., *Constitutions of Free-Masons* – 1723, Kila, MT, Kessinger, 1997 Anderson J., *Constitutions of Free-Masons* – 1738, Kila, MT, Kessinger, 2004.

Anstey P.R., *The Philosophy of Robert Boyle*, London, Routledge, 2000.

Arnold R., *Northern Lights*, London, Catholic Book Club, 1959.

Ashe G., *The Hell Fire Clubs*, Stroud, Sutton, 2000.

Ashley L., *The Complete Book of Devils and Demons*, London, Robson Books, 1997. Bacon F., *The Philosophical Works of Francis Bacon* (prin grija lui P. Shaw), London, J.J. & P. Knapton, 1733.

Bacon F., *The Proficience and Advancement of Learning, Divine and Human*, editată la Londra de H. Tomes pentru rege, 1605.

Baigent M., R. Leigh, H. Lincoln, *The Holy Blood*

and the Holy Grail, London, Jonathan Cape, 1982.

Baigent M., R. Leigh, H. Lincoln, *The Temple and the Lodge*, Jonathan Cape, 1986. Barber M., Bate K., *The Templars*, Manchester, Manchester University Press, 2002. Barker-Cryer N., *Masonic Halls în England*, London, Lewis Masonic, 1998.

Barker-Cryer N., *What de you Known about the Royal Arch*? London, Lewis Masonic, 2002.

Barrow G.W.S., *The Kingdom of the Scots*, London, Edward Arnold, 1973.

Begg E.C.M., *The Cult of the Black Virgin*, London, Arkana, 1985.

Benimeli J, A.F., *La masoneria española en el siglo 18*, Madrid, 1974.

Beresniak D., *Symbols of Freemasonry*, Paris, Editions Assouline, 2000.

Best M., Brightman F.H., *The Book of Secrets of Albertus Magus*, York Beach, MN, S. Weiser, 1999.

Boas G. Prin grija lui), *The Hieroglyphics of Horapollo*, Princeton, NJ, Princeton University Press, 1993.

Bragg W.H. Prin grija lui), *The Record of the Royal Society of London*, London, Royal Society, 1940.

Breasted J.H., *The Dawn of Consciousness*, New York, NY, Charles Scribner's Sons.

1934.

Brenton L. Prin grija lui), *The Septiiagint*, London, Samuel Bagster, 1951.

Brown D., *Angels and Demons*, London, Corgi, 2001.

Browne T., *Religio Medici and Other Works* (prin grija lui L.C. Martin), Oxford, Clarendon Press, 1964.

Browne H., *Highlights of Templar History*, Greenfield, în William Mitchell, 1944. Brumby R., *Doctor John Dee. The Original 007*, Hemel

Hempstead, Academic Board of Dacorum Collège, 1977.

Brydon R., *Rosslyn and the Western Mistery Tradition*, Roslin, Rosslyn Chapel Trust, 2003.

Budge E.A.W. (traducere prin grija lui), *The Book of the Bee* (din textul sirian), Oxford, Clarendon Press, 1886.

Budge E.A.W. (traducere prin grija lui), *The Book of the Cave of Treasure*, London, The Religious Tract Society, 1927.

Budge E.A.W. (traducere prin grija lui), *Kebra Nagast*, Oxford, Oxford University Press, 1932.

Budge E.A.W. (traducere prin grija lui), *The Book of the Dead*, New York, NY, University Books, 1960.

Budge E.A.W. (traducere prin grija lui), *Cleopatra's Needle and Other Egyptians Obelisks* (1926); reeditare la New York, NY, Dover Publications, 1990.

Budge E.A.W. (traducere prin grija lui), *Hierogliphic Texts from Egyptian Stelae*, London, British Museum, partea I, 1911.

Bunson M.E., *Encyclopedia of the Middle Ages*, New York, NY, Facts On File, 1995. *Burke's Peerage, Baronetage and Knightage*, London, Burke's Peerage, ediţia 105, 1970. Callahan P.S., *Paramagnetism*, Metairie, LA, Acres, 1995.

Callahan P.S., *Ancient Mysteries, Modern Visions*, Austin, TX, Acres, 2001.

Callow J., *The Making of King James* II, Stroud, Sutton, 2000.

Campbell-Everden W.P., *Freemasonry and its Etiquette*, New York, NY, Gramercy, 2001. Carlyon R., *A Guide to the Gods*, London, Heinemann/Quixote, 1981.

Carpenter C., *The Guinness Book of Kings*,

Rulers and Statesmen, Enfield, Guinness Superlatives, 1978.

Carr H., *The Freemason at Work*, London, Lewis Masonic, 1992.

Carter C., *The Preceptor's Handbook*, London, Lewis Masonic, 1994.

Cartwright E.H., *Masonic Ritual*, Shepperton, Lewis Masonic, 1985.

Carus P., *The History of the Devil*, New York, NY, Gramercy, 1996.

Catholic Encyclopedia, New York, NY, R. Appleton, 1910.

Cerny J. Prin grija), *The Inscriptions of Sinai*, London, Egypt Exploration Society, 1955. Chambers E.K., *William Shakespeare*, Oxford, Clarendon Press, 1930.

Charpentier L., *Les mystères de la cathédrale de Chartres*, Paris, Robert Laffont, 1966. Chartres R., Vermont D., *A Brief History of Gresham Collège*, Gresham Colegge, 1997. Chevalier J., *Les ducs sous l'Acacia*, Paris, 1964.

Chevalier J., *Laprèmiereprofanation de temple maçonnique*, Paris, 1968.

Clare J.D. Prin grija), *Fourteenth Century Towns*, London, Random House, 1993. Clayton P.A., *Chronicles of the Pharaohs*, London, Thames and Hudson, 1994.

Coil H.W., *Coil's Masonic Encyclopedia*, New York, NY, Macoy Publishing, 1961.

Cook A., *Edmund Halley Charting the Heavens & the Seas*, Oxford, Clarendon Press, 1998.

Cook E.T., *The Majesties of Scotland*, London, John Murray, 1928.

Cooper-Oakley I., *Count of Saint-Germain*, New York, NY, Samuel Weiser, 1970.

Coote S., *Royal Survivor – A Life of Charles* II, London, Spectre, 1999.

Coppens P., *The Stone Puzzle of Rosslyn Chapel*, Enkuizen, NL, Frontier, 2004.

Cottrell L., *The Land of Shinar*, London, Souvenir Press, 1965.

Covey-Crump W.W., *The Hiramic Tradition*, Kila, MT, Kessinger, 1998.

Curl J.S., *The Art and Architecture of Freemasonry*, New York, NY, Overlook Press, 2002.

Darrah D., *The evolution of Freemasonry*, Bloomington, IL, Masonic Publishing, 1920. Dawkins P., *Dedication to the Light*, Conventry, Francis Bacon Research Trust, 1984. Deacon R., *A History of British Secret Service*, London, Grafton, 1982.

Demos J.P., *Entertaining Satan, Witchcraft & the Culture of the early New England*, Oxford, Oxford University Press, 1982.

Deschamps N., *Les Sociétés Secrètes et la Société ou la Philosophie de l'Histoire Contemporaine*, Paris, 1881.

Dibner B., *Moving the Obelisks*, New York, NY, Bumdy Library, 1950.

Dobbs B.J.T., *The Foundations of Newton's Alchemy*, Cambridge, Cambridge University Press, 1974.

Dobbs B.J.T., *The Janus Face of Genius*: *The Role of Alchemy în Newton's Thought*, Cambridge, Cambridge University Press, 1991.

Dodd A., *Shakespeare, Creator of Freemasonry*, London, Rider, 1937.

Dodd A., *Secret Shakespeare*, London, Rider, 1951.

Donaldson G., Morpeth R.S., *A Dictionary of Scottish History*, Edinburgh, John Donald, 1977.

Douglas H., *Jacobite Spy Wars*, Stroud, Sutton, 2000.

Draften G., *Pour La Foy – A Short History of the Great Priory of Scotland*, publicată în facsimil, CD-ROM, Edinburgh, Grand Lodge of Scotland (1949 – 2000).

Duncan M.C., *Duncan's Masonic Ritual and Monitor*, Kila, MT, Kessinger, 2004.

Dutens L. Rev., *Mémoires d'un voyageur qui se repose*, London, Cox Sons & Baylis.

1807.

Dyer C., *Symbolism în Craft Freemasonry*, London, Gale & Polden, 1951.

Edwards I.E.S., *The Pyramids of Egypt*, New York, NY, Viking, 1986.

Ellis A., *The Penny Universities*, London, Secker & Warburg, 1956.

Espinasse M., *Robert Hooke*, London, Heinemann, 1954.

Faivre A., *The Golden Fleece and Alchemy*, New York, NY, State University Press of New York, 1993.

Fideler D. Prin grija), *Alexandria*: *The Journal for the Western Cosmological Traditions*, în *Phanes Press*, Grand Rapids, MI, 1994.

Finden P., *Athanasius Kircher*: *The Man Who Knew Everything*, London, Routledge, 2003. Fox W., *Valley of the Craftsmen*: *Scottish Freemasonry în America's Southern Jurisdiction*, Columbia, SC, University of South Carolina Press, 2002.

Francovich C., *Storia della Massoneria în Italia*, Firenze, 1974.

Frankfort H., *Kingship and the Gods*, Chicago, IL, University of Chicago Press, 1948. Frankfort H., *Before Philosophy*, London, Penguin, 1951.

Franklin B., *Autobiography of Benjamin Franklin*,

Oxford, Oxford University Press, 1998. Freud S., *Mosè e il monoteismo*, Torino, Boringhieri, 1977.

Fuller, J.O., *The Comte de Saint-Germain*, London, East-West, 1988.

Gardiner A., *Egyptian Grammar*, Oxford, Institute and Ashmolean Museum, 1975.

Gardner L., *Bloodline of Holy Grail*, London, Thorsons-Element/HarperCollins, 2002. Gardner L., *Realm of the Rings Lords*, London, Thorsons-Element/HarperCollins, 2003. Gardner L., *Lost Secrets of Sacred Ark*, London, Thorsons-Element/HarperCollins, 2003. Gardner L., *Genesis of the Grail Kings*, London, Transworld/Bantam, 1999.

Gardner L., *The Magdalene Legacy*, London, Thorsons-Element/HarperCollins, 2005. Gattey C.N., *Farmer's George Black Sheep*, Buks, Kensal Press, 1985.

Gibson S., Jacobsen D.M., *Below the Temple Mount* în *Jerusalem*, Oxford, Tempus Reparatum, 1996.

Gilbert A., *The New Jerusalem*, London, Bantam, 2002.

Ginsberg L., *Legends of the Jews*, Baltimore, MD, J. Hopkins University Press, 1998. Flavius Josephus, *Contra Apionem*, Torino, UTET, 1998.

Flavius Josephus, *Antichităţi judaice*, Torino, UTET, 1998.

Flavius Josephus, *Războaiele judaice*, Milano, Mondadori, 1995.

Gould R.F., *Gould's History of Freemasonry*, London, Caxton, 1933.

Gould R.F., *The Concise History of Freemasonry*, London, Gale & Polden, 1951.

Grant K., *The Magical Revival*, London, Skoob Books, 1991.

Graves R., *The White Goddess*, London, Faber & Faber, 1961.

Greenia C., *Bernard de Clairvaux Treatises*, Kalamazoo, MI, Cistercian Publications.

1977.

Gregorio di Tours, *Storia dei Franchi*, Milano, Fondazione Lorenzo Valla, 1981.

Griffith T. Prin grija lui), *The Concise Pepys*, Ware, Wordsworth, 1997.

Guy de la Bédoyère (prin grija lui), *The Diary of John Evelyn*, Woodbridge, Boydell Press, 1995.

Günther R.T., *Early Science în Oxford*, London Dawson, 1930.

Habachi L., *The Obelisks of Egypt*, London, J.M. Dent, 1978.

Hadden J.C., *Prince Charles Edward*, London, Sir Isaac Pitman & Sons, 1913.

Hale J., *Reinassance*, New York, NY, Time incorporated, 1965.

Hale J., *The Civilization of Europe in the Reinassance*, New York, NY, Atheneum, 1994. Hall M.B., *The Scientific Reinassance 1450 – 1630*, New York, NY, Dover Publications, 1994.

Hall M.P., *The Lost Keys of Freemasonry*, Richmond, VA, Macoy Publishing and Masonic Supply, 1976.

Hall M.P., *The Secret Teachings of All Ages*, Los Angeles, CA, Philosophical Research Society, 1989.

Hamilton J., *The Craft*, London, Crucible, 1986.

Hamilton J.D., *Material Culture of the* American *Freemasons*, Lexington, MA, Museum of Our National Heritage, 1994.

Hancock G., *The Sign and the Seal*, London, Heinemann, 1992.

Hancock G., *Fingerprints of the Gods*, London,

Heinemann, 1995.

Hastings J. Prin grija lui), *Dictionary of the Bible*, Edinburgh, T & T Clark, 1909.

Hauer C.E., *Christopher Wren & the Many Sides of Genius*, New York, NY, The edwin Mellen Press, 1997.

Hay R.A., *The Genealogie of the Sainteclairs of Rosslyn*, Edinburgh, Grand Lodge of Scotland, 2002.

Haynes A., *The elizabethan Secret Service*, Stroud, Sutton, 2000.

Heidel A., *The Babylonian Genesis*, Chicago, IL, Chicago University Press, 1942.

Heidel A., *The Gilgamesh Epic and Old Testament Paralels*, Chicago, IL, Chicago University Press, 1949.

Henry J., *Mozart Frère Maçon – La symbolique maçonnique dans l'oeuvre de Mozart*, Aix-en-Provence, Editions Alinea, 1991.

Horne A., *Solomon's Temple în Masonic Tradition*, London, Aquarian Press, 1971. Howard M., *The Occult Conspiracy*, London, Rider, 1989.

HRH prince Michael of Albany, *The Forgotten Monarchy of Scotland*, London, Element Books, Shaftesbury, 1988 – London, Chrysalis/Vega, 2002.

Hunter M., *Science and Society în Restoration England*, Cambridge, Cambridge University Press, 1981.

Hunter M., *Robert Boyle, Scrupulosity and Science*, Woodbridge, Boydell Press, 2000. Hunter M., *Robert Boyle 1627 – 1691*, Woodbridge, Boydell Press, 2000.

Huss W., *The Master Builders* II, Pennsylvania, PA, Grand Lodge of Free and Accepted Masons of Pennsylvania, 1988.

Inwood S., *The Man Who Knew Too Much*,

London, Macmillan, 2002.

Jacobsen T., *The Tresures of Darkness – A History of Mesopotamian Religion*, New Haven, CT, Yale University Press, 1976.

Jackson B.A. F.C., *Rose Croix*, London, Lewis Masonic, 1980.

Jackson K., *Beyond the Craft*, London, Lewis Masonic, 1980.

Jennings H, *The Rosicrucians*: *Their Rites and Mysteries*, London Routledge, 1887. Jones B.E., *Freemason's Book of the Royal Arch*, London, Harrap, 1957.

Jones B.E., *Freemason's Guide and Compendium*, London, Harrap, 1988.

Jordan W.C. Prin grija lui), *The Middle Ages*: *An Encyclopedia for Students*, New York, NY, Charles Scribner & Sons, 1985.

Hosten C.H., *Elias Ashmole*, Oxford, Ashmolean Museum and the Museum of the History of Science, 1985.

Jung C.G., *Psicologia e alchimia*, Torino, Boringhieri, 1981.

Keating G., *The History of Ireland*, 1640; retipărire prin grija Irish Texts Society, London, 1902 – 1914.

Keller W., *La Bibbia aveva ragione*, Milano, Garzanti, 1969.

Kemp B., *Sir Francis Dashwood*, London, Macmillan, 1967.

Keynes G, *The Royal Society Newton Trecentennary Celebrations*, Cambridge, Cambridge University Press, 1947.

Kitchen K.A., *Ramesside Inscriptions*, Oxford, Basil H. Blackwell, 1975.

Knight C., Lomas R., *The Hiram Key*, London,

Century, 1996.

Knight C., Lomas R., *The Second Messiah*, London, Century, 1997.

Knight S., *Jack the Ripper*: *The Final Solution*, London HarperCollins, 1979.

Knight S., *The Brotherhood*: *The Secret World of the Freemasons*, London, HarperCollins, 1994.

Kramer S.N., *History Begins at Sumer*, London, Thames & Hudson, 1958.

Kramer S.N., *Sumerian Mythology*, New York, NY, Harper Bros, 1961.

Kronenberger L., *The extraordinary Mr. Wilkes*, London, New English Library, 1974.

Lane J., *Masonic Records 1717 – 1894*, London, United Grand Lodge of England, 1895. Lang A., *The Companions of Pickle*, London, Longmans, 1898.

Lang A., *Prince Charles Edward Stuart*, London, Longmans, 1903.

Lang A., *Historical Mysteries*, London, Thomas Nelson, 1904.

Laurie W., *History of Freemasonry*, Edinburgh, Grand Lodge of Scotland, 1859.

Lawrie A., *History of Freemasonry*, London, Longmans & Rees, 1804.

Lemesurier P., *The Great Pyramid Decoded*, Shaftesbury, Element Books, 1977.

Lepper J.H., Crossle P., *History of Grand Lodge of Free and Accepted Masons of Ireland*, Dublin, Lodge of Research, 1925.

Levine M., *The Tabernacle*: *Its Structure and Ustensils*, Tel Aviv, Soncino Press, 1969. Lewies L., *Connoiseurs & Secret Agents*, London, Chatto & Windus, 1961.

Lewis H.S., *The Mystical Life of Jesus*, San José, CA, Ancient and Mystical Order Rosae Crucis, 1982.

Lloyd J.E., *A History of Carmarthenshire*, London, Carmarthen Society, 1939.

Lomas R., *Invisible Collège*, London, Headline, 2002.

Loomis R.S., *The Grail*: *From Celtic Myth to Christian Symbolism*, Cardiff, University of Wales Press, 1963.

Looney G. T (prin grija lui), *Shakespeare Identified*, London, Cecil Palmer, 1920.

Loth D., *Lafayette*, London, Cassell, 1952.

Lyons H., *The Royal Society 1660 – 1940*, Cambridge, Cambridge University Press, 1944. Macaulay T., *The History of England*, London, Penguin, 1968.

Macgregor Mathers S.L., *The Key of Solomon the King*, London, Routledge & Kegan Paul, 1972.

Mackenzie C., *Prince Charlie and his Ladies*, London, Cassell, 1934.

Mackey A., *Encyclopedia of Freemasonry* (ediţie a anului 1909 în facsimil), Kila, MT, Kessinger, 2003.

MacLean F., *Bonnie Prince Charlie*, London, Weidenfeld & Nicolson, 1988.

Macnulty W.K., *Freemasonry*, London, Thames & Hudson, 2003.

Macoy R., *Dictionary of Freemasonry*, New York, NY, Gramercy, 1990.

Madame Olivier des Armoises, *Un rapport sur la mort étrange du 4 ième Comte d'Albanie le Prince Charles Benoît Stuart à Monsieur le Ministre des Affaires Étrangères a Paris*.

Paris, 1888.

Malan S. C (prin grija lui), *The Book of Adam and Eve* (din textul etiopian), London, William & Norgate, 1882.

Mannix D., *The Hell-Fire Club*, London, New

English Library, 1978.

Manuel F.E., *The Religion of Isaac Newton – The Freemantle Lectures 1973*, Oxford, Clarendon Press, 1974.

Marrs J., *Rule by Secrecy*, New York, NY, HarperCollins/Perennial, 2001.

Marshall A., *Intelligence & Espionage in the Reign of Charles II1660 – 1685*, Cambridge, Cambridge University Press, 1994.

Maccarter J.P., *Reformând Historical Studies on the enlightenment Era and its Aftermath*, The Puritan's Home School Curriculum, 2003.

McLynn F., *The Jacobites*, London, Routledge & Kegan Paul, 1985.

McLynn F., *Charles Edward Stuart*, London, Routledge & Kegan Paul, 1988.

Mellor A., *La chart inconnue de la franc-maçonnerie chrétienne*, Tuors, 1965.

Mills E.W., *Lutterworth Dictionary of Bible*, Cambridge, Lutterworth Press, 1994. Moncrieffe I., *The Highland Clans*, London, Barrie & Jenkins, 1982.

Morgan D.T., *The Devious Doctor Franklin, Colonial Agent*, Macon, GA, Mercer University Press, 1999.

Morton H.V., *în Search of Scotland*, London, Methuen, 1929.

Murphy T.W., Hopkins M., *Rosslyn*, Shaftesbury, Element Books, 1999.

Neve R., *The City and the Country Purchaser and Builder's Dictionary or the Compleat Builder's Guide*, London, Philomath, 1703.

Nichols R., *Robert Hooke and the Royal Society*, Lewes, Book Guild, 1999.

Nicolson A, *Power and Glory*, London, HarperCollins, 2003.

Olszewski G.J.A., *A History of the Washington Monument 1844 – 1968*, Washington DC, Office of History and Historic Architecture, 1971.

Ornstein M., *The Role of Scientific Societies in the 17*th *Century*, Chicago, IL, Chicago University Press, 1938.

Osman A., *Strangers in the Valley of Kings*, London, Souvenir Press, 1987.

Osman A, *Moses, Pharaoh of Egypt*, London, Grafton/Collins, 1990.

Ovason D., *The Secret Architecture of Our Nation's Capital*, New York, NY, HarperCollins/Perennial, 2002.

Ovason D., *The Secret Symbols of the Dollar Bill*, New York, NY, HarperCollins, 2004. *Oxford Compact English Dictionary* (Oxford World Library, O.W.L. Micrographic), Oxford, Oxford University Press, 1971.

Oxford Concise English Dictionary, prin grija Della Thompson, Oxford, Oxford University Press, 1995.

Pagels E., *The Origin of Satan*, New York, NY, Random House, 1995.

Paine L., *Britain's Intelligence Service*, London, Robert Hale, 1979.

Painter S., *Mediaeval Society*, Ithaca, NY, Cornell University Press, 1951.

Patai R., *The Jewish Alchemists*, Princeton, NJ, Princeton University Press, 1994.

Pepys S., *The Illustrated Pepys*, Penguin, 2000.

Perkins J.B., *France in the American Revolution*, Williamstown, MA, Cornerhouse, 1970.

Petrie C., *The Stuarts*, London, Eyre & Spottiswoode, 1937.

Petrie C., *The Jacobite Movement*: *The Last Phase*, London, Eyre & Spottiswoode, 1950. Petrie

Flinders W.M., *Research* în *Sinai*, London, John Murray, 1906.

Philalethes Eiranaeus, *Introitus apertus ad occlusum regis palatium*, Amsterdam, Musaem Fermeticum, 1667.

Philalethes Eiranaeus, *Tres tractatus de metallorum transmutatione*, Amsterdam, Musaeum Hermeticum, 1668.

Piatigorsky A., *Freemasonry, The Study of a Phenomenon*, London, Harvill Press, 1997. Picard L., *Restoration London*, Phoenix, 1997.

Pike A., *Morals and Dogma of the Ancient and Accepted Scottish Rite Freemasonry*, Kila, MT, Kessinger, 2004.

Platts B., *Scottish Hazard*, London, Proctor Press, 1990.

Pope S., *The development of Freemasonry în England and Wales*, London, Ars Quatuor Coronatorum, 1956.

Pryde G.S., *The Treaty of Union Between Scotland and England 1707*, London, Thomas Nelson, 1950.

Prys-Jones A.G., *The Story of Carmarthenshire*, Swansea, Christopher Davies, 1959. Purver M., *The Royal Society, Concept and Creation*, London, Routledge & Kegan Paul, 1967.

Raw C., *The Moneychangers*, London, Harvill Press, 1992.

Ridley J., *The Freemasons*, London, Constable & Robinson, 1999.

Ritmeyer L., Ritmeyer K., *Secrets of Jerusalem's Temple Mount*, Washington DC, Biblical Archaeological Society, 1998.

Robbins A., *Secrets of the Tomb*, Boston MA, Little Brown/Back Bay, 2002.

Roberts G., *Aspects of the Welsh History*, Cardiff, University of Wales Press, 1969. Robinson H.W. Prin grija lui), *The Diary of Robert Hooke*, London, Taylor & Francis, 1935.

Robinson J., *Born în Blood*, London, Guild Publishing, 1989.

Robinson J., *A Pilgrim's Path*: *Freemasonry and the Religious Rite*, New York, NY, M. Evans, 1993.

Robinson R. Prin grija lui), *Newton Trecentennary Celebrations*, Cambridge, The Royal Society London and Cambridge University Press, 1947.

Robison J., *Proofs of a Conspiracy Against All the Governments of Europe* – 1801, Hawthorn, CA, Christian Book Club of America, 1961.

Roney-Dougal S., *Where Science and Magic Meet*, Shaftesbury, Element Books, 1993. Roux G., *Ancient Iraq*, George Allen & Unwin, 1964.

Rudé G., *Wilkes and Liberty*, Oxford, Oxford University Press, 1972.

Russel P., *Benjamin Franklin*: *The First Civilized American*, New York, NY, Brantano's, 1926.

Marquis de Ruvigny et Raineval, *The Jacobite Peerage*, *Baronetage*, *Knightage and Grants of Honour* (1921), retipărire în facsimil, London, Charles Skilton, 1974.

Sandbach R., *Understanding the Royal Arch*, Hersham, Lewis Masonic, 1992.

Schodde G.H. Prin grija lui), *The Book of Jubilees*, Oberlin, OH, E.J. Goodrich, 1888. Schoenbrun D., *Triumph în Paris*, New York, NY, Harper & Row, 1976.

Schrodter W., *A Rosicrucian Notebook*, York Beach, ME, Samuel Weiser, 1992.

Shapiro B.J., *John Wilkins 1914 – 1672*, Berkeley,

CA, University of California Press, 1969.

Shapiro D., *The Body Mind Workbook*, Shaftesbury, Element Books, 1990.

Shields A., Henry Stuart, Cardinal of York, London, Longmans, 1908.

Shields A., Lang A., *The King Over the Water*, London, Longmans, 1897.

Siefker P., *Santa Claus, Last of the Wild Man*, Jefferson, NC, MacFarland, 1997.

Sinclair A., *The Secret Scroll*, London, Birlinn, 2002.

Sinclair A., *The Sword and the Grail*, New York, NY, Crown, 1992.

Smith C. F, *John Dee*, London, Constable, 1909.

Sobel D., *Longitude*, London, Fourth Estate, 1995.

Sora S., *Secret Societies of America's Elite*, Rochester, VT, Destiny Books, 2003.

Speiser E. A (prin grija lui), *The Anchor Bible – Genesis* (traducere din textul ebraic), Garden City, NY, Doubleday, 1964.

Sprat T., *History of Royal Society of London for the Improving of Natural Knowledge*, retipărire a ediţiei din 1667, London Routledge & Kegan, 1959.

Stauffer V., *England and the Bavarian Illuminati* (1919), Woodbridge, VA, Invisible Collège Press, 2005.

Stevenson D., *The Origins of Freemasonry*, Cambridge, Cambridge University Press, 1988.

Stoyanov Y., *The Hidden Tradition in Europe*, London, Arkana/Penguin, 1994.

Strayer J.R. Prin grija lui), *Dictionary of the Middle Ages*, New York, NY, Charles Scribner's Sons, 1985.

Stukeley W., *Memoirs of Sir Isaac Newton's Life*, London, Taylor & Francis, 1936. Swanton M. Prin

grija lui), *The Anglo Saxon Chronicle*, London, J.M. Dent, 1997. Sworder M. Prin grija lui), *Fulcanelli*: *Master Alchemist*: *Le Mystère des Cathédrales*, Albuquerque, NM, Brotherhood of Life, 1986.

Thiering B., *Jesus the Man*, London, Transworld, 1992.

Thomson K., *The Masonic Thread in Mozart*, London, Lawrence & Wishart, 1977. Tinniswood A., *His Invention. Se Fertile*, London, Jonathan Cape, 2001.

Trow M.J., Trow T., *Who Killed Kit Marlow*? Stroud, Sutton, 2001.

Tudhope G.V., *Bacon*, *Masonry*, Berkeley, CA, University of California Press, 1954. Velikovski I., *Ages in Chaos*, London, Sidgwick & Jackson, 1952.

Vermes G., *The Complete Dead Sea Scrolls in English*, London, Penguin, 1995.

Waite A.E., *Alchemist Trough the Ages*, New York, NY, Steinerbooks, 1988.

Waite A.E., *Devil Worship în France with Diana Vaughan and the Question of Modern Palladism*, York Beach, ME, Red Wheel/Weiser, 2003.

Walker P.R., *The Italian Renaissance*, New York, NY, Facts on File, 1995. Wallace-Hadrill J.M., *The Long Haired Kings*, London, Methuen, 1962.

Ward, J.S.M., *Freemasonry and the Ancient Gods*, London, Simpkin Marshall, 1926. Watson W.J., *The History of Celtic Place Names of Scotland*, Edinburgh, William Blackwood, 1926.

White M., *Isaac Newton*, *the Last Sorcerer*, London, Fourth Estate, 1998.

Wilmshurst C.W., *The Meaning of Masonry*, New York, NY, Gramercy, 1995.

Wilson A.N., *Jesus*, London, Sinclair Stevenson, 1992.

Wilson C., Grant J., *The Directory of Possibilities*, Exeter, Webb & Bower, 1981. Wolfram von Eschenbach, *Parzival* (prin grija lui H.D. Sacker), Cambrigde, Cambridge University Press, 1963.

Wooley B., *The Queen's Conjuror*, London, HarperCollins, 2001.

Wooley B., *The Sumerians*, London, W.W. Norton, 1965.

Yarker J., *The Arcane Schools – A Review of their Origin and Antiquity, with a Generat History of Freemasonry, and its Rel*ation *to the Theosophic, Scientific and Philosophical Mysteries*, Belfast, William Tait, 1909.

Yates F.A., *Giordano Bruno and the Hermetic Tradition*, Chicago, IL, Chicago University Press, 1964.

Yates F.A., *The Art of Memory*, Chicago, IL, Chicago University Press, 1966.

Yates F.A., *Theatre of the World*, Chicago, IL, Chicago University Press, 1969.

Yates F.A., *The Rosicrucian Enlightenment*, St. Albans, Paladin, 1975.

Yates F.A., *The Occult Philosophy in the elizabethan Age*, London Routledge & Kegan, 1983.

Yatri, *Unknown Man*, Sidgwick & Jackson, 1988.

Yochai S. Bar, *The Zohar* (prin grija rabinului M. Berg), New York, NY, The Kabbalah Centre, 2003.

Zieber E., *Heraldry în America*, New York, NY, Grenwich House, 1895.

Surse imagini: Bridgeman Art library (din Londra), Guildhall Library Corporation (din Londra), Adam McLean, Library Company of Philadelphia, George Washington Masonic National Memorial din Alexandria, VA.

Enumerarea din *Bibliografie* ar fi trebuit să

încheie rândurile lucrării de faţă, dar un alt punct de vedere trebuie făcut cunoscut: este cel exprimat de scriitorul Corrado Augias care, în lucrarea intitulată *I segreti del Vaticano* (2010, Milano, Arnoldo Mondadori Editore S.p.A.), furnizează alte informaţii privitoare la familia Stuart şi la evenimentele în care a fost implicată aceasta. Capitolul VIII al acestei cărţi se numeşte *Două morminte*:

Bazilica San Pietro este plină de monumente funerare, cele mai importante fiind reprezentate fie de calitatea realizării acestora, fie de persoana care se află înmormântată. Mausolelul reginei Cristina a Suediei şi celălalt (despre care se va vorbi în continuare) au un motiv important să se afle în primele rânduri ale strategiei politice a papilor. În partea stângă a bazilicii, imediat după intrare, se află un monument (realizat de Antonio Canova) în stil neoclasic. O inscripţie destul de lungă aflată pe acest monument, spune: *Iacobo III*, *Iacobi* II *Magnae Brit Regis Filio Karolo Eduardo Et Henrico Decano Patrum Cardinalium Iacobi III Filiis Regiae Stârpis Stuardiae Postremis Anno MDCCCXIX*.

Deci, în anul 1819, artistul a imortalizat în acest fel familia Stuart care începând din 1371 a domnit timp de aproape trei secole în Scoţia, şi până în 1714 asupra întregii Anglii. Denumirea familiei este destul de curioasă pentru că, la început *Stewart* (sau *Steward* după care *Stuart*) indica o funcţie – majordom, înalt funcţionar, înalt demnitar – acordată de suveranul acelor ţinuturi (David I, secolul XII) unui membru al familiei. Din punct de vedere cronologic, perioada care ne interesează va fi mult mai târziu, spre secolul al XVII-lea, înglobând evenimentele cunoscute cu numele de *Glorious Revolution* – revoluţia de la 1688 – o serie de întâmplări care i-au

atribuit Angliei întâietatea în ceea ce priveşte apariţia unei *monarhii constituţionale*.

5 >

S-a întâmplat ca ghinionistul Charles I Stuart, rege al Angliei şi al Irlandei (16001649) să se căsătorească cu Maria Henriette (de religie catolică), fiica regelui Henric al IV-lea al Franţei şi soră a regelui Ludovic al XIII-lea. La începutul secolului al XVI-lea, predecesorul lui Charles I (regele Henric al VIII-lea al Angliei), iritat de faptul că papa i-a negat divorţul, a pus bazele unei noi confesiuni creştine pe care a numit-o *Anglicana Ecclesia* – Biserica Anglicană. Henric al VIII-lea s-a declarat conducător al acestei biserici, succesorii lui având posibilitatea să primească şi funcţia de conducător al Bisericii Anglicane. Ca urmare, căsătoria regelui Charles I cu o „papistă” a fost considerată imprudentă şi mulţi au văzut (dar mai ales, se temeau de) începutul unei reapropieri de Roma. Această neîncredere latentă a izbucnit ca urmare a politicii fiscale dure a lui Charles I, constrâns să adopte măsuri financiare radicale pentru a-şi finanţa războaiele. Animozităţile continue dintre *Coroană* şi Parlament, disproporţia dintre voinţa regelui şi puterea fragilă de care dispunea (după cum se întâmplă de fiecare dată în cazul unei slăbiciuni arogante), au alimentat *Războiul Civil*. La 9 februarie 1649, suveranul şi-a sfârşit zilele sub securea călăului. Cu circa un secol şi jumătate înainte ca *Jacobinii* să-l decapiteze (la Paris) pe regele Ludovic al XVI-lea, englezii au fost primii care şi-au decapitat propriul suveran.

Alexandre Dumas şi-a axat acţiunea romanului său *După douăzeci de ani* tocmai pe tentativa lui Athos şi Aramis de a-l salva pe regele Charles I. Cei doi *muschetari* au fost trimişi în Anglia (împreună cu

lordul de Winter) de către Maria Henriette, soţia regelui Charles I. Cei trei s-au întâlnit cu suveranul englez la graniţa cu Scoţia; tentativa de salvare nu a reuşit iar Charles I a fost judecat şi condamnat. După ce acest rege a murit, tronul nu a fost preluat de un alt rege ci de un tiran, lider al *Puritanilor* – Oliver Cromwell, care şi-a asumat titlul de *Lord Protector* al *Commonwealth*, impunându-şi propria putere dar şi spectrul unei posibile republici.

După revenirea la tronul Angliei a familiei Stuart, conducerea a fost preluată de doi fraţi, ambii fiii defunctului rege Charles I: Charles al II-lea (din 1660 până în 1685) şi, pentru o scurtă perioadă de timp, James al II-lea (1685 – 1688). În general, atunci când se spune că *Revoluţia Glorioasă* nu a fost o acţiune sângeroasă, nu este o afirmaţie chiar exactă. Se poate spune că desfăşurarea acestor evenimente a fost rapidă (au durat circa trei luni), cu victime relativ puţine dacă se ţine cont că întâmplările care l-au avut ca protagonist pe regele James al II-lea sunt partea concluzivă a unui conflict început pe vremea regelui Charles I. Având (înainte de scurta domnie) titlul de duce de York, James al II-lea a fost comandant al Marinei Regale (*Lord High Admiral*). *În* 1664, când englezii au intrat în stăpânirea teritoriului olandez al *New Holland*, oraşul New Amsterdam a fost rebotezat în onoarea acestui duce – New York.

Prima soţie a lui James al II-lea – Anna Hyde (decedată în 1671) – a născut două fiice, Maria şi Anna (la fel ca în dinastiile imperiale ale Imperiului Roman, acelaşi nume apare de mai multe ori, din generaţie în generaţie). James al II-lea s-a căsătorit (a doua oară) cu prinţesa italiană – catolică – Maria Beatrice d'Este (reprezentantă a ducilor de Modena), în Parlament ivindu-se imediat bănuiala că, în

realitate, această prinţesă ar fi fost o spioană a papei. În tentativa de reechilibrare a situaţiei, Charles al II-lea a organizat căsătoria dintre prima fiică a lui James – Maria – cu protestantul Wilhelm d'Orange, *stătealder* (guvernator) al Olandei, îndepărtând pericolul de reîntoarcere la credinţa catolică. Căsătoria strategică nu a oprit nemulţumirile. Un ministru anglican, Titus Oates (fost iezuit!) a început să răspândească zvonul că ar exista posibilitatea unui complot papal care ar fi urmat să-l îndepărteze pe regele Charles al II-lea, înlocuindu-l cu regele „filo-catolic" James. Soţia lui Charles al II-lea, prinţesa portugheză Caterina de Bragança a fost sterilă şi chiar dacă suveranul a avut o mulţime de urmaşi aduşi pe lume cu multitudinea de amante, James al II-lea era candidatul cel mai sigur la succesiune. Charles al II-lea a murit în februarie 1685 convertindu-se – *in extremis* – la catolicism. La 52 de ani, James (duce de York) a devenit noul rege (iniţial a fost privit cu o anumită simpatie). Destul de curând a trebuit să înfrunte revolte şi conspiraţii; documentul – *Declaraţia de indulgenţă* –(a) acestuia, prin care se proclama libertatea religioasă în regat, a fost criticat nu pentru faptul că punea pe acelaşi plan anglicanii şi catolicii, ci de faptul că îi avantaja pe cei din urmă. Lucrurile s-au complicat şi mai mult când s-a aflat că regina Maria Beatrice d'Este era însărcinată. Dacă ar fi fost un băiat, acesta ar fi fost primul la succesiune, „declasându-l" pe Orange.

Cu toate că era un soldat bine pregătit, James al II-lea s-a dovedit un suveran slab. Tragica experienţă a tatălui ucis de călău nu i-a servit la nimic, acesta repetând (în parte) greşelile tatălui: ostentându-şi catolicismul, s-a aşezat împotriva cercurilor anglicane. A sfidat influenţa protestanţilor acordând catolicilor

poziţii de putere oriunde ar fi fost posibil (Guvern, forţe armate, universităţi). Pentru prima (din 1558) a restabilit relaţiile diplomatice cu Sfântul Scaun (Vaticanul), fapt care a stârnit nemulţumirea multor persoane, mai ales că James al II-lea, din punct de vedere personal avea convingeri catolice, iar ca suveran se afla la conducerea Bisericii Anglicane. Ceea ce în termenii de azi s-ar numi *conflict de interese*. Eroarea cea mai gravă pe care a comis-o James al II-lea a fost faptul că nu a acordat importanţă stării de spirit predominantă în rândurile poporului. Pe durata regatului fratelui său (Charles al II-lea), Londra a avut parte de două evenimente tragice: epidemia de ciumă din 1665 şi incendiul din 1666, acel *The Great* Fire. Oamenii de rând erau obosiţi de atâtea lipsuri şi nevoi, de războaiele religioase şi mulţi erau gata să primească „mesajul" lui John Locke şi al altor iluminişti, care propuneau toleranţa religioasă şi principiul conform căruia nicio religie nu avea întâietate în faţa alteia, că nicio religie nu putea fi impusă, că oamenii puteau fi îndrumaţi către *Biserică*, dar nu era normal să fie forţaţi. În mod diferit faţă de cum susţinea (de la Roma) papa Inocenţiu al XI-lea, catolicii fiind definiţi *superstiţioşi* şi *idolatri*.

În mai 1688, printr-o delegaţie engleză care s-a deplasat în Olanda, s-a cerut intervenţia oficială a lui Wilhelm d'Orange. *Stătea lderul* a răspuns că dacă ceea ce se doreşte de la el este o debarcare de trupe, adică o intervenţie armată, pentru a legitima această intervenţie ar fi avut nevoie de o „cerere" semnată de un număr semnificativ de persoane. Cererea a ajuns la 30 iunie, semnată de personalităţi de seamă (chiar nu toate se aflau la înălţimea rangului lui Wilhelm). La 10 iunie, Maria Beatrice a născut un fiu (viu şi sănătos) care a primit numele de James Francis Edward Stuart

şi titlul de principe de Wales. Regele James al II-lea avea un moştenitor şi printre anglicani şi protestanţi, naşterea acelui copil a dus la creşterea temerilor privitoare la o posibilă dinastie catolică pe tronul Angliei.

Poziţia lui James al II-lea a început să se înrăutăţească. Arhiepiscopul de Canterbury şi o mare parte a clerului anglican au refuzat să prezinte (după cum a ordonat regele) *Declaraţia de indulgenţă*. Înfuriat, suveranul intenţiona să-i cheme în judecată pe episcopii rebeli, dar a fost sfătuit să nu o facă, o eventuală declarare ca *nevinovaţi* a respectivilor episcopi ar fi înrăutăţit şi mai mult situaţia regelui. Regele a insistat pentru proces, episcopii au fost declaraţi *nevinovaţi* şi totul se termină cu un fiasco pentru rege. Unii istorici sunt de părere că respectiva sentinţă a constituit începutul declinului său. O altă eroare, fruct al „convulsiilor" de moment, a fost ameninţarea suspendării legii *habeas corpus*, în vigoare din 1679 [garanţia de nevinovăţie a imputatului în procesele penale, un principiu legiferat de *Magna Charta Libertatum* (semnată şi de John *Fără Ţară*, în 1215)]. Avertizat de pericolul unei invazii, regele era sigur că ginerele lui (Wilhelm) nu ar fi îndrăznit un astfel de afront, sperând ca Maria să-şi împiedice soţul să-şi atace socrul. Evenimentele au arătat că nu a fost aşa, existând multe întâmplări de-a lungul istoriei (inclusiv în cadrul fostului Imperiu Roman) în care *raţiunile puterii* au avut întâietate.

Wilhelm s-a îmbarcat la 30 octombrie 1688 şi a debarcat la 5 noiembrie la Torbay, în Devon. Era prima dată (din 1066) când o armată cu intenţii ostile debarca pe coastele engleze. Regele nu ştia ce să facă: să plece cu trupele în întâmpinarea lui Wilhelm (lăsând capitala fără pază) sau să-şi dispună trupele în

jurul Londrei (cu râsul de a aştepta o perioadă nedeterminată), în întâmpinarea lui Wilhelm. Unicii ofiţeri de încredere pentru James erau cei catolici, dar care nu deţineau decât 10% din funcţiile de comandă. De-a lungul acelor zile, James al II-lea le-a amintit ambasadorului francez şi *nunţiului* (trimisului) papal destinul lui Edward al II-lea, Henric al IV-lea şi Richard al II-lea, asasinaţi de apropiaţi. Wilhelm şi-a asigurat soţia că James al II-lea îşi va păstra integritatea dar este ştiut cât de puţin e nevoie ca cele spuse de o persoană puternică să nu aibă niciun temei.

Unul din motivele de îngrijorare al lui James al II-lea era ca fiul acestuia să fie răpit pentru a fi crescut în religia protestantă. Bazându-se pe puţini credincioşi, James al II-lea şi-a trimis fiul şi soţia la vărul acestuia (în Franţa), regele Ludovic al XIV-lea. Dându-le 24 de ore de avantaj, după ce a ordonat dizolvarea armatei, regele a fugit pe timpul nopţii. Deghizat în preot, regele a fost oprit şi obligat să se întoarcă la Londra unde i s-a sugerat (sau ordonat) să plece oriunde doreşte, oriunde dar la exteriorul Angliei. Cu un mic anturaj, James al II-lea s-a stabilit la St. Germain-en-Laye (aproape de Paris) una din reşedinţele suveranilor francezi.

Sub forma acestei scurte prezentări, acestea ar fi fost faptele care au dus la convulsiile sociale. Evenimente încâlcite care lasă să se întrevadă ce anume a determinat acţiunile protagoniştilor, mai ales interesele formidabile care s-au aflat deasupra oricăror motive, idealurile politice şi religioase care au determinat acţiunile fiecăruia. Suma acţiunilor, motivate adeseori de egoism, au pus bazele unui eveniment fundamental în istoria civilizaţiei occidentale. Rezultatul final al acestor lupte a dus la

impunerea (de către Parlamentul englez) unor limitări importante la adresa *Coroanei*. În Anglia (şi după aceea în exteriorul ei) s-a afirmat principiul politic conform căruia puterea unui rege trebuia echilibrată cu contramăsuri pentru ca nimănui să nu-i vină ideea să schimbe *sceptrul regal* cu *bastonul de tiran*. *La* nivel local, pe tronul Angliei nu se va mai afla un catolic.

Wilhelm a debarcat la 5 noiembrie; James al II-lea a fugit la 23 decembrie; Parlamentul s-a reunit în a doua jumătate a lunii ianuarie, iar la 13 februarie, Wilhelm şi soţia lui – Maria – au primit coroana Angliei. În 1718, către vârsta de treizeci de ani, fiul lui James al II-lea şi al Mariei Beatrice d'Este s-a stabilit la Roma, încurajat şi primit foarte bine de papa Clement al XI-lea şi anturajul acestuia. Pontiful i-a făcut cadou *Palatul* Muţi *Papazzurri*, o clădire impozantă care în prezent se află în faţa *Universităţii Pontificale Gregoriene*. La cadoul clădirii s-a adăugat o rentă de doisprezece mii de scuzi atunci când tânărul s-a căsătorit cu Maria Clementina Sobieska (prinţesă poloneză catolică), mai tânără cu circa paisprezece ani, nepoata lui Jan Sobieski [cel care în 1683 a contribuit în măsură decisivă la eliberarea Vienei de asediul otoman (de avut în vedere şi rolul, respectiv poziţia Poloniei, în cadrul evenimentelor perioadelor succesive: rezistenţa polonă – Jan Karski, papa Ioan Paul al II-lea – nota traducerii în limba română)]. Nu trebuie crezut că o astfel de căsătorie, cu motive politice şi religioase foarte clare, a fost un lucru uşor de realizat. Ideea acestei căsătorii a stat la baza a numeroase intrigi, în care au fost implicate diverse capete încoronate, dar şi papa. Curieri secreţi au străbătut Europa în lung şi-n lat; diplomaţi experţi au studiat diferite soluţii şi au fost puse la cale diverse

stratageme care să împiedice această căsătorie.

Cel mai ferm opozant al căsătoriei a fost regele George I de Hanovra (devenit rege al Marii Britanii şi al Irlandei) care se temea de apropierea spectrului catolicismului de insulă, chestiune rezolvată (după cum sperau şi supuşii acestuia) în mod definitiv. Imperatorul Carol al VI-lea al Austriei nu a stat pe gânduri; aflând că Maria Clementina i-ar fi traversat teritoriul în drum spre Roma a arestat-o şi a închis-o în castelul de la Innsbruck. O închisoare lugubră din care îndrăzneaţa prinţesă a reuşit să evadeze înşelându-i pe gardieni. [Carol al VI-lea, Viena 1685 – 1740, a fost al doilea fiu al lui Leopold I şi al Eleonorei de Neuburg, fiind ultimul descendent pe linia masculină al Habsburgilor. În 1708, Carol al VI-lea s-a căsătorit cu Elizabeta Cristina de Brunswick-Wolfenbüttel, cu care a avut trei fiice: una dintre ele s-a născut în 1717 şi s-a numit Maria Teresa – nota traducerii în limba română].

După ce a ajuns la Bologna, pentru a se evita „loviturile de culise”, s-a organizat căsătoria *prin procură* cu James Francis Edward Stuart. Căsătoria propriu-zisă a fost celebrată în septembrie 1719, la Montefiascone. Papa Clement al XI-lea – şi de aici reiese întregul caracter politic al căsătoriei – i-a declarat rege şi regină ai Angliei asigurându-le, pe lângă escorta înarmată, o reşedinţă la interiorul Romei şi o alta mai la sud, pe colinele din jurul Romei. La un an după căsătorie s-a născut primul fiu, Charles Edward Louis Philip Casimir; în 1725 s-a născut al doilea fiu, Henry Benedict. Cu toată determinarea cu care s-a dorit această căsătorie, căsnicia nu a fost prea liniştită. La puţin timp după naşterea celui de-al doilea fiu, Maria Clementina a fost cuprinsă de o manie religioasă, s-a retras într-o mănăstire de unde,

fie îşi acuza soţul că o înşela (ceea ce era adevărat!), fie că ar fi dorit să-şi dea fiii spre educare unui protestant (la Roma, fapt dificil de îndeplinit, chiar şi pentru un reprezentant al unei case regale).

Prinţesa Maria Clementina a decedat în 1735, la doar 32 de ani. Bolognezul Prospero Lambertini (alias papa Benedict al XIV-lea) a comandat sculptorului Pietro Bracci un monument funerar care se poate admira la San Pietro (realizat din marmură, alabastru şi bronz, imaginea defunctei – reprezentată pe un mozaic – fiind susţinută de un înger). Primul fiu, Charles Edward, a continuat (susţinut de papalitate) să lupte pentru cucerirea tronului. La doar 25 de ani a debarcat în insulele Hebride unde a ridicat stindardul tatălui său. Chiar dacă a avut sprijinul câtorva clanuri scoţiene, tânărul Charles Edward nu a reuşit să facă nimic împotriva englezilor. Tatălui să i-a fost dată porecla de *Old Pretender*, iar tânărul a primit supranumele de *Bonnie Prince Charlie*, dar şi *Young Pretender*, titlu cu o dublă semnificaţie (*pretender* – *pretendent*, dar şi *prefăcut*, *simulator*, *om cu o mie de feţe*).

Din anumite puncte de vedere, această poreclă ar fi trebuit acordată celui de-al doilea frate, Henry Benedict, care a reluat titlul de duce de York (care i-a aparţinut bunicului său). După decesul fratelui său, Henry a continuat să reclame dreptul la tronul Angliei, chiar dacă în Europa era clar tuturor că ipoteza unei conduceri catolice pe tronul Angliei nu mai era posibilă. În 1747, la doar 22 de ani, papa Benedict al XIV-lea l-a numit cardinal al diocezei *Santa Maria în Portico* (din Campitelli). În 1761, papa Clement al XIII-lea l-a numit episcop al diocezei *Tuscolana* (la Frascati). În catedrala din Frascati, cardinalul Henry Benedict, duce de York, a dorit să celebreze slujba de

înmormântare a fratelui său (în ianuarie 1788). Ceremonia s-a desfăşurat cu fastul demn de un suveran: pe sicriu se aflau coroana şi sceptrul regal.

Viaţa cardinalului de York nu este marcată de evenimente prea importante, dacă nu se iau în seamă cele spuse despre orientarea sexuală a acestuia, prea ostentată pentru rangul său, mai ales într-un oraş ca Roma. Scriitoarea engleză Hester Lynch Thrale [(1741 – 1821), amică şi biografă a lui Samuel Johnson, descrisă de acesta (pe piatra tombală), drept o femeie *witty*, *vivacious and charming*], scria despre cardinal în faimoasele sale jurnale: «*avea*, *în mod public*, *un amant*», ceea ce italienii considerau o «*chestiune de gusturi*».

O altă mărturie privitoare la stilul de viaţă al cardinalului este furnizată de Giuseppe Gorani (1740 – 1819, soldat, scriitor şi aventurier – o stradă din Milano are numele lui). Gorani lasă de înţeles că orientarea sexuală a cardinalului a fost dobândită pe parcursul adolescenţei, în cadrul colegiului milanez al călugărilor barnabiţi. În memoriile lui Gorani (sursă de prim ordin pentru obiceiurile secolului al XVIII-lea), se subliniază: «*Mă voi ocupa să spun, în mod simplu, ceea ce am văzut, fără a pretinde că trag vreo concluzie. Palatul cardinalului era plin de tineri adolescenţi, plăcuţi, îmbrăcaţi în straie de călugări. Ceea ce m-a făcut să presupun că această eminenţă regală ar fi putut avea gustul de care e acuzat vreunul dintre confraţii lui*».

O altă mărturie, tot de acest fel, este oferită de Gaetano Moroni (1802 – 1883), erudit şi funcţionar pontifical, care povesteşte (într-un mod voalat) relaţia îndelungată a lui Henry Benedict cu monsignorul Angelo Cesarini (cel care l-a numit la conducerea diocezei din Frascati). Suspiciuni de care nu s-a ţinut

seama atunci când, în anul 1803, cardinalul de York a devenit decan al *Colegiului Sacru*, ceea ce explică inscripţia: *Decano Patrum Cardinalium*. *Henry* Benedict a decedat în iulie 1807 şi cu toate că şi-a cerut dreptul privitor la tronul Angliei, pe sicriul acestuia nu s-a aflat (ca în cazul fratelui său) nici *sceptrul regal*, nici *coroana*, ci *mitra* şi *crucea pastorală*. Rămăşiţile pământeşti ale fraţilor Stuart au fost îngropate în subteranele de la San Pietro, alături de cele ale tatălui lor, James al III-lea. În 1939, regele George al VI-lea a comandat pentru cei trei un sarcofag de granit roşu, care în prezent se poate admira în criptele bazilicii.

În ansamblu, concluziile care derivă din acest „epilog” se referă la diferenţele dintre Biserică (ca organ religios) şi statul papal, Vaticanul (şi nu numai el) ştiind să amestece întotdeauna teologia şi utilitatea politică. În funcţie de importanţă şi de interes, fiecare a fost (şi este) tratat cu un sistem de măsură divers. În mod identic, idealurile credinţei şi raţiunile politicii au demonstrat (dacă mai era nevoie de confirmare) folosirea sistemului diferit de măsură.

Traducere, documentare, adaptare, redactare, septembrie 2012 – decembrie 2013.